

B

Partiprogram

Motioner

Vänsterpartiets 45:e kongress

Jönköping 8-12 maj 2024

B 1 Vänsterpartiet Kronoberg, Braås-Rottne

Ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund

Partiprogrammets förslag och visioner behöver en ideologisk inramning för att läsaren enkelt ska kunna navigera i programmet. Därför behöver det redan i inledningen tydliggöras att Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti. I förslaget till partiprogram nämns socialism först i den avslutande delen, det är problematiskt om utgångspunkten är att läsare ska kunna följa ett resonemang rörande en socialistisk väg framåt utan större förkunskaper.

Att betona vikten av socialistiska och feministiska reformer samt att målet är ett socialistiskt samhälle är grundläggande för att partiprogrammet ska kunna läsas som ett ideologiskt dokument. Att utelämna centrala begrepp riskerar att exkludera nya läsare snarare än att förenkla för dem, utifrån att det kan vara svårt att förstå vägen framåt och förverkligandet av Vänsterpartiets politik utan att tydligt kunna förankra den ideologiskt. Ska texten vara funktionell behöver det således förtydligas att Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti.

Föreslår kongressen besluta

att "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund" infogas som inledning av stycket på rad 30 eller på annan lämplig plats i inledningsstycket

Radreferens: 30

B 2 Vänsterpartiet Göteborg

Ett socialistiskt parti

Det är viktigt att redan tidigt i partiprogrammet befästa partiets viktigaste hörnpelare och inte glömma vår bakgrund. Vårt parti bygger på övertygelsen om allas lika värde och ett ekologiskt hållbart samhälle och det behöver manifesteras redan i inledningen av partiprogrammet. Även om detta beskrivs under flera rubriker i partiprogrammet så är det inte rimligt att socialism och feminism inte nämns förrän på sid 28. En stark och tydlig inledning ger ett starkt och tydligt partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 4 lägga till meningen: "Vi är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund."

Radreferens: 4

B 3 Vänsterpartiet Västmanland, Västerås

Revidera inledningen till att framhålla att Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund

Programkommissionen har i förslaget till nytt partiprogram tagit bort skrivningen att "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund" och i stället ändrat till att "Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet.". Den nya inledningen är inte tillräcklig och vi anser att den bör stå som en bisats till den nuvarande.

Vi anser att det är viktigt att så tidigt som möjligt i programmet framhålla kärnan av partiets ideologi. Detta skulle bidra till att förtydliga både för befintliga medlemmar samt för kommande medlemmar och väljare vad som är partiets huvudsakliga ståndpunkter. Vi befärrar att det riskerar att splittra partiet om Vänsterpartiet inte längre är ett tydligt uttalat socialistiskt parti.

Föreslår kongressen besluta

att ändra inledningen till "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund, som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet."

Radreferens: 2

B 4 Enskild

En annan definition om Vänsterpartiet

Programkommissionen presenterar ett förslag till partiprogram som är intressant och lätt att läsa. Många viktiga frågor behandlas i förslaget och viktiga analyser avhandlas. Vi förstår att det ligger mycket arbete bakom förslaget.

Det saknas dock en definition om vilket parti vi är. Eller vilket parti vi vill vara i framtiden. Jag anser att det är viktigt att presentera en definition om vilket parti vi är redan i inledningen av förslaget till partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 2 till följande: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund....."

Radreferens: 2

Maria Fregidou-Malama, Uppsala

B 5 Vänsterpartiet Skåne

Låt vårt partis substans finnas kvar i partiprogrammet!

Det nya partiprogrammet har redan fått kritik för att t.ex. ordet socialism inte finns med. För mig är socialism, feminism, antirasism och klimat grundstenar på vilket vårt parti byggs. Vi måste stå för vår ideologi och den sammanfattas kortfattat i att-satsen.

Föreslår kongressen besluta

att "Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund" förs in på valfri plats i programmet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 6 Vänsterpartiet Fyrbodalen, Lysekil

En socialistisk inledning

Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti och detta bör framgå i vårt partiprogram. Vi vill därför att det ska vara tydligt redan i det inledande stycket.

Föreslår kongressen besluta

att Nuvarande text på raderna 32-33: "Vänsterpartiet vill bygga ett samhälle som fungerar för alla, inte bara för några få" ändras till "därför är Vänsterpartiet ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti med ett grönt miljö- och klimatperspektiv."

Radreferens: 32

B 7 Kista, m.fl.

V är mer än ett politiskt parti

Vänsterpartiet är inte endast ett politiskt parti, vi är ett socialistiskt och feministiskt parti. Det har stor betydelse för hur vi formulerar vår politik och vad vi har för människosyn. Vi tycker det är viktigt att klargöra vår ideologiska grund så tidigt som möjligt i programmet och att verkligen vara tydliga med vad den är. När andra partier ändrar sin politik efter vilka vindar som viner är det vi som står stadigt i våra socialistiska och feministiska teorier.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 3 rad 2 ersätta "politiskt parti" med "socialistiskt och feministiskt parti"

Radreferens: 2

Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 8 Degerfors

Vår ideologi måste lyftas fram på ett tydligare sätt

I det nuvarande partiprogrammet markerar vi tidigt och tydligt att vi är ett socialistiskt och feministiskt parti. I förslaget till nytt partiprogram, som omfattar 44 sidor, får man vänta ända till sid 12 innan feminism nämns och till sid 28 innan socialism kommer in i bilden! Vi anser att vi även i fortsättningen tidigt och tydligt ska definiera partiets ideologiska hemvist. Allt annat kan uppfattas, som att vi inte står upp för vår ideologi. Vi ska inte riskera framstå som strykrädda utan med självförtroende stå upp för vad vi är och vad vi vill!

Föreslår kongressen besluta

att det redan i inledningen (rad 2) slås fast följande: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti."

Radreferens: 2

B 9 Kista, Solna, m.fl.

Återinför portalparagrafen

Ett partiprogram bör skrivas så att det är lätt för läsaren att se vilka partiets grundläggande värderingar är.

Föreslår kongressen besluta

att portalparagrafen ”Vänsterpartiet är ett feministiskt och socialistiskt parti på ekologisk grund” förs in på lämplig plats i partiprogrammets första stycke

Radreferens: 2

Thomas Stenholm, Järfälla

B 10 Sundbyberg

Behåll portalparagrafen!

Vänsterpartiets partiprogram är överordnat andra politiska strategidokument och blir som en ledstjärna i det politiska arbetet för alla förtroendevalda. Med andra ord ska det vara en analyserande text kring maktstruktur samtidigt som den inte blir alltför detaljerad. Den ska också visa på ett öppet sinne för kommande utmaningar utan att bli alltför generell. Det är alltså en balansgång som inte lätt, men kräver en vass kompass för att nå rätt. Med anledning av ovan föreslås följande justering för att vässa vår politik och framförallt presentationen av den.

Att under rad 2 skriva ut ”Vänsterpartiet är ett **politiskt** parti” känns som ett stort steg bak vår progressiva politik. Speciellt då tidigare skrivning ”Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund.” funnits tidigt i texten. Detta ses av många som en portalparagraf som bör finnas kvar tidigt i texten.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen på rad 2-4 ”Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet.” ändras till följande:
”Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet.”

Radreferens: 2

B 11 Solna, m.fl.

Vänsterpartiet är ett antirasistiskt parti

Vi ser hur högerextrema och rasistiska krafter växer sig starka i världen. Då är det viktigt att vara tydlig med var vi i Vänsterpartiet står.

Föreslår kongressen besluta

att i det fall kongress eller programkommission väljer att åter skriva in portalparagrafen i partiprogrammet även ordet ”antirasistiskt” skrivs in så att meningen lyder: ”Vänsterpartiet är ett feministiskt, antirasistiskt och socialistiskt parti på ekologisk grund.”

Radreferens: 2

Tove Pehrsson, Järfälla

B 12 Skärholmen

Feministiskt och socialistiskt

Även om programkommissionens vilja att göra partiprogrammet enkelt i språket och undvika komplicerade begrepp, så blir inledningen lite väl tam som det står nu. Det kan inte vänta till sidan 28 innan vi berättar att vi är socialister och feminister.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 2 byta ut "Vänsterpartiet är ett politiskt parti som" mot "Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund."

Radreferens: 2

B 13 Malmö

Pompa, stå och socialism i inledningen

Även om programkommissionens vilja är att göra partiprogrammet enkelt i språket och undvika komplicerade begrepp, så blir inledningen lite väl tam som det står nu. Det kan inte vänta till sidan 28 innan vi berättar att vi är socialister och feminister.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 2 byta ut "Vänsterpartiet är ett politiskt parti som" mot "Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund. Vi" och sen fortsätta med den text som står i förslaget

Radreferens: 2

B 14 Oxelösund

Tydliggör vår ideologi

Vi saknar en tydlig beskrivning av vilken sorts parti Vänsterpartiet är, dvs vilka som är våra ideologiska grundvalar. Utan en tydlig ideologi blir vi otydliga och det kan bli svårare att hitta rätt när vi ska ta ställning i politiska frågor. I förslaget till partiprogram nämns både socialism och feminism i lite vaga termer, men ingenstans framkommer det tydligt vilken vår ideologi är. Vi måste klargöra att Vänsterpartiet är ett modernt socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi anser därför att följande text ska tillföras partiprogrammet. Texten är tagen ur det nuvarande partiprogrammet med ett litet tillägg om demokrati.

Föreslår kongressen besluta

att följande text ska tillföras partiprogrammet: "Vänsterpartiet är ett demokratiskt socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi är en del av arbetarrörelsen och kvinnorrörelsen, internationellt och i Sverige. Partiets politik och verksamhet bestäms av vårt mål: att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där kvinnor och män bygger sin egen framtid i frihet och samverkan."

Radreferens: 1

B 15 Vänersborg

Socialism saknas

Partiprogram Motioner B

Vi anser att förslaget till partiprogram som nu ligger inför beslut till kongressen är en klar förbättring jämfört med nuvarande. Det är kortare och har ett språk som är mer begripligt för alla och försöker beskriva våra svar på samhällets utmaningar.

Men det saknas en tydlig beskrivning av vad vi menar med socialism, vad vi vill förändra och vår väg dit. Det måste framgå att vi är ett antikapitalistiskt parti! Vi menar att vi förändrar vårt samhälle genom en frihetlig socialism som innebär arbetarmakt underifrån och frivilligt.

Ett nytt stycke bör därför föras in på lämplig ställe, t.ex. rad 1484.

Föreslår kongressen besluta

att nytt stycke förs in på lämpligt ställe, t.ex. rad 1484 enligt nedan: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Partiet verkar för frihetlig socialism. En socialism som har tilltro till individens förmåga och självförvaltande. Den frihetliga socialismen byggs gradvis genom att de arbetande äger allt mer i företagen, har allt större makt över verksamheten och skaffar sig större kunskaper om företagets tekniska och ekonomiska ledning."

Radreferens: 2

B 16 Enskild

Historien talar sitt tydliga språk: Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti

Bakgrund

Vänsterpartiet har en lång historia präglad av det sena 1800-talet och tidiga 1900-talets kamp för ett drägligt liv. Detta var en kamp mot krafter som gick hand i hand. Det växande kapitalet, monarker, konservativa värderingar djupt rotade i rasistiska och sexistiska tankemönster försökte gång på gång slå ner de växande folkrörelser som vårt parti vilar på. Kampen mot livegenhet på arbetsplatsen och en dräglig lön, kampen mot de som ville splittra världen med koloniala tankar om vi och dem, kampen mot dem som hävdade att kvinnan ska fjättras i hemmet. Att inte erkänna våra internationalistiska, feministiska och socialistiska rötter är att vända historien och dess människor ryggen. Socialism utan feminism är dömt att misslyckas och feminism utan socialism ger inte hela bilden. Vi bör därför tydligt lyfta de värden vi står för och stå för dessa rakryggat och inte förpassa dem till historieböckerna. Detta är värderingar och lärdomar vi bär med oss när vi blickar framåt, därför är ett ekologiskt perspektiv viktigt när vi utformar vår politik och samtidsanalys. Världen står inför en klimatombestämning och vi tillsammans med andra måste se till att den blir demokratisk och gagnar alla människor.

Föreslår kongressen besluta

att göra ett tillägg till rad 2 först i ordningen. "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund"

Radreferens: 2

Carl-Johan Jarhall, Kalmar

B 17 Enskild

Ett vänsterparti på ekologisk grund

Partiprogram Motioner B

Förslaget till partiprogram har långt svagare förankring i de ekologiska och gröna perspektiven än det nuvarande partiprogrammet. Förankringen är också långt svagare än vad som krävs av ett modernt partiprogram som ämnar ta det mänskliga samhället ur de akuta ekologiska kriserna.

Det gamla partiprogrammet inledde med en tydlig beskrivning av Vänsterpartiet. Där står att Vänsterpartiet är ett *”socialistiskt, feministiskt parti på ekologisk grund”*. Det nya förslagens inledning är långt mer luddigt. Där står att Vänsterpartiet är *”ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet.”*. Det kan fungera som en första mening, men är allt för allmänt hållet om det inte följs upp av någon ideologisk precisering. I samma stycke står det senare inbakat i en längre mening att partiet vill *”fasa ut fossilberonet”*. Ingenstans i det nya förslaget nämns *”ekologisk grund”*. Syftet med ett partiprogram är givetvis inte bara att det ska tilltala så många som möjligt, utan främst att det tydligt ska beskriva partiets ideologi. Medan alla riksdagspartier åtminstone i ord är överens om att fasa ut fossil energi, så måste det verkligt socialistiska och gröna perspektivet vila på en helhetssyn grundat i medvetenheten om att långt fler delar av vår ekonomi är ekologiskt ohållbara än det fossila. *”Ekologisk grund”* är därför en mer träffande beskrivning av Vänsterpartiet.

Bristen på en helhetssyn av miljökriserna märks i hela det nya förslaget på partiprogram. Även om det finns ett avsnitt med titeln *”Ekologiska kriser”* där *”trängda ekosystem”* och *”slösande”* av *”begränsade resurser”* nämns så är det tydligt att fokus genomgående är riktat mot klimatkrisen och mot fossilindustrin. T.ex. märks det i inledningen och i rubriksättningen *”Ut ur fossilberoendet”* av den del som ska presentera grunden för vår miljöpolitik. Detta ensidiga perspektiv vet vi redan av erfarenhet är förödande för både miljö, klimat och vår möjlighet att fortsätta leva på planeten. Även med effektiva fossilfria fiskefartyg kan vi tömma oceanerna på fisk. Även med förnybar el kan vi sprida kemikalier, farligt avfall och utrota arter. När urskogar skövlas och mångfald ersätts av plantager för att i klimatets namn mata våra förbränningsmotorer och kraftvärmeverk med biobränslen, så har en ohållbar energikälla bytts ut mot en annan. Bara faktumet att endast **fyra procent** av biomassan för världens däggdjur idag utgörs av vilda djur säger något om att hållbarhetsproblemen kräver långt mer av oss än teknikskiften och energibyten. *”Gränser”* nämns bara i förslaget i sammanhanget kvinnors integritet. Men essentiellt är att naturen och planetsystemet har gränser och det är överproduktionen/konsumtionen som redan idag passerat dessa gränser. Anledningen till att socialismen kan säkra mänsklig överlevnad är för att socialismen handlar om jämlik fördelning av resurserna medan kapitalismens logik är expansion.

Det gamla partiprogrammet tar fasta på de ekologiska gränserna och deras koppling till jämlikhet:

”Länder, regioner och individer måste hålla sig inom ett rättvist miljöutrymme, det vill säga den mängd resurser som vi kan använda utan att tvinga andra människor att använda sig av en mindre mängd resurser, nu eller i framtiden. Miljöutrymmet är inte statiskt. Det kan minska ytterligare genom rovdrift och miljöförstöring, men också ökas genom mer miljövänliga produktionsmetoder.”

Om alla människor i världen konsumerade på samma sätt som människorna i den rika delen av världen, skulle det krävas ytterligare ett antal jordklot för att försörja oss. Samhällets resursanvändning måste därför anpassas till ett rättvist miljöutrymme.”

Vidare står det:

”En omvälvande förändring i vårt förhållningssätt till naturen kräver en grundläggande och frigörande omvandling av det sociala och ekonomiska livet. Utan en sådan omvandling riskerar talet om en hållbar utveckling att bli en tom fras. Den ekonomiska tillväxten måste underställas en utveckling som är ekologiskt hållbar, vilket inte kan ske inom ramen för en kapitalistisk ekonomi. Frågan om tillväxt måste kombineras med frågan om vad samhället ska använda tillväxten till och på vilket sätt tillväxten skapas. En jakt på produktionsökningar kan i sig aldrig vara ett självändamål.”

Den medvetenhet som dessa rader från det gamla partiprogrammet visar på är en självklarhet för en grön vänster. Det finns inte mycket i det nya förslaget som visar på förståelsen att de ekologiska kriserna bottnar i fler aspekter än valet av energislag. Ett avsnitt (rad 415-423) tar upp slit- och släng-inriktningen och slöseriet som den kapitalistiska produktionen medför. Här nämns också konflikten mellan miljö och lyxkonsumtion

Partiprogram Motioner B

av de rikaste, i kontrast till människans ”verkliga behov”. Detta avsnitt är bra och viktigt men det som inte nämns är ju att majoriteten av det svenskar konsumerar produceras utomlands på djupt ohållbara vis.

Kritiken mot slit-och-släng-produktionen följs inte upp av några förslag på lösningar. Oviljan att handskas med denna ohållbara konsumtion märks också då ordet ”konsumtion” inte alls nämns i hela förslaget, utom vid ett ställe (rad 466) där det görs klart att samhällets fokus på privat konsumtion varit felaktigt. Längre ner står att politiken måste utformas så att ”många kan sluta upp” bakom den. På rad 864-866 står att omställningen behöver vinna brett politiskt stöd och ”bygga på förtroende för att de flesta människor gör sitt bästa i vardagen”. Snarare har ju politiken haft **för stort** förtroende till den enskildes förmåga. Omställningen ska ju vara samhällets ansvar. Texten får det också att framstå som att vi kan kompromissa med naturen. Det märks på beskrivningen att omställningen ska ske ”i en trygg och stabil takt” (rad 866-867) och av ordvalet ”vägen till utsläpp nära noll” (rad 860).

I själva verket är det ju naturen inte människan som kan avgöra takten i omställningen. Och vi vet att de största utsläppsminskningarna måste ske nu, inte sen. Nära nollutsläpp för oss inte till ett stabilt klimat utan vi måste binda mer CO2 än vi släpper ut. För att undvika tröskeleffekter och ekosystemkollaps kan vi inte vänta in politiskt stöd utan måste själva presentera en politik som möter den fysiska verkligheten med jämlik politik. I nästa steg får vi vinna stöd för denna politik. Ingen svensk politik har ju hittills på ett progressivt och jämlikt sätt tagit sig an den ohållbara konsumtionen. Vägvalet för vänstern kan ju därför inte vara att ignorera problemet bara för att den högerinriktade otillräckliga klimatbeskattningspolitiken varit impopulär. Vi kan ju t.ex. tänka oss flexibla ransoneringssystem för knappa resurser eller utsläpp. Globala syd kan inte ensamma stå upp mot kapitalkrafterna och ta ansvaret för rika länders överkonsumtion. Jag föreslår därför en förtydning av vår ambition att ta oss an problemet som samhälle på ett jämlikt sätt.

I övrigt kan språket i avsnittet om ekologiska kriser bli tydligare och bättre spegla allvaret i de akuta kriser det rör sig om. T.ex. har vi för länge sen passerat stadiet när ekosystem var ”trängda” (rad 387), nu handlar det om söndrade och i många fall utplånade ekosystem. Ordvalet ”biologiskt arv” (rad 388) kanske har en sentimental funktion, men det centrala är att mänsklig välfärd vilar på en biologisk livsväv baserad på mångfald. Det står också att naturresurser förbrukats i en snabbare takt än de förmått återhämta sig”. Det är mer korrekt att säga att ekosystemen behöver återhämta sig så att de kan tillhandahålla oss resurser.

Föreslår kongressen besluta

att följande meningar införs på rad 4 efter den första meningen. ”Vi är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Det betyder att vi vill ha ett samhälle utan förtryck där vi alla hjälps åt efter förmåga för att uppfylla våra mänskliga behov inom naturens gränser.”

Radreferens: 4

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 18 Enskild

Tydligare definition av socialism och kapitalism

I det nuvarande förslaget till partiprogram är det inte tydligt att Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti. Ordet socialism nämns bara en gång i hela förslaget först på rad 901. Syftet med ett partiprogram är givetvis inte bara att det ska tilltala så många som möjligt, utan främst att det tydligt ska beskriva partiets ideologi. För att förstå problemen med kapitalismen och veta vilket samhälle vi vill ha är det viktigt att tydliggöra vad vi önskar. Därför måste vi också tydligt definiera kapitalism och socialism.

Föreslår kongressen besluta

att i partiprogrammets inledning infoga följande mening efter första meningen (rad 4): ”Vi är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Det betyder att vi vill ha ett samhälle utan

förtryck där vi alla hjälps åt efter förmåga för att uppfylla våra mänskliga behov inom naturens gränser.”

Radreferens: 4

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 19 Umeå

Inled med socialismen

Det saknas en inledning på inledningen där vissa viktiga grundbultar bör slås in. Tidigare partiprogram hade ett genomarbetat och väl sammanfattande stycke om vår ideologi som skulle fungera bra som ett avstamp till den i övrigt rätt trevliga inledningen.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 2 lägga till ett stycke som lyder "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi är en del av arbetarrörelsen och kvinnorörelsen, internationellt och i Sverige. Partiets politik och verksamhet bestäms av vårt mål: att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där alla människor bygger sin egen framtid i frihet och samverkan."

Radreferens: 2

B 20 Simrishamn

Inledning

Programmet bör inledas med något lättförståeligt som appellerar till känslorna och lockar till fortsatt läsning.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 2 inleds med: "Vänsterpartiets politik vilar på 4 hörnstenar: Alla människors lika värde. Alla människor på jorden har samma värde. Vi är emot varje form av diskriminering beroende på etnicitet, kön, könsidentitet, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder, religion. Rättvisa Jordens och samhällets rikedomar skall fördelas rättvist. Produktion efter människors behov. Produktion av varor och tjänster måste ske inom de planetära gränserna och styras av människors behov, inte av vinstintressen. Ekonomisk demokrati. Inte bara politiken utan även ekonomin skall styras av demokratiska spelregler. Medborgarna och de anställda skall ha makt över landets och företagets ekonomi". Detta utgör grunden för ett socialistiskt samhälle"

Radreferens: 2

B 21 Malmö

...Åt var och en efter behov

Programkommissionens förslag till partiprogram saknar klara skrivningar kring socialism. Själva ordet socialism skrivs, i sin grundform, ut endast en gång på de 46 sidor som utgör förslaget. Socialismen är grunden i Vänsterpartiet och måste därför tydliggöras.

Partiprogram Motioner B

Undertecknad yrkar därför att partiprogrammet inleds med den klassiska texten "Av var och en efter förmåga — åt var och en efter behov" direkt efter försättsbladet, innan alla inledningstexter, innehållsförteckningar och liknande. Det ska vara det första som syns när partiprogrammet öppnas. Rad 0, sida 2.

Föreslår kongressen besluta

att partiprogrammet - på rad 0, sida 2 - inleds med texten "Av var och en efter förmåga - åt var och en efter behov."

Radreferens: 1

B 22 Enskild

Inledande devis till partiprogrammet

Vi yrkar att Vänsterpartiets partiprogram skall ha en inledande devis med följande lydelse: **"Vänsterpartiet förbinder sig att verka för varje utvidgning av demokratin och bekämpa varje inskränkning av den."**

Motivering: Den stora revolutionen i historien är den franska och därefter den ryska och sedan den kinesiska. I alla dessa stora omvälvningar kom utveckligen av demokratin att spela en underordnad roll.

Den franska revolutionen resulterade inte någon definitiv övergång till demokratiska förhållanden. Kejsar Napoleon - varken Napoleon I eller Napoleon III - var inte några demokrater. Ej heller Ludvig XVII. "Frihet - jämlikhet och broderskap" lät bra men slagordet förverkligades inte. Det franska revolutionen införde var i första hand *näringsfrihet*. Skråväsendet avskaffades och friheten att utsuga arbetande människor på kapitalistiskt vis infördes istället.

Den ryska revolutionen riktade sig mot kriget, massvälten och det tsaristiska självhärskardömet. Det man hade att göra efter revolutionen var att ta itu med folkförsörjningen och samtidigt värja sig mot diverse stater som intervenerade i landet. Det var ett dåligt läge för att utveckla en demokratisk samhällsordning. Istället skapades en auktoritär ordning - en stalinistisk partidiktatur överordnad medborgarna och en ordning inom det styrande och enda partiet, som även det bar på demokratiska brister.

Den ryska utvecklingen slutade i en återvändsgränd. Man har talat om Stalin som den röde tsaren. Må så vara men nu har Putin tagit tsarens plats. Han står för en något moderniserad form av tsaristisk/stalinistisk ideologi uppblandad med reaktionärt kyrkligt och ortodoxt hokus-pokus.

Demokratin är världen över idag hotad av politiska ledare som Trump, Putin, Orban. Lukasjenko, med flera. Samma utveckling kan vi exempelvis se i Filippinerna, Indien för att inte tala om Mellanösterns länder - inklusive Israel.

Under sådana förhållanden måste ovanstående mening utgöra portalparagraf i ett nytt partiprogram. Den beskriver både målet för vår kamp och medlen som skall brukas för att nå det. Med en demokratisk utveckling på område efter område - politiken, ekonomin och sociala förhållanden - är vägen till det vi kallar socialism. Historien torde tydligt visa att brister i den demokratiska utvecklingen medför att gamla orättvisor kanske avskaffas, men att nya uppstår om demokratiska principer återuppstår eller åsidosätts.

Under förhållanden som beskrivit ovan måste ovanstående mening, som härrör från vårt partis principprogram från 1972 års kongress, utgöra en portalparagraf eller inledande devis i vårt partiprogram. Den beskriver både målet och medlen för den kamp partiet skall föra.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets partiprogram skall ha en portalparagraf eller inledande devis med följande lydelse: "Vänsterpartiet förbinder sig att verka för varje utvidgning av demokratin och bekämpa varje inskränkning av den."

Radreferens: 1

Hans Arvidsson, Västra Södermalm, Eili Hirdman, Västra Södermalm, Eddy Östling, Västra Södermalm, Yngve Sundblad, Västra Södermalm

B 23 Vänsterpartiet Uppsala län, Hammarby-Skarpnäck, Uppsala, Örnsköldsvik

Inledningen

Vi vill se en del förändringar av programförslagets inledning på rad 2 till 33.

Vi tycker att det är viktigt att tydligt och redan i inledningen slå fast våra ideologiska grundvalar, liksom vikten av att verka för en fredlig värld. Vi anser att de inledande orden om "ett bättre samhälle" som knappast skiljer vårt program från något annat partis kan utgå. Vi har också ändrat på värdeorden.

Vi har också lagt in Bertil Bartholdsons ändringsförslag på rad 5 – 7.

Vi tycker att det är tydligare att tala om att det som står i vägen är "de stora kapitalintressena" och "den kapitalägande klassen" istället för "kapitalet".

Vi tycker att det handlar om att driva "våra gemensamma" intressen och att vi alla vinner på det.

Vi har även gjort ett antal ändringar av mer språklig karaktär.

Föreslår kongressen besluta

att raderna 2-33 stryks och ersätts med följande text: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi arbetar för ett samhälle och en värld, där alla kan leva i frihet, jämlikhet, gemenskap och fred. Vi vill se en politik som löser de stora samhällsproblemen. Vi behöver skapa väl fungerande arbetsplatser. Fossilberoendet måste brytas. Vi behöver ta bättre hand både om varandra och den natur och miljö omkring oss som vi alla är beroende av. Genom att göra detta kan vi ta historiska kliv framåt. Det är möjligt att göra det. Men de stora kapitalintressena med sin kortsiktiga vinstjakt sätter press på samhället att gå i fel riktning. Fler människor behöver kunna arbeta helhjärtat med de stora utmaningar vi har framför oss! Vi behöver skolor som ser till elevernas bästa och industrier som är engagerade i att ställa om från det fossila. Vi behöver arbetsplatser med respekt och inflytande för sina anställda, med kortare arbetsdagar som låter oss leva friare liv. Politik handlar inte bara om god vilja, utan också om att ta konflikt när det behövs. De bra saker vi byggt upp i Sverige blev verklighet just för att arbetarrörelsen, kvinnorrörelsen och många andra rörelser stod upp för sin sak. Vi är många fler än de som gynnas av en politik som utgår från den kapitalägande klassens intressen. Vi ska använda demokratin för att genomföra det vi vill. För att göra det behöver vi hålla ihop. Vi behöver frigöra oss från gamla och orättvisa strukturer. Alla ska kunna forma sina liv fritt, oavsett klass, kön och etnisk bakgrund. Alla ska mötas med respekt, var vi än föddes. Alla ska få vardagsekonomin att gå ihop. Politisk rörelse handlar om att organisera sig för att driva våra gemensamma intressen tillsammans. Vi vinner alla på en politik för

frihet, jämlikhet, gemenskap och fred. Vänsterpartiet vill bygga ett samhälle och en värld för alla, inte bara för fåtalet."

Radreferens: 2

B 24 Vänsterpartiet Göteborg, Hammarby-Skarpnäck, Trosa, m.fl.

Tydligare inledning som i tidigare partiprogram – socialism, feminism och ekologisk grund

Inledningen i förslaget till partiprogram med allmänna fraser om bättre samhälle, trygghet, frihet och jämlikhet, välfungerande arbetsplatser och ta bättre hand om varandra är luddigare och otydligare än vårt nuvarande partiprograms inledning. Det är viktigt att även i fortsättningen slå fast att vi är ett socialistiskt, feministiskt parti på ekologisk grund. Det uttrycker tydligare vad Vänsterpartiet står för och vad vi är för slags parti. Ekologisk grund ersätts i nya förslaget med frasen "fasa ut fossilberoendet". Mänskligheten befinner sig kris med accelererande klimatpåverkan och omfattande artutrotning som kan göra stora delar av jorden obebodliga med matbrist, konflikter och flyktingströmmar som följd. Då är frasen "fasa ut fossilberoendet" på rad 6 väldigt otillräcklig jämfört med att vi står på ekologisk grund, som innefattar allt som rör naturen inklusive klimat och artutdöende.

Så här står det i vårt nuvarande partiprograms inledning (andra stycket):

"Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi är en del av arbetarrörelsen och kvinnorörelsen, internationellt och i Sverige. Partiets politik och verksamhet bestäms av vårt mål: att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där kvinnor och män bygger sin egen framtid i frihet och samverkan".

Varför ändra inledningen till något luddigare och otydligare när det nuvarande stycket så tydligt uttrycker vad Vänsterpartiet är för parti?

Även inledningstexten rad 8-18 behöver också vara tydligare än luddiga fraser som "frigöra ekonomin från den tyngden", "industrier som är ärligt engagerade i att ställa om från det fossila" och "arbetsplatser som respekterar sina anställda".

Föreslår kongressen besluta

att rad 2-18 omformuleras till: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi är en del av arbetarrörelsen och kvinnorörelsen, internationellt och i Sverige. Partiets politik och verksamhet bestäms av vårt mål: att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där människor bygger sin egen framtid i frihet och samverkan. Klimatkris och miljöförstörelsen beror idag främst på att produktionen är inriktad på kortsiktig vinstjakt. Även sämre arbetsmiljö och arbetsvillkor uppstår när vinstmaximering krockar med samhällsnyttan. Vi behöver vård och skolor som alltid ser till medborgarnas bästa istället för till aktieägarnas vinstutdelning. Vi kan öka tryggheten och livskvaliteten genom klimatomställning, fungerande välfärd och bättre arbetsmiljö med kortare arbetsdagar som låter oss leva friare liv."

Radreferens: 2

Jerry Persson, Flen, Kerstin Sagström, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping

B 25 Flen

En inledning som speglar oss som parti bättre

Partiprogram Motioner B

Inledningen i partiprogrammet behöver med några få rader måla upp en bild av vad vi är och hur vi skiljer oss från andra partier. I nuvarande förslag är bilden vag – lösa samhällsproblem, fossilfrihet och ”ta bättre hand om varandra” skulle kunna stå för vilket parti som helst.

Med vårt förslag nedan avser vi att föra in (utan att tynga inledningen med ”ismer”) följande aspekter:

- global solidaritet
- vår kampmetod – att arbeta tillsammans
- feminism och anti-rasism.
- hur vi definierar rättvisa.
- en ekologisk kritik av kapitalismens rovdrift på miljön
- att det stora problemet med kapitalismen är att dess inneboende kraft är att ackumulera makt och rikedom.
- att kapitalismen undergräver demokratin genom ojämlikhet och korruption

Föreslår kongressen besluta

att rad 2-13 byts mot "Vänsterpartiets mål är en värld där människor kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet. Vi arbetar tillsammans för att frigöra oss från patriarkala och rasistiska strukturer och fördela frukten av jordens rikedomar och människors arbete rättvist. Vi erkänner att människan måste respektera planetens gränser och ge plats åt andra arter att leva. Det som står i vägen är framförallt att kapitalet sätter press på samhället att gå i en helt annan riktning, som istället handlar om kortsiktig vinstjakt. Kapitalet har tillåtit ta sig in i alla delar av samhället och ställer till med stor skada när pengar går före människors välmående. Dessutom ackumuleras tillgångar hos några få personer och företag, som får allt större makt att påverka politiken och människors liv."

Radreferens: 2

B 26 Eskilstuna, Flen

Definiera målet 1: Ett socialistiskt samhälle

I förslaget finns inte ett tydligt socialistiskt mål för partiet. Därför motionerar vi i 10 motioner för att genomgående i programmet definiera vad vårt mål är: ett socialistiskt samhälle.

Ett parti som vill se ett annat samhälle än det nuvarande behöver vara tydligt med att det är målet. Ett socialistiskt parti behöver tydligt definiera att det är just ett socialistiskt parti och att ett socialistiskt samhälle är målet. I det nuvarande förslaget till partiprogram nämns ordet socialism en gång, och först i avslutningen av kapitlet "Våra svar".

Ett parti kan ha många uppgifter och arbetssätt. Det kan verka på olika nivåer och för olika saker i olika skeenden. Ett parti behöver förhålla sig till den tid det befinner sig i. Det behöver kämpa för att förbättra de villkor som människor lever under. För ett parti som vill se ett annat sorts samhälle än det nuvarande, ett socialistiskt samhälle, kan dock inte den kampen som fokuserar på vad som är möjligt att förändra idag vara tillräcklig. Målet behöver definieras. Ett tydligt definierat mål är inte bara en fråga om semantik. Ett tydligt definierat mål verkar vägledande för partiet vad gäller förd politik, strategier och metoder. Den som vill se ett annat samhällssystem behöver arbeta på ett annat sätt än den som vill förbättra men behålla det nuvarande samhällssystemet. Vi vill se ett Vänsterparti som verkar för ett annat samhällssystem än det kapitalistiska, vi vill se ett Vänsterparti som verkar för ett socialistiskt samhälle.

Två saker gällande målet om ett socialistiskt samhälle behöver vara tydliga: att det förutsätter kapitalismens avskaffande och att det innebär att demokratin utökas till den ekonomiska sfären.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 2-10 till följande: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti. Vårt mål är att skapa ett socialistiskt samhälle. Vi vill ha ett rättvist, jämlikt och demokratiskt samhälle där alla kan leva i frihet - ett samhälle byggt av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov. En förutsättning för ett socialistiskt samhälle är att kapitalismen avskaffas. I ett socialistiskt samhälle utövas inte bara den politiska utan även den ekonomiska makten av folket. Vi använder olika verktyg för att kämpa för och skapa det samhälle vi vill ha. Vi arbetar parlamentariskt, vi organiserar människor och vi samarbetar med fackföreningar, organisationer och rörelser. Ibland tar vi små steg och ibland stora. Genom förbättringar av arbetsförhållanden, utfasning av fossilberoendet och byggandet av en stark välfärd kan vi ta stora kliv framåt. Det finns alla möjligheter att göra det. Det som står i vägen är framför allt att kapitalismen sätter press på samhället att gå i en helt annan riktning, som istället handlar om kortsiktig vinstjakt. Många..."

Radreferens: 2

B 27 Enskild

Inledningstexten raderna 2-4

För att ge en bättre bild av Vänsterpartiets politik tycker vi att det är viktigt att förtydliga den ideologiska grunden som partiet står på. Ett förtydligande behöver inte stå i motsats till ambitionen att göra partiprogrammet mer lättläst och tillgänglig för en bredare publik. Ett förtydligande behöver inte heller göras för komplicerat. Genom en enkel förändring skulle vi göra förslaget ideologiskt tydligare samtidigt som vi språkligt behåller ambitionen om att nå fler människor med programmet.

Föreslår kongressen besluta

att inledningstextens mening på raderna 2 – 4, "Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet." ändras till: Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet.

Radreferens: 2

Tony Rosendahl, Katrineholm, Patrik Renfors, Oxelösund

B 28 Enskild

Tappa inte bort solidariteten, om inledningstexten

Solidaritet, ett av nyckelorden för det socialistiska Vänsterparti vi är. Som det ser ut nu i partiprogrammet förekommer ordet sällan och för att visa på vår ideologi på ett tydligt sätt så finns det en del ändringar som skulle kunna göras.

En av dessa ändringar kan ske redan i inledningen där tillägg av ordet "solidariskt" ger meningen en ny kraft.

Föreslår kongressen besluta

att under inledning rad 2-3 ändra texten till: "Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att solidariskt bygga ett bättre samhälle."

Radreferens: 2

Iowan Hedendahl, Falköping, Lisa Wallenstein, Mariestad, Ann-Britt Zakrisson, Gullspång, Therese Rautaparta-riis, Falköping

B 29 Vänsterpartiet Örebro län

Socialism, feminism och ekologi, vår framtidsstrategi! Rad 2

I det nuvarande partiprogrammet markerar vi tidigt och tydligt att vi är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Formuleringen där är bra och bör användas i det nya programmet.

I förslaget till nytt partiprogram, som omfattar 44 sidor, får man vänta ända till sidan 12 innan feminism nämns och till sidan 28 innan socialism kommer in i bilden! Även ekologi, klimat och miljö saknas tidigt i programförslaget. Vi anser att vi även i fortsättningen tidigt och tydligt ska definiera partiets ideologiska hemvist. Allt annat kan uppfattas som att vi inte står upp för vår ideologi. Vi ska inte riskera framstå som strykrädda, utan med självförtroende stå upp för vad vi är och vad vi vill!

Med inspiration från en liknande motion, från Degerfors pf

Föreslår kongressen besluta

att inledningen, raderna 2-7, byts ut mot följande formulering: ”Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi är en del av arbetarrörelsen och kvinnorörelsen, internationellt och i Sverige. Partiets politik och verksamhet bestäms av vårt mål: Att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där kvinnor och män bygger sin egen framtid i frihet och samverkan. Genom att skapa väl fungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet och ta bättre hand om varandra vill vi ta historiska kliv framåt.”

Radreferens: 2

B 30 Vänsterpartiet Halland, Laholm

Glöm inte ideologin!

Innehållsmässigt är förslaget till partiprogram i många stycken välskrivet och bra, men vi anser att det ser mer ut som ett valprogram än ett partiprogram. Ett partiprogram ska vara fokuserat på vår ideologi och de värderingar som ligger till grund för den sakpolitik som förs.

Först i slutet av programmet nämns socialismen, men inte ens där uttryckligen som vår ideologi. Förslaget till partiprogram kan finna sin plats, men som ”sakpolitiskt program” eller liknande, separat från partiprogrammet. Om förslagets struktur ändå kommer att vara grunden för partiprogrammet behöver ideologin lyftas fram mycket tydligare och tidigare i programmet.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1-7 till följande: ”Vänsterpartiet är ett demokratiskt socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund som arbetar för rättvisa och jämlikhet med parollen ”av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov”. Vår socialism bygger vidare på existerande socialistiska lösningar som kan utökas och ersätta kortsiktig vinstmaximering och anonyma ägare. Den så avgörande parlamentariska demokratin blir starkare när den kan ta avgörande beslut som i dag tas av ett fåtal kapitalägare styrda av egenintresse, och ibland ren girighet. Vår feminism bygger på alla människors lika värde. Idag är vita heterosexuella män generellt överordnade alla andra grupper i vårt samhälle. Alla människor ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Vår ekologiska grund gör att för oss är miljön viktigare än vinstintresset. Rättvisa och miljö hänger ihop. Bara genom minskade klyftor i samhället kan vi uppnå ett ekologiskt hållbart samhälle och fördela det begränsade miljöutrymmet rättvist. Den biologiska mångfalden är grunden för vår välfärd och den ska värnas genom att miljöhänsynen ska gå före företagets kortsiktiga vinstintressen. Med ovanstående utgångspunkter samlar Vänsterpartiet människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet. Vi vill

se en politik som sätter människor i arbete med att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet och ta bättre hand om varandra skulle det gå att ta historiska kliv framåt."

Radreferens: 1

B 31 Katrineholm, Kinda, Norrtälje, Valdemarsvik, Vita Bergen, Västra Södermalm, Örnsköldsvik

Portalparagrafen

Ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund

Ambitionen att vara pedagogisk och istället för ett klassiskt partiprogram erbjuda en "berättelse" kanske har sina poänger, (det är svårt att bedöma). Ett partiprogram är däremot inte i första hand en reklamskrift – sådana kan vi göra på andra sätt efter behov – utan de principer, strategier och målsättningar vi förenas kring. Som många medlemmar påpekat riskerar partiets profil och grund bli otydligt i berättelseformatet. Än viktigare är det därför att kongressen tydligt slår fast vilka vi är som parti med kontinuitet till våra grundläggande socialistiska principer.

Portalparagrafen i det liggande programförslaget bör därför skrivas om för att återknyta till partiets tidigare formuleringar anpassade till vårt nuvarande läge.

Föreslår kongressen besluta

att rad 2-4 ändras till: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund. Vi samlar människor för att ersätta kapitalismen med ett demokratiskt socialistiskt samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet."

Radreferens: 2

B 32 Birka-Vasa

Portalparagraf i partiprogrammet

Vi saknar en tydlig och enkel beskrivning av vad Vänsterpartiet är. Partiet är mer än ett politiskt parti. Det nuvarande partiprogrammet har däremot en bra och tydlig beskrivning av partiet. Varför ändra på något fungerande? Vi föreslår därför att skrivningen från det nuvarande partiprogrammet läggs in.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 2-7 ändras till följande: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi är en del av arbetarrörelsen och kvinnorörelsen, internationellt och i Sverige. Partiets politik och verksamhet bestäms av vårt mål: att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där kvinnor och män bygger sin egen framtid i frihet och samverkan."

Radreferens: 2

B 33 Södertälje

Systemskifte

Inledningen på partiprogrammet ska vara mer profilerat. Det räcker inte att skriva att vi vill ha ett bättre samhälle och att bättre ta hand om varandra. Vi måste vara tydligare när vi beskriver vart vi vill med vår politik, i riktning mot en annan samhällsordning.

Föreslår kongressen besluta

att man ersätter rad 1–7 med följande: ”Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett demokratiskt socialistiskt samhälle, där alla kan leva i jämlikhet, trygghet och frihet. Vi vill se en politik för att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att skapa ett jämlikt samhälle, starkt inflytande på arbetsplatserna, fasa ut fossil- och kärnkraftsberoendet och genom en solidarisk politik kan vi ta historiska kliv framåt.

Radreferens: 1

B 34 Upplands Väsby

Portalparagraf

Det nya partiprogrammets ambition att vara resonerande och inte använda så många ”etikettsord” är bra. Inte desto mindre saknas en tydlig inledande portalparagraf som definierar oss som parti. I förslaget får en läsa 907 rader innan det framgår att vi ”vill utveckla ett jämställt och socialistiskt samhälle ...”. Exempelvis skolungdomar som i sina arbeten ska orientera sig om partierna läser ofta bara de inledande styckena.

Föreslår kongressen besluta

att det inledande stycket rad 2-7 får följande lydelse: ”Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund. Vi vill samla människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet. Demokratin ska fördjupas och utvidgas genom att ojämlik fördelning av makt baserad på klass, kön och etnicitet undanröjs. Vi vill se en politik som frigör människors kraft för att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoende och ta bättre hand om varandra skulle det gå att ta historiska kliv framåt.”

Radreferens: 2

B 35 Enskild

Förtydliga partiets mål

Vårt partiprogram ska presentera vårt partis bärande idéer på ett tydligt sätt, med självsäkerhet. I förslaget beskriver öppningsmeningen vårt mål som "ett bättre samhälle", vilket är ett utmärkt mål men så självklart att varje parti hävdar detta. Det som särskiljer vårt parti är att vi menar att detta samhälle måste vara socialistiskt och detta bör vi framhålla.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta ordet "bättre" på rad 3 med "socialistiskt"

Radreferens: 3

Joel Nordström, Luleå

B 36 Ovanåker

Vilka är vi?

I inledningen till Vänsterpartiets partiprogram bör vi tala om vilka vi är och vad vi står för.

Föreslår kongressen besluta

att ”och jämlikhet” stryks på rad 4, att ”och” sätts mellan ”trygghet” och ”frihet” på rad 3 samt att följande mening läggs in där efter: ”Vänsterpartiet ska verka för ett demokratiskt socialistiskt samhälle som vilar på jämlikhet, jämställdhet och miljömässig hållbarhet.” Första stycket blir då som följer: ”Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet och frihet. Vänsterpartiet skall verka för ett demokratiskt socialistiskt samhälle som vilar på jämlikhet, jämställdhet och miljömässig hållbarhet. Vi vill se en politik som sätter människor i arbete med att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet och ta bättre hand om varandra skulle det gå att ta historiska kliv framåt.”

Radreferens: 4

B 37 Ludvika

Förtydliga Vänsterpartiets hållning i miljö- och klimatfrågor

Att ställa om vårt samhälle så att vi tar hänsyn till miljö och klimat är en förutsättning för att människor i Sverige och världen ska kunna leva ett gott liv. På några ställen i förslaget till partiprogram tycker vi att formuleringarna som rör miljö och klimat skulle kunna vässas.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”Det moderna samhället har ett överdrivet fokus på produktivitet och tillväxt vilket leder till att vi överutnyttjar de ekosystem och de ändliga resurser som vi har tillgång till.” läggs till på rad 4 efter ordet ”jämlikhet” och innan den mening som börjar med ordet ”Vi”

Radreferens: 4

B 38 Enskild

Marxistisk tradition

Förslaget som det ser ut kan i vissa delar komma från ett icke socialistiskt parti som vill ha rättvisa utan att utmana kapitalet. Vi måste urskilja oss från högern. Vi måste kunna vara unika i att visa vägen med en ideologi som håller. Vänsterpartiets förslag ska inte passa in hos många partier för då blir vi inte relevanta.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 4 efter ordet ”jämlikhet” lägga till följande: Genom våra marxistiska grunder har vårt parti skapat en nödvändig teoretisk grund för att bedriva politik. Marxismen ger oss insikter om hur kapitalismen, det ekonomiska systemet, fungerar och hjälper oss att förstå vårt samhälle. Detta är en grundläggande förutsättning för att kunna driva förändringar i det. Tack vare vår marxistiska grund har vi en solid teoretisk bas som gör det möjligt för oss att analysera och agera effektivt i politiken

Radreferens: 4

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Halil Büyükkaya, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg, Ola Wiksten, Helsingborg, Johan Gertsson, Helsingborg

B 39 Ludvika

Beskriv tydligare fördelarna med bättre balans mellan arbete och fritid

Det moderna samhället har ett överdrivet fokus på produktivitet och tillväxt vilket leder till att vi överutnyttjar de ekosystem och de ändliga resurser som vi har tillgång till, och till att människor slits ut av hårt arbete utan utrymme för kreativitet, kultur eller utveckling.

Det är viktigt att framhålla sambandet mellan ekologisk hållbarhet och ett hållbart arbetsliv.

Föreslår kongressen besluta

att rad 4–7 formuleras om till att lyda: ”Vi vill se en politik som ger människor förutsättning att lösa de stora samhällsproblemen. Fossilberoendet måste brytas. Det är viktigt att skapa välfungerande arbetsplatser med bra arbetsmiljö och fungerande demokrati. Kortare arbetstider skulle innebära mer tid för familj och fritid och skapa utrymme för kreativitet, intressen och kultur som hjälper till att utveckla oss och samhället. Vi behöver ta bättre hand om varandra och den natur och miljö omkring oss som vi alla är beroende av. Genom att göra det kan vi ta historiska kliv framåt.”

Radreferens: 4

B 40 Malmö

Inledningens samhällsutmaningar

Att ta hand om varandra är framför allt en privat angelägenhet. Vänsterpartiet bör inte inleda vårt partiprogram med sådant individuellt fokus. Arbete är så klart viktigt, och välfungerande arbetsplatser är en pusselbit i vårt samhälle, men det är inte den största samhällsutmaningen som vi behöver lösa.

Vi föreslår att

byta ut meningarna på rad 4-7 “Vi vill se en politik som sätter människor i arbete med att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet och ta bättre hand om varandra skulle det gå att ta historiska kliv framåt.” till “Vi vill se en politik som organiserar människor för att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att införa en kraftfull fördelningspolitik, fasa ut fossilberoendet och att bygga ut välfärdssystemet skulle det gå att ta historiska kliv framåt.”

Då blir inledningen:

Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet. Vi vill se en politik som organiserar människor för att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att införa en kraftfull fördelningspolitik, fasa ut fossilberoendet och att bygga ut välfärdssystemet skulle det gå att ta historiska kliv framåt.

Föreslår kongressen besluta

att byta ut meningarna på rad 4-7 “Vi vill se en politik som sätter människor i arbete med att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet och ta bättre hand om varandra skulle det gå att ta historiska kliv framåt.” till “Vi vill se en politik som organiserar människor för att lösa de stora samhällsproblemen. Genom att införa en kraftfull

fördelningspolitik, fasa ut fossilberoendet och att bygga ut välfärdssystemet skulle det gå att ta historiska kliv framåt.”

Radreferens: 4

B 41 Sundsvall, Örnsköldsvik, m.fl.

Tillägg om klimatkris och växande ojämlikhet

I inledningen, rad 1-5 kan vi läsa

”Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet. Vi vill se en politik som sätter människor i arbete med att lösa de stora samhällsproblemen.”

Föreslår kongressen besluta

att på rad 5 efter ”samhällsproblemen” lägga till följande fortsättning: „som den akuta klimatkrisen och växande ojämlikhet. Ny lydelse: ”Vänsterpartiet är ett politiskt parti som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet. Vi vill se en politik som sätter människor i arbete med att lösa de stora samhällsproblemen, som den akuta klimatkrisen och växande ojämlikhet.”

Radreferens: 5

Monika Sundström, Kramfors, Nina Orefjärd, Kramfors, Anna Norvell, Kramfors

B 42 Sala

Ta upp de ideologiska grunderna i inledningen

I inledningen till programkommissionens förslag till nytt partiprogram saknas den ideologiska deklARATIONEN. Den verklighetsbeskrivning som finns i avsnittet ”Frihetens hinder” kan tolkas utifrån snart sagt vilken ideologisk utgångspunkt som helst. För att man i läsningen ska hamna rätt och koppla samman verklighetsbeskrivningen med ”Våra svar” krävs att man läser med rätt ”ideologiska glasögon”.

Det nuvarande partiprogrammet har en ideologisk deklARATION tidigt i texten, vilket gör det lätt att förstå med vilken utgångspunkt den följande texten ska läsas. I förslaget till nytt partiprogram finns det också en sådan deklARATION, men den ligger i ett av de sista styckena i hela förslaget.

Genom att ta med en mening om våra idétraditioner redan i inledningen, anser vi att det blir lättare att läsa, tolka och rätt förstå hela avsnittet ”Frihetens hinder”.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på raderna 1488–1489: ” Vi inspireras av de marxistiska och feministiska idétraditionerna när vi utvecklar vårt praktiska arbete och våra politiska förslag.”, även återges i inledningens första stycket (efter den mening som avslutas på rad 5)

Radreferens: 5

B 43 Karlstad

Klimatförändringarna har fler orsaker än fossilberoendet

Klimatförändringarna är ett mycket allvarligt hot och har många orsaker där fossilberoendet är ett av de allvarligaste, men det finns många fler orsaker såsom markanvändning, cementproduktion etc. Därför yrkar vi på en mer generell formulering på rad 6.

Föreslår kongressen besluta

att byta ut ”fasa ut fossilberoendet” till ”ta oss ur klimatkrisen” i rad 6

Radreferens: 6

B 44 Nacka

Förnyelsebart är begreppen för hållbar energiproduktion

Vi anser att begreppet ”fasa ut fossilberoende” inte fångar problematiken med omställningen till koldioxidneutralt samhälle. Självklart är fossilenergi ett stort problem som behöver växlas bort men det räcker inte, vi behöver klara av att göra klimatomställningen med den största respekt för alla planera begränsningar som vi känner till. Det betyder att framtida energiförsörjning behöver vara förnybar och hålla sig innanför de planetära gränserna.

Vi vill benämna problemet som ”klimatomställning” istället för ”fasa ut fossilberoendet”. Vi ser också att det så här tidigt i partiprogrammet är viktigt att våga berätta vilka utmaningar vi med vår politik ska klara av att lösa. Vi sätter därför ordet klimatomställning före välfungerande arbetsplatser.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 5-7 ändras till: "Genom att klara av klimatomställningen, skapa välfungerande arbetsplatser och ta bättre hand om varandra skulle det gå att ta historiska kliv framåt."

Radreferens: 5

B 45 Enskild

Kärnkraft rad 6

Vi vill ha en tydligare ställningstagande emot kärnkraften.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till ”avveckla kärnkraft” efter fossilberoendet i rad 6

Radreferens: 6

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Emmeli Lindahl, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Halil Büyükkaya, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg, Ola Wiksten, Helsingborg, Johan Gertsson, Helsingborg

B 46 Enskild

Feminism inledningsvis

Inledningen är välgjord och fyller sitt syfte. Men i det första stycket saknar jag något på samma nivå som ”att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet och ta bättre hand om varandra” på raderna 5–7. Där bör feminismen komma med, till exempel i form av ett omnämnande av jämställdhetsarbete.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 5–7 kompletteras med en referens till feminismen, till exempel på följande sätt:
”Genom att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet, fullfölja jämställdhetsarbetet och ta bättre hand om varandra skulle det gå att ta historiska kliv framåt.”

Radreferens: 5

Sverker Scheutz, Enköping

B 47 Enskild

Lyft fram klimatförändringarnas betydelse för livsvillkoren på jorden i partiprogrammets inledande text

Förslaget till partiprogram tar i texten upp att klimatfrågan hänger samman med hur vi bygger upp samhället i stort och hur vi genom detta påverkar livsvillkoren på jorden. I förslaget nämns en mängd konkreta områden där Vänsterpartiet vill förbättra klimatarbetet, här där vi lever och verkar. Vad vi saknar är ändå att den inledande texten i partiprogrammet på ett tydligt sätt lyfter fram klimatförändringarna och dess inverkan på jordens livsvillkor. Vårt förslag är att det tidigt i den inledande texten läggs in ett avsnitt som både visar på klimatfrågans globala karaktär och gör en koppling till vinstintressen och kortsiktighet i samhället.

Se även: Motion om att lyfta fram klimatförändringarnas betydelse för livsvillkoren på jorden genom ny rubrik. B 237

Föreslår kongressen besluta

att meningen "Genom att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet och ta bättre hand om varandra skulle det gå att ta historiska kliv framåt. " byts ut mot följande: "Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga och det är människans inverkan som orsakar detta. Vi ser hur förändringar i klimatet hänger samman med kortsiktighet och vinstintressen och hur klimatförändringarna kommer att drabba redan utsatta människor i världen. Vi behöver ett genomgripande arbete på alla områden för att kunna vända den utvecklingen."

Radreferens: 5

Stefan Ekman, Bromma, Bengt-Åke Hansson, Bromma

B 48 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 1

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är och helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige.

Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar.

Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen.

Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 7 utökas med "och naturen" och därmed lyder: "Genom att skapa välfungerande arbetsplatser, fasa ut fossilberoendet och ta bättre hand om varandra och naturen skulle det gå att ta historiska kliv framåt."

Radreferens: 7

B 49 Täby-Danderyd, Vallentuna

Förtydliga socialismen

Att Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti nämns vid endast ett tillfälle i det nya programförslaget och då väldigt otydligt. Vänsterpartiet Vallentuna anser att den som intresserar sig för Vänsterpartiet och studerar vårt program måste få tidiga och tydliga besked om vad Vänsterpartiet är för parti. Programmet behöver inte vara översållat med slogans men en grundläggande varudeklaration som går att ta ställning till måste krävas av ett politiskt parti. Alla de goda enskilda ståndpunkter som programförslaget innehåller behöver bindas samman i en övergripande ideologi. Och Vänsterpartiets socialism behöver förankras i en demokratisk grundsyn.

Föreslår kongressen besluta

att följande text läggs in efter rad 7 i nuvarande programförslag: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti. Socialismen är inte en framtidsutopi utan ett mål vi dagligen arbetar för. De olika ställningstaganden som detta program innehåller utgör vägen till ett socialistiskt samhälle. Samhällsviktiga funktioner som hälsa, utbildning, bank och finans, infrastruktur, transport och naturresurser måste vara offentligt ägda och underkastade ett öppet demokratiskt styrsystem. Företag som är så stora att de är centrala för hela landets ekonomi måste ägas av samhället och vara föremål för demokratisk styrning och kontroll. Exempel på detta är stora banker och finansinstitut och stora industriföretag knutna till utnyttjandet av svensk energi och naturresurser. De stora dragen i ekonomin skall bestämmas genom demokratiska planeringsprocesser."

Radreferens: 7

B 50 Birka-Vasa, Vita Bergen, Västra Södermalm

En kraftfull inledning

Det är nödvändigt att Vänsterpartiet i sitt program, liksom i sin praktiska politik, genomgående framhåller allvaret i den klimatkras vi befinner oss. Här framstår inledningen som särskilt viktig, den fungerar både som ett avstamp och anger en riktning för hela programmet.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående text infogas efter rad 7: ”Vi står inför en accelererande klimatkras, om detta är forskarna från FN:s klimatpanel eniga. De ökande klimatförändringarna inverkar på alla nivåer i samhället, och kommer att präglade alla våra liv i generationer framöver. Globalt ser vi hur människor och hela samhällen drabbas av svår torka, skogsbränder, översvämningar, förstörelse av hus och hem och infrastruktur. Riskerna för konflikter och krig ökar när människors livsmiljöer och försörjningsmöjligheter förstörs. Utan social och ekonomisk jämlikhet samt global rättvisa kan vi inte lyckas vända klimatkrasen. Och utan en genomgripande klimat- och miljömställning kan vi inte åstadkomma jämlikhet eller rättvisa.”

Radreferens: 7

B 51 Enskild

Ekonomiska systemet står i vägen

Vi tycker det låter märkligt att säga att kapitalets press på samhället är det som står i vägen för ett annat samhälle. Det är inte pressen från det ekonomiska kapitalet eller kapitalismen som står i vägen, det är det ekonomiska systemet och dess logik som står i vägen. Ett tydligare sätt att beskriva detta på är därför att det är det ekonomiska systemet kapitalismen som står i vägen för samhällsförändring.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen på rad 8 som börjar med ”Det som står i vägen...” till ”Det som står i vägen är kapitalismen som driver samhället åt en helt annan riktning.”

Radreferens: 8

Adam Määttä, Eskilstuna, Nathalie Söderberg, Eskilstuna, Helena Grundström, Eskilstuna, Johan Sandberg, Eskilstuna, Sebastian Nygren, Eskilstuna, Jakob Pettersson, Eskilstuna, Sanna Pettersson, Eskilstuna, John Skarin, Eskilstuna

B 52 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalet” på rad 9 ändras till ”stora kapitalägare”

Radreferens: 9

B 53 Birka-Vasa

Kapitalismen

I programmet nämns kapitalismen 1 gång, i stället skriver man kapitalet minst 14 gånger. Det är det kapitalistiska systemet som vi ska bekämpa.

Föreslår kongressen besluta

att på de ställen där det står kapitalet ändras till kapitalismen

Radreferens: 9

B 54 Enskild

Kapitalet

Vår kritik av kapitalismen är inte en kritik av ett antal rika individer. Vi ska akta oss för att individualisera problemen – kapitalister kan nog vara både snälla och elaka. Det är systemet vi vill kritisera och i slutändan förändra. Vi vill också att personer som delar vår ideologi ska kunna känna sig välkomna, oavsett om de har fötts i överklassen, arbetar som chefer eller driver små eller stora företag.

Dessutom: i programförslaget används omväxlande begreppen ”överklassen”, ”borgarklassen”, ”kapitalet” och ”den ägande klassen”. Priset för denna språkliga variation är förmodligen förvirring för läsaren. För att få ett mer inkluderande språkbruk, för personer som inte är uppvuxna/vana med dessa begrepp, vill vi byta ut begreppet ”kapitalet” till ”det kapitalistiska systemet” i hela dokumentet.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalet” genomgående i texten ersätts med ”det kapitalistiska systemet”

Radreferens: 9

Lisa Skiöld, Uppsala, Boel Lindén, Uppsala, Emil Lundh, Uppsala

B 55 Hammarby-Skarpnäck, m.fl.

För ett tydligt socialistiskt program!

Är det inte så att fler och fler börjar förstå att vi har ett ekonomiskt system med profit och tillväxt som utarmar planetens resurser och hotar hela mänsklighetens existens med en troligt ännu värre kommande klimatkatastrof? Ska då Vänsterpartiet avlägsna sin vision om ett socialistiskt samhälle och ersätta den med förvisso bra förslag om trygghet, ökad jämlikhet och mer inflytande på arbetsplatser? Det vore ett misstag för ett socialistiskt parti.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 9 ska följande text skrivas in: "Men med vår vision om ett socialistiskt samhälle är det också nödvändigt att samhällets viktigaste produktion av varor och tjänster ägs gemensamt och med kontroll av det finansiella systemet. Så länge detta inte sker kommer kapitalismen att vara vårt

ekonomiska system med fortsatt vinstjakt och exploatering av jordens resurser vilket hotar människans hela existens."

Radreferens: 9

Per-Olof Balkedal, Umeå, Jan-Olov Carlsson, Umeå, Bore Sköld, Umeå, Erik Pettersson, Umeå, Jan Axelsson, Umeå, Alex Fuentes, Malmö, Daniel Sestrajcic, Malmö, Roger Jönsson, Linköping, Malin Ernidotter, Farsta, Patrik Munthe, Malmö, Elin Kamera, Malmö, Henrik Hedman, Karlskrona, Adam Määttä, Eskilstuna, Maria Ryman, Göteborg

B 56 Ludvika

Förtydliga Vänsterpartiets hållning i miljö- och klimatfrågor

Att ställa om vårt samhälle så att vi tar hänsyn till miljö och klimat är en förutsättning för att människor i Sverige och världen ska kunna leva ett gott liv. På några ställen i förslaget till partiprogram tycker vi att formuleringarna som rör miljö och klimat skulle kunna vässas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "helhjärtat" på rad 11 ändras till "fokuserat"

Radreferens: 11

B 57 Vänsterpartiet Västerbotten, Umeå

Ta makten över arbetet

Det tredje stycket beskriver hur arbetsplatser behöver bli snällare mot sina anställdas samt hur företagen idag tyngs av kravet på vinstmaximering. Ett ärligare sätt att uttrycka detta på vore att beskriva hur Vänsterpartiet vill uppnå dessa förbättringar i socialistisk anda.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 14 ändra meningen som lyder: "Vill frigöra ekonomin från den tyngden" till: "Vi vill frigöra oss människor från den tyngden."

Radreferens: 14

B 58 Enskild

Frigör samhället från kortsiktighet, inte ekonomin från tyngden. Rad 14

På rad 14 står det: "Vi vill frigöra ekonomin från den tyngden."

Och det talas då om vinstmaximering.

Först så är "ekonomin" en alltför lös och odefinierad term i sammanhanget, och sedan så har jag svårt att tro att vi lyckas övertyga den generella väljaren om att det de uppfattar så som "ekonomin" skulle vara emot "vinstmaximering", ha ett problem med den samt anse det vara betungande.

Därför föreslår jag en alternativ lydelse av denna mening.

Föreslår kongressen besluta

att i texten som i programförslaget finns på rad 14 byta ut "Vi vill frigöra ekonomin från den tyngden." mot "Vi vill frigöra samhället och dess människor från den kortsiktigheten."

Radreferens: 14

Robert Pelli, Mellerud

B 59 Enskild

Arbetarklassen är subjektet

Även om det förstås går att läsa stycket som att de "ärligt engagerade industrierna" och "arbetsplatserna som respekterar sina anställda" i vår vision är socialistiska industrier och arbetsplatser så tycker vi att stycket lätt kan tolkas som att det vi eftersträvar är en förändring i inställning hos arbetsgivare och kapitalister. Vårt förslag tycker vi bättre förklarar vårt mål och hur vi vill att samhället ska fungera.

Föreslår kongressen besluta

att ändra stycket på rad 14-18 som börjar med "Vi vill frigöra ekonomin..." till "Vi vill frigöra samhället från den tyngden. Vi behöver skolor som alltid ser till elevernas bästa och industrier som tvingas ställa om från det fossila. Vi behöver arbetsplatser som drivs av oss anställda, med kortare arbetsdagar som låter oss leva friare liv."

Radreferens: 14

Adam Määttä, Eskilstuna, Nathalie Söderberg, Eskilstuna, Helena Grundström, Eskilstuna, Johan Sandberg, Eskilstuna, Sebastian Nygren, Eskilstuna, Jakob Pettersson, Eskilstuna, Sanna Pettersson, Eskilstuna, John Skarin, Eskilstuna

B 60 Birka-Vasa, m.fl.

Ställ krav och skapa förutsättningar för industriomställning

Klimatkrisens utmaningar behöver hanteras av alla samhällsaktörer. Industrin är en viktig aktör som behöver ges både förutsättningar för att driva på omställningen samt ha tydliga krav och ramar.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 15-16 till följande: "...alltid ser till elevernas bästa och industrier som ges förutsättningar, tydliga ramar och konkreta tidsatta krav/mål på att ställa om till fossilfritt."

Radreferens: 15

Stephen Goldin, Västra Södermalm, Lena Nyblom Malmberg, Vita Bergen

B 61 Ludvika

Förtydliga Vänsterpartiets hållning i miljö- och klimatfrågor

Att ställa om vårt samhälle så att vi tar hänsyn till miljö och klimat är en förutsättning för att människor i Sverige och världen ska kunna leva ett gott liv. På några ställen i förslaget till partiprogram tycker vi att formuleringarna som rör miljö och klimat skulle kunna vässas.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”är ärligt engagerade i att ställa om från det fossila” på rad 15-16 ändras till ”drivs med fokus på hållbar utveckling och med hänsyn till planetens ekosystem”

Radreferens: 15

B 62 Karlstad

Klimatförändringarna har fler orsaker än fossilberoendet, samt att övergång från linjär till cirkulär ekonomi är nödvändig för att nå ett hållbart samhälle.

Klimatförändringarna är ett mycket allvarligt hot och har många orsaker där fossilberoendet är ett av de allvarligaste, men det finns många fler orsaker såsom markanvändning, cementproduktion etc. Dessutom måste vi frångå vår linjära ekonomi för att få ett mer hållbart och cirkulärt samhälle.

”Sverige är 3,4% cirkulärt—vilket innebär ett cirkularitetsgap på mer än 96%. Det betyder att den stora majoriteten av resurserna som Sverige använder för att tillgodose sina behov och efterfrågan kommer från jungfruliga källor. Landets komplexa, integrerade ekonomi är relativt koldioxidsnål, men också i stor utsträckning linjär. Mer än 266 miljoner ton resurser tillförs ekonomin varje år, motsvarande nästan 25 ton per person—en siffra som har fortsatt att öka under de senaste åren”

Detta är ett citat från “The Circularity Gap Report ” av Circle Economy, RI:SE och RE:SOURCE och som Naturvårdsverket refererar till. Rapporten från 2023 behandlar Sverige:

“The Circularity Gap Report, https://assets.website-files.com/5e185aa4d27bcf348400ed82/63469714078daaa46750fafe_The%20Circularity%20Gap%20Report%20-%20Sweden.pdf

Circularity Gap Reporting Initiative tillhandahåller ett årligt globalt cirkularitetsmått som mäter tillståndet i världsekonomin men även för enskilda länder.”

Detta är ett ohållbart förfaringsätt. Sverige har den fjärde största resursutvinningen i världen, räknat per capita. Det är viktigt att belysa detta i inledningen.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 16 från ”i att ställa om från det fossila.” till ”i klimatomställningen och att gå från linjär till cirkulär ekonomi.”

Radreferens: 16

B 63 Enskild

Användningen av ordet ”vi” i Inledningen och omställning till förnybart

För att bli tydligare för läsaren så behöver användandet av ordet ”vi” i avsnittet Inledning renodlas och minskas.

En skrivning om vad vi vill röra oss mot känns mer positivt än att lyfta det vi vill ställa om ifrån. Genom att ändra formuleringen “ställa om från det fossila” till “ställa om till det förnybara” fångas också ett bredare perspektiv på omställningen.

Föreslår kongressen besluta

att rad 14-18 ändras till: "Vänsterpartiet vill frigöra ekonomin från den tyngden. Sverige behöver skolor som alltid ser till elevernas bästa och industrier som är ärligt engagerade i att ställa om till det

förnybara. Vi behöver arbetsplatser som respekterar sina anställda, med kortare arbetsdagar som låter människor leva friare liv."

Radreferens: 14

Catarina Läth, Mariestad, Patricia Axelsson, Tidaholm, Lisa Wallenstein, Mariestad, Bjarne Hallgren, Falköping, Therese Rautaparta-Riis, Falköping, Gustav Blomqvist, Lidköping, Annika Holmén, Skövde

B 64 Enskild

Ersätt "fossila" med "fossila och andra klimatskadliga"

Ordet *fossila* refererar i detta sammanhang enbart till utsläpp av koldioxid från fossilt kol (olja, bensin, naturgas m.m.). Utsläpp av koldioxid från alla biogena källor har i princip samma skadliga effekt på klimatet. Detta kan dock i vissa fall kompenseras genom återupptag av koldioxid vid odlig/plantering av ex. grödor (halm) i jordbruket, som således är en klimat-neutral process. I andra fall, som vid förbränning av kol från skogsprodukter och torv, sker återupptaget av utsläppt koldioxid först efter 100 resp. 1000 år. Dessa processer är således inte klimatneutrala och t.o.m. mer skadliga än utsläpp från fossil kol eftersom energi-effektiviteten hos biogent kol är lägre. Dock kan material från skogen som annars ändå hade förmultnat som toppar, grenar och kvistar användas som klimatvänligt bränsle. Eftersom ex. skogen står för de enskilt största upptagen och utsläppen av koldioxid (150 resp. 130 Mton jämfört med 50 Mton vad gäller fossila utsläpp) är det trots "komplexiteten" i dessa frågor viktigt att inkludera skadligt biogent koldioxid i texten överallt där detta är redigerings-tekniskt möjligt och innehållsmässigt rimligt.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta ordet "fossila" med "fossila och andra klimatskadliga"

Radreferens: 16

Stellan Hamrin, Mönsterås, Inger Björk, Hammarby-Skarpnäck

B 65 Birka-Vasa, Vita Bergen, Västra Södermalm

Kulturen är oundgänglig

Kulturfrågor bör lyftas tydligare i inledningen. Kultur sammanhänger med kravet på "skolor som ser till elevernas bästa" och "kortare arbetsdagar som låter oss leva friare liv". Detta kräver att det lokalt finns god tillgång till bibliotek och olika former av fritids- och kulturaktiviteter.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader tillfogas från rad 18: "Alla människor, barn som vuxna, behöver stimulans och tid och möjlighet till reflektion och skapande. Vänsterpartiet verkar därför för ett fritt kulturliv som kan bidra till att berika våra liv."

Radreferens: 18

B 66 Umeå

Ta makten över arbetet 2

Det tredje stycket beskriver hur arbetsplatser behöver bli snällare mot sina anställda samt hur företagen idag tyngs av kravet på vinstmaximering. Ett ärligare sätt att uttrycka detta på vore att beskriva hur Vänsterpartiet vill uppnå dessa förbättringar i socialistisk anda.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 18 lägga till en mening som lyder: "För att uppnå dessa förbättringar behöver vi demokratisera samhällsekonomin. Det vill vi göra genom att flytta makten över arbetet från kapitalägarna till de som utför arbetet."

Radreferens: 18

B 67 Hammarby-Skarpnäck, Trosa

Förändrat förhållande till naturen

Människan har länge levt i föreställningen att vara överordnad den övriga naturen. Denna föreställning har blivit en utgångspunkt för en gränslös rovdrift med naturen som nu hotar mänsklighetens fortsatta existens. Om vi ska lyckas med att skydda oss mot detta hot måste ett framtida samhälle byggas utifrån ett helt nytt synsätt när det gäller människans förhållande till den övriga naturen. Naturen kan inte längre ses som ett objekt som utnyttjas för människans väl. Ett sådant förändrat samhälle utgår ifrån att den övriga naturen består av subjekt med egna legitima intressen som måste värnas.

Föreslår kongressen besluta

att följande nya stycke införs efter rad 18: "Vi vill se ett i grunden förändrat förhållande mellan människan och naturen. Människan måste betraktas som en del av den övriga naturen och inte som överordnad den. Det mänskliga samhället måste formas på ett sådant sätt att det långsiktigt existerar i harmoni med den övriga naturen."

Radreferens: 18

B 68 Enskild

Användningen av ordet "vi" och mer känsla av kamp i avsnitt Inledning

För att bli tydligare för läsaren så behöver användandet av ordet "vi" i avsnittet Inledning renodlas. I första stycket används "vi" i betydelsen "Vänsterpartiet". Används ordet med den betydelsen i meningen på rad 23-24 så kan den upplevas problematisk ur demokratisk synvinkel: "Vänsterpartiet kan använda demokratin för att genomföra det partiet vill". I meningen innan skrivs om ett "vi" som är många, många fler än de som gynnas av en politik som utgår ifrån kapitalets intressen. Det finns en risk att läsaren inte riktigt fångar vilka "vi" det är som avses här. Och just att det finns ett "vi" i motsats till kapitalet är ju en viktig del i programmet och borde därför lyftas tydligt i Inledningen. Överlag saknas det en känsla av kamp i programmet och en omskrivning av rad 19-24 skulle kunna lyfta in även det mer i Inledningen.

Föreslår kongressen besluta

att rad 19-24 ändras till: "Politik handlar om att vilja och att ta konflikt när det behövs. De bra saker vi byggt upp i Sverige blev verklighet just för att arbetarrörelsen, kvinnorörelsen och många andra stod upp för sin sak. Solidarisk organisation, kamp och folkrörelsedrivet engagemang är kraft för förändring. Det finns ett vi som är många, många fler än de som gynnas av en politik som utgår från kapitalets intressen. Inom demokratin kan vi verka för att genomföra det vi vill."

Radreferens: 19

Catarina Låth, Mariestad, Patricia Axelsson, Tidaholm, Lisa Wallenstein, Mariestad, Bjarne Hallgren, Falköping, Therese Rautaparta-Riis, Falköping, Ann-Britt Zakrisson, Gullspång, Annika Holmén, Skövde

B 69 Sundsvall, Örnsköldsvik, m.fl.

Ta med miljörelsen som också byggt och format Sverige

Under Inledningen rad 20-21 kan vi läsa:

"De bra saker vi byggt upp i Sverige blev verklighet just för att arbetarrörelsen, kvinnorörelsen och många andra stod upp för sin sak."

Föreslår kongressen besluta

att på rad 21 efter "kvinnorörelsen" ändra slutet av meningen till: , miljörelsen och många andra stod upp för sin sak. Ny lydelse: "De bra saker vi byggt upp i Sverige blev verklighet just för att arbetarrörelsen, kvinnorörelsen, miljörelsen och många andra stod upp för sin sak."

Radreferens: 21

Monika Sundström, Kramfors, Nina Orefjärd, Kramfors, Anna Norvell, Kramfors

B 70 Norrköping

Angående partiprogram, inledning, rad 21

Uttrycket "och många andra" är allt för vagt. Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund, därför bör miljörelsen, den internationella solidaritetsrörelsen, funktionsrättsrörelsen, HBTQ-rörelsen mfl inkluderas i beskrivningen.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 21 ersätts "och många andra" av "och andra progressiva rörelser"

Radreferens: 21

B 71 Ludvika

Ersätt vaga klass-begrepp med tydliga beskrivningar

Klass-samhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som "överklass" och "borgarklass" framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med "borgarklass" och "överklass". Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klass-termer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "vi" på rad 22 ändras till "vi som har mycket att vinna på att arbeta tillsammans för ett bättre samhälle för alla"

Radreferens: 22

B 72 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”kapitalets intressen” på rad 23 ändras till ”de stora kapitalägarnas intressen”

Radreferens: 23

B 73 Enskild

Demokrati som verktyg eller förutsättning

På raderna 23–24 står det ”Vi kan använda demokratin för att genomföra det vi vill.” Det ger intryck av att Vänsterpartiet endast ser demokratin som ett verktyg och inte som en samhällsform värd att värna.

I avsnittet som börjar på rad 916 och heter ”Stärk den politiska demokratin” utvecklas varför den politiska demokratin behöver förstärkas. Som jag ser det är ett demokratiskt samhällsskick det enda som på sikt kan gynna de intressen som Vänsterpartiet bärs upp av. Utan demokrati kommer våra mål aldrig att kunna uppnås.

Därför är det olyckligt med den svaga skrivningen på rad 23–24. Den öppnar för att vi i andra situationer än den nuvarande skulle kunna vara för diktatur eller andra odemokratiska styrelseformer såsom proletariats diktatur. Detta bör enligt min mening ändras.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 23–24 görs om så att det framgår att Vänsterpartiet värnar ett demokratiskt styrelseskick. Detta kan t.ex. ske genom att meningen utformas på följande sätt: ”I ett demokratiskt system har vi möjlighet att genomföra det vi vill.”

Radreferens: 23

Sverker Scheutz, Enköping

B 74 Enskild

Inledningstexten rad 24

För att ge en bättre bild av Vänsterpartiets politik tycker vi att det är viktigt att förtydliga den ideologiska grunden som partiet står på. Ett förtydligande behöver inte stå i motsats till ambitionen att göra partiprogrammet mer lättläst och tillgänglig för en bredare publik. Ett förtydligande behöver inte heller göras för komplicerat. Genom en enkel förändring skulle vi göra förslaget ideologiskt tydligare samtidigt som vi språkligt behåller ambitionen om att nå fler människor med programmet.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening läggs till på rad 24: ”Vi vill avskaffa kapitalets makt över människors vardag.”

Radreferens: 24

Tony Rosendahl, Katrineholm, Patrik Renfors, Oxelösund

B 75 Enskild

Stryk värderande adjektiv

Partiprogrammet bör vara precist och undvika vagt värderande termer. På rad 26 beskrivs "gamla [...] strukturer", vilket är såväl onödigt värderande som inkorrekt. Det finns gamla strukturer som är alldeles utmärkta, t.ex. kollektivavtalssystem, och nya som är usla, som gigarbete.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta meningarna på rad 25-26: "För att göra det behöver vi hålla ihop. Vi behöver frigöra oss från de gamla, orättvisa strukturer som delar upp oss." med: "För att göra det behöver vi hålla ihop och frigöra oss från de strukturer som delar upp oss."

Radreferens: 25

Joel Nordström, Luleå

B 76 Enskild

Nedsättande bruk av adjektivet gamla

I programförslaget används ordet gamla som ett värdeomdöme: gamla strukturer, gamla normer m m, underförstått att det gamla är dåligt. Det enda ställe där ordet gamla borde ha använts är när det handlar om oss gamla människor, men just där står det äldre.

Att något är gammalt får aldrig framstå som ett fel i sig! Tala istället om vad saken gäller.

rad 26 gamla orättvisa strukturer

förslag: stryk gamla

rad 270 gamla normer

byt till t ex patriarkala, traditionella

rad 349 Det är ett gammalt mönster som

stryk gammalt

rad 571 bryta med gamla strukturer

byt till t ex rasistiska, rasifierande, isärhållande

rad 584 gamla hierarkier och lydnadskultur

byt till t ex konservativa, auktoritära

rad 912 konflikterna med de gamla strukturer

byt till t ex kapitalistiska, splittrande, orättvisa

rad 1289 alla gamla normer

byt till t ex traditionella

rad 1495 gamla strukturer

byt till t ex auktoritära, klassmässiga

Föreslår kongressen besluta

att adjektiven gammalt och gamla stryks på ovan angivna rader och ersätts med t.ex. de adjektiv som föreslagits ovan

Radreferens: 26

Ulla Hoffmann, Tyresö, Helena Duroj, Hedemora

B 77 Vänsterpartiet Sörmland, Eskilstuna

Mäta värde i arbetskraft

Som programkommissionen lyfter förtjänar alla människor att mötas med respekt. Samtidigt lyfter nya programmet att "vardagsekonomin skall gå ihop oavsett vilket jobb vi än har", vari man missar att inkludera sjukskrivna, studenter, arbetslösa och arbetstränande.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 27-29 till: "Alla ska mötas med respekt, var vi än föddes. Alla ska få vardagsekonomin att gå ihop, vilka förutsättningar vi än har."

Radreferens: 27

B 78 Enskild

En ekonomi för alla, inte bara de anställda

Inte alla försörjer sig genom att lönearbeta. Att få vardagsekonomin att gå ihop ska vara en självklarhet oavsett försörjning.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 28 ändra meningen som börjar "Alla ska få" till: "Alla ska få vardagsekonomin att gå ihop, oavsett vad du arbetar med, om du är student, pensionär, sjuk eller arbetslös."

Radreferens: 28

Hanne Krogfjord, Östersund, Nisse Sandqvist, Östersund

B 79 Enskild

Bekräfta klyftan mellan stad och land

De pågående projekten om politik för förort och landsbygd är bra och efterlängtrade initiativ. Att partiprogrammet ännu inte direkt berör de områden i väntan på resultaten därifrån är ett förståeligt resonemang. Däremot behöver vi i den första delen av partiprogrammet vara tydliga med att klyftan mellan stad och landsbygd eller förort är högst verklig och snabbt ökande. Det är en del i att sammanhållningen vi eftersträvar inte finns och en av de orättvisa strukturer vi måste motverka för att uppnå ett starkt samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att sist på rad 29 föra in följande text: "Alla ska känna att samhället finns där, var i landet vi än bor."

Radreferens: 29

Linda Jonsson, Pajala, Jonas Karlberg, Umeå

B 80 Enskild

Angående partiprogram, inledning, rad 29

Programmet bör, i sin inledning, innehålla ett tydligt ställningstagande mot alienation.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 29 görs tillägget: "Alla skall få utvecklas och förverkliga sig själva och alla skall kunna känna delaktighet i samhället."

Radreferens: 29

Jan Gustavsson, Norrköping

B 81 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 2

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige.

Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar.

Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen.

Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att följande mening läggs till på rad 29: "Alla ska kunna andas ren luft och leva klimatsäkert, oavsett när vi än växer upp." Stycket lyder därmed: "För att göra det behöver vi hålla ihop. Vi behöver frigöra oss från de gamla, orättvisa strukturer som delar upp oss. Alla ska kunna forma sina liv fritt, oavsett kön. Alla ska mötas med respekt, var vi än föddes. Alla ska få vardagsekonomin att gå ihop, vilket jobb vi än har. Alla ska kunna andas ren luft och leva klimatsäkert, oavsett när vi än växer upp."

Radreferens: 29

B 82 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 3

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige.

Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar.

Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen.

Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 32 utökas med "inom de planetära gränserna" och därmed lyder: "De allra flesta vinner på en politik för trygghet, frihet och jämlikhet inom de planetära gränserna."

Radreferens: 32

B 83 Sundsvall, m.fl.

Vi vinner alla på att ta strid för en beboelig planet för kommande generationer

Under Inledningen på rad 30-32 kan vi läsa

"Politisk rörelse handlar om att organisera sig för att driva sina intressen tillsammans. De allra flesta vinner på en politik för trygghet, frihet och jämlikhet."

Föreslår kongressen besluta

att på rad 32 efter "jämlikhet" lägga till: "och vi blir alla vinnare när vi tar strid för att behålla planeten beboelig för kommande generationer." Ny lydelse: "Politisk rörelse handlar om att organisera sig för att driva sina intressen tillsammans. De allra flesta vinner på en politik för trygghet, frihet och jämlikhet och vi blir alla vinnare när vi tar strid för att behålla planeten beboelig för kommande generationer. Vänsterpartiet vill bygga ett samhälle som fungerar för alla, inte bara några få."

Radreferens: 32

Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik, Monika Sundström, Kramfors, Nina Orefjärd, Kramfors, Anna Norvell, Kramfors

B 84 Kista, m.fl.

Vad är vårt slutmål? 1

Bland annat i inledningen av partiprogrammet beskrivs aldrig vad vårt slutmål faktiskt är, det vill säga det klasslösa och feministiska samhället fritt från alla former av förtryck. Vi tycker det är viktigt att vara tydliga med vad det faktiskt är vi kämpar för i Vänsterpartiet. I partiprogrammet behövs både kortsiktiga och långsiktiga mål beskrivas för att kunna ge en helhetsbild av vad vi faktiskt vill göra om vi skulle få makten.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 3 rad 33 efter "...några få" lägga till: "ett klasslöst och feministiskt samhälle fritt från alla former av förtryck"

Radreferens: 33

Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 85 Enskild

All politik vi vill bedriva har sin grund i den marxistiska traditionen

Förslaget som det ser ut kan i vissa delar komma från ett icke socialistiskt parti som vill ha rättvisa utan att utmana kapitalet. Vi måste urskilja oss från högern. Vi måste kunna vara unika i att visa vägen med en ideologi som håller. Vänsterpartiets förslag ska inte passa in hos många partier för då blir vi inte relevanta.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 33 lägga till följande: "Vår vision är ett samhälle där principen "från var och en efter förmåga, åt var och en efter behov" blir en verklighet."

Radreferens: 33

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Halil Büyükkaya, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg

B 86 Nacka

Tillägg av inledningsstycke om klimatet som existentiell fråga

Vi ser att programförslaget behöver kompletteras med ett inledande stycke som ger utgångspunkten för vårt program och vårt politiska arbete. Klimatfrågan finns med i programmet men kommer först en bra bit ner i texten. Vi måste inse att klimatet är en existentiell fråga och en förutsättning för att kunna utveckla och bedriva vår traditionella politiska linje. Det är också en fråga som den yngre generationen sätter mycket högt, av naturliga skäl. Därför föreslår vi att programmet kompletteras med ett inledande stycke.

Föreslår kongressen besluta

att programmet kompletteras med ett inledande stycke mellan rad 33 och 34 enligt följande: Klimatet en existentiell fråga "Ett räddat klimat, jämlikhet och fred är tre mål dit vi måste nå. Missar vi något av dem är risken uppenbar att mänskligheten utplånas. Tyvärr går utvecklingen på alla områdena åt fel håll. Vi måste göra allt vi kan utifrån en svensk horisont för att dra vårt strå till stacken och för att alla i vårt land ska kunna uppnå ett gott liv. Jämlikhet och fred är traditionella vänsterfrågor men vi måste också se att klimatet är en existentiell fråga. Räddar vi inte klimatet är förutsättningarna för jämlikhet och fred borta. På motsvarande sätt är jämlikhet och fred förutsättningar för att vi ska kunna rädda klimatet. I det här programmet visar vi på vår väg för att uppnå detta."

Radreferens: 33

B 87 Enskild

Begreppet arbetarklass

Vad menas med arbetarklassen?

Förslaget ger intrycket av att arbetarklassen syftar först och främst till fabriks- och industriarbetare. Vårdpersonal, lärare, förskollärare, behandlingsassistenter med mera borde ingå men det är inte självklart när man läser programmet.

Vad är borgarklassen? Är universitetsutbildade borgarklassen?

Vi vill ha tydligare betoning på samtliga arbeten inklusive gig-ekonomi men också lyfta personer som är arbetslösa och sjukskrivna och inte kan arbeta.

Föreslår kongressen besluta

att förklara vad som menas med arbetarklass i inledningen

Radreferens: 33

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Emmeli Lindahl, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg

B 88 Enskild

Begreppet kapitalism

Vi tycker att det finns ett antal begrepp som borde förklaras och användas konsekvent utan olika synonymmer för att göra det tydligare. Annars kan läsaren få en känsla av att man inte kan bestämma sig för begreppet. Till exempel marxistisk idétradition, ekonomiska eliten, överklassen, borgarskapet, miljardärer, kapitalet, etc. Vi föreslår att i samtliga fall prata om kapitalismen, kapitalister och förklara vad som menas med detta.

På samma sätt, vad menas med arbetarklassen? Hur definierar vi arbetarklassen? Är det industriarbetare eller någon annan?

Föreslår kongressen besluta

att från rad 34 till 1511 använda ordet kapitalism/kapitalist konsekvent i programmet

Radreferens: 34

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Emmeli Lindahl, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Ola Wiksten, Helsingborg

B 89 Flen

Byt fokus på arbete mot fokus på ägande i avsnitt Arbete och gemenskap

Avsnittet *Arbete och gemenskap* har enligt programkommitténs följebrev syftet att "formulera en materialistisk grundsyn på hur samhällen och människor fungerar" och visa på arbetets betydelse. Vi tycker att detta behöver göras på ett tydligare sätt.

Den ideologiska grund i förslaget är vag och liknar mer idealism än materialism. Materialism innebär att vi betonar hur människor och samhällen formas av hur det materiellt är organiserat snarare än en "inneboende natur". I vårt förslag för vi in mer av ägande, inflytande, fördelning och makt.

Förslaget lyfter fram arbete som livets mening. Det ger intrycket av att vår kritik mot kapitalismen som ett sätt att organisera ägande har bytts mot ett hyllande av arbetslinjen likt Nya moderaterna på 00-talet. I vårt förslag har vi gått på partikommissionens ide att utgå från arbete, men försökt sätta det i ett ideologiskt sammanhang av rättvis fördelning av vinster, människovärde och alienation, klassperspektiv samt hur detta hänger ihop med makt och ägande.

Förslaget uppnår inte heller målet att vara mer lättförståeligt eller relevant för en ny vänsterpartist. Formuleringar som "genom arbetet stöper vi om den värld vi lever i. Det har långsktiga konsekvenser eftersom vi griper in i historiska processer och relationer," osv. är abstrakta, utan att för den skulle bära någon ideologisk vägledning. I vårt förslag är vi försökt vara mer konkreta.

Föreslår kongressen besluta

att rad 34-82 byts mot "Människa – inte produktionsenhet" "Människors liv handlar om så mycket mer än att arbeta. Samtidigt är arbetet ett villkor och en förutsättning. Vi behöver arbeta för att skaffa mat och bostäder. Genom arbete bygger vi samhällen. Arbetet kan skänka tillfredsställelse, glädje och gemenskap. Det visas av att många människor arbetar obetalt, i olika föreningar och med fritidsintressen. Men om människor inte får ta del av frukten av sitt eget arbete, utan sliter ut sig och försakar sina behov enbart för att skapa vinst åt någon annan, så är det orättfärdigt. Människor ska kunna må bra på sina arbeten. Idag pressas vi allt hårdare på arbetsplatserna. Ändå sjunker lönerna jämfört med vinstuttagen. Allt mindre av vinsterna som görs på vårt arbete går dessutom tillbaka till samhället i form av skatt. Välfärden för alla krymper och ersätts av välfärd för den som kan betala. Allt detta beror på ökad makt hos dem som tjänar på en sådan politik – framförallt de som äger företag och naturtillgångar. Detta händer i Sverige, och det händer i världen. För några decennier sedan spreds insikten att vissa företag var rikare och mäktigare än hela länder. Idag står vi inför en verklighet där enskilda individer är rikare och mäktigare än hela länder. Mekanismen bakom detta är att de som arbetar bara får ut en liten del av värdet i lön. Kostnader för miljöförstöring och för samhällsproblem som skapas av företagen ersätts inte heller. Samtidigt utsätts vi för massiv påverkan för att få oss att konsumera mer och mer. Hur man drabbas av detta system är olika. Den som har utbildning och positioner med mer frihet och inflytande har bättre situation än den som ses som utbytbar. Men alla drabbas vi av ett system där vi i första hand är produktionsenheter och konsumenter och där andra behov trängs undan. Det drabbar både taxichauffören som inte har tid att träffa sina barn, och enhetschefen som inte kan sova av stress. Den stund vi har givits på jorden kan inte slösas bort så. Men arbetets förmåga att föra ekonomin framåt ger också lösningen på problemen. Genom att sluta oss samman blir vi en maktfaktor som ger en motvikt till kapitalets makt. Det finns olika sätt att begränsa kapitalets inflytande och förmåga att skapa växande klyftor. Till stor del handlar det om att återställa det som har raserats de senaste decennierna. Med skatter kan man fördela rikedomar så att de kommer alla till del. Med lagar och regler kan man begränsa miljöpåverkan och skapa säkra arbetsmiljöer. De tekniska framsteg som görs kan användas för att frigöra tid och minska arbete, snarare än att öka produktionen. Men framförallt kan ökat gemensamt ägande av företag föra in andra mål än ekonomisk vinst. Vård som prioriterar folkhälsa. Bostadsbolag om vill se till att alla kan få en bostad. Elbolag som investerar vinster i elsystemet. Skola som låter alla barn lära sig. Genom att ersätta den ständiga strävan efter vinster för några få med ett arbete riktat mot människors behov kan vi bygga ett samhälle där alla kan leva friare."

Radreferens: 34

B 90 Enskild

Vänsterpartiets människosyn

Partiprogrammet inleds med ett stycke som ser ut som en portalparagraf. Det har rubriken "Arbete och gemenskap". Man kan ana att ambitionen har varit att förklara vår människosyn och knyta an till den marxistiska grundtanken att den gemensamma organiseringen av arbetet är kärnan i samhällssystemet. Visst är det sant att hur vi gemensamt försörjer oss är en nyckelfråga. Men marxismen - eller kritiken av kapitalismen - är bara en av de tre traditionella benen som

Vänsterpartiet står på. Med dessa omständliga förklaringar av arbetets roll visar programmet att det vill ge marxismen en framskjuten plats i vår ideologi på bekostnad av feminismen och ekologin. Vi håller inte med om att det ska vara så.

Inledningen (raderna 35-43) som beskriver vår människosyn skulle istället kunna stå som ett eget stycke, med just det som rubrik: "Vänsterpartiets människosyn". Vårt ändringsförslag kortar därför ned stycket, ändrar rubrik och kompletterar med två avslutande meningar.

Föreslår kongressen besluta

att stycket "Arbete och gemenskap" ersätts med följande: "Vänsterpartiets människosyn" "Det är mycket mer som förenar oss människor än som skiljer oss åt. Vi behöver alla värme och mat, närhet och omsorg, hem att bo i och natur omkring oss. Vi behöver personer som finns där för oss och ser oss för dem vi är. Vi behöver frihet att uttrycka oss och forma våra liv. Det sitter djupt i den mänskliga naturen att svara på de här behoven tillsammans. Vi dras till att ta hand om varandra och bygga bättre liv. Vi känner kärlek när någon behöver stöd, nyfikenhet när vi kan lära oss något nytt, beslutsamhet när vi behöver samla kraft. När vi får en känsla av sammanhang skapar det mening, en god självbild och riktning i livet. Ett gott samhälle bygger på att människor får sina grundläggande behov tillgodosedda. Vänsterpartiet tror på att det är möjligt."

Radreferens: 35

Lisa Skiöld, Uppsala, Emil Lundh, Uppsala, Boel Lindén, Uppsala

B 91 Enskild

Arbetet – en fråga som alla andra

Efter inledningen kommer ett avsnitt med titeln "Arbete och gemenskap". Avsnittet ligger före de delar som rör problemen med dagens samhälle (titeln "Frihetens hinder"). Det är otydligt varför avsnittet om arbete och gemenskap ligger separat, som en framskjuten del viktigare än allt annat i programmet. För att tydliggöra programmet och inte förvirra läsare bör avsnittet tas bort som ett eget avsnitt och istället arbetas in i programmets andra delar. Relevanta bitar ur "Arbete och gemenskap" bör därför skrivas in i inledningen, "Frihetens hinder", "Våra svar" samt "Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor". Redaktionskommittén bör under kongressen föreslå hur detta ska göras.

Föreslår kongressen besluta

att avsnittet "Arbete och gemenskap" på raderna 34-82 tas bort och att redaktionskommittén istället föreslår hur innehållets kärnbudskap kan arbetas in i programmets övriga delar

Radreferens: 34

Daniel Nilsson Brodén, Älvsjö-Fruängen

B 92 Malmö

Ändra i stycket Arbete och gemenskap 1

Stycket Arbete och gemenskap ska visa på Vänsterpartiets grundläggande samhällssyn och människosyn, men det är ju för sorgligt om vi ser arbete för arbetet skull som så centralt som stycket uttrycker. Det finns bra delar av texten, men de döljs av dels flum och fluff och dels av fokuset på arbete som det enda viktiga.

Föreslår kongressen besluta

att byta ut rubriken "Arbete och gemenskap" på rad 34 till "Arbete, liv, makt och frihet."

Radreferens: 34

B 93 Enskild

Kultur

Kulturen är viktigt för människan.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till “ kultur” efter “hem att bo” i rad 37

Radreferens: 37

Emmeli Lindahl, Helsingborg, Claudia Velasquez, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg

B 94 Malmö

Ut med essentialismen

Idén om en essentiell, oföränderlig ”mänsklig natur” har sällan varit progressiva rörelsers vän, i synnerhet inte feminister och antirasister men även socialister. Dessa rörelser har istället velat betona möjligheterna till positiva samhällsförändringar, vilket av konservativa bekämpats bland annat med idén om den mänskliga (egoistiska) naturens oföränderlighet. Vi fattar att programkommittén mot det vill ställa idén om den essentiellt goda, kollektivistiska mänskliga naturen, en klassisk vänsterposition, men dels tror vi den är felaktig, dels öppnar själva diskussionen för att släppa in högerens version av ”mänsklig natur” i debatten. I programmet fyller det inte heller någon viktig funktion, utan nämns bara här. Därför kan det lätt strykas.

Föreslår kongressen besluta

att stryka raderna 40-45

Radreferens: 40

B 95 Älvsjö-Fruängen

Arbetets omstöpanande kraft?

På raderna 46-51 finns ett stycke om att arbetet stöper om vår värld genom att arbetet griper in i historiska processer och relationer. Delar av stycket är otydligt, abstrakt och bidrar inte märkbart till att förklara vår politiska ideologi. Däremot finns det en poäng att behålla styckets sista mening och baka in det i ett tidigare stycke, som konkretisering på vad vi menar och för att levandegöra texten.

Föreslår kongressen besluta

att meningarna på raderna 46-48 stryks ur partiprogrammet och att meningen på rad 48-51 istället läggs in mellan meningen som börjar på rad 43 och meningen som börjar rad 45. Alltså, stycket som börjar på rad 40 lyder istället: ”Det sitter djupt i den mänskliga naturen att svara på de här behoven tillsammans. Vi dras till att ta hand om varandra och bygga bättre liv. Vi känner kärlek när någon behöver stöd, nyfikenhet när vi kan lära oss något nytt, beslutsamhet när vi behöver samla kraft. När vi gör nytta i våra sammanhang skapar det mening, självbild och riktning i livet. Vare sig vi tar hand om barn eller byggnader, skriver recept eller programkod, behöver vi en gedigen förståelse av det vi gör och omsorg om helheten. Vi har en stark drivkraft att arbeta och skapa nytt.”

Radreferens: 46

B 96 Enskild

Korta ner avsnittet om Arbete och gemenskap

Partiprogram Motioner B

Med ett avsnitt med så stort fokus på arbete så tidigt i partiprogrammet finns det en risk att partiprogrammet inte känns särskilt träffande för människor med begränsad eller ingen arbetsförmåga.

Avsnittet på rad 46-51 känns svårbegripligt. Det är nåt väldigt stort och lite oförmligt som försöker fångas på 6 rader. Att räkna upp några arbetsområden kan kännas träffande men samtidigt exkluderande. Formuleringen ”gedigen förståelse av det vi gör” är dels grammatiskt tveksam eftersom förståelse brukar vara något man har **för** och inte **av** något, dels kan den förstås som att vi behöver kunna vårt jobb vilket troligen inte var avsikten med formuleringen.

Det skulle flyta lättare att läsa avsnittet om inte detta stycke var med och genom att ta bort det skulle också fokuset på de som förvärvsarbetar minska något.

Föreslår kongressen besluta

att stycket på rad 46-51 tas bort

Radreferens: 46

Catarina Låth, Mariestad, Patricia Axelsson, Tidaholm, Lisa Wallenstein, Mariestad, Bjarne Hallgren, Falköping, Therese Rautaparta-Riis, Falköping, Ann-Britt Zakrisson, Gullspång, Annika Holmén, Skövde, Britta Wänström, Mariestad

B 97 Hammarby-Skarpnäck, Trosa

För en helhetssyn

Det är nödvändigt för ett modernt vänsteralternativ i politiken att i allt betrakta och beskriva människan som en del av ett större helt – naturen. Utan ett sådant förhållningssätt kommer också det nya samhälle som vänstern eftersträvar att fortsätta att gräva det mänskliga samhällets grav.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening tillförs efter rad 51: ”Denna helhet måste omfatta hela naturen inom vilken människan och det mänskliga samhället enbart är en del.”

Radreferens: 51

B 98 Malmö

Ändra i stycket Arbete och gemenskap 2

Stycket Arbete och gemenskap ska visa på Vänsterpartiets grundläggande samhällssyn och människosyn, men det är ju för sorgligt om vi ser arbete för arbetet skull som så centralt som stycket uttrycker. Stycket tar inte heller tillräcklig hänsyn till de maktstrukturer som finns utanför arbetsplatserna.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till ett stycke mellan rad 51 och 52: "Olika maktstrukturer hindrar många människor från att fullt ut delta i arbetet, vårt samhälle och att åtnjuta vårt gemensamma arbetes frukter."

Radreferens: 51

B 99 Enskild

Nämn gröna jobb i det inledande avsnittet om Arbete och gemenskap

Partiprogram Motioner B

Om arbetet på allvar ska stöpa om den värld vi lever i kommer det att krävas många nya gröna jobb. För att möjliggöra den stora omställningen som vi måste föra för att våra barn ska få en dräglig framtid (och på längre sikt för mänsklighetens överlevnad). Här finns ju en lysande chans att koppla ihop arbetsfrågan och klimatfrågan, något som i stort sett saknas helt i partiprogrammet i sitt nuvarande skick. Åtminstone i tydliga ordalag.

Föreslår kongressen besluta

att om vi ska klara de utmaningar som klimatkrisen ställer oss inför så behövs det en genomgripande omställning av hela samhället. Det kommer att innebära att vissa arbeten försvinner. Men framför allt kommer det att innebära att en mängd nya arbetsmöjligheter skapas inom den gröna sektorn

Radreferens: 51

Gudrun Märta Benita Runesson, Nyköping, Jörgen Leidebrant, Nyköping, Tony Edberg, Nyköping

B 100 Malmö

Ändra i stycket Arbete och gemenskap 3

Klokt är ett ord som betyder olika för olika partier och människor. Vi behöver i partiprogrammet fylla det med innehåll.

Därför föreslår vi att

byta ut ordet "klokt" på rad 53 mot "för vår gemensamma utveckling och för individens frihet"

Då blir meningen: "Ett välfungerande samhälle fångar upp vår vilja att arbeta och kanaliserar den för vår gemensamma utveckling och för individens frihet."

Föreslår kongressen besluta

att byta ut ordet "klokt" på rad 53 mot "för vår gemensamma utveckling och för individens frihet"

Radreferens: 53

B 101 Norrköping

Angående partiprogram, arbete och gemenskap, rad 53

Ordet "klokt" låter oprecist och platt.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 53 byta ordet "klokt" mot "till både samhällsnytta och självutveckling"

Radreferens: 53

B 102 Enskild

Arbete och gemenskap

Under arbete och gemenskap" sidan 60- 71.

står i förslaget:

"Formerna för hur vi arbetar tillsammans bildar grundläggande maktstrukturer som kommer att präglade hela samhällets utveckling. Det säger mycket om ett samhälle hur fria eller auktoritära arbetsplatser är, hur genomtänkt eller kortsiktigt arbetet utförs och hur ägandeförhållandena ser ut.

Vi ser flera problem med hur arbetet organiseras idag. På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte är tillräckligt fria att arbeta efter eget huvud och att arbetet läggs upp efter andra mål än att möta människors behov. Långa arbetsdagar gör att tiden inte alltid räcker till för det arbete vi gör hemma, eller den vila vi behöver för att kunna arbeta bra. Maktstrukturerna står i vägen för det arbete vi behöver göra för att kunna leva ett friare liv.”

I Sverige har vi en lång tradition av att det är parterna på arbetsmarknaden som avtalar om villkor och löner. Vi ska inte starta en annan tradition. Särskilt inte med Elon Musks försök att ändra traditionen i full aktion.

Föreslår kongressen besluta

att avsnittet 60 - 71 ersätts med följande text: ”Det är viktigt att parterna på arbetsmarknaden är de som, utifrån lagar och ömsesidig respekt fortsatt förhandlar fram villkoren för anställda. Och att alla anställda, oavsett anställningsformer, ges möjlighet till inflytande i processerna. 6 timmars arbetsdag vore, enligt forskning och ett antal lyckade försök, en investering i såväl hälsa som möjlighet till att vara en närvarande förälder, delaktig i samhällslivet och till en meningsfull fritid för alla.”

Radreferens: 60

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 103 Malmö

Ändra i stycket Arbete och gemenskap 4

Stycket Arbete och gemenskap ska visa på Vänsterpartiets grundläggande samhällssyn och människosyn, men det är ju för sorgligt om vi ser arbete för arbetet skull som så centralt som stycket uttrycker. Det finns bra delar av texten, men de döljs av dels flum och fluff och dels av fokuset på arbete som det enda viktiga. Stycket är inte heller tillräckligt tydligt med maktaspekter som finns utanför arbetsplatserna.

Föreslår kongressen besluta

att byta ut meningen på rad 60-61 “Formerna för hur vi arbetar tillsammans bildar grundläggande maktstrukturer som kommer att präglade hela samhällets utveckling.” till “Formerna för hur vi arbetar och lever tillsammans bildar grundläggande maktstrukturer som kommer att präglade hela samhällets utveckling.”

Radreferens: 60

B 104 Kista, m.fl.

Vi bör beskriva vilka maktstrukturer som finns 2

I partiprogrammet bör vi beskriva vilka olika typer av maktstrukturer som finns, alltså att det finns en ekonomisk maktstruktur, kapitalismen, och sociala maktstrukturer, till exempel rasism och könsmaktsordningen. Den grundläggande förståelsen av att vi har olika typer av maktstrukturer hjälper oss att förstå hur de samverkar och hur de uppkommit. Det är ett antagande som krävs för att förstå varför vi ser på kapitalismen och könsmaktsordningen som separata strukturer som behöver krossas var för sig.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 4 rad 61 efter "...samhällets utveckling." lägga till "Den ekonomiska maktstruktur som organiserar arbetet idag är kapitalismen."

Radreferens: 61

Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 105 Kista, m.fl.

Vi bör beskriva vilka maktstrukturer som finns 1

I partiprogrammet bör vi beskriva vilka olika typer av maktstrukturer som finns, alltså att det finns en ekonomisk maktstruktur, kapitalismen, och sociala maktstrukturer, till exempel rasism och könsmaktsordningen. Den grundläggande förståelsen av att vi har olika typer av maktstrukturer hjälper oss att förstå hur de samverkar och hur de uppkommit. Det är ett antagande som krävs för att förstå varför vi ser på kapitalismen och könsmaktsordningen som separata strukturer som behöver krossas var för sig.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 4 rad 60 efter "...grundläggande" lägga till "ekonomiska och sociala"

Radreferens: 60

Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 106 Enskild

Användningen av ordet "vi" samt den vanskliga sammankopplingen av arbete och frihet

För att bli tydligare för läsaren så behöver användandet av ordet "vi" i avsnittet Arbete och gemenskap renodlas. I första stycket används "vi" i meningen "oss människor" och det bör bara vara i den meningen det används i hela avsnittet. Det medför behov av ändring av stycket på rad 65-71 där ordet "vi" i förslaget inte kan vara tänkt att avse "oss människor" utan snarare Vänsterpartiet samt delar av den arbetande befolkningen.

I hela avsnittet finns en vansklig sammankoppling av arbete och frihet som på ett obehagligt sätt kan leda tankarna till nazisternas koncentrationsläger. Genom att ta bort den sista meningen i stycket på rad 65-71 minskar den associationen något. Den meningen är dessutom svårbegriplig. Att ta bort den meningen föranleder behov av ändring av även inledningen på efterföljande stycke på rad 72-73

Föreslår kongressen besluta

att meningarna på rad 65-73 ändras till: "Vänsterpartiet ser flera problem med hur arbetet organiseras idag. På arbetsplatserna är det vanligt att människor inte är tillräckligt fria att arbeta efter eget huvud och att arbetet styrs för mycket utifrån andra mål än att möta människors behov. Långa arbetsdagar gör att tiden inte räcker till för det arbete som behöver göras hemma eller den vila som behövs. Eftersom vi hela tiden utvecklar nya sätt att arbeta är maktstrukturerna på arbetsplatserna alltid i rörelse."

Radreferens: 65

Lisa Wallenstein, Mariestad, Patricia Axelsson, Tidaholm, Bjarna Hallgren, Falköping, Therese Rautaparta-Riis, Falköping, Annika Holmén, Skövde, Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 107 Malmö

Till de som arbetar värdet av det gemensamma arbetet.

Det finns som PK skriver många problem på dagens arbetsmarknad. Ett av de största är ju så klart att värdet för arbetet inte tillfaller de som arbetar. De enorma vinsterna som görs på människors arbete måste belysas på något sätt i programmet.

Föreslår kongressen besluta

att : på rad 65 efter meningen ”Vi ser flera problem med hur arbetet organiseras idag.” skriva in meningen ”Ett av de centrala problemen i dagens arbetsliv är att det värde som anställda skapar genom sitt arbete tillfaller kapitalet, och inte det gemensamma”

Radreferens: 65

B 108 Enskild

Tydligare definition av socialism och kapitalism del 2

Se B 18

Föreslår kongressen besluta

att efter meningen "Vi ser flera problem med hur arbetet organiseras idag" på rad 65 infoga följande: "Trots att vi som arbetar skapar de ekonomiska värdena drar kapitalet undan värdet till vinst för företagsägarna. Företagande skulle i själva verket fungera bättre utan kapitalism då överskott då kan återinvesteras. Medan små företag ofta fungerar så och den mindre utdelningen fungerar som en lön för ägarens arbete, har större företag en logik av utsugning. Inom kapitalismen så dras mycket av överskottet ut ur företagen och ansamlas hos den ekonomiska eliten. Kapitalismen gör idag större vinster på att äga och låna ut resurser än att faktiskt skapa saker vi alla behöver. Genom att befria ekonomin från vinstkravet så kan företag och det offentliga arbeta tillsammans för samhällsnytta. Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti. Socialismen är för oss både en rörelse här och nu samt en vision för ett annat samhälle. Dels är socialismen en idégemenskap och rörelse som förbättrar majoritetens livsvillkor och motverkar de orättvisor som kapitalismen skapar. Socialismen organiserar samhället och ekonomin utifrån demokratiska principer. Den utgår från att vi i samhället har ett gemensamt ansvar att se till att tillgodose allas mänskliga behov och allas rätt till ett gott liv. Men socialismen är också en vision om en ekonomi där alla i samhället har makt och ägande över produktionen och därmed makt över sina liv och inriktningen på samhället. Och där denna makt används för det allmänna bästa istället för att skapa vinst till ett fåtal. Hur detta ägande kan se ut kan variera utifrån behov, från statligt ägande till arbetarägda företag eller andra former."

Radreferens: 65

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 109 Gävle

Efter eget huvud 1

På rad 65 till 68 återfinns lydelsen ”På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte är tillräckligt fria att arbeta efter eget huvud och att arbetet läggs upp efter andra mål än att möta människors behov.” Vi anser att formuleringen är otydlig och vill förtydliga att det handlar om inflytande att få inflytande och att få använda hela sin kompetens.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 65-68 ersätta lydelsen ”På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte är tillräckligt fria att arbeta efter eget huvud och att arbetet läggs upp efter andra mål än att möta människors behov” med lydelsen ”På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte får tillräckligt inflytande, att vi inte får nyttja vår hela kompetens, och att arbetet läggs upp efter andra mål än att möta människors behov.”

Radreferens: 65

B 110 Smedjebacken

“Arbeta efter eget huvud”

I avsnittet Arbete och gemenskap förekommer formuleringen ”att vi inte är tillräckligt fria att arbeta efter eget huvud” och att en produktiv arbetsplats är en arbetsplats där människor ”löser problem efter eget huvud”.

Detta är helt felaktigt. Själva poängen med en arbetsplats (med fler än en person) är att man arbetar tillsammans mot ett gemensamt mål. På en frisk arbetsplats kan alla framföra sina åsikter om hur problem ska lösas, men var och en kan inte göra som de själva vill. De måste komma till gemensamma beslut.

Däremot finns det problem på en del arbetsplatser där de anställdas synpunkter och kreativitet inte tillåts komma fram. Detta ska bekämpas.

Därför föreslår vi att meningen ”På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte är tillräckligt fria att arbeta efter eget huvud...” (raderna 65–67) ändras till ”På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte är tillräckligt fria att få bidra med våra synpunkter och kreativitet...”

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte är tillräckligt fria att arbeta efter eget huvud...” (raderna 65–67) ändras till ”På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte är tillräckligt fria att få bidra med våra synpunkter och kreativitet...”

Radreferens: 65

B 111 Malmö

Ändra i stycket Arbete och gemenskap 5

Stycket Arbete och gemenskap ska visa på Vänsterpartiets grundläggande samhällssyn och människosyn, men det är ju för sorgligt om vi ser arbete för arbetet skull som så centralt som stycket uttrycker. Det finns bra delar av texten, men de döljs av dels flum och fluff och dels av fokuset på arbete som det enda viktiga. Vi vilar inte för att kunna arbeta bra utan för att orka och vilja leva!

Föreslår kongressen besluta

att meningen på raden 68-70 “ Långa arbetsdagar gör att tiden inte alltid räcker till för det arbete vi gör hemma, eller den vila vi behöver för att kunna arbeta bra.” byts ut mot “Långa arbetsdagar gör att

tiden inte räcker till för det arbete vi gör hemma, den vila vi behöver, eller för fritid som berikar vårt liv.”

Radreferens: 68

B 112 Enskild

Lägg till text om att resursbrist och vinstmaximering lett till stress och press på många arbetsplatser, framför allt inom offentlig verksamhet!

I den första delen av förslaget till nytt partiprogram beskrivs partiets ideologiska grund och vissa historiska skeenden. Generellt saknas beskrivningar av hur det som beskrivs har påverkat den utveckling som skett i Sverige under de senaste decennierna. En sådan koppling är viktig för att göra texten mer relevant och förståelig för dess framtida läsare.

Mot bakgrund av det föreslår vi sex ändringar på olika platser i den delen. Denna motion föreslår en ändring i texten under rubriken "Arbete och gemenskap" och syftar till att exemplifiera problemen som finns på arbetsmarknaden idag, även inom offentlig verksamhet, och vad de beror på.

Föreslår kongressen besluta

att till stycket som börjar på rad 65 lägga till följande mening på rad 70 efter ordet "bra.": "Resursbrist och vinstmaximering leder till en ökad stress och press som leder till höga sjukskrivningstal, framförallt inom offentlig verksamhet." Ny lydelse av hela stycket blir då: "Vi ser flera problem med hur arbetet organiseras idag. På arbetsplatserna är det vanligt att vi inte är tillräckligt fria att arbeta efter eget huvud och att arbetet läggs upp efter andra mål än att möta människors behov. Långa arbetsdagar gör att tiden inte alltid räcker till för det arbete vi gör hemma, eller den vila vi behöver för att kunna arbeta bra. Resursbrist och vinstmaximering leder till en ökad stress och press som leder till höga sjukskrivningstal, framförallt inom offentlig verksamhet. Maktstrukturerna står i vägen för det arbete vi behöver göra för att kunna leva friare liv."

Radreferens: 70

Nina Orefjård, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 113 Ludvika

Lyft fram problemen med det ojämlika arbetslivet

I dagens samhälle är ojämlikheten i arbetslivet stor. När vissa arbetstagare har tunga och farliga jobb, låga löner och osäkra arbetsvillkor medan andra har trygga anställningar, bekväm arbetsmiljö och bra lön, så skapas en osund konkurrens och en obalans som gör det svårare för oss arbetstagare att arbeta tillsammans för bättre villkor för alla. Detta är en aspekt som vi inte kan bortse ifrån om vi ska kunna arbeta framgångsrikt för ett mera hållbart och rättvist arbetsliv. Därför är det viktigt att partiprogrammet tar upp detta och inte enbart fokuserar på maktförhållandena mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ” I dagens arbetsliv är skillnaderna stora mellan olika grupper. Vissa har bra lön, en säker arbetsmiljö och trygg anställning. Andra har tunga och stressiga jobb med låg lön och osäkra

anställningsförhållanden. Ofta ser villkoren olika ut även för de som utför samma arbete, på samma arbetsplats.” infogas på rad 71 efter ordet ”liv.”

Radreferens: 71

B 114 Vänsterpartiet Västerbotten

Ta makten över arbetet!

Texten om arbete och gemenskap beskriver förvisso ett intressant filosofiskt resonemang, men vänder tyvärr på steken ett par gånger för mycket utan att lyckas förklara vad slutresultatet ska bli. Ett partiprogram behöver även ha tydlighet.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta all text på rad 72-82 med följande stycke: "För att vi ska kunna bygga ett samhälle där alla kan leva ett friare liv behöver makten över arbetet demokratiseras. Genom att arbetare ges ökat inflytande över beslut som fattas på deras arbetsplats förflyttas makten över samhällsekonomin från ett fåtal kapitalägare till ett flertal arbetare. Således förflyttas även makten över samhällets resurser jämnare och till fler, varpå maktkoncentrationen i samhället minskar, och därmed ökar friheten."

Radreferens: 72

B 115 Hammarby-Skarpnäck

Solidarisk klimatkamp för andra än oss själva – del 1

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att förslaget inte tydligare påtalar att vår kamp för klimatet också är en solidarisk kamp för andra än oss själva. För människor i andra delar av världen där klimatkrisen är högst påtaglig redan idag, och för framtida generationer som kommer att få uppleva klimatrelaterade problem av helt andra mått än vi gör idag.

Våra folkvalda måste kunna fatta obekväma beslut, så länge dessa beslut är baserade på bästa tillgänglig forskning och det råder konsensus bland experter. Vi kan inte förvänta oss att människor med problem här och nu alltid har möjlighet lyfta blicken för att kunna etablera starka positiva känslor kring samtliga beslut som behöver fattas. Beslut behöver dessutom i många fall när det gäller klimatet fattas utifrån ett långsiktigt perspektiv. Förändring tar tid och det är inte alltid tiden finns för ett förslag ska hinna bli populärt.

Vi har ett stort ansvar gentemot kommande generationer, människor i andra delar av världen och också mot naturen att agera skyndsamt och med kraft. Perspektivet måste vara bredare än dagens svenska väljare.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 82 utökas med “inom de planetära gränserna och samtidigt säkerställa kommande generationers rätt till detsamma” och därmed ska meningen lyda: "Genom att tillsammans rikta vårt arbete mot våra mänskliga behov kan vi bygga ett samhälle där alla kan leva friare inom de planetära gränserna och samtidigt säkerställa kommande generationers rätt till detsamma."

Radreferens: 82

B 116 Linné

Motion, tillägg efter rad 82 i programförslaget

Det saknas en tydlig markering om det samhälle vi lever i och inte minst det samhällssystem som vi strävar efter. Just kritiken av kapitalismen och strävan efter en radikal samhällsomvandling är två av de saker som kännetecknar Vänsterpartiets politik – och det är vi ensamma om. Att redan i inledningen till partiprogrammet nämna detta är centralt.

Därför yrkar vi på att ett nytt stycke infogas efter rad 82:

”Vi lever i en globaliserad, kapitalistisk värld. Ett ekonomiskt system som genom sinnrika uppfinningar borde ha alla möjligheter att täcka alla människors behov. Men ekonomin och produktionen styrs i första hand efter vad som ger mest vinst, inte efter vad som behövs. Produkter och tjänster blir varor på en marknad och styrs varken av människors behov eller naturens begränsningar.

Ekonomin präglas både av överproduktion, brist och slöseri. Brist på bostäder, medicin, utbildning och arbete. Överproduktion av produkter med dålig hållbarhet, tillverkade och transporterade under odrägliga villkor. Slöseri med naturens tillgångar, vilket leder till en planetär klimatkris. Men kriserna skapar också uppkomsten av gravt reaktionära strömningar som inskränker demokratin, ställer människor mot varandra utifrån hudfärg, etnicitet, sexuell identitet och annat.

Vänsterpartiet strävar efter en radikal samhällsomvandling, mot ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle. Där makten kommer underifrån och där demokratin blir fullödlig. Där produktionen inte styrs av tillfälliga vinster utan utifrån behov. Där fossilsamhället fasas ut. Det systemet kallar vi socialism – ett samhällssystem som aldrig tidigare existerat.”

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke infogas efter rad 82 enligt ovan

Radreferens: 82

B 117 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram

Partiprogrammet ska på ett konstruktivt sätt ge medlemmar och presumtiva anhängare en tydlig och välformulerad bild av vad partiet står ideologiskt, och ge insikter i vad Vänsterpartiet har för visioner och prioriterade politiska frågor. Vi vill därför föreslå att rubrikerna omformuleras så att partiets vision och förändringsidéer lyfts fram som en positiv motvikt till de problem som beskrivs, samt att våra förslag och visioner lyfts in direkt efter den problemformulering som redan finns under resp. rubrik, istället för att placeras i ett eget avsnitt längre ner i slutet av programtexten.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående rubrik omformuleras till positiva imperativ: (rad 83) "Frihetens hinder" ändras till "Frihetens förverkligande"

Radreferens: 83

B 118 Frölunda

Klasskampen och kapitalismen

På rad 85-112 är en översiktlig beskrivning av den historiska utvecklingen som dock blir förvrängd och förskönande då ingenting nämns om "klasskamp" och inte heller om kapitalismen som ekonomiskt system (utan ersätts av "industrisamhället").

Föreslår kongressen besluta

att rad 85 stryks och ersätts av: "Historien om alla hittillsvarande samhällen är historien om klasskamp."

Radreferens: 85

B 119 Malmö

Synliggör exploatering som centralt för värdeskapande

Att tydliggöra att det är arbete som är det som skapar värde, och att allt samlat kapital bygger på exploatering av andras arbete, är en viktig insikt som vi på ett lättillgängligt sätt behöver få med i vårt partiprogram. Det finns en bra formulering på rad 104-106, men den behöver förstärkas med ett tillägg i första stycket under samma rubrik.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 87 efter "... makt och ägande." lägga till "Det är dessa arbetande människor som skapat och skapar alla nya värden, och allt kapital som samlats bygger på exploatering av andras arbete."

Radreferens: 87

B 120 Enskild

Den industriella revolutionen

Vad fyller meningen "Många av dagens miljardärer sitter på förmögenheter som grundlades långt innan de demokratiska genombrotten" på raderna 88-90 för funktion? Rent historiskt har ännu många länder inte blivit demokratiska så den referensen blir svår att förstå. Är det tiden för de franska och amerikanska revolutionerna som avses? Eller är det egentligen den industriella revolutionen som är referenspunkt?

Lämpligen ändras meningen så att den anknyter till det nästkommande stycket som talar om industrisamhällets framväxt.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på raderna 88-90 utformas på följande sätt eller på något likvärdigt sätt: "Många av dagens miljardärer sitter på förmögenheter som grundlades långt innan industrisamhället växte fram."

Radreferens: 88

Sverker Scheutz, Enköping

B 121 Vänsterpartiet Göteborg

Inte bara miljardärer har stora förmögenheter

På rad 89 står att "dagens miljardärer sitter på förmögenheter som..." Det är inte bara miljardärer som sitter på stora förmögenheter, fler bör inkluderas. Något exakt begrepp finns troligen inte.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen på rad 89 ändras till: ”Många av dagens stora förmögenheter grundlades långt innan det demokratiska genombrottet.”

Radreferens: 89

B 122 Frölunda

Klasskampen och kapitalismen

På rad 85-112 är en översiktlig beskrivning av den historiska utvecklingen som dock blir förvrängd och förskönande då ingenting nämns om ”klasskamp” och inte heller om kapitalismen som ekonomiskt system (utan ersätts av ”industrisamhället”).

Föreslår kongressen besluta

att på rad 91 ”industrisamhällets” ersätts av ”kapitalismens”

Radreferens: 91

B 123 Hällefors

Nämn kapitalismen

Programförslaget använder inte begreppet kapitalism, men pratar om den som klassamhället under industrisamhället. Programmet skulle må bra av att i det sammanhanget kort definiera kapitalismen. Det blir tydligare vilka krafter vi kämpar mot och varför de är ett hinder för friheten. Lönearbetet som grunden till kapitalägarnas utsugning av arbetarklassen och utvinning av mervärde, liksom kapitalackumuleringen som motor, är så grundläggande villkor för det kapitalistiska produktionssättet att problemet med kapitalet inte går att greppa utan dem.

Att tillämpa begreppet kapitalism öppnar också upp för en tydligare beskrivning av socialism senare i programmet, som något som vill nå bortom kapitalismen för att skapa bestående frigörelse.

Föreslår kongressen besluta

att texten från och med ”Ägandet började” på rad 92 till och med rad 94 stryks och ersätts med följande text: ”När människor började arbeta i utbyte mot en lön som inte motsvarade värdet av varorna och tjänsterna de producerade uppstod helt nya möjligheter till ekonomisk vinst för dem som ägde produktionen. De kunde bygga kapital som användes för att utöka produktionen. Ägandet började organiseras i bolag som konkurrerade med varandra i effektivitet, för att öka vinsterna och samla ett allt större kapital. Denna kapitalism trängde undan tidigare former för att organisera samhällets produktion.”

Radreferens: 92

B 124 Malmö

Nämn kapitalismen vid namn

Programkommissionen undviker att nämna kapitalismen vid namn, och även om vi är för att undvika komplicerade ord så finns det några vi ändå behöver kunna använda och vara överens om vad de betyder.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 94 sist lägga till ”Ur detta föddes det kapitalistiska samhället, där det privata ägandet står i centrum för hela samhällsbygget.”

Radreferens: 94

B 125 Vänsterpartiet Skåne

Ett tydliggörande angående kapitalägande klass, borgarklass och överklass

I partiprogrammet talas omväxlande om kapitalägande klass, borgarklass och överklass utan att termerna borgarklass och överklass förklaras. Detta riskerar att bli förvillande och otydligt för de som inte är vana vid ett marxistiskt tänkesätt. För att programmet ska bli tydligare föreslår vi:

Föreslår kongressen besluta

att skrivningen på rad 95-96 ändras till: "Den lade grunden för två nya samhällsklasser: en klass av kapitalägare även kallad borgarklassen som utgör kärnan i det vi talar om som överklassen och en klass av arbetare."

Radreferens: 95

B 126 Enskild

Arbetarklassen idag

I likhet med programkommissionens reservanter Melinda Kandel och Gustav Landström anser vi att arbetarklassen nämns för sparsamt för att vara ett program för ett arbetarparti. Det saknas också en definition av arbetarklassen, vilket vi tycker borde finnas.

Till skillnad från reservanterna anser vi att det är felaktigt att blanda ihop klassdefinitionen med människors relativa inflytande på arbetsplatser eller vilken typ av arbete de utför. De gör skillnad mellan arbetare och tjänstemän trots att dessa i Marx mening tillhör samma klass.

Marx vidhöll samma definition av klasser, från ungdomen till sin död. I Kapitalets tredje band, kapitel 52, Klasserna, skriver han:

”De som endast äger sin arbetskraft, de som äger kapital och de som äger jord, vilkas respektive inkomstkällor är arbetslön, profit och jordränta, alltså lönearbetare, kapitalister och jordägare, bildar de tre stora klasserna i det moderna på det kapitalistiska produktionssättet vilande samhället.”

Alltså klass handlar om källan till inkomst, inget annat. Inte vilken sorts arbete man utför. Antingen lever man av att utnyttja ”sin arbetskraft, sitt kapital eller sin jordegendom.”

Många sociologer har gjort ”klassanalyser” där de skiktat befolkningen på mångahanda sätt, det har varit populärt att tala om ”mellanskikt”. Detta har dock inget med klassfrågan att göra. Klass handlar enbart om ägande och inkomstkällor.

Engels definierar arbetar- och kapitalistklass (proletariat och bourgeoisie) i en not till Kommunistiska manifestet:

” Med bourgeoisie avses de moderna kapitalisternas klass, som är ägare till de samhälleliga produktionsmedlen och exploaterar lönearbete. Med proletariat avses de moderna lönearbetarnas klass, som, därför att de inte äger några egna produktionsmedel, är hänvisade till att sälja sin arbetskraft för att kunna leva. [Anm. av Engels till den engelska utgåvan 1888.]

Partiprogram Motioner B

Här är det lika entydigt: Klass handlar om ägande och inkomst, inget annat. I Manifestet understryks också egendomsfrågan ”som rörelsens grundfråga”.

I en bilaga till Teorier om mervärdet beskriver Marx hur olika medarbetare i en arbetsorganisation ”tillsammans, liksom en verkstad, bildar den levande produktionsmaskinen”. Han nämner som exempel, hantlangare, tillsyningsmän, ingenjören och skriver att ”den materiella produkten är dessa personers gemensamma produkt”. Alla dessa personer skapar ”ett mervärde för kapitalisten”.

Marx använder vid olika tider arbetarklass, proletariat och lönearbetare som synonymer.

Vi anser att Marx och Engels klassdefinition är inkluderande på ett sätt som omfattar större delen av den svenska yrkesverksamma befolkningen (mer än 5 miljoner idag) och som skulle passa vårt parti. Det ligger också i linje med programkommissionens förslag.

Vi yrkar därför att meningen ”Det lade grunden för två nya samhällsklasser: en klass av kapitalägare och en klass av arbetare.” (raderna 95–96) utvecklas enligt följande:

”Det lade grunden för två nya samhällsklasser: en klass av kapitalägare och en klass av lönearbetare. Den ena får sin inkomst genom ägande av kapital, den andra får sin inkomst genom att sälja sin arbetskraft. Den lönearbetande klassen består av såväl kroppsarbetare, som tjänstemän, anställda inom privat och offentlig sektor. Arbetarklassen utgör därmed en avgörande majoritet av befolkningen i dagens Sverige.”

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”Det lade grunden för två nya samhällsklasser: en klass av kapitalägare och en klass av arbetare.” (raderna 95–96) utvecklas enligt följande: ”Det lade grunden för två nya samhällsklasser: en klass av kapitalägare och en klass av lönearbetare. Den ena får sin inkomst genom ägande av kapital, den andra får sin inkomst genom att sälja sin arbetskraft. Den lönearbetande klassen består av såväl kroppsarbetare, som tjänstemän, anställda inom privat och offentlig sektor. Arbetarklassen utgör därmed en avgörande majoritet av befolkningen i dagens Sverige.”

Radreferens: 95

Mats Öhlin, Smedjebacken

B 127 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”Även om många människor idag äger kapital och aktier, är det bara ett fåtal som har kapitalet som sin viktigaste inkomstkälla. De allra, allra flesta i Sverige är beroende av att ha en

anställning. Även de flesta företagare är helt beroende av inkomsterna av sitt eget arbete” infogas sist på rad 103

Radreferens: 103

B 128 Enskild

Uppdaterad samhällsanalys

Under rubriken *Klassamhället och kapitalismen* finns ett kortfattat förslag till klassanalys som inte motsvarar förhållandena i dagens samhälle. Gränser mellan klasserna är inte så lättdefinierade, vilket ger nya möjligheter till att splittra folket. Det är viktigt att individer såväl inom som utanför partiet känner igen sig i analysen. Nuvarande stycke lyder:

95 Det lade grunden för två nya samhällsklasser: en klass av
96 kapitalägare och en klass av arbetare. När människor knöts ihop
97 kring den storskaliga produktionen i städerna öppnades helt nya
98 möjligheter till organisering. I land efter land växte starka
99 arbetarrörelser fram, tillsammans med en uppsjö av andra folkliga
100 rörelser. De drev igenom en lång rad krav på demokrati, rättigheter
101 och bättre arbetsvillkor trots hårt motstånd från överklassen. För
102 första gången kunde vanliga människor organisera sig så brett att
103 de kunde göra anspråk på att själva leda samhället.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 103 under rubriken *Klassamhället och Kapitalismen* göra följande tillägg: "Idag är inte klassbegreppet så tydligt, vilket ger nya möjligheter till att splittra folket. Det finns de som tjänar på dagens samhällsekonomiska ordning utan att kunna sägas tillhöra den kapitalägande klassen, de som i stället har relativt stora kapitalinkomster eller förmögenheter eller lågbeskattade höga inkomster. Många småföretagare lever under liknande villkor som arbetare och tjänstemän med låg eller medelinkomst. En grupp som har tillkommit och vuxit är så kallade gig-arbetare som definieras som företagare men som ofta har sämre villkor än anställda. Dessa ingår de facto i dagens arbetarklass."

Radreferens: 103

Knut Olof Göran Fahlén, Kramfors

B 129 Enskild

Klassamhälle, kapital, kapitalism och makt

Det är glädjande att partiet äntligen får tillfälle att kongressbehandla och anta ett nytt partiprogram. Det förslag som lagts fram till kongressen är det andra förslaget till nytt partiprogram partiet har att ta ställning till. Till följd av coronapandemin fick partiet tyvärr inte möjlighet att behandla det förslag som arbetats fram och som vi motionerat på inför förra kongressen.

De två förslagen är av olika art och kan inte jämföras med varandra. Dock finns det på sina håll poänger att ta vara på och lärdomar från den gedigna debatt som fördes inför förra kongressen som inte framgår med tydlighet i det nuvarande förslaget. På några ställen i förslaget där det passar vill jag därför lägga till skrivningar för att ta tillvara några av de resonemang som jag tycker var särskilt viktiga i förslaget till förra kongressen och den motionsbehandling som följde på förslaget.

Jag vill komplettera de allmänna skrivningarna om klassamhälle i förslaget med några meningar om makt och kapitalismen idag.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 104-112 med "Kapitalismen både skapar och förutsätter ett klassamhälle. Vänsterpartiet menar att uppdelningen i olika klasser har sin grund i produktionen. Den som lever på löneinkomst och saknar makt över sitt eller andras arbete tillhör arbetarklassen. Mot dessa står den lilla grupp kapitalägare som kontrollerar kapital i en sådan utsträckning att de ges en avgörande makt över samhällsutvecklingen. Många politiska motsättningar handlar i grunden om intressekonflikten mellan å ena sidan alla oss som arbetar och skapar värde och å andra sidan det fåtal som äger de stora företagen. De är beroende av det arbete vi utför och det ger oss förhandlingsstyrka. Arbetarrörelsens uppgift är att organisera den styrkan till en kraft som kan förändra samhället. Även om den grundläggande motsättningen mellan arbete och kapital består är klassamhället komplext och föränderligt. Olika typer av lönearbete och olika typer av relationer till produktionen skapar skiktningar i arbetarklassen. Det ger upphov till skilda livsvillkor, kulturella mönster och potentiella motsättningar. Idag kan vi se hur löntagarna alltmer skiktas utifrån etnicitet."

Radreferens: 104

Truls Persson, Malmö

B 130 Enskild

Rad 105: Infoga "å ena sidan"

Vi har i rad 106 ett "å andra sidan" utan att detta föregås av ett "å ena sidan". Ett infogande av "å ena sidan" skulle enligt mig göra texten bättre samt på ett tydligare sätt klargöra den uppdelning av makt som jag ser i texten.

Föreslår kongressen besluta

att texten som i programkommissionens förslag börjar på rad 104 ändras från "Många politiska motsättningar handlar i grunden om intressekonflikten mellan alla oss som arbetar och skapar värde, och å andra sidan det fåtal som äger de stora företagen." till "Många politiska motsättningar handlar i grunden om intressekonflikten mellan å ena sidan alla oss som arbetar och skapar värde, och å andra sidan det fåtal som äger de stora företagen."

Radreferens: 104

Robert Pelli, Mellerud

B 131 Enskild

Angående partiprogram, klassamhället och kapitalet, rad 106

I vår klassanalys måste vi tydliggöra att den avgörande skiljelinjen går mellan de som huvudsakligen försörjer sig på arbetsinkomster och dem som huvudsakligen försörjer sig av kapitalinkomster.

Föreslår kongressen besluta

att det på rad 106 skjuts in följande text efter "de stora företagen": ", och de som huvudsakligen försörjer sig av kapitalinkomster."

Radreferens: 106

Jan Gustavsson, Norrköping

B 132 Vänsterpartiet Västmanland

Kapitalets roll i välfärden

Stycket klassamhället och kapitalet behöver utvecklas. Motsättningarna finns inte bara mellan arbetarna och storföretagen som de arbetar för. Även de som arbetar i välfärden bidrar indirekt till kapitalägarnas vinster. I dagens klassamhälle flyttas allt större del av våra gemensamma tillgångar, ut ur välfärden och in i privata företag. Det sker genom politiska beslut att privatisera sådant som vi tidigare ägde tillsammans. Det sker på bekostnad av de offentligt anställda, deras löner och arbetsmiljö, samt på bekostnad av dem välfärden är till för. Politiken styr hur statens pengar ska fördelas. Genom att prioritera sänkta skatter för höginkomsttagare, istället för att satsa på välfärden får vi andra tillbaka allt mindre av det värde vi själva har varit med om att bidra till.

Föreslår kongressen besluta

att följande meningar införs på rad 109: "Privatiseringarna av välfärden har medfört att dessa motsättningar nu även finns inom det offentliga. Kapitalägare gör vinster på bekostnad av välfärdsarbetarna som kollektiv. Detta, tillsammans med sänkta skatter för de rikaste, skapar sämre förutsättningar för vård, skola och omsorg."

Radreferens: 109

B 133 Enskild

Arbetarrörelsens mål är socialism

Förslaget till nytt partiprogram slår fast att arbetarrörelsens uppgift är att organisera vår klass för att förändra samhället. Men det står inte hur vi vill att kraften ska användas. Sedan arbetarrörelsens början så har det uttalade målet med arbetarrörelsens organisering varit ett socialistiskt samhälle. Det är fortfarande målet.

Föreslår kongressen besluta

att stycket mellan rad 109-112 som idag lyder: "De är beroende av det arbete vi utför, och det ger oss förhandlingsstyrka. Det ligger i deras intresse att försöka hålla tillbaka den. Arbetarrörelsens uppgift är tvärtom att organisera den till en kraft som kan förändra samhället." Ersätts med följande text: "De är helt beroende av det arbete vi utför, och det ger oss makt som klass. Det ligger i deras intresse att försöka hålla tillbaka den makten och insikten. Arbetarrörelsens uppgift är tvärtom att organisera den till en kraft som utökar demokratin och förändrar samhället i socialistisk riktning."

Radreferens: 109

Robert Armlad, Växjö

B 134 Uppsala

Stryk ordet "förhandlingsstyrka" i programförslaget

En förhandling är ett möte mellan två parter under någorlunda ordnade former. För att en situation som kan beskrivas som en förhandling ska uppstå krävs det olika saker. För de underordnade krävs bland annat att de är organiserade, att deras organisation företräder dem och att de på olika sätt tagit strid, hotar eller hotat om att ta strid. I arbetarrörelsens historia krävdes en hel mängd strider i olika form och varierande styrka för att det över huvud taget skulle bli fråga om en förhandling. Även i dagens samhälle befinner sig många människor i underordnade positioner som är långt ifrån något som liknar en förhandling. Klasskampen är sällan idyllisk och varken kraftmätningar eller situationer där de många blivit rent ut sagt överkörda kan beskrivas med begreppet "förhandlingsstyrka".

Partiprogram Motioner B

De senaste decennierna har kapitalägarna och högern flyttat fram sina positioner på bekostnad av de flesta av oss andra. Om någon vill beskriva detta som att de flesta av oss hade dålig ”förhandlingsstyrka” bör hen fråga sig när vi kom till den förhandlingen.

Men ”förhandlingsstyrka” är ett ord som förekommer 20 gånger i programförslaget. Begreppet beskriver klasskampen på ett idylliskt ombudsmannamässigt sätt. Det vänder också ofta upp och ner på verkligheten. På rad 120 beskrivs lönarbetare som är kontrollerade och utbytbara. Det sägs att deras ”förhandlingsstyrka” därmed sänks. Men de är ju långt från en förhandlingsposition över huvud taget. De är i samma läge som den tidiga arbetarrörelse som var tvungen att kämpa för att ens komma till en förhandling. Så fortsätter det i programförslaget. Alla former av förtryck eller underordning beskrivs i termer av ”förhandlingsstyrka”. På rad 109 sägs det till exempel att det arbete lönarbetare utför (i sig) ger ”förhandlingsstyrka” eftersom kapitalisterna är beroende av att köpa arbetskraften. Men arbetet i sig ger inte någon typ av styrka. Annars skulle vi aldrig behövt någon arbetarrörelse. Det kräver organisering, stridsvilja och solidaritet. Det är grunden. En förhandling som inte i någon mening grundar sig på detta når knappast framgång.

Beskriv klasskampen och styrkeförhållandena i den på ett mer sanningsenligt sätt.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”förhandlingsstyrka” i sin helhet utgår och ersätts med andra mer sanningsenliga beskrivningar av styrkeförhållanden mellan klasser och grupper i samhället såsom ”bättre kan hävda sina intressen”, ”förmåga att försvara sig” och liknande, något som i första hand programkommissionen kan utforma i samband med motionsbehandlingen och i andra hand kongressens redaktionskommitté

Radreferens: 110

B 135 Eskilstuna

Definiera målet 3: Ett socialistiskt samhälle

Ordet förhandlingsstyrka används frekvent i förslaget till nytt partiprogram. Vi håller med om att en ökad förhandlingsstyrka medför förutsättningar för att förbättra villkoren för människor. Det är någonting som Vänsterpartiet behöver ägna sig åt. Men kampen kan inte stanna där, om målet är att nå ett socialistiskt samhälle. I ett socialistiskt samhälle behöver vi inte förhandla med kapitalägare, eftersom folket har makten.

Vi kan inte tro att det är genom förhandlingsstyrka som målet om ett socialistiskt samhälle kan uppnås. Genom förhandling kan vinningar uppnås, och strategiska steg mot kapitalismens avskaffande tas. Men vinningar kan också snabbt dras tillbaka, och förhandlingar kommer aldrig att leda till att kapitalägarna helt förhandlar bort sin egen position och överlåter makten åt folket.

Därför behövs ett förtydligande i programmet gällande användningen av ordet förhandlingsstyrka.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 112 lägga till följande: “En större förhandlingsstyrka innebär att vi kan skapa bättre förutsättningar för människor. Det innebär att vi kan föra en strategisk kamp mot kapitalismen, på vägen mot kapitalismens avskaffande. Kapitalägarna kommer aldrig att helt förhandla bort sin egen position och överlåta makten till folket. Därför kan vi inte förlita oss på förhandlingar och ökad

förhandlingsstyrka för att nå målet om ett socialistiskt samhälle, men en ökad förhandlingsstyrka kan innebära vinningar på vägen mot målet.”

Radreferens: 112

B 136 Enskild

Kapitalet, dess lierade och medlöpare

På många ställen i programförslaget används begreppet ”kapitalet”. Det fungerar bra för att beskriva de som äger kapital, företag, mark osv.

På andra håll i förslaget används begreppen den ekonomiska eliten, borgare, borgarklassen, högern, överklassen med flera liknande uttryck. Dessa begrepp förklaras inte i programförslaget. Någonstans borde några meningar fogas in om att det finns grupper som lierar sig med kapitalet och att de då kallas olika saker. Det torde vara en viktig politisk fråga att något antyda vilka som är motståndare till de värden Vänsterpartiet står för och vilka som lierar sig med motståndarna.

Att det finns sådana grupper som, utan att ingå i kapitalägarklassen, stöder kapitalet framgår i programförslaget på raderna 10–13. Där står:

”Många människor som skulle kunna arbeta helhjärtat med de stora utmaningar vi har framför oss, jobbar idag i verksamheter där vinstmaximeringen krockar med samhällsnyttan.”

I avsnittet ”Klassamhället och kapitalet” som börjar på rad 84 skulle en kort förklaring av begreppen platsa. Där talas på rad 101 om överklassen.

Föreslår kongressen besluta

att det efter rad 112 och före 113 införs en text som något förklarar dessa begrepp. Den kan till exempel lyda så här: ”Det finns grupper i samhället som, utan att själva äga kapital, stöder kapitalet eller lierar sig med det. Tillsammans med kapitalägarna utgör de en över- eller borgarklass. Politiskt tillhör de ofta det som brukar kallas högern. En del av dessa människor inser att de har mer gemensamt med arbetarklassen och orienterar sig åt vänster.”

Radreferens: 112

Sverker Scheutz, Enköping

B 137 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 2

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 113) "Låsningar på arbetsplatserna" ändras till "Samförstånd och inflytande på arbetsplatserna"

Radreferens: 113

B 138 Enskild

Kapitalismens kortsiktighet och enögdhet

Rubriken "Låsningar på arbetsplatserna" låter underlig. Stycket verkar ha ambitionen att konkretisera kapitalismens maktförhållanden och understryka hur kapitalismens kortsiktighet går ut över flera av de värden vi vill försvara. Den senare poängen är den viktigaste här och därför bör stycket kortas och skrivas om.

Föreslår kongressen besluta

att första delen av stycket "Låsningar på arbetsplatserna", rad 113-125, ändras till: "Kortsiktighet och enögdhet" "Ett grundläggande problem med ägandeformer som bygger på vinstmaximering är deras kortsiktighet och enögdhet. Från ett samhällsperspektiv är det en enorm..." (osv enligt programförslaget)

Radreferens: 113

Emil Lundh, Uppsala, Boel Lindén, Uppsala, Lisa Skiöld, Uppsala, Jacob Johnson, Uppsala

B 139 Sundbyberg

Kapa ett överflödigt stycke

Om texten i början ska ta sikte på våra hinder, då behöver den inte först gå in i en beskrivning av en bra arbetsplats. Detta ska framgå i "Våra svar". Samtidigt framgår det under rad 114–123 vissa otydliga skrivningar som "eget huvud, punkterar". Den vassa skrivningen börjar istället på rad 124.

Föreslår kongressen besluta

att rad 114–123 stryks

Radreferens: 114

B 140 Vänsterpartiet Gävleborg

Efter eget huvud 2

Formuleringen "efter eget huvud" återfinns på rad 115. Vi anser att formuleringen är otydlig, och vill förtydliga att det handlar om att nyttja sin fulla kompetens.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 114-116 ersätta lydelsen "En arbetsplats där människor har bra sammanhållning, löser problem efter eget huvud och känner sig trygga att säga vad de tycker är en produktiv arbetsplats" med lydelsen "En arbetsplats där människor har bra sammanhållning, löser problem genom att nyttja sin fulla kompetens och känner sig trygga att säga vad de tycker är en produktiv arbetsplats."

Radreferens: 115

B 141 Smedjebacken

"Arbeta efter eget huvud" 2

Se B 110

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”En arbetsplats där människor har bra sammanhållning, löser problem efter eget huvud och känner sig trygga att säga vad de tycker ...” (raderna 114–116) ändras till ”En arbetsplats där människor har bra sammanhållning, löser problem gemensamt och känner sig trygga att säga vad de tycker...”

Radreferens: 114

B 142 Ulricehamn

Nytt partiprogram, rad 115

Partiföreningen i Ulricehamn vill justera raderna 115 och 140 i liggande förslag på nytt partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att ordalydelsen på rad 115 "efter eget huvud" ersätts av ordalydelsen "självständigt och tillsammans"

Radreferens: 115

B 143 Vänsterpartiet Halland

Lika lön för lika jobb

Lika lön för lika jobb har tidigare varit ett slagord. Då syftade det på den orättvisa lönesättning som kunde råda endast på könstillhörighet. Idag råder inom flera fackförbund en individuell lönesättning som kan innebära att lika arbete lönesätts olika. Det leder till att arbetstagare konkurrerar med varandra istället för att samarbeta och att motivationen att ansluta sig fackligt minskar. Det är angeläget att partiprogrammet nämner dessa samband.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening läggs till på rad 122 i Partiprogrammet: "Införandet av individuella löner har lett till att arbetstagare ställs mot varandra. Fackens möjlighet att driva lika lön för lika arbete måste stärkas."

Radreferens: 122

B 144 Ludvika

Lyft fram problemen med det ojämlika arbetslivet

I dagens samhälle är ojämlikheten i arbetslivet stor. När vissa arbetstagare har tunga och farliga jobb, låga löner och osäkra arbetsvillkor medan andra har trygga anställningar, bekväm arbetsmiljö och bra lön, så skapas en osund konkurrens och en obalans som gör det svårare för oss arbetstagare att arbeta tillsammans för bättre villkor för alla. Detta är en aspekt som vi inte kan bortse ifrån om vi ska kunna arbeta framgångsrikt för ett mera hållbart och rättvist arbetsliv. Därför är det viktigt att partiprogrammet tar upp detta och inte enbart fokuserar på maktförhållandena mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”När människor som utför samma arbete på samma arbetsplats har olika löner och villkor, minskar drivkrafterna och förutsättningarna till att arbeta tillsammans arbeta för bättre villkor. Det

här gynnar ägarna på bekostnad av arbetarna.” infogas efter den mening som slutar med ”arbetsdagar.” på rad 122

Radreferens: 122

B 145 Birka-Vasa

Det kapitalistiska systemet

Det är inte de enskilda företagen som vi ska fokusera på utan det kapitalistiska systemet.

Föreslår kongressen besluta

att meningen "För det enskilda.....skapa bra arbetsplatser" tas bort

Radreferens: 130

B 146 Enskild

Aktiebolag

I partiprogrammet står det aktiebolag på ett antal ställen och vi förstår att regelmässigt och juridiskt är aktiebolag extra destruktiva men övriga vinstdrivande ägande former har samma problematik det vill säga att de drivs av vinstsyfte.

Föreslår kongressen besluta

att på raderna 130, 210, 408 och 433 byta ut "aktiebolag" mot "vinstdrivande företag"

Radreferens: 130

Patrik Strand, Malmö, Bengt Carlsson, Malmö, Mia Christensson, Skurup, Morgan Svensson, Malmö, Ulrika Mårtensson, Malmö, Linda Svensson, Malmö, Kalle Eriksson, Malmö

B 147 Ovanåker

Ett hot mot en hållbar utveckling

På rad 132-137 står det: ”Den enögdheten kan driva dem att förstöra ekosystem, vars långsiktiga bärkraft betyder lite för deras lönsamhet men mycket för framtiden. Den får dem att låsa in kunskap som skulle göra långt större nytta om den kunde användas fritt. Den leder dem till att slösa enorma resurser på konflikter med varandra i form av allt från marknadsföring till juridiska tvister.”

Skrivningen är otydlig. De två första meningarna har vi skrivit om för att öka tydligheten och klargöra syftningen. Vi ser detta som en skrivning som förtydligar politiken snarare än ett rent språkligt problem. Sista meningen i stycket är oklart formulerad och sakligheten kan diskuteras (marknadsföring är ingen konflikt i sig).

Föreslår kongressen besluta

att rad 132-137 stryks och ersätts med följande text: ”En sådan kortsiktighet kan leda till förstörda ekosystem eftersom det inte ökar företagets lönsamhet men kan utgöra ett hot mot en hållbar

utveckling. Med gemensamma ägandeformer underlättas kunskapsutbytet till nytta för hela samhället.”

Radreferens: 132

B 148 Enskild

Vinstjakten förstör ekosystem

Utifrån förslaget till nytt partiprogram så går det att tolka texten om vinstmaximerande företag som att de kan vara ekologiskt hållbara. Utifrån att deras verksamhet bygger på att ständigt öka påfrestningen på planetens begränsade resurser så är inte detta långsiktigt möjligt. Därför bör vi ändra formuleringen “*kan driva dem att förstöra ekosystem*” till det tydligare “*driver dem att förstöra ekosystem*”.

Föreslår kongressen besluta

att följande text på rad 132: “Den enögdheten kan driva dem att förstöra ekosystem...” Ändras till: “Den enögdheten driver dem att förstöra ekosystem...”

Radreferens: 132

Robert Armbiad, Växjö

B 149 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 4

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige.

Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar.

Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen.

Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 132 utökas med "biologisk mångfald" och "framtiden" på rad 134 byt ut mot "framtida generationers liv på denna planet". Meningen lyder därmed: "Den enögdheten kan driva dem att förstöra biologisk mångfald och ekosystem, vars långsiktiga bärkraft betyder lite för deras lönsamhet men mycket för framtida generationers liv på denna planet."

Radreferens: 132

B 150 Malmö

Kapitalismen är varken oklok eller irrationell – för en mer materialistisk företeelse av kapitalismen än en idealistisk

Idén att dagens ekonomiska system är oklokt är idealistiskt. Kampen står inte mellan oss som är kloka och ett gäng okloka kapitalister. Att i ett flygblad skriva att saker och ting är mer eller mindre kloka kan fungera, men som en analys av formerna för ägande förminskar de svårigheterna i att på allvar utmana dagens ekonomiska system.

Föreslår kongressen besluta

att raderna 140–141, sidan 7 ändras från "Med klokare ägandeformer skulle vi förebygga problem innan de växer sig stora." till "Med gemensamma och demokratiska ägandeformer skulle vi förebygga problem innan de växer sig stora."

Radreferens: 140

B 151 Skärholmen

Bättre ägandeformer

Vi vill se mer gemensamma och demokratiska ägandeformer.

Föreslår kongressen besluta

att Vi yrkar att raderna 140 – 141, sidan 7 ändras från "Med klokare ägandeformer skulle vi förebygga problem innan de växer sig stora." till "Med gemensamma och demokratiska ägandeformer skulle vi förebygga problem innan de växer sig stora."

Radreferens: 140

B 152 Vänsterpartiet Skåne

Vad är en klok ägande form?

I förslaget till partiprogram under rubriken "Låsningar på arbetsplatserna" skriver programkommissionen i förslaget till partiprogram på rad 140 att "Med klokare ägandeformer skulle vi förebygga fler problem innan de växer sig stora." Vad är en klokare ägandeform? Vore det inte bättre att vara lite mer precis med vad vi menar i vårt partiprogram?

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 140 att ” Med klokare ägandeformer skulle vi förebygga fler problem innan de växer sig stora.” ändras till ” Med demokratiska ägandeformer skulle vi förebygga fler problem innan de växer sig stora.”

Radreferens: 140

B 153 Enskild

Förtydliga vilket sorts ägande vi vill ha

Vårt program bör vara tydligt med vad som är huvuddragen i det socialistiska samhället. På rad 140 beskrivs att vi eftersträvar "klokare ägandeformer" för att kunna förebygga problem. Vad en klokare ägandeform innebär är emellertid vagt: för oss är det inte en fråga om rationell vinstmaximering, utan att skapa ett ägande som kan se till andra mål än just profiten. Sådana former bör vi kalla demokratiska.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta ”klokare ägandeformer” med ”demokratiska ägandeformer”

Radreferens: 140

Joel Nordström, Luleå

B 154 Ulricehamn

Nytt partiprogram rad 140

Partiföreningen i Ulricehamn vill justera rad 140 i liggande förslag på nytt partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att ordalydelsen på rad 140 "med klokare ägandeformer" ersätts av "mer demokratiska ägandeformer"

Radreferens: 140

B 155 Södertälje

Socialism

Vi är ett socialistiskt parti och det ska framkomma tydligt i vårt partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att ”i ett socialistiskt system” införs efter ”Med klokare ägandeformer” på rad 140

Radreferens: 140

B 156 Enskild

Undvik vaga adjektiv

Partiprogram Motioner B

Rad 144-145 beskriver att "Samhällen där människor möts med respekt på sina arbetsplatser fungerar långt bättre." Adjektivet "bättre" är ett med lika många betydelser som läsare. Här bör vi förtydliga vad vi är ute efter.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta meningen som börjar med "Samhällen där..." på rad 144-145 med "Samhällen där människor bemöts med respekt på sina arbetsplatser agerar mer långsiktigt och utifrån vad som är bra för vanliga människor."

Radreferens: 144

Joel Nordström, Luleå

B 157 Enskild

Lägg till text som synliggör problemen inom offentlig verksamhet som beror på långvarig underfinansiering

I den första delen av förslaget till nytt partiprogram beskrivs partiets ideologiska grund och vissa historiska skeenden. Generellt saknas beskrivningar av hur det som beskrivs har påverkat den utveckling som skett i Sverige under de senaste decennierna. En sådan koppling är viktig för att göra texten mer relevant och förstälig för dess framtida läsare.

Mot bakgrund av det föreslår vi sex ändringar på olika platser i den delen. Denna motion föreslår en ändring i texten under rubrikerna "Klasssamhället och kapitalet- Låsnings på arbetsplatserna" och syftar till att synliggöra att det även finns problem med offentligt ägd verksamhet och vad det kommer sig av.

Föreslår kongressen besluta

att följande text tillfogas stycket som börjar på rad 138: "Idag finns det problem även inom offentlig verksamhet. En långvarig underfinansiering har lett till slimmade organisationer utan rätt förutsättningar att varken leva upp till sina uppdrag eller säkerställa en god arbetsmiljö för sin personal. Välfärden vi gemensamt byggt upp under 1900-talet har delvis raserats men genom politiska beslut kan vi ändra på den utvecklingen." Ny lydelse av hela stycket blir då: "En ekonomi där de här tendenserna är utbredda leder till ett samhälle som hela tiden tvingas hanka sig fram genom små och stora kriser. Med klokare ägandeformer skulle vi förebygga fler problem innan de växer sig stora. Fler människor skulle kunna gå till jobbet med en känsla av att vara en viktig och uppskattad del av en arbetsplats världen behöver. Fler uppgifter skulle utföras av någon som är fri att göra ett bra arbete. Samhällen där människor möts med respekt på sina arbetsplatser fungerar långt bättre. Idag finns det problem även på offentliga arbetsplatser. Långvarig underfinansiering har lett till slimmade organisationer utan rätt förutsättningar att varken leva upp till sina uppdrag eller säkerställa en god arbetsmiljö för sin personal. Välfärden vi gemensamt byggt upp under 1900-talet har delvis raserats men genom politiska beslut kan vi ändra på den utvecklingen."

Radreferens: 138

Nina Orefjärd, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 158 Enskild

Arbetarklassen och det skiktade samhället

Hela avsnittet andas 50-tal.

Det är en beskrivning av arbetarklassen som frammanar bilden av gubben i blåbyxor som sliter i industrin

och går hem till familjen med unicaboxen i handen klockan fem.
Det är katastrof att beskriva det arbetande folket så och dessutom i ”vi-form”!

Avsnittet borde vara kort, koncist och beskriva hur det faktum att vi lever i ett patriarkalt samhälle gör att synen på ”arbetaren” i Sverige fortfarande är just mannen, familjeförsörjaren. Därför har vi ojämställda villkor, löner och pensioner och därför måste det till lagstiftning som skyddar den växande skaran människor som arbetar under otrygga förhållanden. I huvudsak kvinnor, unga och nyanlända som utnyttjas för att arbetsrätten försvagats på olika sätt och för att lagar stiftats som gett oseriösa arbetsgivare möjlighet att utnyttja migranter. Dessutom är Sverige det enda land i världen som tillåter att aktiebolag dränerar oss på skattemedel som behövs i välfärden. Utöver detta beskrivs de försäkringar som vi betalar till sjukförsäkring och A-kassa som ”bidrag” medan Rot, Rut och jobbskatteavdrag beskrivs som just ”avdrag”, ett sätt att med ordlekar förleda medborgarna att tro att miljardärer har rätt och sjuka, arbetssökande och människor i behov av LSS, har fel.

Uttryck som ”Alla som arbetar, ska ha rätt till...” Det ena och det andra. Som om t.ex. föräldrar som tar hand om barn inte arbetar. Eller att cancersjuka kunde rycka upp sig, om de bara ville. Nu ska ”Alla flytta dit arbeten finns.” Inget sägs om ifall det innebär att det finns arbete till båda föräldrarna, om det finns två. Eller vad det innebär för barn som går i skolan. ”Marknaden” styr. Även vilka gymnasielinjer som unga ska välja ska nu rekommenderas. Konstnärliga områden – går bort. Inte lönsamt! Om vi ska beskriva hur kapitalet fungerar och bedriver sina kampanjer så kan vi inte göra det i 50-talsinspirerad text och i termer av kapital och borgerskap. Det är nyliberalismen och högerpopulismen som är problemet. SD är specialister på kommunikation. Denna text måste skrivas om helt och hållet så att den blir läsbar och begriplig.

Föreslår kongressen besluta

att hela avsnittet skrivs om med en beskrivning av nuläget i modern tappning och med en vision om en framtid där marknadslösningar valts bort då de visat sig inte ge de effekter som utlovats och ersatts av en modell som gynnar flertalet

Radreferens: 146

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 159 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 3

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (146) "Arbetarklassen och det skiktade samhället" ändras till "Arbetarklassen och det jämlika samhället utan klyftor"

Radreferens: 146

B 160 Vänsterpartiet Östergötland, Kommunalvästern Väst, Majorna, m.fl.

Synliggör arbetarklassen i partiprogrammets klassanalys

Förslaget till nytt partiprogram nämner knappt, och definierar inte arbetarklassen. Detta är en olycklig förändring i klassanalysen som riskerar att försvaga våra möjligheter att bredda vänstern, och i förlängningen förändra samhället.

Det har länge pågått en ideologisk kampanj från höger som handlar om att förneka klassamhället och osynliggöra arbetarklassens existens. Som en följd har det i flera decennier funnits en tendens inom den breda vänstern att främst rikta sig till mellanskikten (eller "medelklassen") där klassintresset är delvis annorlunda. Vi ser detta som en viktig anledning till att högern kunnat stärka sitt grepp om samhället.

För ett vänsterparti blir det därför en viktig uppgift att få fler människor att börja definiera sig som arbetarklass och börja agera kollektivt för att tillvarata sina klassintressen. Synliggörande är en grundläggande förutsättning.

Föreslår kongressen besluta

att texten på sidan 8 under rubriken "Arbetarklassen och det skiktade samhället" på rad 147 till 163, byts ut mot följande: "Lönearbete betyder i praktiken olika saker för olika människor. Livs- och arbetsvillkor skiljer sig drastiskt på djupt orättvisa sätt. För arbetarklassen innebär lönearbete att sakna möjlighet att försörja sig på annat sätt än genom att sälja sitt arbete. Det innebär dessutom ett litet, eller inget inflytande över sitt eget och andras arbete. En oorganiserad arbetarklass är enkelt utbytbar och tvingas oftare möta den kalla kärnan i kapitalets dynamik. En organiserad arbetarklass å andra sidan har en stark förhandlingsposition gentemot kapitalet på grund av sin ofta kritiska position i produktionskedjan, eller för att samhällets funktioner ska fungera. Andra grupper av löntagare har en annorlunda position. Många exempelvis tjänstemän har traditionellt sett haft större möjlighet att förhandla upp sina individuella villkor. Men de senaste decennierna har många tjänstemannayrken proletariserats, och villkoren har allt mer kommit att likna arbetarklassens. Det har påkallat behovet av bred organisering. När vi står upp som kollektiv är vi långt mindre utbytbara och kan ta tillbaka makten."

Radreferens: 147

Tom Leonardsson, Kävlänge, Sebastian Nygren, Eskilstuna, Elinor Garcia Ek, Linné, Marcus Wallin, Alingsås, Robert Armblad, Växjö, Ana Sussner Rubin, Malmö, Richard Joelsson Wallsby, Uddevalla, Alfonso Allende, V Malmö, Malmö, Adam Määttä, Eskilstuna, Kristoffer Lundberg, Angered, Daniel Sestrajcic, Malmö, Helena Grundström, Eskilstuna, Joakim Byvik, Centrum, Nathalie Söderberg, Eskilstuna, Dan Ljung, Ulricehamn, Bore Sköld, Umeå

B 161 Uppsala

Arbetarklassen

Begreppen klass, arbetarklass och klasskamp är avgörande för Vänsterpartiets historiska och nuvarande existens och grundläggande för vår politik på både kort och lång sikt. Detta bör tydligt framgå i partiprogrammet. I programkommissionens förslag saknas detta. Ordet "arbetarklassen" finns i rubriken på rad 146, men i stycket efter saknas en definition. I stället för en betoning av arbetarklassens kollektiva kamp talas det om individuella förhandlingar. Vi stödjer därför reservation nr 1 från kommissionens medlemmar Kandel och Landström, med en smärre justering för att ytterligare tona ner förhandlingsbegreppet.

Föreslår kongressen besluta

att rad 147-158 byts ut mot: "Lönearbete betyder i praktiken olika saker för olika människor. Livs- och arbetsvillkor skiljer sig drastiskt på djupt orättvisa sätt. För arbetarklassen innebär lönearbete att sakna möjlighet att försörja sig på annat sätt än genom att sälja sitt arbete. Det innebär dessutom ett litet, eller inget inflytande över sitt eget och andras arbete. En oorganiserad arbetarklass är enkelt utbytbar och tvingas oftare möta den kalla kärnan i kapitalets dynamik. En organiserad arbetarklass å andra sidan står starkare gentemot kapitalet på grund av sin ofta kritiska position i produktionskedjan, eller för att samhällets funktioner ska fungera. Andra grupper av löntagare har en annorlunda position. Många exempelvis tjänstemän har traditionellt sett haft större möjlighet att förhandla upp sina individuella villkor. Men de senaste decennierna har många tjänstemannayrken

proletariserats, och villkoren har allt mer kommit att likna arbetarklassens. Det har påkallat behovet av bred organisering. När vi står upp som kollektiv är vi långt mindre utbytbara och kan ta tillbaka makten.”

Radreferens: 147

B 162 Enskild

Synliggör arbetarklassen

I sin reservation lyfter Melinda Kandel och Gustav Landström upp ett absolut nödvändigt perspektiv som fattas i förslaget till nytt partiprogram. De synlig gör på ett tydligt sätt varför det är självklart för en socialistisk parti att ha arbetarklassen som politiskt subjekt när man utformar sina politiska visioner.

Föreslår kongressen besluta

att reservationen bifalls enligt nedan: ”Synliggör arbetarklassen i partiprogrammets klassanalys Förslaget till nytt partiprogram nämner knappt, och definierar inte arbetarklassen. Detta är en olycklig förändring i klassanalysen som riskerar att försvaga våra möjligheter att bredda vänstern, och i förlängningen förändra samhället. Det har länge pågått en ideologisk kampanj från höger som handlar om att förneka klassamhället och osynliggöra arbetarklassens existens. Som en följd har det i flera decennier funnits en tendens inom den breda vänstern att främst rikta sig till mellanskikten (eller “medelklassen”) där klassintresset är delvis annorlunda. Vi ser detta som en viktig anledning till att högern kunnat stärka sitt grepp om samhället. För ett vänsterparti blir det därför en viktig uppgift att få fler människor att börja definiera sig som arbetarklass och börja agera kollektivt för att tillvarata sina klassintressen. Synliggörande är en grundläggande förutsättning. Därför yrkar vi att texten på sidan 8 under rubriken “Arbetarklassen och det skiktade samhället” på rad 147 till 163, byts ut mot följande: “Lönearbete betyder i praktiken olika saker för olika människor. Livs- och arbetsvillkor skiljer sig drastiskt på djupt orättvisa sätt. För arbetarklassen innebär lönearbete att sakna möjlighet att försörja sig på annat sätt än genom att sälja sitt arbete. Det innebär dessutom ett litet, eller inget inflytande över sitt eget och andras arbete. En oorganiserad arbetarklass är enkelt utbytbar och tvingas oftare möta den kalla kärnan i kapitalets dynamik. En organiserad arbetarklass å andra sidan har en stark förhandlingsposition gentemot kapitalet på grund av sin ofta kritiska position i produktionskedjan, eller för att samhällets funktioner ska fungera. Andra grupper av löntagare har en annorlunda position. Många exempelvis tjänstemän har traditionellt sett haft större möjlighet att förhandla upp sina individuella villkor. Men de senaste decennierna har många tjänstemannayrken proletariserats, och villkoren har allt mer kommit att likna arbetarklassens. Det har påkallat behovet av bred organisering. När vi står upp som kollektiv är vi långt mindre utbytbara och kan ta tillbaka makten.”

Radreferens: 147

Morgan Svensson, Malmö, Bengt Carlsson, Malmö, Mia Christensson, Skurup, Kalle Eriksson, Malmö, Ulrika Mårtensson, Malmö, Patrik Strand, Malmö, Linda Svensson, Malmö, Gustav Landström, Majorna Melinda Kandel, Norrköping

B 163 Enskild

Bifall punkt 1 och 4 i reservationen av Melinda Kandel och Gustav Landström

Arbetarklassen attackeras i våra dagar från många olika håll. Vänsterpartiet är ett arbetarparti och vilken sorts arbetarparti vi är måste definieras så bäst som möjligt i förslaget till partiprogram. Jag håller med reservanterna att arbetarklassen nämns sparsamt i förslaget till partiprogram.

Jag letar också efter formuleringar om hur vi ska göra för att avskaffa kapitalismen och arbeta för socialism och anser att detta måste bättre förklaras i förslaget.. Jag menar att detta är en väsentlig brist i förslaget till partiprogram som programkommissionen presenterar.

I ENLIGHET MED KANDEL OCH LANDSTRÖM

Reservation 1, förslag på textändring:

att texten på rad 147-158 ska bytas ut mot följande: "Lönearbete betyder i praktiken olika saker för olika människor. Livs- och arbetsvillkor skiljer sig drastiskt på djupt orättvisa sätt. För arbetarklassen innebär lönearbete att sakna möjlighet att försörja sig på annat sätt än genom att sälja sitt arbete. Det innebär dessutom ett litet, eller inget inflytande över sitt eget och andras arbete. En oorganiserad arbetarklass är enkelt utbytbar och tvingas oftare möta den kalla kärnan i kapitalets dynamik. En organiserad arbetarklass å andra sidan har en stark förhandlingsposition gentemot kapitalet på grund av sin ofta kritiska position i produktionskedjan, eller för att samhällets funktioner ska fungera. Andra grupper av löntagare har en annorlunda position. Många exempelvis tjänstemän har traditionellt sett haft större möjlighet att förhandla upp sina individuella villkor. Men de senaste decennierna har många tjänstemannayrken proletariserats, och villkoren har allt mer kommit att likna arbetarklassens. Det har påkallat behovet av bred organisering. När vi står upp som kollektiv är vi långt mindre utbytbara och kan ta tillbaka makten."

Reservation 4, allmänt om klassamhället:

4. I det nuvarande partiprogrammet står det att "socialismens införande kräver kapitalismens avskaffande". Formuleringen om kapitalismens avskaffande finns inte med i Programkommissionens förslag, vilket är en tydlig signal och i praktiken en olycklig förflyttning höger ut. I förslaget visar vi på kapitalismens orimlighet och nödvändigheten av gemensamma ägande- och styrformer. Men utan ett uttalat mål om klassamhällets avskaffande skulle detta kunna läsas som att vi nöjer oss med småförändringar. Förändringen uttrycker en önskan att växa som parti, men vi menar att programmets syfte inte är att läsas som ett valmaterial. Partiprogrammet är vår långsiktiga färdplan med våra långsiktiga mål. Och målet om klassamhällets avskaffande handlar om själva vår existens som parti, och om arbetarrörelsens uppkomst. Det är värt att värna. Därför anser vi att det ska stå uttryckligen i förslaget till nytt partiprogram att vi vill avskaffa klassamhället.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 147–158 ska bytas ut med reservanternas text och texten under punkt 4 bifalles

Radreferens: 147

Maria Fregidou-Malama, Uppsala

B 164 Enskild

Rad 149, byt ut "kapitalets" mot "kapitalismens"

På rad 147 till 150 står:

"Lönearbete betyder i praktiken olika saker för människor med olika förhandlingsstyrka. Den som är enkelt utbytbar i arbetet tvingas oftare möta den kalla kärnan i kapitalets intresse av att alltid försöka pressa fram lite mer lönsamhet."

Formuleringen "kapitalets intresse" är en allt för vag formulering som inte nödvändigtvis ger läsare samma idé om vad som åsyftas samt inte på ett adekvat sätt pekar på vad som torde åsyftas.

Föreslår kongressen besluta

att i texten som i programkommissionens förslag återfinns på rad 149 byts ordet "kapitalets" ut mot "kapitalismens"

Radreferens: 149

Robert Pelli, Mellerud

B 165 Vänsterpartiet Göteborg

Arbetarklassens solidaritet

Arbetarklassen är en bred klass, som innehåller lönearbetare, arbetslösa, obetalda arbetare, sjuka, fattiga äldre, papperslösa, och alla andra som är utsatta i en värld styrd av den ägande klassen. Att endast fokusera på den delen av klassen som arbetar är att minska arbetarklassens solidaritet. För att på riktigt förändra vår värld mot det bättre måste hela arbetarklassen ena sig i sin politiska kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 156 och 644 stryka "arbetande klass" och skriva "arbetarklass"

Radreferens: 156

B 166 Karlstad

Var inte rädd för arbetarklassen

"En arbetande klass" som bidragit till samhällsutvecklingen med bland annat fackföreningar. Men varför inte kalla det för vad det faktiskt är nämligen arbetarklassen? Vänsterpartiet och dess medlemmar ska inte vara rädda för att använda ordet arbetarklass och göra olika omskrivningar. Nog för att arbetarklassen inte ser likadan ut nu som för 100 år sedan men det är fortfarande arbetarklassen. "En arbetande klass som byggt starka fackföreningar har helt andra möjligheter att förändra saker till det bättre" är inte den bästa benämningen.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på 156-158 ändras till "En arbetarklass som byggt starka fackföreningar har helt andra möjligheter att förändra saker till det bättre."

Radreferens: 156

B 167 Vänsterpartiet Göteborg

Kapitalets lönepress är internationell

I programförslaget läggs för lite vikt vid den internationella solidariteten mellan kapitalägare som redan finns här och nu. Kapitalets nationsöverskridande och dess möjligheter att pressa lönerna genom att spela ut löntagarkollektiv i olika länder mot varandra behöver understrykas. Kapitalets metoder för att splittra och försvaga arbetsstyrkan slutar inte innanför nationsgränserna. På samma sätt behöver även vikten av internationell gemensam förhandlingsstyrka från löntagarna betonas.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening, i avsnittet Arbetarklassen och det skiktade samhället, läggs till i slutet på rad 158 (i slutet på andra stycket): "När vi är internationellt organiserade och samordnade kan inte kapitalägarna spela ut oss mot varandra genom låglönekonkurrens och hot om utflyttning."

Radreferens: 158

B 168 Eskilstuna

Definiera målet 4: Ett socialistiskt samhälle

Vi vill stryka att kapitalisternas rädsla är att vi får mer förhandlingsstyrka. Egentligen handlar det om att vi är ett faktiskt hot mot det nuvarande ekonomiska systemet när vi är trygga och fria.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 162-163 till: "utbredd ekonomisk stress. Ju tryggare och friare vi är, desto större hot utgör vi mot kapitalismen."

Radreferens: 162

B 169 Linné, Sundsvall

Rad 171–176 Olycklig formulering om arbetslöshetens konsekvenser

På rad 171 - 176 står "Hög arbetslöshet är ett ofattbart slöseri med människors arbetsförmåga. Det betyder att produktionen är långt lägre än den skulle kunna vara. Trots det har borgarklassen alltid dragit åt det hållet. För dem vägs det ofta upp av att makten på arbetsplatserna förskjuts till deras fördel, så att de kan behålla en större andel av det värde som ändå skapas".

Det är en olycklig formulering att problemet med arbetslöshet skulle vara att det produceras för lite när vi lever i ett samhälle där några är arbetslösa samtidigt som effektiviseringar pressar de som har arbete att arbeta mer tidspressat. Det bortser också från automatisering av produktion som ökar produktion och ägarnas vinster utan att det kommer lönearbetarna till del. Det problematiserar inte heller att det inte är samhällsnyttigt arbete som prioriteras utan ofta produkter som leder till ökad konsumtion och resursslöseri. Formuleringen "borgarklassen alltid dragit åt det hållet" är väldigt oprecis och tillför inget och kan tas bort. Vårt förslag till ny formulering är tydligare och kortare.

Föreslår kongressen besluta

att rad 171–176 omformuleras till "Hög arbetslöshet är ett ofattbart slöseri med människors arbetsförmåga, när vissa tvingas arbeta mer tidspressat medan andra utestängs från arbete och löneinkomster. Det ökar kapitalägarnas vinster och minskar lönearbetarnas förhandlingsstyrka och makt."

Radreferens: 171

B 170 Malmö

Lite färre ord för den kapitalägande klassen, del 1

I partiprogrammet kallas den kapitalägande klassen för överklassen, den ekonomiska eliten och borgarklassen lite om vart annat. Det går att se vissa nyanser mellan dessa begrepp, och ett par ställen menar vi nog lite olika saker, men i synnerhet på sidan 8 och 9 blir det ganska rörigt. Vi föreslår en viss

upprensning för att göra det lättare för läsaren att hänga med, där vi använder ”den kapitalägande klassen” eller lite mer informellt ”överklassen” konsekvent genom programmet.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 173, 191 och 235 byta ut ”borgarklassen” mot ”den kapitalägande klassen”

Radreferens: 173

B 171 Enskild

Åtgärda potentiell begreppsförvirring och daterade termer kring borgare/borgarklass

Om vi ska få fler väljare och kunna förklara vad vi avser är nog borgare/borgarklass förlegat idag (se raderna 173/191/235/955/1115/1445). Förstår vanliga människor vad detta begrepp avser? Är inte terminologin daterad om vi vill kunna attrahera en bredare väljarbas?

Det kan vara mer fördelaktigt att prata om och förklara vår politik i termer som människor kan relatera till i dagens samhälle, såsom tex ekonomisk elit, maktelit eller överklass.

Föreslår kongressen besluta

att av kongressen utsedd redaktionskommitté ser över och ändrar begreppen borgare/borgarklass till något mer tidsenligt, som tex ekonomisk elit, maktelit eller överklass

Radreferens: 173

Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik, Nina Orefjärd, Kramfors

B 172 Enskild

Rad 178, byt ut "kapitalet" mot "kapitalägarna"

På raderna 177 till 179 återfinns följande text:

"Att människors fattigdom sänker förhandlingsstyrkan betyder också att kapitalet inte är särskilt intresserade av att samhället stödjer människor att ta sig ur den."

Formuleringen "kapitalet" är en allt för vag formulering som inte nödvändigtvis ger läsare samma idé om vad som åsyftas samt inte på ett adekvat sätt pekar på vad som torde åsyftas.

Föreslår kongressen besluta

att texten som i programkommissionens förslag återfinns på raderna 177-179 och lyder "Att människors fattigdom sänker förhandlingsstyrkan betyder också att kapitalet inte är särskilt intresserade av att samhället stödjer människor att ta sig ur den." ändras till "Att människors fattigdom sänker förhandlingsstyrkan betyder också att kapitalägarna inte är särskilt intresserade av att samhället stödjer människor att ta sig ur den."

Radreferens: 178

Robert Pelli, Mellerud

B 173 Enskild

Rad 183, byt ut "kapitalet" till "kapitalägarna"

På raderna 181 till 183 återfinns följande text:

"Ett samhälle där människor fastnar i djupa skulder är både lönsamt för bankerna och fördelaktigt för kapitalet i stort."

Formuleringen "kapitalet" är en allt för vag formulering som inte nödvändigtvis ger läsare samma idé om vad som åsyftas samt inte på ett adekvat sätt pekar på vad som torde åsyftas.

Föreslår kongressen besluta

att i texten som i programkommissionens förslag återfinns på rad 183 byta ut ordet "kapitalet" mot "kapitalägarna"

Radreferens: 183

Robert Pelli, Mellerud

B 174 Vänsterpartiet Fyrbodalen, Uddevalla

Bankförstatligande och höjd bolagsskatt!

I kapitel "Arbetarklassen och det skiktade samhället" finns många bra formuleringar om hur verkligheten ser ut. Konkreta förslag till en förändring lyser dock tyvärr med sin frånvaro. Därför föreslår jag att rad 183 läggs till med bankförstatligande och höjd bolagsskatt.

Föreslår kongressen besluta

att rad 183 tilläggs med följande text: "Därför vill Vänsterpartiet förstatliga bankerna och höja bolagsskatten."

Radreferens: 183

B 175 Övertorneå

Glöm inte landsbygden!

Landsbygden nämns på ett enda ställe i förslaget till partiprogram. Det är landsbygden som har bidragit med stora rikedomar, naturresurser i form av skog, malm och vattenkraft vilka sedan har exploaterats av både stat och utländska bolag. Det är på landsbygden som all vår mat odlas. Samtidigt har denna exploatering inneburit att landsbygden har utarmats vilket har fått allvarliga effekter i form av fattigdom, avveckling av viktiga samhällstjänster och utanförskap. Detta har med andra ord resulterat i en ökande ojämlikhet mellan stad och land. Förutsättningarna till ett bra liv har aldrig varit så ojämlikt som idag. Att bo i eller i närheten av en stor stad eller på landsbygden är idag avgörande för vilket liv människor får och vilken service som finns tillgänglig. Därför måste även landsbygden tas med i texten på rad 184.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 184 lägga till ordet "landsbygd" så att meningen blir: "Stadsdelar, förorter, bruksorter, småorter och landsbygd lämnas ..."

Radreferens: 184

B 176 Enskild

Använd begreppet landsbygd också

Begreppet bruksort är nu testat i en hel valrörelse och uppfattningen att många inte känner igen sig i den termen är fortfarande lika stark. Politiken vi beskriver är många gånger landsbygdspolitik men det når inte fram i det ensidiga användandet av bruksort. Vi måste lyssna in hur människor i landet själva definierar sig och bredda vårt sätt att uttrycka oss.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 184 lägga till "landsbygd" efter "bruksorter"

Radreferens: 184

Linda Jonsson, Pajala, Jonas Karlberg, Umeå

B 177 Enskild

Ta bort ordet bruksort(er) eller byt ut det till landsbygd, glesbygd eller glesbefolkad

Ordet bruksort(er) omnämns på sid 8, 23 och 44. Begreppet användes under lång tid då Sverige byggdes upp av arbetare i tung skogsindustri tex. Då representerade begreppet något speciellt, en tidsanda när bullrig, smutsig och farlig industrialisering etablerades. Där arbetet var hårt och där klassuppdelningen och hierarkin i samhället var tydlig. Idag känns begreppet främmande, även om klassindelningen kvarstår. Bruksorterna existerar i minnet och representerar något som för länge sedan försvunnit.

Vilka människor identifierar sig idag med att de bor i en bruksort?

Vilka är de bruksorter i landet som vi avser?

Föreslår kongressen besluta

att kongressens redaktionskommitté tar bort, eller byter ut ordet bruksort(er) mot ord som t ex landsbygd, glesbygd, glesbefolkad eller liknande

Radreferens: 8

Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik, Nina Orefjärd, Kramfors

B 178 Enskild

Lägg till text som förtydligar vad stycket handlar om!

I den första delen av förslaget till nytt partiprogram beskrivs partiets ideologiska grund och vissa historiska skeenden. Generellt saknas beskrivningar av hur det som beskrivs har påverkat den utveckling som skett i Sverige under de senaste decennierna. En sådan koppling är viktig för att göra texten mer relevant och förståelig för dess framtida läsare.

Mot bakgrund av det föreslår vi sex ändringar på olika platser i den delen. Denna motion föreslår en ändring i texten under rubrikerna "Klassamhället och kapitalet- Arbetarklassen och det skiktade samhället" och syftar till att förtydliga att det som hänt på platserna som räknas upp är att välfärden nedmonterats och att det lett till en ökad ojämlikhet.

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 184 ändras till följande (NY TEXT I VERSALER): "Stadsdelar, förorter, bruksorter och småorter lämnas med färre möjligheter till utveckling när människor görs utbytbara och arbetslösa. OMRÅDEN SÅ SOM DESSA DRABBAS SÄRSKILT AV NEDMONTERINGEN AV VÄLFÄRDEN. Det kan handla om stängda skolor och avsaknad av service, eller om en

självförstärkande kombination av fattigdom, brott och repression OCH DET LEDER TILL EN ÖKAD OJÄMLIKHET I HELA LANDET. Istället för att bygga upp starka lokalsamhällen med resurser att lösa de problemen, drar sig den ekonomiska eliten hellre undan till välbärgade områden."

Radreferens: 184

Nina Orefjärd, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 179 Malmö

Lite färre ord för den kapitalägande klassen, del 2

Se B 170

Föreslår kongressen besluta

att på rad 189-190 byta ut "den ekonomiska eliten" mot "överklassen"

Radreferens: 189

B 180 Ludvika

Ersätt vaga klass-begrepp med tydliga beskrivningar

Klass-samhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som "överklass" och "borgarklass" framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med "borgarklass" och "överklass". Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klass-termer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "borgarklassen" på rad 191 ändras till "De som själva har goda inkomster och säkra anställningsvillkor."

Radreferens: 191

B 181 Enskild

Angående partiprogram, arbetarklassen och det skiktade samhället, rad 193

I vår klassanalys måste vi tydliggöra att den avgörande skiljelinjen går mellan de som huvudsakligen försörjer sig på arbetsinkomster och dem som huvudsakligen försörjer sig av kapitalinkomster.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 193 stryka "politiker och andra i maktställning" och ersätta med: "människor som huvudsakligen försörjer sig av kapitalinkomster"

Radreferens: 193

Jan Gustavsson, Norrköping

B 182 Karlstad

Det ska vara samma villkor

Människor förstår och arbetar bättre ihop på samma villkor, det är inga konstigheter. Men att sträva efter "ungefär samma villkor" är något som känns märkligt och otillräckligt.

Föreslår kongressen besluta

att ta bort ordet "ungefär" ur meningen på rad 198

Radreferens: 198

B 183 Järfälla

Högre ambitioner i jämlikhetsarbetet!

Vi nöjer oss inte med ungefär samma villkor! Som sanna socialister ska vi inte sänka ribban och istället fortsätta arbeta för en värld där vi kan mötas på jämlika villkor. I vårt partiprogram bör vi vara tydliga med vart vi vill och det vi vill ha är total jämlikhet för arbetarklassen där vi möts som jämlika människor med jämlika villkor!

Föreslår kongressen besluta

att på rad 198 ändra formuleringen "ju mer kan vi mötas på ungefär samma villkor" till "ju mer kan vi mötas på jämlika villkor"

Radreferens: 198

B 184 Vänsterpartiet Göteborg

Makt samlas inte bara hos miljardärer

På rad 204-205 står att "...mer och mer makt samlas hos miljardärer...", men många med mindre förmögenheter än så tar åt sig och ges makt.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 204-205 ändras till: "...mer och mer makt samlas hos rika kapitalägare, som utövar den helt godtyckligt."

Radreferens: 204

B 185 Enskild

Storbolag

På raderna 210–213 står följande:

"Aktiebolagens ensidiga fokus på sin egen lönsamhet skapar en kultur av ointresse för samhällsekonomins komplexitet, som också kommit att präglade andra institutioner."

Det är olyckligt att dra alla aktiebolag över en kam. De flesta aktiebolag är småbolag utan, eller med några få, anställda. Det kan vara jordbrukare, hantverkare och andra näringsidkare som har mer gemensamt med arbetarklassen än med kapitalet. Många av dem borde kunna engageras för de värden Vänsterpartiet står för.

Därför bör vi välja en annan term än aktiebolag när vi avser stora kapitalintensiva och vinstmaximerande företag.

Därför önskar jag att en annan term används här och kanske på andra ställen i programmet.

Föreslår kongressen besluta

att ordet aktiebolag på rad 210 byts ut mot storbolag eller annan liknande term

Radreferens: 210

Sverker Scheutz, Enköping

B 186 Vänsterpartiet Göteborg

Stryka mening som inte tillför texten något

För att öka läsvänligheten kan överflödiga meningar tas bort. Meningen på rad 216–218 tillför inget i sammanhanget och har lite oklart innehåll och syftning.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 216–218 stryka meningen ”Oförmågan att sätta människor i produktivt arbete blir självförstärkande när uteblivna löner drar undan människors möjligheter att köpa det de behöver.”

Radreferens: 216

B 187 Hägersten

Kapitalets instabilitet

Kapitalismens fortlevnad är beroende av naturtillgångar, människors obetalda och betalda arbete samt investeringar i bland annat välfärd. Systemets stora motsättning och därmed vad som gör kapitalet instabilt handlar om att kapitalets logik begränsar villkoren för naturens och människors fortlevnad genom miljöförstörelse och utslitning av människors kroppar. Detta framgår inte tillräckligt tydligt i avsnittet.

Föreslår kongressen besluta

att följande läggs till rad 216 före ”kapitalets oförmåga”: ”Kapitalismens fortlevnad är beroende av naturtillgångar, människors obetalda och betalda arbete samt av offentliga investeringar i välfärd och infrastruktur. Trots detta beroende begränsar systemet just villkoren för naturens och människors fortlevnad, genom miljöförstörelse och genom utslitning av människors kroppar. Kapitalets vinstmaximerande logik håller löner och skatter låga vilket hämmar offentliga investeringar och människors försörjning.” Rad 216-218 ersätts med: ”Kapitalets oförmåga att säkerställa arbeten som människor kan försörja sig på blir självförstärkande när uteblivna eller låga löner drar undan människors möjligheter att köpa det de behöver.” Original text förslaget: 216 Oförmågan att sätta människor i produktivt arbete blir 217 självförstärkande när uteblivna löner drar undan människors 218 möjligheter att köpa det de behöver.

Radreferens: 216

B 188 Enskild

Förtydliga den självförstärkande arbetslösheten

Det är bra att programmet beskriver hur arbetslösheten förstärker sig själv under kapitalismens kriser. Men beskrivningen kan formuleras enklare och tydligare.

Föreslår kongressen besluta

att rad 216-218 ändras till "Arbetslöshet inom en del av ekonomin sprider sig ofta till fler och fler branscher när människor blir av med sin lön och inte längre har råd att köpa det de behöver."

Radreferens: 216

Johan Zandin, Centrum, Yasmine Posio, Biskopsgården-Torslanda, Mia Mårtensson, Centrum

B 189 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "Kapitalet" på rad 219 ändras till "De som äger industrier och företag", och att ordet "det" på rad 221 följaktligen ändras till "de"

Radreferens: 219

B 190 Enskild

Kapitalets behov av statliga investeringar?

Vid genomläsning av partiprogrammet finns det skäl att stanna upp och tolka texten. Dels av ideologiska skäl men även i frågan om underton och den faktiska betydelsen av orden som står skrivna.

I detta fall är analysen att texten "Kapitalet behöver politisk stabilitet och statliga investeringar i till exempel utbildning för att stå starka i konkurrensen på sikt." syftar till att vi som parti ska stötta kapitalet med statliga investeringar. Att vi som parti ska stå stabila till fördel för kapitalet för att kapitalets investeringar ska stå starka i konkurrensen inom till exempel utbildningssektorn.

Vidare i texten står det att "samtidigt kan det sällan hålla sig från att i varje läge driva sina ekonomiska intressen så hårt de kan". Denna mening blir svår att förstå, vad menas? vilka är de? I kombination med meningens ovan blir denna del av texten helt obegriplig och irrelevant till en text som ska beskriva vänsterpartiets linje och politiska ambitioner.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningarna på rad 219-222 till följande: "Kapitalägare och deras företag och bolag driver sina egna ekonomiska intressen. Kapitalägarna kräver ofta statliga investeringar och gynnas av politisk balans och enighet i synen på kapitalägarna."

Radreferens: 219

Maria-Therese Rautaparta-Riis, Falköping

B 191 Enskild

Federal socialism - tillägg under rubrik Kapitalets instabilitet, rad 225

Lokalt självbestämmande i kommunerna skulle kunna vara som en motpol mot "kapitalets instabilitet" och man kan mer direktdemokratiskt via ökat bidrag till kommunerna och mer kommunala verksamheter skapa stabilare kapitalism i Sverige. Då kommuner själva mer bygger sin offentliga sektor efter vad deras kommun medborgare tycker, och inte via ett nationellt riks program. Så får kommuner för egna pengar ansvara mer för att köpa in det som dom önskar till sina kommunala verksamheter och offentliga sektor. Jag vet att socialism handlar om att det ska vara lika för alla efter behov. Men saken är den jag tror inte vi skapar en lycklig välfärd för alla i Sverige om vi detaljstyr välfärden från Stockholm. Rikspolitiken ska se till att det är en jämn ekonomisk fördelning mellan Sveriges kommuner efter kommun invånarnas behov. Men rikspolitiken ska inte detaljstyra kommuners politik och tvinga på dom planeconomiska program som kommun invånarna i dom kommunerna egentligen inte önskar. Kommuner ska vara mer direktdemokratiska och ha mer offentlig välfärd, samt stoppa vinster i välfärden. Rikspolitiken kan vara vägledande; exempelvis stoppa vinster i välfärden, men rikspolitiken ska inte vara den som berättar för kommunerna hur dom ska göra sitt jobb.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets kongress 2024 bifaller denna motion till rad 225 och under rubrik "Kapitalets instabilitet"

Radreferens: 225

Simon Arnoj, Linköping

B 192 Malmö

Lite färre ord för den kapitalägande klassen, del 3

Se B 170.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 226, 227, 585, 640 byta ut "överklassen" mot "den kapitalägande klassen"

Radreferens: 226

B 193 Ludvika

Ersätt vaga klass-begrepp med tydliga beskrivningar

Klass-samhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som "överklass" och "borgarklass" framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med "borgarklass" och "överklass". Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klass-termer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”Överklassens” i rubriken på rad 226 ändras till ”De stora kapitalägarnas”

Radreferens: 226

B 194 Ludvika

Ersätt vaga klass-begrepp med tydliga beskrivningar

Klass-samhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som ”överklass” och ”borgarklass” framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med ”borgarklass” och ”överklass”. Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klass-termer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”Överklassen” på rad 227 ändras till ”De stora kapitalägarna”

Radreferens: 227

B 195 Enskild

Lägg till text som beskriver att just tankesmedjor m.m. påverkat svensk politik de senaste decennierna och orsakat nedmonteringen av välfärden!

I den första delen av förslaget till nytt partiprogram beskrivs partiets ideologiska grund och vissa historiska skeenden. Generellt saknas beskrivningar av hur det som beskrivs har påverkat den utveckling som skett i Sverige under de senaste decennierna. En sådan koppling är viktig för att göra texten mer relevant och förstälilig för dess framtida läsare.

Mot bakgrund av det föreslår vi sex ändringar på olika platser i den delen. Denna motion föreslår en ändring i texten under rubrikerna "Klasssamhället och kapitalet - Överklassens politiska roll" och syftar till att förklara att just nedmonteringen av välfärden de senaste decennierna till mycket beror på att tankesmedjor m.fl. (som det skrivs om i föregående stycke i förslaget) präglat svensk politik.

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 234 ändras till följande: "Den ekonomiska eliten behöver ett politiskt etablissemang som står nära dem och lever långt från vanliga människors vardag. Efter samhällsutvecklingen under den senare delen av 1900-talet, då trycket för att införa sociala reformer ledde till en ökad levnadsstandard och minskad ojämlikhet, har återigen dessa maktgrupperingar som motverkar jämlikhet präglat svensk politik. Tillsammans med högerpartier står de bakom den nedmontering av välfärden som skett under de senaste decennierna."

Radreferens: 234

Nina Orefjård, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 196 Ludvika

Ersätt vaga klass-begrepp med tydliga beskrivningar

Klass-samhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som ”överklass” och ”borgarklass” framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med ”borgarklass” och ”överklass”. Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klass-termer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”dem” på rad 236 ändras till ”de mest privilegierade i samhället”

Radreferens: 236

B 197 Malmö

Lite färre ord för den kapitalägande klassen, del 4

Se B 170

Föreslår kongressen besluta

att på rad 238, 591, 599-600, 663 byta ut ”den ekonomiska eliten” mot ”den kapitalägande klassen”

Radreferens: 238

B 198 Enskild

Angående partiprogram, överklassens politiska roll, rad 239-240

I vår klassanalys måste vi tydliggöra att den avgörande skiljelinjen går mellan de som huvudsakligen försörjer sig på arbetsinkomster och dem som huvudsakligen försörjer sig av kapitalinkomster. Uttryck som ”vanliga människor” kan naturligtvis leda in på tankar om de lönearbetande, men de kan även missuppfattas och få riktningar av antiintellektualism och/eller intolerans.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 239-240 stryka ”och lever långt från vanliga människors vardag”

Radreferens: 239

Jan Gustavsson, Norrköping

B 199 Enskild

Statens dubbla karaktär

Läser man förslaget till partiprogram så saknar det en viktig poäng inom marxistisk teori, nämligen att staten har en dubbel karaktär och är ett verktyg som används för att upprätthålla den härskande klassens makt. I förslaget skriver programkommissionen framförallt om hur staten kan användas för att flytta fram arbetarklassen och kvinnors ställning, vilket så klart är en viktig poäng att ha med men vi saknar ett förtydligande av att statens främsta uppgift är att upprätthålla den härskande klassens makt.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 10 rad 240 efter "...vardag" lägga till "samt en stat vars främsta uppgift är att upprätthålla den härskande klassens makt."

Radreferens: 240

Anna-Sofia Arce, Kista, Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 200 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "kapitalet" på rad 241 ändras till "de stora kapitalägarnas kortsiktiga intressen"

Radreferens: 241

B 201 Enskild

Kultur

Kultur berikar och är en viktig del av människors liv.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till "tillgång till kultur" efter "frihet" i rad 251

Radreferens: 251

Emmeli Lindahl, Helsingborg, Claudia Velasquez, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Ola Wiksten, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg

B 202 Hammarby-Skarpnäck

Solidarisk klimatkamp för andra än oss själva – del 2

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att förslaget inte tydligare påtalar att vår kamp för klimatet också är en solidarisk kamp för andra än oss själva. För människor i andra delar av världen där klimatkrisen är högst påtaglig redan idag, och för framtida generationer som kommer att få uppleva klimatrelaterade problem av helt andra mått än vi gör idag.

Våra folkvalda måste kunna fatta obekväma beslut, så länge dessa beslut är baserade på bästa tillgänglig forskning och det råder konsensus bland experter. Vi kan inte förvänta oss att människor med problem här och nu alltid har möjlighet lyfta blicken för att kunna etablera starka positiva känslor kring samtliga beslut som behöver fattas. Beslut behöver dessutom i många fall när det gäller klimatet fattas utifrån ett långsiktigt perspektiv. Förändring tar tid och det är inte alltid tiden finns för ett förslag ska hinna bli populärt.

Vi har ett stort ansvar gentemot kommande generationer, människor i andra delar av världen och också mot naturen att agera skyndsamt och med kraft. Perspektivet måste vara bredare än dagens svenska väljare.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 251 lägga till "att vi är ansvariga för att säkerställa detta även för kommande generationer" och meningen därmed ska lyda: "Tanken att varje människa är värd trygghet, frihet och jämlikhet och att vi är ansvariga för att säkerställa detta även för kommande generationer är fortfarande radikal."

Radreferens: 251

B 203 Enskild

Förtydliga vår opposition till överklassen

Avsnittet som beskriver överklassens politiska roll beskriver tydligt dess funktion. Framställningen kan skärpas till genom att lyfta fram vår motsättning till denna klass och de materiella förändringar som skulle behövas för att förverkliga "tanken att varje människa är värd trygghet, frihet och jämlikhet".

Föreslår kongressen besluta

att följande mening läggs till efter meningen som slutar på rad 251: "Förverkligandet av denna tanke kräver att vi minskar överklassens ekonomiska makt, vilket är en av Vänsterpartiets huvuduppgifter."

Radreferens: 251

Joel Nordström, Luleå

B 204 Enskild

Välfärdens betydelse för det jämlika samhället

Partiprogrammet har helt missat den grundläggande analysen för varför en generell välfärd är nödvändig för att bygga ett mer jämlikt samhälle.

Behovet av välfärden är stort och kommer öka eftersom befolkningen har allt fler med behov av stöd till följd av att fler lever längre och överlever ex svåra sjukdomar. Prognoser visar på att andelen arbetande av befolkningen minskar pga demografiska utvecklingen. Det är det vi brukar prata om som kompetensförsörjningsutmaningen. Dvs vi får allt fler äldre pga längre livstid hos befolkningen och minskad invandring gör att andelen som arbetar och därmed betalar inkomstskatt minskar. Det gör att vi behöver förändra hur välfärden ska finansieras och det gör vi genom politiska reformer.

De många åren av nedskärningar har dessutom skapat en totalt ohållbar arbetssituation för välfärdsarbetare med utmattningssjukdomar, värkande kroppar och förtidspensionering som konsekvens.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till underrubriken ”En stark välfärd för ett jämlikt samhälle” på rad 252 med texten: ”I ett jämlikt samhälle tar vi ett gemensamt ansvar för varandra och hjälps åt genom att tillhandahålla tjänster på ett likvärdigt sätt till medborgarna och invånarna, så som till exempel vård, skola och omsorg, i en generell välfärd där lägsta nivån är hög. Välfärdssamhället ska styras och ägas av det offentliga, dvs av kommuner, regioner och stat. Staten ska ha det övergripande ansvaret för medborgare och invånare. Genom ett generellt ansvar för välfärden som åligger staten är det möjligt att omfördela resurser på ett rättvist sätt via det progressiva skattesystemet. Vi vet vad det gör med samhället när välfärden monterats ned genom minskade resurser från staten. Decennier av borgerlig politik som lett till lägre skatteunderlag och utförsäljning av den gemensamma välfärden på en marknad har lett till stora problem: välfärden har blivit urholkad, några enskilda har kunnat sko sig på utförsäljningarna, grov kriminalitet har letat sig in i ägandestrukturerna, politiken har en starkt minskad kontroll över styrningen för den offentliga välfärden och klyftorna i samhället har ökat. Vi vill tvärtom denna utveckling öka den demokratiska makten genom att återta välfärden och bygga den stark igen.”

Radreferens: 252

Marie Brynolfsson, Backa, Jenny Broman, Majorna, Carina Örgård, Örgryte-Härlanda, Daniel Bernmar, Örgryte-Härlanda, Emma-Lina Johansson, Malmö, Anna Maria Romlid, Västerås, Tobias Smedberg, Uppsala, Liselotte Ross, Kalmar, Maria Garmer, Braås-Rottne, Frida Sandstedt, Växjö, Martha Wicklund, Örebro, Bore Sköld, Umeå, Anna Sehlin, Västra Södermalm, Alexandra Thomasson, Malmö

B 205 Enskild

Kvinnors underordning

Under avsnittet ”Kvinnors underordning” skriver programkommissionen en text som gör att jag tror att SD hackat sig in i databasen. Jag betackar mig för beskrivningen som offer!

Ja, Sverige borde skämmas för att vi beskriver oss som ett av världens mest jämställda länder när kvinnor fortfarande tjänar i snitt 90% av mäns löner. När kvinnor arbetar ofrivillig deltid, när kvinnor gör större delen av oavlönat hemarbete och män fortfarande ses som familjeförsörjare av arbetsgivaren som därför inte ser med blida ögon på män som tar föräldraledigt eller vabbar. När kvinnor trakasseras på arbetsplatser och i offentligheten. Ungefär samma antal kvinnor dödas i sina hem årligen, inte sällan inför gemensamma barn, trots att det varit känt länge att risken finns.

Att äldre kvinnor, som tidigare ägnat en stor del av sina liv åt att fostra skattebetalare nu lever som fattigpensionärer, det är skamligt. Men, det är allt sådant som går att verka för eller emot – politiskt. Därför bör detta avsnitt innehålla förslag om vad V kan göra politiskt, inte enbart beskrivningar om hur eländigt det är. Det vet vi. Men, vi som levt och arbetat för jämställdhet under lång tid vet också hur mycket vi har gjort och vad som står på spel för kommande generationer om vi inte sätter hårt mot hårt nu när SD/KD och även M, vill vrida klockan tillbaka.

Föreslår kongressen besluta

att texten mellan 252–383 byts ut mot följande: ”Jämställdhet och allas lika värde – en självklarhet” ”Vänsterpartiet har som mål ett samhälle där tesen om alla människors lika värde enligt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och inte minst Barnkonventionen som blev svensk lag 2020, gäller – från vaggan till graven. Utifrån den grunden blir det självklart att flickor och pojkar behandlas lika i förskola och skola, att kvinnor och män har lika rättigheter och lika villkor och likvärdiga löner för lika arbete samt lika möjligheter att nå högre positioner i arbetslivet. Yrken ska inte delas in i ”kvinnligt” eller ”manligt” kodade och rangordnas utifrån det. Alla arbetsuppgifter som utförs krävs för att samhället ska fungera. Utbildningsnivå och krav i arbetet, inte kön eller

etnicitet, avgör lön. Den förstaplats inom OECD-länderna som Sverige innehar vad gäller inkomstklyftor måste åtgärdas. Det är en klassfråga. Sverige har flest ensamhushåll i världen, de flesta är ensamstående föräldrar eller pensionärer. De flesta ensamstående föräldrar är kvinnor och måste ses som familjeförsörjare i arbetslivet. D.v.s. ges möjlighet till heltidsarbete med anställningsvillkor som gör det möjligt att hyra bostad m.m. som krävs för att ta hand om barn. Många kvinnor är s.k. fattigpensionärer efter att ha arbetat halvtid, vårdat frisk man i hemmet och fostrat nya skattebetalare. Åtgärder krävs för att utjämna villkoren för dessa. Sverige har via lagstiftning nått en position i världen som jämställt och som ett land där mänskliga rättigheter garanteras alla. Det är dock en bild som visat sig inte stämma, inte minst visade det sig 2017 då #metoo briserade i bransch efter bransch med de konstnärliga områdena i bräschen. Där framkom brister både vad gäller jämställdhet mellan kvinnor och män, för hbtqi-personer samt för rasifierade inom alla samhällsskikt och på hela arbetsmarknaden. Kvinnor och barn ska ha en självklar rätt att känna trygghet i sina hem och i det offentliga rummet. Flickor och kvinnor ska ha en självklar rätt att bestämma över sin kropp, i alla avseenden. Det arbete utfört av kvinnorörelsen, av organisationer som kämpat för rasifierades rättigheter, för hbtqi-personers rättigheter och som lett fram till den jämställdhet och de mänskliga rättigheter i stort som vi har i Sverige i dag står under allvarligt hot från högerpopulistiska krafter. Därför står Vänsterpartiet upp för alla människors lika värde och tar vid där alla dessa organisationer kämpat och inkluderar den kampen i partiets kamp för allas lika värde. Allt annat skulle innebära att V upprätthåller den heterosexuelle vite mannen som norm och särskiljer kvinnor, hbtqi-personer, rasifierade och små flickor från normen man – människa. Ålderism, är en diskrimineringsgrund där Sverige ligger i topp, detta med en snabbt växande befolkning 65+. Det är ett samhällsekonomiskt slöseri att inte ta tillvara den erfarenhet, energi och vilja att bidra som finns i dessa åldersgrupper. All forskning visar på att dagens 65+ utfasas från arbetsmarknaden och samhällets olika delar, ofta mot sin vilja. Förhoppningen att äldre, (kvinnor) ska sköta omsorgen om sambos som inte klarar sig själva och vabba med barnbarn, är en tillbakagång för kvinnors självförsörjning och bidrar till pensionsgap mellan kvinnor och män. Sverige har inte råd att avvara den kunskap och erfarenhet som dessa medborgare besitter. I arbetslivet som aktiva, som mentorer och förebilder. I samhällslivet, i press och media, i konsten, kulturen och i politiken."

Radreferens: 252

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 206 Enskild

Förändring av stycket "Kvinnors underordning".

Det första stycket i Kvinnors underordning menar vi ger en för snäv bild av kvinnors situation idag och borde också innehålla skrivningar om relationer mellan könen samt mäns underordning. Ordet patriarkala strukturer ger ett nästan ålderdomligt intryck. Ordet könsmaktsordning som används längre fram i stycket är ett betydligt bättre begrepp.

Stycket fokuserar bara aspekter av kvinnlighet som man traditionellt lyft fram, omsorgsarbetet och reproduktionen. Samtidigt som detta fortfarande är giltigt så är också kvinnor idag representerade i sammanhang som förut var för förbehållna män, t.ex. i ledande positioner i offentliga institutioner, företag och civilsamhälle. De är betydligt bättre utbildade än män men det är inte säkert att det syns i ersättning för arbete. Könsmaktsordningen lever kvar och förändras mycket långsamt eller tar steg bakåt.

Samtidigt har kvinnors och mäns positioner polariserats och män söker sig till högerauktoritära partier. Många pojkar idag går inte ut från grundskolan med fullständiga betyg. Den gruppen riskerar att hamna i långvarig arbetslöshet och utanförskap med dålig hälsa, ett misslyckande både för samhälle och individen. Kvinnors och mäns skilda politiska val är en allvarlig demokratifråga som programmet bör avspegla. Den ökande könssegregationen i samhället medför ett destruktivt "vi och dom" tänkande. Kvinnor ställer förväntningar på kvinnor och män ställer förväntningar på män. Förväntningarna i de båda grupperna

upprätthåller könsmaktsordningen. Könnssegregationen medför att förväntningar i kvinnogruppen stärks av hur en kvinna ska vara och leder till ett upprätthållande av könsmaktsordningen. Samma sak sker i mansgruppen som med machoideal stärker könsmaktsordningen. Det säger sig själv att det lätt uppstår maktkamper i möten mellan könen när de två gruppernas förväntningar ska samsas i könsblandade konstellationer.

Könnssegregeringen måste motverkas genom att skapa arbetsplatser och sociala rum där kvinnor och män möts. Män och kvinnor är inte sitt kön i första hand. Kvinnor och män har mer gemensamt än de är olika.

Föreslår kongressen besluta

att titeln på stycket ändras till "Kvinnors underordning och könsskillnader" (rad 252) "Den gamla patriarkala maktordningen har tagit sig många olika uttryck genom tiderna" ersätts med "Könsmaktsordningen där män dominerar har tagit många olika uttryck genom tiderna och uppträder i nya former i vårt moderna samhälle." (rad 253-254) Rad 258-259 stryks: "Varje samhälle behöver former för hur nya generationer kommer till världen." (Svårbegripligt påstående). "patriarkala" ersätts med "mansdominerade" (rad 259). Rad 265-267 (Upprepning) stryks eventuellt. På rad 270 skjuts följande in: "Möjligheterna för kvinnor att välja sina relationer och yrkesbanor" På rad 271 skjuts följande in: "Kvinnor är bättre utbildade än män och har gjort inträde på positioner som förut var förbehållna män, t.ex. i ledande roller, samtidigt som många kvinnor arbetar i traditionellt kvinnliga yrken som omsorgsarbeten." På rad 276 skjuts följande in: "Samtidigt som kvinnor har vidgat sina domäner så har relationerna mellan könen polariserats vilket är synligt till exempel i hur kvinnliga och manliga väljare sorteras till vänster respektive höger på en politisk skala. Det är en mycket allvarlig demokratifråga att kvinnor och män drar åt helt motstående håll. Inte bara kvinnor är underordnade i ett exkluderande samhälle. Pojkar slås ut genom att många lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Dessa riskerar att gå in i långtidsarbetslöshet och utanförskap som kan vara en grogrund för högerauktoritära åsikter. Därför måste könsssegregering motverkas på alla plan i samhället." (Två grammatiska fel är också korrigerade på rad 260 och 261)

Radreferens: 252

Peo Karlsson, Växjö, Catharina Nord, Ljungby

B 207 Enskild

Är kvinnor underordnade?

Vid genomläsning av partiprogrammet finns det skäl att stanna upp och tolka texten. Dels av ideologiska skäl men även i frågan om underton och den faktiska betydelsen av orden som står skrivna. I detta fall är analysen att rubriken "Kvinnors underordning" ger ett signalvärde som inte bara är beklagligt, det är även i ren motsats till det vänsterpartiet står för och verkar för.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rubriken på rad 252 till följande: "Könsmaktsordningens historiska roll"

Radreferens: 252

Lisa Wallenstein, Mariestad, Britta Wänström, Mariestad, Bjarne Hallgren, Falköping, Gustav Blomqvist, Lidköping, Dag Fredriksson, Skövde, Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 208 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 4

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 252) "Kvinnors underordning" ändras till "Kvinnors inflytande och medbestämmande"

Radreferens: 252

B 209 Enskild

Det handlar om kön och det handlar om makt 1

I förslaget till partiprogram används ibland begreppet könsmaktsordning och ibland begreppet patriarkat. Vi tycker det bör vara konsekvent och att könsmaktsordningen på ett bättre sätt beskriver vad det faktiskt är vi vill kritisera. Det vill säga det handlar om kön, det handlar om makt och det handlar om en ordning.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 11 rad 253 ersätta "Den gamla patriarkala maktordningen" med "Könsmaktsordningen"

Radreferens: 253

Anna-Sofia Arce, Kista, Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 210 Enskild

Kvinnors underordning, könsmaktsordning och patriarkat

Det är glädjande att partiet äntligen får tillfälle att kongressbehandla och anta ett nytt partiprogram. Det förslag som lagts fram till kongressen är det andra förslaget till nytt partiprogram partiet har att ta ställning till. Till följd av coronapandemin fick partiet tyvärr inte möjlighet att behandla det förslag som arbetats fram och som vi motionerat på inför förra kongressen.

De två förslagen är av olika art och kan inte jämföras med varandra. Dock finns det på sina håll poänger att ta vara på och lärdomar från den gedigna debatt som fördes inför förra kongressen som inte framgår med tydlighet i det nuvarande förslaget. På några ställen i förslaget där det passar vill jag därför lägga till skrivningar för att ta tillvara några av de resonemang som jag tycker var särskilt viktiga i förslaget till förra kongressen och den motionsbehandling som följde på förslaget.

I förslaget används begreppen "könsmaktsordning" och "patriarkat" parallellt. Det är inte fel i sig men det riskerar att uppfattas som att vi tycker att de bägge begreppen är synonyma med varandra. Jag vill komplettera stycket om kvinnors underordning med en text om könsmaktsordningen.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 258-264 med "Könsmaktsordningen är en maktstruktur som skild från klassamhället påverkar samhällets organisering. Könsmaktsordningen konstruerar och utgår ifrån att det finns två kön – manligt och kvinnligt – som är olika och som värderas olika. Könsmaktsordningen ger gruppen män makt över gruppen kvinnor och ger män fördelar som de inte frivilligt avstår från. Könsrollerna är avgränsade så att det uppstår en uppdelning där män och kvinnor tillskrivs olika egenskaper, ägnar sig åt olika slags arbete och rör sig i skilda sammanhang. Vad som anses manligt

respektive kvinnligt omdefinieras i en ständig process, men strukturen har bestått i att det finns två skilda kön, där det manliga värderas högre."

Radreferens: 258

Truls Persson, Malmö

B 211 Järfälla

Könsförtryck förstärks av klassförtryck

Återigen behöver vi förtydliga hur vi skiljer oss från andra påstådda feminister där vi tar hänsyn till intersektionellt förtryck där klassförtryck och könsförtryck samspelar och förstärker varandra. Detta kan inte betonas nog i ett socialistiskt parti. Stycket på s.11 rad 259-264 behöver nyanseras och konkretiseras för att ge en tydlig analys och ryggrad för hur vi ska förstå samt arbeta med feministiska frågor!

Föreslår kongressen besluta

att på rad 259-264 ersätta texten som följer efter "till världen." med "En röd tråd som löper genom de patriarkala samhällena är att kvinnor systematiskt hindras från att bestämma över sitt liv och föräldraskap genom den underordning som stöds av både lagar och strikta sociala normer. Underordningen manifesteras genom det obetalda arbetet i hemmet samt det tillskrivna huvudansvaret för familjeomsorgen. Kapitalismen förstärker och gynnas således av kvinnors underordning då det säkerställer billig arbetskraft."

Radreferens: 259

B 212 Järfälla

Kapitalismens exploatering av kvinnors kroppar

Till alla kapitalister säger jag, stopp min kropp! Det talas alldeles för lite om hur kapitalet tjänar pengar på reproduktion och kvinnors obetalda arbete där de förväntas fostra kommande generationer av arbetare. Även denna del av kapitalismens förtryck av kvinnor behöver belysas och analyseras för att förstå hur staten och kapitalet medverkar. Kapitalet behöver flera arbetare då förbjuder staten abort. Vi behöver vara radikala socialister och feminister som pekar ut det kapitalistiska systemet för vad den är, därför behövs en formulering om hur reproduktion och förväntad barnuppfostran är en del av det kapitalistiska systemets förtryck, således får vi en intersektionell helhetsbild för kvinnors förtryck.

Föreslår kongressen besluta

att efter mening som slutar på rad 276 lägga till "Den osynliga och underbetalda utformningen av kvinnors omsorgsarbete är ett uttryck för hur kapitalismen gynnas av och upprätthåller könsmaktsordningen, då det möjliggör obetald reproduktion och underhåll av arbetarklassen. Detta bidrar till förstärkning av den sociala ojämlikheten och de ekonomiska motsättningarna som är inneboende i det kapitalistiska systemet."

Radreferens: 276

B 213 Flen

3. Knyt avsnittet Kvinnors underordning mer till politik

Avsnittet om kvinnors underordning innehåller beskrivning av strukturer och mekanismer – det vill säga på vilket sätt är män överordnade kvinnor idag och hur vidmakthålls detta. Det skulle dock tjäna på att göras

mer konkret och mer knutet till politik. Ett sätt är att lyfta in den betydelse offentliga sektorn har för jämställdhet enligt nedanstående förslag:

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 276 lägga till: "Framväxten av en offentlig sektor med barnomsorg för alla, skolmåltider, äldreomsorg och stöd till funktionsvarierade har inneburit ett genombrott för jämställdheten, genom att ge kvinnor i alla klasser möjlighet att välja annat än hushålls- och omsorgsarbete."

Radreferens: 276

B 214 Enskild

Förslag till ändringar och tillägg i förslagen till partiprogrammet för Vänsterpartiet.

Johan Lönnroth och Stig Henriksson har lämnat in ett alternativt förslag till partiprogram till det programkommissionen föreslagit. Vi anser att deras alternativa förslag är att föredra framför programkommissionens.

Till Johans och Stigs program vill vi dock yrka på att nedanstående tre tillägg görs och argumenterar för att dessa tillägg tas med i deras alternativa programförslag.

Självklart kan nedanstående formuleringar tas i bruk och inarbetas i programkommissionens förslag.

Genom hela arbetarrörelsen och vänstern, oavsett vilket land vi talar om, har människans frigörelse i första hand varit en fråga om männens frigörelse. Av gammal dålig tradition har kvinnors frigörelse behandlats som en andrahandsfråga. Vänsterpartiet proklamerade dock för över 20 år sedan under högtidliga former att man inte bara var ett socialistiskt utan även ett feministiskt parti. Likafullt lever traditionen från förr fortfarande kvar i delar av arbetarrörelsen och i vårt parti. Ideologiskt och politiskt vrakgods ligger fortfarande och skvalpar i alla svenska politiska partiers lite mer avsides belägna och undanskymda stränder.

Dessa förhållanden har fått viss påspädning till följd av flyktingströmmar från länder, där man saknar erfarenheter av vad en aktiv kvinnokamp kan betyda för arbetarklassens kamp, för kvinnornas befrielse och i kampen för demokrati. Den imperialistiska utvecklingen med krig, förtryck och förföljelser har under senare årtionden bidragit till växande sociala problem i Västeuropa och USA och medfört ökad rasism och social segregation. Bland dessa segregerade grupper är kvinnor och barn mest utsatta, då de tvingas fortsätta att i Sverige leva under traditionellt kulturellt eller etniskt betingat förtryck inom olika heders- eller machokulturer. Vi yrkar sålunda på att följande avsnitt bör införas i vårt partiprogrammet:

Kampen för kvinnors frigörelse är till sitt väsen internationell. Kampen mot förtrycket tar sig världen över olika uttryck beroende på förtryckets historiska, kulturella och etniska ursprung. Olika former av kvinnoförtryck sprids i vår tid till följd av förändringar i imperialismens utveckling med kriget och flyktingströmmarna till olika delar av världen.

Med folkflyttningarna följer kulturer som innehåller föråldrade sedvänjor och traditioner som strider mot demokratiska och mänskliga rättigheter såsom exempelvis heders- och machokulturer. Kvinnor och barn drabbas särskilt hårt av dessa former av förtryck

Vänsterpartiet förbinder sig därför att i kampen för kvinnors frigörelse och barns rättigheter, oavsett förtryckets historiska, kulturella eller etniska rötter, göra lika stora ansträngningar som man gör i kampen för arbetarklassens befrielse.

Föreslår kongressen besluta

att i partiprogrammet införa formuleringen: "Kampen för kvinnors frigörelse är till sitt väsen internationell. Kampen mot förtrycket tar sig världen över olika uttryck beroende på förtryckets

Partiprogram Motioner B

historiska, kulturella och etniska ursprung. Olika former av kvinnoförtryck sprids i vår tid till följd av förändringar i imperialismens utveckling med krigen och flyktingströmmarna till olika delar av världen. Med folkomflyttningarna följer kulturer som innehåller föråldrade sedvänjor och traditioner som strider mot demokratiska och mänskliga rättigheter såsom exempelvis heders- och machokulturer. Kvinnor och barn drabbas särskilt hårt av dessa former av förtryck. Vänsterpartiet förbinder sig därför att i kampen för kvinnors frigörelse och barns rättigheter, oavsett förtryckets historiska, kulturella eller etniska rötter, göra lika stora ansträngningar som man gör i kampen för arbetarklassens befrielse."

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Hans Arvidsson, Västra Södermalm, Eili Hirdman, Västra Södermalm, Eddy Östling, Västra Södermalm, Yngve Sundblad, Västra Södermalm

B 215 Enskild

Skolans arbete för att motverka traditionella könsroller

Skolan är en viktig arena för jämställdhetsarbete, med stöd i läroplanen.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 12 rad 276 lägga till följande mening: "En viktig del i arbetet för att motverka traditionella könsroller är skolan. Där får elever möjlighet att ifrågasätta normer tillsammans."

Radreferens: 276

Amanda Möllenhoff, Lärarvästern (Storstockholm)

B 216 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 5

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 277) "Konservativa intressen" ändras till "Undanröj konserverande intressen"

Radreferens: 277

B 217 Kista, m.fl.

Det handlar om kön och det handlar om makt 2

I förslaget till partiprogram används ibland begreppet könsmaktsordning och ibland begreppet patriarkat. Vi tycker det bör vara konsekvent och att könsmaktsordningen på ett bättre sätt beskriver vad det faktiskt är vi vill kritisera. Det vill säga det handlar om kön, det handlar om makt och det handlar om en ordning.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 11 rad 278 ersätta "Den här maktordningen" med "Könsmaktsordningen"

Radreferens: 278

Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 218 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "kapitalet" på rad 294 och 297 ändras till "de stora kapitalägarna"

Radreferens: 294

B 219 Enskild

Lägg till text som synliggör att det är nedmonteringen av välfärden som ligger bakom den kraftigt försämrade arbetsmiljö vi ser i offentlig sektor m.m.

I den första delen av förslaget till nytt partiprogram beskrivs partiets ideologiska grund och vissa historiska skeenden. Generellt saknas beskrivningar av hur det som beskrivs har påverkat den utveckling som skett i Sverige under de senaste decennierna. En sådan koppling är viktig för att göra texten mer relevant och förståelig för dess framtida läsare.

Mot bakgrund av det föreslår vi sex ändringar på olika platser i den delen. Denna motion föreslår en ändring i texten under rubrikerna "Kvinnors underordning - Konservativa intressen" och syftar till att tydliggöra att nedmonteringen av välfärden lett till en dålig arbetsmiljö inom offentlig sektor, samt att stressen och pressen drabbat yrken med lägre utbildningskrav där företrädevis kvinnor och utrikesfödda arbetar.

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 297 ändras till: "Precis som med andra resurser har kapitalet en tendens att försöka pressa fram så mycket omsorgsarbete det går, utan något större intresse för de långsiktiga konsekvenserna. Människor sätts ofta i omöjliga situationer när de förväntas kombinera till exempel föräldraskap med förvärvsarbete på heltid. Resultatet är växande ohälsotal inom stora delar av arbetsmarknaden. I offentliga verksamheter har nedmonteringen av välfärden lett till att arbetsmiljön i stora delar kraftigt försämrats. Stressen och pressen har framförallt drabbat yrken med lägre utbildningskrav där företrädevis kvinnor och utrikesfödda arbetar."

Radreferens: 297

Nina Orefjård, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 220 Vänsterpartiet Fyrbodal

Etnicitet istället för hudfärg #C62Lp

Avsnittet om **Konservativa intressen** avslutas med meningen "Klassamhället har också inneburit att omsorgsarbetet inte bara fördelas utifrån kön, utan också utifrån klass och hudfärg."

Jag anser att hudfärg är ett för snävt begrepp i sammanhanget. Jag anser att etnicitet är ett bättre, mer heltäckande ord för att beskriva vad vi egentligen menar.

Föreslår kongressen besluta

att ändra ordet "hudfärg" på rad 303 till "etnicitet"

Radreferens: 303

B 221 Vänsterpartiet Västerbotten, Norrköping, Sala, Solna, Umeå, m.fl.

Mer hbtqia+ och normer 1

I ett par meningar lyfter förslaget till partiprogram hbtqia+-personers utsatthet i samhället och Vänsterpartiets strävan att förbättra och förändra detta faktum. Det är bra. Det blir dock lite konstigt att partiprogrammet inte nämner hur patriarkatet hänger ihop med hetero- och cisnormativitet och att kvinnor och hbtqia+-personer drabbas på liknande sätt och att kamperna hänger ihop.

Vänsterpartiet har en stolt historia att kämpa för hbtqia+-personers rättigheter, och det borde synas något tydligare i partiprogrammet än det gör i det liggande förslaget. Det betyder inte att det behövs en lång text om det, men vi vill ändå föreslå en smärre förändring i den riktningen. Denna motion har beretts på möte med Hbtqia-vänstern.

Den text på rad 309-317 som vi föreslår att förändra är:

Den uppdelningen gör både kvinnlighet och manlighet hårt villkorad. Ordningen upprätthålls genom att ge människor olika positioner i könsmaktsordningen beroende på hur väl de motsvarar förväntningarna. Uteslutningen av hbtqi-personer är ett tydligt exempel på de skarpa sociala straff det kan leda till. Det kan få en särskild dynamik när en kontrollerande omgivning försöker undvika att de sociala straffen påverkar deras heder eller status. Nya generationer har allt eftersom kunnat bryta upp många av de ramar som begränsar våra liv.

Föreslår kongressen besluta

att stycket på rad 309-317 ersätts med följande text: "Den uppdelningen gör både kvinnlighet och manlighet hårt villkorad. Ordningen upprätthålls genom att ge människor olika positioner i könsmaktsordningen beroende på hur väl de motsvarar förväntningarna. Patriarkala strukturer straffar dem som bryter mot den manliga normen, och hänger starkt ihop med normer kring kön, könsidentitet och sexualitet. Kvinnor och hbtqi-personer riskerar sociala bestraffningar, kontroll och i värsta fall våld. Nya generationer har allt eftersom kunnat bryta upp många av de ramar som begränsar våra liv."

Radreferens: 309

Bo Persson, Sölvesborg, Anna Lilja, Karlskoga, Eva Renberg, Ljusnarsberg, Patricia Axelsson, Tidaholm, Sofia Kuno, Årsta, Thomas Nicholas, Bromma, Terese Nordberg, Bromma, Bengt-Åke Hansson, Bromma, Zee Vieira, Norrtälje, Lotta Lagnander, Gävle

B 222 Vänsterpartiet Göteborg

Förtydligande kring heteronormen och tvåkönsnormen

I beskrivningen av könsmaktsordningen nämns ”Uteslutningen av hbtqi-personer”, men tycker att stycket är i behov av utveckling och förtydligande.

Föreslår kongressen besluta

att efter ”motsvarar förväntningarna.” på rad 312 lägga till ”En integrerad del av könsmaktsordningen är uppfattningen att könsuppdelningen är självklar och given och att det bara finns och alltid måste finnas två kön, tvåkönsnormen, och att dessa förväntas komplettera varandra sexuellt, heteronormen. Andra kön än det manliga och kvinnliga osynliggörs. Konsekvenserna blir ofta både direkta och allvarliga för dem som bryter från de tillskrivna egenskaperna och förväntningarna kring sexualitet (exempelvis homosexuella, bisexuella eller asexuella) eller kön (såsom trans-, icke-binära och queera personer) direkta och allvarliga.”

Radreferens: 312

B 223 Sala, m.fl.

Byt ut hbtqi till hbtqia+ i partiprogrammet

Vårt partiprogram ska vara ett aktuellt dokument som ligger i framkant i många frågor, så som till exempel jämställdhet och antidiskriminering. Därför bör Vänsterpartiet i partiprogrammet använda hbtqia+ istället för hbtqi. Hbtqia+ (homosexuella, bisexuella, trans, queer, intersex, asexuella och andra identiteter och läggningar). De allra flesta använder idag hbtqia+ och Vänsterpartiet bör vara en av dem. Att använda det fullständiga begreppet hbtqia+ blir ett mer inkluderande partiprogram. Denna motion har beretts på möte med Hbtqia-vänstern.

Föreslår kongressen besluta

att på de platser i partiprogrammet där det står hbtqi, byta ut mot hbtqia+

Radreferens: 312

Patricia Axelsson, Tidaholm, Bo Persson, Sölvesborg, Tobias Tengström, Umeå, Rebecca Lagerstedt, Umeå, Eva Renberg, Ljusnarsberg, Julia Linander, Norrköping, Anna Lilja, Karlskoga, Thomas Nicholas, Bromma, Terese Nordberg, Bromma, Bengt-Åke Hansson, Bromma

B 224 Vänsterpartiet Göteborg

Förklara varför förhandlingsstyrkan inom kvinnodominerade yrken är svagare

Inriktningen i programförslaget om att inte lägga för mycket energi på att beskriva (kursiverat ord) problemen är i stort sett bra. Tyvärr saknas en del skrivningar som kan förklara (kursiverat ord) problemen. Ett sådant exempel är exempelvis den fackliga förhandlingsstyrkan inom kvinnodominerade yrken. När fackliga stridsåtgärder inom förlossningsvård, barnomsorg, sjukvård, funktionshinderverksamhet och äldreomsorg drabbar människor som är i en utsatt situation riskerar de arbetande i yrket att ställas inför svåra dilemman. Denna dubbel-bestrafningssituation (när man å ena sidan själv ges skulden för att godta dåliga arbetsvillkor utan att protestera samtidigt som man å andra sidan ges skulden för att andra drabbas när man protesterar) har kvinnor traditionellt hamnat i.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening, i avsnittet Ekonomiskt beroende, läggs till på rad 330 (efter meningen "Trots det är många yrken än idag tydligt mans- eller kvinnodominerade och kvinnors arbete värderas generellt lägre än mäns arbete"): "Inom kvinnodominerade omsorgsyrken kan förhandlingsstyrkan försvagas av det faktum att fackliga stridsåtgärder kan drabba just de grupper som är mest beroende av det samhälleliga stödet."

Radreferens: 330

B 225 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 6

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 323) "Ekonomiskt beroende" ändras till "Ekonomiskt oberoende"

Radreferens: 323

B 226 Enskild

Rad 334 Skrivning om deltidarbete

Påstående om deltidarbete "Eftersom det vanligtvis passar kapitalet bra, leder det också till att även de som söker heltidsarbete ofta förvägras det." är inte så lyckad. Om det ska vara ett försök till maktanalys så är faktum att deltidarbete tyvärr är mest utbredd i offentlig verksamhet. Meningen tillför inte särskilt mycket varför den med fördel kan strykas.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 334-335 "Eftersom det vanligtvis ..." stryks

Radreferens: 334

Anders Rosén, Upplands Väsby

B 227 Malmö

Patriarkat och kapitalismen en lönsam historia

Det är så klart inte bara kapitalismen som tjänar på kvinnors underordnade position i arbetslivet och att kvinnor generellt tar mer ansvar för det obetalda arbetet. Män, gör ju också det. Det bör förtydligas.

Föreslår kongressen besluta

att meningen "Eftersom det vanligtvis passar kapitalet bra, leder det också till att även de som söker heltidsarbete ofta förvägras det.", raderna 334 – 336, s 13 stryks och ersätts med "Eftersom det

vanligtvis passar kapitalet och patriarkatet bra, leder det också till att även de som söker heltidsarbete ofta förvägras det.”

Radreferens: 334

B 228 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalet” på rad 335 ändras till ”kapitalistiska intressen”

Radreferens: 335

B 229 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 7

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 343) "Press och våld" ändras till "Ett samhälle fritt från våld och förtryck"

Radreferens: 343

B 230 Järfälla

Kommersialisering av sex leder till normaliserat sexualiserat våld

Med tydlighet kommer vi långt! Vi behöver ett tydligt socialistiskt intersektionellt perspektiv på porrindustrin där vi ser till problemets orsak och verkan. Den röda tråden i vårt partiprogram är en antikapitalistisk kritik där vi presenterar våra socialistiska lösningar! Således är det väsentligt att vi sätter ord på att kommersialiseringen av sex i egenskap av porrindustrin har resulterat i ökad normalisering av sexuellt våld. Vi får då en helhetsbild av hur könsförtryck och klassförtryck samspelar.

Föreslår kongressen besluta

att i slutet på rad 357 lägga till “Ett uttryck för kapitalismens exploaterande natur är kommersialiseringen av sex som gett utrymme för övergrepp inom porrindustrin, sexköp och

människohandel som resulterat i normaliserat sexuellt våld mot kvinnor samtidigt som vinstgenerering för kapitalister.”

Radreferens: 357

B 231 Mora

Ett modernt feministiskt parti som vet att sex = frivillighet och samtycke

Sedan många år tillbaka har en del av den feministiska debatten präglats av att definiera och delvis ändra innebörden av ordet ”sex”. Debatten har alltmer landat i att ”sex” är en frivillig handling i samförstånd mellan en eller flera individer. Sedan sexualbrottslagstiftningen trädde i kraft 2018 har samtyckesaspekten i begreppet även förstärkts genom lagstiftning.

Nationellt centrum för kvinnofrid beskriver sexualbrottslagstiftningen såhär:

”Det var första juli 2018 som sexualbrottslagstiftningen trädde i kraft. Den bygger på principen om att allt sex ska vara frivilligt, ibland kallas den också för samtyckeslagen.”

När vi ser ordet ”sex” ur detta perspektiv ser vi även att ordet ”sexköp” blir djupt motsägelsefullt. Det går helt enkelt inte att köpa sig till ett samtycke för en handling som per definition ska vara frivillig och i samförstånd. Istället har begreppet ”betalda övergrepp” i allt större utsträckning börjat användas istället för ”sexköp”.

Vi tycker att Vänsterpartiet ska visa att vi är ett parti som ställer oss bakom sexualbrottslagstiftningen och samtyckesaspekten i begreppet ”sex” i både ord och handling. Det ska vara tydligt att vi hängt med i den feministiska debatten, tagit den på allvar och uttalat bekräftar att det inte går att köpa sig till ett samtycke gällande sex.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”sexköp” på rad 362, 1322 samt 1376 i förslaget till nytt partiprogram ändras till begreppet ”betalda övergrepp”

Radreferens: 362

B 232 Vänsterpartiet Göteborg

Tillägg, nytt stycke efter rad 368

Hedersrelaterat våld och förtryck spelar tyvärr stor roll för många i dag. Framför allt gäller det kvinnor, men också män. Det är därför bra att tydligt skriva in hur vi ser på detta i vårt partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke ska skrivas in efter rad 368: ”Hedersrelaterat våld och förtryck har, liksom mäns våld mot kvinnor, sin grund i makt, kön, sexualitet och kulturella föreställningar. Det hedersrelaterade förtrycket är komplext, men det specifika med hedersvåldet är att det utövas med hjälp av kollektiva kontrollmekanismer och många gånger sanktioneras av släkt och omgivning. Framst är det flickor

och unga kvinnor som drabbas, men även pojkar och unga män blir utsatta. En särskilt utsatt grupp är hbtq-personer.”

Radreferens: 368

B 233 Frölunda

Radikal frigörelseprocess?

På rad 380 hävdas att det pågår en radikal frigörelseprocess över hela världen till följd av industrisamhällets framväxt. Vi tror att det är många som inte skulle hålla med programkommissionen om den beskrivningen av världsläget. Med undantag av det felaktiga påståendet på rad 380 är det övriga som nämns på rad 369-383 redan nämnt på andra ställen i programförslaget.

Föreslår kongressen besluta

att rad 369-383 stryks

Radreferens: 369

B 234 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 8

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 367) "Konflikt och förändring" ändras till "Frigörelse och förändring"

Radreferens: 367

B 235 Malmö

Det är rörelse som skapar frigörelse inte kapitalismen

Det är den feministiska rörelsen som möjliggjort kvinnors ökade frihet, inte industrialiseringen. Idén att det är genom lönearbete som kvinnor ska frigöras utgör idag en av grunderna till en alltmer repressiv och ofta rasistisk arbetsmarknadspolitik som tvingar kvinnor till prekära arbeten, med låga löner. Som ett feministiskt och socialistiskt parti kan vi inte på allvar förlägga kvinnors frigörelse till exploateringen i arbetslivet, för det är varken frihet eller autonomi.

Föreslår kongressen besluta

att stycket ”Samtidigt lever vi mitt i en radikal frigörelseprocess som pågår världen över. Industrisamhällets framväxt öppnade helt nya möjligheter till organisering och politiskt arbete också för kvinnor. Förvärvsarbetet lade grunden för ett skifte som bara har börjat.” (rad 380-383) stryks och ersätts med: ”Den feministiska rörelsen har tillsammans med andra rörelser, gett människor kraften och möjligheterna till ökad frigörelse, frihet och kontroll över sina liv. Feministiska rörelser

växer sig idag starka över hela världen och utmanar därmed såväl kapitalismen som patriarkatet i dess grund, genom att ifrågasätta dessa krafters makt över kropp, arbete och liv.“

Radreferens: 380

B 236 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 9

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 384) "Ekologiska kriser" ändras till "Ekologisk hållbarhet och mångfald"

Radreferens: 384

B 237 Enskild

Lyft fram klimatförändringarnas betydelse för livsvillkoren på jorden genom ny rubrik

Förslaget till partiprogram tar i texten upp att klimatfrågan hänger samman med hur vi bygger upp samhället i stort och hur vi genom detta påverkar livsvillkoren på jorden. I förslaget nämns en mängd konkreta områden där Vänsterpartiet vill förbättra klimatarbetet, här där vi lever och verkar. Vad vi saknar är ändå att rubriken för texten där huvuddelen av klimatfrågan beskrivs lyfter fram klimatförändringarnas betydelse för människors livsvillkor på jorden.

Se även: Motion om att lyfta fram klimatförändringarnas betydelse för livsvillkoren på jorden i partiprogrammets inledande text. B 47

Föreslår kongressen besluta

att rubriken som i förslaget lyder "Ekologiska kriser" byts ut mot "Klimatförändringarna och livsvillkoren på jorden"

Radreferens: 384

Stefan Ekman, Bromma, Bengt-Åke Hansson, Bromma

B 238 Vänsterpartiet Göteborg

Ändringar av kapitlet Ekologiska kriser med start på rad 384

Vi befinner oss i en global såväl klimat- som ekologisk kris. Krisen är nu, den kommer inte om 10-30 år. Vi befinner oss i den allvarligaste situation människan och allt liv på jorden troligtvis någonsin befunnit sig i. Det handlar om planetär överlevnad. Vi vet orsakerna och vi har en del svar på åtgärder och lösningar. De måste framgå med största möjliga tydlighet och inte försvinna i urvattnade formuleringar som är svåra att tyda.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående skrivning ersätter den nuvarande från rad 384-403: "Planetär ekologisk kris Vi befinner oss i en ekologisk global kris orsakad av ekonomiska system som ensidigt strävar efter ökad tillväxt och maximala vinstuttag. Fossilanvändningen är en av de största anledningarna till klimatförändringarna, men absolut inte den enda. Den livsviktiga ekologiska mångfalden rubbas av hänsynslös exploatering av naturtillgångar. Skövling av skog, rovfiske i haven kombinerat med

monokulturer, konstgödning och kemikalieanvändning både inom jordbruk och industrin är ytterligare orsaker till den klimat- och miljökris vi är mitt uppe i med massdöd av arter i såväl växt- som djurlivet. Vi står inför vägval som är oåterkalleliga. Vi behöver utveckla nya hållbara sätt att arbeta på en lång rad områden som bygger på en genomtänkt omsorg om livets villkor. Hela samhället måste ställa om i allt från industrier och transportsystem till ändrad livsstil. Omställningen ska ske rättvist sett både ur ett nationellt och ett globalt perspektiv. De rikas avtryck medför större ansvar och den rika världens och slit- och slängkultur med överkonsumtion av varor och naturtillgångar kan inte fortsätta som nu.” (Kapitlet fortsätter med nuvarande skrivning från raderna 404-409.)

Radreferens: 384

B 239 Birka-Vasa, Vita Bergen, Västra Södermalm

Tydliggör klimatkrisens orsaker och konsekvenser

Inledningen i stycket "Ekologiska kriser" (rad 384 ff.) är delvis otydlig, använder inte etablerade begrepp, saknar viktiga dimensioner och ger inte tillräcklig vägledning. Samt att rubriken ändras.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på raderna 384-409 till följande: ”Klimatkris och ekologiska konsekvenser. Vi lever i en tid av historiska ekologiska kriser såsom global uppvärmning, artutrotning, resursförbrukning, försurning av haven och hotad vattenförsörjning. Kriserna förstärker varandra och riskerar att leda till att vi överskrider säkra gränser för planeten. Vi får kraftigt ökade extremväder och stora risker för hälsa, vatten- och matförsörjning, rekreation samt biologisk mångfald. De ekologiska kriserna, orsakade av vår användning av fossila energikällor, beror i grunden på att vinstmaximerande företag prioriterar sin egen avkastning och inte samhällets och naturens bästa, vilket påverkar hela samhällets förmåga att ställa om. Ansvaret, resurserna och makten att ställa om, från tillväxt till hushållning, är mycket ojämnt fördelade i samhället och i världen. Klimatkrisen är global och drabbar hela jorden. Men värst och snabbast drabbas länderna i Syd och många ursprungsbefolkningar. Vi behöver agera kraftigt för att hindra denna utveckling och vi behöver göra det på ett rättvist sätt och med ett globalt perspektiv. Vi behöver se till att de som har få möjligheter att ställa om får stöd, att många fler får möjlighet att delta i klimatomställningen och bidra utifrån sina förutsättningar, kunskaper och mål.”

Radreferens: 384

B 240 Majorna

Tillägg om innebörden av ekologisk grund

Allt fler inser att det krävs en bred och sammanhängande politik för att minska skillnader i livsvillkor och driva på för ett rättvist samhälle. Vänsterpartiet skiljer sig från andra partier genom att föra en politik som förenar socialism, feminism, miljö- och klimat, vilket vi menar krävs om vi ska nå en hållbar utveckling. Vi föreslår att texten placeras som en inledning till avsnittet ”Ekologiska kriser”.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till texten nedan på rad 385, som en inledning på avsnittet Ekologiska kriser: ”Ett grundläggande ekologiskt förhållningssätt Kampen mot klimatförändringarna och för rättvisa bygger på solidaritet. De som förbrukar mest måste ställa om mest och fördelningen av jordens resurser behöver bli mer rättvis både i Sverige och på ett globalt plan. Begreppet rättvist miljöutrymme omfattar även en rättvis fördelning mellan kvinnor och män. Ett solidariskt och ekologiskt

förhållningssätt innefattar en politik för en bättre miljö även utanför landets gränser, samt ett särskilt ansvar för barnens livsmiljö och den värld vi lämnar över till kommande generationer.”

Radreferens: 385

B 241 Enskild

Klimat och miljö i partiprogrammet

Stycket med rubriken "Ekologiska kriser" rad 384-423 försöker ge en bakgrund till orsakerna till klimatförändringarna. Texten bör dock vara enklare och kortare. Begrepp som vanligen används i media tex cirkulär ekonomi bör användas. Kapitalets brist på helhetssyn är en av grundorsakerna till att situationen gått så långt som den gjort hävdas på rad 404-409. Stycket bör även peka på politikens brist på helhetssyn. De delar i texten som pekar på nya hållbara lösningar bör flyttas till avsnitt under "svar".

Föreslår kongressen besluta

att avsnittet om "Ekologiska kriser" (384-423) omarbetas, kortas och förenklas, så att den fokuserar enbart på orsakerna till klimatförändringar. Nya hållbara sätt för att bygga en cirkulär ekonomi omarbetas och flyttas från texten i avsnittet "Ekologiska kriser" och slås ihop med texten i avsnittet "Ut ur fossilberoendet" (857-873). Det nya avsnittet får rubriken "Klimat och miljö"

Radreferens: 384

Ingrid Elisabet Nordlander, Uppsala, Anna-Lena Mehlstrand, Uppsala, Jacob Johnson, Uppsala, Carl Åborg, Uppsala, Anette Fischer, Uppsala, Marit Olsson, Uppsala, Lars Rudebeck, Uppsala

B 242 Enskild

Åtgärda främmande terminologi kring klimat- och miljö och belys den centrala tidsaspekten

När man läser partiprogrammet med ett par klimat- och miljöglasögon på näsan, är det uppenbart att det skulle bli både tydligare och mer begripligt om vedertagna begrepp/terminologi inom både rörelse och forskning används. I detta avseende upplevs förslaget till partiprogram både svävande och märkligt.

Centrala vedertagna begrepp/terminologi saknas helt i partiprogrammet. Dessa är tex: växthusgas, koldioxid, metan, uppvärmning, utrotning, ekocid, tillväxt, klimatanpassning, våtmark, tipping point, återvätning, kolsänka.

Inte heller refereras det i förslaget till nytt partiprogram till det grundläggande Parisavtalet 2015. Det mest bekymrande är att den absolut mest centrala faktorn, som vi som mänsklighet nu tävlar emot, helt lyser med sin frånvaro: nämligen TIDEN!

Omnämmande och förtydligande av dessa begrepp, med särskilt fokus på tidsaspekten borde vara möjliga att genomföra i kapitlet "Ekologiska kriser", sid 385-479.

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionens redaktionskommitté tar hjälp av partiets stora klimat- och miljökompetens i området, gärna med stöd i de skrivningar som inkommande motioner föreslår, i syfte att se över var

det lämpligen går att arbeta in några av ovan nämnda begrepp och förklaringar i partiprogrammet och med särskilt fokus på tidsaspekten

Radreferens: 385

Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik, Nina Orefjärd, Kramfors

B 243 Mora, Årsta, Örnsköldsvik, m.fl.

Förtydliga "Ekologiska kriser", rad 384-409

Inledningen i stycket *Ekologiska kriser* (rad 384 ff) är delvis otydlig, använder inte etablerade begrepp, saknar viktiga dimensioner och ger inte tillräcklig vägledning. Här saknas beskrivningar av den ojämlika fördelningen av makt och miljöförstöring samt ansvarsfördelning, vad vi vill och hur vi kommer dit.

"Trängda ekosystem gör att vi förlorar delar av jordens biologiska arv i snabb takt". Begreppet biologiska arv är inte vedertaget. Det är bättre att använda det vetenskapligt och politiskt vedertagna begreppet planetära gränser och exemplifiera med klimat, försurning etc.

Beskrivningen av orsakerna till miljöförstöring är märklig och inte riktigt i linje med vetenskapen:

"Mänsklighetens begränsade tekniska förmåga.."

Begreppet brytpunkt kan med fördel ersättas med tippningspunkt. Det är också oklart vad *"genomtänkt omsorg om livets villkor"* innebär.

"Varje politisk kraft som gör anspråk på att leda samhället behöver kunna svara på hur de omställningen ska se ut". Detta gör tyvärr inte programmet med nuvarande formuleringar.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 385-409 ersätts med denna: "Vi lever i en tid av historiska ekologiska kriser såsom global uppvärmning, artutrotning, resursförbrukning, försurning av haven och vattenförsörjning. Kriserna förstärker varandra och riskerar att leda till att vi överskrider säkra gränser för planeten. Vi får kraftigt ökade extremväder och stora risker för hälsa, vatten- och matförsörjning, rekreation samt biologisk mångfald. De ekologiska kriserna beror i grunden på att vinstmaximerande företag prioriterar sin egen avkastning och inte samhällets och naturens bästa, vilket påverkar hela samhällets förmåga att ställa om. Ansvaret, resurserna och makten att ställa om är mycket ojämnt fördelade i samhället. Vi behöver agera kraftfullt för att hindra denna utveckling och vi behöver göra det på ett rättvist sätt. Vi behöver se till att de som har få möjligheter att ställa om får stöd, att många fler får möjlighet att delta i klimatomställningen och bidra utifrån sina förutsättningar, kunskaper och mål."

Radreferens: 385

Åsa Levin, Haninge, Kerstin Sagström, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping, Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 244 Karlstad

Starkare uttryck för klimatförändringarna

Klimatförändringarna är mycket allvarliga och hotar ekosystem och därmed även människors livsförutsättningar. Uttrycket för detta i texten är för svag.

Formuleringen att klimatförändringarna ruckar på stabiliteten är för svag och bör ändras.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 386 ändras genom att byta ut ”ruckar på” till ”raserar”

Radreferens: 386

B 245 Enskild

Ett vänsterparti på ekologisk grund del 2

Se B 17

Föreslår kongressen besluta

att tredje meningen i stycket på rad 387-388 ändras till ”Söndrade eller utplånade ekosystem gör att vi i snabb takt förlorar mångfalden av arter och naturliga kretslopp, som vi människor är beroende av för vår överlevnad.”

Radreferens: 387

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 246 Vänsterpartiet Göteborg

Svårtolkat om vägval

Det inledande stycket under "Ekologiska kriser" riskerar att med några nästan poetiska formuleringar öka luddigheten i texten. T.ex. rad 390 "Världen står inför vägval som mänskligheten kommer att se tillbaka på långt in i framtiden" är inte lätt att förstå avsikten med; se tillbaka på hur? Och tänka vad då om?

Föreslår kongressen besluta

att ändra från början av rad 390 och resten av stycket till: "...livsmiljöer och den natur vi är beroende av för vår överlevnad. Världen står inför existentiella vägval.”

Radreferens: 390

B 247 Karlstad

Stärk formuleringen på rad 390-392

Meningen som börjar med "Världen står inför" är både otydlig och för svag. Det framgår inte vad förväntas hända.

Meningen på rad 390-92 är för otydlig och svag. Vi föreslår:

Föreslår kongressen besluta

att meningen med orden "Världen står inför vägval som mänskligheten kommer att se tillbaka på långt in i framtiden." på rad 390-392 ersätts med följande text: "Världen står inför ett ödesval som

kommer att påverka oss långt in i framtiden. Alla, alltifrån stater, näringsliv och lokalsamhällen till hushåll och individer har ansvar att bidra i omställningen till ett hållbart samhälle."

Radreferens: 390

B 248 Enskild

Angående partiprogram, avsnittet ekologiska kriser, raderna 392-393

Den ohållbara överexploateringen av naturresurser måste tas upp i avsnittet.

Föreslår kongressen besluta

att det mellan raderna 392 och 393 skjuts in följande text: "Hållbarhetsgränsen för årligt utnyttjande av naturresurser passeras redan i början av april."

Radreferens: 392

Jan Gustavsson, Norrköping

B 249 Enskild

Klimatkrisen

Ändringsmotionerna är alla relaterade till det som hänger samman med klimatkrisen. Vårt gällande partiprogram från 2012 återspeglar en stark medvetenhet om klimatkrisen och krisen för den ekologiska mångfalden. Med formuleringar som "leda till globala katastrofer", "kräver att snabba och kraftfulla åtgärder sätts in", "Om alla människor i världen konsumerade på samma sätt som människorna i den rika delen av världen", "ett hot mot människans framtid" framhåller programmet på ett bra sätt lägets allvar.

Sen dess har det gått tolv år och under den tiden har det blivit alltmer tydligt vilket hot mot mänskligheten som vi står inför. Läget är akut, eller som FN-chefen Antonio Guterres uttrycker det: "Vi står inför en avgrund".

Detta förväntade man sig skulle avspeglas i vårt nya program. Men icke. Tvärtom är det en tydlig nedtoning av de hot vi står inför, och ordalag som citerades ovan lyser med sin frånvaro. Intrycket är att man vill undvika att belasta folk med att känna ansvar i den här frågan, så att vi inte stöter bort dem. En linje som formulerades av vår partiledare sommaren 2022 med ord som: "Visst kan man äta kött, köra bil och flyga till Thailand och ändå vara vänsterpartist." Ja, det kan man förstås. Men att föra till torgs ett sådant budskap är i det närmaste populistiskt, och skadar kampen för en i framtiden beboelig planet.

Förvisso är det, såsom framhålls i programförslaget, det kapitalistiska systemet som är det grundläggande problemet, men det fritar inte var och en från ansvar.

Programförslaget präglas av synsättet att vi kan lösa klimatkrisen utan att ändra vårt sätt att leva. Det ordnas i stället genom strukturella omställningar och tekniska innovationer. Tongångarna liknar de som man hör från högerhåll, bortsett från att därifrån klargörs inte att kapitalet är grundorsaken.

Partiets uppgift kan inte vara att endast vidta de åtgärder som folkopinionen är mogen för, såsom vissa formuleringar i förslaget ger uttryck för. VI MÅSTE PÅVERKA OPINIONEN. Det är det politik handlar om. Det är den vägen vi måste gå för att få acceptans för nödvändiga åtgärder som kanske kan svida.

Programförslaget på det här området innehåller ett flertal formuleringar som ger legitimitet åt att partiet för en politik där man avstår från alla förslag som är kortsiktigt obekväma för väljarna. Vi kan inte nöja oss med att lyfta upp ett finger för att se hur det blåser. Partiet måste vara blåsbälg.

Egentligen borde hela de delar av programförslaget som handlar om ekologiska kriser skrivas om. Men av olika skäl avstår jag från det och lämnar i stället in ett antal detaljmotioner som tar bort de värsta plumparna.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till meningen: "Kort sagt, det är klimatnödläge."

Radreferens: 392

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 250 Frölunda

Den ekologiska krisen

Oklart vad som syftas på när man skriver att "ekologiska kriser går långt tillbaka i tiden" (rad 393). Och det är en direkt felaktig beskrivning av bakgrunden till den nuvarande klimatkrisen m.m. att det är "mänsklighetens begränsade tekniska förmåga och sätt att organisera arbetet som har lett till att kretslopp överbelastats och naturresurser förbrukats i snabbare takt än de förmått återhämta sig" (rad 394-396). Istället är det kapitalismens framväxt (och de tekniska framsteg som associeras därmed) som är grundorsaken till den nuvarande klimatkrisen.

Föreslår kongressen besluta

att stryka rad 393-409 och ersätta med följande text: "Det grundläggande problemet är enkelt: så länge mänskligheten och dess ekonomi var liten och planeten stor var tillväxtproblemet försumbart. Nu, sedan kapitalismens framväxt under 1800-talet och efter en expansionsperiod av aldrig tidigare skådad omfattning sedan 1945, är problemet med kraftig ökning av växthusgaser i atmosfären akut. Den nuvarande klimatkrisen tillsammans med andra ekologiska kriser hänger samman med kapitalismens ständiga behov av tillväxt. Oändlig tillväxt på en begränsad planet är inte långsiktigt hållbar. Därför kommer klimatkrisen med stor sannolikhet att innebära kapitalismens slut. Det viktiga är att den gröna omställningen snabbt kommer igång. Fokus måste vara på att snabbt reducera alla system och aktiviteter som baseras på fossila bränslen och ersätta dem med andra lösningar. I detta sammanhang är kärnkraft inte en lösning då den representerar samma linjära tekniklösning som den fossila: Man utvinner energi ur en lagrad planetär resurs och dumpar avfallet i luften eller i berggrunden. Det fossilfria och uthålliga samhället kännetecknas av ett kraftigt reducerat resursuttag från geosfären, omfattande cirkulation av icke förnybara metaller, ett omfattande, effektivt men långsiktigt hållbart nyttjande av biosfären och haven samt en energiomvandling helt inom ramen för den kontinuerliga solinstrålningen. För att åstadkomma detta måste staten ha en mer reglerande roll samtidigt som demokratin fördjupas inom såväl politiken som ekonomin, dvs en socialistisk utveckling."

Radreferens: 393

B 251 Flen

Vad är orsaken till ekologiska kriser egentligen?

I avsnittet om Ekologiska kriser saknas flera viktiga utmaningar, inte minst att frågan om begränsade resurser. Detta löses inte av klimatomställning, utan kommer tvärtom aktualiseras ännu mer, då både energiinnehållet och själva kolet som ämne, som finns i de fossila bränslena istället ska komma från naturen. Även behovet av metaller kommer öka, vilket vi redan nu ser i kraftigt ökad prospektering.

Dessutom står det att "mänsklighetens begränsade tekniska förmåga" är orsaken till problemen vilket vi starkt ifrågasätter. Hittills är det ökad teknisk förmåga – från införande av jordbruk till möjlighet till

utvinning av oljesand – som drivit på förstörelse av ekosystem och överutnyttjande av jordens resurser. Om ökad teknisk förmåga ska leda oss ur krisen måste andra kraftiga förändringar till.

Föreslår kongressen besluta

att rad 393-403 till byts till: "En snabb minskning av koldioxidutsläppen är en ödesfråga för mänskligheten, och det är bara en av de utmaningar vi behöver ta tag i. En klimatomställning utan en omställning av ekonomi- och fördelningspolitik är inte möjlig. Kampen om de fysiska resurserna kommer att hårdna när vi inte längre kan mata ekonomin med fossila bränslen. Klimatomställning utan ekonomi-omställning riskerar att leda till rovdrift på ekosystemen – med både ökat behov av metaller och kol som kan ersätta det fossila kolet. Redan idag ser vi hur ekologiska kriser skapar konflikter, katastrofer och tränger undan och utrotar andra arter."

Radreferens: 393

B 252 Majorna

Enklare och tydligare formulering om de ekologiska kriserna

I förslaget står att de ekologiska kriserna beror på att mänsklighetens begränsade tekniska förmåga och sätt att organisera arbetet är orsaken till att kretslopp överbelastats och att naturresurser förbrukats i snabbare takt än de förmått återhämta sig.

Meningen är svår att förstå och behöver ersättas med en enklare formulering.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 393-396 ersätts med texten: "Mänsklighetens rovdrift på naturen har lett till att kretslopp överbelastats och att naturresurser förbrukats i snabbare takt än de förmått återhämta sig."

Radreferens: 393

B 253 Enskild

Ett vänsterparti på ekologisk grund del 3

Se B 17

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 393-396 "Mänsklighetens begränsade tekniska förmåga och sätt att organisera arbetet har lett till att kretslopp överbelastats och naturresurser förbrukats i snabbare takt än de förmått återhämta sig." ersätts med: "Kapitalismens rovdrift på naturen för kortsiktig vinst har lett till att naturliga kretslopp förstörts och ersatts av en linjär slit-och-släng-produktion med enorma mängder skadligt avfall som följd. Resurser har förbrukats i snabbare takt än naturen hinner återskapa dem och det skulle krävas många fler jordklot om alla i världen konsumerade såsom den rikare delen av världen gör idag. Samtidigt vet vi att alla kan få en god modern levnadsstandard med långt lägre resurs- och energianvändning. Det som krävs är att resurserna används smartare och att de fördelas mycket mer jämlikt. De rikas överkonsumtion hotar idag allas vår tillgång till det grundläggande."

Radreferens: 393

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 254 Enskild

Klimatkrisen

Den mening jag vill ha bort tonar ner det faktum att de senaste decennierna lett oss in i ett krisläge av extraordinär dignitet. Se även motivering till mitt ändringsförslag till rad 392.

Föreslår kongressen besluta

att stryka meningen: "De ekologiska kriserna går långt tillbaka i tiden."

Radreferens: 393

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 255 Hallsberg

Tydligare skrivning om jordens resurser och planetära gränser. Från halva rad 396.

Vi saknar tydliga skrivningar kring vad som krävs för att stoppa klimatkrisen, massutdöendet av arter, rovdriften på ändliga resurser, förstörelsen av livsmiljöer för alla arter inklusive människan, bristen på respekt för ekosystem och så vidare. Uttrycket 'de planetära gränserna' är ett etablerat och bra sätt att sammanfatta detta. Vi konstaterar också att det som står i förslaget om allt detta är kortfattat och behöver fördjupas. Det vill vi bidra till.

Därför har vi förtydligat och omformulerat förslagets skrivning rörande omställning och anpassning till de planetära gränserna. Vårt yrkande passar bra in i textflödet efter halva rad 396 i förslaget.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående text ersätter programkommissionens förslag, efter 'snabbare takt än de förmått återhämta sig.', på rad 396, till och med rad 403. "Den storskaliga förbrukningen av fossila bränslen är på många sätt en brytpunkt, med djupa konsekvenser på global nivå. Vår planet har stora naturresurser, men mänsklig aktivitet utnyttjar resurserna långt utöver det planeten klarar. Vår överkonsumtion drabbar idag djur, växter, klimat, matjord, skogar, sjöar och hav, ja all natur. Den gör slut på jordens metaller och andra ändliga resurser. För att klara jordens och människans överlevnad måste vi börja producera och konsumera inom de gränser som jordens natur kan återskapa, de planetära gränserna. Det gäller varor, tjänster, resor, kommunikationer, nöjen och allt annat. Kapitalism och marknadstänkande utgör hinder för en rättvis fördelning av dessa tillgångar, inom hållbara ramar. En övergång till konsumtion och produktion inom de planetära gränserna är möjlig och nödvändig. Det är en stor och krävande uppgift för vilket samhälle som helst. Varje politisk kraft som gör anspråk på att leda samhället behöver kunna svara på hur den omställningen ska se ut."

Radreferens: 396

B 256 Enskild

Kärnkraft rad 396

Vi vill ha en tydligare ställningstagande emot kärnkraften.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till "kärnkraften" efter ordet storskaliga i raden 396

Radreferens: 396

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Emmeli Lindahl, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Halil Büyükkaya, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg, Ola Wiksten, Helsingborg

B 257 Karlstad

Klimatförändringarna är ett mycket allvarligt hot men har fler orsaker än fossila bränslen

Klimatförändringarna är ett mycket allvarligt hot och har många orsaker där fossilberoendet är ett av de allvarligaste, men det finns många fler orsaker såsom markanvändning, cementproduktion etc. Dessutom måste vi frångå vår linjära ekonomi för att få ett mer hållbart och cirkulärt samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten på rad 397: "fossila bränslen är på många sätt en brytpunkt," och texten på rad 398: "med djupa konsekvenser på global nivå." med följande text: "fossila bränslen, vår markanvändning och vårt linjära sätt att hantera naturresurser är ohållbar. Det är brådskande att få till stånd kraftfulla och omfattande förändringar för att hejda och vända denna utveckling."

Radreferens: 397

B 258 Karlstad

Svårförståelig mening på rad 393-396

Meningen som börjar med "Det är en stor" är delvis svårförståelig, till exempel uttrycket "vilket samhälle som helst".

Vi uppfattar texten som börjar "Det är en stor och krävande uppgift för vilket samhälle som helst." på raderna 400-403 som svårförståelig.

Föreslår kongressen besluta

att den stryks och ersätts med: "Det är en nödvändig uppgift både för samhället i stort och den enskilde."

Radreferens: 400

B 259 Enskild

Angående partiprogram, avsnittet ekologiska kriser, raderna 403-404

Begreppen hållbar utveckling, cirkulär ekonomi och rättvist miljöutrymme måste absolut ingå i det ekologiska avsnittet i partiprogrammet.

Föreslår kongressen besluta

att det mellan raderna 403 och 404 skjuts in följande text: "En hållbar utveckling kräver cirkulär ekonomi och rättvist miljöutrymme för alla människor."

Radreferens: 403

Jan Gustavsson, Norrköping

B 260 Järfälla

Kapitalismens exploaterande natur

Då vi diskuterar klimatfrågan är det viktigt att ha i åtanke att det verkar inom ett kapitalistiskt samhälle som både förstärker och drar nytta av förtryckande strukturer. Det är ett naivt antagande att kapitalet inte har ett helhetssyn och har ett ointresse i att åtgärda klimatkrisen då det är de som orsakar det. Utan kapitalet är väl planerat för att tillgodose sina egna intressen och kommer se till att upprätthålla alla förtryckande strukturer som gynnar deras vinstmaximering. Här blir det otroligt viktigt att se hur exploateringen av naturen hänger ihop med exploateringen av arbetskraft där arbetare i globala syd avhumaniseras och betraktas vara en naturresurs. För att dessutom få en helhetsförståelse för hur produktionen idag ser ut behöver vi ta hänsyn till kapitalets rörlighet i samband med en alltmer globaliserad värld. Kapitalets oförmåga att lösa klimatkriser beror inte på oförståelse utan att det inte kan överleva utan att förgöra både djur, natur och människa!

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 404 istället ska lyda "Kapitalismens strävan efter kortsiktig vinst är den mest centrala grundorsaken till att vi står inför en klimatkris. Strävan efter den kortsiktiga vinsten tar inte hänsyn till begränsade naturresurser och överproducerar mer än vad vi kan eller har behov av att konsumera. Produktionen görs billig och effektiv genom att flyttas till öst och syd där de kan exploatera naturresurser och arbetskraft. Det globala kapitalets rörlighet bidrar till internationell ojämlikhet för arbetare då konsekvenserna blir pressade löner och försämrade arbetsvillkor i och med produktionens förflyttning. Utifrån detta kan vi förstå hur klimatkrisen inte kommer kunna lösas inom kapitalismens ramar då det finns en inneboende konflikt och motstridighet. Klimatkrisen blir således istället en internationell fråga om social rättvisa som berör alla arbetares nutid och framtid världen över."

Radreferens: 404

B 261 Enskild

Kapitalismen är ekologiskt ohållbar

Det kapitalistiska systemet är ett ekonomiskt system som bygger på evig tillväxt och ständig ökad rovdrift av nya naturresurser. Den kapitalistiska jakten på profit kan inte och tar ingen hänsyn till klimatet och naturen. Detta är i grunden ohållbart på en planet med ändliga resurser och begränsade ekosystem. Förslaget till partiprogram hade blivit tydligare om vi inför en rad om att vi inte kan skapa ett hållbart samhälle så länge som kapitalismen består.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader (404-409): "Kapitalets brist på helhetssyn är en av grundorsakerna till att situationen gått så långt som den gjort. Mycket av dagens problem hade gått att undvika till små kostnader, men vinstmaximerande bolag kan inte annat än att i varje läge prioritera den egna avkastningen. Den oförmågan gör det omöjligt för aktiebolag att ta verkligt ansvar." kompletteras så att den nya texten lyder: "Kapitalets brist på helhetssyn är en av grundorsakerna till att situationen gått så långt som

den gjort. Mycket av dagens problem hade gått att undvika till små kostnader, men i ett kapitalistiskt system så kan inte vinstmaximerande bolag annat än att i varje läge prioritera den egna avkastningen. Den oförmågan gör det omöjligt att skapa ett ekologiskt hållbart samhälle så länge som kapitalismen består.”

Radreferens: 404

Robert Armbiad, Växjö, Samuel Skånberg, Tensta-Rinkeby-Spånga, Erik Andersson Palm, Vantör, Håkan Blomqvist, Västra Södermalm, Per-Olof Balkedal, Umeå

B 262 Karlstad

Lägg till att ständig tillväxt är en av grundorsakerna till klimatförändringarna

Även om det står att bristen på helhetssyn är en av orsakerna till klimatförändringarna bör det även framgå i sammanhanget att kravet på ständig tillväxt också är viktigt.

Vi anser att kravet på ständig tillväxt bör tilläggas som orsak till situationen för klimatet.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 404 som börjar ”Kapitalets brist på hänsyn” ändras till ”Utöver kapitalets krav på ständig tillväxt är dess brist på helhetssyn på samhället en av grundorsakerna till att situationen gått så långt som den gjort.”

Radreferens: 404

B 263 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”Kapitalets brist på helhetssyn” på rad 404 ändras till ”De stora kapitalägarnas bristande intresse för helheten”

Radreferens: 404

B 264 Karlstad

Avkastning före planetära gränser

I slutet på meningen på rad 408 som börjar ”Mycket av dagens problem” framgår att bolagens egna avkastning prioriteras. Vi tycker det böra stå vad som försummas när man prioriterar avkastningen.

Det bör stå vad som försummas när avkastningen prioriteras.

Föreslår kongressen besluta

att orden "före de planetära gränserna" läggs till efter "avkastningen"

Radreferens: 408

B 265 Enskild

Angående partiprogram, avsnittet ekologiska kriser, raderna 408-409

Att vår nuvarande produktion och konsumtion inte är hållbar, det vet vi. Det är även dags att ifrågasätta samhällsnyttan av konstiga produkter, fåniga influencers och konsumtionshets. Mycket av produktionen i dag fyller inga behov och det vore mycket bättre att den upphörde och vi i stället satsade på arbetstidsförkortningar.

Föreslår kongressen besluta

att det mellan raderna 408 och 409 skjuts in följande text: "Detta har skapat en resursslösande produktion och konsumtionshets som inte bidrar till någon samhällsnytta."

Radreferens: 408

Jan Gustavsson, Norrköping

B 266 Karlstad

Aktiebolag byts till bolag

I texten står att det är omöjligt för aktiebolag att ta verkligt ansvar. Vi menar att detta gäller även andra bolag. Vi menar att även andra bolag än aktiebolag prioriterar avkastning.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "aktiebolag" ändras till "bolag"

Radreferens: 408

B 267 Vänsterpartiet Göteborg

Tillägg till kapitlet Ekologiska kriser från rad 409

Vi vill att kapitlet "Ekologiska kriser" förstärks med en skrivning om hur det internationella kapitalet och den globala marknaden hotar urbefolkningars habitat och livsstilar världen över inkluderat våra samer. Hur den med omänskliga arbetsvillkor utnyttjar fattiga länders befolkningar och barn samt att en viktig uppgift för progressiva rörelser och partier måste arbeta för att förstärka den internationella solidariteten.

Föreslår kongressen besluta

att det efter rad 409 tillkommer ett nytt stycke med följande innehåll: "Därtill kommer att kapitalet är en internationell aktör. Globala marknader och internationella handelsavtal suddar ut nationers gränser och demokratiskt framtagna beslut och spelregler. Internationella bolag exploaterar naturtillgångar i hela världen och åsidosätter ursprungsbefolkningars rätt till land och levebröd. Det händer överallt, även i vårt land, där samernas möjligheter att bedriva renskötsel förbises framför gruvbolags intressen. Befolkningen i den fattiga världen får betala med omänskliga arbetsvillkor och barnarbete.

Vi måste gå i bräschen för att utveckla den internationella solidariteten så att arbetares villkor och rättigheter stärks världen över.” (Sen fortsätter nuvarande texten från rad 410.)

Radreferens: 409

B 268 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalet” på rad 410 ändras till ”de stora kapitalägarna”

Radreferens: 410

B 269 Ludvika

Förtydliga Vänsterpartiets hållning i miljö- och klimatfrågor

Att ställa om vårt samhälle så att vi tar hänsyn till miljö och klimat är en förutsättning för att människor i Sverige och världen ska kunna leva ett gott liv. På några ställen i förslaget till partiprogram tycker vi att formuleringarna som rör miljö och klimat skulle kunna vässas.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”fortsätta bränna fossil energi” på rad 411 ändras till ”fortsätta med miljöskadliga verksamheter”

Radreferens: 411

B 270 Karlstad

Politiken och kapitalet

I texten framhålls helt riktigt kapitalets roll i den fortsatta fossilanvändningen, men vi menar att även politiken har ett finger med i detta spel t.ex. genom att subventionera fossila bränslen.

Vi anser att politikens roll i fossilanvändningen också behöver nämnas och föreslår ett tillägg om detta.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 410-411 ändras till: ”Trots allt vi vet om klimatförändringarna kommer kapitalet att fortsätta bränna fossil energi och politiken att gynna det så länge det är kortsiktigt lönsamt.”

Radreferens: 410

B 271 Nyköping

Vi förordar satsningar på förnyelsebara energikällor framför kärnkraft

Det står mycket om fossila bränslen i partiprogrammet, i negativa ordalag, men det är uppenbart att partiprogrammet i sin nuvarande form undviker att ta ställning om kärnkraften. Vilket kan tolkas som att vi går på högerns linje, som kraftigt förespråkar kärnkraft. Det finns många anledningar till att kärnkraft är djupt problematiskt, sådant som också hakar i andra viktiga ställningstaganden på andra håll i detta partiprogram (som att stå upp för ursprungsbefolkningar och inte lämna problem till kommande generationer).

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 414 i programförslaget lägga till: "Det här gäller också kärnkraft som lämnar en avfallsbörda till kommande generationer. Kärnkraft bygger på miljöförstörande brytning av uran, som i många fall också sker i områden där ursprungsbefolkningar lever. Dessutom innebär kärnkraften en stor risk vid krigssituationer. Både för att anläggningarna är sårbara i sig och för att den civila kärnkraften möjliggör utveckling av kärnvapen. Istället förordar vi satsningar på förnyelsebara energislag – solkraft, vindkraft och vattenkraft."

Radreferens: 414

B 272 Trosa, m.fl.

Vi bygger inga nya problem för framtida generationer

Kärnkraften och nya urangruvor bildar en ny avfallsbörda. Det finns idag inga bra lösningar på avfallshanteringen. Vid en krissituation, som naturkatastrof eller krig, innebär sådana anläggningar en stor risk med katastrofala följder. Dessutom vill vi inte framställa material som kan användas till kärnvapen.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 414 lägga till: "Vi bygger inga nya problem för framtida generationer, som t ex kärnkraft och uranbrytning."

Radreferens: 414

Benita Hedman Runesson, Nyköping, Tony Edberg, Nyköping, Mari Nylander, Nyköping, Lena Verme, Nyköping

B 273 Karlstad

"Inte dra sig för" i stället för "dra åt", rad 415-416

Uttrycket "drar kapitalet åt" framstår både som språkligt och innehållsmässigt tveksamt och vagt. Vi menar att uttrycket "dra åt" är alltför vagt.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 415-416 ändras till följande lydelse: "Trots att vi behöver hushålla med begränsade resurser drar sig inte kapitalet för att slösa med dem."

Radreferens: 415

B 274 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen "drar kapitalet åt att slösa med dem" på rad 415 - 416 ändras till "ligger det i de stora kapitalägarnas intresse att kunna fortsätta slösa med dem."

Radreferens: 415

B 275 Vänsterpartiet Göteborg, Sundsvall, m.fl.

Rad 415–416 Tydligare om slöseri med resurser

På rad 415–416 står: "Trots att vi behöver hushålla med begränsade resurser drar kapitalet åt att slösa med dem". Det är väl luddigt att skriva "drar kapitalet åt" och det kan uttryckas klarare.

Föreslår kongressen besluta

att rad 415–416 omformuleras till "Trots att vi behöver hushålla med begränsade resurser medför det kapitalistiska systemets strävan att maximera vinster slöseri med samhällets och naturens resurser."

Radreferens: 415

Kerstin Sagström, Linköping, Lisbeth Hernriksson, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping

B 276 Karlstad

Vi måste frågå vår linjära ekonomi för att få ett mer hållbart och cirkulärt samhälle

Vi måste frågå vår linjära ekonomi för att få ett mer hållbart och cirkulärt samhälle och vi vill därför tydliggöra raderna 416 – 418.

"Sverige är 3,4% cirkulärt—vilket innebär ett cirkularitetsgap på mer än 96%. Det betyder att den stora majoriteten av resurserna som Sverige använder för att tillgodose sina behov och efterfrågan kommer från jungfruliga källor. Landets komplexa, integrerade ekonomi är relativt koldioxidsnål, men också i stor utsträckning linjär. Mer än 266 miljoner ton resurser tillförs ekonomin varje år, motsvarande nästan 25 ton per person—en siffra som har fortsatt att öka under de senaste åren"

Detta är ett citat från "The Circularity Gap Report" som Naturvårdsverket refererar till. Rapporten från 2023 behandlar Sverige:

"The Circularity Gap Report, https://assets.website-files.com/5e185aa4d27bcf348400ed82/63469714078daaa46750fafa_The%20Circularity%20Gap%20Report%20-%20Sweden.pdf

Circularity Gap Reporting Initiative tillhandahåller ett årligt globalt cirkularitetsmått som mäter tillståndet i världsekonomin men även för enskilda länder."

Detta är i längden ett ohållbart förfaringssätt. Sverige har den fjärde största resursutvinningen i världen, räknat per capita.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten på rad 416–418 "När produkter designas för att säljas, snarare än för att användas, leder det ofta till att de inte håller och är svåra att reparera." med texten: "I nuläget tillverkas de flesta produkter i Sverige genom uttag av nya resurser som förbrukas i rasande takt. Istället borde mer av produkterna designas och tillverkas så att återanvändning, reparation eller återvinning blir möjlig."

Radreferens: 416

B 277 Vänsterpartiet Göteborg

Individens ansvar för privatkonsumtionen

Som partiprogrammet redogör för har kapitalet och makthavare det yttersta ansvaret för att minska utsläppen. Vi borde dock uppmärksamma att vi alla, som ett kollektiv, men också individuellt måste ta ansvar för klimatet. Den privata överkonsumtionen går då inte att bortse ifrån. Det överdrivna konsumtionsbehovet är en konsekvens av det konsumtionssamhället, som matar oss med reklam och slit-och-släng-produkter. Det är inte hållbart att köpa nytt, men det är oftast lättare och ibland också billigare. Detta måste ändras för att möjliggöra en hållbar framtid. Men som ett parti som tror på kraften i folkrörelser kan vi inte helt förringa individens ansvar. Vi noterar att privat konsumtion lyfts i rad 466 men anser att den privata konsumtionen, och allas vårt ansvar för denna, också måste lyftas i själva problembeskrivningen.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 419 efter meningen som slutar "...än att låta dem komma till nytta." lägga till: "Vi har alla ett kollektivt ansvar att minska den privata konsumtionen, men det är kapitalet som driver oss till överkonsumtion."

Radreferens: 419

B 278 Enskild

Klimatkrisen

Reklamen är förödande skadlig på många sätt, inte minst för att den är en jetmotor för konsumism. Att människor helst vill undvika reklam i TV och mobil är en skitsak. Det stora problemet är inte heller att resurser förbrukas på reklam utan framför allt de resurser som reklamens produkter kräver, t. ex. vid framställning av kläder i u-länder.

Föreslår kongressen besluta

att ta bort texten "människor gör allt för att undvika" och ersätta den med "i syfte att uppmuntra överdriven konsumtion"

Radreferens: 422

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 279 Vänsterpartiet Göteborg, Hammarby-Skarpnäck, m.fl.

Omformulering för ökad tydlighet om problem med marknadsföring

På rad 419 efter "nytta" står "Mängder av resurser förbrukas på marknadsföring människor gör allt för att undvika". "...människor gör allt för att undvika" ger inte så tydlig inriktning kring vad problemet är och som uttrycks i fortsatta texten om slöseri med resurser.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 419 efter "nytta" omformulera till "Mängder av resurser förbrukas på marknadsföring som stimulerar ohållbar konsumtion."

Radreferens: 419

Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 280 Vänsterpartiet Göteborg, Hammarby-Skarpnäck, Trosa, Örnsköldsvik, m.fl.

Tydligare om slöseri och lyxkonsumtion

På rad 421-423 står "Till det kommer det slöseri som bottnar i den absurda fördelningen av vinsterna, som gör att privatjet och slott åt överklassen prioriteras före verkliga behov som att ge alla en trygg uppväxt". Det går att uttrycka tydligare och "slott åt överklassen" är knappast det som byggs idag.

Föreslår kongressen besluta

att rad 421-423 omformuleras till "Till det kommer det slöseri som bottnar i den absurda fördelningen av vinsterna, som gör att höginkomsttagares lyxkonsumtion och privatflygande ökar samtidigt som verkliga behov som fungerande järnväg och välfärd inte prioriteras."

Radreferens: 421

Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla, Kerstin Sagström, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping

B 281 Enskild

Privatjet

Vår kritik av kapitalismen är inte en kritik av ett antal rika individer. Vi ska akta oss för att individualisera problemen – kapitalister kan nog vara både snälla och elaka. Det är systemet vi vill kritisera och i slutändan förändra. Vi vill också att personer som delar vår ideologi ska kunna känna sig välkomna, oavsett om de har fötts i överklassen, arbetar som chefer eller driver små eller stora företag.

Föreslår kongressen besluta

att orden på rad 422, "privatjet och slott åt överklassen" stryks och ersätts med "materiell konsumtion"

Radreferens: 422

Emil Lundh, Uppsala, Boel Lindén, Uppsala, Lisa Skiöld, Uppsala

B 282 Ludvika

Ersätt vaga klass-begrepp med tydliga beskrivningar

Klass-samhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som "överklass" och "borgarklass" framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med "borgarklass" och "överklass". Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klass-termer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "överklassen" på rad 422 ändras till "de rikaste"

Radreferens: 422

B 283 Karlstad

Rumhuggen avslutning på rad 423

Slutet på meningen uppfattas som rumhugget. Visserligen är en trygg uppväxt viktig men fler exempel borde nämnas. Vi tycker att slutet på meningen bör ändras och utvidgas.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 423 stryks och ersätts med "människors grundläggande behov såsom mat, boende, sjukvård, utbildning, kultur, infrastruktur och trygghet"

Radreferens: 423

B 284 Vänsterpartiet Göteborg, Örnsköldsvik, m.fl.

Rad 424–426 omformulering kring kapitalets "oförmåga"

På rad 424–425 står "Oförmågan att se helheter leder också till att kapitalet har svårt att driva den tekniska utveckling vi behöver". Med tanke på att fossilföretag sedan många årtionden varit medvetna om att fossila utsläpp orsakar global temperaturstigning och klimatkris, men aktivt lagt resurser på desinformation för att fortsätta maximera vinster är "oförmåga" inte en rimlig term. Det är bättre att omformulera rad 424–426 så att teknisk utveckling bakas in i meningen efteråt medan meningen "Oförmåga att se helheter... behöver" stryks.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”Oförmågan att se helheter leder också till att kapitalet har svårt att driva den tekniska utveckling vi behöver” på rad 424-425 stryks och att efter ”Ny kunskap” på rad 425 lägga in ”och teknisk utveckling”

Radreferens: 424

Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 285 Karlstad

Är kapitalet oförmöget?

Meningen som börjar med ”Oförmågan” tillför inget. Kapitalets påverkan framgår av den efterföljande texten.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 424-425 som börjar med ” Oförmågan” stryks

Radreferens: 424

B 286 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”Oförmågan att se helheter leder också till att kapitalet har svårt att” på rad 424 ändras till ”Ointresset för helheten leder också till att de stora kapitalägarna saknar förmåga att”

Radreferens: 424

B 287 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”Kapitalet” på rad 427 ändras till ”Kapitalägarna” och följaktligen formuleringen ”det tar fram” på rad 429–430 till ”som utvecklingen leder fram till”

Radreferens: 427

B 288 Karlstad

Byt aktiebolag till bolag

Vi anser att det inte är enbart aktiebolag som tjänat på att motverka demokratiskt fattade beslut, lagbrott, lobbying och flytt av produktion till andra länder.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”aktiebolag” på rad 433 byts till ”bolag”

Radreferens: 433

B 289 Ludvika

Förtydliga att det finns olika företagsformer, inte bara aktiebolag

I texten på rad 431–436 beskrivs hur privatägda företag ofta har drivkrafter som motverkar staters försök att reglera deras verksamhet. Här beskrivs att det ofta lönat sig för aktiebolag att motverka demokratiskt fattade beslut. Vi tycker att det är viktigt att förtydliga att detta kan vara fallet för privatägda företag oavsett bolagsform, alltså inte bara aktiebolag.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”aktiebolag” på rad 433 ändras till ”privatägda företag av olika slag”

Radreferens: 433

B 290 Enskild

Den ekologiska krisen kan inte lösas under kapitalismens ok

Alla kapitalistiska företag har sina egna vinster som drivkraft och syfte. Inga av dem har samhällsnytta eller demokratifrämjande som syfte. Därför kan ett kapitalistiskt företag som bygger vindkraftsparker, tex, arbeta för att köra över urfolksrätt, tex, då företaget har enbart sin egen vinst som drivkraft och syfte, inte hela samhällets nytta eller urfolksrätt som drivkraft och syfte.

Det är därför vi behöver företag i statlig ägo så att de står under demokratisk kontroll och där de har för syfte samhällsnytta, folkrätt och demokratifrämjande. Bara då har vi någon garant för hållbarhet i dess bredaste mening.

Föreslår kongressen besluta

att stryka hela stycket rad 442–448

Radreferens: 442

Laura Jean Purdy, Luleå

B 291 Karlstad

Företags marknadsföring

Meningen som börjar med "Ibland" är svårförståelig, kanske beroende på det språkliga uttryckssättet i slutet av meningen. Vi tycker att slutet på meningen är svår att förstå och föreslår att meningen.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 444-445 som börjar med "Ibland" ändras till "Utan att det kostar så mycket kan företag ibland göra viss skillnad genom att framhålla den hållbara produktionen i sin marknadsföring."

Radreferens: 444

B 292 Karlstad

Fossilberoende produktionssätt blir olönsamt

Meningen som börjar med "En del dras med" på rad 446 innehåller en del språkliga uttryck ("dras med" och "i en värld som väljer en annan väg") som bör förtydligas.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 446-448 stryks och ersätts med "En del företag satsar på hållbar produktion då de bedömer att det gamla, fossilberoende produktionssättet kommer att bli olönsamt då klimatomställningen slår igenom."

Radreferens: 446

B 293 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "kapitalet" på rad 449 ändras till "de stora kapitalägarna" och att följaktligen ordet "Det" på rad 450 ändras till "Många av dem"

Radreferens: 449

B 294 Trosa, m.fl.

Mot 100% Förnybart 1

Under kommande programperiod kommer energi och val av energikällor vara återkommande frågor inom politik och samhällsutveckling. Det nya partiprogrammet måste vara tydligt med var Vänsterpartiet står i denna fråga. Ett skifte där fossil energi fasas ut som ett led i uppsatta klimatmål greppar också partiets

inställning till andra energikällor. Lika självklar som utveckling av förnybar energi är ska avveckling av kärnkraft vara i Vänsterpartiets politik. Vi ser att nuvarande sex kärnkraftverk succesivt ersätts av energi från förnybara energikällor. Några andra kärnkraftverk kommer inte driftsättas eller nya byggas. Partiprogrammet ska ge utrymme för denna övergång till 100% förnybart.

Föreslår kongressen besluta

att rad 453-454 ändras till: "Ett samhälle som medvetet tar oss ur beroendet icke förnybar energi är ett samhälle som också är redo att ta sig an fler problem i konflikt med starka kapitalintressen."

Radreferens: 453

Lisbeth Henriksson, Linköping, Kerstin Sagström, Linköping, Matti Leino, Norrtälje

B 295 Vänsterpartiet Göteborg, Hammarby-Skarpnäck, Örnsköldsvik, m.fl.

Rad 456 Tillägg om miljö- och klimatrörelser

På rad 455–458 står ”Det finns en lång historia av människor som tillsammans försvarat de naturvärden vi bygger våra liv kring. Det har gått att organisera politiska krafter som varit starka nog att utmana ägarintressen och öppna nya vägar framåt”. Här är det rimligt att nämna miljö- och klimatrörelser som drivit på för att skapa opinion och möjliggöra för progressiva partier att lägga förslag som öppnar vägarna framåt. Då blir meningen ” Det har gått att med hjälp av miljö- och klimatrörelser organisera politiska krafter som varit starka nog att utmana ägarintressen och öppna nya vägar framåt”.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 456 före ”organisera” lägga till ”med hjälp av miljö- och klimatrörelser”

Radreferens: 456

Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 296 Malmö

Glöm inte mobilisering av människor för klimatomställningen

I stycket ”Ekologiska kriser” finns det en väldigt stark betoning på kunskap och vetenskap, men mobilisering och organisering av människor har väldigt lite plats. När det nämns är det snarast som ett problem, att folk idag inte stödjer vår politik.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 460 sist lägga till ”Att åter bygga en stark rörelse som utifrån sitt väl förstådda egenintresse kräver klimatomställning är en helt avgörande uppgift för progressiva rörelser över hela världen.” samt att på rad 479 efter ”långsiktighet” lägga till ”, samt organisering och mobilisering av en bred klimatrörelse.”

Radreferens: 460

B 297 Vänsterpartiet Göteborg, Centrum

De planetära gränserna är utgångspunkten för partiets miljö- och klimatpolitik

Rad 461-471: ”Klimatforskningens genomslag kom i en omtumlande tid då stater drog sig tillbaka från sitt ansvar att styra samhällets utveckling, ivrigt pådrivna av kapitalet. I praktiken betydde det låga offentliga

investeringar, attacker på välfärden och sämre jobbmöjligheter. Det skiftet drevs igenom med en ideologisk strömning full av politisk uppgivenhet, fokus på privat konsumtion och skuldbeläggning av enskilda människor för strukturella problem. Allt det här kom att präglade diskussionerna om klimatpolitiken på ett sätt som ofta låste dem. För att bygga upp stödet för omställningen kommer vi att behöva förhålla oss till den historien och utforma politiska projekt som många kan sluta upp bakom.”

Den historiska analys [som görs på] rad 461-471 är svårtolkad, inte så precis i sin begrepps användning och slutsatsen oklar: ”...omställningen kommer vi att behöva förhålla oss till den historien och utforma politiska projekt som många kan sluta upp bakom”. Vi föreslår en tydligare skrivning om den forskningsbaserade kunskapen som miljö- och klimatpolitiken måste bygga på. Det blir tydligare om skrivningen håller sig till Sverige och namnger de politiska partier som motverkar nödvändiga miljö- och klimatåtgärder. Sedan avslutas med att nämna rättvisa som en viktig princip i partiets miljö- och klimatpolitik.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 461-471 med följande skrivning: ”Klimat- och miljöpolitiken måste styras av de planetära gränserna för att jorden skall vara kvar i ett stabilt tillstånd och inte överskrida brytpunkter – irreversibla förändringar i klimatet och miljön. Borgerliga och auktoritära partier i Sverige motverkar genomförandet av en ansvarsfull miljö- och klimatpolitik och skjuter problemen till framtida generationer. I tider av ekonomisk kris blir det än svårare att driva igenom en effektiv miljö- och klimatpolitik, men inte omöjligt. Miljöforskningen visar att acceptans för klimat- och miljöpolitiska åtgärder kommer genom att åtgärderna är effektiva och tar hänsyn till en rättvis fördelning av negativa effekter.”

Radreferens: 461

B 298 Birka-Vasa, m.fl.

Gör en korrekt beskrivning av det politiska läget

Beskrivningen av politiska debatten är inte korrekt. Den beskriver en analys som det finns många frågetecken kring och det råder olika uppfattningar om.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 464 – 471 till följande: ”Det skiftet drevs igenom med ideologiska strömningar fulla av politisk aktivitet och bildandet av många aktionsgrupper. Vi måste alla agera för klimatomställningen: politiska strukturella beslut, resurshushållning och individuella livsstilsförändringar. Det är inte antingen eller utan både och. För att bygga upp och genomföra omställningarna kommer vi behöva förhålla oss till krafterna på alla nivåer och samarbeta internationellt och med ideella föreningar.”

Radreferens: 464

Stephen Goldin, Vita Bergen, Lena Nyblom Malmberg, Västra Södermalm

B 299 Uppsala

Ingen motsättning mellan individers försök att minska sina klimatavtryck och kampen för åtgärder på systemnivå

Vi ser ingen motsättning mellan att individer försöker ta eget ansvar för att minska sina koldioxidutsläpp och arbetet för nödvändiga åtgärder på systemnivå. Tvärtom!

Föreslår kongressen besluta

att rad 461-471 stryks och ersätts med: "Individens miljöengagemang och klimatsmarta val kan minska klimatångest, skapar gemenskap och opinion och ger kraft till kampen för de stora besluten inom politik och företag."

Radreferens: 461

B 300 Enskild

Angående partiprogram, avsnittet ekologiska kriser, raderna 461-471

En historisk tillbakablick till 2007, då IPCC:s rapport fick Buschadministrationen i USA att ompröva sin hållning i klimatfrågor, är inte nödvändig att ha med i programtexten. Mycket har hänt sedan dess såväl inom forskning, teknikutveckling, ekonomi som politik. Vad som däremot är nödvändigt att få med är en tydlig anknytning till Parisavtalets mål och de utsläppsminskningar av växthusgaser som IPCC anger som nödvändiga för att nå målen.

Klimatmålen till 2030 måste ges den största betydelsen. Alla kan säga vackra ord om perioden 2040-2050, men ingen nu ansvarig politiker kommer att kunna ställas till svars för hur det ser ut 2040-2050. De närmaste åren avgör vilket handlingsutrymme som kommer att finnas 2030-2050.

Föreslår kongressen besluta

att rad 461-471 stryks ur programförslaget och ersätts med: "Vänsterpartiet kommer att utarbeta politiska projekt som motsvarar målen i Parisavtalet och de minskningar av utsläppen av växthusgaser fram till 2030 och sedan fram till 2050 som vetenskapen anger som nödvändiga. Vi kommer att söka bredast möjliga enhet bakom projekten."

Radreferens: 461

Jan Gustavsson, Norrköping

B 301 Enskild

Klimatkrisen

Självklart är frågan om privat konsumtion underordnad de strukturella åtgärder som krävs, men det är fel att helt friskriva den enskilde från ansvar. Skuldbeläggning som nämns i stycket har främst tagit sig uttryck i s. k. flygskam, och det är högst rimligt att skuldbelägga dem i medelklassen som flyger och far runt jordklotet. Bland s.k. strukturella åtgärder ingår väl t.ex. att med styrmedel begränsa möjligheterna att flyga runt på det sättet. Och vi måste arbeta för acceptans för sådana åtgärder. Inte ett passivt inväntande, eller som det uttrycks i stycket "utforma politiska projekt som många kan sluta upp bakom". Vi måste arbeta för att många kan sluta upp bakom det som krävs.

Föreslår kongressen besluta

att man sätter punkt efter "uppgivenhet"

Radreferens: 466

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 302 Enskild

Personligt engagemang som kraft i klimatarbetet?

Avsnittet Ekologiska kriser, som börjar på rad 384, är starkt tycker jag. En aspekt kan dock lyftas fram lite mer nämligen det personliga ansvaret. Även utan intresse av att skuldbelägga enskilda människor torde det, för att värna om miljö och klimat, länge än vara viktigt att vi hjälps åt med att källsortera, att minska fossilt resande, att minska vissa typer av konsumtion och liknande.

Genom att många gör insatser för miljö och klimat kan politiken och även kapitalet påverkas i klimatvänlig riktning. Man kan på så sätt ge det personliga engagemanget politisk betydelse.

För att visa att detta kollektiva personliga engagemanget är viktigt anser jag att texten bör kompletteras med några ord om detta.

Föreslår kongressen besluta

att perspektivet rörande det personliga engagemanget för klimatfrågan tydliggörs i programmet t.ex. genom att följande mening förs in sist på rad 471: ”Dessa kan handla om personliga engagemang rörande konsumtion och återvinning men främst om stora investeringar i klimatsmart produktion.”

Radreferens: 471

Sverker Scheutz, Enköping

B 303 Enskild

Klimat och energi

Rad 471 fortsätter med texten: Klimatkrisen är ett historiskt formativt ögonblick... behöver ersättas och stöd finns även för V Linnés motion.

Vi anser att det ändå behövs ett tillägg direkt efter 471 och innan ändringsyrkandet från V Linné.

"Mänskligheten och vår planet står idag inför enorma utmaningar, som måste lösas på helt nya sätt och dessutom i snabb takt. Vi står idag inför en så allvarlig klimatkris att det ytterst handlar om hela planetens och människornas framtida överlevnad. Vi måste därför nu på allvar börja respektera de planetära gränserna eller det ekologiska taket när det gäller vatten, luft och markanvändning. Forskningen har redan varnat oss i flera decennier men alltför lite har gjorts då utsläppen fortsätter att öka i världen. Vänsterpartiet vill värna både om kommande generationer och alla människors rätt till ett värdigt liv runt om i världen. Vår solidaritet med andra måste visa oss vägar till ett hållbart och resurssnålt liv. Det behövs därför ett samhälle som satsar helhjärtat på förnybar energi, återvinning och återbruk, men också minskad konsumtion av det som idag sliter för hårt på klimat och miljö och på sätt att leva så resurssnålt möjligt är."

Föreslår kongressen besluta

att ovan skrivna text infogas efter rad 471

Radreferens: 471

Lisbeth Henricsson, Kerstin Sagström, Martin Forsman, Agneta Eriksson, Elin Andersson, Therese Milton, Örjan Albihn, Gunilla Nylund, Curt Benckert, Linköping

B 304 Vänsterpartiet Göteborg, Hammarby-Skarpnäck, Sundsvall, Örnsköldsvik, m.fl.

Rad 472-479 Omformulering med bredare perspektiv på klimatomställningen

Skrivningen på rad 472–479 är bitvis rimlig, men har ett alldeles för snävt perspektiv på vad klimatomställningen behöver bestå av. Det står att vi ska lyssna på forskningen och svara med genomtänkta förslag i rätt skala. Samt att ”stora skiften i själva produktionen är den realistiska vägen framåt”. Det perspektivet behöver vidgas. Utsläppen från transportsektorn är mycket stora och vi behöver ha med skrivningar om järnväg och kollektivtrafik och även om renovering av bostäder. De viktiga bidrag som bevarande av skog och återvätande av våtmarker ger behöver också nämnas, eftersom de snabbt ger effekt genom att minska och binda växthusgaser.

Föreslår kongressen besluta

att rad 472-479 omformuleras till ”Klimatkrisen öppnar för nya, bättre sätt att organisera samhället. Vänsterpartiet ser att effektiva utsläppsminskningar kan nås genom nya tekniska innovationer som innebär att utsläppen minskar, beteendeförändringar, minskad konsumtion och förändrad efterfrågan. Samt att återställandet av våtmarker och bevarande av skog ytterligare kan minska utsläppen. Investeringar, innovation och storskaliga samhällliga projekt kan ge de största effekterna i klimatomställningen, som i produktionen och genom satsningar på förnybar energi, järnväg och kollektivtrafik eller på renovering av miljonprogrammet med bra miljöval och energieffektivitet. Vi utgår från forskning och behöver hitta strategier med ett tydligt rättviseperspektiv och förena det gröna perspektivet med ett rött för att vinna folkligt stöd.”

Radreferens: 472

Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla, Kerstin Sagström, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping

B 305 Järfälla, Nacka

Tydligare skrivning om klimatet

Vi anser att det sista stycket under rubriken "Ekologiska kriser" bör flyttas upp för att synliggöras mer. Vi anser också att texten i detta stycke bör förtydligas.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 472 -479 ändras till följande: "Klimatkrisen tvingar oss att organisera samhället på ett bättre sätt. Vi måste lyssna på vad forskningen säger, och komma med genomtänkta förslag i rätt skala. Bland annat är stora skiften i produktion av varor och minskad konsumtion realistiska vägar framåt. Inom transportsektorn behöver järnvägen och kollektivtrafiken utvecklas. Att i varje läge göra det som är politiskt möjligt kommer att vara helt avgörande. Det kräver kunskaper, prioriteringar och långsiktighet." Texten bör flyttas till före rad 385, och nuvarande text rad 472-479 bör strykas

Radreferens: 472

B 306 Birka-Vasa, Vita Bergen, Västra Södermalm

Samverkan för kraftfull omställning

Avslutningen i avsnittet Ekologiska kriser behöver spetsas och förtydligas. Den behöver också hänga ihop med och följa naturligt på inledningen.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 472–479 till följande: “De ekologiska kriserna utgör ett historiskt formativt ögonblick där vi kan välja nya, bättre sätt att organisera samhället. En hållbar omställning behöver ta hänsyn till hur kriserna hänger ihop och hantera dem samtidigt så att inte olika åtgärder motverkar varandra. En hållbar omställning kräver klimaträttvisa: resurser, ansvar och makt måste fördelas jämnare, alla berörda grupper måste höras och delta i att formulera mål och åtgärder. Politiken måste bygga på en vision om ett bättre samhälle som skapar engagemang och allianser skapas mellan fackliga organisationer, civilsamhället och progressiva företag för långsiktiga engagemang som överlever kriser, kortsiktig populism och växlande politiska majoriteter. Klimatkrisen är global och drabbar hela jorden men kraftigast i länderna i Syd. För att rädda planeten måste vi samarbeta internationellt och solidariskt.”

Radreferens: 472

B 307 Mora, Årsta, Örnsköldsvik, m.fl.

Ny avslutning på "Ekologiska kriser", rad 472-479

Rad 472-479: “Klimatkrisen är ett historiskt formativt ögonblick där vi kan välja nya, bättre sätt att organisera samhället. Vi behöver alla vara beredda att lyssna på forskningen och svara med genomtänkta förslag i rätt skala. Stora skiften i själva produktionen är den realistiska vägen framåt. Breda strategier för att i varje läge göra det som är politiskt möjligt kommer att vara helt avgörande för att hantera kapitalets intressen. Det kräver kunskaper, prioriteringar och långsiktighet.”

Avslutningen i avsnittet *Ekologiska kriser* behöver spetsas och förtydligas. Texten behöver också hänga ihop med och följa mer naturligt på inledningen.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 472-479 ersätts med: “De ekologiska kriserna utgör ett historiskt formativt ögonblick där vi kan välja nya, bättre sätt att organisera samhället. En hållbar omställning behöver ta hänsyn till hur kriserna hänger ihop och hantera dem samtidigt så att inte olika åtgärder motverkar varandra. En hållbar omställning kräver klimaträttvisa: resurser, ansvar och makt måste fördelas jämnare, alla berörda grupper måste höras och delta i att formulera mål och åtgärder. Politiken måste bygga på en vision om ett bättre samhälle som skapar engagemang och allianser skapas mellan fackliga organisationer, civilsamhället och progressiva företag för långsiktiga engagemang som överlever kriser, kortsiktig populism och växlande politiska majoriteter.”

Radreferens: 472

Åsa Levin, Haninge, Kerstin Sagström, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping

B 308 Majorna

Angående tillväxt

Diskussionen om den ekologiska krisen domineras av två perspektiv: det individuella och det tekniska: Om vi bara köper rätt varor och industrin elektrifieras så kommer allt att ordna sig och det behövs inga djupgående ekonomiska förändringar. Så säger de som i första hand är ute för att försvara det kapitalistiska systemet. Men krisens verkliga orsaker finns i det systemets grundläggande drivkraft: kapitalets ständiga drift att växa. Bara om denna blinda drift ersätts av system som utgår från människors behov och naturens gränser går det att på lång sikt komma till rätta med den ekologiska krisen.

I vårt program behöver vi lyfta fram detta socialistiska perspektiv.

Föreslår kongressen besluta

att följande stycke ersätter raderna 472-479 i programförslaget: "Grunden i den kapitalistiska ekonomin är tillväxt, inte av nyttigheter utan av vinst. Därför har det överordnade målet i politiken blivit en ständigt ökande BNP, en villkorlös tillväxt, utan koppling till mänskliga behov eller naturens gränser som inte skiljer mellan fler stridsflygplan och bättre sjukvård. För den stora majoriteten, vi som lever av vårt arbete, är tillväxt varken bra eller dåligt i sig. Det avgörande är vad som växer och vilka konsekvenser det får för oss och vår livsmiljö. För kapitalet däremot är innehållet ointressant, bara det ger ökad vinst. Att denna tomma tillväxt är alltings måttstock beror inte på girighet eller bristande kunskap. Det är inte ens ett systemfel. Den är systemet. Samma drift som en gång fick kapitalismen att ställa dittills otänkbara resurser till mänsklighetens förfogande hotar idag vår överlevnad. En obegränsad tillväxt på en begränsad planet är omöjlig. Därför blir alla visioner om "nolltillväxt" och "frikoppling" bara luftslott så länge vi respekterar ramarna för det system som för sin överlevnad kräver evig expansion. Den frikoppling som krävs är alltså mellan samhällets ekonomi och kapitalets vinst. Först när ett sådant skifte sker kan en behovsstyrd, långsiktigt hållbar ekonomi bli verklighet. Vi kallar ett sådant samhälle där den blinda vinstjakten ersätts med demokratiska styrmedel för socialism."

Radreferens: 472

B 309 Enskild

Vårt mål är ett ekologiskt hållbart socialistiskt samhälle

Kapitalismen är i grunden ett ekologiskt ohållbart system. Så länge kapitalismen består så kommer det inte vara möjligt att skapa ett hållbart samhälle. Därför behöver vi presentera ett tydligt och trovärdigt alternativ och det alternativet är ett samhälle byggt på ekosocialism. Grunden för ekosocialism är inte bara att kapitalismen är ohållbar utan att även socialismen kan vara ohållbar så länge som den inte samordnas utefter planetens begränsningar. Vårt mål bör därför vara att vårt socialistiska samhälle ska planeras utefter ekologiska gränser och behov.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader (472-479): "Klimatkrisen är ett historiskt formativt ögonblick där vi kan välja nya, bättre sätt att organisera samhället. Vi behöver alla vara beredda att lyssna på forskningen och svara med genomtänkta förslag i rätt skala. Stora skiften i själva produktionen är den realistiska vägen framåt. Breda strategier för att i varje läge göra det som är politiskt möjligt kommer att vara helt avgörande för att hantera kapitalets intressen. Det kräver kunskaper, prioriteringar och långsiktighet." kompletteras så att den nya texten lyder: "Klimatkrisen är ett historiskt formativt ögonblick där vi kan välja nya, bättre sätt att organisera samhället. Vi behöver alla vara beredda att lyssna på forskningen och svara med genomtänkta förslag i rätt skala. Stora skiften i själva produktionen är den realistiska vägen framåt. Breda strategier för att i varje läge göra det som är politiskt möjligt kommer att vara helt avgörande för att hantera kapitalets intressen och föra oss närmare ett hållbart socialistiskt samhälle med planerad produktion utifrån planetens ekologiska gränser och behov. Det kräver kunskaper, prioriteringar och långsiktighet."

Radreferens: 472

Robert Armblad, Växjö

B 310 Enskild

Vad är ett historiskt formativt ögonblick?

Vid genomläsning av partiprogrammet finns det skäl att stanna upp och tolka texten. Dels av ideologiska skäl men även i frågan om underton och den faktiska betydelsen av orden som står skrivna.

I detta fall är analysen att texten “ett historiskt formativt ögonblick” syftar till att det krävs en förändring för att klimatkrisens konsekvenser inte ska påverka vårt jordklot och därmed varken människa eller natur. Detta är ett historiskt tillfälle för förändring för människans vardag på vår jord. Dock får detta inte den rätta betoningen i texten med formuleringen ovan.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen på rad 472-473 till följande: “Genom historien har människan levt på ett icke hållbart sätt på bekostnad av vår jord. Klimatkrisen innebär att vi står inför en av de största förändringarna, för människan och världen i stort. Människan behöver ett bättre sätt att organisera samhället för att påverka klimatutsläppen.”

Radreferens: 472

Lisa Wallenstein, Mariestad, Bjarne Hallgren, Falköping, Gustav Blomqvist, Lidköping, Dag Fredriksson, Skövde, Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 311 Karlstad

Uttrycket “formativt ögonblick” är oklart

Meningen som börjar “Klimatkrisen är ett historiskt formativt ögonblick” behöver ändras för att göra den mer förståelig.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 472-473 ändras till: ”Klimatkrisen är ett unikt skede i historien där vi behöver och kan välja bättre sätt att organisera samhället.”

Radreferens: 472

B 312 Hägersten

Ursprungsbefolknings rättigheter och en rättvis klimatomställning del 2

Se B 697

Föreslår kongressen besluta

att under rubriken ekologiska kriser, addera följande mening på rad 473 ”Vi behöver säkerställa en rättvis klimatomställning som tar hänsyn till minoritetens och urfolks rättigheter.”

Radreferens: 473

B 313 Karlstad

Ta forskningen på allvar

I meningen som börjar med “Vi behöver alla” står att vi behöver vara beredda att lyssna på forskningen. Vi anser att “beredda” är ett för svagt ord. Uttrycket ”i rätt skala” är svårförståeligt. Det behöver också påtalats att allmänheten behöver vara mer insatt i vad forskningen kommer fram till.

Vi anser att det behövs en starkare skrivning om inställningen till forskningen.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 473-475 ändras på följande sätt: "Forskning om klimatet måste tas på allvar och spridas till allmänheten."

Radreferens: 473

B 314 Karlstad

Vi behöver ändra mer än bara produktionssätt för att klara klimatomställningen

Det är viktigt att produktionssätt ändras men det räcker inte, det finns många fler orsaker till klimatförändringarna som måste framhållas.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten på rad 475: "Stora skiften i produktionen" med texten "Stora skiften i produktionen, samhällsplaneringen och markanvändningen"

Radreferens: 475

B 315 Enskild

Angående partiprogram, avsnittet Ekologiska kriser, raderna 475-479

Programförslaget skjuter ensidigt in sig på bara en del av utsläppen av växthusgaser, de territoriella utsläppen från "produktionen". Ordet "produktionen" kan naturligtvis ges både en snävare innebörd, där ordet blir synonymt med industrins territoriella utsläpp, eller en vidare innebörd där även tex transporter kring industrin, och annan produktion än industriproduktion kommer med. Hur som helst så måste minskningar av utsläppen av växthusgaser ske inom alla sektorer. I dag står industrin för ca 1/3 av de territoriella utsläppen av växthusgaser inom Sverige. De produktionsbaserade utsläppen av växthusgaser (Där även exportens utsläpp i andra länder finns med) uppgår till 51 Mton koldioxidekvivalenter, medan de konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen uppgår till 88 Mton koldioxidekvivalenter. (Naturvårdsverket, 240130) Summan av kardemumman blir att en ensidig fokusering på industrins territoriella växthusgasutsläpp inom Sverige innebär att man bara försöker minska 1/9 av de växthusgasutsläpp som vi kan påverka.

På Naturvårdsverkets webb kan man läsa följande:

"Utsläppsminskningen under 2022 berodde främst på minskade utsläpp från inrikes transporter och arbetsmaskiner. Utsläppsminskningen från dessa sektorer var ungefär 1,8 miljoner ton och beror på minskade drivmedels leveranser till den svenska marknaden, högre användning av biodrivmedel samt ökad elektrifiering inom vägtrafiken." (Naturvårdsverket ,240130)

Det är denna utveckling som nu allvarligt hotas av vår högernationalistiska regerings klimatpolitik. De viktiga klimatmålen tills 2030 har lagts i malpåse.

Länkar:

Klimatet och konsumtionen (naturvardsverket.se)

Sveriges utsläpp av växthusgaser (naturvardsverket.se)

Föreslår kongressen besluta

att raderna 475 from ”Stora skiften...”-479 stryks ur programförslaget och ersätts med: "Stora skiften i produktionen, transportererna, markanvändningen och konsumtionen är nödvändiga. En hållbar utveckling, med cirkulär ekonomi, är nödvändig. Som socialistiskt och feministiskt parti framhåller Vänsterpartiet även ett rättvist miljöutrymme för alla människor som en nödvändig del i en omställning mot ett ekologiskt hållbart samhälle."

Radreferens: 475

Jan Gustavsson, Norrköping

B 316 Enskild

Klimatkrisen

Det som föreslås ersättas är viktigt. Någonstans måste detta uttryckas explicit. Stora skiften i produktionen kan inte lösa allt, och framför allt har vi inte tid att invänta dem. I den text som här föreslås tas bort står dessutom: "i varje läge göra det som är politiskt möjligt". Även detta andas en tendens att passivt följa opinionen i stället för att arbeta för att det blir politiskt möjligt. Vidare står i det stycke som föreslås ska strykas: "hantera kapitalets intressen". Det är en oklar dubbeltydig formulering.

Föreslår kongressen besluta

att stryka stycket fr.o.m. "...i varje läge" och ersätta det med: "med strukturella åtgärder minska fossilkrävande transport, konsumtion och uppvärmning."

Radreferens: 476

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 317 Karlstad

Vänsterpartiets uppgift

I slutklämmen på avsnittet om ekologiska kriser borde det också stå något om vad som är Vänsterpartiets uppgift:

I slutet på stycket om ekologiska kriser bör det stå att vårt parti åtar sig att komma med förslag och åtgärder inom klimat- och miljöpolitiken.

Föreslår kongressen besluta

att en mening läggs till efter sista meningen på rad 479 med följande lydelse "Som politiskt parti är det vår uppgift att komma med genomtänkta förslag till åtgärder."

Radreferens: 479

B 318 Hammarby-Skarpnäck

Förändrad attityd

Klimatkrisen öppnar en möjlighet för vänstern att tänka nytt och utveckla våra synsätt bortom industrisamhällets gränser. Vi måste greppa denna möjlighet att tänka radikalt nytt. I en sådan process för vidareutveckling av vänsterns ideologiska grundvalar måste en förändrad syn på människans förhållande till

den övriga naturen vara central. Vi måste ta in den övriga naturen i vår ideologi, inte bara som ett objekt för våra strävanden, utan som ett subjekt med egna rättigheter.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke läggs in efter rad 479: ”Klimatkrisen har öppnat ögonen på många när det gäller det mänskliga samhällets destruktiva förhållande till den övriga naturen. Det har blivit uppenbart för allt fler att samhällets ekonomiska och sociala strukturer fjättrar människor vid långsiktigt farliga och skadliga mekanismer som hotar mänsklighetens framtida existens. Det har därmed skapats förutsättningar för ett förändrat synsätt när det gäller det framtida mänskliga samhället och dess förhållande till den övriga naturen. Vi behöver vara öppna för alternativa synsätt rörande vårt samhälles grundläggande utformning, den livsstil vi väljer och de moralregler och ideal vi högaktar.”

Radreferens: 479

B 319 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 10

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (480) "En ojämlik värld" ändras till "Mot en jämlik värld"

Radreferens: 480

B 320 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalet” på rad 481 och 497 ändras till ”kapitalstarka individer och organisationer”

Radreferens: 481

B 321 Umeå

Partiprogrammet rad 482

Partiprogrammet beskriver bland annat kapitalets vinstjakt och vilka konsekvenser det får. Men programmet behöver också klargöra att kapitalismen är ett samhällssystem och även själva grunden för imperialism.

Föreslår kongressen besluta

att under rubriken ”En ojämlik värld” på rad 482, efter meningen "att exploatera..." göra följande tillägg: "I det kapitalistiska samhällssystemet slås en del företag ut eller köps upp av andra. Det leder

till en maktkoncentration och monopolisering av vissa marknader. Dom stora monopolen kan använda hela världen som sin marknad, själva grunden för imperialismen."

Radreferens: 482

B 322 Vänsterpartiet Uppsala län, Uppsala

En ojämlig värld

Jag anser att det saknas ett konstaterande att västmakterna fortfarande har en oproportionerlig stor makt globalt och föreslår att en mening om det läggs till det första stycket.

Föreslår kongressen besluta

att meningen "Västländerna med USA i spetsen har fortfarande oproportionerligt stor global makt och inflytande politiskt, ekonomiskt och militärt" läggs till första stycket

Radreferens: 485

B 323 Enskild

Sveriges koloniala historia

Det är knappast en underskattning att påstå att Sverige faktiskt var en del i den eurocentriska internationella kolonialismen, med slavhandel, kolonier och handelsplatser i Nordamerika, Västindien, Afrika och Asien under 1600-talet till 1800-talet. Även inom sina ännu inte självklara gränser fann kungamakten och myndigheterna under 1630-talet möjligheten att bryta silver i fjällen och en ny bosättningspolitik inleddes.

För att ge ytterligare tyngd åt argumentationen om kolonialism och rasism senare i programmet och även stycket om nationella minoriteter och urfolk kan den svenska koloniala historien behöva synliggöras.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 484-485 efter meningen: "Flera av västvärldens stater byggde imperier som sträckte sig över stora delar av världen." infoga: "Så gjorde även Sverige, dels på andra sidan hav, dels i mer närliggande områden som idag ses som en helt självklar del av det svenska området."

Radreferens: 484

Åsa Össbo, Vilhelmina

B 324 Enskild

Vänsterpartiet motarbetar alla former av imperialism

Avsnittet En ojämlig värld, s. 17, i förslaget till nytt partiprogram

Idag är det inte bara västvärlden och USA som utgör ett hot mot andra stater och folk. När världen förändras ska Vänsterpartiet också utveckla sin analys av världen. Det kapitalistiska systemet dominerar i många andra länder, inte minst i stormakterna Ryssland och Kina, vilket lett till ökad risk att mindre länder utsätts för angrepp av olika slag liksom till ökad risk för konflikter stormakterna emellan om jordens resurser och makten över olika geografiska områden.

Efter rad 485 föreslås därför ett tillägg enligt följande:

"Det kapitalistiska systemet fortsätter eftersträva dominans över olika länder, såväl genom den dominerande imperialistiska makten USA som genom alltmer expansiva anspråk från de ryska och kinesiska kapitalistiska staterna. Vänsterpartiet motarbetar alla former av imperialism."

Föreslår kongressen besluta

att i det nya partiprogrammet inkludera den skrivning motionen föreslår

Radreferens: 485

Hans Persson, Agneta Liljestam, Martin Björk, Barbro Johansson, Uppsala

B 325 Kista

Förtydliga att den ojämlika världen även är en följd av dagens imperialism

Det nya förslaget till partiprogram har på ett bra sätt lyckats behålla viktiga delar av den analys av världsordningen och internationella relationer som Vänsterpartiet har haft sedan tidigare, men gjort dem lite mer övergripande, allmänna och kortare. Det är i flera fall positivt, men i några fall har analysen förenklats och även blivit så försiktigt skriven att några av de viktigaste sakerna – som hur hierarkierna i världsekonomin och det globala systemet ser ut idag, och reproduceras och garanteras – blivit otydligt.

Å ena sidan beskrivs i stycket "En ojämlik värld" hur imperialistiska relationer faktiskt ser ut idag, att de baseras på bland annat följande på rad 494-499:

"utländskt ägande av nyckelsektorer, ensidiga resursflöden, korruption och djup skuldsättning av många stater. Det ger kapitalet starka verktyg att pressa fram politik. Den självständighet befrielseerörelserna vann återstår till stor del att förverkliga."

Å andra sidan beskrivs motsägelsefullt imperialism och kolonialism som begrepp bara i imperfekt, vilket antyder att det handlar om historiska processer som inte längre pågår.

Som programkommissionen själv visar stämmer inte det, men eftersom det är den dominerande uppfattningen i svensk samhällsdebatt så är det väldigt olyckligt att vara otydlig om det. Dessutom tonar programkommissionen ned den militära aspekten av dagens imperialism jämfört med rådande partiprogram, trots att just imperialistiska maktrelationer är mer uppenbara än på decennier just nu, bland annat genom USA:s avgörande stöd till Israels folkord mot palestinierna. De här otydligheterna leder i sin tur till att partiprogrammet blir mindre vägledande för partiet och partiledningen vad gäller hur man effektivt kan och bör förstå och motarbeta dagens globala orättvisor.

Det behöver helt enkelt förtydligas hur imperialistiska relationer – förenklat uttryckt samspelet mellan ekonomisk och politisk och militär makt på global nivå – ser ut idag, och på vilket sätt sådana relationer skiljer sig från kapitalistiska relationer mellan länder som är mer jämställda, som Sverige och Danmark tex. Förtydligar man inte sånt är det lätt att falla in i en maktblind eller i alla fall rätt onyanserad analys som har svårt att sätta fingret på vad som skiljer exempelvis Sveriges relationer till USA respektive Danmark, respektive till Lettland, Ryssland eller Uganda. Och för den delen vad som skiljer USA:s dominans över stora delar av världen från Rysslands fattigimperialistiska försök att dominera sitt närområde, och vad som utmärker Kinas stärkta och delvis motsägelsefulla ställning i världssystemet.

Att det finns en global imperialistisk hierarki vet egentligen alla. Men att den inte bara grundar sig på ekonomisk – utan även på bland annat militär och politisk – makt är en av de insikter som alltid skiljt vänsterns analys från högerens, och det behöver vara tydligt i Vänsterpartiets partiprogram.

Det kan tyckas vansinnigt, men många västerländska tänkare och politiker förstår ju inte ens att det ockuperande Israel och det ockuperade Palestina inte är jämbördiga parter, utan envisas med att hävda att det är det koloniserade folket snarare än den koloniserande regimen som måste ändra på sig för att fred ska bli

möjlig. För att effektivt kunna bemöta sådana narrativ måste vi ha en glasklar analys som förklarar hur dagens orättvisor återskapas och upprätthålls.

Ett exempel på hur programkommissionens analys blir luddig här är meningen på raderna 486-488:

”Världens stormakter har länge drivit destruktiva geopolitiska konflikter om kontrollen över strategiska råvaror, teknologi och finansiella flöden.”

Det är förstås sant i någon mening, men även en någorlunda tänkande liberal kan hålla med om det, eftersom analysen inte skiljer på imperialism under olika historiska epoker, eller reder ut på vilka sätt olika typer av stormakter, eller ”småmakter” som Sverige för den delen, skiljer sig åt. Programkommissionens analys här är otydlig med hur just kapitalismen som ekonomiskt system samverkar med politisk och militär global makt. En systemkritisk analys behöver visa på vilka stater som har stor respektive liten makt på alla de områden som pekas ut – ”strategiska råvaror, teknologi och finansiella flöden” – för att vara vägledande.

Gör man en sådan analys förstår man plötsligt varför framför allt ekonomiska värden flödar från den globala södern till USA, Västeuropa och Japan (som alla samverkar med varandra globalt) snarare än tvärtom, varför imperialismens kärnländer (och några allierade gulfstater) konsumerar en så stor andel världens naturresurser – särskilt per capita – jämfört med de stormakter som har makt på bara några av dessa områden, som Ryssland, Brasilien eller Indien. Man förstår också bättre varför Kina, som står relativt starkt såväl vad gäller strategiska råvaror som teknologi och finansiella flöden, har något av en mellanroll här, men ändå är svagare än det samlade väst på, inte minst om man väger in militära förhållanden.

Såväl den militära styrkans betydelse som förmågan att exploatera andra länder ekonomiskt avgörs av de här faktorerna samlat – samtidigt som de politiska krafter som styr de olika staterna påverkar hur den makten sedan använts.

Allt det här antyds i programkommissionens text, men det behöver skrivas ut så att det blir tydligt. Även många av de problem med auktoritära utvecklingar som kommit att präglade befrielseörelser i världen efter avkoloniseringen, vilket programkommissionen utvecklar på raderna efter, förklaras bättre av analysen som föreslås av denna motion än av programkommissionens text.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 486-488: ”Världens stormakter har länge drivit destruktiva geopolitiska konflikter om kontrollen över strategiska råvaror, teknologi och finansiella flöden.” byts ut till: ”Idag utövas imperialistiska maktrelationer främst genom de dominerande ländernas kontroll över andra länders strategiska råvaror, finansiella och mediala flöden, samt över global spetsteknologi. Ofta räcker sådan kontroll för att ge politisk inflytande över de dominerade länderna och för att göra det möjligt att även dominera och överexploatera dessa länders arbetskraft och råvaror. Men imperialistiska maktförhållanden upprätthålls ytterst även genom geopolitisk dominans och militär kontroll, hot och våld, och förutsätter därför även att de dominerande länderna är militärt överlägsna. Behovet av att centralisera stater och rörelser för att stå emot imperialistiskt tryck, eller för att i samarbete med imperialistiska makter slå ned folkliga rörelser som står för sådant motstånd, har starkt präglat den politiska utvecklingen i alla världens dominerade länder.”

Radreferens: 486

B 326 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”Kapitalet har dragits till underordnade länder för att det har varit platser” på rad 500–501 ändras till ” Kapitalistiska intressen har sökt sig till underordnade länder” och att ordet ”Det” på rad 503 följaktligen ändras till ”De”

Radreferens: 500

B 327 Enskild

Stöd åt folkens frihetskamp

I förslaget till nytt partiprogram så beskrivs det hur imperialistiska stater använder alla medel till hands för att upprätthålla den kapitalistiska världsordningen . Däremot så finns det inget uttalat stöd för de människor som tvingas till frihetskamp mot imperialiststater och ockupationsmakter. Som ett uttryck för internationell solidaritet med de som tvingas göra den yttersta uppoffringen för friheten så bör vi införa ett sådant stycke.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 500 föra in följande stycke: ”Människors kamp för just befrielse, nationellt oberoende och social rättvisa har ofta mötts med ett sådant övervåld från stormakter och kapitalet att den väpnade befrielsekampen har blivit oundviklig. Vietnams seger över USA och störtandet av apartheidregimen i Sydafrika är bara två exempel. Den väpnade kampen ska inte romantiseras. Den är alltid sista utvägen. Risker är att bruket av våld kommer att fortsätta prägla det samhälle som ska byggas efter segern. Desto viktigare är den internationella solidariteten. Den kan bidra till att förutsättningarna för övergång till fredlig, demokratisk masskamp skapas.”

Radreferens: 500

Robert Armblad, Växjö, Marcus Wallin, Alingsås

B 328 Malmö

Nu får vi släppa idén om västeuropas ekonomier som “mer utvecklade”

Vi måste komma bort från idén om att det är för att Västeuropas ekonomier är “mer utvecklade” som det gått att bygga starka folkliga rörelser och demokrati i dessa. Ekonomier kan vara väldigt starka och utvecklade men inom ramen för diktatoriska maktordningar - kolla på Kina till exempel. Det som har varit avgörande i många fall är att kapitalet behövt samtycke från arbetarbefolkningarna i sina hemländer och där gått med demokratiska reformer (ibland, ibland väljer de fascism).

Föreslår kongressen besluta

att på rad 502-503 byta ut “mer utvecklade ekonomier” till "imperialismens kärnländer”

Radreferens: 502

B 329 Karlstad

Klimatförändringarna kan leda till konflikter och ökad migration

FN har på ett tidigt stadium varnat för att klimatförändringarna kan leda till ökade konflikter och att många människor inte kan bo kvar bland annat på grund av långvarig torka, översvämningar och minskade skördar. Naturskyddsföreningen formulerar problemet så här:

”António Guterres, som tidigare var högkommissionär för FN:s flyktingkommissariat UNHCR, har upprepade gånger påpekat sambanden mellan klimatförändringarna, global instabilitet och en växande mängd flyktingar i världen. Han menar att klimatförändringarna är vår tids stora utmaning.”

Föreslår kongressen besluta

att lägga till texten på rad 505: ”Dessutom orsakar klimatförändringarna, i huvudsak orsakade av västvärlden, ett varmare klimat som ökar riskerna för väpnade konflikter samt bidrar till en ökande migration eftersom det blir allt svårare att leva i de hårdast drabbade delarna av världen.”

Radreferens: 505

B 330 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”det” på rad 506 ändras till ”som kapitalistiska intressen”

Radreferens: 506

B 331 Malmö

Ojämligheten är poängen, inte en olyckshändelse

I stycke “En ojämlik värld” låter det i vissa snuttar som att det ändå i någon mån är människorna i det globala syds eget fel att de lever i fattigdom, eller en olyckshändelse. *Poängen* med den ojämlika värld som kapitalet och imperialismen bygger är att skapa fattiga människor som accepterar låga löner och därmed kan utgöra billig arbetskraft.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 509 byta ut “Människor har fastnat” till “Människor har hållits kvar” samt på rad 512-513 byta ut “när vi hade kunnat leva i en där alla får utveckla sina förmågor.” mot “därför att kapitalets behov av billig arbetskraft är själva syftet med den ojämlika värld de byggt.”

Radreferens: 512

B 332 Enskild

Klimatkrisen

En beskrivning av förhållandena i de fattiga länderna i syd är ofullständig om man inte lägger till detta, det största problemet på sikt

Föreslår kongressen besluta

att efter "mönstret." lägga till: "Människor i dessa länder är dessutom de som drabbas hårdast av klimatkrisens följder."

Radreferens: 511

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 333 Malmö, m.fl.

En ojämlik värld

Det går i förslaget till partiprogram att läsa "Världens ekonomiska utveckling har öppnat nya möjligheter till politisk frigörelse. När människor knyts ihop och kan ta sig ur den djupaste fattigdomen lägger det grunden för fackföreningar, kvinnorörelser och andra demokratiska krafter."

Dessa rader känns lite som tvärtomspråket, då det ju istället är den politiska och fackliga organiseringen och dess framgångar som har lett till ökat ekonomiskt välstånd. Det är också organiseringen för demokrati och mänskliga rättigheter, som gör att vi kan ta oss ur den djupaste fattigdomen och nå ökad jämlikhet. Fackföreningar och politiska partier har bildats just för detta!

Så som det idag står formulerat i programförslaget går det att uppfatta det som att texten vilar på en mer liberal ideologisk grund. Liberaler vill gärna påstå att det är ekonomisk utveckling i sig, som leder till bättre villkor i alla samhällsskikt och inte organisering och medveten kamp.

Föreslår kongressen besluta

att hela stycket på rad 514-519 stryks och ersätts med "Vi människor har allt att vinna på att samarbeta och tillsammans bygga en bättre värld i fred och frihet. Det är genom gemensam organisering i politiska partier, fackföreningar, kvinnorörelser och internationella solidaritetsrörelser som vi når politisk frigörelse och finner vägen ut ur fattigdom och ojämlikhet."

Radreferens: 514

Mia Christensson, Skurup

B 334 Kista, m.fl.

En bred syn på fred

Det är bra att vi i partiprogrammet tar tydlig ställning för fred, men vi borde ta lärdom från feministiska organisationer såsom IKFF och bredda vår syn på vad trygghet och fred faktiskt är. Det är inte enbart avsaknaden av krig utan även att alla människors grundläggande behov tillgodoses.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 18 rad 515 efter "...frihet" lägga till ", en värld där alla människors grundläggande behov tillgodoses."

Radreferens: 515

Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 335 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 5

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige.

Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar.

Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen.

Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 515 kompletteras med "i samklang med naturen" och därmed lyder: "Vi människor har allt att vinna på att samarbeta och tillsammans bygga en bättre värld i fred och frihet i samklang med naturen."

Radreferens: 515

B 336 Hammarby-Skarpnäck

Solidarisk klimatkamp för andra än oss själva – del 3

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att förslaget inte tydligare påtalar att vår kamp för klimatet också är en solidarisk kamp för andra än oss själva. För människor i andra delar av världen där klimatkrisen är högst påtaglig redan idag, och för framtida generationer som kommer att få uppleva klimatrelaterade problem av helt andra mått än vi gör idag.

Våra folkvalda måste kunna fatta obekväma beslut, så länge dessa beslut är baserade på bästa tillgänglig forskning och det råder konsensus bland experter. Vi kan inte förvänta oss att människor med problem här och nu alltid har möjlighet lyfta blicken för att kunna etablera starka positiva känslor kring samtliga beslut som behöver fattas. Beslut behöver dessutom i många fall när det gäller klimatet fattas utifrån ett långsiktigt perspektiv. Förändring tar tid och det är inte alltid tiden finns för ett förslag ska hinna bli populärt.

Vi har ett stort ansvar gentemot kommande generationer, människor i andra delar av världen och också mot naturen att agera skyndsamt och med kraft. Perspektivet måste vara bredare än dagens svenska väljare.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 522 lägga till "att överleva i klimatkrisen" och meningen därmed ska lyda: "Internationell solidaritet handlar om att se sig som en del av en större helhet och försvara varandras möjligheter att överleva i klimatkrisen och att utvecklas fritt."

Radreferens: 522

B 337 Hammarby-Skarpnäck

Militarism och kapprustning

De totala militärutgifterna i världen ökade med 3,7 procent i reala termer under 2022 och nådde med 2240 miljarder dollar en ny rekordnivå. I Europa noterades den kraftigaste årliga ökningen på minst 30 år (SIPRI). I Sveriges har militärutgifterna fördubblats sedan 2015. Nästa år beräknas de öka från 97 miljarder kronor till 117 miljarder. Därefter vill regeringen öka dem till 130 miljarder 2025.

Föreslår kongressen besluta

att följande nytt huvudstycke införs efter rad 522: "Militärindustrins ekonomiska och därmed politiska tyngd och inflytande över samhällsutvecklingen ökar snabbt vilket leder till en allt starkare militarisering av hela samhället. Förslag om militära lösningar på civila samhällsproblem hörs ofta som t.ex. att sätta in militär i socialt och ekonomiskt utsatta områden. Krigsretorik blir utgångspunkt för repressiv lagstiftning riktad mot alla medborgare och inskränkningar av demokratiska fri- och rättigheter och begränsningar av press- och yttrandefrihet. De militära rustningarna är därmed i sig ett hot mot de demokratiska rättigheter de är sagda att försvara. De explosivt ökande militärkostnaderna begränsar utrymmet för sociala reformer och förbrukar ekonomiska resurser som skulle kunna användas för att försvara och utveckla välfärden. Vänsterpartiet är det parti som tydligt tar avstånd från militariseringen av samhället och den gränslösa militära upprustningen."

Radreferens: 522

B 338 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 11

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 523) "Rasism" ändras till "Kamp mot rasism"

Radreferens: 523

B 339 Malmö, m.fl.

Rasism och antirasism

Vänsterpartiet har en stolt modern tradition som det tydligaste och starkaste antirasistiska partiet. Det är baserad på en förståelse att socialism och feminism kräver antirasism, och att ett samhälle fritt från rasism kräver socialism och feminism. Dagens SD-styrda regering använder rasism inte bara för att förstöra livet för människor som betraktas som icke-svenskar, människor med utländsk bakgrund och personer som söker skydd i Sverige, utan också som en murbräcka för att försämra för stora delar av befolkningen. Att besluta om ett nytt partiprogram i Tidö-avtalets era som tar bort den antirasistiska analysen, tonar ner den antirasistiska kampen och osynliggör kopplingen mellan socialism, feminism och antirasism, försvagar inte bara vår antirasism utan även vår socialistiska kamp.

Föreslår kongressen besluta

att avsnittet "Rasism" stryks och ersätts med följande rubrik och text: "Rasism och antirasism" "Vi lever i en rasistisk global världsordning. Rasistiska strukturer finns också i det svenska samhället. Rasism bygger på två skilda logiker som i varierande grad vävs samman i verkligheten. Å ena sidan exploatering och å andra sidan exkludering. Rasismen bygger på processer av rasifiering, det vill säga hur grupper av människor, många (men inte alla) invandrade eller barn till invandrade, åtskiljs genom biologiska och kulturella konstruktioner och praktiker, och görs till annorlunda, mindre värda och underordnade. Samtidigt som makten och dess representanter rasifierar sig själva, som det rätta och normala. Dagens rasistiska strukturer är dels ett resultat av rättfärdigandet av kolonialismens och imperialismens utplundring av naturen och utsugning av människor. Dels är det en effekt av hur stater använt tankar om ett homogent folk och utestängandet och underordnandet av de "andra" genom övergrepp och förtryck mot grupper av människor, bland annat de som idag kallas nationella minoriteter och ursprungsbefolkningar. Även om användandet av ord som ras minskat så lever rasismens huvuddrag kvar genom föreställningar om ras, ofta uttryckta i mer diffusa former genom begrepp som etnicitet och kultur, som dessutom är negativt definierade. Den exploaterande rasismen tar sin utgångspunkt i en nedvärdering av de "andra", där möjligheten till exploatering blir en konsekvens av att de inte är lika mycket värda. Den exploaterande rasismen finns såväl direkt som indirekt i lagstiftning, men först och främst genom institutionella processer som producerar olika former av rasifierad diskriminering inom arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, men även inom välfärdsinstitutioner. Nyliberalismen har på många sätt gått hand i hand med den exploaterande rasismen i sitt sökande efter att förbilliga arbetskraften. Sättet som migration lagstiftas innebär i regel att invandrade tvingas sälja sin arbetskraft till löner och arbetsvillkor som är betydligt sämre än andras. I Sverige, liksom i många andra europeiska länder, har rasistiska strukturer gjort att klassamhället fått en rasifierad skiktning. Att vissa folk hålls nere i fattigdom och förtryck framstår som en bekräftelse av den rasistiska världsbilden, samtidigt som rasismen aktivt återskapar den orättvisa världsordningen. Den exkluderande rasismen tar sin utgångspunkt i en tankefigur där rasifierade grupper hotar samhället såväl kulturellt som ekonomiskt. Den exkluderande rasismen utgår från att skillnaden mellan grupper, kulturer och nationer är oöverbryggbara. Genom att se kulturer som närmast oföränderliga återskapas en tanke om ras. Den exkluderande rasismen uttrycks först och främst genom en praktik baserad på segregation. I sina mer aggressiva former av uteslutning används våld och i extrema fall syftar den till eliminering. De högerextrema, rasistiska och fascistiska organisationer och partier som sedan slutet av 1900-talet växt sig starkare i Europa kännetecknas först och främst av en exkluderande rasism. I Sverige yttrar sig den exkluderande rasismen dels i misshandel, förföljelser och trakasserier, dels i olika former av diskriminering. Diskriminering av människor på grund av utseende eller ursprung är förbjuden antingen den är

medveten eller inte, men utgör trots det en del av det vardagliga samhällslivet. Rasismen samspelar med andra maktstrukturer. Sambandet mellan det kapitalistiska systemet och rasismen syns tydligt i den globala arbetsdelningen och den imperialistiska exploateringen. Västvärldens rikedom är delvis skapad genom utarmning av den lokala och regionala miljön i utvecklingsländerna. Kapitalismens legitimitet är baserad på att försvara skillnader och klyftor, att sänka löner och försvaga sammanhållning, och har därmed ofta lätt att samverka med vissa former av rasism. En arbetsmarknad där rasifierade grupper i högre grad är arbetslösa eller i jobb med de sämsta villkoren underlättar för kapitalet att sätta ett tryck på alla arbetstagare. Även patriarkatet och rasismen samverkar. Rasifierade kvinnor möts av rasistiska och patriarkala föreställningar från majoritetssamhället och skiktas längst ned i den ekonomisk-sociala hierarkin. Hushållsarbete i andras hem kan exempelvis framställas som ett framsteg för dem. När sexuellt färgade föreställningar knyts till hudfärg eller kulturell bakgrund drabbas både kvinnor och män, även om kvinnor får bära huvudbördan av såväl ekonomiskt som sexualiserat förtryck. Rasismen är inte statisk. Formerna för hur den uttrycks förändras över tid. Likaså drabbar rasism olika grupper av människor på olika sätt över tid. Rasismens utveckling är ett resultat av kampen mellan den exploaterande och exkluderande rasismens företrädare, och styrkan i den antirasistiska kampen. Rasism kan bekämpas genom en medveten antirasistisk politik som förs på flera plan samtidigt. En framgångsrik antirasism förutsätter att de som på olika sätt utsätts för rasism får utrymme att tillsammans med övriga progressiva och anti-rasistiska organisationer och människor bedriva en systematisk kamp mot rasism, parallellt med vår kamp mot kapitalism och patriarkat. Men människors värderingar påverkas också av de normer som anges i bland annat utrikespolitik och asyltagstiftning. Därför är arbetet för en human flyktingpolitik också ett antirasistiskt arbete. För att antirasismen ska vara långsiktigt framgångsrik behöver den också innebära konkreta samhällsförändringar som bygger in gemensamma intressen mellan människor med olika bakgrund. Arbetet för full sysselsättning, trygghet för löntagarkollektivet och en generell välfärd som omfattar alla samhällets invånare, på landsbygd och i städer, är därför strategiskt viktigt också ur ett antirasistiskt perspektiv. Vår antirasistiska kamp är också en kamp för internationell solidaritet."

Radreferens: 523

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje

B 340 Vänsterpartiet Göteborg

Ändringsförslag under Rasismen

Texten som programkommittén presenterar under Rasismen har i sin nuvarande form helt tappat sin teoretiska kontext och ger dessutom ingen förklaring till den utsugning och plundring av naturens och människors livsmiljö som kolonialismen och bosättarkolonialismen står för. Idag, mer än någonsin, är det viktigt att ge bakgrund till att kapitalismen upprätthålls av rasistiska strukturer, om vi ska kunna bekämpa det.

Föreslår kongressen besluta

att texten i första stycket under "Rasismen" rad 524-528 ska bytas ut mot denna text: "Dagens rasistiska strukturer är dels ett resultat av rättfärdigandet av kolonialismens och imperialismens utplundring av naturen och utsugning av människor. Dels är det en effekt av hur stater använt tankar om ett homogent folk och utestängandet och underordnandet av de andra genom övergrepp, förtryck och även etnisk rensning genom bosättarkolonialism, mot grupper av människor, bland annat de som idag kallas nationella minoriteter och ursprungsfolk. Den exploaterande rasismen finns såväl direkt som indirekt i lagstiftning, men först och främst genom institutionella processer som producerar olika former av rasifierad diskriminering (den s.k. vithetsnormen) inom arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, men även inom välfärdsinstitutioner. Rasismen samspelar även med andra

maktstrukturer. Sambandet mellan det kapitalistiska systemet och rasismen syns tydligt i den globala arbetsdelningen och den imperialistiska exploateringen. Västvärldens rikedom är delvis skapat genom utarmning av den lokala och regionala miljön i utvecklingsländerna. Kapitalismens legitimitet är baserad på att försvara skillnader och klyftor, att sänka löner och försvaga sammanhållning, och har därmed ofta lätt att samverka med vissa former av rasism. En arbetsmarknad där rasifierade grupper i högre grad är arbetslösa eller i jobb med de sämsta villkoren underlättar för kapitalet att sätta ett tryck på alla arbetstagare.”

Radreferens: 524

B 341 Skärholmen

Rasism och antirasism

Vänsterpartiet har en stolt modern tradition som det tydligaste och starkaste antirasistiska partiet. Det är baserat på en förståelse att socialism och feminism kräver antirasism, och att ett samhälle fritt från rasism kräver socialism och feminism. Dagens SD styrda regering använder rasism inte bara för att förstöra livet för människor som betraktas som ickesvenskar, människor med utländsk bakgrund och personer som söker skydd i Sverige, utan också som en murbräcka för att försämra för stora delar av befolkningen. Att besluta om ett nytt partiprogram i Tidö-avtalets era som tar bort den antirasistiska analysen, tonar ner den antirasistiska kampen och osynliggör kopplingen mellan socialism, feminism och antirasism, försvagar inte bara vår antirasism utan även vår socialistiska kamp.

Föreslår kongressen besluta

att avsnittet "Rasism" stryks och ersätts med följande text: "Vi lever i en värld där rasism är utbrett, även i Sverige. Rasism bygger på två huvudsakliga logiker: exploatering och exkludering. Det innebär att vissa grupper anses mindre värda och underordnade, medan makthavare framställer sig själva som normen. Denna rasism är resultatet av historisk kolonialism och imperialism, samt staters uteslutande av "andra" grupper genom förtryck och övergrepp. Exploaterande rasism innebär att vissa grupper nedvärderas och exploateras, vilket ofta syns genom rasifierad diskriminering på arbetsmarknaden, inom bostadsmarknaden och i välfärdsinstitutioner. Nyliberalismen har också bidragit till detta genom att söka billig arbetskraft genom migration. Exkluderande rasism ser rasifierade grupper som hot mot samhället och uttrycks ofta genom segregation och ibland till och med våld. Högerextrema organisationer och partier är vanligtvis förknippade med denna form av rasism, som också kan leda till diskriminering och förföljelse. Rasismen samverkar med andra maktsystem, såsom kapitalism och patriarkatet. Den bidrar till att upprätthålla ojämlikheter och pressar rasifierade grupper till sämre arbetsvillkor och ekonomisk utsatthet. Kvinnor från rasifierade grupper drabbas också av både rasistiska och patriarkala föreställningar. Rasismen förändras över tid och påverkas av olika grupper och deras kamp mot den. Kampen mot rasism kräver en medveten politik och konkreta förändringar som främjar sammanhållning och solidaritet mellan alla medborgare, oavsett bakgrund. Det är också viktigt att arbeta för internationell solidaritet för att bekämpa rasism på global nivå."

Radreferens: 523

B 342 Tyresö, m.fl.

Rasism - en självständig förtryckarstruktur

Rasism beskrivs i förslaget enbart som ett medel, men rasismen är en självständig förtryckarstruktur som sitter i huvudet på de flesta av oss. I nuvarande partiprogram förklaras hur rasismen både exploaterar och exkluderar människor, men i förslaget låter det som att den uppfunnits som ett verktyg av de besuttna. Med den logiken skulle den försvinna när kapitalismen ersätts av socialism, men så enkelt är det inte. För att

kunna motarbeta de rasistiska tankemönster vi själva är bärare av, måste vi förstå dem och bemöta dem överallt.

Föreslår kongressen besluta

att rad 525-548 stryks och ersätts av: "De byggs upp av så kallad rasifiering, det vill säga att grupper av människor skiljs åt genom biologiska och kulturella konstruktioner och görs till annorlunda och underordnade. Sådana idéer drar kapitalet nytta av för att normalisera orimliga arbetsvillkor, minska stödet för omsorg eller försvara imperialistiska krig, och människors motvilja mot orättvisor riktas mot t ex immigranter istället för mot dem som har makt och resurser. De rasistiska strukturerna gör att vissa människor försätts i situationer som de har mycket liten möjlighet att själva påverka. Ändå ges de skulden inte bara för sin egen situation utan för samhällsproblem i stort. Eftersom vi beskrivs som olika grupper som står emot varandra kan det framstå som att det ligger i vårt intresse att kapitalet trampar på andra människor. När de sämre villkoren breder ut sig skyller man lätt på dem som drabbas, istället för att se vad som händer och rikta ilskan åt rätt håll. Rasismen återskapas dels genom att vi ofta ser immigranter i lägre positioner på arbetsmarknaden, dels genom att krigsdrabbade människor hindras att söka skydd i vårt land genom en omänsklig asylpolitik. Det ligger i de allra flesta människors intresse att alla har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Endast så får vi en tryggare arbetsmarknad och ett stabilt samhälle där tilliten ökar. Därför måste vårt arbete för rättvisa och solidaritet också innebära att organisera både välfärdstjänster och rättsväsende så att de inte återskapar rasistiska mönster och handlingsätt."

Radreferens: 525

Helena Duroj, Hedemora

B 343 Eskilstuna

Definiera målet 5: Ett socialistiskt samhälle

Vi vill stryka meningen om att kapitalet eller kapitalismen har dragits till fattigdom och rättslöshet för att skada människors förhandlingsstyrka, eftersom det inte stämmer. Kapitalismen som system har ingen moral utan har ett flertal inneboende motsättningar som skapar den fattigdom som programförslaget beskriver.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 529-537 till: "Kapitalismen har fortsatt dragit nytta av de idéerna för att normalisera orimliga arbetsvillkor, sänka stödet för att ta hand om varandra eller försvara imperialistiska krig. Det syns till exempel i exploateringen av migrantarbetare som saknar grundläggande juridiska rättigheter i det land de bor i. En del av de rasistiska strukturerna är att vissa människor sätts i den sortens situationer, där handlingsalternativen är hårt begränsade."

Radreferens: 529

B 344 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”Kapitalet” på rad 529 ändras till ”Kapitalstarka individer och organisationer”, och att ordet ”Det” på rad 531 följaktligen ändras till ”De”

Radreferens: 529

B 345 Birka-Vasa

Förhandlingsstyrka

Det kanske mest centrala begreppet av alla i förslaget till nytt partiprogram är ”förhandlingsstyrka”. Det dyker upp inte mindre än 20 gånger på de sammanlagt 46 sidorna.

Ordet ”förhandlingsstyrka” är inte oproblematiskt. För samtidigt som det leder tankarna till arbetsplatsen och facklig solidaritet, och trots att vi är Sveriges enda parti för arbetare, finns det mer i livet än att bara gå till, och vara på, jobbet. Att prata om förhandlingsstyrka på arbetsplatsen är inte fel, men det finns situationer i livet där det – av olika anledningar – kanske inte är lämpligt, önskvärt eller ens möjligt att förhandla. På sidorna 18-19, under avsnittet ”Rasism”, nämns förhandlingsstyrkan i relation till vårt, och den bredare antirasistiska rörelsens, Det ger lätt sken av att det handlar om förhandlingar mellan två parter som befinner sig på ungefär samma styrkenivå.

Trots att det på dagens arbetsmarknad knappast finns någon jämvikt i förhållandet mellan arbetsköpare och arbetare, är det mer rimligt att prata om förhandlingsstyrka i fackliga situationer – just eftersom förhandlingar är en så vanligt förekommande del av det fackliga arbetet. Den antirasistiska kampen sker fortfarande – i Sverige 2024! – stundtals med livet som insats. Ur det kan komma många saker: ilska, rädsla, förtvivlan och förhoppningsvis viljan till fortsatt organisering.

Det finns naturligtvis styrka i den antirasistiska kampen. Men den styrkan kommer från rörelsen. Självklart ska vi förhandla. Men det finns inget som säger att vi nödvändigtvis kommer bygga på den så kallade förhandlingsstyrkan varje gång vi slår oss ner med en motpart. Låt oss visa varandra omsorg och inse riskerna som finns i den antirasistiska kampen.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”förhandlingsstyrka” på raderna 533 respektive 569 byts ut mot ”kampvilja” och dessutom stryks på rad 538, så att meningen kommer att lyda som följer: ”De allra flesta människor har tvärtom ett intresse av att alla har ordentliga rättigheter och skyddsnät, eftersom det lyfter nivån på hela arbetsmarknaden.”

Radreferens: 533

B 346 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalet” på rad 545 ändras till ”de stora kapitalägarna”

Radreferens: 545

B 347 Hägersten

Tydligare definition av rasism del 2

Se B 350

Föreslår kongressen besluta

att på rad 549: "Strategisk rasism har länge varit en del av högerens retoriska och..." ersätts med:
"Rasism har länge varit en del av högerens retoriska och..."

Radreferens: 549

B 348 Enskild

Lägg till text som beskriver hur högern under 1900-talets senare del kostade på sig att visa en mer "human sida" men att detta ändrats till följd av SD:s framgångar

I den första delen av förslaget till nytt partiprogram beskrivs partiets ideologiska grund och vissa historiska skeenden. Generellt saknas beskrivningar av hur det som beskrivs har påverkat den utveckling som skett i Sverige under de senaste decennierna. En sådan koppling är viktig för att göra texten mer relevant och förståelig för dess framtida läsare.

Mot bakgrund av det föreslår vi sex ändringar på olika platser i den delen. Denna motion föreslår en förändring i texten under rubriken "Rasism" och syftar till att beskriva hur högerpartier under slutet av 1900-talet förvisso visade en mer human sida vilket nu - i kölvattnet av SD:s framgångar - ändrats.

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 549 ändras till följande: "Strategisk rasism har länge varit en del av högerens retoriska och politiska verktygslåda. Ju mer segregerat ett samhälle är, desto enklare är det att sprida misstänksamhet mellan människor som har all anledning att hålla ihop. Under 1900-talets andra hälft då människors levnadsstandard successivt höjdes och samhället blev allt jämlikare fanns emellertid en bred enighet om en human politik i Sveriges riksdag, även bland högerpartierna. Under 2000-talet då nedrustningen av välfärden blivit synlig har den auktoritära högern vuxit och nästan samtliga partier i Sveriges riksdag tagit efter deras retorik. Det är upp till de progressiva rörelserna att sätta ord på varför de använder den strategin, försvara alla människors värdighet och föra tillbaka diskussionen till de verkliga konfliktlinjerna."

Radreferens: 549

Nina Orefjärd, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 349 Vänsterpartiet Fyrbodalen, Lysekil

Rasism är en egen maktstruktur

Programförslaget har en väldigt förenklad beskrivning av rasism som antyder att rasismen försvinner om vi bara uppnår ekonomisk jämlikhet. Det är helt enkelt inte sant. Jag/vi föreslår därför en del tillägg i texten som hjälper upp läget något.

Föreslår kongressen besluta

att följande text läggs till mellan raderna 560 och 561: "Även om vi skulle uppnå fullständig ekonomisk jämlikhet så skulle rasismen finnas kvar som en maktstruktur vi måste vara medvetna om. Även vi Vänsterpartister bär med oss föreställningar och fördomar som vi ständigt måste vara medvetna om och utmana när det gäller tillit till och respekt för varandra."

Radreferens: 560

B 350 Hägersten

Tydligare definition av rasism

Definitionen av rasism i partiprogrammet bör vara väl definierad och avvägd för att svara mot de samhällsutmaningar vi ser idag. I partiprogrammet beskrivs rasism som en omedveten handling av enskilda individer, vilket ger en endimensionell och reducerad förestående av hur rasism fungerar i samhället. Beskrivningen riskerar att skapa en felaktig förståelse och i förlängningen skapa ineffektiva policy svar.

Baserat på teorier baserade på förståelsen av rasism som en teknologi, i linje med Michel Foucaults användning av termen som ett sätt att förstå politiska maktrelationer, föreslås följande.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 561-566: "Rasistiska tankemönster fungerar ofta mer eller mindre omedvetet. Däremot kommer de till stor del ur den långa historien av medvetet skapade rasistiska berättelser och myter. Eftersom gamla tiders rasläror blivit svåra att försvara är många av de negativa stereotyper som sprids idag istället knutna till etnicitet, religion och kultur." ersätts med: "Rasism existerar i samhället genom att dela upp människor i olika sorter och tillskriva dem nedärva egenskaper beroende på tillhörighet till en viss grupp såsom hudfärg, etnicitet, religion eller kultur. Den uppdelningen upprätthåller en ojämlig fördelning av makt, resurser och rättigheter. Rasism samexisterar med idéer om till exempel kön, sexualitet och klass, och gör att människor drabbas av rasism på olika sätt."

Radreferens: 561

B 351 Vänsterpartiet Fyrbodalen, Lysekil

Krävs mer för att kunna "lägga det rasistiska idéarvet" bakom oss

Det rasistiska idéarvet sitter djupt hos oss människor och kräver arbete liknande det arbete vi under många år drivit kring feminismen. Vi måste våga se på oss själva och utmana vår självbild och vardag för att komma åt just "det rasistiska idéarvet".

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 567-576: "Trots att de rasistiska idéerna satt sig djupt visar historien tydligt att det finns möjligheter att göra upp med det arvet. Det arbete rasifierade personer står för ger också förhandlingsstyrka. Tålmodigt, organiserat arbete för gemensamma intressen har betytt mycket för att bryta med gamla strukturer och skapa genuin sammanhållning. Människor föredrar i grunden gemenskap. Det tar energi att försöka hålla oss uppdelade. Ett samhälle där vi möts på mer jämlika villkor kommer också att vara ett samhälle som kan lägga det rasistiska idéarvet bakom sig." ersätts

med texten: "Ekonomiska klyftor och segregation utgör en grogrund för att spela på djupt rotade fördomar och föreställningar, peka ut syndabockar och lansera förenklade lösningar som går ut på att de utpekade syndabockarna skuldbeläggs. Det är i den här myllan högerpopulism kan frodas. Att tillsammans sträva mot ökad ekonomisk jämlikhet tar bort det viktigaste fundamentet för högerpopulismen och skapar ett samhälle med bättre förutsättningar att ta itu med vårt rasistiska idéarv och ta ett steg närmare verklig jämlikhet."

Radreferens: 567

B 352 Enskild

Kulturrasism

När rasisterna upptäckte att det blev allt svårare att motivera sin rasism utifrån biologiska begrepp så övergick de runt slutet av 1970-talet till att motivera åtskillnadspolitik med kulturella skillnader. Detta beskrivs kort på raderna 563–566 i programförslaget. Det är bra! Men för att tydliggöra kan man lägga till en mening om där begreppet kulturrasism introduceras.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening förs in sist på rad 566: "Ibland talar man då om kulturrasism."

Radreferens: 566

Sverker Scheutz, Enköping

B 353 Enskild

Sverige har aldrig varit homogent och det är bra

Nationalistiska idéer, krav på assimilering, idéer om svårintegrerade grupper har fått fäste i det politiska och offentliga samtalet hos inte bara SD och den övriga högern, utan även i delar av socialdemokratin. En falsk myt om Sveriges historia skrivs, där Sverige har varit ett homogent land innan människor de senaste decennierna invandrade eller flydde hit. Sveriges erkända nationella minoriteter judar, romer, samer (som även är ursprungsbefolkning), sverigefinnar och tornedalingar har utsatts och utsätts för rasism och kränkningar och har historiskt funnits länge i Sverige. Detta vittnar om att Sverige aldrig har bestått av enbart ett homogent folk. Att nu även socialdemokratin hakar på dessa nationalistiska idéer, kallar vissa grupper för "svårintegrerade" och liknande, gör att Vänsterpartiet mer tydligt måste stå upp för det mångkulturella Sverige. Nationalistiska idéer, krav på assimilering, idéer om svårintegrerade grupper har fått fäste i det politiska och offentliga samtalet hos inte bara SD och den övriga högern, utan även i delar av socialdemokratin. En falsk myt om Sveriges historia skrivs, där Sverige har varit ett homogent land innan människor de senaste decennierna invandrade eller flydde hit. Sveriges erkända nationella minoriteter judar, romer, samer (som även är ursprungsbefolkning), sverigefinnar och tornedalingar har utsatts och utsätts för rasism och kränkningar och har historiskt funnits länge i Sverige. Detta vittnar om att Sverige aldrig har bestått av enbart ett homogent folk. Att nu även socialdemokratin hakar på dessa nationalistiska idéer, kallar vissa grupper för "svårintegrerade" och liknande, gör att Vänsterpartiet mer tydligt måste stå upp för det mångkulturella Sverige.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 566 lägga till följande stycke: "Att Sverige bestod av ett enda folk med gemensamt språk och gemensam kultur innan människor invandrade är en myt som sprids framför allt av högern.

Sverige har aldrig haft, och kommer aldrig bestå av, ett homogent folk. Vi ser det mångkulturella samhället som nödvändigt och eftersträvänsvärt."

Radreferens: 566

Sofie Valfridsson, Malmö, Nina Jakku, Malmö

B 354 Eskilstuna

Definiera målet 6: Ett socialistiskt samhälle

Det är otydligt vad som menas med att det arbete som rasifierade personer står för också ger förhandlingsstyrka. Därför vill vi att den meningen stryks. Vi vill också att den därpå följande meningen omformuleras i en mer framåtsyftande riktning jämfört med den nuvarande formuleringen.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 568-572 till: "det finns alla möjligheter att göra upp med det arvet. Genom tålmodigt, organiserat arbete för gemensamma intressen kan vi bryta gamla strukturer och skapa genuin sammanhållning"

Radreferens: 568

B 355 Tyresö, m.fl.

Rasism

Rasism beskrivs i förslaget enbart som ett medel, men rasismen är en självständig förtryckarstruktur som sitter i huvudet på de flesta av oss. I förslaget låter det som att rasismen uppfunnits som ett verktyg av de besuttna. Med den logiken skulle den försvinna när kapitalismen ersätts av socialism, men så enkelt är det inte. För att kunna motarbeta de rasistiska tankemönstren vi själva är bärare av, måste vi förstå dem och bemöta dem överallt.

Föreslår kongressen besluta

att rad 574 skrivs om till: "I ett samhälle där vi möts på mer jämlika villkor blir det lättare att lägga det rasistiska idéarbetet bakom oss, och omvänt: gör vi oss av med rasistiskt tankegods underlättar vi ett gemensamt arbete för demokrati och välfärd."

Radreferens: 574

Helena Duroj, Hedemora

B 356 Malmö, m.fl.

Ursprungsbefolkning och nationella minoriteter

Ska Vänsterpartiet ta frågan om alla människors rätt att i samverkan leva i frihet så gäller det även ursprungsfolk och nationella minoriteter. Ursprungsfolk nämns inte alls och nationella minoriteter endast marginellt. Rasism finns i många olika former och Vänsterpartiet behöver vara tydligt. En sång till frihet gäller också ursprungsfolk och nationella minoriteter.

Föreslår kongressen besluta

att följande rubrik och text läggs in som nytt stycke efter rad 576: "Ursprungsfolk och nationella minoriteter" "Samer är Sveriges ursprungsfolk och har historiskt utsatts av oförrätter av den svenska

staten. Sametingets självbestämmande bör förstärkas. Sverige måste prioritera arbetet med att ratificera konventionen ILO 169 om ursprungsfolk och stamfolks rättigheter. Förtryck av nationella minoriteter och en politik för tvångsassimilering är en beklagansvärd och ännu på många sätt obearbetad del av Sveriges historia som lever kvar och har konsekvenser även i vår tid. Genom internationella avtal och svensk lagstiftning har Sverige nu förbundit sig att skydda och stärka samers, tornedalingars, sverigefinnars, romers och judars rättigheter till identitet, språk, kulturarv och religion. Men mycket återstår att göra. Möjligheten att använda det egna språket i kontakt med myndigheter bör utökas och gälla alla talare av ett nationellt minoritetsspråk oavsett var i landet de bor. Utbildningen i, på och om de nationella minoritetsspråken samt de nationella minoriteternas kultur och kulturarv bör utvidgas, liksom möjligheten till vård och omsorg av personal som talar det egna modersmålet. Ett demokratikrav är att alla som tillhör en nationell minoritet ska ha möjlighet att medverka i beslut och ta tillvara sina intressen inom samtliga samhällsområden."

Radreferens: 576

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje

B 357 Gävle

Allmänt

Frågor om segregation, integration och migration är frågor som berör många människor och som behöver belysas ur ett vänsterperspektiv. Orden integration och migration nämns överhuvudtaget inte i programförslaget, endast segregation. Segregationen nämns i samband med boende och skola men utan någon djupare beskrivning

Föreslår kongressen besluta

att frågorna om segregation, integration och migration lyfts in i lämpliga delar av programmet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 358 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 12

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att (rad 577) "Auktoritära högerkrafter" ändras till "Mänsklighet och sammanhållning" eller "Humanism och sammanhållning/solidaritet"

Radreferens: 577

B 359 Enskild

Antidemokratiska krafter

De auktoritära krafterna är i sin grund antidemokratiska och hotar därmed vår demokrati. Ett hot som måste tas på allvar. Dagligen ser vi hur dessa högerkrafter när de har möjlighet manifesterar sitt förakt för demokrati och alla människors lika värde. Vi behöver således en strategi för hur vi kan mobilisera samhället och stärka vår demokrati. Därför behöver vi förtydliga även i rubriken dessa antidemokratiska krafter.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 577 lägga till ordet "Antidemokratiska" i rubriken: "Auktoritära och Antidemokratiska högerkrafter"

Radreferens: 577

Christina Snell-Lumio, Övertorneå

B 360 Sundbyberg

Den auktoritära högern

Att beskriva den auktoritära högerns tillväxt utan att ta upp det sammanhang som gjort det möjligt blir ofullständigt. Det är viktigt att framhålla att ny-liberalismen stått fadder för detta. Att lyfta upp symbiosen mellan den auktoritära högern och ny-liberalismen. Kampen mot den auktoritära högern måste således i första hand föras mot den ny-liberala kapitalismen snarare än i diverse s.k. kulturfrågor.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 583 lägga till ett nytt stycke med följande lydelse: "Den auktoritära högerns tillväxt har fått sin näring i ny-liberalismens härjningar det senaste halvsekle, som lett till kraftigt ökade klyftor mellan dem som har och inte har. Detta gäller i Sverige liksom i många andra länder. Den auktoritära högern exploaterar det berättigade missnöje, som vuxit fram som en följd av detta, men riktar det åt fel håll, så att människor ställs mot varandra. Vi måste därför arbeta hårt för att det missnöjet vänds åt det håll där ansvaret för hur klyftorna växt finns, mot kapitalet och mot dem som går kapitalets ärenden."

Radreferens: 583

B 361 Ludvika

Ersätt vaga klass-begrepp med tydliga beskrivningar

Klass-samhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som "överklass" och "borgarklass" framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med "borgarklass" och "överklass". Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klass-termer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "överklassens" på rad 585 ändras till "de mest privilegierades"

Radreferens: 585

B 362 Eskilstuna

Definiera målet 7: Ett socialistiskt samhälle

Vi vill stryka ordet förhandlingsstyrka ur denna passage.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 587-588 till: "direkta angrepp på vissa grupperns rättigheter. Det leder det politiska fältet bort från..."

Radreferens: 587

B 363 Enskild

Angående partiprogram, auktoritära högerkrafter, rad 589

Avsnittet är i huvudsak mycket bra men jag vill ändå göra ett litet tillägg.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 589 göra tillägget: "Det får människor att försvara sina marginella fördelar, vilket gör oss alla till gemensamma förlorare."

Radreferens: 589

Jan Gustavsson, Norrköping

B 364 Linné, Sundsvall, m.fl.

Rad 605 Tillägg om auktoritära högerens klimatförnekande som motverkar klimatomställningen

I förslaget uttrycks att "Den auktoritära högerens grundläggande svaghet är att deras faktiska politik går emot de flestas intressen. De kan fånga upp människors frustrationer med samhället, men inte bygga något bättre". Efter den texten föreslår vi ett tillägg om auktoritära högerens klimatförnekande på rad 605 efter "bättre".

Föreslår kongressen besluta

att på rad 605 efter "bättre" lägga till meningen "De förnekar kunskap om klimatkrisen och motarbetar den klimatomställning samhället behöver."

Radreferens: 605

Kerstin Sagström, Linköping, Lisbeth Hernriksson, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 365 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 1

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 21, rad 621, rubriken ”Våra svar” byts ut till ”Vänsterpartiet för ett bättre samhälle”

Radreferens: 621

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 366 Eskilstuna

Definiera målet 2: Ett socialistiskt samhälle

I förslaget finns inte ett tydligt socialistiskt mål för partiet. Därför motionerar vi i 10 motioner för att genomgående i programmet definiera vad vårt mål är: ett socialistiskt samhälle.

Ett parti som vill se ett annat samhälle än det nuvarande behöver vara tydligt med att det är målet. Ett socialistiskt parti behöver tydligt definiera att det är just ett socialistiskt parti och att ett socialistiskt samhälle är målet. I det nuvarande förslaget till partiprogram nämns ordet socialism en gång, och först i avslutningen av kapitlet ”Våra svar”.

Ett parti kan ha många uppgifter och arbetssätt. Det kan verka på olika nivåer och för olika saker i olika skeenden. Ett parti behöver förhålla sig till den tid det befinner sig i. Det behöver kämpa för att förbättra de villkor som människor lever under. För ett parti som vill se ett annat sorts samhälle än det nuvarande, ett socialistiskt samhälle, kan dock inte den kampen som fokuserar på vad som är möjligt att förändra idag vara tillräcklig. Målet behöver definieras. Ett tydligt definierat mål är inte bara en fråga om semantik. Ett tydligt definierat mål verkar vägledande för partiet vad gäller förd politik, strategier och metoder. Den som vill se ett annat samhällssystem behöver arbeta på ett annat sätt än den som vill förbättra men behålla det nuvarande samhällssystemet. Vi vill se ett Vänsterparti som verkar för ett annat samhällssystem än det kapitalistiska, vi vill se ett Vänsterparti som verkar för ett socialistiskt samhälle.

Två saker gällande målet om ett socialistiskt samhälle behöver vara tydliga: att det förutsätter kapitalismens avskaffande och att det innebär att demokratin utökas till den ekonomiska sfären.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 621 lägga till följande rubrik med tillhörande text: ”Ett socialistiskt samhälle" "Vi vill ha ett socialistiskt samhälle. Vi vill att samhället ska vara jämlikt och jämställt. Vi vill att makten, såväl den politiska som den ekonomiska, utövas av folket. Makten att bestämma över vårt samhälle och våra liv ska inte lämnas åt några kapitalägare. Det är folket som ska bestämma över samhällets organisering, över produktionen och fördelningen av gemensamma resurser. Förverkligandet av ett socialistiskt samhälle förutsätter att kapitalismen avskaffas. Ett kapitalistiskt samhälle och ett socialistiskt samhälle är organiserade på olika sätt. Det innebär inte att det inte kan finnas inslag av socialism inom ett kapitalistiskt system och vice versa, men det innebär att ett samhälle som är utformat som ett kapitalistiskt samhälle inte kan kallas ett socialistiskt samhälle. Demokratin behöver utökas till den ekonomiska sfären. Den politiska demokratin är viktig att behålla, försvara och utöka - men den är inte tillräcklig. För att folket ska kunna bestämma över viktiga aspekter av hur samhället styrs och fungerar, och för att människor ska få större möjlighet att bestämma över sina egna liv, räcker inte tillgången till och utövandet av den politiska demokratin. För det krävs ekonomisk demokrati, det vill säga folkets makt över hur produktionen är organiserad och hur gemensamma resurser ska fördelas. Fördelningen av gemensamma resurser ska ske enligt

demokratiska principer. Samhället ska organiseras efter principen: av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov.”

Radreferens: 621

B 367 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 2

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 21, rad 622, ändra rubriken ”Sammanhållning” till ”Med kamp kan vi tillsammans förändra”

Radreferens: 622

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 368 Kävlinge

Våra Svar(sammanhållning)

Texten under rubriken ”Sammanhållning” behöver fokusera mer på arbetarklassens ledande roll i kampen för ett bättre samhälle och kopplingen till socialismen som mål.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten under rubriken ”Sammanhållning” på sid 22, rad 622 med “Den grundläggande konflikten i samhället går mellan arbetarklassen och kapitalisterna. Hela samhället vilar på arbetarklassens ofta ignorerade arbete men också kvinnors obetalda omsorgsarbete. De stora samhällsproblemen har en sak gemensamt: de handlar i grunden om makt och ägande. Arbetarklassens organisering och klassenhet har därför genom kapitalismens historia spelat en avgörande roll för att vinna stora reformer som allmän rösträtt och skapandet av välfärdssamhället. Arbetarklassen har agerat som en spjutspets som lyft upp andra skikt i klassamhället som också lider under kapitalismen. Långsiktigt är arbetarklassens organisering avgörande för socialismen eftersom arbetarklassens frigörelse bara kan vara dess egna verk. Den brinnande uppgiften för kapitalisterna och deras partier är därför att slå en kil i den breda arbetarklassens organisering och gemenskap. Rasismen har fått en större roll i politiken. Segregationen har slagit rot genom en icke existerande bostadspolitik, arbetslöshet och en sönderslagen skola. Reaktionära tankar om kön och sexualitet gör återkomst under en backlash. Att bygga förtroende mellan människor är en grundläggande strategisk uppgift för Vänsterpartiet. För att hålla ihop och agera tillsammans behöver vi kunna mötas som jämlikar, förstå varandras perspektiv och ge plats för olika erfarenheter. Då kan vi också lyfta blicken och se det större sammanhanget. Vi arbetar för att fler ska se styrkan i breda strategier, som knyter samman intressen. När vi bestämmer oss för att ta strid för våra gemensamma intressen, blir

det också uppenbart att det bara är den ekonomiska eliten som tjänar på en politik som trampar på människor.”

Radreferens: 622

B 369 Enskild

Sammanhållning

Under rubriken sammanhållning

623–631 står:

”De stora samhällsproblemen har en sak gemensamt. De handlar i grunden om makt. För att lösa dem behöver vi kunna ta konflikt med starka intressen.

Möjligheterna att bygga den förhandlingsstyrkan kommer framför allt ur det arbete som människor gör. Kvinnors obetalda omsorgsarbete är avgörande för att samhället över huvud taget ska fungera. Många LO-arbetare står för arbetsuppgifter som tas för givna men snabbt blir synliga den dag de inte längre utförs. Att göra ett arbete som behövs ger en stabil grund att stå på.

En och en kan vi inte göra särskilt mycket med den förhandlingsstyrkan. Organiserar vi oss och agerar tillsammans i solidaritet kan vi däremot sätta ett tryck på förändring som i längden är svår att hejda.

Allmän rösträtt., fackliga rättigheter, förskolor, och pensioner är alla exempel på politiska segrar som har vunnits genom att människor har hållit ihop kring ett gemensamt mål. Vi vet av erfarenhet att bred organisering kan skapa starka politiska krafter.”

En text så konservativ i sin verklighetsuppfattning så den kunde vara skriven av M eller SD.

Hur kan någon föreslå att det ska stå i V:S partiprogram att kvinnors obetalda omsorgsarbete är avgörande för att samhället ska fungera? Och jämföra med LO-arbetare, så klart i meningen en man?

Med avtalsenlig lön som höjs i % vid varje avtalsrörelse där industrin är löneledande, medan offentlig sektor får samma %-sats på sina låga ”kvinnolöner”?

Det är Kvinnor som sett till att vi har förskolor, som kämpat för allmän och lika rösträtt, om vi nu räknar även vår rösträtt? Män, i allmänhet var emot båda delar och att kvinnor skulle arbeta över huvud taget utanför hemmet.

Texten måste skrivas om!

Föreslår kongressen besluta

att texten under rubriken "Sammanhållning" omarbetas, alternativt stryks. Den s.k. undertexten avslöjar en mycket unken uppfattning om hur sammanhållning uppnås, vem/vilka som ska bidra med vad för att den ska uppnås. Den skiljer sig, vad jag kan se inte från de borgerligas samhällssyn. Den är bara förklädd i gulligare ord.

Radreferens: 623

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 370 Umeå

Förklara behovet av förhandlingsstyrka 1

Det framgår i texten varken vad förhandlingsstyrka är för någonting, eller varför det behövs.

För att knyta ihop resonemanget behöver detta tydliggöras.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 626 lägga till följande inledande mening: "För att klara av att ta dessa konflikter behövs förhandlingsstyrka."

Radreferens: 626

B 371 Enskild

Rad 627, stryk "Kvinnors obetalda omsorgsarbete är avgörande för att samhället överhuvudtaget ska fungera"

På rad 626 till 630 kan följande läsas:

"Möjligheterna att bygga den förhandlingsstyrkan kommer framför allt ur det arbete människor gör. Kvinnors obetalda omsorgsarbete är avgörande för att samhället överhuvudtaget ska fungera. Många LO-arbetare står för arbetsuppgifter som tas för givna men snabbt blir synliga den dag de inte längre utförs."

I den texten uttrycker vi att det obetalda arbetet är avgörande, detta skapar en åsytning som gör att det ser ut som att vi menar det är avgörande att det också är obetalt, och således önskar att det skall fortsätta vara det.

En klarare formulering för vad jag tror åsyftas kunde eventuellt vara:

"Möjligheterna att bygga den förhandlingsstyrkan kommer framför allt ur det arbete människor gör. Det omsorgsarbete som idag utförs obetalt av i huvudsak kvinnor är avgörande för att samhället överhuvudtaget ska fungera. Många LO-arbetare står för arbetsuppgifter som tas för givna men snabbt blir synliga den dag de inte längre utförs."

Som jag dock är högst tveksam till att jag själv förstått vad som åsyftas, och samtidigt menar på att den nuvarande formuleringen är kraftigt missvisande eller vilseledande.

Föreslår kongressen besluta

att texten som i programkommissionens förslag återfinns på raderna 626-630 ändras från "Möjligheterna att bygga den förhandlingsstyrkan kommer framför allt ur det arbete människor gör. Kvinnors obetalda omsorgsarbete är avgörande för att samhället överhuvudtaget ska fungera. Många LO-arbetare står för arbetsuppgifter som tas för givna men snabbt blir synliga den dag de inte längre utförs." till "Möjligheterna att bygga den förhandlingsstyrkan kommer framför allt ur det arbete människor gör. Många LO-arbetare står för arbetsuppgifter som tas för givna men snabbt blir synliga den dag de inte längre utförs."

Radreferens: 627

Robert Pelli, Mellerud

B 372 Vänsterpartiet Västerbotten, Umeå

Förklara behovet av förhandlingsstyrka 2

Det framgår i texten varken vad förhandlingsstyrka är för någonting, eller varför det behövs.

För att knyta ihop resonemanget behöver detta tydliggöras.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 630-631 ersätta stycket som börjar "Att göra ett arbete..." med: "Detta arbete är samhällsbärande och kan därför användas som hävarm mot starka intressen för att skapa förhandlingsstyrka."

Radreferens: 630

B 373 Malmö

Tydligare om arbetarklassens strategiska roll

I ett annars bra stycke om arbetarklassens starka förhandlings position i kraft av att göra arbetet, så är den avslutande meningen orimligt fluffig.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 630-631 byta ut "Att göra ett arbete som behövs ger en stabil grund att stå på." mot "Det kapitalistiska systemet är helt beroende av att arbetande människor fortsätter att arbeta. Det är en oerhört stark förhandlingsposition."

Radreferens: 630

B 374 Umeå

Förklara behovet av förhandlingsstyrka 3

Därtill kan väl ordet förhandlingsstyrka knappast vara ett substantiv som automatiskt infinner sig hos var och en bland dessa yrkesgrupper.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 632-635 stryka de två första meningarna som börjar "En och en..." och ändra de två första meningarna så att den lyder: "Ensam är inte stark, men organiserar vi oss och agerar tillsammans i solidaritet kan vi skapa förändring som inte går att hejda."

Radreferens: 632

B 375 Hammarby-Skarpnäck, Vita Bergen, Västra Södermalm, Örnköldsvik

Makten byggs underifrån

Programförslaget nämner på flera ställen vikten av sociala rörelser för att uppnå viktiga politiska reformer men undviker att närmare diskutera de kampformer som varit nödvändiga för att vinna dessa framgångar. De strejker, demonstrationer, ockupationer, ja ibland – som när det gäller rösträtten – hot om revolutioner som varit en förutsättning för att utveckla rörelsernas fulla styrka försvinner bakom vaga formuleringar om "förhandlingsstyrka".

Föreslår kongressen besluta

att raderna 638-39, från och med "Vi vet..." ersätts med "I själva verket är alla viktiga sociala reformer och varje steg mot ökade demokratiska rättigheter ett resultat av sociala rörelser kamp. Samtidigt vet vi att genomförandet av sådana reformer kräver att arbetarrörelsen och andra sociala rörelser

använder en bred palett av kampformer där strejker, demonstrationer och olika former av civil olydnad spelat en avgörande roll."

Radreferens: 638

B 376 Ludvika

Ersätt vaga klass-begrepp med tydliga beskrivningar

Klass-samhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som "överklass" och "borgarklass" framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med "borgarklass" och "överklass". Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klass-termer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "Överklassen" på rad 640 ändras till "De stora kapitalägarna"

Radreferens: 640

B 377 Mora

Ett inkluderande parti

Det är nu över trettio år sedan Vänsterpartiet blev Sveriges första uttalat feministiska parti. Som feministiskt parti ska vi också vara ett inkluderande parti. Ett inkluderande parti använder könsneutrala begrepp i ord och handling.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "tjänstemän" på rad 651 i förslaget till nytt partiprogram ändras till ordet "tjänstepersoner"

Radreferens: 651

B 378 Enskild

Angående partiprogram, sammanhållning, rad 651

I vår klassanalys måste vi tydliggöra att den avgörande skiljelinjen går mellan de som huvudsakligen försörjer sig på arbetsinkomster och dem som huvudsakligen försörjer sig av kapitalinkomster. Uttrycket "arbetare och tjänstemän" känns väldigt förlegat.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 651 stryks "arbetare och tjänstemän" och ersätts av: "olika lönearbetande"

Radreferens: 651

Jan Gustavsson, Norrköping

B 379 Piteå

Fel uttryck i texten (raderna 651-655)

Vi anser att man har använt fel uttryck i en mening, då det inte gäller bara akademiker.

Föreslår kongressen besluta

att man stryker ordet "akademiker" och ersätter det med ordet "alla" och lägger in "ett" före ordet "tryggare". Meningen skulle då lyda: "Vi kan se att i de länder där arbetarrörelsen stått starkare mot kapitalet lever också alla ett tryggare liv, med mänskligare arbetsplatser."

Radreferens: 654

B 380 Enskild

Angående partiprogram, sammanhållning, rad 654

I vår klassanalys måste vi tydliggöra att den avgörande skiljelinjen går mellan de som huvudsakligen försörjer sig på arbetsinkomster och dem som huvudsakligen försörjer sig av kapitalinkomster. Uttrycket "akademiker" kan ha relevans i ett utbildningspolitiskt eller hälsopolitiskt sammanhang, men knappas i ett sammanhang som har rubriken "sammanhållning". För övrigt bör vi betänka att i den yngre befolkningen har en majoritet av människorna eftergymnasial utbildning.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 654 stryks "akademiker" och ersätts av "alla lönearbetande"

Radreferens: 654

Jan Gustavsson, Norrköping

B 381 Övertorneå

Ett jämlikt samhälle

På rad 671-676 står det "Att bygga förtroende mellan människor är en grundläggande strategisk uppgift för Vänsterpartiet. För att hålla ihop och agera tillsammans behöver vi kunna mötas som jämlikar, förstå varandras perspektiv och ge plats för olika erfarenheter. Då kan vi också lyfta blicken och se det större sammanhanget. Vi arbetar för att fler ska se styrkan i breda strategier, som knyter samman intressen." Men att bygga förtroende och sammanhållning handlar i grunden om att bygga ett mer jämlikt samhälle. Med ett mer jämlikt samhälle minskar konflikter mellan människor. Ojämligheten hindrar människans utveckling och att se varandra som jämlikar. Därför är det viktigt att Vänsterpartiet visar på de ojämlika strukturerna och att vi vill minska klyftorna i samhället, mellan människor och mellan olika regioner. Ett jämlikt Sverige handlar om att minska klyftorna mellan stad och landsbygd. Det handlar om alla människors lika värde och alla människors rätt till ett bra liv oavsett var en bor.

Föreslår kongressen besluta

att efter meningen: "Att bygga förtroende mellan människor är en grundläggande strategisk uppgift för Vänsterpartiet." lägga till texten: "Det handlar i grunden om att bygga ett mer jämlikt samhälle, att visa på de ojämlika strukturerna och att minska klyftorna i samhället, mellan människor och mellan olika regioner. Ett jämlikt Sverige handlar om att minska klyftorna mellan stad och landsbygd. Det handlar om alla människors lika värde och alla människors rätt till ett bra liv oavsett var en bor. Med denna gemensamma jämlikhetstanke kan vi mötas som jämlikar och förstå varandras perspektiv,

erfarenheter och se de större sammanhangen och styrkan i breda strategier.” och ersätter texten ”För att hålla ihop... samman intressen.”

Radreferens: 672

B 382 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 3

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 22, rad 683, ändra rubriken ”Organisering för förändring” till ”Stark organisation ger förändring”

Radreferens: 683

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 383 Eslöv, Kävlinge

Våra Svar(organisering för förändring)

Avsnittet ”Organisering för förändring” behöver tydligare visa den centrala roll fackföreningsrörelsen spelar men också den bestående krisen i fackföreningsrörelsen. Att Vänsterpartiets medlemmar som är aktiva ute på arbetsplatserna och i fackföreningarna tar kampen för en demokratisk och kämpande fackföreningsrörelse.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten under rubriken ”Organisering för förändring” på sida 23, rad 683 med ”Det vi gör i Vänsterpartiet är en del av en större politisk rörelse med många olika delar. Fackföreningsrörelsen är väsentlig i klasskampen gentemot kapitalet i arbets- och samhällslivet. Fackföreningarna är den mest grundläggande klassorganisationen som förenar arbetare på arbetsplatser, branscher och arbetsmarknaden i helhet baserat på gemensamma intressen som arbetare. Idag befinner sig fackföreningarna i en kris som pådrivits av centralisering där makten flyttats uppåt från fotfolket på golvet och till förbundsledningarna. Att bygga stark facklig organisation underifrån på arbetsplatserna är avgörande. Kampen för demokratiska och kämpande fackföreningar är en av de strategiska huvuduppgifterna för Vänsterpartiet och våra medlemmar. Många starka rörelser utgår från de platser där vi bor tillsammans. Vi ser det i allt från förortsorganisering till byalag, från arbetet för lokala skolor och sjukhus till försvaret av naturen omkring oss. I det arbetet märks det att det handlar om gemensamma frågor, som vi kan driva bättre när vi väver ihop det som händer över hela landet. Det finns mycket som förenar Sveriges förorter, landsbygd, glesbygd och bruksorter. Kvinnors organisering – politiskt, fackligt och socialt – har varit den starkaste kraften bakom den historiska frigörelse vi sett från det traditionella patriarkatet, mot större frihet och jämlikhet. Vi vill vara med och skapa en bred, målmedveten feministisk rörelse, som både arbetar med praktisk frigörelse i vardagen och sätter tryck på politiska reformer. Klimatrörelsen behöver kunna knyta ihop

fler folkrörelser för att förankra kampen mot fossilkapitalet. Fackföreningsrörelsen spelar en viktig roll i en omställning som redan organiserar de som står i produktionen.”

Radreferens: 683

B 384 Vänsterpartiet Göteborg

Folkrörelsearbete – Grundpelaren i vår strategi

Alla viktiga förbättringar för arbetarklassen i vid mening, från rösträtt till miljölagstiftning, har tillkommit genom att människor organiserat sig och kämpat för sina intressen. Det som avgör vad som är politiskt möjligt och nödvändigt är i sista hand vilka rörelser som finns – eller saknas – i samhället. Ibland, som när det gäller organisations- och rösträtten, direkt genom strejker, massdemonstrationer eller hot om revolution, ibland indirekt, som när välfärdsstaterna byggdes upp genom parlamentariska beslut men med årtionden av hårda klasstrider mullrande i bakgrunden. Eller i en blandning, som när 1970-talets reformer på arbetsmarknaden och på andra håll i samhället genomfördes i tider av starka sociala rörelser måste även reaktionära krafter anpassa sig till arbetarklassens behov och krav och när det är tystare – som fallet varit sedan flera årtionden – kan de istället gå till offensiv och rentav få med sig delar av arbetarrörelsen på allt från privatiseringar till försämrade arbetsvillkor. Det är genom att delta i och stärka folkrörelsearbetet som vi kan förskjuta ramarna för vad som är politiskt möjligt. Därför är det avgörande för Vänsterpartiet att stödja sådana rörelser som försvarar arbetare och låginkomsttagare oavsett hur majoritetsförhållandena ser ut i parlamentariska församlingar eller vår roll där. Detta är viktigt att understryka i programmet, inte minst eftersom det ger en inriktning på vad vi först och främst ska lägga våra krafter på, annars är risken stor att vårt arbete domineras av den parlamentariska verksamheten och en tro att det är uppifrån samhället förändras.

Föreslår kongressen besluta

att följande ersätter rad 684-688 under rubriken "Organisering för förändring": "Alla viktiga förbättringar för arbetarklassen i vid mening har tillkommit genom att människor organiserat sig och kämpat för sina intressen. Att bygga och stötta självständiga och demokratiska folkrörelser är därför grundpelaren i vår politiska strategi, det är styrkan dessa rörelser som avgör vad som är politiskt möjligt i samhället. När rörelserna stärks och vinner segrar växer det kollektiva självförtroendet och människor lär sig att lita på sin gemensamma styrka. Ramarna för vad som går att göra förskjuts och vi lägger grunden till ett demokratiskt socialistiskt samhälle.”

Radreferens: 684

B 385 Malmö

Rörelsens röst i parlamenten

Samhällelig demokratisering är oftast ett resultat av sociala rörelsers kamp för jämlikhet, solidaritet och rättvisa, som därefter översätts i grundlagar, lagar och samhällsinstitutioner. Arbetarrörelsens kamp för socialism, kvinnorrörelsens kamp för feminism, medborgarrättsrörelsens kamp för antirasism, miljörörelsens kamp för en hållbar planet, befrielsekampens kamp mot kolonialism och ockupation är några av de viktigaste. Vänsterpartiet är en del av, deltar och utvecklar dessa kamper. Som politiskt parti är det vår möjlighet och skyldighet att utgöra rörelsens röst i parlamentet.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 684-688 stryks och ersätts med nedanstående text: "Vänsterpartiet är en del av lokala, nationella och internationella rörelser för jämlikhet, solidaritet och rättvisa. Vänsterpartiet ser sig som en rörelsens röst i parlamenten – vi lyfter och driver frågor som är viktiga för den breda

vänstern. Vi har politisk representation på alla nivåer och genom våra företrädare kan vi göra rörelserna hörda i den politiska maktens rum."

Radreferens: 684

B 386 Strömstad

Förtydliga och omprioritera strategiska kampområden, del 1

I avsnittet "Organisering för förändring" anges några kampområden där Vänsterpartiet vill vara verksamma. För att förtydliga och prioritera dessa kampområden kan underrubriker sättas och klimatfrågan framhållas och prioriteras högre.

Föreslår kongressen besluta

att sätta underrubriken "Den fackliga rörelsen" vid rad 689

Radreferens: 689

B 387 Vänsterpartiet Göteborg

Fackligt ändringsförslag

Ordet "förhandlingsstyrka" är ett centralt begrepp i programförslaget och förekommer på ett stort antal ställen. Det är sällan klagande och ibland blir det helt fel. Som när det på rad 324 skrivs om "Arbeten som gav mycket förhandlingsstyrka" när det framför allt är organisering som ger styrkan i förhandlingar. På rad 689 blir det ännu konstigare när det står: "Den fackliga rörelsen spelar en nyckelroll i att organisera människors förhandlingsstyrka gentemot kapitalet." Det som organiseras är människor, inget annat. Att peta in det luddiga, men i programförslaget så viktiga ordet "förhandlingsstyrka" förvirrar bara och tar blicken från det konkreta arbetet att organisera människor i gemensam aktivitet på arbetsplatserna. Att ordet förekommer som förslagets svar i så många sammanhang antyder också att bättre "förhandlingsstyrka" mot kapitalet är vad vår politik syftar till, inte att avskaffa kapitalismen. Vi skulle därför vilja att begreppet helt försvann ur förslaget men nöjer oss med en förändring i avsnittet om fackföreningarna.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på raderna 689-691: "Den fackliga rörelsen spelar en nyckelroll i att organisera människors förhandlingsstyrka gentemot kapitalet i arbets- och samhällslivet." ersätts med följande: "Konflikten mellan arbete och kapital framträder som tydligast på våra arbetsplatser. Det är bara genom att organisera oss fackligt som löntagare som vi kan förbättra löner och arbetsvillkor och skapa ett jämlikare samhälle. Facklig kamp har varit nödvändig för att nå rätten att organisera oss, att strejka, reglerad arbetstid, semester, pension och mycket annat. Men tidigare framgångar kan inte tas för givna, de kan snabbt försvinna om vi inte fortsätter att vara organiserade och kämpa för våra rättigheter."

Radreferens: 689

B 388 Vänsterpartiet Göteborg

Individuell lönesättning motverkar den fackliga grundidén 1

Som politiskt parti ska vi inte komma med propåer om hur de fackliga organisationerna ska fungera och vad de ska kräva. Förändring av de fackliga organisationerna, och kritik mot missförhållanden inom dessa, är en angelägenhet för socialister och feminister som själva är aktiva medlemmar i de fackliga organisationerna. Som socialistiskt och feministiskt parti bör vi däremot, i ett partiprogram som resonerar om förutsättningarna

Partiprogram Motioner B

för klasskamp och utmanande av det kapitalistiska systemet, konstatera att inriktning mot individuell lönesättning har försvagat, splittrat och rangordnat löntagarkollektiven gentemot arbetsgivarna.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening, i avsnittet "Organisering för förändring", på rad 689: "Den fackliga rörelsen spelar en nyckelroll i att organisera människors förhandlingsstyrka gentemot kapitalet i arbets- och samhällslivet" ändras till: "Den fackliga rörelsen spelar en nyckelroll i att organisera människors gemensamma förhandlingsstyrka gentemot kapitalet i arbets- och samhällslivet."

Radreferens: 689

B 389 Vänsterpartiet Göteborg

Individuell lönesättning motverkar den fackliga grundidén 2

Som politiskt parti ska vi inte komma med propåer om hur de fackliga organisationerna ska fungera och vad de ska kräva. Förändring av de fackliga organisationerna, och kritik mot missförhållanden inom dessa, är en angelägenhet för socialister och feminister som själva är aktiva medlemmar i de fackliga organisationerna. Som socialistiskt och feministiskt parti bör vi däremot, i ett partiprogram som resonerar om förutsättningarna för klasskamp och utmanande av det kapitalistiska systemet, konstatera att inriktning mot individuell lönesättning har försvagat, splittrat och rangordnat löntagarkollektiven gentemot arbetsgivarna.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening, i avsnittet Organisering för förändring, på rad 693 "Ett brett, aktivt deltagande är avgörande för att försvara och förstärka de framsteg vi drivit igenom i lag och kollektivavtal" ändras till: "Ett brett, aktivt och kollektivt deltagande är avgörande för att försvara och förstärka de framsteg vi drivit igenom i lag och kollektivavtal."

Radreferens: 693

B 390 Eskilstuna

Definiera målet 8: Ett socialistiskt samhälle

Vi vill med denna motion förtydliga att det inte räcker att organisera arbetare för att nå socialism.

Föreslår kongressen besluta

att byta ut punkten i slutet av rad 700 och lägga till: ", för att sedan gemensamt ta över produktionsmedlen."

Radreferens: 700

B 391 Strömstad

Förtydliga och omprioritera strategiska kampområden, del 2

I avsnittet "Organisering för förändring" anges några kampområden där Vänsterpartiet vill vara verksamma. För att förtydliga och prioritera dessa kampområden kan underrubriker sättas och klimatfrågan framhållas och prioriteras högre.

Föreslår kongressen besluta

att sätta underrubriken ”Kvinnorörelsen” vid rad 701

Radreferens: 701

B 392 Malmö

Också antirasister organiserar sig

Den växande rörelsen mot rasism är en helt central allierad i vänsterns kamp för ett rättvisare land och en rimligare värld. Därför borde även den diskuteras och synliggöras i partiprogrammet.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 706 lägga till ett nytt stycke: “Den växande rörelsen mot rasism, både i Sverige och andra länder, är en av de mest hoppningivande i vår samtid. När högern sår hat och rädsla står de inte oemotsagda, utan många människor organiserar sig för att möta angreppen - i synnerhet bland unga. Vi ser de organisatoriska rötterna löpa bakåt till medborgarrättsrörelsen för afroamerikaner, Katarina Taikons arbete för romer i Sverige, rörelser för samers rättigheter och 1990-talets kamp mot nynazister. Men det sker också i nya former, utifrån andra upplevelser av rasism och kring nya frågor. I alla dessa kamper ska och är vänstern vara en del och en allierad.”

Radreferens: 706

B 393 Strömstad

Förtydliga och omprioritera strategiska kampområden, del 3

I avsnittet "Organisering för förändring" anges några kampområden där Vänsterpartiet vill vara verksamma. För att förtydliga och prioritera dessa kampområden kan underrubriker sättas och klimatfrågan framhållas och prioriteras högre.

Föreslår kongressen besluta

att sätta underrubriken ”Lokala folkliga rörelser” vid rad 707

Radreferens: 707

B 394 Malmö

Se till att få med hyresgästorganisering

I ett bra avsnitt om organisering missar vi att plocka med hyresgäströrelsen – en av våra viktigare allierade i synnerhet de senaste åren.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 707 efter ”bor tillsammans.” lägga till en ny mening ”Vi ser det när hyresgäster går samman för att kämpa för sina egenintressen som boende, och bygger organisering med sina grannar.”

Radreferens: 707

B 395 Sala

Lyft Hyresgästföreningens roll i partiprogrammet

Vid sidan av de fackliga organisationerna finns flera andra sociala och sakpolitiska organisationer som är betydelsefulla för den samhällsutveckling Vänsterpartiet vill se. Inte minst är Hyresgästföreningen viktig både i sig och som allierad till Vänsterpartiet. De organiserar hyresgäster och kämpar tillsammans för allas rätt till en god bostad till rimlig kostnad. De är dessutom aktiva – även på lokal nivå – i hela landet.

Vi anser därför att Hyresgästföreningens roll bör lyftas under punkten ”Organisering för förändring” i avsnittet ”Våra svar”.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”När det gäller bostadsfrågor och lokal organisering är även Hyresgästföreningen en viktig organisation, som i stor utsträckning delar vår syn på bostadspolitiken.” läggs till efter rad 713

Radreferens: 713

B 396 Enskild

Socialistisk demokrati

Det är de sociala gräsrotsrörelserna som i högsta grad når ut brett i lokalsamhället, bjuder in till sammanhang, skapar tillhörighet och ökar trycket underifrån i många olika politiska frågor. Att de får möjlighet att verka och göra sig hörda är avgörande för ett demokratiskt samhälle.

Vänsterpartiets syn och ideologiska grund kan med fördel förtydligas i detta stycke.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 713 lägga till följande mening: "En socialistisk demokrati bygger på att gräsrotsrörelserna får möjlighet att göra sina röster hörda och får en reell möjlighet att vara med att påverka."

Radreferens: 713

Maria Ljuslin, Älvsjö-Fruängen

B 397 Enskild

Urfolksrätt måste lyftas i partiprogrammet

Urfolksrätt är en brinnande fråga i Sverige och i världen. Vi behöver adressera den på ett starkt sätt i programmet. Vi bör vara i klang med den politiska diskursen internationellt där urfolksrätt har en företrädande roll, inte minst i klimatfrågan. I förslaget till partiprogrammet saknas det omnämmandet av Sapmi och av urfolksrätt i de stycken som behandlar sakfrågor som berör Sapmi och samer. Detta måste vi korrigera.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till efter ordet ”bruksorter”: ”Vi ger vårt stöd till urfolksorganisering i Sverige och i Sapmi och i världen.”

Radreferens: 713

Laura Jean Purdy, Luleå

B 398 Strömstad

Förtydliga och omprioritera strategiska kampområden, del 5

I avsnittet "Organisering för förändring" anges några kampområden där Vänsterpartiet vill vara verksamma. För att förtydliga och prioritera dessa kampområden kan underrubriker sättas och klimatfrågan framhållas och prioriteras högre.

Föreslår kongressen besluta

att ändra ordningen på styckena under rubriken "Organisering för förändring" (rad 683-721) så att det sista stycket på rad 714-721 placeras först (rad 684) i avsnittet och därefter följer övriga stycken i samma ordning som i förslaget

Radreferens: 683

B 399 Strömstad

Förtydliga och omprioritera strategiska kampområden, del 4

I avsnittet "Organisering för förändring" anges några kampområden där Vänsterpartiet vill vara verksamma. För att förtydliga och prioritera dessa kampområden kan underrubriker sättas och klimatfrågan framhållas och prioriteras högre.

Föreslår kongressen besluta

att sätta underrubriken ”Folkrörelsen för miljö och klimat” vid rad 714

Radreferens: 714

B 400 Strömstad

Folkrörelse för miljö och klimat

Den 20 augusti 2018 startades Fridays for future. Greta Thunberg och andra ungdomar började skolstrejka för miljön. Den växte snabbt till en internationell ungdomlig och folklig rörelse för att få världens makthavare att genomföra åtgärder för att stoppa den pågående globala uppvärmningen.

Ibland tar det tid att vinna en sådan kamp. Det tog några decennier att få tillbaka en stark population av Pilgrimsfalk i Sverige. Det tog också tid att fylla ozonhålet i atmosfären. En förlorad kamp emot kalhyggen ger däremot en omedelbar och negativ effekt.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 714-721 med: "I Sverige består miljö- och klimatrörelsen av flera olika organisationer och nätverk. Att verka inom miljö- och klimatrörelserna är en av de strategiska uppgifterna för Vänsterpartiet. Svenska Naturskyddsföreningen är med nära 250 000 medlemmar en stor folkrörelse

med en 100-årig historia. Men vi stödjer också dem som använder metoder som hämtats från arbetar- och kvinnorörelsernas tidiga historia, t ex civil olydnad grundad på moralisk övertygelse."

Radreferens: 714

B 401 Linné, Sundsvall, Örnsköldsvik, m.fl.

Rad 716-721 Tydligare om demokratiskt grepp om ekonomisk utveckling kopplat till klimatfrågan

På rad 714–716 står ” Klimatfrågan öppnar nya politiska möjligheter, eftersom en verklig omställning bara kommer att kunna ske i samhällen som tar ett fast, demokratiskt grepp om sin ekonomiska utveckling”. Bra, men i resten av stycket är det väldigt luddigt uttryckt kring vad ett demokratiskt grepp om ekonomisk utveckling skulle kunna innebära. Vänsterpartiet har väl utvecklade mer konkreta perspektiv på klimatomställning och ekonomi och avsnittet kan formuleras tydligare

Föreslår kongressen besluta

att efter ”utveckling” på rad 716 till och med rad 721 omformulera till: ” Det innebär ett rättvisare skattesystem där kapital och höginkomsttagare som har högst utsläpp beskattas mer så att deras utsläpp minskar. Det betyder också att våra skatter i högre grad går till gemensam välfärd istället för skatteavdrag till de som tjänar mest. När staten investerar i klimatomställningen ska det ha ett rättviseperspektiv för att kunna samla människor brett och visa att omställningen bidrar till bättre livsvillkor. Satsningar på utbyggd järnväg och kollektivtrafik, elladdning och förnybar energi ihop med bevarande av natur, minskar luftföroreningar och ger bättre liv och hälsa. Investeringar i klimatanpassning och skydd mot extrema väderhändelser och havsnivåhöjningar minskar människors risk att drabbas av olyckor och stora oförutsedda kostnader”.

Radreferens: 716

Kerstin Sagström, Lisbeth Henriksson, Agneta Eriksson, Linköping, Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 402 Enskild

Angående partiprogram, organisering för förändring, raderna 716-718

Texten i programförslaget beskriver klimatfrågorna som ”långsiktiga framtidsfrågor”. Om detta skall bli verklighet så krävs påtagliga resultat i minskningarna av växthusgasutsläpp före 2030. Klimatfrågan handlar inte om något framtidsshot, vi befinner oss i ett klimatnödläge här och nu. Vad som sker före 2030 avgör handlingsfriheten för åren 2030-2050. Dessutom skall vi vara medvetna om att många pratar vackert om klimatmål för åren 2040-2050. Det kan de göra därför att detta snack är till intet förpliktigande. De politiker som nu är ansvariga kommer inte att vara möjliga att ställa till svars för situationen 2040.

Nej, klimatfrågan är en dagsfråga. Löser vi den bra så kan den därefter bli en framtidsfråga.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 716-718, som lyder: ”Arbetet med.....synliga resultat.” stryks och ersätts med följande text: "I klimatfrågan är det nödvändigt med tydliga och stora utsläppsminskningar av växthusgaser, både globalt och nationellt, före 2030."

Radreferens: 716

Jan Gustavsson, Norrköping

B 403 Enskild

Klimatkrisen

Strax ovanför den mening som här föreslås tilläggas står det "långsiktiga framtidsfrågor". Det ger ett intryck som måste balanseras. Det tillägga är därför viktigt i detta sammanhang.

Föreslår kongressen besluta

att man efter "...synliga resultat." lägger till följande: "Ändå måste vi här och nu agera på politikens alla plan för att reducera skadlig klimatpåverkan. Vi befinner oss i ett akut läge som kräver snabba och drastiska åtgärder."

Radreferens: 718

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 404 Ovanåker

Gemensamt ägande

Angående rad 718-721: Ska vi inte vara tydliga med att vi vill ha statlig styrning och/eller gemensamt ägande?

Föreslår kongressen besluta

att sista meningen i stycket (rad 718-721) stryks och ersätts med: "Med ett gemensamt, demokratiskt ägande av naturresurser, energisystem och infrastruktur skapas långsiktiga sociala och ekonomiskt hållbara värden."

Radreferens: 718

B 405 Malmö, m.fl.

Civil olydnad stärker demokratin

Hart när alla mål vi nått, i princip alla segrar vi vunnit, har alla haft en gemensam punkt: De har inte kommit enkelt, de har inte tillåtits av makten, de har inte alltid skett inom det vi vanligtvis anser vara lagens ramar. Om det så gällt kvinnlig rösträtt, arbetstidsbegränsning, rätt till semester—eller mer samtida segrar som lett till avgörande förändringar i exvis miljöfarlig byggnation (med Øresundsbron som direkt exempel), stopp av exploatering och gruvprospektering på sveriges urfolks marker och liknande—så har de många gånger en gemensam nämnare och central punkt: Förändringarna har drivits och genomförts genom, och tack vare, civil olydnad.

Det har varit vilda strejker på arbetsplatser, massdemonstrationer i och kring våra samhällen, kravaller för kvinnlig rösträtt (Potatiskravallerna 1917), sammandrabbningar för att rädda växt- och kulturliv (Almstriden), eller dagens klimatprotester som på diverse vis genomförs av olika sammanslutningar av människor (Rädda Ojnare, Gruvfritt Jokkmokk, Återställ Våtmarker m.fl.) och de protester som i olika sammanhang genomförs för att hindra tvångsdeportationer av flyktingar och/eller stoppa vapenexport. Det är 2024 och folk gömmer fortfarande flyktingar; det är 2024 och folk tvingas fortfarande fly—och sätta sin lit till de människor som är beredda att ta lagen i egna händer för att hjälpa.

Av detta syns intet i förslaget till partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att ett stycke infogas i partiprogrammet, i stycket "Organisering för förändring", efter rad 721, med följande ordalydelse: "Vänsterpartiet kämpar för att förändra det vi uppfattar som felaktiga beslut den parlamentariska vägen. Demokrati är dock inte enbart lagar och regler; civil olydnad är en yttersta möjlighet för människor som saknar makt att på andra sätt försvara folkligt förankrade värden som mänskliga rättigheter och naturresurser. Civil olydnad grundar sig på principen om icke-våld och öppenhet och är en viktig del av vår demokrati."

Radreferens: 721

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje

B 406 Älvsjö-Fruängen

Partipolitisk organisering är också organisering

På rad 683 inleds avsnittet "Organisering för förändring". Avsnittet lyfter många olika arenor och typer av organisering som är viktiga för att påverka samhällsutvecklingen och vinna mer makt åt den arbetande klassen. I början av avsnittet nämns att Vänsterpartiet är en del av en större politisk rörelse. Det stämmer – arbetarrörelsen måste jobba brett, på många olika arenor och på många olika sätt för att nå ett med jämlikt samhälle.

Men i avsnittet tappas vikten av den politiska organiseringen bort. Det är trots allt ett partiprogram för ett politiskt parti, och då är det nödvändigt att betona vikten av det politiska partiets arbete i texten. Därför bör avsnittet avslutas med ett stycke om partipolitisk organisering för förändring.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till ett nytt stycke efter rad 721 enligt följande: "Klimatrörelsen, den feministiska rörelsen, lokalt organiserat engagemang och den fackliga rörelsen är alla rörelser som jobbar på olika arenor och med olika fokusområden, men som gemensamt driver samhället i en riktning för ökad frihet och jämlikhet. Vänsterpartiets uppgift är att kroka arm med dessa rörelser och organisera för politisk förändring i parlamenten. Det är tillsammans vi uppnår bestående förändring."

Radreferens: 721

B 407 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 4

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 23, rad 722, ändra rubriken ”Arbeta strategiskt” till ””Ta makten att genomföra reformer”

Radreferens: 722

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 408 Eslöv, Kävlinge

Våra Svar(arbeta strategiskt)

Avsnittet om att arbeta strategiskt behöver fler skarpa formuleringar som inte öppnar upp för att sitta i styrande koalitioner som förvaltar nyliberalismen, och i grunden kapitalismen.

Att ersätta tobaksindustrin med riskkapitalister känns även som en bredare grupp av kapitalister med större inflytande över nyliberalismen.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten under ”Arbeta strategiskt” på sida 24, rad 722 med ”Politiskt arbete behöver vara tålmodigt, långsiktigt och strategiskt. För att göra skillnad behöver vi förstå den situation vi är i, svara på de öppningar som uppstår och samla människor så brett som möjligt för ett steg framåt. Partiet måste arbeta både utomparlamentariskt och inom folkvalda församlingar för att samla kraft. Vi får inte hamna i situationer där partiet istället driver på nedskärningar. Långsiktigt ska inte heller partiet sikta på att sitta i en regering som förvaltar kapitalismen. När vi tar fram förslag drar vi konfliktlinjerna medvetet för att kunna samla människor brett. Där det går försöker vi isolera aktörer som spelar en destruktiv roll, som fossilkapitalet eller riskkapitalisterna. Framstegen behöver komma alla till del och samtidigt leda till jämlikhet, sammanhållning och i längden socialism. Vi vill genomföra strategiska reformer som både gör livet friare och flyttar fram arbetarklassens positioner. Det kan till exempel handla om att fackens skyddsombud ska ha starkare rättigheter och tillträde till fler arbetsplatser eller ett arbetarveto mot arbetsköparna.”

Radreferens: 722

B 409 Malmö

Ibland går samhällsförändringar fort

Partiprogrammet betonar det långsiktiga, tålmodiga politiska arbetet, men de historiska erfarenheterna av politisk organisering visar att det ibland kan gå ganska fort också. Det är en viktig, hoppgivande insikt som vi behöver ha med oss in i framtiden.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 723, ersätta ”Politiskt” med ”Politisk förändring kan gå fort, i språng och över en natt förändras samhällsordningen, men politiskt” och sen fortsätta med den text som står i förslaget

Radreferens: 723

B 410 Kista, m.fl.

Reformer OCH revolution

Reformer är en viktig del av att förbättra det samhälle vi lever i idag, men vi får inte glömma bort att det inte enbart är reformer som kan ta oss till det samhälle vi vill ha. Genom reformer kan vi förbättra arbetarklassens och kvinnors position i samhället och det är det första steget i att kunna förändra vårt samhälle i grunden. Men för att verkligen förändra på riktigt måste vi göra om samhället helt vilket inte går att göra med reformer. Vi får inte tappa siktet på vårt slutgiltiga mål det klasslösa samhället.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 23 rad 732 efter "...reformer." lägga till "Vi vet att reformer är ett steg i processen för att förbättra arbetarklassens position i samhället som i sin tur kommer skapa förutsättningarna för den omdaning som leder till det klasslösa samhället."

Radreferens: 732

Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 411 Älvsjö-Fruängen

Men EU då?

Stycket som börjar på rad 731 handlar om partiets roll i genomförandet av konkreta reformer, och att vi söker människors förtroende och röster för att vinna val och förändra den politiska inriktningen i kommuner, regioner och riksdagen. Vi ställer dock också upp i EU-valet, där vi vill förändra inriktningen på internationell nivå. En vänstergrön majoritet i EU-parlamentet är inte minst helt avgörande för att få en rättvis och effektiv klimatomställning på plats innan det är för sent. Därför bör även EU nämnas i stycket.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen på raderna 732-734 till följande: "Vi arbetar för att förtjäna människors förtroende och röster, vinna val och förändra den politiska riktningen i kommuner, regioner, riksdagen och EU-parlamentet."

Radreferens: 732

B 412 Malmö

Var inte blind för makt

Vänsterpartiet kan inte bara sträva efter förbättringar för majoriteten. Vi måste också se att det ofta krävs speciallösningar för att skapa rättvisa för minoriteter.

Stycket på rad 738-742 som lyder

"När vi tar fram förslag drar vi konfliktlinjerna medvetet för att kunna samla människor brett. Där det går försöker vi isolera aktörer som spelar en destruktiv roll, som fossilkapitalet eller tobaksbolagen. Framstegen behöver komma alla till del och samtidigt leda till jämlikhet och sammanhållning."

bortser från de maktstrukturer i samhället som påverkar oss olika. Att jobba för flyktingars rätt till uppehållstillstånd, kvinnors rätt till skyddat boende, minskade köer för transpersoners eller missbrukares rätt till vård kanske inte kommer alla till del, men är likt förbannat bra politik som gynnar ett rättvist samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att stryka stycket på rad 738-742

Radreferens: 738

B 413 Enskild

Tobaksbolagen?

Tobaksbolagen är förvisso en destruktiv kraft, men som tappat mark betydligt under de senaste decennierna. Medan krigsindustrin är ett existentiellt hot av samma magnitud som fossilkapitalet och som dessutom har lika stora lobbyingmuskler.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta "tobaksbolagen" med "krigsindustrin"

Radreferens: 741

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 414 Vänsterpartiet Göteborg, Hammarby-Skarpnäck, m.fl.

Rad 743-751 Omformulering för kortare och mindre luddig text

Rad 743-751 är full av luddiga uttryck och formuleringar. Det avsnittet kan kortas och bli tydligare.

Föreslår kongressen besluta

att rad 743-751 omformuleras och kortas till ”En framgångsrik rörelse för ett bättre samhälle behöver bygga på stabil forskning och förslag som visar sig effektiva och innebär reella förbättringar.”

Radreferens: 743

Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 415 Hammarby-Skarpnäck, Vita Bergen, Västra Södermalm

Reformer som utmanar nuvarande maktförhållanden

Ett problem med förslaget till nytt partiprogram är den nedtonade roll som socialism fått. Men även om kongressen förhoppningsvis kommer att ge begreppet en mer framträdande plats får det inte bara bli en tillintet förpliktande plym.

Den stora utmaningen är att koppla samman alla de krav som till exempel bostadslösa ungdomar, utsliten vårdpersonal eller kompromisslösa klimataktivisterna ställer med en kamp för ett annat samhälle.

Vi måste redan nu formulera och ta kamp för de krav som är nödvändiga och samtidigt vara tydliga med att många av dessa också utmanar de nuvarande maktförhållandena i grunden.

Diskussionen om reform eller revolution är en återvändsgränd, påpekade redan Vänsterpartiets legendariske partiledare CH Hermansson. Inget krav, ingen strid för förbättringar är oviktig, inget framsteg, ingen vinst för liten att kämpa för. Men det gäller att inte stanna på halva vägen, menade han, och argumenterade för reformer som ingriper så djupt i samhällets struktur att de bereder väg för ett annat sätt att organisera samhället.

Föreslår kongressen besluta

att raderna 743-59 ersätts med följande formulering: "Vi vill genomföra reformer som både gör livet rikare och friare, här och nu, och bygger upp människors möjligheter att driva sina intressen framöver. Det kräver en medveten inriktning på att förändra samhällsförhållandena i grunden, en strategi som överskrider ramarna i riktning mot en förnuftigare ordning bortom dagens kortsiktiga marknadskalkyler. Bostadskrisen kan inte lösas på kapitalets villkor. Återskapandet av den solidariska välfärdsstaten kräver djupa ingrepp i det privata ägandet. För att inte tala om vad klimatkrisen kräver av långtgående samhällsförändringar. Inget krav, ingen strid för förbättringar är oviktig, inget framsteg, ingen vinst för liten att kämpa för. Men det gäller att inte stanna på halva vägen. Vad som behövs är att redan nu ställa krav på reformer som ingriper så djupt i samhällets struktur att de bereder väg för ett annat sätt att organisera samhället."

Radreferens: 743

B 416 Hammarby-Skarpnäck

Solidarisk klimatkamp för andra än oss själva – del 4

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att förslaget inte tydligare påtalar att vår kamp för klimatet också är en solidarisk kamp för andra än oss själva. För människor i andra delar av världen där klimatkrisen är högst påtaglig redan idag, och för framtida generationer som kommer att få uppleva klimatrelaterade problem av helt andra mått än vi gör idag.

Våra folkvalda måste kunna fatta obekväma beslut, så länge dessa beslut är baserade på bästa tillgänglig forskning och det råder konsensus bland experter. Vi kan inte förvänta oss att människor med problem här och nu alltid har möjlighet lyfta blicken för att kunna etablera starka positiva känslor kring samtliga beslut som behöver fattas. Beslut behöver dessutom i många fall när det gäller klimatet fattas utifrån ett långsiktigt perspektiv. Förändring tar tid och det är inte alltid tiden finns för ett förslag ska hinna bli populärt.

Vi har ett stort ansvar gentemot kommande generationer, människor i andra delar av världen och också mot naturen att agera skyndsamt och med kraft. Perspektivet måste vara bredare än dagens svenska väljare.

Föreslår kongressen besluta

att "och populära" stryks på rad 751 och meningen därmed ska lyda: "En framgångsrik rörelse för ett bättre samhälle behöver bygga på stabil forskning och förslag som visar sig effektiva den dag de genomförs."

Radreferens: 751

B 417 Jönköping

Effektivt och rättvist viktiga ledord

Inte minst i klimatsammanhang har det diskuterats hur villiga människor är att ställa upp på åtgärder som innebär att man måste avstå saker. Forskningen visar att viljan är ganska hög, under två förutsättningar. Åtgärderna måste upplevas effektiva och rättvisa. I programförslaget finns vissa skrivningar som andas att vi inte ska lägga förslag som innebär att folkflertalet måste avstå något. I ett stycke står det att vi ska lägga förslag som är effektiva och "populära". Det ordet måste bytas ut. Hur "populärt" kommer det till exempel att vara att höja bensinskatten?

Föreslår kongressen besluta

att på rad 751 ska ordet ”populära” bytas mot ”rättvisa”

Radreferens: 751

B 418 Malmö

Vänsterpartiet är inte jultomten

På några ställen finns det skrivningar i förslaget till partiprogram, där Vänsterpartiet framställs som den gode givaren eller jultomten, som kommer med presenter till folket. Så tänker vi ju i grunden inte alls på politisk förändring, så det är viktigt att vi ändrar det till ett rörelseperspektiv, där partiet är del av en större folklig rörelse.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 752 byta ut ”Vi vill” mot ”Tillsammans med progressiva rörelser arbetar vi för att” och sen fortsätta med den text som står i förslaget

Radreferens: 752

B 419 Vänsterpartiet Göteborg, Hammarby-Skarpnäck, Sundsvall, Trosa, Örnsköldsvik

Rad 754 Tillägg om klimatomställning för att säkra människors grundläggande behov och trygghet

På rad 752-754 står ”Vi vill genomföra strategiska reformer som både gör livet rikare och friare, här och nu, och bygger upp människors möjligheter att driva sina intressen framöver”.

När vi står inför en accelererande klimatkris och artutdöende som gör delar av jorden obeboeliga och skapar matbrist, konflikter och flyktingströmmar är det bra om något kring det finns med i texten här. Det handlar om ett akut hot mot mänskligheten och det kommer att slå hårdast mot låginkomsttagare i Sverige och globalt.

Föreslår kongressen besluta

att efter ”framöver” på rad 754 lägga till meningen ”Vi vill genomföra klimatomställning och skydd av natur för att säkra människors grundläggande behov och trygghet.”

Radreferens: 754

B 420 Vänsterpartiet Göteborg

Strategiskt reformarbete

I delen ”våra svar” framhålls vikten av sammanhållning, organisering för förändring och arbeta strategiskt. I den senare delen föreslås ett tillägg som knyter an till de två föregående. För att knyta ihop att när vi tar fram reformförslag handlar det ”politiska hantverket” också om att vi driver igenom förändringar och organiserar och skapar kollektiva erfarenhet av segrar.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 754 efter punkten lägga till ”Dels för att de är framsteg i sig, dels för att vi stärker rörelsens positioner, formar kollektiva erfarenheter av segrar och skapar förutsättningar för att ta nästa steg och uppnå större och mer grundläggande förändringar.”

Radreferens: 754

B 421 Enskild

Vi måste ta chansen och förändra stort när möjligheten finns

Varje reform som tar oss närmare ett jämlikt, jämställt och hållbart samhälle är en reform som är värd att kämpa för. Oftast så kämpar vi på med ett litet steg i taget men ibland så förändras de politiska förutsättningarna på ett sådant sätt att samhällsomvälvande och strukturella reformer blir möjliga - då ska vi ta den chansen.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening sätts in på rad 757 efter meningen som slutar med “...arbetet behövs”: “Men det kan även på kort tid uppstå politiska situationer som ger oss möjlighet att radikalt förändra samhället och klassernas styrkeförhållanden och då ska vi agera med beslutsamhet.”

Radreferens: 757

Robert Armbiad, Växjö

B 422 Enskild

Barnkonventionen som strategisk resurs

I avsnittet Arbeta strategiskt, som börjar på rad 722, anser jag att det saknas någon eller några meningar om barnkonventionen och hur barnrättsarbetet kan användas i strategiskt syfte. En diskussion om detta kan stärka visionerna om ett samhälle med individuella rättigheter för alla och ge positiva bilder av en bättre framtid.

Föreslår kongressen besluta

att följande text, eller en liknande text, förs in exempelvis på rad 757 alldeles före den sista meningen i stycket: ”Det kan också handla om att ta tillvara de möjligheter barnkonventionen öppnar för kamp för individuella fri- och rättigheter för alla och för en politik präglad av framtidstro.”

Radreferens: 757

Sverker Scheutz, Enköping

B 423 Eskilstuna

Definiera målet 9: Ett socialistiskt samhälle

Vi vill genom nedanstående tillägg förtydliga att de strategiska reformer som nämns inte utgör det slutgiltiga målet, utan att målet är ett socialistiskt samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 759 så att meningen avslutas: "...leder till långsiktig förändring på vägen mot ett socialistiskt samhälle."

Radreferens: 759

B 424 Enskild

Parlamentariskt arbete räcker inte!

I avsnittet "Arbeta strategiskt" saknar vi en text om vikten av att delta i utomparlamentariska rörelser och bygga allianser när det gäller viktiga frågor.

Föreslår kongressen besluta

att följande text läggs till avsnittet "Arbeta strategiskt" efter rad 759: "Men, att förlita sig på det parlamentariska arbetet kommer inte att leda till att vi får majoritet för våra ståndpunkter. Vi behöver dessutom bygga breda osekteristiska allianser och medverka i rörelse som lyfter de centrala frågorna inom fördelningspolitik, klimatrörelsen, miljörelsen, den internationella solidariteten, kampen för den gemensamma välfärden och för jämställdhet mellan kvinnor och män, mellan infödda svenskar och de som invandrat/invandrar samt mellan majoritetsbefolkning och minoriteter. Det behövs ett tryck från "gatans parlament" för att kunna driva viktiga frågor i riksdagen, för att få igenom vår politik. Dessutom, när vi deltar i rörelser har vi en stor möjlighet att nå människor med vår samhällsanalys och på det sättet få mer stöd för partiets politik."

Radreferens: 759

Pia Sandqvist, Uppsala, Elin Thomasson, Uppsala, Gudrun Utas, Uppsala, Martin Björck, Uppsala, Barbro Johansson, Uppsala

B 425 Nyköping

Naturens rättigheter

Människan har länge levt i föreställningen att vara överordnad den övriga naturen. Denna föreställning har blivit en utgångspunkt för en gränslös rovdraft med naturen som nu hotar mänsklighetens fortsatta existens. Om vi ska lyckas med att skydda oss mot detta hot måste ett framtida samhälle byggas utifrån ett helt nytt synsätt när det gäller människans förhållande till den övriga naturen. Naturen kan inte längre ses som ett objekt som utnyttjas för människans väl. Ett sådant förändrat samhälle utgår ifrån att den övriga naturen består av subjekt med egna legitima intressen som måste värnas.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke enligt nedan införs efter rad 760: "Naturens rättigheter" "Klimat- och miljökrisen har lärt oss att vi inte kan forma mänskliga relationer och de mänskliga samhällena utan att tilldela den övriga naturen grundläggande rättigheter liknande människans. Vi vill inte upprepa misstaget att drömma om en frigörelse av människan utan att infoga naturen i stort som en del av denna dröm. Människan har länge levt i föreställningen att vara överordnad den övriga naturen. Denna föreställning har blivit en utgångspunkt för en gränslös rovdraft med naturen som nu hotar mänsklighetens fortsatta existens. Om vi ska lyckas med att skydda oss mot detta hot måste ett framtida samhälle byggas utifrån ett helt nytt synsätt när det gäller människans förhållande till den

övriga naturen. Naturen kan inte längre ses som ett objekt som utnyttjas för människans väl. Ett sådant förändrat samhälle utgår ifrån att den övriga naturen består av subjekt med egna legitima intressen som måste värnas. Tanken på att tillförsäkra övriga naturen grundläggande rättigheter som liknar människans får ett allt större genomslag. Parlamenten i flera länder har redan integrerat denna tanke i ländernas rättssystem. Vissa floder, sjöar, berg och skogar betraktas där som rättsliga subjekt som kan driva sin sak inför domstol. Denna utveckling måste få ett mycket starkare politiskt stöd i Sverige och världen. Tilldelandet naturen grundläggande rättigheter skulle innebära en hämsko på den rovdrift som människan utsätter naturen för och närma oss alla vår ursprungliga roll i livets väv."

Radreferens: 760

B 426 Hammarby-Skarpnäck

Naturens rättigheter

Vänsterpartiets grundläggande ideologiska utgångspunkter måste förändras och utvecklas. Människans frigörelse är inte möjlig utan att också naturen i övrigt betraktas som subjekt med rättigheter.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke enligt nedan införs efter rad 760: "Naturens rättigheter" "Klimat- och miljökrisen har lärt oss att vi inte kan forma mänskliga relationer och de mänskliga samhällena utan att tilldela den övriga naturen grundläggande juridiska rättigheter liknande människans. Vi vill inte upprepa misstaget att drömma om en frigörelse av människan utan att infoga naturen i stort som en del av denna dröm. Människan har länge levt i föreställningen att vara överordnad den övriga naturen. Denna föreställning har blivit en utgångspunkt för en gränslös rovdrift med naturen som nu hotar mänsklighetens fortsatta existens. Om vi ska lyckas med att skydda oss mot detta hot måste ett framtida samhälle byggas utifrån ett helt nytt synsätt när det gäller människans förhållande till den övriga naturen. Naturen kan inte längre ses som ett objekt som utnyttjas för människans väl. Ett sådant förändrat samhälle utgår ifrån att den övriga naturen består av subjekt med egna legitima intressen som måste värnas. Tanken på att tillförsäkra övriga naturen grundläggande juridiska rättigheter får ett allt större genomslag. Parlamenten i flera länder har redan integrerat denna tanke i ländernas rättssystem. Vissa floder, sjöar, berg och skogar betraktas där som rättsliga subjekt som kan driva sin sak inför domstol. Denna utveckling måste få ett mycket starkare politiskt stöd i Sverige och världen. Att erkänna naturens grundläggande rättigheter skulle innebära en hämsko på den rovdrift som människan utsätter naturen för och närma oss alla vår ursprungliga roll i livets väv."

Radreferens: 760

B 427 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 5

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 25, rad 761, ändra rubriken ”Arbete ger utveckling” till ”Vänsterpartiet löser de stora samhällsproblemen”

Radreferens: 761

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 428 Kävlinge

Våra Svar(Arbete ger utveckling)

När programmet pratar om full sysselsättning måste man även koppla det till frågan om makt och vara tydlig med att det ska vara del av en socialistisk strategi. Det politiska subjektet måste fortfarande vara arbetarklassen, inte företagen.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rubriken och texten under rubriken “Arbete ger utveckling” på sida 26, rad 761 med “Arbete och makt” "Det är med arbete vi bygger framtiden. Genom att medvetet skapa goda förutsättningar för allt arbete, både lönearbetet och det obetalda arbetet, vill vi lägga grunden för en bättre ekonomisk utveckling. De flesta av Vänsterpartiets politiska förslag handlar om att ge mer makt till de som arbetar, och rikta det arbetet mot att lösa de stora samhällsproblemen. Vi vill se en samlad strategi för full sysselsättning som bygger på stora, långsiktiga samhällsekonomiska investeringar. Det handlar om att bygga upp ny infrastruktur och nya industrier, som tar oss ur fossilberoendet. Det handlar om att skapa ett starkt utbildningssystem, som ser till att alla människor kan det de behöver på sina arbetsplatser och i livet i stort. Det handlar om att bygga bostäder, som ökar människors frihet att bo och leva som de vill. Det handlar om att förkorta arbetstiden. För att full sysselsättning och rätten till arbete ska vara en del av vår socialistiska strategi kan inte full sysselsättning bygga på ett korporativistiskt system som Socialdemokraternas försök gjorde utan måste vila på arbetarkontroll.”

Radreferens: 761

B 429 Flen

Fel fokus på arbete i avsnittet strategiska reformer 2

Liksom kapitlet *Arbete och gemenskap* lyfter kapitlet *Strategiska reformer* fram arbetet på ett sätt som får en att tro att vi har anammat Nya moderaternas definition av arbetarparti. Vi menar att de flesta av Vänsterpartiets politiska förslag ska handla om att värna välfärd och demokrati och begränsa kapitalets makt. Inte om att få människor att arbeta mer, vilket nuvarande skrivningar ger intryck av!

Yrkandet nedan innebär att avsnittet får en ny rubrik och att det första stycket stryks.

Bifall även motion ”Fel fokus på arbete i avsnittet strategiska reformer 1” som syftar till samma sak.

Föreslår kongressen besluta

att rad 762-767 stryks och rad 761 ersätts med "Arbete ska ge utveckling"

Radreferens: 761

B 430 Hägersten

Ekonomisk utveckling för vems skull?

På flera ställen i förslaget beskrivs våra mål i termer av ekonomisk utveckling. Ekonomisk utveckling bör inte ses som mål i sig utan är ett medel för att uppnå andra mål. Ekonomin är till för oss, vi är inte till för ekonomin. Våra mål bör istället uttryckas i form av jämlikhet och ett bättre samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 762-767 ersätts med: "Genom att medvetet skapa goda förutsättningar för allt arbete, både lönearbetet och det obetalda arbetet, vill vi lägga grunden för ett bättre och jämlikare samhälle. De flesta av vänsterpartiets politiska förslag handlar om att förbättra samhället och att arbeta mot att lösa de stora samhällsproblemen. För att göra detta behöver vi ta vara på människors vilja och förmåga att bidra, förändra och förbättra. Hur och var vi arbetar bör styras av samhällets behov snarare än ekonomiska intressen." Originaltext i förslaget till partiprogram: 762 Genom att medvetet skapa 763 goda förutsättningar för allt arbete, både lönearbetet och det 764 obetalda arbetet, vill vi lägga grunden för en bättre ekonomisk 765 utveckling. De flesta av Vänsterpartiets politiska förslag handlar 766 om att ta bättre hand om människors vilja och förmåga att arbeta, 767 och rikta det arbetet mot att lösa de stora samhällsproblemen. 788 Bättre hälsa, större engagemang i yrkeslivet och mer 789 tid till fritt arbete i till exempel föreningar betyder mycket för den 790 långsiktiga utvecklingen av samhällsekonomin.

Radreferens: 762

B 431 Enskild

Det är samhället vi vill förbättra

Förslaget till nytt partiprogram slår fast att vår politik gällande arbete har som mål att lösa våra stora samhällsproblem. Men att "bättre ekonomisk utveckling" och bättre samhällsutveckling skulle vara samma sak håller jag inte med programkommissionen om, därför vill jag att den raden förtydligas så att det tydligare hör samman med den övriga texten.

Föreslår kongressen besluta

att följande ordföljd på rad 764-765: "...en bättre ekonomisk utveckling." ersätts med: "...en bättre samhällsutveckling."

Radreferens: 764

Robert Armbiad, Växjö

B 432 Hägersten

Full sysselsättning och arbetstidsförkortning

I avsnittet "Arbete ger utveckling" lyfts mål som full sysselsättning och arbetstidsförkortning. Först etablerar förslaget en form av arbetslinje där så många som möjligt ska arbeta så mycket som möjligt. Detta ska

åttstadkommas genom samhällsinvesteringar. Det riskeras därmed att tolkas som att vi ska göra investeringar för att skapa jobb, inte för att investeringarna är nödvändiga. Det behöver tydliggöras att samhällets behov bör styra vilka jobb som skapas och inte att vi skapar jobb för jobbens skull. Sedan följer förslag om arbetstidsförkortning och skrivningar om att människor behöver få mer tid för andra former av arbete än lönearbete. Arbetstidsförkortning skulle vidare kunna ha effekter för sysselsättningen. Med ett sådant tillägg knyts reformen om arbetstidsförkortning bättre samman med mål om full sysselsättning.

Föreslår kongressen besluta

att rad 768-769 ersätts med: "För att bygga ett bättre och starkare samhälle behövs stora och långsiktiga samhällsekonomiska investeringar. Som följd kommer många nya jobb skapas."

Radreferens: 768

B 433 Frölunda, Linné, Sundsvall, m.fl.

Rad 769–771 förtydliga ny infrastruktur och inkludera befintlig industri

På rad 769–761 står det om investeringar och att bygga upp ny infrastruktur och nya industrier. Det är bra att förtydliga vilken infrastruktur som behöver byggas och inte begränsa sig till nya industrier eftersom klimatomställningen i hög grad bygger på att ställa om även den befintliga industrin från fossila bränslen.

Föreslår kongressen besluta

att efter "Vi vill se en samlad strategi för full sysselsättning som bygger på stora, långsiktiga samhällsekonomiska investeringar" omformulera rad 769–771 efter "investeringar" till "Det handlar om att bygga upp ny infrastruktur för transporter och el och fossilfri produktion i industrier och att bygga ut förnybar energi så att vi tar oss ur fossilberoendet."

Radreferens: 769

Kerstin Sagström, Linköping, Lisbeth Hernriksson, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping

B 434 Örnsköldsvik

Rad 769-771 Inkludera befintlig infrastruktur och industri

På rad 769–761 står det om investeringar och att bygga upp ny infrastruktur och nya industrier. Det vore bra att förtydliga vilken infrastruktur och industri som behöver byggas. Vi behöver också klargöra att inte bara ny infrastruktur och nya industrier behövs eftersom klimatomställningen i hög grad bygger på att underhålla, rusta och ställa om även den befintliga infrastrukturen och industrin från fossila bränslen.

Denna motion är inspirerad av en nästan likalydande motion från Vänsterpartiet Linné, Göteborg. För att tydliggöra att omställningen inte enbart handlar om nyproduktion väljer vi att skriva denna motion, där vi strukit ordet "ny" ur Linnés att-sats.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen efter "investeringar" på rad 769 till "Det handlar om att bygga upp infrastruktur för fossilfria transporter och el, att bygga upp fossilfri produktion i industrier och att bygga ut förnybar energi så att vi tar oss ur fossilberoendet".

Radreferens: 769

B 435 Trosa, m.fl.

Mot 100% Förnybart 2

Under kommande programperiod kommer energi och val av energikällor vara återkommande frågor inom politik och samhällsutveckling. Det nya partiprogrammet måste vara tydligt med var Vänsterpartiet står i denna fråga. Ett skifte där fossil energi fasas ut som ett led i uppsatta klimatmål greppar också partiets inställning till andra energikällor. Lika självklar som utveckling av förnybar energi är ska avveckling av kärnkraft vara i Vänsterpartiets politik. Vi ser att nuvarande sex kärnkraftverk successivt ersätts av energi från förnybara energikällor. Några andra kärnkraftverk kommer inte driftsättas eller nya byggas. Partiprogrammet ska ge utrymme för denna övergång till 100% förnybart.

Föreslår kongressen besluta

att ändra till: "Det handlar om att bygga upp ny infrastruktur och nya industrier som drivs med förnybar energi."

Radreferens: 769

Lisbeth Henriksson, Linköping, Kerstin Sagström, Linköping, Matti Leino, Norrtälje

B 436 Vänsterpartiet Västernorrland, m.fl.

Lyft även arbetet med en ökad lokal livsmedelsproduktion som en strategisk reform där framtidens arbetare behöver lösa samhällsproblemen vi står inför

På rad 768-771 kan vi läsa:

"Vi vill se en samlad strategi för full sysselsättning som bygger på stora, långsiktiga samhällsekonomiska investeringar. Det handlar om att bygga upp ny infrastruktur och nya industrier, som tar oss ur fossilberoendet."

När vi tänker omställning, klimatanpassning och storskaliga lösningar tenderar vi ofta att glömma en viktig aspekt för en tryggad framtid - vår livsmedelsförsörjning. Den är minst lika viktig som de stora industriella reformerna, men kan av naturliga skäl inte hanteras på samma sätt som de stora infrastrukturella satsningarna. Likväl är tryggad livsmedelsförsörjning en nyckel för att lösa klimatkrisen och kunna säkra vår egen - och den globala livsmedelsförsörjningen.

Här finns stora möjligheter i Sverige och många fler behöver arbeta med detta, inte bara inom näringen med produktion och livsmedelsförädling från jord till bord, utan här behöver även lokala matvärn, och odling för självhushållning uppmuntras och genomsyra vårt samhälle för en tryggad framtid.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 771 efter "fossilberoendet." lägga till nedan text: "Det handlar om att skapa bättre förutsättningar för en utökad hållbar livsmedelsproduktion och lokala matvärn genom att sätta människor i arbeten som tryggar vår framtida självförsörjning, ökar vår beredskap och undviker de

sårbara globala livsmedelskedjorna, samtidigt som det bidrar till minskade utsläpp från långväga transporter."

Radreferens: 771

Linda Jonsson, Pajala

B 437 Enskild

Kärnkraft rad 771

Vi vill ha en tydligare ställningstagande emot kärnkraften.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till "och kärnkraftsberoende" efter ordet fossilberoendet i raden 771

Radreferens: 771

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Emmeli Lindahl, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Halil Büyükkaya, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg, Ola Wiksten, Helsingborg

B 438 Enskild

Urfolksrätt

Vi är ett antiimperialistiskt parti som länge har kämpat för svensk ratificering av ILO 169. Ett starkt ställningstagande för urfolksrätt måste genomsyra vårt partiprogram. Och den nya industrialiseringen påverkar Sapmi och norra Sverige i allra högsta grad.

Föreslår kongressen besluta

att efter ordet "fossilberoende" tillägga "i respektfull och meningsfull dialog med invånare i berörde område och med speciell hänsyn till urfolksrätt."

Radreferens: 771

Laura Jean Purdy, Luleå

B 439 Vänsterpartiet Göteborg

Organisera arbetet för full sysselsättning oavsett normbrytande funktionalitet

Under "alla människors lika värde" nämns att alla människor ska kunna vara delaktiga och ha arbete och försörjning. Tycker dock att när vi lyfter arbetet för full sysselsättning borde vi också lyfta vikten att skapa ett samhälle där arbetet organiseras så alla människor ges förutsättningar att bidra av var och en efter förmåga - oavsett om man har en normbrytande funktionalitet. Om man har en fysisk eller intellektuell funktionalitet som bryter mot samhällets rådande funktionsnormer. Arbetet är grundläggande för ett jämlikt samhälle där var och en ges möjlighet att växa utifrån sin egen potential och kan delta i samhällslivet utifrån sin egen förmåga.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 775 lägga till ”Det handlar om att organisera arbetet så att alla ges förutsättningar att bidra och verka efter förmåga - oavsett fysisk eller intellektuell funktionalitet som bryter mot samhällets rådande funktionsnormer.”

Radreferens: 775

B 440 Hägersten

Full sysselsättning och arbetstidsförkortning del 2

Se B 432

Föreslår kongressen besluta

att följande tillägg görs på rad 775 efter “vill”: "Det handlar om att bygga upp en välfärd för alla."

Radreferens: 775

B 441 Flen

Stryk otydligt stycke i avsnittet Arbete ger utveckling

I avsnittet *Arbete ger utveckling* finns ett stycke (rad 776 och framåt) som är mycket oklart. Vad menar vi med ett starkare samhälleligt ansvar för omsorgsarbetet som samtidigt ger tid för allt det som görs bäst i nära relationer? Vi föreslår att stycket stryks, för kopplingen till arbete är också oklar.

Föreslår kongressen besluta

att rad 776-783 stryks

Radreferens: 776

B 442 Hägersten

Full sysselsättning och arbetstidsförkortning del 3

Se B 432

Föreslår kongressen besluta

att följande tillägg görs på rad 787 efter “vardag”: "I vissa branscher skulle det också innebära att fler jobb skapas."

Radreferens: 787

B 443 Hägersten

Ekonomisk utveckling för vems skull? del 2

Se B 430

Föreslår kongressen besluta

att rad 788-790 ersätts med: "Bättre hälsa, större engagemang i yrkeslivet och mer tid till fritt arbete i till exempel föreningar betyder mycket för den långsiktiga utvecklingen av samhället."

Radreferens: 788

B 444 Enskild

Minskad arbetstid för demokrati och frihet - inte för ekonomin

Förslaget till nytt partiprogram slår fast att arbetstidsförkortning betyder mycket för "den långsiktiga utvecklingen av samhällsekonomin". Det stämmer säkert men vårt mål med arbetstidsförkortningen måste vara större än ekonomin. Vårt mål borde vara den att fria tiden ska stärka demokratin i samhället och den individuella friheten.

Föreslår kongressen besluta

att följande ordföljd på rad 789-790: "...den långsiktiga utvecklingen av samhällsekonomin." Ersätts med: "...demokratin i samhället och den individuella friheten."

Radreferens: 789

Robert Armbiad, Växjö

B 445 Enskild

AI – En utveckling mot accelererande klassklyftor eller en möjlighet för friare liv?

Artificiell Intelligens (AI) breder ut sig i allt snabbare takt. Jobbtillfällena inom flera sektorer har redan börjat ersättas i en stor omfattning, och det är inte osannolikt att den här utvecklingen kommer accelerera det närmaste årtiondet. Skiftet är ännu i sin linda, men ju fler arbetare som sägs upp på grund av övertalighet till följd av att lärande datorer ersätter dem, desto större är risken att målet om full sysselsättning endast finns i våra fantasier.

Det här är en utveckling som kommer att spå på den koncentration av värde hos de allra rikaste som produktionsökningstakten redan har inneburit. Företagsägarna har allt att vinna på låga produktionskostnader för de varor och tjänster som produceras. Därför kommer de att ersätta människor med AI så fort de har möjlighet. Och den tekniska utvecklingen går i en rasande fart. Människor kräver rättigheter, vill ha en lön att leva på, goda arbetsvillkor och kan vara kostsamma när vi blir sjuka. Maskiner är helt enkelt mer lönsamma. Stärkt arbetsrätt och en starkare ställning på arbetsplatserna är föga värt om jobb i stor utsträckning blir överflödiga.

Vänsterpartiet har en unik roll att spela i att hantera den här utvecklingen. Övriga partier delar inte vår klassanalys och ser därför inte heller några problem med att en allt större del av kakan samlas hos några få rika – istället skyndar de på den här utvecklingen.

Artificiell intelligens kan innebära mer tid för fritid, men då behöver också det mervärde som AI skapar komma oss alla till del istället för att öka klassklyftorna. I stycket på raderna 784-790 nämns arbetstidsförkortning. Det är i det sammanhanget rimligt att också nämna AI och våra svar på det.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande mening på rad 790: ”Utbredningen av artificiell intelligens på arbetsmarknaden skapar bättre förutsättningar än på länge att genomföra en arbetstidsförkortning, men bara om värdet maskinerna skapar kommer oss alla till del istället för att samlas hos företagsägarna.”

Radreferens: 790

Daniel Nilsson Brodén, Älvsjö-Fruängen

B 446 Lysekil, Upplands Väsby, Älvsjö-Fruängen, m.fl.

Nu tar vi steget mot arbetstidsförkortning

Vårt partiprogram är inte bara vårt styrdokument utan också per definition profilerar och definierar oss som parti, befäster våra principiellt viktiga sakfrågor och synliggör vart vi står i avgörande frågor såsom arbetsrätt, mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter, klass, klimat- och miljö, rasism och internationell solidaritet. Inte minst blir vårt program ett handfast verktyg för att bygga vidare vår vision och våra sakfrågor på de segrar som arbetarrörelsen fått betala ett högt pris för att ha vunnit men likväl segrar som nu står under attack och har pressats tillbaka av kapitalet.

Pandemin satte världen i gungning och synliggjorde brutalt de stora revor vi har i vårt grundläggande välfärdssystem. Vi fick på nära håll se de förödande konsekvenserna av den politik som tillåtits råda i alltför många år som har satt kapitalet främst.

Efter pandemin kom inflationen och de stora förlorarna är återigen arbetstagarna. Genom en närmast obefintlig arbetsmarknadspolitik har klyftorna under för många år tillåtits blivit abnorma. Men i och med pandemin har vi också tvingats granska oss själva, vilken plats har vi i det system vi lever i. Vilken plats vill vi ha. Vem säljer vi vår tid för och varför.

Nu behöver vi mobilisera oss och det är dags att vi tar ansvar för att organisera arbetarrörelsen. Vi är det enda parti som har arbetarrörelsen i fokus och behöver ta ansvar för att driva frågor som full sysselsättning, trygga anställningsvillkor, grön omställning och vi behöver driva en politik som sätter folket främst, inte kapitalet.

Det är därför högaktuellt att driva frågan om arbetstidsförkortning och frågan behöver få större plats i vårt partiprogram. Frågan är både en viktig vision och en relevant sakfråga. Vi behöver fördela jobben mellan oss och vi behöver ett samhälle där vi håller samman, där vi både har visionen av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov liksom att vi driver sakfrågor som full sysselsättning och arbetstidsförkortning.

Medan kapitalet avfärdar arbetstidsförkortning som orealistiskt och vill få oss att jobba mer och högre upp i åldrarna behöver Vänsterpartiet stå för ett tydligt och mer hållbart alternativ.

Med anledning av detta bör stycket om arbetstidsförkortning förstärkas.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 790 lägga in följande stycke: "Vänsterpartiet driver frågan om arbetstidsförkortning utifrån ett hållbart arbetstagarperspektiv. De stora hälsofördelar för de anställda med arbetstidsförkortning där fritid och omsorgsansvar går att kombinera med ett arbete är en vinst för hela samhället på både kort och lång sikt. Framför allt är det en viktig satsning för hållbart arbetsliv inom kvinnodominerade

välfärdsyrken. En liten klick lever enkom på avkastningen av kapital, en växande klick har tre jobb för att få det att gå runt, medan andra inte kommer in på arbetsmarknaden. Att inte agera på de inkomstklyftor som ökar är ett hot mot jämlika levnadsvillkor. Det är dags att dela på arbete och möjliggöra ett hållbart arbetsliv. Nu behöver vi mobilisera oss och det är dags att vi tar ansvar för att organisera arbetarrörelsen. När arbetarrörelsen organiserar sig och ställer krav blir rösterna starka och omöjliga att avfärda."

Radreferens: 790

Tina Rosén, Tyresö, Marianne Berg Ekbohm, Birka-Vasa, Omer Khan, Solna

B 447 Hammarby-Skarpnäck

Lägg till funktionsnedsättning rad 794

Det saknas i stort sett referenser till partiets funktionshinderspolitik i programförslaget. Denna brist kan rättas till med justeringar av texten i några avsnitt.

Föreslår kongressen besluta

att rad 794 ändras till: "stabilitet vid arbetslöshet, funktionsnedsättning eller sjukdom"

Radreferens: 794

B 448 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 6

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 27, rad 807, ändra rubriken "Trygghet och självständighet" till "Skapa trygghet och självständighet"

Radreferens: 807

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 449 Vänsterpartiet Kronoberg, Braås-Rottne

Nolltolerans mot social press och kontroll

Social press och kontroll är oacceptabelt, det måste tydligt framgå i partiprogrammet att Vänsterpartiet står för nolltolerans mot social press, hederskultur, kvinnoförtryck och mäns våld mot kvinnor. De är alla i grunden del av patriarkala strukturer som måste motarbetas inom en rad politikområden för att skapa ett samhälle utan förtryck.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 815-816 ”Vi vill arbeta för att utveckla en starkare samtyckeskultur och sänka acceptansen för social press och kontroll byts mot ”Vi vill arbeta för en starkare samtyckeskultur med nolltolerans mot social press och kontroll.”

Radreferens: 815

B 450 Vänsterpartiet Kronoberg, Braås-Rottne

Nolltolerans mot social press och kontroll del 2

Se B 449

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 817-818 ”Arbetet mot mäns våld mot kvinnor behöver börja prioriteras på ett sätt som motsvarar brottens omfattning och allvar.” byts ut mot ”Arbetet mot mäns våld mot kvinnor ska prioriteras på ett sätt som motsvarar brottens omfattning och allvar.”

Radreferens: 817

B 451 Enskild

Stärk folkhälsan

”Vänsterpartiet ser bästa möjliga hälsa som en grundläggande mänsklig rättighet. En bra folkhälsa är en angelägenhet för hela samhället och förutsätter jämlikhet och utbyggd välfärd. En bra och jämlik hälsa är också det viktigaste målet för vården. Vänsterpartiet ser sjukvården som en viktig del av den gemensamma välfärden.”(Citat ur Vänsterpartiets hälso- och sjukvårdspolitiska program.)

Det allra bästa är om du och dina nära slipper bli sjuka. Då är det förebyggande arbetet A och O. Folkhälsoarbetet är så mycket och inkluderar allt från att sova bra, arbete mot narkotika, arbete för kvinnors rättigheter och mycket mer.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 823 lägga till: ”Allas rätt till god hälsa skapar grund för jämlikhet och ett robust samhälle, därför ska folkhälsoarbetet stärkas.”

Radreferens: 823

Elinor Sundén, Nyköping, Lotta Back, Flen, Agnes Hultén, Varberg, Lena Granath, Oskarshamn, Heidi-Maria Wallinder, Västerås, Mikael Ekvall, Jönköping, Elisabeth Björk, Karlstad, Neil Ormerod, Enköping, Daniel Lundgren, Oxelösund, Lena Holmberg-Broström, Flen, Irena Tyszko Tähkävuori, Eskilstuna, Tony Rosendahl, Katrineholm

B 452 Linné, m.fl.

Rad 824-825 Omformulering förtydligar problem med krackelerande välfärd och klimatkris

På rad 824–827 står ”Många av de investeringar vi vill genomföra handlar om att ta tag i problem innan de vuxit sig stora”. Här bör de stora problemen med klimatkrisen och brister i välfärden nämnas. Det blir tydligare än ”innan de vuxit sig stora”.

Föreslår kongressen besluta

att rad 824–825 före ”Genom” på rad 825 omformuleras till ”Många av de investeringar vi vill genomföra handlar om att ta tag i problem som krackelerande välfärd och klimatkris”.

Radreferens: 824

Kerstin Sagström, Lisbeth Henriksson, Agneta Eriksson, Linköping

B 453 Enskild

Ett parti för alla, även de mest utsatta

Att prioritera de mest utsatta i vårt samhälle är inte bara en politisk strategi, det är en moralisk plikt och en djupt mänsklig handling. Det handlar om att se bortom statistik och diagram, och istället känna pulsen av de verkliga liv som påverkas av politiska beslut. När vi talar om de mest utsatta, talar vi om våra medmänniskor som står på de mest osäkra och svåra platserna i samhället. Kapitalet, arbetaren och medelklassen finns tydligt utskrivet i partiprogrammet medan de mest utsatta, de papperslösa, de långtidssjukskrivna, missbrukare eller de som av någon annan anledning inte har möjlighet att delta på arbetsmarknaden utgör den mest utsatta delen av vår befolkning, än mer utsatta är de kvinnor som befinner sig i en situation där patriarkatet förstärks, de behöver partiets stöd. Vänsterpartiet har en skyldighet att stå på de svagas sida. Inget annat parti kommer att göra det. Det spelar ingen roll hur mycket rättigheter vi ger de arbetande klasserna om de som har det sämst fortfarande hankar sig fram mellan skulder och oro. Ett samhälle är inte starkare än dess svagaste medborgare.

Föreslår kongressen besluta

att göra ett tillägg till rad 831 efter ”hållas isär.”: ”Tills dess kommer vänsterpartiet arbeta för att de som står utanför arbetsmarknaden ska ha en dräglig livssituation. För oss är det viktigt att alla människor vet att det finns någon där som tar hand om dem när de grundläggande behoven behöver tillgodoses. Vänsterpartiet blundar inte för samhällets utsatta. De, i synnerhet kvinnor, som på grund av att de saknar en trygg inkomst, är fast i missbruk, är papperslösa eller inte klarar vardagslivet av andra skäl ska känna att det finns en röst som talar för dem och verkar för dem i kommun, region och riksdag.”

Radreferens: 831

Carl-Johan Jarhall, Kalmar

B 454 Enskild

Kooperativa hyresrätter - tillägg under rubrik: ”Trygghet och självständighet”, rad 831

Jag skulle önska att denna rad bifogades: ”Därför ska Vänsterpartiet satsa på att ge kommunen bidrag att bygga fler hyresrätter, kommunalt ägda fast med kooperativt styrelsesätt; självbestämmande av dom som bor i lägenheterna. Samt fortsätta vara emot marknadshyrer. Vänsterpartiet borde se att lösningen på bostadskrisen är att bygga attraktiva lägenheter, med olika design, som ägs av kommunen och inte kan ombildas till bostadsrätter. Exemplet SKB i Stockholm är ett bra exempel på hur hyresgäster äger sitt eget boende, men som denna motion föreslår så bör kommunen äga boendet, men administrationen för boendena kan organiseras på samma sätt som SKB har sina föreningar i Stockholm. Att hyresgästerna en gång per år har ett årsmöte, väljer sin egna styrelse i sitt specifika hus och man har medlemsmöten för att gynna direktdemokrati.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets kongress 2024 bifaller denna motion till rad 831 och under rubriken "Trygghet och självständighet"

Radreferens: 831

Simon Arnoj, Linköping

B 455 Enskild

Höjd kommunalskatt, ökad progressivitet

Nu är det dags igen. Med en borgerlig regering urholkas den kommunala ekonomin. Det kommunala självstyret är historiskt sett begränsat. Med upphandlingslag, förändrad kommunallag, begränsningar i hur mycket man får belåna kommunen, bolagisering av kommunala förvaltningar mm mm, har detta inskränkts ytterligare. Just bolagsformen är en form av skatteplanering, vilket väl hade kunnat vara fine om vi faktiskt hade kunnat använda de pengar som "sparas". Detta är dock inte fallet. Den möjlighet som står till buds är en höjning av kommunalskatten. Invändningen är då att detta inte är en progressiv skatt och således drabbar orättvist. Detta är en sanning med modifikation. För oss som går på försörjningsstöd (och således inte har en beskattningsbar inkomst) skulle en höjd kommunalskatt inte påverka negativt. Tvärtom skulle den (tack vare en förstärkt kommunal ekonomi) leda till en rad förbättringar. En höjd kommunalskatt drabbar således ingen fattig, som ordspråket säger. Däremot slår den orättvist för dem snäppet ovanför i inkomststegen. Detta leder till ett pedagogiskt problem. För att inte uppfinna hjulet på nytt vänder jag mig här till en motion från 1979 av Lars Werner, CH Hermansson, Jörn Svensson m fl. Jag saxar: "I motionen påpekas att kommunalskatten är den tyngsta direkta skatten för de flesta inkomsttagarna. Detta utelämnas ofta i skattedebatten och har heller inte angripits av de skatteutredningar som varit verksamma. [...] I skattedebatten utelämnas ofta den viktiga frågan om kommunalskatternas betydelse för stora inkomstgrupper. [...] Likväl är kommunalskatten den tyngsta direkta skatten för de allra flesta inkomsttagare. Det förhållandet att kommunalskatten tar lika mycket av varje intjänt hundralapp oavsett den totala inkomsten gör denna skatt särskilt kännbar för låg- och medelinkomsttagare. [...] Kommunalskattehöjningarna måste ses mot bakgrunden av att kommuner och landsting under lång tid ålagts nya uppgifter och svarar för en allt större del av serviceuppgifterna. Statliga beslut har medverkat till denna utveckling. Däremot har inte ekonomiska resurser ställts till den kommunala sektorns förfogande. Den övervältring av kostnader från stat till kommuner och landsting som länge pågått har medverkat till att kommunalskatten drivits upp. Utvecklingen har lett till att en allt större del av samhällsuppgifterna finansieras via proportionell kommunalskatt i stället för via progressiv statsskatt." Så långt motionen från 1979. Landsting har blivit regioner. Annars stämmer beskrivningen alltför väl, och har "förvärrats" via att ytterligare rättighetslagstiftningar, beslutade av Riksdagen inte är finansierade av densamma. Istället har vi sett en inskränkning av skatteutjämningsystemet. Följderna för den generella välfärden har varit katastrofala. Alla är emot skjutningarna i våra förorter, men nästan bara vi är beredda att säga att det kostar pengar att lösa detta. Vi står alltså inför följande dilemma: Kommunalskatten är orättvis, men den enda vi har till buds. Samtidigt visar undersökning efter undersökning att en majoritet av väljarna är beredda till (kraftigt) höjda skatter om dessa används till "rätt" saker. Jag menar därför att det är dags för vänsterpartiet att ta bladet från munnen och kräva just dessa REJÅLA skattehöjningar. Även på kommunal nivå. Dessa skulle kunna möjliggöra offensiva satsningar i kommunen, och inte bara en "bibehållen servicenivå". Just detta att pedagogiskt förklara varför en ska betala mer för samma sak är svårt. Fler torde vara beredda att betala lite mer, om utfallet blev desto större. Detta ska ske SAMTIDIGT som vi på rikspanet lyfter frågan om en ökad progressivitet även på kommunalskatten. Motionen finns ju redan skriven. Vänsterpartiet är den enda kraft i nuvarande riksdag som kan vända utvecklingen med urholkade offentliga finanser. En solidariskt finansierad välfärd är således en i allra högsta grad strategisk fråga för vårt parti att driva. Detta måste framgå av partiprogrammet.

Föreslår kongressen besluta

att efter "hållas isär." på rad 831 tillfoga följande: "Dessa investeringar och detta samhällsbygge kräver en gemensam välfärd, solidariskt finansierad. Att sänka skatterna samtidigt som alla nivåer i samhället istället behöver stärkas leder till de konflikter vi ser runtom i landet. Men. Det är också viktigt att de skatter vi behöver för att få landet att gå runt ska vara rättvist utformade. Idag betalar de rikaste minst, medan vi i andra änden betalar mest. Detta syns kanske tydligast i hur den största skatten, kommunalskatten är utformad. Medan den statliga skatten är progressiv, och ökar beroende på hur mycket du tjänar, är den kommunala platt. Där betalar alla lika stor andel av en hundralapp, oavsett om du är miljardär eller går på socialbidrag. Att se till så att även kommunalskatten blir rättvis är därför en avgörande reform för Vänsterpartiet att driva."

Radreferens: 831

Konstantin Karlsson, Majorna

B 456 Malmö

Rätten att leva som andra för personer med normbrytande funktionalitet

Vänsterpartiet är ett frihetsparti och har historiskt tillsammans med sociala rörelser drivit kampen för rättigheter för personer med normbrytande funktionalitet. Detta perspektiv saknas helt i partiprogrammet vilket är anmärkningsvärt. Tar vi ordet frihet tillsammans på allvar så ska det självklart också gälla personer normbrytande funktionalitet.

Föreslår kongressen besluta

att följande rubrik och text läggs in som nytt stycke efter rad 831: "Rätten att leva som andra för personer med normbrytande funktionalitet" "Alla människor ska ha rätten att vara delaktiga i samhället, bli bemötta för den person de är, vara jämställda föräldrar, kunna utbilda sig, ha arbete och försörjning, kunna använda kollektivtrafik och ha en aktiv fritid. Diskriminering får inte förekomma mot människor på grund av psykiskt, fysiskt eller intellektuellt normbrytande funktionalitet. Så ser det inte ut idag. Människor med normbrytande funktionalitet har idag som grupp sämre hälsa, högre arbetslöshet, är fattigare och stängs ute från viktiga delar av samhället på grund av bristande tillgänglighet och fördomar. Därför måste alla delar av samhället göras tillgängligt och den alltför svaga diskrimineringslagstiftningen stärkas. Insatser behöver göras för rätten till arbete och försörjning. Barn med normbrytande funktionalitet ska ha det stöd som behövs för att klara skola och en god uppväxt. Våld och övergrepp mot kvinnor med normbrytande funktionalitet måste särskilt uppmärksammas, attackerna mot rätten att leva som andra bekämpas och LSS-insatser och personlig assistans i stället stärkas och utvecklas. Ett tydligt funktionshinderperspektiv ska finnas med inom alla politikområden."

Radreferens: 831

B 457 Malmö

Kamp för hbtqi+-personers rättigheter och avskaffande av heteronormen

Vänsterpartiet är ett frihetsparti och har historiskt tillsammans med sociala rörelser drivit kampen för hbtqi+-personers rättigheter. Detta perspektiv saknas helt i partiprogrammet vilket är anmärkningsvärt. Ännu mer utmanande är det i en situation där konservativa, reaktionära och fascistiska rörelser, partier och människor attackerar de rättigheter som uppnåtts och förhindrar vidare utveckling av frihet.

Föreslår kongressen besluta

att följande rubrik och text läggs in som nytt stycke efter rad 831: "Kamp för hbtq-personers rättigheter och avskaffande av heteronormen" "Alla människor ska ha samma rättigheter och samma chans till erkännande och delaktighet, oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. Ingen diskriminering eller särbehandling av homosexuella, bisexuella, transpersoner och queer-personer (hbtqi+) kan accepteras i ett demokratiskt samhälle. Det innebär till exempel att äktenskapslagstiftning, arvsrätt och familjerätt ska behandla alla lika. Heteronormen – den norm som ser heterosexualiteten som både naturligt och önskvärd – innebär osynliggörande och utanförskap för många människor och skapar och befäster fördomar. Hetero- och cisnormen är en viktig del i könsmaktsordningen. Därför är kampen för hbtqi+-personers rättigheter både en fråga om mänskliga rättigheter och en självklar del i Vänsterpartiets feministiska kamp. Inom utbildning, vård, näringsliv och rättsväsende måste kunskaperna i hbtqi+-frågor öka. Också i hbtq-rörelsen återspeglas patriarkala strukturer där kvinnor underordnas, bl.a. uppmärksammas de lesbiskas situation för lite."

Radreferens: 831

B 458 Flen

Fel fokus i avsnittet strategiska reformer 1

Liksom i *kapitlet Arbeta och gemenskap* lyfts arbetet i avsnittet strategiska reformer fram på ett sätt som får en att tro att vi har anammat Nya moderaternas definition av arbetarparti. Programkommissionens förslag får det att framstå Vänsterpartiets främsta projekt är att få människor att arbeta mer! Vi menar att de flesta av vänsterpartiets politiska förslag ska handla om att värna välfärd och demokrati och begränsa kapitalets makt.

I denna motion föreslår vi att avsnittet om ägarformer läggs först i kapitlet, istället för avsnittet om arbetet.

Bifall även motion "Fel fokus på arbete i avsnittet strategiska reformer 2".

Föreslår kongressen besluta

att rad 832 till 856 flyttas och läggs innan rad 761

Radreferens: 761

B 459 Enskild

Gemensamt ägande är en bättre ägandeform

Det är glädjande att partiet äntligen får tillfälle att kongressbehandla och anta ett nytt partiprogram. Det förslag som lagts fram till kongressen är det andra förslaget till nytt partiprogram partiet har att ta ställning till. Till följd av coronapandemin fick partiet tyvärr inte möjlighet att behandla det förslag som arbetats fram och som vi motionerat på inför förra kongressen.

De två förslagen är av olika art och kan inte jämföras med varandra. Dock finns det på sina håll poänger att ta vara på och lärdomar från den gedigna debatt som fördes inför förra kongressen som inte framgår med tydlighet i det nuvarande förslaget. På några ställen i förslaget där det passar vill jag därför lägga till skrivningar för att ta tillvara några av de resonemang som jag tycker var särskilt viktiga i förslaget till förra kongressen och den motionsbehandling som följde på förslaget.

Under sektionen "Strategiska reformer" finns ett avsnitt med rubriken "Bättre ägandeformer". Det är en något vag formulering. Att något ska bli bättre är ju inte precis en strategi utan ett mål. Stycket handlar lite svepande om gemensamt ägande och ekonomisk demokrati. Att öka det gemensamma ägandet och därmed

demokratisera ekonomin är en bra strategi för att samhället ska bli just "bättre". Därför vill jag ersätta stycket med ett stycke om just "Gemensamt ägande och ekonomisk demokrati".

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 832-856 med: "Gemensamt ägande och ekonomisk demokrati" "Den ekonomiska maktkoncentrationen är större än någonsin tidigare och har underblåsts av en förskjutning av ägandet från offentligt till allt mer av privat, institutionellt och utländskt ägande. En demokratisering av ekonomin måste därför innebära att det gemensamma ägandet ökar, men samtidigt måste också det gemensamt ägda förvaltas aktivt för att uppnå vidare samhällsliga mål som ökar arbetares och tjänstemäns välfärd och inflytande över sitt arbete. Vänsterpartiet anser att viktig samhällsservice bör ägas gemensamt. Särskilt betydelsefullt är det gemensamma ägandet inom ekonomins nyckelsektorer så som transportsystem och kommunikationer, finansiell sektor, bostäder, energiförsörjning, vatten och välfärd. Resurser som mineraler, malm och metaller är till sin natur gemensamma och ska därför ägas gemensamt och brytas med hänsyn till det gemensamma och naturens bästa. Gemensamt ägande kan vara statligt – men också kommunalt, eller utövas via kollektiva fonder eller konsument- och producentkooperativ. Vänsterpartiets syfte med att omfördela ägandet är att skapa jämlika livsvillkor och möjliggöra demokratisk användning av resurser som skapats gemensamt. Finanskapitalets makt måste brytas genom regleringar och ökad demokratisk kontroll. Finanskapitalet har alltmer tagit över kontrollen över skapandet av pengar, vilket ytterligare förstärker kapitalets makt. Vänsterpartiet vill att staten ska återta makten att skapa pengar genom reglering av kreditexpansionen. Det gemensamma och statliga bankägandet ska öka och statens kontroll över kreditgivning, penningmängd och utlåning stärkas. Bankväsendet behöver omformas så att det bidrar till ekonomisk utveckling och social och klimatmässig hållbarhet. Redan idag är det gemensamma ägandet större än vad många inser. Genom pensionsfonderna äger svenska folket en betydande del av börsbolagen. Detta kapital ska användas för att investera hållbart och med respekt för folkrätten, motverka spekulation, utveckla näringslivet så att de arbetandes ställning stärks, såväl på ett samhälleligt plan som i de enskilda företagen. Den kollektiva kapitalbildning som sker genom pensionsfonderna ska användas för att bygga ett hållbart samhälle. För att ekonomin ska demokratiseras behöver relationen mellan ägande och makt försvagas. Detta kan göras genom att stärka de arbetandes inflytande också i det privatägda näringslivet. Viktiga förutsättningar för detta är en stark arbetsrätt och en stark fackföreningsrörelse som driver sina medlemmars intressen. Möjligheten till inflytande över arbetets organisering och verksamhetens inriktning behöver öka. Vinstgivande företag som lägger ner sin verksamhet ska inte tillåtas smita från de långsiktiga sociala, ekologiska och ekonomiska effekter sådana beslut får. Det bör vara möjligt för anställda att ta över lönsam produktion som ägaren vill lägga ned."

Radreferens: 832

Truls Persson, Malmö

B 460 Vänsterpartiet Skåne, Malmö

Vad är bättre ägandeformer?

I förslaget till partiprogram säger vi på rad 832 "Bättre ägandeformer" i rubriken. Det är subjektivt med vad som betraktas som bättre.

Föreslår kongressen besluta

att rubriken på rad 832 ”Bättre ägandeformer” ändras till ”Demokratiska ägandeformer”

Radreferens: 832

B 461 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 7

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 26, rad 832, ändra rubriken ”Bättre ägandeformer” till ”Stärk det gemensamma ägandet”

Radreferens: 832

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 462 Degerfors, Hällefors

Gemensamt ägande och ekonomisk demokrati

På sid 21 konstateras att: ”De stora samhällsproblemen har en sak gemensamt: de handlar i grunden om makt. För att lösa dem behöver vi kunna ta konflikt med starka intressen.” (rad 623-624) Väl så, men vi måste också våga vara tydliga med att vi vill avskaffa kapitalismen och verka för socialism, där finanskapitalets fåtalsmakt ersätts med folkflertalets makt genom att demokrati råder även på ekonomins område, dvs. ekonomisk demokrati. Det innebär att det gemensamma ägandet i olika former måste öka medan finanskapitalets ägande minskar. Vi nämner förvisso det gemensamma ägandet på ett antal ställen i löpande text och skriver om att ”stödja mer demokratiska ägandeformer” (rad 844) mm, men varför använda luddiga begrepp med rubriker som ”Bättre ägandeformer” (rad 832) och ”Ägande med helhetssyn” (rad 958)?

Föreslår kongressen besluta

att rubriken ”Bättre ägandeformer” (rad 832) ersätts med ”Gemensamt ägande”

Radreferens: 832

B 463 Kävlinge

Våra Svar(Bättre ägande)

Vårt svar om ägande måste vara tydlig med att de reformer som krävs bygger på att ekonomin styrs demokratiskt.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rubriken och texten under rubriken "bättre ägande", sida 27, rad 832 med "Ägande och makt. Alla samhällsviktiga funktioner som sjukvård, utbildning, bank och finans, infrastruktur, transport och naturresurser måste ägas av det offentliga och styras demokratiskt. De storföretag som är centrala för ekonomin måste också föras in i det offentliga och drivas demokratiskt. Arbetsplatser som hotas med nedläggning eller att exporteras måste tas över av arbetare och fortsätta drivas med till exempel en alternativ produktion. Bara med de här reformerna kan ett hållbart samhälle byggas."

Radreferens: 832

B 464 Enskild

Öka det gemensamma ägandet

Jag håller med programkommissionen om att det gemensamma ägandet behöver öka men jag anser att texten behöver stärkas med att vi vill "kraftigt" stärka det gemensamma ägandet och förtydligas med en mening om att vi behöver ett förstatligt banksystem för att öka kontrollen över finanssektorn, styra mer resurser till den gröna omställningen, stoppa överklassens utbredda skatteflykt och för att hålla nere räntekostnaderna för vanligt folk.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader (833-839): "Vi vill att fler av de beslut som har stora, komplexa konsekvenser för samhället ska fattas med ett genomtänkt helhetsperspektiv. I nyckelsektorer som finans, infrastruktur, bostäder och energiförsörjning vill vi stärka det gemensamma ägandet, eftersom det är verksamheter där besluten i alla led behöver väga in långsiktiga samhällsekonomiska mål. I vård, skola och omsorg vill vi helt komma bort från ägare som är där för att tjäna pengar." kompletteras så att den nya texten lyder: "Vi vill att fler av de beslut som har stora, komplexa konsekvenser för samhället ska fattas med ett genomtänkt helhetsperspektiv. I nyckelsektorer som finans, infrastruktur, bostäder och energiförsörjning vill vi kraftigt stärka det gemensamma ägandet, eftersom det är verksamheter där besluten i alla led behöver väga in långsiktiga samhällsekonomiska mål. Bankväsendet bör på sikt förstatligas i sin helhet för att öka kontrollen över finanssektorn, styra mer resurser till den gröna omställningen, stoppa överklassens utbredda skatteflykt och för att hålla nere räntekostnaderna för vanligt folk. I vård, skola och omsorg vill vi helt komma bort från ägare som är där för att tjäna pengar."

Radreferens: 833

Robert Armbiad, Växjö

B 465 Ludvika

Förtydliga vad som avses med gemensamt ägande

På många ställen i partiprogrammet används begreppet "gemensamt ägande", vilket framställs som positivt. Det behöver förtydligas att det handlar om det gemensamma samhällsägandet, där vi äger saker tillsammans genom till exempel statligt, regionalt eller kommunalt ägande, och inte gemensamt ägande i form av exempelvis privata aktiebolag, som ju ofta ägs gemensamt av flera olika aktieägare.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen "det gemensamma ägandet" på rad 836 och 988 ändras till "det gemensamma samhällsägandet", och att "gemensamt ägande" på rad 976 ändras till "gemensamt samhällsägande"

ägande, och att ”Gemensamt ägande” på rad 1119 och 1166 ändras till ”gemensamt samhälleligt ägande”

Radreferens: 836

B 466 Vänsterpartiet Kronoberg, Braås-Rottne

Inga vinster i välfärden

Våra gemensamma skattemedel ska användas till välfärden, det är endast med en stark allmän välfärd vi kan utjämna livschanser och skapa ett samhälle som håller ihop. Att vinstjakt inte hör hemma i vår välfärd är en självklarhet för Vänsterpartiet, och efter att ha drivit frågan i många år har vi stöd hos en bred majoritet av befolkningen. Skattemedel ska gå till vård, skola och omsorg, inte till aktieutdelningar i vinstdrivande välfärdsbolag. Att i någon del av partiprogrammet återvända till formuleringen ”vinster i välfärden” skulle på ett enkelt sätt tydliggöra hur vi ser på finansieringen av vår gemensamma välfärd.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”I vård, skola och omsorg vill vi helt komma bort från ägare som är där för att tjäna pengar” på rad 838-839 byts ut mot följande: ”Ingen ska kunna tjäna pengar på vård, skola och omsorg. Därför måste vi få ett slut på vinster i välfärden.”

Radreferens: 838

B 467 Flen

Avsnittet om bättre ägandereformer missar en aspekt som används för att begränsa gemensamt ägande

En viktig aspekt av bättre ägandereformer är att öka handlingsfriheten för offentligt ägda bolag, som begränsades under 90-talet och framåt. Att kräva att offentligt ägda bolag ska driva ”affärsmässig” har kraftigt minskat handlingsutrymmet och gör bland annat att energibolag bara gör investeringar med ca 8 års avskrivningstid, eller att bostadsbolag inte kan bygga hyresrätter som inte blir ekonomiskt lönsamma redan inom några år.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande stycke efter rad 839: ”Vi vill också befria offentligt ägda bolag från krav på att alltid sätta snabb avkastning före samhällsnytta.”

Radreferens: 839

B 468 Enskild

Angående partiprogram, bättre ägandereformer, raderna 839-840

Programtexten behöver göras tydligare gällande ägarformer.

Föreslår kongressen besluta

att mellan raderna 839 och 840 skjuta in följande text: ”Företag som anses så samhällsnödvändiga så att de inte tillåts att gå i konkurs skall vara statligt ägda. Privata företag skall finnas i en riktig

marknadsekonomi, där staten sätter spelreglerna, säkerställer konkurrens och aktivt motverkar monopol och oligopol."

Radreferens: 839

Jan Gustavsson, Norrköping

B 469 Flen

Arbetsplatsinflytande även för dem som inte arbetar med komplex produktion

Vi ska inte argumentera för arbetsplatsinflytande bara för dem som har komplexa arbetsuppgifter.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 841 till 843 stryka meningen "Ju mer utvecklingen går mot komplex produktion desto viktigare blir det med förtroende för människors yrkeskunnande."

Radreferens: 841

B 470 Enskild

Frihetlig socialism, del 2

se B 946

Om ovanstående yrkande faller och programkommissionens förslag vinner gehör, yrkar vi på följande förändringar i programkommissionens förslag:

Bättre ägandeformer

I förslaget till partiprogram uttrycks att arbetsrätten utvecklas mot ett större inflytande för anställda. Vi menar att det är för vagt formulerat. Hur arbetet organiseras och hur produktionsöverskottet fördelas är en oerhört väsentlig fråga. Därför vill vi ha en skarpare skrivning.

Föreslår kongressen besluta

att skrivningen på rad 845 ändras till "att utveckla arbetsrätten i riktning mot en betydande makt för de anställda."

Radreferens: 845

Christer Håkansson Lars-Göran Hildor Ingemar Savonen Jan Pargell, Örebro

B 471 Enskild

Demokratin ska även gälla våra arbetsplatser

En grundbult i det socialistiska samhället är en fördjupad och breddad demokrati. När den gäller den ekonomiska demokratin så har en grundbult i den socialistiska arbetarrörelsen varit att makten över arbetsplatserna och produktionen ska ligga hos den arbetande klassen istället för hos kapitalet. För att säkra verklig makt så räcker det inte med utbredd lagstiftning om inflytande utan det behövs att ägandet överförs från kapitalet till den arbetande klassen. En rad om detta hade förbättrat och förtydligat vårt program.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader (840-846) "Överhuvudtaget vill vi gå mot arbetsplatser där de som står för arbetet spelar en större roll i de beslut som fattas. Ju mer utvecklingen går mot komplex produktion, desto viktigare blir det med delaktighet och förtroende för människors yrkeskunnande. Vi vill stödja mer demokratiska ägandeformer, som företag som drivs av dem som arbetar där, och utveckla arbetsrätten i riktning mot ett större inflytande för anställda." Kompletteras med en mening så att den nya texten blir: "Överhuvudtaget vill vi gå mot arbetsplatser där de som står för arbetet spelar en större roll i de beslut som fattas. Ju mer utvecklingen går mot komplex produktion, desto viktigare blir det med delaktighet och förtroende för människors yrkeskunnande. Vi vill stödja mer demokratiska ägandeformer, som företag som drivs av dem som arbetar där, och utveckla arbetsrätten i riktning mot ett större inflytande för anställda. Vårt långsiktiga mål är att demokratin ska breddas till att gälla alla arbetsplatser, dels genom lagstiftning men också genom att ägandet överförs från kapitalet till den arbetande klassen."

Radreferens: 840

Robert Armbiad, Växjö, Marcus Wallin, Alingsås, Samuel Skånberg, Tensta-Rinkeby-Spånga, Håkan Blomqvist, Västra Södermalm, Kjell Östberg, Västra Södermalm, Monica de Santa Cruz, Kungsholmen, Alexandra D'Urso, Uppsala, Kerstin Joelsson-Wallsby, Uddevalla, Rickard Joelsson-Wallsby, Uddevalla, Jonna Sandin, Älvsjö-Fruängen, James Jonsson, Majorna, Per-Olof Balkedal, Umeå

B 472 Enskild

De arbetande styr företagen!

I förslaget till nytt partiprogram framhålls människors vilja och förmåga att arbeta och att rikta det arbetet mot att lösa de stora samhällsproblemen (avsnittet Arbete ger utveckling). Man för också fram en rad positiva åtgärder i socialistisk riktning för att bli öka de arbetandes inflytande på arbetsplatserna. Vad vi saknar är emellertid en starkare fokusering på makten i företagen. Vi vill därför att partiprogrammet ska uttrycka en klar riktning mot ett socialistisk samhälle där arbetet och inte ägandet av kapital ska vara styrande i företagen.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 846 lägga till följande text: "Mer än 80% av aktiekapitalet på den svenska börsen kontrolleras av pensionsfonder, indexfonder och annat som inte utövar någon ägarmakt, vilket har gett företagsledarskiktet mer makt och astronomiska ekonomiska belöningar. Målet är ett frihetligt socialistiskt samhälle som grundar sig på att de anställda styr företagen. Kapitalägarnas makt reduceras då till långivare till företagen."

Radreferens: 846

Göran Eriksson, Halmstad, Christer Andersson, Halmstad

B 473 Enskild

Angående partiprogram, bättre ägandeformer, raderna 846-847

Programtexten behöver göras tydligare gällande kapitalismens avskaffande. Texten i programförslaget innehåller mycket bra och bildar en grund för en sammanfattning.

Föreslår kongressen besluta

att mellan raderna 846 och 847 skjuts in följande text: "På så sätt kan kapitalismen fasas ut och ersättas av ekonomisk demokrati."

Radreferens: 846

Jan Gustavsson, Norrköping

B 474 Enskild

Säkra den demokratiska makten över framtiden

Vänsterpartiets långsiktiga uppgift är att säkra att samhället går i en socialistisk riktning där makten över framtiden skiftas från den lilla ägande eliten till att fördelas till alla oss som skapar framtiden och alla rikedomar med vårt arbete och strävan. Förslaget till partiprogram hade blivit tydligare om man hade kompletterat våra skrivningar om bättre ägandeformer med några rader om just detta.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader (847-852): "Världen behöver gå i riktning mot att upplösa den illegitima politiska makt som till exempel fossilkapitalet sitter på. Det är inte långsiktigt hållbart att ett litet fåtal samlar på sig absurda förmögenheter, byggda med andra människors arbete. Varje genuint demokratisk kraft behöver ta på sig uppgiften att förändra det." kompletteras på följande sätt så att den nya texten blir: "Världen behöver gå i riktning mot att upplösa den illegitima politiska makt som överklassen sitter på. Det är odemokratiskt att ett litet fåtal samlar på sig absurda förmögenheter, byggda med andra människors arbete. Varje genuint demokratisk kraft behöver ta på sig uppgiften att förändra det. Vår uppgift är att se till att förändringen sker i en socialistisk riktning där demokratin breddas, fördjupas och säkrar makten över framtiden åt den arbetande klassen."

Radreferens: 847

Robert Armblad, Växjö

B 475 Linné, Sundsvall, Örnsköldsvik

Rad 850 Tillägg "samtidigt som klimatkrisen hotar mänsklighetens framtid"

På rad 847–852 står "Världen behöver gå i riktning mot att upplösa den illegitima politiska makt som till exempel fossilkapitalet sitter på. Det är inte långsiktigt hållbart att ett litet fåtal samlar på sig absurda förmögenheter, byggda med andra människors arbete. Varje genuint demokratisk kraft behöver ta på sig uppgiften att förändra det".

Det är bra att fossilkapitalet nämns, men det behöver följas upp med ett tillägg i texten.

Föreslår kongressen besluta

att efter "arbete" på rad 850 lägga till "samtidigt som klimatkrisen hotar mänsklighetens framtid"

Radreferens: 850

B 476 Enskild

En gemensamt samordnad ekonomi

Hur ska vår ekonomi samordnas på ett sätt så att den blir demokratiskt förankrad? Det vi har lärt oss från historiska socialistiska erfarenheter är att makten över samhällsutvecklingen behöver vara utspridd över breda folklager och inte endast ett litet skikt av politiker. Därför föreslår vi ett förtydligande om att den framtida samordnade ekonomin ska grunda sig i folkrörelserna, arbetarklassens autonoma makt och ägande över produktionen och därtill den politiska makten.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader 853-856: "Vi vill utveckla mer övergripande demokratisk samordning av den riktning ekonomin utvecklas i. De stora besluten om vår gemensamma framtid behöver fattas demokratiskt, med en genuin förståelse för hur människor, samhällen och ekosystem fungerar." kompletteras med en förtydligande mening: "Vi vill utveckla mer övergripande demokratisk samordning av den riktning ekonomin utvecklas i. En samordning som grundar sig i folkrörelsernas erfarenheter och kunskaper, den arbetande klassens ägande och makt över produktionen och de folkvaldas politiska makt. De stora besluten om vår gemensamma framtid behöver fattas demokratiskt, med en genuin förståelse för hur människor, samhällen och ekosystem fungerar."

Radreferens: 853

Robert Armlad, Växjö, Kjell Östberg, Västra Södermalm, Håkan Blomqvist, Västra Södermalm, Per-Olof Balkedal, Umeå

B 477 Vita Bergen, Västra Södermalm, m.fl.

Vision för en levande framtid

Handlingskraft och förändringslust skapas inte genom problembeskrivning, så länge övertygande lösningar saknas. I förslaget till partiprogram är just detta ansatsen: att peka på alternativen som ger oss ett humant och i alla bemärkelser demokratiskt styrt samhälle.

Förslaget gör i många stycken detta genom att måla upp en serie berättande bilder, snarare än att lista konkreta politiska förslag och åtgärder. Med ett sådant tilltal behöver den positiva visionen vara långt mer minnesvärd än problembeskrivningen. Det gäller i synnerhet klimatfrågan, där alarmerande rapporter kanske till och med har tjänat ut som väckarklocka. Utan alternativ leder bilderna av en framtid av översvämningar och bränder till förnekelse och passivitet snarare än till handlingsvilja. Här behöver vi använda Vänsterpartiets fulla kompetens både för att arbeta effektivt för att vända utvecklingen och för att engagera medborgare och politiker i arbetet för omställningen.

För det behöver vi väcka hopp.

Men partiprogrammets avsnitt om klimatet under huvudrubriken "Våra svar" är förskräckande kort. Det begränsas dessutom genom en illa vald rubrik till frågan om fossilberoende. Att de konkreta klimatförslagen senare i dokumentet göms under rubriker som "Seriöst företagande" och "Utveckla tekniken" gör inte visionen tydligare.

Föreslår kongressen besluta

att avsnittet på rad 857 får rubriken "En levande och rättvis framtid" och därefter inleds med ett nytt stycke som lyder: "Allt oftare beskrivs klimatkatastrofen som oundviklig, men vi vet att framtiden ligger i våra händer. Vår kunskap ger oss medel att möta det nya så att utsläppskurvorna vänder och så att omställningen blir en positiv väg mot ett rättvist samhälle. Jordbruket ska ställas om till hållbar odling som ger föda åt alla, subventionerna till storskalig animalieproduktion och skadlig diesel fasas ut. Skogarna ska brukas så att de är en tillgång för planeten och oss alla. Vinsterna från råvaror och energi ska fördelas så att de gynnar de platser där utvinningen sker. Kärnkraftsutbyggnad ska inte subventioneras, det vi behöver är en snabb omställning till säker och förnybar energi. Nya storskaliga energianläggningar för till exempel havsbaserad vindkraft ska inte ägas av utländska

spekulanter utan vara gemensamt ägda så att elkraft och ekonomiskt överskott kan fördelas för samhällets bästa. Konsumtionen av ändliga resurser måste minska: i industrin, hos de rika men också hos oss alla. I stället ska våra liv ha plats för det som ger verkligt välbefinnande – tid för varandra, för vila och personlig utveckling och för ett rikt kulturliv.”

Radreferens: 857

Johan M Sanne, Årsta

B 478 Hammarby-Skarpnäck

Rädda klimatet

Ny rad och nytt stycke från rad 857:

Vänsterpartiet skall vara det ledande Miljö- och klimatpartiet i Sverige och vad vi står för måste vara tydligt i vårt program. Klimatfrågor beskrivs i olika avsnitt men det saknas en samlad bild av vår klimatpolitik. Nedanstående textförslag bygger på Storstockholms Omställningsplan.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rubriken på rad 857 till "Rädda klimatet – vår tids ödesfråga" och lägg till texten som följer från rad 858: och framåt: "Vi kämpar för att vända den katastrofala utvecklingen med ökande utsläpp till en minskning på netto-noll 2035 där de av vetenskapen fastställda planetära gränserna styr och den biologiska mångfalden räddas. Det kräver bla en omställning inom energisektorn från fossilt till förnybart (sol, vind, vatten), regenerativt jordbruk med hållbar konsumtion av mat, kalhyggesfritt skogsbruk, hållbart resande och återbruk. Omställningen måste vara rättvis: den som orsakar utsläppen skall betala dem."

Radreferens: 857

B 479 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 8

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 27, rad 857, ändra rubriken ”Ut ur fossilberoendet” till ”Kamp för förnyelsebar energi”

Radreferens: 857

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 480 Umeå

Förnybart > fossilfritt

För att vara tydliga med att Vänsterpartiet kämpar för förnybara bränslen, och inte endast fossilfria, så borde rubriken förändras. Grundämnet uran som driver kärnkraften i Sverige är ett exempel på ett bränsle som är fossilfritt, men inte förnybart.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 857 ändra rubriken som lyder ”Ut ur fossilberoendet” till ”Från fossilberoende till förnyelsebart”

Radreferens: 857

B 481 Karlstad

Klimatförändringarna har fler orsaker än fossilberoendet

Klimatförändringarna är ett mycket allvarligt hot och har många orsaker där fossilberoendet absolut är ett av de allvarligaste, men det finns många fler orsaker såsom markanvändning, cementproduktion etc.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten i rad 857 från ” Ut ur fossilberoendet” till ” Ut ur de ekologiska kriserna”

Radreferens: 857

B 482 Trosa, m.fl.

Mot 100% Förnybart 4

Under kommande programperiod kommer energi och val av energikällor vara återkommande frågor inom politik och samhällsutveckling. Det nya partiprogrammet måste vara tydligt med var Vänsterpartiet står i denna fråga. Ett skifte där fossil energi fasas ut som ett led i uppsatta klimatmål greppar också partiets inställning till andra energikällor. Lika självklar som utveckling av förnybar energi är ska avveckling av kärnkraft vara i Vänsterpartiets politik. Vi ser att nuvarande sex kärnkraftverk successivt ersätts av energi från förnybara energikällor. Några andra kärnkraftverk kommer inte driftsättas eller nya byggas. Partiprogrammet ska ge utrymme för denna övergång till 100% förnybart.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rubriken till: "Mot 100% förnybart"

Radreferens: 857

Lisbeth Henriksson, Linköping, Kerstin Sagström, Linköping, Matti Leino, Norrtälje

B 483 Södertälje

Kärnkraft är inte förnybar energi

Det är viktigt att understryka att utfasningen av fossil energi inte ska ske genom kärnkraft utan genom förnybar energi.

Föreslår kongressen besluta

att rubriken på rad 857 utbytes till ”Ut ur beroendet av fossil energi och kärnkraft”

Radreferens: 857

B 484 Enskild

Frihetlig socialism, del 3

se B 946 **Om ovanstående yrkande faller** och programkommissionens förslag vinner gehör, yrkar vi på följande förändringar i programkommissionens förslag:

Förnybara energikällor

Programförslaget nämner inte förnybart. Det kan tolkas som en öppning för kärnkraft. Det vore mycket olyckligt, då kärnkraft är dyrt, innebär stora olycksrisker och kräver en säker avfallsförvaring som ännu inte är löst.

Föreslår kongressen besluta

att rubriken på rad 857 ändras till "Förnybara energikällor"

Radreferens: 857

Christer Håkansson Lars-Göran Hildor Ingemar Savonen Jan Pargell, Örebro

B 485 Enskild

Ett vänsterparti på ekologisk grund del 4

Se B 17

Föreslår kongressen besluta

att rubriken på rad 857 ändras till ”Ut ur resursslöseriet och fossilberoendet”

Radreferens: 857

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 486 Enskild

Kärnkraft rad 857

Vi vill ha en tydligare ställningstagande emot kärnkraften.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till “och kärnkraftsberoende” efter ordet fossilberoende i rad 857

Radreferens: 857

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Emmeli Lindahl, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg

B 487 Birka-Vasa, Vita Bergen, Västra Södermalm

Klimatstrategi för 1,5 graders målet

Vänsterpartiets klimatstrategi måste konkretiseras så att det blir tydligt att vi förespråkar en omedelbar, grundlig och rättvis omställning.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på raderna 858–868 till följande: ”Vänsterpartiets strategi för klimatomställning utgår från forskarnas entydiga uppmaningar att snarast möjligt bryta fossilberoendet och säkra biologisk mångfald. Detta gör det nödvändigt med omedelbara och genomgripande förändringar i tre riktningar samtidigt. För det första, att minska utsläpp av växthusgaser ner till noll. För det andra, att understödja naturens egna sätt att binda och avlägsna växthusgaser från atmosfären. För det tredje, att minska och radikalt omfördela vår konsumtion. Klimatomställningen kommer att kräva både individuella miljömedvetna livsstilsförändringar och ett aktivt samhälleligt engagemang med lagstiftning, progressiv beskattning och incitament. Den skriande ojämlikhet som nu råder i förbrukningen av energi och av naturresurser, globalt och inom vårt land, måste utjämnas. De som förbrukar och förorenar mest måste göra de största förändringarna.”

Radreferens: 858

B 488 Enskild

Ett vänsterparti på ekologisk grund del 5

Se B 17

Föreslår kongressen besluta

att avsnittet under den nuvarande titeln ”Ut ur fossilberoendet” på rad 858-873 stryks och ersätts av: ”Vi vill sätta ramar för ekonomin så att både produktion och konsumtion håller sig inom naturens gränser. Omställningen måste ta oss ur beroendet av fossila bränslen, naturskövling och ut ur kapitalets slit- och-släng-logik som slukar våra gemensamma naturresurser. De fossila utsläppen måste fasas ut helt och naturen och samhället binda långt mer koldioxid från atmosfären. Det kommer behövas stora investeringar, ett aktivt gemensamt ägande och att aktivt prioritera samhällets bästa före den ekonomiska elitens intressen. En politisk strategi för omställning måste skapa möjligheter och stöd för människor att anpassa sina liv till det bättre. Hastigheten i omställningen kräver att de rikaste måste förändra sin högkonsumerande livsstil allra mest, medan majoriteten med samhällets hjälp kan leva friare, meningsfullare liv. Vi vill visa att det går att förena en radikal omställning med att bygga ett samhälle som är enklare att leva i, med full sysselsättning, en stark välfärd och ekonomisk trygghet. Den politiska verktygslådan som behövs för att fasa ut utsläpp och resursslöseri kan också användas för att lösa andra stora samhällsproblem. Med ett skifte från överkonsumtion till mer fritid, kultur och allmännyttor kan vi få friare och rikare liv med mer tid för varandra och välmående. Omställningen måste styras medvetet och demokratiskt, vara rättvis och inte lämna ansvaret till enskilda. Omställningen ska höja livskvalitén, skapa mer frihet, flexibilitet och social sammanhållning. Genom t.ex. billigt kollektivt resande, ett förändrat jordbruk baserat på kretslopp, lokal egenproducerad förnybar energi och att produkter görs för att hålla, kunna repareras och delas kan vi leva materiellt gott med låga kostnader. Samtidigt får vi ett samhälle som kan anpassa sig till framtida kriser.”

Radreferens: 858

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 489 Enskild

Ut ur fossilberoendet

Gällande rad 858 i förslaget vill vi ändra formuleringen till nedanstående att-sats.

Föreslår kongressen besluta

att rad 858 ändras till: "Vi vill att Sverige ska satsa på en hållbar och förnyelsebar energiproduktion."

Radreferens: 858

Peter Svensson, Västerås, Leif Jonsson, Västerås, Stefan Lindqvist, Västerås, Eugenia Katzenstein, Västerås, Fredrik Stockhaus, Västerås

B 490 Trosa, m.fl.

Mot 100% Förnybart 3

Under kommande programperiod kommer energi och val av energikällor vara återkommande frågor inom politik och samhällsutveckling. Det nya partiprogrammet måste vara tydligt med var Vänsterpartiet står i denna fråga. Ett skifte där fossil energi fasas ut som ett led i uppsatta klimatmål greppar också partiets inställning till andra energikällor. Lika självklar som utveckling av förnybar energi är ska avveckling av kärnkraft vara i Vänsterpartiets politik. Vi ser att nuvarande sex kärnkraftverk successivt ersätts av energi från förnybara energikällor. Några andra kärnkraftverk kommer inte driftsättas eller nya byggas. Partiprogrammet ska ge utrymme för denna övergång till 100% förnybart.

Föreslår kongressen besluta

att ändra till: "Vi vill sätta fasta ramar för att ta Sverige ur beroendet av icke förnybar energi."

Radreferens: 858

Lisbeth Henriksson, Linköping, Kerstin Sagström, Linköping, Matti Leino, Norrtälje

B 491 Enskild

Frihetlig socialism, del 4

se B 946 **Om ovanstående yrkande faller** och programkommissionens förslag vinner gehör, yrkar vi på följande förändringar i programkommissionens förslag:

Förnybara energikällor

Programförslaget nämner inte förnybart. Det kan tolkas som en öppning för kärnkraft. Det vore mycket olyckligt, då kärnkraft är dyrt, innebär stora olycksrisker och kräver en säker avfallsförvaring som ännu inte är löst.

Föreslår kongressen besluta

att skrivningen på rad 858 ändras till: "Vi vill sätta fasta ramar för att Sveriges energikällor ska vara förnybara, ..."

Radreferens: 858

Christer Håkansson Lars-Göran Hildor Ingemar Savonen Jan Pargell, Örebro

B 492 Vänsterpartiet Västerbotten, Umeå

Partiprogrammet rad 858

Under rubriken "Ut ur fossilberoendet".

Föreslår kongressen besluta

att på rad 858 efter mening som slutar "ur fossilberoendet" läggs följande mening till: "till förnybart, där kärnkraft inte är lösningen."

Radreferens: 858

B 493 Gävle

Ut ur fossilberoendet

Det finns många olika utsläpp som påverkar miljön, som tungmetaller och andra luftburna föroreningar. När det handlar om klimatet är det koldioxid från fossil energi eller andra växthusgaser tex metangas som ger en negativ påverkan. Därför är det bra om det tydliggörs vad som menas med en utsläppsbudget.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 859 till: "En budget för utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser och ett omställningsprogram som kan ta oss hela vägen till ett utsläpp nära 0."

Radreferens: 859

B 494 Uppsala

Klimatambitioner i förslag till partiprogram

2023 var ett år som bröt många rekord. Det var första året där alla dagar var 1 grad varmare än förindustriell tid och för första gången någonsin uppmätte vi i november även temperaturer högre än 2 grader över förindustriell nivå. Hälften av alla årets dagar låg vi även över parisavtalets gräns på 1.5 grader över förindustriell tid och sannolikheten att vi på sikt lyckas begränsa den globala uppvärmningen till 1.5 grader ser allt mindre ut.

Samtidigt som vi år efter år ser nya temperaturrekord, för regeringen idag en politik som ökar Sveriges utsläpp. Det är därför viktigt att oppositionspartierna kan framföra en alternativ, ansvarsfull och ambitiös klimatpolitik.

Enligt mig måste partiet kunna vara mer ambitiöst än att säga "hela vägen till utsläpp nära noll", som idag står i förslaget till partiprogram. Lagg fram partiets ambitioner svart på vitt, Sverige ska ner till noll utsläpp.

Föreslår kongressen besluta

att stavningen på rad 860 byts från: "vägen till utsläpp nära noll" till: "vägen till noll utsläpp"

Radreferens: 860

B 495 Vänersborg

Ut ur fossilberoendet – med ransonering

I programutkastet skriver programkommissionen att det krävs fasta ramar för att ta Sverige ur fossilberoendet. En sådan ram är koldioxidransonering. Varje individ tilldelas en månatlig utsläppskvot som förbrukas i takt med konsumtion av fossil energi. Kvoten kan köpas och säljas på en öppen marknad. Varje år minskas kvoten för att matcha vetenskapens linje kring utsläppen.

För att Sverige ska uppnå Parisavtalets målsättningar måste landets årliga utsläpp minska med minst 20 procent. Det här är en omställning som går mycket djupare än vad Vänsterpartiet kräver idag. Ransonering erbjuder handlingskraft där vi tillsammans tar oss an de fossila utsläppen på ett rättvist sätt. Prishockerna som kommer komma i framtiden med sinande tillgång på fossil energi kommer slå fruktansvärt hårt mot låginkomsttagare som är mest beroende av den. Höginkomsttagare däremot kommer tvingas minska sina utsläpp kraftigt, då dessa har de högsta utsläppen per capita. Koldioxidransonering är inget perfekt styrsystem men är tillräckligt radikalt för att bända utsläppskurvan nedåt. Alla åtgärder som tillkommit för att minska utsläppen i linje med vetenskapen har misslyckats. Nu måste något nytt till för att åstadkomma förändring – fort!

Föreslår kongressen besluta

att meningen "en sådan ram är koldioxidransonering där utsläppen fördelas efter behov och snabbt pressas nedåt i linje med vad klimatvetenskapen kräver" läggs till på rad 860 under rubriken "Ut ur fossilberoendet"

Radreferens: 860

B 496 Trosa, m.fl.

Mot 100% Förnybart 5

Under kommande programperiod kommer energi och val av energikällor vara återkommande frågor inom politik och samhällsutveckling. Det nya partiprogrammet måste vara tydligt med var Vänsterpartiet står i denna fråga. Ett skifte där fossil energi fasas ut som ett led i uppsatta klimatmål greppar också partiets inställning till andra energikällor. Lika självklar som utveckling av förnybar energi är ska avveckling av kärnkraft vara i Vänsterpartiets politik. Vi ser att nuvarande sex kärnkraftverk successivt ersätts av energi från förnybara energikällor. Några andra kärnkraftverk kommer inte driftsättas eller nya byggas. Partiprogrammet ska ge utrymme för denna övergång till 100% förnybart.

Föreslår kongressen besluta

att stryka ordet fossil: "... konflikt med ekonomiska intressen för att genomföra det."

Radreferens: 862

Lisbeth Henriksson, Linköping, Kerstin Sagström, Linköping, Matti Leino, Norrtälje

B 497 Enskild

Klimatkrisen

Bör framhävas och tydliggöras

Föreslår kongressen besluta

att på rad 862 ersätta ordet "det" med "de brådskande och omfattande åtgärder som krävs."

Radreferens: 862

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 498 Karlstad

Ta upp markanvändning, biologisk mångfald och cirkulär ekonomi i våra strategiska reformer

Klimatförändringarna är ett mycket allvarligt hot och har många orsaker där fossilberoendet är ett av de allvarligaste, men det finns många fler viktiga orsaker och problem såsom vår markanvändning, biologisk mångfald, linjära ekonomi etc. Därför yrkar vi på följande tillägg i slutet av paragrafen efter rad 862:

Föreslår kongressen besluta

att lägga till texten: ”Vi behöver också ändra vår markanvändning så att vi lagrar kol i marken istället för att läcka klimatgaser samt bidra till biologisk mångfald som är så hotad idag. Vår ekonomi måste ändras från linjär till cirkulär ekonomi, för att minska uttag av nya material och gynna återanvändning och återvinning.”

Radreferens: 862

B 499 Karlstad

Stoppa finansieringen av fossilindustrin och nya fossila projekt

Storbankerna i Sverige har sedan Parisavtalet slöts fortsatt att finansiera och investera i företag inom fossilbranschen med hundratals miljarder kronor. Vi måste stoppa finansieringen av fossilindustrin för att ha någon chans att nå 1,5-gradersmålet.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till texten: ”Svenska företag och institutioner i Sverige fortsätter att finansiera och investera i fossilbranschen med stora summor. Vi måste stoppa finansieringen av fossilindustrin för att ha någon chans att nå 1,5-gradersmålet.” i rad 862

Radreferens: 862

B 500 Lerum

Nej till kärnkraft

Vänsterpartiet har alltid varit motståndare till kärnkraft. Det finns inget i teknikutvecklingen som skulle föranleda partiet att ändra ståndpunkt i frågan. Det nya partiprogrammet är alltför vagt formulerat.

Föreslår kongressen besluta

att följande formulering läggs till på rad 862: "Vänsterpartiet avvisar planerna på att bygga ut kärnkraften som en väg ut ur fossilberoendet"

Radreferens: 862

B 501 Vänsterpartiet Göteborg

Stryk mittersta stycket under Ut ur fossilberoendet på sidan 27

2023 skenade klimatet över hela världen och från FN:s generalsekreterare kom täta varningar för effekterna av om vi inte gör något för att stoppa koldioxidutsläppen. Svenskarnas utsläpp per person beräknas till 8 ton. 2050 måste vi vara nere på högst 1 ton per person. I avsnittet på raderna 857-873 på sidan 27 redogörs i förslaget för hur Vänsterpartiet ska få Sverige att komma ut ur fossilberoendet. Men mittersta stycket på rad 863-868 ger ett alldeles för defensivt intryck och tillför inget till avsnittet. Det är fullt tillräckligt med stycke 1 och 3 för att beskriva partiets strategi för att komma ur fossilberoendet.

Att Vänsterpartiet, som är ett parti man förknippar med internationell solidaritet, tycker att de flesta människor i Sverige redan nu gör sitt bästa i vardagen (rad 865-866) är naivt och ett hån mot alla de länder världen över som drabbas hårdast av klimatförändringarna men som själva har ett utsläpp på långt under 1 ton per person. Klimatpolitiken behöver bygga på att vi alla ställer om, framför allt vi i den rika världen. Då behöver politiken påtryckningar från individer som går före och gör skillnad i vardagen samtidigt som politiken genom olika styrmedel och stöd kan hjälpa människor att fatta kloka val. I stycket som vi föreslår ska strykas påtalas också att åtgärderna måste vinna brett politiskt stöd. I vilka andra frågor tycker vi att det är viktigt att påtala att det politiska stödet ska vara brett? Och när tycker vi däremot inte att det är nödvändigt? Har vi en genomtänkt politik med åtgärder som kompenserar vissa grupper, men som också kan förklara vilket läge världen befinner sig i, så kan vi få stöd för vår politik. Men textraderna låter räddhågsna och signalerar inte handling, snarare passivitet. Se istället på hur vi agerade under covid, de allra flesta i Sverige ställde frivilligt om till en ganska besvärlig vardag av solidaritet med de som var som mest sårbara. Varför tror vi inte att detsamma skulle kunna gälla när allas vår existens står på spel?

Föreslår kongressen besluta

att stycket på raderna 863-868 stryks

Radreferens: 863

B 502 Centrum

En tydlig beskrivning av omfattningen av miljö- och klimatproblemen och vem som främst skall bära kostnaderna för omställningen

863 En politisk strategi för omställning behöver lägga fokus på åtgärder
864 som både har stora utsläppseffekter och kan vinna brett politiskt
865 stöd. Den behöver bygga på förtroende för att de flesta människor
866 gör sitt bästa i vardagen. Den behöver en trygg och stabil takt i
867 omställningen, där vi tillsammans ser till att de tekniska skiften vi
868 genomför fungerar för alla.

De två första meningarna innehåller självklarheter som alla kan hålla med om. Vi behöver skriva fram vad som kännetecknar partiets politik och det skall vara lätt att se att vi skiljer oss från borgerliga partier. Den sista meningen innebär dels att vår miljö- och klimatpolitik främst handlar om "tekniska skiften" och att partiets miljö- och klimatpolitik innebär att vi kan fortsätta våra liv som vi lever dem nu. Skrivningarna kan uppfattas som att partiet inte inser vidden av de miljö- och klimatproblem samhället står inför.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 863–868 med följande skrivning: "En politisk strategi för omställning behöver lägga fokus på åtgärder som både har stora utsläppseffekter och prioriterar en rättvis fördelning av de begränsningar eller förändringar omställningen kan medföra i människors liv. Vi måste alla förändra vår livsstil och människor som har ett högt CO2 avtryck (rika) måste i högre grad bidra till att bära kostnader för omställningen."

Radreferens: 863

B 503 Hammarby-Skarpnäck

En rättvis klimatpolitik bekostad av utsläpparna – del 1

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att förslaget inte tydligare påtalar att med en rättvis klimatpolitik så är det de fossila utsläppen som bekostar klimatomställningen.

Om svenskarnas utsläpp är 8,8 ton CO₂ per person och år och vi ska ner till 1 ton, så kan vi inte bara hoppas på att människor med diverse problem här och nu "gör sitt bästa" i vardagen. Vi behöver skapa ramar som hjälper människor att göra sitt bästa.

Det rätta valet ska vara det billigaste, smartaste och enklaste att göra. Tåget ska vara billigast, reparationen ska vara det subventionerade alternativet, kollektivtrafiken fungerande över hela landet, den gröna maten dominera inom det offentliga.

Den som flyger är med och bekostar billigare tåg. Den som köper kött är med och ser till att den klimatvänliga maten blir billigare. Den som kör bilsbil är med och bekostar kollektivtrafiken

Omställningen behöver ske skyndsamt.

Föreslår kongressen besluta

att rad 863-868 ändras på följande sätt: "En politisk strategi för omställning behöver lägga fokus på åtgärder som både har stora utsläppseffekter och som hjälper oss att genomföra det nödvändiga skiftet. Förändring sker inte av sig självt, de flesta människor behöver stöd för att genomföra nödvändig förändring och det är politikens ansvar att se till att det stödet finns så det blir enkelt att göra rätt. Det behövs en trygg och stabil takt i omställningen oavsett om de tekniska lösningarna finns på plats eller inte. När de väl gör det ser vi tillsammans till att de fungerar för alla."

Radreferens: 863

B 504 Enskild

Ersätt "utsläpps-effekter" med "utsläpps- och upptags-effekter"

Atmosfärens koldioxidhalt är en direkt funktion av såväl utsläpp som upptag av koldioxid. Människan har under det senaste århundradet främst ökat utsläppen men också minskat upptaget (ex. genom skogsskövling). Båda funktionerna är lika viktiga för att minska koldioxid-nivån i atmosfären och därigenom motverka klimatförändringen. Detta gäller inte minst i Sverige där skogen tar upp runt 150 Mton koldioxid varje år och släpper ut runt 130 Mton, vilket kan jämföras med de totala fossila utsläppen på runt 50 Mton. Det är således minst lika viktigt att öka upptaget av koldioxid genom ex. skydd av skog och nya avverkningsmetoder som att minska utsläppen av koldioxid. Detta kan också under en övergångstid vara billigare och därigenom bidra till att totalt sett minska atmosfärens innehåll av koldioxid mer än vad som annars blivit fallet.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta "utsläpps-effekter" med "utsläpps- och upptags-effekter" överallt där detta är redigerings-tekniskt möjligt och innehållsmässigt rimligt

Radreferens: 864

Stellan Hamrin, Mönsterås, Inger Björk, Hammarby-Skarpnäck

B 505 Enskild

Klimatkrisen

Det nuvarande stycket andas en rädsla att stöta sig med opinionen, bl.a. genom formuleringarna "och som kan vinna brett politiskt stöd" och "Det måste bygga på förtroende för att de flesta människor gör sitt bästa i vardagen," Vidare att ha adjektiven trygg och stabil pekar åt motsatt håll än att det måste gå snabbt. Men det föreslagna tillägget råder viss bot på det. Det är ju för sjutton brådskande och vi måste kunna stå för det.

Föreslår kongressen besluta

att texten "och kan vinna brett... och stabil takt i omställningen." ersätts med "och för vilka vi måste arbeta för att vinna stöd. Det behöver en snabb, trygg och stabil takt i omställningen."

Radreferens: 864

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 506 Vänsterpartiet Göteborg

Förtydligande om allas roll i vägen ut ur fossilberoendet

I stycket som handlar om strategin för vägen ut ur fossilberoendet är det inte tillräckligt tydligt att alla kommer att påverkas och behöva bidra i omställningen. Nuvarande text ger också ett sken av att det inte är så bråttom och att det räcker med tekniska skiften.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 865-868 ersätts med texten: "Den behöver ge människor verktyg för att kunna minska sin klimat- och miljöpåverkan och bygga på förtroende att de flesta människor gör sitt bästa i vardagen. Omställningen kommer att beröra oss allihop, men den ska ske rättvist. De som står för den största förstörelsen kommer behöva bidra mer."

Radreferens: 865

B 507 Gnesta

Ut ur fossilberoendet. Stimulera och uppmuntra människor att hitta ett vardagsliv som gynnar miljö och klimat.

I partiprogrammet står det att "Den (omställningen) behöver bygga på förtroende för att de flesta människor gör sitt bästa i vardagen." Med en sådan formulering avhänder sig partiet målsättningen att diskutera med människor och inspirera dem till att försöka ändra sin egen livsstil, till exempel köttnormen och normen att flyga. Det har tidigare talats om att man "skuldbelägger" människor som inte förmår leva upp till en klimatsmart vardag. Men vårt arbete bör innebära att skapa opinion underifrån bland människor för att bekämpa klimatförändringarna. En av flera vägar till det kan vara att själv göra vad man kan i sitt liv för att

leva klimatsmart och på det sättet visa att det är möjligt. Alternativet är att inte bry sig utan tycka att folk väl kan göra som de vill.

Föreslår kongressen besluta

att efter ...”brett politiskt stöd ...” på rad 865-866 ta bort meningen som börjar med ”Den behöver bygga på förtroende för att de flesta människor gör sitt bästa i vardagen.” Lägg i stället till: ”Den bör visa på att det är politiska beslut på en strukturell nivå som ger största resultat, men också stimulera och uppmuntra människor att hitta ett vardagsliv som gynnar miljö och klimat.”

Radreferens: 865

B 508 Enskild

Angående partiprogram, avsnittet ut ur fossilberoendet, raderna 866-868

Texten i programförslaget efterlyser en ”trygg och stabil takt i omställningen”. Detta är tyvärr ett önsketänkande. Det krävs påtagliga resultat i minskningarna av växthusgasutsläpp före 2030. Klimatfrågan handlar inte om något framtidshot, vi befinner oss i ett klimatnödläge här och nu. Vad som sker före 2030 avgör handlingsfriheten för åren 2030-2050. Dessutom skall vi vara medvetna om att många pratar vackert om klimatmål för åren 2040-2050. Det kan de göra därför att detta snack är till intet förpliktigande. De politiker som nu är ansvariga kommer inte att vara möjliga att ställa till svars för situationen 2040.

Nej, klimatfrågan är en dagsfråga. Löser vi den bra så kan den därefter bli en framtidsfråga.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 866-868, som lyder, ”Det behövs en trygg.....för alla.” stryks och ersätts med följande text: ”I klimatfrågan är det nödvändigt med tydliga och stora utsläppsminskningar av växthusgaser, både globalt och nationellt, före 2030.”

Radreferens: 866

Jan Gustavsson, Norrköping

B 509 Enskild

Urfolksrätt måste hamna i fokus

Vi är ett antiimperialistiskt parti som länge har kämpat för svensk ratificering av ILO 169. Ett starkt ställningstagande för urfolksrätt måste genomsyra vårt partiprogram. Och den nya industrialiseringen påverkar Sapmi och norra Sverige i allra högsta grad. Det måste lyfta i alla sammanhang som berör samer och Sapmi.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till efter ordet ”alla” frasen ”och där hänsyn tas till urfolksrätt.”

Radreferens: 868

Laura Jean Purdy, Luleå

B 510 Årsta, Örnsköldsvik, m.fl.

Precisering av stycke kring politik för radikal klimatomställning, rad 869-873

Rad 869-873 behöver spetsas. I förslaget lyder texten: “Vi vill visa att det går att förena en radikal omställning med att bygga ett samhälle som är enklare att leva i, med full sysselsättning, välfärd och trygghet. Den politiska verktygslådan som behövs för att fasa ut det fossila kommer också att kunna användas för att lösa andra stora samhällsproblem.”

Föreslår kongressen besluta

att stycket på rad 869-873 ersätts med följande text: “Vi vill visa att det går att förena en radikal klimatomställning med ett samhälle med ökad demokrati, ökad jämlikhet, full sysselsättning, välfärd och trygghet. Den politiska verktygslådan som behövs för detta behöver omfatta investeringar i industrin och infrastrukturen, rättvis omställning samt utbyggd bostadspolitik, arbetsmarknadspolitik, kortare arbetstid samt kollektivtrafik. På det sättet uppnår vi också många andra politiska mål.”

Radreferens: 869

Åsa Levin, Haninge

B 511 Enskild

Cirkulär Ekonomi - del 1

Vänsterpartiet borde slå ett slag för cirkulär ekonomi i svensk politik och nu i EU-valet. Då mycket i vårt kapitalistiska ekonomi handlar om just konsumtion. Så är det viktigt att Vänsterpartiet driver en vettig miljöpolicy. Där vi investerar i ett cirkulärt distributionsflöde; där allt avfall i samhället ska vara återvinningsbart, inte endast att vi kräver nollutsläpp utan vi ska kräva att allt är återvinningsbart av våra produkter vi konsumerar i Sverige, förpackningar, tidigare dator delar, kläder och gammal teknik som skrotas, och mycket mer av det vi konsumerar och slänger.

Samt att man stödjer vänster-entreprenörer som vill satsa inom cirkulär ekonomi via juridiska personen ekonomisk förening, arbetarägda företag inom cirkulär ekonomisk återvinning.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets kongress 2024 lägger till i partiprogrammet som en extra punkt om att cirkulär ekonomi borde vara en del av Vänsterpartiets parti mål för vårt nya partiprogram, och att kongressen bifaller cirkulär ekonomi på rad 869

Radreferens: 869

Simon Arnoj, Linköping

B 512 Enskild

Cirkulär ekonomi - del 2

I motion cirkulär ekonomi - del 1, så skrev jag om att man måste göra ett tillägg till rad 869. Men man borde också arbeta för att vänster-entreprenörer ska jobba i den riktningen att starta upp ekonomiska föreningar inom svenska återvinnings systemet.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets kongress 2024 ska bifalla på rad 869 att man ska ha ett partiprogram som gynnar vänster-entreprenörer att verka för återvinning i en cirkulär ekonomi

Radreferens: 869

Simon Arnoj, Linköping

B 513 Södertälje

Fasa ut kärnkraften

Det är viktigt att understryka att utfasningen av fossil energi inte ska ske genom kärnkraft utan genom förnybar energi.

Föreslår kongressen besluta

att följande ändring av skrivelse görs på rad 871–873: ”Den politiska verktygslåda som behövs för att få en satsning på förnybar energi och för att fasa ut det fossila kommer också att kunna användas för att lösa andra stora samhällsproblem”

Radreferens: 871

B 514 Karlstad

Svårt att förstå betydelsen av rad 871-873

Detta stycke handlar om den politiska verktygslådan som behövs, men syftet med meningen är väldigt svår att förstå, var leder den?

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionen förtydligar följande mening: ”Den politiska verktygslåda som behövs för att fasa ut det fossila kommer också att kunna användas för att lösa andra stora samhällsproblem.”

Radreferens: 871

B 515 Trosa, m.fl.

Mot 100% Förnybart 6

Under kommande programperiod kommer energi och val av energikällor vara återkommande frågor inom politik och samhällsutveckling. Det nya partiprogrammet måste vara tydligt med var Vänsterpartiet står i denna fråga. Ett skifte där fossil energi fhas ut som ett led i uppsatta klimatmål greppar också partiets inställning till andra energikällor. Lika självklar som utveckling av förnybar energi är ska avveckling av kärnkraft vara i Vänsterpartiets politik. Vi ser att nuvarande sex kärnkraftverk successivt ersätts av energi från förnybara energikällor. Några andra kärnkraftverk kommer inte driftsättas eller nya byggas. Partiprogrammet ska ge utrymme för denna övergång till 100% förnybart.

Föreslår kongressen besluta

att ändra till: " ... som behövs för att fasa ut fossil energi och kärnkraft kommer också att kunna...."

Radreferens: 872

Lisbeth Henriksson, Linköping, Kerstin Sagström, Linköping, Matti Leino, Norrtälje

B 516 Enskild

Angående partiprogram, avsnittet ut ur fossilberoendet, raderna 873-874

Programmet måste vara tydligt med att uttåget ur fossilsamhället inte handlar om att ersätta varje kWh fossilt producerad el med en kWh fossilfritt producerad el. Nej, den totala energianvändningen i den rika världen måste minska. Även förbrukningen av andra naturresurser måste minska. Hållbarhetsgränsen för årligt utnyttjande av naturresurser passeras nu redan i början av april. Det är absolut inte hållbart.

Föreslår kongressen besluta

att följande text skjuts in mellan raderna 873 och 874: "I omställningen bort från fossilsamhället måste energianvändningen i den rika världen minska. Även den globala exploateringen av naturresurser i jordskorpan och i ekosystemen måste minska."

Radreferens: 873

Jan Gustavsson, Norrköping

B 517 Linköping

Fönybar energi

Rad 857 ff

Det står inte ett enda ord om kärnkraft i förslaget till partiprogram.

Så vi föreslår **ett tillägg** till avsnittet om energi enligt följande:

"Kärnkraft är inte en fossil energi och kan därför verka miljövänlig, men den är inte förnybar. Och kärnkraft kräver uranbrytning som innebär koldioxidutsläpp och dessutom uppstår radioaktivt restmaterial som riskerar läcka ut i vattendragen. De enorma mängderna spillvärme bidrar också till att haven och atmosfären värms upp. Så strålningen och det radioaktiva avfallet är fortfarande långsiktigt olösta problem. Att bygga nya kärnkraftverk tar väldigt lång tid och klimatkrisen är här och nu! Dessutom kostar kärnkraft enorma summor. Till och med de svenska aktörerna tycks mycket tveksamma trots att Regeringen redan lovat krediter på 400 miljarder, medel som hellre borde satsas på vård, omsorg och skola och annat välfärdens behöver. Även den internationella energibyran IEA uppmanade världens ledare att satsa på de förnybara energikällorna. Så Vänsterpartiet står även i fortsättningen fast vid sitt nej till kärnkraft!"

Föreslår kongressen besluta

att bifogade text om kärnkraft läggs in under avsnittet om energi

Radreferens: 857

B 518 Hammarby-Skarpnäck

Det viktigaste ska komma först

Klimatet är en ödesfråga

Ofta blir bara inledningen i en text läst. Det viktigaste bör alltså komma först. Om vi anser att klimatet är vår samtids ödesfråga bör det stå först under "Strategiska reformer", rad 761

Föreslår kongressen besluta

att flytta fram hela stycket "Ut ur fossilberoendet" rad 857-873 till rad 761

Radreferens: 761

B 519 Vänsterpartiet Skaraborg, m.fl.

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 9

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 28, rad 874, ändra rubriken "Sverige i världen" till "Sverige, en stadig röst i världen"

Radreferens: 874

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 520 Enskild

Sverige i Världen och Internationella relationer i förslaget om partiprogram

Sverige i Världen kräver ett större utrymme än de 13 raderna i förslaget. Vi bör redovisa den alternativa synen på internationella frågor och svar som Vänsterpartiet representerar. Det är också nödvändigt att ge en analys som underbygger sakfrågorna som presenteras längre fram i *Internationellarelationer* så de tre delarna i programmet hänger ihop logiskt. Om vi vill använda tillgängliga internationella arenor bör de nämnas redan i *Sverige i världen* och i berättelsen om vår ambition. Solidaritet i internationella frågor kan man gott stryka under. Bättre bistånd och stöd till svaga grupper. Det står inget om migration och den hotade asylrätten. I stycket *Internationella relationer* kan man börja med arenorna och sedan gå över till hur se ska användas.

Föreslår kongressen besluta

att stycket börjar med att "Sverige är ett land i världen. Det gör att vi har ansvar för världen. Vi har också stor nytta av världen. Vi har därför också en skyldighet att bidra till förbättringar av internationella relationer och förhållanden." Kasta om styckena och börja med raderna 882-886 så att internationella frågor inte ser ut som att det bara handlar om att hantera konflikter. På rad 879 läggs det till att "Vi vill utveckla tillgängliga internationella arenor och använda dem för att stärka en vänsterorienterad syn på internationella frågor i Sveriges närområden såväl som längre bort i världen. Vänsterpartiets internationella politik ska präglas av solidaritet med svaga grupper och nationer som har svårt att hävda sin röst. Vi vill vara en motvikt till smutskastning av religiösa och

politiska grupper, eller människor som söker nya liv i fred och ekonomiskt välstånd. Vi ser dessa som tillgångar för Sverige."

Radreferens: 874

Catharina Nord, Ljungby, Kerstin Wiréhn, Ljungby

B 521 Vallentuna

Internationellt samarbete

Programkommissionens programförslag för kapitlet "Sverige i världen", raderna 874 – 886, är i grunden bra, men det kan bli betydligt tydligare. Ord som "bättre" inbjuder till fri tolkning - betydelsen ligger helt i betraktarens ögon, och det mesta kan nog omfamnas av de flesta av riksdagens partier. Vidare saknas en skrivning om militär alliansfrihet som en rimlig grundförutsättning för att vara trovärdig i arbetet för en mera rättvis och jämlik värld. Däremot bör vi naturligtvis sträva efter att utveckla allianser med demokratiska och progressiva länder och rörelser.

Föreslår kongressen besluta

att texten "...utveckla ett bättre internationellt samarbete..." på rad 877 ändras till "...utveckla ett mera solidariskt och rättvist internationellt samarbete..."

Radreferens: 877

B 522 Vänsterpartiet Östergötland, Kommunalvänstern Väst, Kävlinge, Majorna, m.fl.

Lyft fram och prioritera vår EU-strategi under "Våra svar"

Vägen till att bygga politisk opinion för EU-motstånd tror vi går genom att utmana EU när vi får chansen, och det samtidigt går att göra politiskt och pedagogiskt relevant. Ett gott exempel på detta är hur Vänsterpartiet drivit frågan om Sverigepriser på el. Vi skulle tycka att det vore en brist om denna strategi inte lyfts fram explicit och görs synlig i delen "Våra svar" i förslaget till nytt partiprogram. Idéen med just denna del av partiprogrammet är att vi pekar på organisatoriska och politiska prioriterade strategier och dit räknar vi en EU-politik som aktivt bryter med överstatlighet och marknadsexperiment som ligger inlagda i EU:s politiska grundstruktur.

Föreslår kongressen besluta

att på sidan 28, under rubriken "Sverige i världen" mellan raderna 881 och 882 lägga till följande stycke: "I relationen till Europeiska unionen vill vi att Sverige aktivt bryter med EU:s överstatliga fördrag och lagar som sätter frihet för kapitalet före jämlikhet och nationellt självbestämmande. Det gör vi bland annat genom att lägga fram förslag som utmanar EU-lagstiftning som står i vägen för progressiv vänsterpolitik."

Radreferens: 881

Sebastian Nygren, Eskilstuna, Adam Määttä, Eskilstuna, Helena Grundström, Eskilstuna, Nathalie Söderberg, Eskilstuna, Ana Sussner Rubin, Malmö, Daniel Sestrajcic, Malmö, Marcus Wallin, Alingsås, Robert Armblad, Växjö, Bengt-Åke Berg, Jönköping, Willy Neuman, Jönköping, Richard Joelsson Wallsby, Uddevalla, Dan Ljung, Ulricehamn, Bore Sköld, Umeå, Alfonso Allende, Malmö

B 523 Hammarby-Skarpnäck, Nyköping

Globaliseringen och klimatet

Globaliseringen med internationell handel och långt driven arbetsdelning bidrar starkt till klimatkrisen. All ekonomisk vetenskap visar att globaliseringen gynnar en ekonomisk tillväxt som fram till nu varit den främsta drivkraften bakom den accelererande klimatkrisen. Den internationella arbetsdelningen med komplicerade och världsvida värdekedjor leder till långväga transporter som är en av huvudkällorna för utsläpp av växthusgaser.

På systemnivå utgör globaliseringen med strävan att riva ned handelshinder till förmån för gränslös vinstjakt en av de främsta orsakerna till att klimatkrisen inte kunnat mötas av effektiva motåtgärder.

Idag ser vi starkare tendenser till protektionism. USA har infört nya tullar som riktar sig mot import från Kina och samma utveckling ser vi i Europa inte minst när det gäller bilimport från Kina. Denna protektionism är dock inte en del av klimatpolitiken även om den sannolikt gynnar denna genom att påverka den ekonomiska tillväxten och den internationella handeln negativt.

Sverige som ett litet exportberoende land anses gynnas av globalisering, frihandel och internationell arbetsdelning. Svenska regeringar har därför traditionellt förhållit sig påtagligt positiva till denna världsordning. Men idag är det mot bakgrund av klimat- och miljökrisen inte rationellt att ensidigt bejaka globaliseringen så som man gjort från bl.a. Sveriges sida. Nu tillfogas klimatkritik till den tidigare kritik mot globaliseringens följder som vänsterkrafter över hela världen framfört.

Föreslår kongressen besluta

att följande nytt stycke införs efter rad 881: ”Sveriges internationella handelspolitik måste underställas klimatpolitiska mål. Export och import som är negativ för klimatet måste missgynnas i de internationella avtal Sverige sluter på handelsområdet. Sverige bör agera inom EU för att unionens handelsförbindelser med den omgivande världen tydligt underordnas de klimatpolitiska målen.”

Radreferens: 881

B 524 Enskild

Vi behöver egna internationella organisationer

Nu när de gamla kolonialmakterna börjar tappa sin makt och nya maktcentra uppstår runt om i världen så skapas det också möjligheter för nya internationella organisationer och samarbeten att uppstå. Då är det vår uppgift att se till att dessa blir progressiva och socialistiska samarbeten istället för nyliberala och reaktionära. Den internationella arbetarrörelsen har en rik historia av organisering och det bör vara en inspiration när vi bygger nya samarbeten för en bättre värld.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader (877-881): “Vi vill utveckla ett bättre internationellt samarbete mellan länder, som skapar ett större oberoende från stormakternas geopolitiska spel. Tillsammans kan vi stärka alla länders möjlighet att besluta om sin produktion, sina finansiella flöden och sina naturresurser.” kompletteras så att den nya texten blir som följer: “Vi vill utveckla ett bättre internationellt samarbete mellan länder, som skapar ett större oberoende från stormakternas geopolitiska spel. Vi vill skapa nya progressiva och socialistiska internationella samarbeten som utmanar och utmanövrerar högerns och kapitalets organisationer och makt. Tillsammans kan vi stärka alla länders och den internationella arbetarklassens möjlighet att besluta om sin produktion, sina finansiella flöden, sina naturresurser och sin självständighet.”

Radreferens: 877

Robert Armbiad, Växjö, Håkan Blomqvist, Västra Södermalm, Per-Olof Balkedal, Umeå

B 525 Enskild

EU-politik som aktivt bryter med EU:s överstatlighet

EU är en union som sedan den bildades stått på nyliberal grund och som strävat mot att centralisera allt mer makt till sig själv. Vi behöver värna vår demokrati den välfärd som arbetarörelsen kämpat för mot EU:s nyliberala byråkratvælde.

Vi yrkar därför bifall på den att sats om EU som föreslås av Gustav Landström och Melinda Kandel i deras reservation till programkommissionens förslag:

Gustav Landström, Majorna Melinda Kandel, Norrköpings reservation om EU

”Vägen till att bygga politisk opinion för EU-motstånd tror vi går genom att utmana EU när vi får chansen, och det samtidigt går att göra politiskt och pedagogiskt relevant. Ett gott exempel på detta är hur Vänsterpartiet drivit frågan om Sverigepriser på el. Vi skulle tycka att det vore en brist om denna strategi inte lyfts fram explicit och görs synlig i delen “Våra svar” i förslaget till nytt partiprogram. Idéen med just denna del av partiprogrammet är att vi pekar på organisatoriska och politiska prioriterade strategier och dit räknar vi en EU-politik som aktivt bryter med överstatlighet och marknadsexperiment som ligger inlagda i EU:s politiska grundstruktur.

Föreslår kongressen besluta

att följande stycke ska läggas till efter rad 881: “I relationen till Europeiska unionen vill vi att Sverige aktivt bryter med EU:s överstatliga fördrag och lagar som sätter frihet för kapitalet före jämlikhet och nationellt självbestämmande. Det gör vi bland annat genom att lägga fram förslag som utmanar EU-lagstiftning som står i vägen för progressiv vänsterpolitik.”

Radreferens: 881

Patrik Strand, Malmö, Bengt Carlsson, Malmö, Mia Christensson, Skurup, Morgan Svensson, Malmö, Ulrika Mårtensson, Malmö, Linda Svensson, Malmö, Kalle Eriksson, Malmö

B 526 Enskild

Avvisa DCA-avtalet och Natoanslutning. Stöd Fredsrörelsen.

Vi anser att Vänsterpartiet ska avvisa och motarbeta Sveriges Natoanslutning, DCA avtalet mellan Sverige och USA vilket ger USA rätt att ha militärbaser i Sverige. Vänsterpartiet ska arbeta för att stärka fredsrörelsen och öka bidragen för dess viktiga arbete.

Föreslår kongressen besluta

att rad 885 och 886 ändras från nuvarande text: "Sverige behöver vara en stadig röst i världen som talar för mänskliga rättigheter, fred och nationellt självbestämmande." Den nya texten på rad 885 och 886 utökas och får följande text: "Sverige behöver vara en stadig röst i världen som talar för mänskliga rättigheter, fred och nationellt självbestämmande. Vi motsätter oss bestämt att USA ska få ha baser i Sverige. Vi motsätter oss lika bestämt att Sverige ska anslutas till Nato. Vänsterpartiet ska samarbeta med fredsrörelsen och arbeta för att öka de ekonomiska resurserna för fredsrörelsen."

Radreferens: 885

Arne Sjögren, Ulricehamn, Dan Ljung, Ulricehamn

B 527 Upplands Väsby

Det nationella

Vare sig vi vill det eller inte så präglas dagens politiska dagordning av frågan om nationalism och den nationella identiteten. Det är livsluften för de nyfascistiska rörelserna och en av förutsättningarna för de framgångar vi ser för högerpopulismen. Vårt partiprogram behöver därför positionera oss i frågan om tolkning och konstruktion av det nationella. Det är en ideologisk uppgift som har strategisk betydelse. Var i partiprogrammet sådana skrivningar ska göras är en smaksak. Här föreslås att det görs i samband med avsnittet ”Strategiska reformer, Sverige i världen”.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke tillförs efter rad 886 i avsnittet ”Sverige i världen”: ”Tolkningen av nationen och den nationella identiteten är central för de nyfascistiska krafterna. De konstruerar en nation som är sluten, självtillräcklig och kulturellt likriktad. Nationen ställs i motsättning till globalt samarbete. Utan myten om den nationella särarten försvinner deras livsluft. Därför är den ideologiska kampen om nationen en strategisk uppgift. Mot högnationalismens konstruktion av det nationella ställer vi en mångkulturell stat som är öppen och inkluderande, medveten om sina kulturella rötter, dess föränderlighet och växelverkan med andra. Vårt Sverige är pluralistiskt och mångkulturellt. Medborgare är alla som bor och verkar i landet oavsett ursprung. Vi försvarar universella principer om mänskliga rättigheter och vi ser oss i grunden som världsmedborgare i en värld med gemensamma utmaningar.”

Radreferens: 886

B 528 Enskild

Bistånd

Jag tycker att det är viktigt att biståndet är med i programmet. Högern vill ju minska detta men en av de viktigaste frågorna är att biståndets miniminivå är 1%.

Därför föreslår jag ett tillägg efter rad 886

Föreslår kongressen besluta

att det är viktigt att biståndet inte understiger 1% av budgeten. Det är djupt olyckligt att högern vill minska biståndet och det är viktigt att Vänsterpartiet driver på för att biståndet inte går under 1%

Radreferens: 887

Sven Hellbom, Lilla Edet

B 529 Vallentuna

Om internationellt samarbete

Programkommissionens programförslag för kapitlet ”Sverige i världen”, raderna 874 – 886, är i grunden bra, men det kan bli betydligt tydligare. Ord som ”bättre” inbjuder till fri tolkning - betydelsen ligger helt i betraktarens ögon, och det mesta kan nog omfamnas av de flesta av riksdagens partier. Vidare saknas en skrivning om militär alliansfrihet som en rimlig grundförutsättning för att vara trovärdig i arbetet för en mera rättvis och jämlik värld. Däremot bör vi naturligtvis sträva efter att utveckla allianser med demokratiska och progressiva länder och rörelser.

Föreslår kongressen besluta

att följande läggs till efter rad 886: ”För att vara trovärdiga i detta arbete bör Sverige sträva efter att vara militärt alliansfritt.”

Radreferens: 886

B 530 Malmö

Sverige ska vara en antiimperialistisk röst

Under några decennier var Sverige en unik röst i att vara ett rikt västeuropeiskt land som stod upp mot imperialismen i olika internationella sammanhang. Det är länge sen nu och långt dit, men partiets linje borde vara att det är dit vi ska.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 886 lägga till en ny mening: ”Sverige borde åter axla den historiska rollen att vara en tydlig motståndare till stormakternas imperialism, vare sig den kommer från Ryssland, USA, Västeuropa eller Kina.”

Radreferens: 886

B 531 Upplands Väsby

Rad 874 Det nationella

Vare sig vi vill det eller inte så präglas dagens politiska dagordning av frågan om nationalism och den nationella identiteten. Det är livsluften för de nyfascistiska rörelserna och en av förutsättningarna för de framgångar vi ser för högerpopulismen. Vårt partiprogram behöver därför positionera oss i frågan om tolkning och konstruktion av det nationella. Det är en ideologisk uppgift som har strategisk betydelse. Var i partiprogrammet sådana skrivningar ska göras är en smaksak. Här föreslås att det görs i samband med avsnittet ”Strategiska reformer, Sverige i världen”.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke tillförs efter rad 886 i avsnittet ”Sverige i världen”: ”Tolkningen av nationen och den nationella identiteten är central för de nyfascistiska krafterna. De konstruerar en nation som är sluten, självtillräcklig och kulturellt likriktad. Nationen ställs i motsättning till globalt samarbete. Utan myten om den nationella särarten försvinner deras livsluft. Därför är den ideologiska kampen om nationen en strategisk uppgift. Mot högnationalismens konstruktion av det nationella ställer vi en mångkulturell stat som är öppen och inkluderande, medveten om sina kulturella rötter, dess föränderlighet och växelverkan med andra. Vårt Sverige är pluralistiskt och mångkulturellt. Medborgare är alla som bor och verkar i landet oavsett ursprung. Vi försvarar universella principer om mänskliga rättigheter och vi ser oss i grunden som världsmedborgare i en värld med gemensamma utmaningar.”

Radreferens: 886

B 532 Enskild

Vårt mål och hur vi når dit

I programkommitténs förslag saknas en tydlig beskrivning av vilket samhälle vi vill bygga. Jag vill föra in en sådan skrivning. Skrivningen sätter det socialistiska och feministiska samhället som ett principiellt mål.

Anledningen till att vi är socialister är för att vi vill bygga ett socialistiskt samhälle. Socialismen som samhällstadium inträder när vi har avskaffat kapitalismen. Anledningen till att vi är feminister är för att vi vill bygga ett feministiskt samhälle. Feminism som samhällstadium avskaffar mäns könherravälde och inför ett jämställt samhälle genom att kvinnor tar makt från män.

Vad är då ett socialistiskt och feministiskt samhälle i praktiken? Det är ett samhälle där arbetarklassen har kontroll över produktionsmedlen. Där arbetarna får frukterna av sitt arbete och där överklassens exploatering av arbetarklassen upphör. Detta gör att vi kommer kunna fördela samhällets resurser utefter arbetarnas behov istället för kapitalisternas och marknadens behov. Samhället behöver också vara så demokratiskt som möjligt då det centrala i socialismen är folkviljan. Det är ett samhälle där vi utrotar sexismen och avskaffar alla formella och informella skillnader mellan män och kvinnor.

Föreslår kongressen besluta

att under meningen på sida 28 rad 886 lägga till följande nya rubrik och innehåll: "Vårt mål och hur vi når dit" "Vårt grundläggande mål är det klasslösa samhället fritt från förtryck. För att nå det klasslösa samhället behöver vi bygga upp det socialistiska och feministiska samhället och avskaffa kapitalismen och könsmaktsordningen. En sådan samhällsomvandling sker med folkmajoritetens stöd och genom fria val. I det nya samhället som vi vill bygga äger arbetarklassen produktionsmedlen och bestämmer gemensamt och demokratiskt vad som produceras och hur det ska fördelas. För att bygga upp detta nya samhälle behöver ekonomin demokratiseras, levnadsstandarden förbättras, orättvisor utjämnas och makt flyttas från män till kvinnor. Detta gör vi genom radikala socialistiska och feministiska reformer. Dessa reformer ska syfta till att införa verklig demokrati på arbetsplatsen, utöka demokratin i samhället generellt, ge arbete åt alla, omfördela inkomster och ägande, utjämna de ekonomiska skillnaderna mellan män och kvinnor och bekämpa mäns våld mot kvinnor. En central fråga i uppbyggandet av det socialistiska och feministiska samhället är hur samhället ska demokratiseras. Detta gäller både politiken och ekonomin. Vad det gäller den politiska delen så behöver vi bygga upp en ny typ av demokratiskt system där klyftan mellan folket och dess representanter är mindre. Centralt i detta system måste vara folkets vilja. Därför måste det utformas på ett sätt så att svängningar i den folkliga viljan återspeglas i de beslutsfattande instanserna genom att man har möjlighet att när som helst byta ut sina valda representanter. Hur detta system ser ut i detalj är något som behöver arbetas fram kontinuerligt, men målet är att demokrati inte bara ska utövas en dag vart fjärde år som i dagens samhälle utan att vi istället ska ha möjlighet att utöva demokrati varje dag. Vad det gäller den ekonomiska delen av demokratin så är det centrala att avskaffa den privata äganderätten och ersätta den med gemensamt ägande. Det innebär inte att vi avskaffar personligt ägande, utan tvärtom ökar både individens och kollektivets makt genom att demokratisera ekonomin. Det gemensamma ägandet kan se olika ut. Storskalig produktion och samhällsviktiga funktioner bör vara gemensamt ägda genom staten. Annan produktion kan demokratiseras genom att anställda och/eller konsumenterna gemensamt äger verksamheten och genom att arbetarna garanteras ett verkligt inflytande. De fria fackföreningarna spelar fortsatt en väldigt viktig roll för att säkra arbetarnas inflytande. Den socialistiska ekonomin bygger på att resurserna och produkterna kan fördelas efter behov och att arbetarklassen får hela det värde man skapar genom sitt arbete. I ett sådant samhälle så kommer de gemensamma behoven, såsom välfärd, infrastruktur, bostäder, utbildning och vanliga konsumtionsvaror alltid gå först. Den slutliga uppgiften i det socialistiska och feministiska samhället är att bygga bryggan till det klasslösa samhället fritt från förtryck. Exakt hur lång tid detta tar och hur segdragna de gamla strukturerna är kan vi inte säga idag, men målet är att samhället ska ha ett välstånd och en rättvisa som aldrig tidigare skådats. Samhället kommer vara i konstant teknisk-, kulturell- och mänsklig utveckling av ett slag som aldrig tidigare skådats och på så sätt ska vi nå det klasslösa och könsmaktslösa samhället fritt från förtryck."

Radreferens: 886

Olof Persson, Uppsala

B 533 Vänsterpartiet Göteborg

Förslag till nytt partiprogram: rad 887-913 Vägen till socialismen

I detta kapitel pläderar programkommissionen till stor del för en socialdemokrati i repris utan någon som helst kritisk analys av de senaste 100 årens utveckling. Man brukar säga att varje system är perfekt konstruerat att ge det resultat det ger. Så det måste rimligtvis vara möjligt att så här i efterhand dra några kritiska slutsatser om varför socialdemokratin misslyckades med att genomföra en socialistisk samhällsförändring i Sverige. Detta är dock inget som programkommissionen ägnar sig åt utan man hävdar istället att det genomfördes många socialistiska reformer. I förslaget vill man ”frigöra flera delar av produktionen från kapitalets bojar” och ”komma ur kapitalets ständiga politiska och ekonomiska kriser” men uppenbarligen utan att rubba det kapitalistiska systemet (nämns inte en gång i förslaget till programtext).

Vi förnekar inte att det skedde en hel del positiv samhällsutveckling under det socialdemokratiska maktinnehavet 1932-76, men det var inte någon fråga om socialism utan allt skedde inom det kapitalistiska systemets ramar. Ex.vis skedde en kraftig utbyggnad av den gemensamma välfärden, men någon arbetsplatsdemokrati sågs inte till, inte heller inom offentlig verksamhet eller statliga

företag som LKAB och SSAB. Istället bröt den stora gruvstrejken ut i malmfälten 1969 till följd av missförhållandena inom LKAB. Kapitalismens och klassamhällets fundament stod orubbade och klassarbete mellan fack och arbetsgivare dominerade arbetsmarknaden efter Saltsjöbadsavtalet 1938.

Man kan konstatera att svensk socialdemokrati under de första 134 åren av sin historia misslyckades med att genomföra en socialistisk samhällsförändring i Sverige. Istället har vi nu den mest högerreaktionära regeringen sedan den politiska demokratin genomfördes, vi har marknadsskola och ökande klasskillnader sedan drygt 40 år.

Föreslår kongressen besluta

att byta programförslagets text [på rad 887-913] mot nedanstående text (delar av programförslagets text har behållits i sista stycket): ”Den socialistiska samhällsomvandlingen är ett resultat av kapitalismens motsättningar och folkets kamp för ett bättre och mer jämlikt samhälle. Det är i kontrasten mellan samhällets strukturer och människans möjligheter vi ser nödvändigheten av en grundläggande samhällsförändring. Kapitalismen karaktäriseras av ständigt återkommande ekonomiska och politiska kriser. Samtidigt strävar kapitalet mot ständig tillväxt och vinstmaximering vilket har blivit allt mer ohållbart i nuvarande klimatkris. Inte heller denna kris har en lösning inom kapitalismens ramar. Det är nödvändigt med en socialistisk samhällsomvandling för att skapa ett hållbart samhälle, byggt på politisk och ekonomisk demokrati och vars mål är människans frigörelse. Att slå in på en socialistisk väg framåt handlar om att utvidga det gemensamma ägandet, fördjupa politisk och ekonomisk demokrati, för att bygga ett samhälle där vi kan leva friare liv. Där det finns bra skolor, bostäder och jämlika möjligheter i livet för alla. Vi vill utveckla ett jämställt och socialistiskt samhälle, byggt av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov. För att göra det behöver vi främja sammanhållning och solidaritet mellan människor. Kan vi arbeta tillsammans för en bättre värld blir vi mycket starkare och kan utmana de reaktionära krafterna i dagens samhälle. Att organisera den rörelsen är Vänsterpartiets huvuduppgift.”

Radreferens: 887

B 534 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 10

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot

de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 28, rad 887, ändra rubriken ”Avslutning” till ”Bygg ett socialistiskt samhälle för ett friare liv”

Radreferens: 887

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 535 Piteå

Vår definition av socialism (raderna 895-909)

Angående raderna 985-909:

Det är vår nya definition på socialism som dessa rader handlar om, som behöver lyftas fram och tydliggöras. Att det ligger så långt bak och gömt i texten är ett problem. Innehållet är bra, men språket behöver justeras med fler ideologiska värdeord.

Föreslår kongressen besluta

att texten lyfts fram tidigare i programmet, och vi yrkar på en förändrad lydelse under dessa två stycken enligt nedanstående förslag: "Vi vill fortsätta i den riktningen och frigöra fler delar av produktionen från kapitalets bojor. Vi vill se kloka, samhällsekonomiska mål istället för kortsiktig vinstutdelning. Vi vill demokratisera beslut som idag fattas i stängda styrelserum. Vi vill komma ur kapitalets ständiga ekonomiska och politiska kriser, till ett samhälle som söker riktiga lösningar som verkar för ett jämställt samhälle. Det är det vi tänker på som socialism. Att slå in på en socialistisk väg framåt handlar om att organisera arbetet på bättre sätt, för att bygga ett samhälle där vi kan leva friare liv. Där det finns bra och likvärdig utbildning, bostäder och möjligheter i livet för alla. Där det finns gott om tid för kärlek och omsorg om varandra. Där vi tar itu med de långsiktiga utmaningarna. Där vi går med sträckta ryggar på arbetsplatsen. Vi vill utveckla ett jämställt och jämlikt socialistiskt samhälle, byggt av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov."

Radreferens: 895

B 536 Malmö, m.fl.

Vad är det vi tänker på som socialism?

I partiprogrammets del om våra svar som parti på de samhällsproblem vi möts av finner vi ett resonemang om vad vi tänker på som socialism på rad 895 till 901.

”Vi vill fortsätta i den riktningen och frigöra fler delar av produktionen från kapitalets bojor. Vi vill se kloka, samhällsekonomiska mål istället för kortsiktig vinstutdelning. Vi vill demokratisera beslut som idag fattas i stängda styrelserum. Vi vill komma ur kapitalets ständiga ekonomiska och politiska kriser, till ett samhälle som söker riktiga lösningar. Det är det vi tänker på som socialism”

Vi är inte ense med partiprogrammets definition om vad vi tänker att socialism är. Socialism handlar inte om att frigöra delar av produktionen från kapitalets bojor utan om att förverkliga ett annat ekonomiskt system med ekonomisk demokrati som ger folket makt över produktionen i sin helhet. Det är grunden i socialismens strävan efter frigörelse för människan. Vi anser att det är inte heller möjligt att förebygga de ekonomiska och

politiska kriser som orsakas av kapitalism eftersom de är effekten av kapitalismens inneboende motsättningar.

Föreslår kongressen besluta

att stycket på rad 895 till 901 ersätts med följande skrivning: "Vi vill fortsätta i den riktningen genom att demokratisera ekonomin. Vi vill att demokratisk styrning med fokus på samhällsekonomiska mål istället för eget vinstintresse ska ersätta fåtalets ägande och makt över ekonomin. Att förverkliga människans rätt till att demokratiskt bestämma över sitt arbete innebär kapitalismens avskaffande. Det är det vi tänker på som socialism."

Radreferens: 895

Mia Christensson, Skurup

B 537 Enskild

Socialism är mer än att vara klok keynesian

Det är glädjande att partiet äntligen får tillfälle att kongressbehandla och anta ett nytt partiprogram. Det förslag som lagts fram till kongressen är det andra förslaget till nytt partiprogram partiet har att ta ställning till. Till följd av coronapandemin fick partiet tyvärr inte möjlighet att behandla det förslag som arbetats fram och som vi motionerat på inför förra kongressen.

De två förslagen är av olika art och kan inte jämföras med varandra. Dock finns det på sina håll poänger att ta vara på och lärdomar från den gedigna debatt som fördes inför förra kongressen som inte framgår med tydlighet i det nuvarande förslaget. På några ställen i förslaget där det passar vill jag därför lägga till skrivningar för att ta tillvara några av de resonemang som jag tycker var särskilt viktiga i förslaget till förra kongressen och den motionsbehandling som följde på förslaget.

I det nuvarande förslaget finns en passage som måhända inte i sak är fel, men som riskerar att leda tankarna fel kring vad vi menar med begreppet socialism. Det vill jag åtgärda.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 895-901 ersätta "Vi vill fortsätta i den riktningen [...] tänker på som socialism" med "Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti och kämpar för ett socialistiskt samhälle. Socialismen är både en idégemenskap och en rörelse som här och nu förbättrar arbetarklassens levnadsvillkor och motverkar det klassamhälle som kapitalismen skapar. Socialismen innebär också ett ekonomiskt system som kännetecknas av demokrati. Vi vill ha ett samhälle som utgår från människors behov och vilja till frihet, inte kapitalets. Det innebär att social och klimatomänsig hållbarhet ska leda samhällets utveckling så att rättigheter såsom god hälsa, trygg arbetsmiljö och jämlika uppväxtvillkor kan skapas och vårdas. Socialismen innebär människans frigörelse från klassamhället."

Radreferens: 895

Truls Persson, Malmö

B 538 Enskild

Lägg till text om orsakerna till nedmonteringen av välfärden

I förslaget till partiprogram framkommer det inte att försämringen i välfärden, som de flesta människor erfar idag, till stor del beror på det svåra, ojämlika, ekonomiska läge som råder i Sverige. Olika politiska beslut har lett till en stor resursbrist inom offentlig sektor men med politiska beslut kan vi ändra på detta. Lösningen

är att staten måste säkerställa goda, jämlika, ekonomiska förutsättningar i hela landet och att skatte- och utjämningsystemet måste reformeras. Vi tycker att detta måste förtydligas i texten.

Utifrån det föreslår vi i fyra olika motioner förändringar på lämpliga platser i förslaget till partiprogram. Förändringen som föreslås i denna motion rör texter under rubriken "Avslutning"- där en sammanfattning av vad vi vill ska ske återfinns.

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 895 och som i nuläget lyder: "Vi vill fortsätta i den riktningen och frigöra fler delar av produktionen från kapitalets bojar. Vi vill se kloka, samhällsekonomiska mål istället för kortsiktig vinstutdelning. Vi vill demokratisera beslut som idag fattas i stängda styrelserum. Vi vill komma ur kapitalets ständiga ekonomiska och politiska kriser, till ett samhälle som söker riktiga lösningar." ändras till: "Den nedmontering av vår gemensamma välfärd som skett i kölvattnet av minskade resurser och marknadens intåg måste stoppas. Genom politiska reformer kan vi istället fortsätta bygga ett starkt och tryggt samhälle för alla. Vi vill se kloka, samhällsekonomiska mål istället för kortsiktig vinstutdelning. Vi vill demokratisera beslut som idag fattas i stängda styrelserum. Vi vill komma ur kapitalets ständiga ekonomiska och politiska kriser, till ett samhälle som söker riktiga lösningar."

Radreferens: 895

Göran Fahlén, Kramfors, Nina Orefjärd, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 539 Örnsköldsvik, m.fl.

Kapitalets och fossilberoendets bojar

Under Avslutningen på rad 895 kan vi läsa:

”Vi vill fortsätta i den riktningen och frigöra fler delar av produktionen från kapitalets bojar.”

Föreslår kongressen besluta

att efter ”kapitalets” lägga till: "och fossilberoendets". Ny lydelse: "Vi vill fortsätta i den riktningen och frigöra fler delar av produktionen från kapitalets och fossilberoendets bojar."

Radreferens: 895

Karin Gustavsson, Sundsvall, Monika Sundström, Kramfors, Nina Orefjärd, Kramfors, Anna Norvell, Kramfors

B 540 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalets” på rad 899 ändras till ”kapitalismens”

Radreferens: 899

B 541 Enskild

Kapitalets ständiga ekonomiska och politiska kriser som orsakat klimatkrisen

Under Avslutningen på rad 898-900 kan vi läsa:

”Vi vill komma ur kapitalets ständiga ekonomiska och politiska kriser, till ett samhälle som söker riktiga lösningar.”

Föreslår kongressen besluta

att på rad 899 efter ”politiska kriser” infoga: "som i grunden orsakat klimatkrisen" Ny lydelse: "Vi vill komma ur kapitalets ständiga ekonomiska och politiska kriser som i grunden orsakat klimatkrisen, till ett samhälle som söker riktiga lösningar."

Radreferens: 899

Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik, Karin Gustavsson, Sundsvall, Monika Sundström, Kramfors, Nina Orefjärd, Kramfors

B 542 Sundsvall, Örnsköldsvik, m.fl.

Vi vill genomföra reformer för en trygg klimatomställning för alla, inom de planetära gränserna

Vi vill, precis som texten beskriver, göra saker som Sverige har gjort förut, men vi vill och behöver också genomföra de stora reformerna som mänskligheten aldrig tidigare lyckats genomföra.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 901, före ”Det är det vi tänker på som socialism.” infoga följande stycke: "Vi vill också genomföra de nödvändiga reformer som behövs för en trygg klimatomställning för alla och som utgår från behovet att komma ur fossilberoendet och bevara våra livsuppehållande system och arter för framtiden. Global klimaträttvisa uppnås genom ett socialistiskt samhällsbygge som lyckas genomdriva de omvälvande, men nödvändiga lösningarna som håller oss inom våra planetära gränser. Våra lösningar bygger på visionen att alla ska med och vilar på genomförbar politik som ger oss hopp om framtiden."

Radreferens: 901

Monika Sundström, Kramfors, Nina Orefjärd, Kramfors, Anna Norvell, Kramfors

B 543 Degerfors

Vår politiska ambition och vision måste lyftas fram

Förslaget till nytt partiprogram är hela 44 sidor långt och består av 1511 textrader. Programmet är alldeles för mångordigt och inte sällan otydligt eller tvetydigt. I en tid då högerpopulismen växer sig stark, där övriga partier från socialdemokrater till moderater triangulerar åsikter och ståndpunkter och där de alla i grunden

värnar om rådande politiska och ekonomiska maktstrukturer gäller det att vi inom vänstern tydligt står upp för att rådande maktordning kan förändras och att vi aktivt verkar för en sådan förändring.

Hur ska vi kunna få andra att se socialism som ett trovärdigt alternativ till rådande samhällsordning om vi själva uppfattas som vacklande och hukande inför andra partiers kritiska synpunkter? Vi ska istället med självförtroende stå upp för vår samhällssyn och vision! På rad 19-20 betonas att ”ta konflikt när det behövs” medan det på andra ställen skrivs ”Det är mycket mer som förenar oss människor än som skiljer oss åt.” (rad 35), ”kan vi bygga ett samhälle där alla kan leva friare” (rad 82). Vi ska inte hymla med att förändringar av maktstrukturer per definition innebär att de som idag utgör en maktelit kommer att få mindre makt och att demokratiska förändringar därför kommer att motarbetas. Det är denna utmaning om makten med krav på ekonomisk demokrati och socialism, som definierar oss som samhällsförändrande kraft och som den rådande ekonomiska makteliten därför vill bekämpa till varje pris. Vi ska tydligt stå upp för att vi vill ersätta kapitalism med socialism och att visionen om ett klasslöst samhälle fortfarande lever.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 28 under rubriken Avslutning, ta bort raderna 901-909 och ersätta med följande text: ”Vi vill ersätta kapitalism med socialism och har en vision om ett klasslöst samhälle, byggt av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov.”

Radreferens: 901

B 544 Vänsterpartiet Uppsala län

Socialismen

Även i programförslagets avslutning, när frågan hur vi definierar socialism ska besvaras, blir det ideologiskt otydligt. Begreppen kapitalism och klass behövs för att klargöra vår grundsyn.

Föreslår kongressen besluta

att raderna 901–903 ersätts med: ” Vi vill slå in på en socialistisk väg framåt, mot kapitalismens och klassamhällets avskaffande. Det handlar om att organisera arbetet på bättre sätt, för att bygga ett samhälle där vi kan leva friare liv.”

Radreferens: 901

B 545 Hällefors

Socialismen vill överskrida kapitalismen

Det går inte att organisera arbetet bättre och skapa friare liv för flertalet utan att överskrida det kapitalistiska produktions sättet, precis som kapitalismen trängde ut äldre produktions sätt. Vi är inte förtjänta vare sig av att rygga för det eller ignorera det för att förenkla vårt ledande program. Det blir mycket tydligare för läsaren vilka vi är och vad vi är, om vi anger att socialism strävar bortom kapitalismen. Det är också en kompassriktning vi inte ska ge avkall på. Den har i högsta grad betydelse för hur vi som rörelse agerar här och nu.

”Bra skolor, bostäder och möjligheter i livet för alla” är jätteviktigt och vi ska självklart jobba för det. Men socialism är något mer än 70-talssverige. Fast sätter vi upp det som vårt mål kommer vi strukturera vår rörelse utifrån det.

Frågan om definitionen av socialism handlar om hur vi ser på villkoren för socialistisk samhällsförändring. Är det en lång utvecklingsprocess, samhällsförbättringar steg för steg och försvar av dessa under lång tid; då är det möjligen inte aktuellt nu att tala om kapitalismen, *systemet* som ska övervinnas.

Partiprogram Motioner B

Men om det antagandet inte stämmer? Om bestående frigörelse sker i kortare och mer dramatiska processer? Om vi väger in en marxistisk analys också av produktivkrafterna; kan den teknologiska och kunskapsmässiga utvecklingen skapa revor i kapitalismen, öppningar för politiska subjekt att agera i, som kommer snabbt på och är öppna kort tid, under mer omvälvande förlopp? Då behöver vi vara strukturerade för att utmana kapitalismen. Det finns ingen motsättning mellan det och att bygga sammanhållning och förhandlingsstyrka; det är snarare en förutsättning.

Inom inte allt för långt tid kommer vi ha ett ännu större och betydligt mer påtagligt problem med teknologisk arbetslöshet än idag. Om dagens system är intakt kommer de arbetande klasserna ta smällen, samtidigt som det ligger en frigörande potential i utvecklingen. Hur bemöter vi exempelvis det?

Föreslår kongressen besluta

att texten från och med ”framåt” på rad 902 till och med 909 stryks och ersätts med: "innebär att arbeta tillsammans för strategiska reformer som utmanar det kapitalistiska systemets gränser. Reformerna som människor inte vill förlora när de väl vunnits, utan är beredda att försvara, för kapitalet kommer att bekämpa dem. Bestående frigörelse kräver därför att vi överskrider det kapitalistiska produktions sättet. Vi vill skapa ett jämställt och socialistiskt samhälle där vi lever friare, rikare och större liv."

Radreferens: 902

B 546 Enskild

Kulturens egenvärde måste lyftas

Frasen "kärlek och omsorg om varandra" är intetsägande och vag och har ingen plats i ett seriöst politiskt partiprogram. Samtidigt är kulturens egenvärde och vikt ganska frånvarande i programförslaget. Vänsterpartiet har en lång tradition av att värna om kulturpolitik och lyfta kulturens roll i samhället och för oss människor. Vänsterpartiet har betonat vikten av kulturyrtingar och institutioner från bibliotek till scenkonst, från film till museer, från konstnärer till musiker, från dansare till författare mm. Och kulturpolitik, finansiering av kulturarbetare och kulturinstitutioner, försvaret av den fria konstutövningen är alla områden där politiska beslut bestämmer och påverkar. Därför är det viktigt att kultur lyfts starkt i partiprogrammet. Vi lagstiftar däremot inte om känslor.

Föreslår kongressen besluta

att orden ”kärlek och omsorg om varandra” stryks och istället ersätts med orden ”kreativitet och kultur”

Radreferens: 905

Laura Jean Purdy, Luleå

B 547 Vänsterpartiet Göteborg

P50 Socialismen innebär också ett annat sätt att värdera arbetet

Programförslaget har en tydlig betoning på att lönearbetarnas fackliga organisationer behöver en starkare förhandlingsposition gentemot kapitalägarna. De fackliga organisationernas självständighet betonas samtidigt som Vänsterpartiets roll i att stärka dem i sin villkors- och löneförhandlade roll understryks. Det är en rimlig och riktig inriktning i ett kapitalistiskt samhälle där de fackliga organisationerna har en avgörande roll i klasskampen och kampen för en progressiv samhällsförändring. Vänsterpartiet varken kan eller vill ersätta de fackliga organisationernas roll och ställning på arbetsmarknaden. De fackliga organisationerna har dessutom en potential att samla och mobilisera människor, där de finns och verkar, genom demokratiska processer i en omfattning som inget politiskt parti kan komma i närheten av.

Partiprogram Motioner B

Som självständigt socialistiskt och feministiskt parti (kursiverat ord), som utmanar det kapitalistiska systemet, behöver vi däremot tydliggöra att vår vision om socialism innebär att vi tar steg i riktning

mot ett annat samhälle, med ett annat sätt att värdera arbete än i det nuvarande. En socialistisk vision sträcker sig bortom nästa löneförhandling. Det är ingen naturlag att det är just stora löneskillnader som motiverar människor att skaffa sig en högskoleutbildning. Det är heller ingen naturlag att arbeten inom branscher som i grunden är samhälls-nedbrytande ska vara de mest lönsamma och högvärlönde. I ett socialistiskt samhälle motiveras vi istället att arbeta, så som det även slås fast på rad 908 i programförslaget, "av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov".

Föreslår kongressen besluta

att följande mening, i avsnittet Avslutning, läggs till på rad 906 (efter meningen "Där vi tar itu med de långsiktiga utmaningarna"): "Där det slitsammaste och mest samhällsbärande arbetet är det som värdesätts mest."

Radreferens: 906

B 548 Vänsterpartiet Göteborg

Socialismen innebär också ett annat sätt att värdera arbetet

Se motion B 547.

Motionen föreslår ett bra tillägg om arbetets värde, vi anser dock att den bör placeras efter meningen om att vi ska gå med sträckta ryggar, då den är mer allmängiltig och kopplar an till meningen innan om de långsiktiga utmaningarna. Distriktsstyrelsen vill därför placera förslaget på rad 907 i stället.

Distriktsstyrelsens förslag till beslut:

Föreslår kongressen besluta

att anta motionen med föreslagen ändring

Radreferens: 907

B 549 Vänsterpartiet Göteborg, Vänsterpartiet Östergötland, m.fl.

Vänsterpartiets målsättning ska vara att avskaffa klassamhället!

I det nuvarande partiprogrammet står det att "socialismens införande kräver kapitalismens avskaffande". Formuleringen om kapitalismens avskaffande finns inte med i Programkommissionens förslag, vilket vi motionärer tycker är olyckligt.

Förslaget till nytt partiprogram lyfter tydligt fram kapitalismens många orimligheter, och nödvändigheten av att gå mot gemensamma ägande- och styrformer. Det är bra. Men utan ett uttalat mål om klassamhällets avskaffande skulle detta kunna läsas som att vi nöjer oss med småförändringar.

Att formuleringen inte tagits med i förslaget till nytt partiprogram uttrycker en önskan om att växa som parti, men vi motionärer menar att partiprogrammet inte ska läsas som ett valmaterial. Partiprogrammet är vår långsiktiga färdplan, som också behöver ha uttalade mål. Målet om klassamhällets avskaffande handlar om vår existens som parti och om arbetarrörelsens uppkomst. Det är värt att värna.

Föreslår kongressen besluta

att på sidan 28, under rubriken "Avslutning", ändra meningen som börjar på rad 907 och slutar på rad 909, så den lyder: "Vi vill avskaffa klassamhället och istället utveckla ett jämställt och socialistiskt samhälle, byggt av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov."

Radreferens: 907

Tom Leonardsson, Kävlinge, Sebastian Nygren, Eskilstuna, Bore Sköld, Umeå, Marcus Wallin, Alingsås, Robert Armblad, Växjö, Ana Sussner Rubin, Malmö, Richard Joelsson Wallsby, Uddevalla, Alfonso Allende, V Malmö, Malmö, Adam Määttä, Eskilstuna, Daniel Sestrajcic, Malmö, Helena Grundström, Eskilstuna, Nathalie Söderberg, Eskilstuna, Dan Ljung, Ulricehamn

B 550 Enskild

Demokrati som mål

Det gamla slagordet "av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov" innehåller helt rimliga mål, men förknippas med idéer och värden som Vänsterpartiet kanske inte vill associeras med. Vidare bör detta avsnitt också påminna om att våra mål ska förverkligas inom demokratins ramar, att demokrati i sig är ett av våra mål. Därför vill jag något omformulera meningen på raderna 907–909.

Föreslår kongressen besluta

att meningen som börjar på rad 907 och slutar på rad 909 omformuleras på detta sätt: "Vi vill utveckla ett jämställt, demokratiskt och socialistiskt samhälle."

Radreferens: 907

Sverker Scheutz, Enköping

B 551 Kista, m.fl.

Vad är vårt slutmål? 2

Bland annat i inledningen av partiprogrammet beskrivs aldrig vad vårt slutmål faktiskt är, det vill säga det klasslösa och feministiska samhället fritt från alla former av förtryck. Vi tycker det är viktigt att vara tydliga med vad det faktiskt är vi kämpar för i Vänsterpartiet. I partiprogrammet behövs både kortsiktiga och långsiktiga mål beskrivas för att kunna ge en helhetsbild av vad vi faktiskt vill göra om vi skulle få makten.

Föreslår kongressen besluta

att på sida 28 rad 909 efter "...behov." lägga till "Det vill säga ett klasslöst och jämställt samhälle, fritt från alla former av förtryck."

Radreferens: 909

Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen, Valeria Linusson, Skärholmen

B 552 Enskild

Kapitalismens avskaffande. Socialistiskt samhälle

Jag vill göra ett förtydligande om det socialistiska samhället. En grundläggande del är att ägandet av produktionsmedlen överförs i gemensamt ägande. Det betyder att införandet av socialismen kräver kapitalismens avskaffande.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 909 utökas texten. Ny text skrives och utökas enligt följande: "Behov. Införandet av socialismen kräver kapitalismens avskaffande."

Radreferens: 909

Arne Sjögren, Ulricehamn

B 553 Vänsterpartiet Fyrbodals, Uddevalla

Angående avskaffandet av kapitalismen

Angående: Tydliggörande av ståndpunkten om avskaffandet av kapitalismen i partiprogrammet

Bakgrund: Det föreslagna partiprogrammet för Vänsterpartiet saknar en explicit och tydlig ståndpunkt om avskaffandet av kapitalismen. För att stärka Vänsterpartiets ideologiska identitet och ge tydlig vägledning för våra medlemmar och väljare, är det nödvändigt att vår strävan efter en socialistisk samhällsomvandling tydligt framgår i partiprogrammet.

Motivering: En tydlig formulering om avskaffandet av kapitalismen är avgörande för att understryka partiets grundläggande värderingar och mål. Det ger en klar och sammanhängande bild av partiets ideologiska ståndpunkt och bidrar till en starkare politisk profil.

Föreslår kongressen besluta

att följande formulering inkluderas i partiprogrammet, på en plats man finner lämpligt: "Vänsterpartiet står fast vid sitt mål om att avskaffa kapitalismen och ersätta den med en socialistisk ekonomisk ordning, där produktionsmedlen är gemensamt ägda och demokratiskt styrda för att möta människors behov, inte för privat vinst."

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 554 Kista

Införandet av socialismen kräver kapitalismens avskaffande

I förslaget till nytt partiprogram har programkommission tonat ner ideologiska begrepp och förklaringsmodeller. En av många meningar som raderats från det nuvarande partiprogrammet är: "Införandet av socialismen kräver kapitalismens avskaffande."

Program säger inte allt, men partiprogrammet ska beskriva ramen för våra politiska ideologier. Att radera en sådan mening sänder helt fel signal i en tid där andra så kallade röda partier går längre och längre högerut. Vi behöver stå fast vid och vara stolta över vår ideologi. Därför anser vi att hela det stycket som handlar om denna fråga i det nuvarande partiprogrammet ska finnas med i ett nytt partiprogram också.

Dvs. "Den socialistiska samhällsomvandlingen är ett resultat av kapitalismens motsättningar och folkets kamp. Det är i kontrasten mellan samhällets strukturer och människans möjligheter vi ser nödvändigheten av en grundläggande samhällsförändring.

Socialismen är förverkligandet av ett ekonomiskt och politiskt demokratiskt system. Det socialistiska målet är människans frigörelse.

Det kapitalistiska systemet är inte bara oförmöget att lösa mänsklighetens stora problem; det är självt orsaken till många av dem. Kapitalismens grund är fåtalets ägande av och makt över produktionsmedlen, vilka styrs i eget vinstintresse. Det ekonomiska fåtalsväldet måste ge plats åt de arbetandes demokratiska förvaltning. Införandet av socialismen kräver kapitalismens avskaffande."

Föreslår kongressen besluta

att texten som nämns i motionen ska läggas till i förslaget till nytt partiprogram samt att redaktionskommittén ska placera denna mening där det anses passa

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 555 Birka-Vasa, Vita Bergen, Västra Södermalm

Tydliggör Vänsterpartiets grundsyn på klimatfrågan

I avsnittet "Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor" saknas en beskrivning av hur partiet driver klimatfrågan. Det finns inget område i vårt samhälle som inte är eller kommer att vara starkt påverkat av klimatkrisen. Vänsterpartiet behöver visa att vi har förstått det och är beredda att driva en trovärdig, hållbar och kraftfull klimatpolitik. Därför behöver det föreslagna avsnittet om klimatet stå först under rubriken "Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor", med en ny rubrik.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående text infogas från rad 916 "Stå upp för en kraftfull klimatpolitik Klimatkrisen kommer under överskådlig framtid ha en stark påverkan på allt mänskligt liv och på de samhällen vi skapar. Vänsterpartiets klimatpolitik bygger på att vi vågar säga som det är, att vår grundsyn vilar på vetenskaplig grund, att vi har en kraftfull och trovärdig plan på hur krisen ska hanteras samt en tydlig vision som ger en bild av hur det hållbara samhället ser ut. Klimatnödläge behöver proklameras. Konkret innebär detta en prioritering av hur samhällets resurser ska användas, en styrande utsläpps- och ekonomisk nödlägesbudget, en krisorganisation och politiska beslut som är nödvändiga för att stödja omställningen. Klimatnödläge är inte ett normaltillstånd, nödläge kräver kraftfulla beslut. Klimaträttvisa ska prägla Vänsterpartiets grundsyn. Klimaträttvisa innebär en rättvis och solidarisk fördelning av kostnader, insatser och uppoffringar skapade av klimatkrisen. En mycket liten del av befolkningen står för en oproportionell stor del av utsläpp av växthusgaser både nationellt och globalt. Denna lilla del av befolkningen som skapar störst skada på klimatet ska beskattas/regleras medan majoritet av världens befolkning ska kunna fortsätta sina liv inom planetens gränser."

Radreferens: 916

B 556 Enskild

Fri- och rättigheter

I avsnittet Stärk den politiska demokratin, som börjar på rad 916, sägs att vi vill förstärka och fördjupa de politiska fri- och rättigheterna (rad 918). I ett senare avsnitt, på rad 1441, sägs att europakonventionen är en bra plattform för internationellt samarbete. Den senare som också är svensk lag, skyddar betydligt fler rättigheter än de som i rimlig mening kan betecknas som politiska. Till exempel skyddas äganderätten, rätten till fysisk integritet, rätt till domstolsprövning i vissa fall, skydd mot dödsstraff etc.

Programförslaget svävar lite på målet gällande vilka fri- och rättigheter som ska värnas av Vänsterpartiet. Min inställning är att alla så kallade fri- och rättigheter ska värnas. Även de som kallas sociala fri- och rättigheter som rätten till arbete, utbildning och bostad bör förstärkas och fördjupas. Man kan överväga om

det någonstans i programmet ska finnas en samlad passage om fri- och rättigheter. Men här inskränker jag mig till att föreslå att ordet politiska stryks på rad 918.

Föreslår kongressen besluta

att ordet politiska stryks ur meningen på rad 918. Den kommer då att lyda så här: ”Vi vill förstärka och fördjupa de fri- och rättigheter folket drivit igenom i konflikt med en konservativ överhet.”

Radreferens: 917

Sverker Scheutz, Enköping

B 557 Enskild

Statschefen

På raderna 927–928 anges att vi vill ha en demokratiskt tillsatt statschef. För att undvika parallella demokratiska folkviljor anser jag att statschefen ska utses av riksdagen. Då kan vi också undvika en stor apparat runt statschefen som ett system med president torde medföra.

Föreslår kongressen besluta

att det meningen på raderna 927–928 kompletteras t.ex. på följande sätt ”Vi vill se en republikansk författning där statschefen tillsätts i demokratisk ordning, lämpligen av riksdagen.”

Radreferens: 927

Sverker Scheutz, Enköping

B 558 Enskild

Stärk demokratin

Vi håller med programförslagets skrivning om att bygga vidare på Sveriges demokratisering. Däremot så hade texten förtydligats av exempel på hur vi hade kunnat stärka, bredda och fördjupa demokratin. Vårt förslag är att exemplifiera med dels det gemensamma ägandet via kollektiva fondsystem som skulle användas mycket mer aktivt och som skulle kunna demokratiseras och dels konstituerande församlingar där exempelvis folkrörelser och fackförbund ges direkt möjlighet att påverka och utforma lagstiftning. Det finns såklart många andra sätt att demokratisera, men detta ger ändå en viss bild av vad som skulle kunna vara möjligt att införa i någorlunda närtid.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke införs efter rad 928: “Vi vill göra vårt samhälle mer direktdemokratiskt och föra makten ner till folket. Vi vill bygga en demokrati som innebär mer makt i vardagen, på arbetsplatsen och i bostadsområdet. Det offentliga ska underlätta för människor att gå samman för att förändra samhället underifrån. Vi vill införa strukturer såsom kollektiva fonder och konstituerande församlingar som ger folkrörelserna och befolkningen i stort inflytande över ekonomiska och politiska beslut. Detta kommer att stärka demokratin och göra besluten bättre och mer välgrundade.”

Radreferens: 928

Robert Armlad, Växjö

B 559 Enskild

Legalitet, saklighet och opartiskhet

På raderna 929–930 anges att den offentliga maktutövningen ska vägledas av alla människors lika värde. Det är givetvis en grundprincip. Vanligen kompletterar man den med att den offentliga maktutövningen ska vara saklig och opartisk. (Jämför regeringsformen 1 kap. 9 §.) Till de grundläggande principerna för offentlig maktutövning brukar också räknas legalitet dvs. att myndigheter ska ha stöd i rättsordningen för de åtgärder de företar. Detta kan också sägas ingå i kravet på saklighet. För att lite förstärka programmets krav på offentlig maktutövning skulle jag gärna se att denna mening utökades med krav på legalitet, saklighet och opartiskhet.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på raderna 929–930 får följande eller liknande lydelse: ”Den offentliga maktutövningen ska vägledas av alla människors lika värde, legalitet, saklighet och opartiskhet.”

Radreferens: 929

Sverker Scheutz, Enköping

B 560 Enskild

Vår demokrati är skör – demokratin ska inte nyttjas som verktyg för att demontera demokratin

Vi lever i oroliga tider. Höger- och ultranationalistiska antidemokratiska partier har vunnit kraft av att den kraftiga flyktingvågen 2015 ställde högre krav på vårt välfärdssamhälle. Öväntat kom lösningarna att handla om att behövande grupper ställdes mot varandra i stället för lösningen att öppna statens skattkista och tillgodose det totala behovet av stöd. Vårt välfärdssamhälle var redan då hårt pressat efter decennier av minskade resurser och kraftigt ökande ojämlikhet, där de rikaste dragit ifrån vanligt folk.

På grund av klimatkrisen och ökad militarisering i vår omvärld är det inte rimligt att anta att flyktingvågen kommer minska, snarare kraftigt öka. Det kommer kräva mer av oss som befolkning och de styrande kommer fortsätta att ställa folk mot folk.

Vi tampas även med en kraftig snedvridning av media, styrd av högerkrafter med stor ekonomisk kraft. Det pågår därtill en i princip ojämn ”skitstorm” på sociala medier, där Sverigedemokraterna har arméer som sitter och hotar och hatar, och där algoritmer ökar dess spridning. I mer skygga fora och servrar på internet tar de ultranationalistiska sin kraft och sprider sin propaganda. Idag tvingas vi även hantera desinformation som kan vara svår att urskilja och hantera även för den mest insatta.

Sedan 2022 har vi en högerregering i Sverige som inte bara släppt fram, normaliserat, utan också styrs av Sverigedemokraternas agenda. Tillsammans gör dom nu allt för att krossa arbetarrörelsens arv, kväsa folkbildningen och gynna kapitalisterna medan de fortsätter skapa misstro i samhället. Deras politiska svar bygger på att utse syndabockar och bygga fångelser.

Vår demokrati i Sverige vilar starkt på våra grundlagar, som tex tryckfriheten och yttrandefriheten, men demokratin är skör och friheten som den innebär behöver försvaras varje dag. Vänsterpartiet behöver reflektera över hur vi kan förstärka arbetet mot den antidemokratiska och hotfulla utvecklingen i samhället. Hat, hot och hets på nätet är vanligt förekommande, kontrolleras illa och leder sällan till fällande dom. Vår lagstiftning kring sociala medier tillåter mycket som tex är förbjudet i Tyskland. Där har man också paragrafer som innebär att partier som valts genom demokratiska val, men därefter tar steg för att inskränka demokratin ska kunna uteslutas.

Fascismen är inte en åsikt som alla andra och förföljelse på grund av nationalitet och religion hör ej hemma i en demokrati. Rasismen ökar tyvärr och vi tar vårt ansvar för att motverka den, och fortsätter stå upp för humanism och asylrätt.

Frågan vi behöver ställa oss i Vänsterpartiet är: *vill alla dagens etablerade partier ha demokrati för alla?* Vi ser just nu bevis för begynnelsen av att sortera människor efter etnicitet, demonisera dem, fängsla och deportera, snarare än att lösa de faktiska problemen i samhället?

Om Sverigedemokraterna tillsammans med högern får chansen att fortsätta regera efter 2026 kommer dom då inte att ta ytterligare steg för att demontera demokratin? Hur ser vårt samhälle ut efter 2026 om Sverigedemokraterna blir största parti på högerkanten?

Föreslår kongressen besluta

att efter ”offentlighetsprincipen.” på rad 934 lägga till: ”En demokrati ska dock inte behöva beakta antidemokratiska mandat som bygger på rasistiska ideologier och inte utgår från alla människors lika värde, eftersom demokratin i sig blir maktlös när sådana partier får fotfäste. Många människor kan idag inte värja sig mot sådan antidemokratisk propaganda och falsk information. Partier som valts genom demokratiska val, men därefter tar steg för att inskränka demokratin bör utpekade vara antidemokratiska och ställas till svars. Demokratin ska inte tillåtas vara ett verktyg att utnyttjats för att demontera demokratin.”

Radreferens: 934

Erfan Kakahani, Sundsvall, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 561 Enskild

Integritet

På raderna 934–935 skrivs att alla människor har rätt till sin personliga integritet. Med begreppet personlig integritet avses ofta kränkningar som är icke-fysiska, tex hot, förtal och näthat.

Fysiska kränkningar som t.ex. mord, dråp, våldtäkt och misshandel är ofta värre än det som i vardagstal benämns kränkning av den personliga integriteten. För att det inte ska framstå i programmet som om Vänsterpartiet inte vill skydda mot fysiska kränkningar anser jag att meningen bör utvecklas.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på raderna 934–935 får följande eller liknande lydelse: ”Alla människor har rätt till skydd av sin personliga – fysiska och psykiska – integritet.”

Radreferens: 934

Sverker Scheutz, Enköping

B 562 Enskild

Domstolar och politik

På raderna 937–938 skrivs att ”samhället behöver ett väl fungerande rättsväsende med självständiga domstolar, utan politiska befogenheter.” Jag ifrågasätter uttrycket ”utan politiska befogenheter”.

Det jag kan se som problematiskt i detta sammanhang är dels överklagande av kommunala beslut, dels rättsprövning av regeringsbeslut. I båda dessa institut kan en domstol upphäva politiskt fattade beslut. Jag utgår från att författarna till förslaget till program, liksom jag, inte önskar någon ändring i detta avseende.

En lämplig uppgift för domstolar är ju att granska om politiska beslut är lagliga, dvs håller sig inom de rāmärken riksdagen har bestämt och som framgår av rättsordningen. Detta är viktigt bl.a. för att kunna få till stånd en prövning när en enskild anser att den politiska makten brutit mot någon av de fri- och rättigheter vi garanteras i EU-stadgan, europakonventionen, svensk grundlag och barnkonventionen.

Föreslår kongressen besluta

att orden "utan politiska befogenheter" på rad 938 stryks ur programmet. Meningen på raderna 937–938 får då följande lydelse: "Samhället behöver ett väl fungerande rättsväsende med självständiga domstolar."

Radreferens: 937

Sverker Scheutz, Enköping

B 563 Enskild

Välfärd och samhälle

Om behovet av ökad statlig samordning av de regionala och kommunala välfärdsområdena

På rad 952-953 i partiprogramförslaget betonas det kommunala självstyret. Några rader längre ner fastslås att skola, vård, omsorg mm behöver fungera överallt. Liknande skrivningar finns på andra håll i programförslaget.

Problemet är dock att kvaliteten på den kommunalt och regionalt styrda välfärden är högst ojämn idag. Stuprör och köer skapar problem inom sjukvården och diskriminerande attityder biter sig kvar. Rutiner, hjälpmedelspolicies, färdtjänstorganisation mm skiljer sig åt över landet och det finns gott om byråkratiska hinder mellan regioner och kommuner. Pandemin blottade strukturella brister inom äldre- och funktionshinderomsorgen, för att nämna några exempel. E-tjänster, administration, journalföring mm är inte heller samordnade, än mindre kompetensuppbyggnad, personalförsörjningsstrategier mm. Det saknas nationella beslutshierarkier vid kriser.

Det kommunala självstyret är redan nu kringskuret av lagar som reglerar uppdrag, inriktning, kompetens, upphandling mm och av skatters och taxors utformning. Statliga bidrag står för en stor del av finansieringen, nedskärningspolitiken har pågått i årtionden och ansvarsfrågan upplevs som otydlig. Det är inte konstigt att bristerna inom välfärden är likartade över landet trots olika färg på de politiska majoriteterna.

Idag behövs krafttag för att skapa en nationellt likvärdig, jämställd och jämlik välfärd.

Vänsterpartiet bör vilja samordna välfärdsområdena mer – med olika grad av statligt huvudmannaskap. Vi behöver också ett rättssäkrare system med mer tillsyn och fler möjligheter till ansvarsutkrävande i domstol.

Vi driver redan på för en förstatligad skola. Ökat statligt ansvar behövs även inom andra områden. Sjukvård, funktionsrätt och områden som rör krisberedskap är kanske de tydligaste exemplen men det finns fler.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 953 infogas: "Vänsterpartiet arbetar för en nationellt likvärdig, jämställd och jämlik välfärd samt att välfärdsområdena samordnas mer med olika grad av statligt huvudmannaskap."

Radreferens: 953

Joakim Häggkvist, Mjölby

B 564 Vänsterpartiet Halland

Angående strategiskt arbete för att forma och förmedla vår bild av ett jämlikt samhället

För att uppnå ett jämlikt samhälle är en bild av det önskvärda samhället nödvändig. I det aktuella politiska klimatet har det nationalkonservativa tankegodset brett ut sig och stärkt sin ställning tillsammans med budskapet att konsumismen är den allena rådande möjligheten att nå lycka och status.

Detta har kunnat ske främst därför att "alternativa sanningar" lanseras av politiker och på nätet, där allt fler människor hämtar sin bild av samhället.

Samtidigt har den fria och oberoende journalistiken fått och får allt sämre resurser och villkor, ägarkoncentrationen inom medierna har ökat, utbildningens villkor har försämrats från förskola till universitet. Folkbildningens ekonomiska resurser har minskat radikalt. Den individuella upphovsrätten undergrävs till men för kulturarbetarna. Public service förtalas av politiker samtidigt som ekonomiska resurser dras undan.

Yttrande- och tryckfrihetslagstiftningen har inskränkts i grundlagen och andra lagar och fler försämringar är på förslag, medan den allmänna debatten mest handlat om enskilda individers rätt att misskreditera andra enskilda individer.

Vänsterpartiet behöver som parti arbeta för att visa att ett annat samhälle är möjligt och sprida bilden av detta samhälle - där det är lämpligt tillsammans med andra organisationer som strävar efter ett jämlikt, rättvist och ekologiskt hållbart samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att det partipolitiska programmet mot bakgrund av resonemanget i motionen utökas med följande rader efter rad "935 personliga integritet": "Det är viktigt att visa att ett sådant samhälle är möjligt och därför intensifiera arbetet med att bevaka och påverka mediefrågorna och att föra ut bilden av ett jämlikt samhälle framför allt i olika nätforum."

Radreferens: 935

B 565 Enskild

Ändring i texten om rättsväsendet, polisen och försvarsmakten

I den skrivning som föreslås utmålas rättsväsendet och polisen som om det vore en relik från medeltiden. I själva verket återspeglar rättssystemet det samhälle vi har, vilket innebär att även rättsväsende och polis har förändrats över tid. Äldre patriarkala företrädare har vartefter de trätt i pension ersattas av människor som har ett modernare synsätt, både genom sin utbildning och genom att de lever i en modern och upplyst kontext. Detsamma gäller polisen. Givetvis finns personer där, liksom överallt i samhället, som har åsikter vi i Vänsterpartiet inte delar. Men det är fel att beskriva detta som om hela rättsväsendet och polisen vore fyllt av konservativa personer med patriarkalt synsätt. Det är stämmer nämligen inte. Vi har både medlemmar och väljare inom såväl polisen som rättsväsendet, och ännu fler inom rättssystemet som delar vår syn. Den folkliga förankringen som påtalas finns i systemet med nämndemän. Det som är skrivet om försvarsmakten är dock missvisande eftersom militären inte har några som helst befogenheter gentemot landets innevånare i fredstid. Våldsmonopolet är helt och hållet polisens.

Föreslår kongressen besluta

att raderna 944-952 ersätts med följande text: "I den mån rättsväsendet alltjämt dras med historiska problem som härrör från klassamhället, patriarkala synsätt eller rasism bör man fortsätta arbeta aktivt och medvetet för att lägga det bakom sig. Systemet med nämndemän ska tillförsäkra att rättstillämpningen är förankrad i det allmänna rättsmedvetandet. Polisen och dess våldsmonopol

spelar en roll i samhället som måste vara tydligt inordnad i demokratiska strukturer. Detta ställer höga krav på ett fungerande ansvarsutkrävande vid överträdelser."

Radreferens: 944

Ingela Svensson, Varberg, Lars-Ivar Starckenberg, Varberg, Lars-Göran Hedström, Varberg, Lena Måvholm, Varberg, Gerhard Eriksson, Varberg, Agneta Lindblom Hulthén, Varberg

B 566 Gävle, Linköping

Om behovet av ökad statlig samordning av de regionala och kommunala välfärdsområdena

På rad 952-953 i partiprogramförslaget betonas det kommunala självstyret. Några rader längre ner fastslås att skola, vård, omsorg mm behöver fungera överallt. Liknande skrivningar finns på andra håll i programförslaget.

Problemet är dock att kvaliteten på den kommunalt och regionalt styrda välfärden är högst ojämn idag. Sjukvården kan slarvigt uttryckt sägas gynna medelålders relativt friska vita män. Tillgången är ojämn, rutiner, hjälpmedelspolicies, färdtjänstorganisation mm skiljer sig åt och de byråkratiska hindren mellan kommuner och regioner är stora. Under pandemin uppdagades strukturella brister inom äldre- och funktionshinderomsorgen, för att nämna några exempel. Dessutom är avsaknaden av nationella beslutshierarkier vid kriser ett känt problem. E-tjänster, administration, journalföring mm är inte heller samordnade, än mindre kompetensuppbyggnad, personalförsörjningsstrategier, antidiskrimineringsarbete mm.

Det kommunala självstyret i all ära, men det är redan nu kringskuret av lagar som reglerar uppdrag, inriktning, kompetens, upphandling, av skatters och taxors utformning mm. En stor del av budgeten utgörs av statsbidrag. Nedskärningar och brister ser följdaktligen likartade ut i både blåa och röda kommuner och regioner. Det är otydligt för medborgare och beslutsfattare vem som bär ansvaret.

Idag behövs krafttag för att skapa en nationellt likvärdig, jämställd och jämlik välfärd.

Vänsterpartiet borde vilja samordna välfärdsområdena mer – med olika grad av statligt huvudmannaskap. Vi behöver också ett rättssäkrare system, med stärkt tillsyn och ökade möjligheter till rättsligt ansvarsutkrävande.

Vi driver redan på för ett förstatligande av skolan. Ökat statligt ansvar behövs även inom andra områden. Sjukvård, funktionsrätt och områden som rör krisberedskap är kanske de tydligaste exemplen men det finns fler.

Föreslår kongressen besluta

att det ska framgå av partiprogrammet att Vänsterpartiet vill se en ökad statlig samordning och ett förstärkt statligt huvudmannaskap över välfärdsområdena, liksom stärkta system för tillsyn och ansvarsutkrävande, i enlighet med vad som beskrivs i denna motion

Radreferens: 952

B 567 Enskild

Demokratiska kommuner - även i framtiden

Som förslaget till partiprogram lyfter fram är det kommunala självstyret betydelsefullt för den svenska demokratin. Man kan kanske till och med säga att det är den grund som svensk demokrati är byggd på. Ju närmre man har till de politiska besluten som påverkar ens liv, ju lättare har man att påverka dem. Det är så den kommunalanställda kan vara med och besluta om förutsättningarna på sin arbetsplats, det är så man kan se till att hastighetens sänks på gatorna utanför sitt hem och hur man genom ett fritidsengagemang kan göra parkytan som aldrig används till ett änge.

Kommunsverige står idag inför stora utmaningar, delvis för att många kommuner avfolkas, delvis för att mer och mer förväntas av kommunerna. Landsbygdkommuner behöver samarbeta på sätt som försvårar insynen i den offentliga verksamheten och fritidspolitiker behöver ta sig igenom hundratals sidor handlingar inför en eller flera sammanträden i månaden.

Flera regeringar har tillsatt utredningar om hur man kan slå samman kommuner och regioner, eller åtminstone några av deras ansvar. Även om de flesta av regeringarnas förslag inte blivit av, så är det inte otroligt att det kommer ske en stor politikutveckling inom området innan vårt nästa partiprogram tas.

Om en kommunreform är nödvändig eller inte lämnas osagt i denna motion, men om en sådan kommer finns det en risk att kommunerna formellt blir mindre demokratiska, genom att besluten flyttas längre från invånarna och insynen blir sämre; eller informellt mindre demokratiska genom att kommunernas roll blir mindre tydlig vilket kan dra ner valdeltagande, framförallt bland lågutbildade och unga. Förändringar kan också leda till att mindre partier fortsatt kommer ha det svårt att besitta samtliga av sina mandat.

Av ovannämnda anledningar anser jag att partiets syn på kommunens roll i samhället och vikten av att kommunerna fortsatt är så demokratiska som de är idag förtydligas i programmet.

Föreslår kongressen besluta

att efter första meningen på rad 953 (mellan "[...]demokratin." och "Rollfördelningen[...]") läggs följande två meningar till: "Att kommunernas styre sker på ett demokratiskt sätt samt att alla invånare ges möjligheten att delta och få insyn i den kommunala politiken är viktigt. Om möjligheten begränsas kommer det vara på bekostnad av löntagare som kollektiv och till fördel för de resursstarka."

Radreferens: 953

Jonatan Wassberg, Kalmar

B 568 Enskild

Stärk den politiska demokratin

Vid 957 under rubriken Stärk den politiska demokratin står "Skola, vård, omsorg och annan service behöver fungera överallt" Detta är en konstig mening. "Annan service"? Vilken typ av service? Förskola och skola har under lång tid varit utsatt för nedskärningar bl.a. beroende på hur statsbidragen fördelats och inkomstnivån bland medborgarna i kommunen. Kvalitén i förskola och skola kan skifta mycket mellan olika kommuner. Alla barn har rätt till en likvärdig skola. Precis som alla ska ha rätt till likvärdig vård, omsorg och övrig samhällsservice oavsett plånbok och var i landet en bor.

Föreslår kongressen besluta

att texten vid 957 byts ut mot följande: "Skolan behöver, för att vara likvärdig, återgå till att vara statlig. Skola vård, omsorg och övrig samhällsservice måste fungera likvärdigt över hela landet. Skola vård och omsorg får inte outsourcas till aktiebolag då aktiebolagslagen omöjliggör insyn från

skattebetalarna och stipulerar att vinst till ägarna är överordnat att verksamheten fungerar för ändamålet.”

Radreferens: 957

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 569 Vänsterpartiet Göteborg

Om värnplikten och folkförsvaret

Förslaget till partiprogram nämner inget om vår syn på Försvarsmakten. En grundläggande princip vore att fastslå att försvaret ska vara under demokratisk kontroll och uppbyggnad.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 957 lägga till: ”Allmän värnplikt med civila inslag för så många som möjligt är en viktig förutsättning för demokratisk folklig kontroll av försvaret.”

Radreferens: 957

B 570 Enskild

Lägg till text om vad som krävs för att stoppa nedmonteringen av välfärden

I förslaget till partiprogram framkommer det inte att försämringen i välfärden, som de flesta människor erfar idag, till stor del beror på det svåra, ojämlika, ekonomiska läge som råder i Sverige. Olika politiska beslut har lett till en stor resursbrist inom offentlig sektor men med politiska beslut kan vi ändra på detta. Lösningen är att staten måste säkerställa goda, jämlika, ekonomiska förutsättningar i hela landet och att skatte- och utjämningsystemet måste reformeras. Vi tycker att detta måste förtydligas i texten.

Utifrån det föreslår vi i fyra olika motioner förändringar på lämpliga platser i förslaget till partiprogram. Förändringen som föreslås i denna motion rör texter under rubriken: "Stärk den politiska demokratin"- där det står skrivet om det kommunala självstyret.

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 952 på slutet byggs ut med följande mening: "Staten måste därför garantera goda, jämlika, ekonomiska förutsättningar för kommuner och regioner i hela landet." Ny lydelse av stycket blir då: "Det kommunala självstyret är en betydelsefull del av den svenska demokratin. Rollfördelningen mellan staten, regionerna och kommunerna behöver balansera värdet i att fatta beslut nära medborgarna med möjligheterna att bygga ett sammanhållet land. Inkomster och kostnader behöver fördelas solidariskt över landet. Skola, vård, omsorg och annan service behöver fungera överallt. Staten måste därför garantera goda, jämlika, ekonomiska förutsättningar för kommuner och regioner i hela landet."

Radreferens: 952

Nina Orefjård, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 571 Enskild

Civil olydnad för att stärka demokratin

Samhällelig demokratisering är oftast ett resultat av sociala rörelsers kamp för jämlikhet, solidaritet och rättvisa, som därefter översätts i grundlagar, lagar och samhällsinstitutioner. Arbetarrörelsens kamp för socialism, kvinnorrörelsens kamp för feminism, medborgarrättsrörelsens kamp för antirasism, miljörörelsens kamp för en hållbar planet, befrielseörelsers kamp mot kolonialism och ockupation är några av de viktigaste. En central metod för demokratisering har varit civil olydnad. Med Tidö-avtalets alltmer repressiva politik måste civil olydnad vara en möjlig metod för att försvara och stärka demokratin.

Föreslår kongressen besluta

att texten enligt följande förs in som nytt stycke på rad 958: "Vänsterpartiet kämpar för att förändra det vi uppfattar som felaktiga beslut den parlamentariska vägen. Men demokrati är inte bara lagar och regler. Civil olydnad är en yttersta möjlighet för människor som saknar makt att på andra sätt försvara folkligt förankrade värden som mänskliga rättigheter och naturresurser. Civil olydnad grundar sig på principen om icke-våld och öppenhet."

Radreferens: 958

Alfonso Allende, Malmö, Erik Almroth, Malmö, Katarina Brändström, Malmö, Madeleine Håkansson, Malmö, Orwa Kadoura, Malmö, Yomn Kadoura, Malmö, Ehab Khalaf, Malmö, Klara Levin, Malmö, Anna Lundberg, Malmö, Ester Lundberg, Malmö, Beth Meggerle, Malmö, Anders Neergaard, Malmö, Halimo Nuur, Malmö, Patricia Olsson Escalante, Malmö, Hodan Omar, Malmö, Sabrin Omar, Malmö, Reman Rahman, Malmö, Leia Wolke Wemmert, Malmö

B 572 Kävlinge

Sakfrågor(arbete)

För att programmet ska ta tydligare och mer konkret hållning i vilka reformer det är som skulle driva fram arbetarklassens positioner och göra livet friare behöver vi konkretisera det i sektionen om sakfrågor.

I det nuvarande förslaget hamnar fokuset på företagen genom att prata om seriösa företag. Även formuleringar om "välfungerande arbetsplatser" kan ta bort fokus från problemen som ligger till rot. Man måste återigen flytta fokus bort från företagen och till arbetarklassen.

Föreslår kongressen besluta

att rubrikerna "Seriöst företagande"(sida 36, rad 1149), "Välfungerande arbetsplatser"(sida 32, rad 1005), "Ägande med helhetssyn"(sida 31, rad 958) och texten under dem tas bort i sin helhet och ersätts med: "Arbete och ekonomi Ett arbetareparti måste driva en politik som både kortsiktigt flyttar fram arbetarklassens positioner och långsiktigt tar över och ställer ekonomin under demokratisk kontroll. För att nå dessa mål måste Vänsterpartiet driva följande krav: -Som ett skydd mot kortsiktig vinstjakt så vill Vänsterpartiet ge löntagare och samhällskooperativ laglig rätt och offentligt finansiellt stöd att ta över verksamheter och industrier som hotas stängas ner och flytta utomlands. Detta skulle skydda arbetstillfällena, löntagares inkomster och värna hela den stadsdel eller ort där arbetsplatsen finns. -En socialistisk regering behöver agera strategiskt för att bryta den ekonomiska maktkoncentrationen. Bankerna måste förstatligas. Priskontroller måste införas. En strategisk uppgift är att nyckelföretag i ekonomin förs in i det offentliga och ställs under demokratisk kontroll. - Arbetarklassens positioner måste drivas framåt med bland annat lagstiftning som inte bygger på klassarbete som nuvarande arbetsrätt. Ett arbetarveto mot arbetsköparna. Införande av lokal strejkrätt för att facket ska ha kraft i lokala förhandlingar. Ingen tystnadsplikt för fackliga organisationer, arbetsköparna måste öppna räkenskapsböcker. - Arbetsdagen måste förkortas till 6

timmar med bibehållen lön. - Yrkesutbildningar måste förstatligas och drivas med fackligt inflytande. “

Radreferens: 958

B 573 Degerfors, Hällefors

Gemensamt ägande och ekonomisk demokrati del 2

Se B 462

Föreslår kongressen besluta

att rubriken ”Ägande med helhetssyn” (rad 958) ersätts med ”Ekonomisk demokrati.”

Radreferens: 958

B 574 Vänersborg

Upphäv privatiseringar – förtydliga statens ägande av infrastruktur

De senaste trettio åren har socialdemokratiska och borgerliga avreglerat och privatiserat viktiga samhällstjänster som staten tidigare hade monopol på. Posten, järnvägen, bilprovningen, apoteket och telekommunikation (det forna Televerket) är några exempel på infrastruktur som lagts i privata händer med ödesdiga resultat. Demokratin har urholkats när privata vinstintressen får bestämma och servicen som staten tidigare stod för har markant försämrats.

I programutkastet används luddiga termer som ”stärka” och ”bredare gemensamt ägande” för att beskriva statens ägande i samhällsekonomin. Ingenstans står det att partiet vill upphäva privatiseringen av tidigare statliga monopol eller använda förstatliganden som en offensiv åtgärd för att minska kapitalets makt i landet.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”Vänsterpartiet vill upphäva privatiseringar av samhällstjänster som tidigare drevs i statlig regi. Privatiseringarna har urholkat demokratin när det gemensamma ägandet minskas och att tjänsterna har blivit dyrare och sämre i privat regi.” läggs till på rad 967 under rubriken ”Ägande med helhetssyn”

Radreferens: 967

B 575 Årsta, m.fl.

Förtydliga om gemensamt ägande, rad 976-979

Rad 976-979 är lite oklar. “Med ett bredare gemensamt ägande kommer bättre möjligheter att samordna den ekonomiska utvecklingen, till exempel kring de skiften i teknik och arbetssätt vi behöver i klimatomställningen.”

Det är oklart vad som menas med “teknik och arbetssätt”.

Föreslår kongressen besluta

att “Arbetssätt” ersätts med “arbetsuppgifter och organisationsformer”. Så att texten istället lyder “Med ett bredare gemensamt ägande kommer bättre möjligheter att samordna den ekonomiska

utvecklingen, till exempel kring de skiften i teknik, arbetsuppgifter och organisationsformer vi behöver i klimatomställningen.”

Radreferens: 976

Åsa Levin, Haninge, Kerstin Sagström, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping

B 576 Vänsterpartiet Göteborg

Tillägg, nytt stycke efter rad 980

En omvandling mot ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle kräver att staten genom sin finanspolitik, riktlinjer till Riksbank, statliga lån etc. går in med massiva investeringar.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till ett nytt stycke efter rad 980: ”Staten ska genom sin ekonomiska politik styra finanspolitiken till massiva investeringar som kan bana vägen för ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart välfärdssamhälle.”

Radreferens: 980

B 577 Enskild

Frihetlig socialism, del 5

se B 946 **Om ovanstående yrkande faller** och programkommissionens förslag vinner gehör, yrkar vi på följande förändringar i programkommissionens förslag:

Ägande med helhetssyn

I flera länder, bland annat USA, är det betydligt vanligare med arbetarägda företag än i Sverige. Enligt EU har Sverige dåliga institutionella förutsättningar för andra ägandeformer än de som råder för närvarande. Med anledning av det önskar vi en skrivning om bättre förutsättningar för andra ägandeformer.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening införs på rad 990: "Därför vill vi genom lagstiftning och finansregler skapa gynnsamma villkor för sådana företag."

Radreferens: 990

Christer Håkansson Lars-Göran Hildor Ingemar Savonen Jan Pargell, Örebro

B 578 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "kapitalet" på rad 992 ändras till " kapitalstarka individer och organisationer"

Radreferens: 992

B 579 Vallentuna

Om "orimlig" makt i "ägande och arbetsplatser"

Det är inte helt fel att använda korrekta begrepp i ett programförslag, och med korrekt menar vi här begrepp som utgår från vår ideologiska bas och vår historia.

Exempelvis är ord som löntagare och arbetsgivare "big no-no". Mera korrekta begrepp för ett socialistiskt parti är arbetare och arbetsköpare, men naturligtvis kan vi anpassa de begreppen till mera nutida tal och skriftspråk. Vidare blir det märkligt att påstå att kapitalet har makt, det är väl rimligtvis de stora kapitalägarna som har makt. "Orimliga maktpositioner" är också väldigt otydligt - de mäktigaste kapitalisterna och deras nyliberala lobbyister anser förmodligen att de stora kapitalisternas makt är "orimligt låg"?!

Föreslår kongressen besluta

att texten "... att kapitalet inte ska sitta på orimliga maktpositioner." på 992-993 ändras till "...att stora kapitalägare inte ska ha orimligt stor makt."

Radreferens: 992

B 580 Ale, Kungälv, Mölndal

Demokratisera bankväsendet

Det finns knappt en finanskris på global eller lokal nivå som inte går att koppla till problem skapat av privatägda finansiella institutioner. Dessa kriser får som regel förödande konsekvenser för både samhälle, individ och i förlängningen även natur. Med vår ekonomis utformning har vi även lämnat över sedelpressen till dem som gör sin profit på att trycka mer pengar även om det kallas utlåning.

Det privatägda bankväsendet och dess förgreningar visar kontinuerligt på sin oförmåga till att vara samhällsbärande och regleringar kan bara åtgärda delar av problematiken. Den är likt välfärden en verksamhet som i sin helhet bör styras, kontrolleras och ägas demokratiskt. Precis som i vårt tidigare partiprogram måste därför detta mål stå kvar. Något annat vore att bryta med anti-kapitalismen och därmed även socialismen.

Föreslår kongressen besluta

att göra följande tillägg på rad 999: "På sikt bör bankväsendet i sin helhet demokratiseras, tills dess behövs hårdare reglering kring samhällspåverkande verksamhet."

Radreferens: 999

B 581 Vänersborg

Förstatliga bankerna!

I utkastet för det nya partiprogrammet föreslår programkommissionen ett "starkare ägande" för staten som en motvikt till bankernas makt. De privata bankerna besitter en enorm ekonomisk makt genom sitt ägande.

Staten garanterar bankernas överlevnad vid finanskriser med hänvisning till hur mycket kapital som är knutna till bankerna.

Motionären föreslår en skärpning av ambitionen i form av ett förstatligande på sikt. En grundbult i ett socialistiskt samhälle är att bankerna står under statligt ägande där vinsterna återinvesteras i vår offentliga sektor. Det är inte rimligt att det ska finnas ett privat bankväsende som har en gräddfil på bekostnad av resten av samhället.

Föreslår kongressen besluta

att meningen ”På sikt ska de svenska storbankerna förstatligas och ställas under demokratisk kontroll” införs på rad 999 under rubriken ”Ägande med helhetssyn”

Radreferens: 999

B 582 Vänsterpartiet Göteborg

Prisregleringar är inget självändamål - men helt klart en möjlig metod

Programförslaget genomsyras av en kritik mot hur marknadsmekanismerna snedvrids och blir samhälleligt destruktiva under det nuvarande kapitalistiska systemet. Det står desto mindre om marknadsmekanismerna i sig och det kan ju tolkas som att marknadsmekanismer mycket väl kan vara gångbara med socialistiskt ägande. Det låter som en öppen och rimlig inställning. Reglering av produktion och priser är inget självändamål. Å andra sidan ska vi heller inte se

marknadsmekanismerna som heliga kor. I Sverige och i många närliggande länder har vi sett en folklig opinionsmässig öppning gentemot förslag om prisreglering på exempelvis mat och el. Vi ska inte vara rädda att visa att vi står öppna inför sådana lösningar om det nuvarande kapitalistiska ägandet står i vägen för att folkflertalet ska få sina behov tillgodosedda.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke läggs till, i avsnittet ”Ägande med helhetssyn”, efter rad 999 med följande mening: “Staten kan även reglera priser på särskilt viktiga varor och tjänster i lägen där kapitalets prisökningar står i vägen för människors grundläggande behov.”

Radreferens: 999

B 583 Enskild

Riksbanken bör skapa pengar fria från skuld

I det förra förslaget till partiprogram så var det väldigt positivt att problemet med finanskapitalets makt och bankernas skapande av pengar nämndes. Nu står det bara att in- och utlåning genom lagstiftning ska skiljas från bankernas "riskfyllda affärer" vilket jag tolkar som finansiella investeringar och spekulation.

Det stämmer att sammanblandning av in- och ut-låning respektive investeringar och spekulation är ett problem. Det grundläggande systemfelet är dock att nya digitala pengar (98 procent av alla pengar) skapas genom skuld med vinstsyfte. Detta sker när någon tar ett banklån. Vid ett knapptryck har nya pengar skapats som å ena sidan en skuld och å andra sidan en tillgång. När sedan lånet betalas tillbaka försvinner pengarna och kvar är räntan som bankens vinst.

Att det går till så här förklarar även Riksbanken på sin hemsida. Detta faktum gör att det enda sättet att öka penningmängden (för att uppnå inflationsmålet) är genom att öka skuldsättningen. Och det enda sättet att minska inflationen är genom att pressa upp räntorna, vilket gör allt i ekonomin dyrare och skapar instabilitet. Systemet gör också att bankerna har incitament att vid högkonjunkturer låna ut mer och mer och därmed

blåsa upp tillgångsvärden och skapa ökad ojämlikhet, instabilitet och kriser (som vid finanskrisen 2008/2009). Medan vid lågkonjunkturer är det rationellt för bankerna att vrida åt låne-kranen och därmed förstärka recessioner (som skulle skett utan Riksbankens minusräntor och enorma stödköp av tillgångar vid de senaste kriserna).

The International Movement for Monetary Reform har länge kämpat för att reformera det här penningssystemet. Den svenska grenen av rörelsen Positiva Pengar driver på i Sverige. Även Katalys har gett ut en rapport i ämnet där man kommer till samma slutsats som Positiva Pengar. Reformen går ut på att alla digitala pengar skapas av centralbanken med tydliga riktlinjer (såsom ett inflationsmål). Bankerna blir sedan bara mellanhänder istället för penningsskapare. De nyskapade pengarna kan antingen delas ut till medborgarna eller till statskassan. Riksbankens nuvarande E-krona-projekt är ett första steg mot en sådan reform.

Rubriken på Katalys rapport "Förstatliga pengarna" är dock lite missvisande. En mer korrekt beskrivning vore att säga att Riksbanken ger ut pengar utifrån demokratiskt satta riktlinjer. Efter denna reform är genomförd är bankernas vinstmotiv inte annorlunda än övriga företags vinstmotiv. Bankerna konkurrerar på lika villkor med övriga företag och får gå i konkurs om de inte klarar konkurrensen. Då har vi inte längre ett penningssystem som per automatik skapar växande skulder, instabilitet, ojämlikhet och ett beroende av BNP-tillväxt. Separationen mellan spekulation, investeringar och in- och utlåning blir en följd av reformen.

Att förstatliga alla banker är heller inte nödvändigt för att kontrollera finanssektorn. Även om en eller flera statliga banker skulle behövas ser vi det som riskfyllt att ha som långsiktigt mål att förstatliga alla banker. Om staten får del av nyproducerade pengar och äger hela bankverksamheten finns en tydlig risk för maktmissbruk vid fel regering. Såsom tidigare skett vid till exempel 30-talets hyperinflation i Tyskland när staten tryckte upp alldeles för mycket pengar. Eller vid Andra världskriget när sedelpressarna fick finansiera upprustning och krig. Att öka antalet medlemsägda banker med sociala och ekologiska mål såsom dagens JAK-bank borde vara ett bättre mål. Och att tydligt skilja statens uppdrag – finanspolitiken – från Riksbankens uppdrag – penningpolitiken.

I förslaget står nu att Riksbanken ska demokratiseras och driva en penningpolitik som prioriterar full sysselsättning (rad 1050-1051). Istället bör Riksbankens roll endast vara att bevara pengars stabila värde. Om de har monopol på skapandet av digitala pengar utan skuld, så hamnar detta inte längre i konflikt med samhällsmål såsom full sysselsättning och detta kan skötas av finanspolitiken i demokratisk ordning.

Föreslår kongressen besluta

att efter meningens på rad 1000-1001 infoga följande: "På grund av bankernas roll i ekonomin så präglas hela ekonomin av skuldtyngdhet, vilket aldrig kan skapa hållbarhet. Privata banker skapar idag alla digitala pengar i ekonomin när de ger ut lån. Systemet gör att de privata skulderna oundvikligen ökar och ökar och att vi lånar inte av varandra utan av framtiden. Det gör också att värdet på aktier och fastigheter blåses upp vilket skapar ojämlikhet och riskerar leda till finanskrascher. Vänsterpartiet vill se en bankreform där Riksbanken återtar makten att skapa pengar. Reformen innebär att bankerna endast blir mellanhänder som sköter in- och utlåning och blir som vanliga företag istället för att som idag stå över konkurrensen. Finansiella investeringar och spekulation måste med reformen backas upp av verkliga pengar. Reformen gör att Riksbanken långt effektivare kan styra inflationen och behålla pengars stabila värde, utan att detta hamnar i konflikt med politikens mål om sysselsättning. På sikt bör även fler banker ägas gemensamt, antingen via medlemsägda lokala banker med sociala och ekologiska mål eller via statliga banker med samhällets bästa som målsättning."

Radreferens: 1000

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 584 Malmö

Ägande är makt

Det avsnitt i partiprogrammet som diskuterar ägande är på många sätt bra, men saknar en formulering om ägandets helt centrala roll för samhälleliga maktförhållanden.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1004 lägga till ett nytt stycke: ”Makten över ägandet är helt central för makten i samhället. Eftersom vi vill ändra samhället på en mängd sätt, behöver vi ändra makten över ägandet. Att successivt öka det gemensamma ägandet och därmed demokratiska kontrollen är ett avgörande strategiskt mål.”

Radreferens: 1004

B 585 Vänsterpartiet Västerbotten, Umeå

Demokrati på jobbet

Det är genom självorganisering, aktivering och makterövring i vardagen som människor vinner erfarenheter för hur ett bättre samhälle kan formas. Det behövs en demokratirörelse underifrån.

Partiprogram ska ha en ambition att peka på vägar där maktstrukturerna i samhället på ett avgörande sätt ska utmanas och förändras. Vi vill förstärka detta perspektiv genom att tydliggöra frågan om demokrati på jobbet som en del i den kampen.

Föreslår kongressen besluta

att avsnittet Valfungerande arbetsplatser 1005-1044 ersätt med följande: "Demokrati på jobbet Det är i vardagen och i den närmast omgivningen som de flesta människor kan påverka sin situation. Kollektiva aktiviteter och självorganisering stärker människor. Det är självklart i många sammanhang, i olika föreningar, inom ett bostadsområde, inom idrottsklubbar och kulturföreningar och på andra håll inom civilsamhället. Tillsammans med andra och med en praktiskt tillämpad demokrati formar och bygger vi olika delar av samhället där vi befinner oss. Men inom ett samhällsområde gäller inte denna självklarhet. I arbetet och på arbetsplatserna upphör demokratin och därmed vår möjlighet att påverka, forma och utveckla det som ligger oss så nära och som vi gör varje dag. På arbetet har arbetsgivaren en exklusiv makt genom ”rätten att leda och fördela arbetet”. Arbetsgivare måste förhandla, men beslutsrätten är deras egen. Vi vill att demokratin ska vidgas till att också omfatta landets arbetsplatser. Detta ska ske oavsett vilken äganform de har. Kommuner och regioner har möjlighet att gå före som arbetsgivare för det allmänna intresset. Privat ägda företag ska också omfattas av den största demokratireformen sedan rösträtten infördes. Vi vill att arbetande människor i alla former av företag, organisationer och myndigheter ska ges ett reellt inflytande i frågor som berör arbetets organisering, arbetstidsförläggning, utvecklingsarbete, lönesättning, kompetensutveckling, bemanning, osv. Arbetande människor är lojala med sina arbeten. Ingen vill att ens arbetssituation och arbetsvillkor ska försämrats. Ingen önskar att ens egen arbetsplats upphör. De som utför det direkta arbetet är också experterna och kunskapsbärarna. Istället för ett omyndigförklarande och kontrollerande av arbetare och tjänstemän, vill vi frigöra den kraft och de resurser som finns när befogenheter och ansvar läggs där det hör hemma. Det är genom de fackliga organisationerna som den nuvarande maktordningen på arbetsplatserna kan brytas. Med starka kollektivavtal kan vi erövra makt och inflytande i arbetet. De fackliga organisationernas styrka bygger på medlemmarnas aktivitet och medvetenhet. Vi vill att tryggheten i arbetet ska förstärkas. Det kan ske genom kollektivavtalen men även genom förbättringar i Lagen om anställningsskydd, Arbetsmiljölagen och Arbetstidslagen. Starkare anställningsskydd, hårda och tydliga krav kring arbetsmiljö och säkerhet, rätt till heltid och sänkning av heltidsnormen kommer att bidra till tryggare anställda och arbetsplatser som är designade både för människor och en utveckling av verksamheten.

Det är i kampen för de arbetandes rättigheter som svensk fackföreningsrörelse fått sin betydelse. Förtroende från medlemmar och allmänhet är dock långt ifrån självklar. Vi vill bidra till att stärka de fackliga organisationernas betydelse och möjligheter att företräda sina medlemmar. Det kan göras politiskt genom förändringar i konflikträtten. Men framför allt sker det genom att vi tillsammans med våra arbetskamrater på landets arbetsplatser kräver rätten att få bestämma över förhållanden som upptar så stor del av våra liv."

Radreferens: 1005

B 586 Vänsterpartiet Kronoberg, m.fl.

Tydligt ställningstagande för arbetstidsförkortning

Något som har fallit bort från den politiska agendan är diskussion om sex timmars arbetsdag, ej heller är den tillräckligt framträdande i förslaget till nytt partiprogram.

Nästan dagligen hör vi om arbetsplatsolyckor och andra missförhållanden på våra arbetsplatser som orsakas av bland annat stress och bristande arbetsmiljö. En rapport från Storbritannien 2019 visade att på de arbetsplatser där man i samarbete med fackliga organisationer gått ner till sex timmars arbetsdag mådde de anställda betydligt bättre. Man hade mer ledig tid, återhämtade sig bättre samt lyfte värdet av att få mer tid med sin familj. På många av de arbetsplatser där försök gjorts med förkortad arbetstid har man behållit de kortare arbetsdagarna. Länder som Sverige, Tyskland, England och Nya Zeeland har provat detta och visar enbart positiva resultat.

Kortare arbetstid med bibehållen lön är kravet! Rent ekonomiskt är det inte en förlust för de företag som infört detta, snarare tvärtom. Ta upp diskussionen på agendan igen! På sikt kommer det att ge fler arbetstillfällen och människor som mår bättre. Se även till att de fackliga organisationerna får vara med att samverka och förhandla med arbetsgivarorganisationerna om sex timmars arbetsdag.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1015-1016 "För många skulle det betyda mycket att ha kortare arbetsdagar, bättre arbetsmiljö och högre löner." byts ut mot följande: "Kortare arbetsdagar, bättre arbetsmiljö och högre löner är viktiga reformer för ett mer jämlikt och rättvist samhälle. Vänsterpartiet driver fortsatt frågan om sex timmars arbetsdag med bibehållen lön."

Radreferens: 1015

Björn Kleinhenz, Braås-Rottne, Gertrud Andersson, Braås-Rottne, Gustaf Hultung, Braås-Rottne, Lena Blomqvist, Braås-Rottne

B 587 Eskilstuna

Definiera målet 10: Ett socialistiskt samhälle

Det låter trevligt att ha en strategi där högre lön gör att företag vill investera mer i människors hälsa och kunskaper istället för maximerad vinst. Tyvärr går inte det inom kapitalismen och därför föreslår vi att plocka ut den biten ur stycket.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 1015-1021 till: "För många skulle det betyda mycket att ha kortare arbetsdagar, bättre arbetsmiljö och högre löner. Den rikedom arbetet skapar ska gå tillbaka till de som faktiskt gör jobbet."

Radreferens: 1015

B 588 Vallentuna

Ordet "löntagare"

Det är inte helt fel att använda korrekta begrepp i ett programförslag, och med korrekt menar vi här begrepp som utgår från vår ideologiska bas och vår historia.

Exempelvis är ord som löntagare och arbetsgivare "big no-no". Mera korrekta begrepp för ett socialistiskt parti är arbetare och arbetsköpare, men naturligtvis kan vi anpassa de begreppen till mera nutida tal- och skriftspråk. Vidare blir det märkligt att påstå att kapitalet har makt, det är väl rimligtvis de stora kapitalägarna som har makt. "Orimliga maktpositioner" är också väldigt otydligt - de mäktigaste kapitalisterna och deras nyliberala lobbyister anser förmodligen att de stora kapitalisternas makt är "orimligt låg"?!

Föreslår kongressen besluta

att texten "...vi vill stärka löntagarnas positioner..." på rad 1023 ändras till: "...vi vill stärka lönearbetarnas positioner..."

Radreferens: 1023

B 589 Vänsterpartiet Skåne, Malmö

Vad är ett ljusskyggt bolag egentligen?

Vi ser positivt på programkommissionens ambition som man själv beskriver i följebrevet är att:

"Det ska vara tydligt vad vi vill, samtidigt som det ska vara formulerat så övergripande att skrivningarna håller tio år senare."

Dock ser vi att det finns behov av vissa förtydliganden och användandet av andra begrepp enklare att förstå i kapitlet Valfungerande arbetsplatser för att nå den ambitionen.

På rad 1027 till 1029 i partiprogrammet kan vi läsa följande mening:

"Vi vill täppa till det utrymme som finns idag för ljusskygga bolag att exploatera människors utsatta ställning. "

Vad är ett ljusskyggt bolag? Syftar vi på de som åsidosätter arbetsmiljöarbetet för kortsiktig vinst som man diskuterar senare i kapitlet eller de företagen som nämns senare i kapitlet Brottsbekämpning? För att uppnå ambitionen att partiprogrammet ska vara tydligt och det inte ska behövas ytterligare förklaringar är vår uppfattning att arbetsgivare är ett bättre ord och bör användas istället.

Men det viktigaste skälet att använda begreppet arbetsgivare är att synliggöra att det är inte enbart är vinstdrivande bolag som exploaterar utsatta människor. Med bred facklig erfarenhet från olika branscher kan vi konstatera att även andra typer av arbetsgivare, till exempel ideella föreningar och brukarkooperativ, exploaterar arbetstagare.

Därav föreslår vi att ersätta den otydliga och inte sanningsenliga formuleringen ljusskygga bolag med ordet arbetsgivare.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen på rad 1027-1029 skrivs om enligt följande: ”Vi vill täppa till det utrymme som finns idag för arbetsgivare att exploatera människors utsatta ställning.”

Radreferens: 1027

B 590 Vänsterpartiet Skåne, Malmö

Döden på jobbet

2023 hade den högsta dödligheten på arbetet på ett decennium, 65 människor kom inte hem från jobbet till sin familj. Vi är övertygade att inom partiet råder en samsyn att detta är ett samhällsproblem som vi har de politiska lösningarna för. Att vårt partiprogram inte tydligt uttrycker det anser vi är en brist med partiprogrammet. Vi föreslår därför ett tillägg till texten som synliggör detta.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1032 efter ”... på lång sikt.” lägga till följande mening: ” Vi vill stärka arbetstagarnas rättigheter i arbetsmiljölagstiftningen för att förhindra att människor dör av sitt arbete.”

Radreferens: 1032

B 591 Enskild

Arbetsplatsolyckor med dödlig utgång

2023 var det dödligaste året på ett årtionde vad gäller arbetsplatsolyckor med dödlig utgång. Allvaret kan inte nog understrykas och bakgrund av detta är det viktigt att det återspeglas i partiprogrammet.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till på rad 1035: "Ett misslyckande att utveckla en bättre arbetsmiljö i förlängningen till fortsatta arbetsplatsolyckor däribland med dödlig utgång. Arbetsgivaren har det yttersta ansvaret att inte det sker genom att följa anvisningar och utföra besiktningar i alla led. Arbetsgivarens ansvar skall åter speglas i en lag."

Radreferens: 1035

Siw Sundberg, Västerås

B 592 Enskild

Riksbanken bör skapa pengar fria från skuld, del 2

Se B 583

Föreslår kongressen besluta

att stryka den sista meningen (om Riksbankens roll) i första stycket under avsnittet "Stora investeringar" (rad 1050-1051)

Radreferens: 1050

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 593 Vänsterpartiet Göteborg

Tillägg, nytt stycke efter rad 980

Se motion B 576.

Distriktsstyrelsen tycker att det är ett bra, viktigt och välformulerat tillägg. Vi anser dock att det snarare bör finnas under rubriken Stora investeringar och föreslår att det läggs till i slutet av första stycket, på rad 1051.

Föreslår kongressen besluta

att anta motionen med föreslagen ändring gällande placering

Radreferens: 1051

B 594 Mönsterås, m.fl.

En hållbar klimat- och miljöpolitik

Programkommissionen menar att partiets klimat- och miljöpolitik ska genomsyra alla partiets olika politikområden. Vi delar den uppfattningen men anser att detta inte tydligt framgår av programförslaget. Vi vill därför införa ett särskilt stycke för att sammanfattningsvis klargöra partiets politik i dessa frågor. Som partiets ledning klargjorde vid Vänsterdagarna bör det också framgå på ett övergripande plan, vilka typer av åtgärder som partiet förordar. Vårt förslag bygger delvis på den text som i program-förslaget står under rubriken "Stora Investeringar". Detta nya stycke bör placeras efter delkapitlet "Stora Investeringar" och under den nya rubriken "Hållbar klimat- och miljöpolitik".

Vi anser att partiets samlade politik ska bygga på ekologisk grund och genomföras på ett för alla grupper rättvist sätt. Det behöver också anges på vilka principiella sätt klimatpolitiken ska genomföras och hur detta är kopplat till energi-politiken. Begreppet "utsläpps-budget" behöver definieras och kopplingen mellan strategier och åtgärder klargöras. Vidare bör behovet av att också öka upptaget av koldioxid i skog och mark tydliggöras liksom nödvändigheten av ökad energieffektivitet och ny energilagringsteknik.

Vad gäller miljöpolitiken bör det framgå att vi avser att genomföra de krav på andelen skyddade områden som både multinationella avtal och EU:s bindande regelverk - båda undertecknade av Sverige - kräver. Det bör också framgå hur partiet definierar begreppet "hållbart nyttjande"; d.v.s. den påverkan som anses acceptabel för icke skyddade områden. Den föreslagna texten är i överensstämmelse med FN:s (Brundtland-kommissionens) definition av begreppet hållbart nyttjande. Vi anser också att partiets syn på samernas rättigheter behöver klargöras med utgångspunkt i Girjas-domen.

Vi har så långt möjligt utnyttjat befintlig text.

Föreslår kongressen besluta

att texten på raderna 1052-1060 ersätts fr.o.m. rad 1073 med: Vänsterpartiets politik vilar på ekologisk grund och genomförs med hänsyn till utsatta gruppers behov. Vi vill se nya, ambitiösa miljömål som följs upp med skarp lagstiftning och konkret arbete med tillräckliga resurser. Vi vill att regeringen arbetar med en utsläpps-budget, bestående av den totala mängden koldioxid som Sverige får släppa

ut i framtiden. Utsläpps-budgeten ska knyta ihop klimatmålen med konkreta, siffersatta förslag. Därigenom blir det möjligt att bygga upp strategier kopplade till övergripande åtgärdsförslag och med fokus på det som är mest avgörande. Denna politik ska leda till minskande utsläpp av koldioxid från mänsklig verksamhet och ökat upptag av kol och koldioxid i naturen. För att göra allt detta möjligt måste effektiviteten vid nyttjande av energi ökas väsentligt och ny teknik måste tas fram för energi-lagring. Sverige behöver också ett sammanhållet och heltäckande arbete för att skapa goda villkor för att återskapa naturliga ekosystem genom att bl.a. återställa natur och kompensera för förstörda naturvärden. All mänsklig verksamhet nödvändig för vår existens innebär påverkan på ekosystem. Vi vill därför utifrån accepterade internationella avtal avsätta tillräckligt med land och vatten som skyddade områden jämnt fördelade över landets ekosystem. Nyttjandet av skog, mark, vatten och fjäll-områden ska därutöver ske med bibehållen artsammansättning och funktion utifrån vetenskapliga bedömningar. När samhällsekonomiska krav nödvändiggör verksamheter som leder till miljöpåverkan ska verkningfulla, kompensatoriska åtgärder vidtas. I alla dessa sammanhang ska samernas rättigheter som urfolk respekteras utifrån Girjas-domens principer.

Radreferens: 1073

Inger Björck, Hammarby-Skarpnäck

B 595 Simrishamn

Energiförsörjning

Vi måste visa hur vi ser på energiförsörjningen i klimatomställningsarbetet.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1055 följs av: ”Vi säger nej till ny kärnkraft men vill se en snabb och massiv utbyggnad av vindkraften. Statens Planverk skall åter bli en självständig myndighet och återfå sin gamla roll och fastställa de områden där vindkraft skall byggas. Planverket skall i samband med detta också planera den utbyggnad av kraftnätet som vindkraften kräver och den energilagring som kan bli nödvändig. Det kommunala vetot skall avskaffas vad gäller vindkraft, men vindkraftsetableringen skall ske i samråd med berörda kommuner som också skall få del av de vinster som vindkraften genererar. Staten skall i första hand via Vattenfall bygga den nya vindkraften. Bioenergi från skogsråvara är i allmänhet, på grund av de långa omloppstiderna, inte koldioxidneutral och skall undvikas. Vid fliseldning skall endast skogsråvara med kort omloppstid användas och på sikt kombineras med koldioxidinfångning. Torveldning och torvbrytning skall förbjudas. Torvtäkterna skall om möjligt återställas till våtmarker.”

Radreferens: 1055

B 596 Årsta, m.fl.

Förtydliga om återställa natur, rad 1056-1060

Rad 1056-1060 “Sverige behöver också ett medvetet och heltäckande arbete med att skapa goda villkor för rika ekosystem, bland annat genom att återställa natur och kompensera för naturvärden. Vi vill se ambitiösa miljömål som följs upp med skarp lagstiftning och praktiskt arbete” är lite oklar. Det är oklart vad som menas med “kompensera för naturvärden”.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1056-1060 ersätts med följande: "Sverige behöver också ett medvetet och heltäckande arbete med att skapa goda villkor för rika ekosystem genom att återställa natur såsom utdikade våtmarker. Vi vill se ambitiösa miljömål som följs upp med skarp lagstiftning och kraftfulla åtgärder."

Radreferens: 1056

Åsa Levin, Haninge, Kerstin Sagström, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping

B 597 Uppsala

Partiprogrammet rörande skatter

Under rubriken "Stora investeringar" avhandlas framtida skattenivåer med början på rad 1061. Sverige har under de senaste tre decennierna utvecklats mot ett alltmer ojämlikt samhälle med ökande klyftor och underfinansierad offentlig sektor.

Det framtida skattesystemet har alltså två viktiga funktioner: 1) att säkerställa finansieringen av vår gemensamma sektor och 2) att bidra till utjämnade klyftor.

Den största enskilda orsaken till de ökande klyftorna är den låga beskattningen av kapitalinkomster, samtidigt som dessa lågt beskattade inkomster också representerar enorma summor. Också en modest höjning av kapitalskatten skulle generera högst påtagliga inkomster till vår gemensamma välfärdssektor.

Arvs-, gåvo-, och förmögenhetsskatt (som numera avskaffats) kan också bidra både till punkt 1 och 2 ovan, men effekten är begränsad och inte i närheten av vad en höjd kapitalskatt kan ge.

Beskattningen av arbete är i Sverige relativt hög (också med tanke på den platta skatt som de s.k. arbetsgivaravgifterna utgör) och även om en ökande progressivitet i skatteskalorna är önskvärda, bör inte tyngdpunkten i vårt partiprogram ligga på ökad beskattning av arbete, utan beskattning av kapital.

Fastighetsskatten är en het potatis som många väljare reflexmässigt värjer sig mot. Vad som sällan kommer fram i diskussionerna är den orättvisa utformningen av dagens fastighetsavgifter som lett till ökade kostnader för många, i synnerhet i glesbygdskommuner, medan vinnarna återfinns bland de med stora, dyra fastigheter i välbeställda kommuner.

Partiprogrammet bör således betona höjd beskattning av kapitalinkomster och fokusera mindre på ökad beskattning av arbete.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1061 ("För att ta tag...") till 1065 ("...betala sin del.") byts ut mot följande formuleringar: "Skattenivåerna har under flera decennier minskat i Sverige vilket framför allt gynnat de redan välbeställda. För att ta tag i de stora samhällsutmaningarna kommer skattenivåerna att behöva öka igen, framför allt måste kapitalskatten skärpas. Det är orimligt att avkastningen på kapital ska beskattas så mycket mindre än avkastningen på arbete. Även beskattningen av stora förmögenheter,

arv och höga inkomster måste öka, den orättvisa fastighetsavgiften avskaffas och ersättas av en progressiv fastighetsskatt.”

Radreferens: 1061

B 598 Malmö, m.fl.

Finanskapitalets roll

Andreas Cervenka beskriver i sin bok ”Girig Sverige” på ett utmärkt sätt den enorma kapitalkoncentration som den avreglerade finansmarknaden och avskaffandet av skatter på kapital och stora förmögenheter lett fram till. Sverige har blivit ett skatteparadis för de super rika. Det finns fler dollarmiljardärer per capita i Sverige än vad det finns i USA. Framförallt handlar det om rikedom som skapats genom finansspekulation. Om vi ska kunna förändra något på allvar och göra de nödvändiga satsningarna på klimat och välfärd för framtiden måste som det till en radikal ekonomisk omfördelning. Punkt ett i den omfördelningen är som vi skriver i vår budgetmotion att ta tag i den osunda spekulatönsökonomi.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1063 efter meningen ”För att ta tag i de stora samhällsutmaningarna kommer skattenivåerna att behöva öka igen, framförallt på stora förmögenheter, fastigheter, arv och höga inkomster.” lägga till följande: ”Kapital beskattas idag mycket lägre än arbete. Skattesänkningarna för de rika och den osunda spekulatönsökonomi har satt press på de offentliga välfärdstjänsterna. Klassklyftorna och den ekonomiska ojämlikheten har ökat. Det vill vi ändra på. Det mest prioriterade området att komma till rätta med är den urholkade kapitalbeskattningen.”

Radreferens: 1063

Mia Christensson, Skurup

B 599 Enskild

Det är de rikaste som ska bidra mest

På rad 1061-1067 finns ett stycke om Vänsterpartiets syn på skattepolitiken. I uppräkningslistan över vilka skatter som ska höjas behöver vi lägga till kapitalinkomstskatter och också tydliggöra att vanligt folk inte ska drabbas. Därför bör också något om att företagens övervinster ska komma oss alla till del läggas till.

Föreslår kongressen besluta

att efter meningen som slutar på rad 1065 lägga till följande mening: ”Med högre kapitalinkomstskatter ser vi till att företagens övervinster kommer oss alla till del istället för att öka klassklyftorna ytterligare.”

Radreferens: 1065

Daniel Nilsson Brodén, Älvsjö-Fruängen

B 600 Vänsterpartiet Göteborg

Nytt stycke efter rad 1067

Även om vi inte ska vara alltför detaljstyrda i ett partiprogram är det en poäng att få med skrivningar om hur dagens ekonomiska politik kan förändras. Här är dagens bidragssystem till de välbärgade en övertydlig signal om ett orättfärdigt skattesystem. Det ska förändras, med en tydlig riktning.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke införs efter rad 1067: "Dagens bidrag för de välbeställda (RUT, ROT, ränteavdrag etc.) ska fasas ut och styras över till särskilda satsningar på fastigheter med bra miljöval och energieffektivitet."

Radreferens: 1067

B 601 Enskild

Lägg till text som tydliggör att skattesystemet och utjämningsystemet måste reformeras!

I förslaget till partiprogram framkommer det inte att försämringen i välfärden, som de flesta människor erfar idag, till stor del beror på det svåra, ojämlika, ekonomiska läge som råder i Sverige. Olika politiska beslut har lett till en stor resursbrist inom offentlig sektor men med politiska beslut kan vi ändra på detta. Lösningen är att staten måste säkerställa goda, jämlika, ekonomiska förutsättningar i hela landet och att skatte- och utjämningsystemet måste reformeras. Vi tycker att detta måste förtydligas i texten.

Utifrån det föreslår vi i fyra olika motioner förändringar på lämpliga platser i förslaget till partiprogram. Förändringen som föreslås i denna motion rör texter under rubriken: "Stora investeringar" - där partiets syn på skattepolitik framgår.

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 1061 byggs på med följande mening: "Skattesystemet och utjämningsystemet måste reformeras för att säkerställa goda, jämlika, ekonomiska förutsättningar i hela landet." Ny lydelse av hela stycket blir då: "För att ta tag i de stora samhällsutmaningarna kommer skattenivåerna att behöva öka igen, framför allt på stora förmögenheter, fastigheter, arv och höga inkomster. Vi vill se ett enkelt, stabilt och solidariskt skattesystem där de rikaste åter börjar betala sin del. Skatterna bidrar på många sätt till ett tryggt, jämlikt och jämställt samhälle, särskilt om de utformas progressivt och används till saker alla har användning av. Skattesystemet och utjämningsystemet måste reformeras för att säkerställa goda, jämlika, ekonomiska förutsättningar i hela landet."

Radreferens: 1061

Nina Orefjård, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 602 Hammarby-Skarpnäck

En rättvis klimatpolitik bekostad av utsläpparna – del 2

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att förslaget inte tydligare påtalar att med en rättvis klimatpolitik så är det de fossila utsläppen som bekostar klimatomställningen.

Om svenskarnas utsläpp är 8,8 ton co2 per person och år och vi ska ner till 1 ton, så kan vi inte bara hoppas på att människor med diverse problem här och nu "gör sitt bästa" i vardagen. Vi behöver skapa ramar som hjälper människor att göra sitt bästa.

Det rätta valet ska vara det billigaste, smartaste och enklaste att göra. Tåget ska vara billigast, reparationen ska vara det subventionerade alternativet, kollektivtrafiken fungerande över hela landet, den gröna maten dominera inom det offentliga.

Den som flyger är med och bekostar billigare tåg, Den som köper kött är med och ser till att den klimatvänliga maten blir billigare. Den som kör bilsbil är med och bekostar kollektivtrafiken.

Omställningen behöver ske skyndsamt.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1068-1072 ändras på följande sätt: "Skatter ska också spela en viktig kompletterande roll för att driva på klimatomställningen. Vi behöver ett system där stora utsläpp innebär större kostnad för såväl stat, företag som privatperson och där pengarna används till att bekosta nödvändiga, kollektiva klimatlösningar och klimatfrämjande infrastruktur. Systemet behöver utformas klokt och pedagogiskt visa hur det bidrar till minskade utsläpp."

Radreferens: 1068

B 603 Årsta, m.fl.

Förtydligande om skatter för klimatomställningen, rad 1068-1072

Rad 1068-1072: "Skatter kan spela en viktig kompletterande roll för att driva på klimatomställningen. De behöver utformas klokt för att få verklig effekt och vinna politiskt stöd. Kostnaderna för utsläpp behöver öka långsiktigt på ett sätt som är tryggt och förutsägbart, i takt med att samhället bygger upp nya, bättre alternativ." behöver vässas. "Klok" säger ingenting.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1068-1072 ersätts med följande: "Skatter kan spela en viktig kompletterande roll för att driva på klimatomställningen. Det ska vara dyrt att släppa ut växthusgaser samtidigt som de människor som inte har några alternativ ska ges stöd att ställa om. På det sättet får skatterna avsedd effekt och politiskt stöd. Kostnaderna för utsläpp behöver öka långsiktigt på ett sätt som är tryggt och förutsägbart, så att alternativ kan byggas upp genom privata och offentliga satsningar."

Radreferens: 1068

Åsa Levin, Haninge, Kerstin Sagström, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping

B 604 Enskild

Klimatkrisen

Ordet "långsiktigt" ger ett felaktigt intryck att vi har god tid på oss. Det måste ske snabbt. Skrivningen "i takt med" ger ett passivt intryck vad gäller att bygga upp nya alternativ. Motionens ändrade formulering uttrycker i stället en aktiv strävan.

Föreslår kongressen besluta

att meningen "öka långsiktigt...bättre alternativ" ändras till: "öka snabbt samtidigt som samhället måste bygga upp nya bättre alternativ."

Radreferens: 1071

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 605 Enskild

Låt grundsynen i sakfrågor spegla vår vilja, inte andras o vilja

Sista delen av programmet, Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor, ger en gedigen och bra genomgång av vad vi vill. Tyvärr har programskrivarna på vissa ställen inte kunnat avhålla sig från att lägga till en mening om kapitalets tvärtomvilja. Kapitalets vilja finns utförligt beskriven i programmets första del och behöver inte upprepas här. Låt oss strikt hålla oss till vår egen vilja.

Meningarna detta gäller finns på rad 1076-1078, 1195-1196, 1227-1229, andra satsen i meningen på rad 1239-1241, andra satsen i meningen på rad 1241-1244 samt meningen på rad 1348-1350.

Föreslår kongressen besluta

att de ovan beskrivna meningarna stryks

Radreferens: 1076

Thordis Samuelsson, Jönköping

B 606 Hammarby-Skarpnäck

Nytt stycke om socialförsäkringar för funktionsnedsatta, efter rad 1078

Det saknas i stort sett referenser till partiets funktionshinderspolitik i programförslaget. Denna brist kan rättas till med justeringar av texten i några avsnitt.

Föreslår kongressen besluta

att ett nytt stycke införs efter rad 1078 som lyder: "Alla människor kan drabbas av sjukdom eller bli funktionsnedsatta. Socialförsäkringssystemet måste vara utformat så att det också ger ekonomisk trygghet för de människor som inte har möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden."

Radreferens: 1078

B 607 Vänsterpartiet Kronoberg, Braås-Rottne

Rättigheter för den som inte kan arbeta

Att försäkringar och ersättningar är inkomstbaserade är självklart, men vi ser en risk med att en stor grupp människor exkluderas i denna skrivning, nämligen de som av olika skäl inte kan arbeta.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1080-1082 "Att de är rättighetsbaserade och grundade i en inkomstbortfallsprincip är viktigt för att skapa en bred solidaritet kring dem" stryks och ersätts med följande: "För den som förlorar arbetsinkomst skall försäkringar och ersättningar vara rättighetsbaserade och grundade i inkomstbortfall. För den som av olika skäl inte kan arbeta ska försäkringar och ersättningar vara tillräckliga för ett värdigt och fullödigt liv."

Radreferens: 1080

B 608 Enskild

Starka försäkringar

Partiprogram Motioner B

Under pandemin framkom att de försäkringar som de flesta av oss lärt oss att lita på inte fungerar alls inom området konst och kultur. Inget nytt för alla som arbetar inom sektorn. Desto tråkigare att det nu spridit sig och dessutom fått namn från detta område s.k. Gig-jobb. Jag menar att det är värt ett eget avsnitt i V:s partiprogram. Programmet saknar i stort det perspektiv som arbetarrörelsen till viss del byggdes upp med hjälp av - konst, kultur och folkbildning. V har en stor väljarbas bland de som verkar inom dessa områden. En väljarbas som inte ska tas för given. Lex Magdalena Anderssons misstag med ortens väljare. Många har tvingats byta bana efter år av studier med dyra lån. Trygghetssystemen måste anpassas till den fragmentiserade arbetsmarknad som råder för alla de som försörjer oss med allt ifrån högkvalitativ konst till underhållning. där arbetskraften anlitas per timme, dag, vecka, månad - i bästa fall - år. Högskoleutbildade, med unik kompetens - som behandlas som avskum. Inte minst av högerkrafterna. Där finns något för V att göra.

Föreslår kongressen besluta

att efter 1082 skriva in följande tillägg: "Trygghetssystemen i stort fungerar inte på den kulturella arbetsmarknaden. Det blev tydligt under pandemin. Inom den konstnärliga sektorn har det som nu fått namn därifrån, "GIG-jobben", funnits alltid. Det krävs en stor översyn av trygghetssystemen för att alla inom den typen av arbetsmarknad inte ska lämnas i ett permanent utanförskap."

Radreferens: 1082

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 609 Vänsterpartiet Göteborg

Pensionsfrågan rad 1088

V:s kritik mot nuvarande pensionssystem har främst riktat sig mot hur det slår när det gäller klass och kön. Nuvarande system slår mot de som inte arbetat heltid i hela sitt yrkesliv därmed missgynnas de med slitsamma och osäkra jobb men också kvinnor som grupp, då de tagit och tar ett större ansvar för det obetalda omsorgsarbetet och därmed ofta hänvisats till deltidsarbeten eller fått välja deltid för att orka med. Män har däremot både erbjudits och förväntats arbeta heltid och därmed tjänat in till en högre pension. Nuvarande pensionssystem missgynnar därför kvinnor det bör också lyftas fram i texten.

Föreslår kongressen besluta

att texten från rad 1089 ändras till följande: "Vi vill se ett rättvist pensionssystem som inte missgynnar kvinnor och fungerar också för dem som slitit hårt med sin kropp genom ett långt arbetsliv."

Radreferens: 1089

B 610 Vänsterpartiet Fyrbodal, Uddevalla

Nytt pensionssystem

Förslaget till nytt partiprogram ger en för liten och svag kritik till dagens pensionssystem. Inte med ett enda ord nämner förslaget till nytt partiprogram höjningarna av pensionsåldern som drabbar arbetare med tunga jobb mest och värst.

Vänsterpartiet borde arbeta för ett helt nytt pensionssystem. Ett pensionssystem som återställer den lägsta pensionsåldern till 61 år ifrån nuvarande som är 63 år.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1089-1091 ändras till: ^[SEP] "Vänsterpartiet arbetar för ett helt nytt och rättvist pensionssystem, där den lägsta pensionsåldern återställs till 61 år, som också fungerar för alla med kroppsarbete."

Radreferens: 1089

B 611 Enskild

En pension som man kan leva på

Pensionen är låg för många lågavlönade i arbetarklassen både män och kvinnor. Kvinnor har dock ofta tagit hand om barn vilket har gett mindre inbetalning till pensionen och därmed en skamligt låg pension.

Pensionen borde ge en ekonomisk möjlighet för alla att leva ett gott liv.

Naturligtvis har Sverige en ekonomi som gör det möjligt. Nu har vi en enorm snedfördelning i samhället. I Norge är lägsta pensionen 15 000 kr/mån. Det är en rimlig summa. Vårt förslag är 15 000 kr/månad efter skatt som lägsta nivå

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1089, 1090 och 1091 ändras från nuvarande text "Vi vill se ett rättvist pensionssystem som fungerar också för den som slitit hårt med sin kropp genom ett långt arbetsliv." till följande text: "Vi vill se ett rättvist pensionssystem som fungerar också för den som slitit hårt med sin kropp genom ett långt arbetsliv. En pension införes med ett lägsta belopp per månad som överstiger EU:s fattigdomsgräns. Ett indexreglerat belopp på 15 000 kr netto efter skatt som lägsta nivå."

Radreferens: 1089

Arne Sjögren, Ulricehamn, Dan Ljung, Ulricehamn

B 612 Vita Bergen, Västra Södermalm

Folkhälsa, vård, skola och omsorg

Kampen för en gemensam välfärd och rätten till hälsa måste vara en central del av Vänsterpartiets politik. Uppbyggnaden av välfärdsstaten har varit en historisk framgång för arbetarrörelsen och har inneburit att hälsa, bra sjukvård, omsorg och utbildning gjorts till sociala rättigheter och frigjorts från privata vinstintressen.

Idag sker en successiv social nedrustning och utarmning av välfärden. Vård och omsorg styrs i allt högre grad av marknaden och inte av människors behov. Vårdens fördelning missgynnar de svårast sjuka. Introduktionen av vårdvals-system och skolpenningssystem gör att vård- och skolbolag tjänar miljarder samtidigt som den offentliga vården underfinansieras. Fattiga, kroniskt sjuka och de som bor i glesbygd drabbas hårdast.

Tyvärr behandlas välfärdsfrågorna inte på något bra sätt i förslaget till partiprogram. Vänsterpartiet måste stå i spetsen för arbetet för en återuppbyggd gemensam välfärd och detta bör inta en central plats i partiets politik.

Föreslår kongressen besluta

att följande text läggs in i programmet från rad 1092: "Folkhälsa, sjukvård, omsorg, och utbildning Rätten till hälsa, en god vård och en bra utbildning är helt avgörande framtidsfrågor. Det förebyggande arbetet måste stå i centrum. Ekonomisk ojämlikhet, stress och stressade

arbetsförhållanden skapar ohälsa. Den psykiska hälsan försämras kraftigt, särskilt bland ungdomar. Till detta bidrar en ojämlig och marknadsstyrd skola där grundläggande kunskapsmål inte uppnås samtidigt som arbetsmarknaden blir trängre. Stora kvalitetsbrister i sjukvården och äldreomsorgen bidrar till att förvärra hälsoproblem. Detta gäller särskilt psykiatri vars resurser inte räcker för att ge många psykiskt sjuka en rimlig livskvalitet och möjlighet till rehabilitering. Vänsterpartiet arbetar för att en bra och jämlik hälsa blir ett övergripande samhällsmål och genomsyrar alla delar av politiken. Vi arbetar för att sjukvård, skola och omsorg tillförs kraftigt ökade resurser. En bra sjukvård med tillräckliga resurser har en central plats i vår beredskap för kommande kriser. Vård och omsorg skall bedrivas i samhällets regi. Lagen om valfrihetssystem skall avskaffas och samhället skall ha det fulla ansvaret för hur vårdens resurser fördelas. Förebyggande arbete, vården av de svårast sjuka och bra sjukvård i glesbygd och utsatta områden skall prioriteras. Primärvården skall ha ett tydligt befolkningsansvar och arbeta uppsökande och förebyggande. Den medicinska kvalitén i äldreomsorgen måste förbättras."

Radreferens: 1092

B 613 Enskild

Lägg till text om varför välfärden nedmonteras, vad det lett till och vad som är lösningen!

I förslaget till partiprogram framkommer det inte att försämringen i välfärden, som de flesta människor erfar idag, till stor del beror på det svåra, ojämliga, ekonomiska läge som råder i Sverige. Olika politiska beslut har lett till en stor resursbrist inom offentlig sektor men med politiska beslut kan vi ändra på detta. Lösningen är att staten måste säkerställa goda, jämlika, ekonomiska förutsättningar i hela landet och att skatte- och utjämningsystemet måste reformeras. Vi tycker att detta måste förtydligas i texten.

Utifrån det föreslår vi i fyra olika motioner förändringar på lämpliga platser i förslaget till partiprogram. Förändringen som föreslås i denna motion rör texter under rubriken: "Vård, skola och omsorg" - som behandlar de centrala välfärdstjänsterna och hur vi vill att de ska utvecklas.

Föreslår kongressen besluta

att till stycket som börjar på rad 1093 lägga till följande meningar: "Välfärdens verksamheter har länge nedmonterats på grund av minskande resurser och inträdet av marknaden. Det har lett till en pressad arbetsmiljö för personal och sämre välfärd till befolkningen. Goda, jämlika, ekonomiska förhållanden måste säkerställas i hela landet för att ändra på den utvecklingen." Ny lydelse av hela stycket blir då: "Det arbete som utförs i välfärden är helt avgörande för att bygga Sveriges framtid. Ju mer komplex produktion vi utvecklar desto större betydelse har god utbildning, vård och omsorg, både för människors frihet och för samhällsekonomin. Välfärdens verksamheter har länge nedmonterats på grund av minskande resurser och inträdet av marknaden. Det har lett till en pressad arbetsmiljö för personal och sämre välfärd till befolkningen. Goda, jämlika, ekonomiska förhållanden måste säkerställas i hela landet för att ändra på den utvecklingen."

Radreferens: 1093

Nina Orefjärd, Kramfors, Göran Fahlén, Kramfors, Thomas Lundberg, Kramfors, Victoria Jonsson, Kramfors, Jon Björkman, Kramfors, Simon Liljedahl, Kramfors, Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik

B 614 Malmö

Behov bortom produktion

För att spegla hur utbildning, vård och omsorgs betydelse handlar om både frihet och ekonomi vill vi bredda perspektivet redan från start. Vi vill att partiprogrammet ska tydliggöra att det handlar om mer än produktion.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1094-1096 till följande: "Ju mer komplexa samhällsstrukturer och komplex produktion vi utvecklar desto större betydelse har god utbildning samt vård och omsorg. Det är fallet både för människors frihet och samhällsekonomin."

Radreferens: 1094

B 615 Enskild

Skola, vård, omsorg

Kommuner har ansvar för skola, vård och omsorg. Därför talas det om just dessa tre områden i alla föredragningar om kommuners roll. Men en del av kulturen är lagskyddad, folkbiblioteken. Det ansvaret ligger på kommunerna liksom en betydande del av övrigt konst- och kulturliv och stöd till kultur och föreningsliv. Därför menar jag att det är viktigt att de delarna benämns. I kommuners budgetar används konst, kultur och folkbildande insatser ofta som regulatorer, det blir svårare om det läggs in i beskrivningen av ansvarsområdet. Det gör människor medvetna om vad en kan kräva.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1096 skriva in följande tillägg: "Slutligen vill vi verka för att uttrycket "Skola, vård, omsorg" som kännetecknar kommuners ansvarsområde kompletteras med orden "konst och kultur", då det de facto ingår i ansvaret, utgör en viktig del av välfärden och ska därför självklart integreras i hur vi benämner ansvarsområden för kommuner."

Radreferens: 1096

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 616 Malmö

Tydlighet och mer socialism

Det är viktigt att stycket tydligt visar att vi syftar på aktörerna i systemet och inte individerna, vilket är vad vi tror att stycket egentligen handlar om.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1097-1100 till följande: "Då välfärdens verksamheter utgörs av människor har den gemensamma styrningen och det gemensamma ägandet en särskild betydelse där. För att säkerställa att skola, vård och omsorg ska finnas för alla ska vinstdrivande företag inte tillåtas bedriva sådan verksamhet. Genom det gemensamma skapas trygghet, insyn och tillit till dessa samhällsbärande institutioner."

Radreferens: 1097

B 617 Malmö

Reglering avgörande för bättre arbetsvillkor

I välfärdens arbetsliv finns gott om exempel på praktiska omständigheter som kan bidra till en dräglig vardag om standarden kring dem är hög, och i lika stor utsträckning kan ha negativ inverkan på ens vardag om de

skärs ner i syfte att effektivisera. Det kan exempelvis handla om undervisningstid, återhämtning och arbetskläder. Vi vill därför att partiprogrammet ska lyfta upp vikten av en hög lägstanivå gällande reglering av arbetsvillkor.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1102 lägga till följande mening efter "löner": "För att ta ett sådant ansvar inom välfärden är tydliga regleringar och riktlinjer av stor vikt."

Radreferens: 1102

B 618 Upplands Väsby

Välfärdens demografiska utmaningar

Välfärden står inför mycket stora demografiska utmaningar. Den pressas från flera håll. Vi blir många fler äldre, läkarvetenskapen utvecklas så att vi kan göra allt mer, vi har svårt att rekrytera till yrken inom vård och omsorg och kraven på kvalitet i de "tjänster" som efterfrågas blir allt högre. Utmaningarna förstärks av att arbetsvillkor och löner inom vården och omsorgen ofta är eftersatta och inte möter de krav som unga ställer på en god arbetsplats. Glappet mellan behoven av arbetskraft i välfärden och utbudet är mycket stort. Under de kommande decennierna skulle vi behöva rekrytera 100 000-tals medarbetare till omsorgen som i dagsläget inte finns.

Många politiskt ansvariga drömmer om att de digitala revolutionerna ska lösa situationen. Riktig effektivisering med hjälp av digitalisering och artificiell intelligens kan vara viktiga utvecklingsområden och hjälpmedel, men att tro att det löser utmaningarna tillhör drömmarnas värld.

Vi behöver därför vara mycket tydliga med att lösningen på utmaningen finns genom två strategiska huvudlinjer som samverkar.

1) En mycket kraftig omfördelning från privat pryl- och tjänstekonsumtion till välfärden i offentlig regi. Detta åstadkommer vi med att en större del av BNP genom beskattning fördelas till välfärden.

2) En ökad invandring som möter arbetskraftbrist, kombinerad med kraftigt ökade utbildningsinsatser för nyanlända. Människor är den viktigaste tillgången för vård och omsorg (men även andra branscher skriker efter arbetskraft). Tidöpartiernas invandringsfientlighet är inte bara ohuman och inskränkt, den är också ekonomiskt skadlig.

Detta är helt centrala politiska krav för Vänsterpartiet att driva och behöver därför uttryckas mycket tydligare i partiprogrammet.

Föreslår kongressen besluta

att följande tillägg görs efter rad 1102: "Det behövs en massiv ökning av andelen av bruttonationalprodukten som går till den offentliga välfärden för att kunna bibehålla och rekrytera medarbetare. För att ge anständiga löner och arbetsvillkor inom vård och omsorg behöver skatterna öka väsentligt. Vi vill göra det genom en progressiv beskattning av kapital och höga inkomster. För att möta behoven i välfärden, när vi exempelvis blir allt äldre, behöver vi välkomna mer invandring. Utan invandrad arbetskraft skulle vården och omsorgen ha kollapsat för länge sedan."

Radreferens: 1104

B 619 Vänsterpartiet Uppsala län, Uppsala

Förslaget till nytt partiprogram (rad 1105-1135): Utbildning intar en särställning i samhällsbygget

Vi tycker inte att det fullt ut framgår i förslaget till nytt partiprogram att utbildning är en av grundpelarna i samhällsbygget.

Utbildning på olika nivå är en väsentlig faktor i byggandet av ett demokratiskt och solidariskt samhälle. Detta bör tydligare prägla formuleringarna i partiprogrammet. Skolan har dessutom blivit ännu viktigare i tider av segregation, ökad ojämlikhet, hot mot demokratin, samt ensidig retorik i det offentliga samhället och medierapporteringen. Med utgångspunkt i det nuvarande partiprogrammet förordar vi därför ett förtydligande av de föreslagna formuleringarna om utbildning.

Vi vill att det nya partiprogrammet tydligare ska lyfta fram problemen och konsekvenserna med det nu rådande systemet med marknadsskola samt hur skolkoncerners möjlighet till expansion driver segregation och ojämlikhet. Vi vill också understryka vikten av möjlighet till återkommande utbildning under hela livet, både för den enskildes utveckling och för samhällets behov. Till sist bör forskningens centrala roll i den grundläggande samhällsstrukturen lyftas fram.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1105-1135 i förslaget till partiprogram ersätts med följande text som ett eget avsnitt i partiprogrammet, under rubriken "Utbildning": "En väl fungerande utbildning, från förskola till yrkesutbildning och universitet, är helt avgörande för att alla människor ska ha en stark grund att stå på genom livet. Vi vill se en förskola och skola med ett brett uppdrag och kapacitet att stödja varje barn under uppväxten. Förskolan och skolan ska vara likvärdig över hela landet och i olika stadsdelar. Det ska inte vara nödvändigt att göra ett skolval för att komma till en bra skola. Förskolan och skolan ska kompensera för klasskillnader och andra skillnader i förutsättningar. De ska ha fokus på kunskapsutveckling och barns växande, snarare än på mätning av kunskaper. Förskolan och skolan är en del av den demokratiska infrastrukturen; de bygger sammanhållning och ger verktyg att uttrycka sig som aktiv medborgare i samhället. Marknadsskolan är ett historiskt misslyckande som har urholkat skolans pedagogiska uppdrag och försvårat för kommuner att ha rådighet över verksamheten. Kommersialisering och ökad segregation kännetecknar skolan idag. För att vända utvecklingen måste skolan avkommersialiseras och den fria etableringsrätten för vinstdrivande friskolor upphöra. Vi vill att staten tar över huvudansvaret från kommunerna eftersom detta ger bättre förutsättningar för byggande av en jämlik skola. Gemensamt ägande och statligt huvudmannaskap är grunden för att skolor drivs med helhetssyn där elevernas bästa står i fokus. Vi vill göra stora investeringar för att höja kvaliteten i utbildningssystemet. Vi behöver även värna ett självständigt utbildningssystem med hög kvalitet på alla nivåer, som grund för en god samhällsutveckling. Utbildningssystemet behöver svara mot människors långsiktiga behov i ett föränderligt arbetsliv, med breda kunskaper under uppväxten och goda möjligheter till lärande genom hela livet. Möjligheten att i vuxen ålder kunna omskola eller vidareutbilda sig har stor betydelse både för den enskilda individen och för samhället i stort. Ett väl utbyggt utbildningssystem behövs för att hantera strukturomvandlingar och för matchningen på arbetsmarknaden. Offentliga studiemedel ska ge alla goda ekonomiska möjligheter att studera. Bibliotek och folkbildning med folkhögskolor och studieförbund har också viktiga roller inom utbildningssystemet. Vi vill se fria akademier utan politisk styrning och en utbyggnad av den fria grundforskningen. Forskning utgör en del av den samhällsinfrastrukturen och behövs för att förstå den värld vi lever i och för att fatta välgrundade beslut. Den är en grundförutsättning för social, politisk och ekonomisk utveckling, samt för innovationsförmågan i samhället."

Radreferens: 1105

B 620 Malmö

Stryka ord

Det kompensatoriska uppdraget i skolan är oerhört viktigt. I den marknadsskola vi idag har har däremot samhällets krav och förväntningar gått långt bortom de resurser som finns inom skolan. En väl fungerande

psykiatri, socialtjänst osv med rätt kompetens behöver vara de instanser som finns till vid just dessa behov. När ordet "brett" används i detta sammanhang riskerar det öppna för ovälkomna tolkningar.

För att föra tankarna till det vi tror egentligen menas, och det vi anser vara viktigt att särskilt lyfta hänvisar vi till motionen *Skolans påverkan på barn och ungdomars hälsa*. Utan orden "ett brett" blir meningen dessutom inte bara tydligare, utan även kraftfullare.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1107 stryka följande orden "ett brett"

Radreferens: 1107

B 621 Enskild

Bygga ut avsnittet om skola och lyfta fram förskolan

Förskola och skola är avgörande för våra möjligheter i livet, därför anser vi att avsnittet som berör skolan behöver byggas ut. Idag är skolan hårt utsatt av marknadsmekanismer, konkurrens och nedskärningar. Vi ser även hur högern försöker bygga in större kontrollmekanismer med rasistiska inslag genom angiverilagen och en ökad kontroll. Vi anser att texten om skolan behöver utvecklas utifrån att skolan är ett centralt område för oss som Vänsterparti och för alla människors rätt till utveckling och utbildning. Vi vill särskilt lyfta in förskolan som skiljer sig åt från övrig utbildning, men är en otroligt viktig del både för föräldrar och barns utveckling. Skolan ska genomsyras av värderingar om att ska ha samma rätt till utbildning, både genom förskola som små och vidare genom livet. Vi vill också lyfta in det faktum att förskolan möjliggör för föräldrar att ta del av samhället på lika villkor. Den som är arbetssökande kan delta i ett föreningsliv och få utvecklas under tiden hen söker arbete. Förskolan är viktig för språkutvecklingen och för att möta en pedagogisk verksamhet med professionell personal som kan stödja barn i sin utveckling. Vi vet att de som gått i förskolan klarar skolan bättre.

Vi har skrivit tre att-satser, det vill säga tre motioner på det avsnitt som berör skolan. Vi vill påtala att de är skrivna som en helhet och kompletterar varandra, men går att delas upp.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1107 som börjar med "Vi vill se..." till rad 1110 ersätts med: "Förskola och skola är viktiga för vårt lärande och samhälleliga gemenskap. Förskolan är till för barns utveckling samtidigt som den möjliggör föräldrars deltagande i arbetslivet. Därför ska alla barn ha lika möjlighet att vistas på förskolan och föräldrar ges möjlighet att aktivt ta del av samhälls- och arbetsliv. Skolan ska ge alla människor utbildning och möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar och behov. Hur skolan utformas, finansieras och fungerar är avgörande för att ge människor möjligheten till ett gott liv. En bra arbetsmiljö för dem som arbetar eller går i skolan spelar stor roll för möjligheten att lära och lära ut. Skolan och förskolan ska kompensera för klasskillnader och andra skillnader i förutsättningar. Det är en plats där människor med olika bakgrund möts och utvecklas tillsammans."

Radreferens: 1107

Alexandra Mattsson, Enskede, Jenny Björklund Hansson, Helsingborg

B 622 Malmö

Skolans påverkan på barn och ungdomars hälsa

Den psykiska ohälsan har de senaste åren ökat lavinartat. Det beror med största sannolikhet till viss del på sättet som utbildningssystemet är idag. De frågor som unga själva driver handlar också ofta om just elever och studenters mående. Skolan kan inte göra allt, men har en unik position och möjlighet att påverka barns livssituation - inte bara i framtiden, utan även här och nu.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1108 lägga till följande mening efter "uppväxten": "Skolans roll i arbetet för elevers välmående behöver goda förutsättningar i form av en stark elevhälsa, mindre betygshets och en syn på elever som hela människor i behov av återhämtning och tryggt stöd."

Radreferens: 1108

B 623 Enskild

NPF-kunskap i skolan

Attentions skolenkät visar dystra siffror för barn med npf och hur dessa barns skolsituation drabbar hela familjen. Inte bara barnen utan även föräldrar drabbas av psykisk ohälsa.

Skolan har ansvar över barnen större delen av deras vardag. Vi kräver att det ska vara kunnig skolpersonal, att barnen och deras miljö ska behandlas efter barnkonventionen, arbetsmiljölagen och skollagen. Allt annat vore övergrepp.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande stycke i rad 1108: "Vi vill ha en skola med barnvänlig arbetsmiljö. En skola med kunskap och resurser för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) med skolpersonal som går obligatorisk NPF-utbildning."

Radreferens: 1108

Maja Lanka, Helsingborg, Claudia Velasquez, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg

B 624 Ale, Kungälv, Mölndal

Skola för alla

Skolans kompensatoriska uppdrag omfattar även att inte exkludera elever som begränsas av sina fysiska, psykiska eller sociala förutsättningar. Skolan behöver möta alla barn efter deras unika situation och säkerställa en miljö där alla individer kan tillgodose sig undervisningen. De resurser, den personal och de hjälpmedel som behövs måste finnas för att varje elev ska kunna vara en fullgod del av skolan. Det gäller även att vara en del av ett socialt sammanhang som också förbereder för livet efter skolan.

Föreslår kongressen besluta

att ändra avlutningen på stycket från rad 1109: "Skolan har en viktig roll att spela i att kompensera för såväl psykiska, fysiska som sociala förutsättningar. Skolan måste också arbeta för att inte exkludera elever eller sätta dem i för dem omöjliga situationer."

Radreferens: 1109

B 625 Enskild

Förstärk folkhögskolornas roll

Partiprogram Motioner B

Folkhögskolorna spelar idag en stor roll i att ge människor möjlighet till fortbildning som ett komplement till övriga skolformer. Tyvärr befinner sig folkhögskolorna idag under attack från högern. Regeringen drar ned anslagen till studieförbunden och Folkhögskolorna fram till 2026 med cirka en halv miljard kronor.

Det är framför allt folkhögskolan som drabbas när statsbidragen minskas, satsningen på extraplats för längs inte och yrkesinriktade utbildningar försvinner. Det här betyder att många människor som av olika anledningar har sökt sig till en utbildning på en Folkhögskola kommer att fråntas möjligheten till utbildning.

I ett demokratiskt samhälle är utbildning en grundläggande rättighet för alla människor oavsett bakgrund. Folkhögskolorna ger de som inte varit studiemotiverade en chans vidare. Vi anser att förslaget till nytt partiprogram behöver kompletteras med skrivningar om folkhögskolor.

Föreslår kongressen besluta

att följande meningar läggs in på rad 1110: "Folkhögskolorna har en särskild viktig roll att erbjuda som en del i det svenska utbildningsystemet. Deras roll behöver stärkas och utvecklas."

Radreferens: 1110

Tony Rosendahl, Katrineholm, Elinor Sundén, Nyköping, Thomas Selig, Katrineholm, Rue Lindkvist, Katrineholm, Göran Svenningsson, Katrineholm, Mona Kilbäck Magnusson, Katrineholm

B 626 Enskild

Stärk fritidshemmens roll

Fritidshemmen har en viktig roll i arbetet för barns välbefinnande. Under lång tid har fritidshemmen fått sämre och sämre förutsättningar och målet att ge alla barn en meningsfull fritid blivit svårare att uppnå. Med det här förslaget belyser vi att fritidshemmen har en viktig roll och att det behöver prioriteras mer.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 35 rad 1110 lägga till följande mening "Fritidshemmen har en avgörande roll i arbetet för att stärka barns välbefinnande och att erbjuda alla en meningsfull fritid."

Radreferens: 1110

Amanda Möllenhoff, Lärarvästern (Storstockholm)

B 627 Enskild

Gymnasieutbildning är en rättighet

Det är mycket svårt att komma in på arbetsmarknaden om man inte har gått på gymnasiet. Det är många elever som inte kommer in på gymnasiet pga att dagens betygssystem är utformat så att elever som har betyget F i något av kärnämnen svenska, engelska eller matte inte är behöriga att söka till gymnasiet.

Inget betyg ska vara ett "underkänt betyg" (betyget F) som hindrar elever från att börja på gymnasiet om det bedöms att eleven har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig undervisningen (i tidigare betygssystem gav betyget 1 behörighet att söka till gymnasietbetyget).

Föreslår kongressen besluta

att följande text läggs till efter rad 1110: "De flesta jobb kräver en gymnasieutbildning, det är därför viktigt att alla elever har möjlighet att söka till gymnasiet. Inget betyg ska hindra dem från att börja

en gymnasieutbildning om eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.”

Radreferens: 1110

Martin Ekström, Lerum

B 628 Enskild

Utveckla avsnittet som berör skolan och skapa en skola för alla

Vi vill trycka på att skolans utformning måste kopplas till en människosyn om att alla vill och kan lära sig, men i dagens marknadsskola inte ges förutsättningar. I debatten pratas det om unga människor som inte klarar skolan som om det beror på att det ställs för låga krav, inte är tillräcklig ordning och om föräldrar som krävande och icke ansvarstagande. Ansvar läggs på enskilda istället för samhället och hur skolan är organiserad och finansierad. Det är därför viktigt att lyfta fram vår tro på att alla människor kan och vill lära sig.

Vi vill även i denna motion lyfta kompetensen hos lärare, där mer tid måste ges för kompetensutveckling, reflektion och handledning för att kunna möta och lära ut till alla elever, oavsett deras olikheter. Det behövs också rent organisatoriska förutsättningar. Vi har valt att beskriva detta på en mycket övergripande nivå, men ändå komplettera förslaget med några meningar vi anser förstärker ovanstående perspektiv.

Vi har skrivit tre att-satser, det vill säga tre motioner på det avsnitt som berör skolan. Vi vill påtala att de är skrivna som en helhet och kompletterar varandra, men går att delas upp.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1111-1116 ersätts med: "Skolan ska bygga på en människosyn om att alla kan och vill utvecklas och lära sig. Den ska grundas i en pedagogik som bygger på vetenskap och är inriktad på att bygga kunskap som ger alla människor möjlighet att leva ett gott liv. Pedagoger och skolpersonal ska ges förutsättningar att undervisa och möta alla människor oavsett deras olikheter. En jämlik skola skapar sammanhållning och är en del av den demokratiska samhällsutvecklingen. Demokratiarbete där människor ges erfarenheter av att uttrycka sig och få vara med och förändra, skapar aktiva medborgare som är en del av samhället."

Radreferens: 1111

Jenny Björklund Hansson, Helsingborg, Alexandra Mattsson, Enskede

B 629 Enskild

Meditation och mindfulness i skolan

Mindre stress. Ökad självmedvetenhet och känslomässig reglering hjälper elever att hantera stress och ångest. Medkänsla och vänlighet. Större empati och medkänsla mot andra, vilket kan förbättra sociala interaktioner och relationer. Ökat fokus. Förbättrad fokus och koncentration, vilket kan leda till bättre akademiska prestationer.

Barn spenderar större delen av sin vardag i skolan.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande stycke mellan rad 1111 och 1116: "Mindfulness och meditation bör läggas in i läroplanen. Detta hade hjälpt eleverna att hantera stress och ångest, öka självmedvetenhet, känslomässig reglering och förbättra fokus och koncentration."

Radreferens: 1111

Maja Lanka, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg

B 630 Enskild

Självkännedomslektion

Barn/ungdomar med självskadebeteende exempelvis självmedicinering, gör så av någon form av inre smärta. Missbruk är symptom på en lidande själ.

Barnen är i skolan större delen av vardagarna.

Barn/ungdomars hjärnor är inte färdigutvecklade, de har ofta inte koll på sitt känsleregister. Konsekvenser av att barn och ungdomar experimenterar substanser kan få grova konsekvenser som barn/ungdomar inte har livserfarenhet/verktyg att hantera - och kan få livslånga konsekvenser.

Majoriteten, om inte alla människor som älskar sig själv och har framtidstro är inte självdestruktiva.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande stycke mellan rad 1111 och 1116: "Självkännedomslektioner bör införas i läroplanen. Barn behöver lära känna sig själva, stärka sitt egenvärde, ha självkännedom, veta sitt känsleregister, intressen och förmågor då detta ger framtidstro och är grund för att få ett bra liv."

Radreferens: 1111

Maja Lanka, Helsingborg

B 631 Vänsterpartiet Gotland

Skrivningen i förslaget rad 1111 till 1116

Stärk skrivningarna om skolans betydelse för demokratin

Vänsterpartiet är och ska fortsatt vara ett parti som först av alla försvarar demokratin och står upp för en gemensamt och solidariskt finansierad välfärd. En viktig del av välfärden är en jämlik skola, där elever oavsett bakgrund får utbildning och möjlighet att växa upp till trygga och demokratiskt ansvarstagande vuxna. Det finns skrivningar som berör detta på rad 1111 till 1116. Vi anser att formuleringarna på dessa rader kring skolans och förskolans betydelse för ett demokratiskt samhälle behöver stärkas

Föreslår kongressen besluta

att den text som i programkommissionens förslag finns på rad 1112-1116 ska ersättas med: "En viktig del av välfärden är en jämlik skola, där elever oavsett bakgrund får utbildning och möjlighet att växa upp till trygga och demokratiskt ansvarstagande vuxna. Skolan och förskolan ska präglas av

demokrati och stå upp för alla människors lika värde. Pedagogiken ska vara grundad i vetenskap, beprövad erfarenhet och bidra till att utjämna sociala och ekonomiska skillnader."

Radreferens: 1112

B 632 Malmö

Medborgerlig bildning

Vi håller med partiprogrammet om att skolan är en central del av den demokratiska infrastrukturen. Vi önskar förstärka budskapet genom att förtydliga att vi vill att medborgare inte bara får erfarenheter av att uttrycka sig, det är desto viktigare att de aktivt kan delta i de demokratiska processerna i samhället.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1113-1116 lägga till följande: "Den är en grundläggande och viktig del av den demokratiska infrastrukturen, för att bygga sammanhållning och stärka förmågan att delta som aktiv medborgare i samhället."

Radreferens: 1113

B 633 Vänsterpartiet Sörmland, Eskilstuna

Skolsystemet

Länge har skolans mål varit att ge medborgare de kunskaper och färdigheter som behövs för att kunna anställas. Idag är en av funktionerna av utbildningssystemet att selektera unga till högre utbildning med hjälp av betyg. Betygen sätts idag redan i årskurs 6, men medvetenheten om nationella prov, jämförelse, tävlande mot varandra och behovet av individuella prestationer finns redan i de första årskurserna. Vi ser ett behov av att skolan i större utsträckning antar perspektivet att stärka – eller åtminstone inte minska – självkänslan hos barn och unga. Därför behöver även betygssystemet och dess följder diskuteras kritiskt och Vänsterpartiet bör ha som vision att på sikt organisera selektering till högre utbildning på ett annat sätt, eller vid en senare ålder.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 1116 från "samhället" till: "... samhället. Skolan – främst genom betyg – kan dock ha en negativ inverkan på elevens självkänsla och bör organiseras inte enbart utifrån kunskapskrav och värdegrund, utan även ta ett större ansvar för barns och ungas självkänsla."

Radreferens: 1116

B 634 Malmö

Elev- och studentinflytande

Ett tydligt ställningstagande för elever och studenters rätt till att genom demokratiska former delta i beslut rörande deras utbildning behövs. Det handlar exempelvis om elevkårer, elevråd och studentkårers långa traditioner av att låta de som tar del av undervisningen också få inflytande över den. På flera sätt har det försvagats de senaste åren, exempelvis genom avskaffandet av kårobligatoriet sedan 2010.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1116 lägga till följande: ”Ett demokratiskt medbestämmande är en viktig del i det genom hela utbildningssystemet.”

Radreferens: 1116

B 635 Malmö

Dåliga reformer som göder varandra

Det har sedan 90-talet genomförts en mängd reformer som utöver ägandeformerna även lett till en minskad gemensam styrning. Reformerna har gemensamt skapat den marknadsskola vi idag behöver hantera konsekvenserna av, och denna motion syftar till att bredda bemötandet av problematiken från enbart frågan om ägande/huvudmannaskap. Det handlar exempelvis om avreglerad undervisningstid, individuell lönesättning och obefintliga tak på elevgruppers storlekar.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1117-1118 till följande: ”Marknadsskolan är ett historiskt misslyckande, som visar vilka djupgående konsekvenser fel ägandeformer och minskad gemensam styrning kan leda till.”

Radreferens: 1117

B 636 Enskild

Varje barns rätt till god och jämlik utbildning - återförstatliga skolan

Det svenska skolsystemet är ett internationellt känt skräckexempel på hur skolor förstörs när hela systemet bygger på marknadsprinciper istället för samhällsbehov. Den fria etableringen och skolvalet har gjort det omöjligt för kommunerna att planera och budgetera för de kommunala skolorna. Kommunerna har också samtidigt visat sig vara oförmögna eller inte ha möjlighet att ta det politiska och ekonomiska ansvar som krävs för att säkra en god och jämlik utbildning åt varje elev.

Därför bör det vara vårt partis linje att skolan bör återförstatligas i sin helhet. Detta hade skapat möjlighet att fördela resurser i hela landet oavsett om det är en rik eller fattig kommun och utan att behöva göra detta i motstånd mot utländska riskkapitalister och deras jurister.

Återförstatliga skolan - för varje barns rätt till en god och jämlik utbildning.

Föreslår kongressen besluta

att följande rader (1117-1123): “Marknadsskolan har varit ett historiskt misslyckande, som visar vilka djupgående konsekvenser fel ägandeformer kan leda till. Gemensamt ägande är det tryggaste alternativet för att säkra att skolor drivs med helhetssyn och genuin omsorg om elevernas bästa. För att bygga upp en jämlik skola vill vi att staten tar över huvudansvaret från kommunerna och att närhetsprincipen tillämpas för att motverka segregation.” Förändras och kompletteras så att den nya texten blir: “Marknadsskolan har varit ett historiskt misslyckande, som visar vilka djupgående konsekvenser fel ägandeformer kan leda till. Gemensamt ägande är det enda alternativet för att säkra att skolor drivs med helhetssyn och genuin omsorg om elevernas bästa. För att bygga upp en jämlik

skola vill vi att för-, grund- och gymnasieskolan förstatligas fullt ut och att närhetsprincipen tillämpas för att motverka segregation.”

Radreferens: 1117

Robert Armblad, Växjö, Marcus Wallin, Alingsås, Pernilla Wallgren, Järfälla, Amanda Möllenhoff, Lärarvästern (Storstockholm), Marie Buhr, Örnköldsvik, Thomas Nicholas, Lärarvästern (Storstockholm), Martin Hansson, Lärarvästern (Storstockholm), Zohreh Mortazavi, Enskede, Karin Feldt, Kristianstad, Sanna Olsson, Lärarvästern (Storstockholm)

B 637 Malmö

Insyn och styrning

Att granska friskolorna för att få en korrekt bild av deras faktiska verksamhet har försvårats av bristande transparens. Det har däremot återkommande uppdagats oroväckande uppgifter om saknade specialsalar, obefintliga skolbibliotek och klasser långt större än ens i de kommunala skolorna. Vi vill att texten ska markera att det inte enbart är ägandeformen, utan även insyn och styrning som är viktigt för att systemet ska vara för elevernas bästa.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1119 till följande: ”Gemensamt ägande, insyn och styrning är det tryggaste alternativet [...]”

Radreferens: 1119

B 638 Enskild

Skarpare skrivningar om den katastrofala marknadsskolan

På raderna 1117-1123 finns ett stycke om marknadsskolan. Vi bör skärpa skrivningarna ytterligare.

Föreslår kongressen besluta

att före meningen som börjar med ”Gemensamt ägande” på rad 1119 lägga till följande mening: ”Förskolebarn och elever har blivit kassakor för riskkapitalbolag istället för att få en utbildning som lägger grunden för ett gott liv i frihet.”

Radreferens: 1119

Daniel Nilsson Brodén, Älvsjö-Fruängen

B 639 Malmö

Belys marknadsskolans inverkan på segregering

Marknadsskolans effekter på samhället är väldokumenterade och stärker problematiken kring att mer resursstarka elever söker sig till samma skolor, och lämnar (ofta kommunala) skolor med större ekonomiska utmaningar. Att elevgrupperna delas utifrån socioekonomisk bakgrund gynnar bara aktieägarna. Det är något vi måste få stopp för!

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1121 lägga till följande mening efter "bästa": "Marknadsskolan segregerar samhället och ökar klassklyftor."

Radreferens: 1121

B 640 Vänsterpartiet Göteborg

Marknadsskolans avskaffande

I denna politiska fråga har vi med oss majoriteten av folket och samtidigt majoriteten av professionen. I texten framställs "marknadsskolan" som det stora misslyckandet och att lösningen skulle vara att staten tar över huvudansvaret från kommunerna. Vad vi då missar är att kommunerna inte är huvudmän för de fristående skolorna och därmed "marknadsskolan" utan det huvudmannskapet ligger hos enskilda huvudmän. Vidare i texten står "...och att närhetsprincipen tillämpas för att motverka segregation". Närhetsprincipen tillämpas redan vid skolplaceringar i kommunala skolor, men i många områden i Sverige är bostadssegregationen så stor att närhetsprincipen inte motverkar segregation.

Ett argument för att förstatliga skolan är att vi har många kommuner och att det försvårar en likvärdig skola men det talas sällan om antalet enskilda huvudmän. Vid sidan av de 290 kommunala huvudmännen finns cirka 800 enskilda huvudmän i skolan (förskolan inte medräknad). Detta uttrycks i den omfattande (ca 1500 sidor) statliga utredningen SOU2022:53 "Statens ansvar för skolan" som presenterades i slutet av 2022. Utredaren påpekar: "En historisk tillbakablick över styrningen av skolan visar att den svenska skolan som helhet aldrig har varit helt statlig eller helt kommunal. Ansvar har sett olika ut över tid och graden av central styrning har varierat. Den här bilden är viktig att ta med sig inför ett eventuellt kommande förstatligande av skolan." Vidare framgår att förstatligandet av skolan skulle innebära en gigantisk reform. Genomförandet skulle ta 20 eller 10 år i de båda alternativ som presenteras i utredningen. Vad som är viktigt att påpeka är att förskolan inte ingår i denna omfattande utredning. Dessutom ingick det inte i uppdraget att påverka de fristående skolorna i grunden.

Det är möjligt att tolka texten i förslaget till partiprogram som att det är enbart "kommunaliseringen" som är orsaken till skolproblemen i dag. Men två år efter att den var genomförd kom skolans valfrihetsreform "friskolereformen" 1993 och samtidigt infördes skolpengen som följer varje elev. Det blev då möjligt för fristående huvudmän att skapa och driva skolor på ett helt nytt sätt och detta ledde i sin tur fram till "marknadsskolan".

Vänsterpartiet har länge argumenterat för ett förstatligande av skolan, men med utredningen SOU2022:53 i ryggen finns det all anledning att djupare analysera vilka åtgärder som krävs för att lösa dagens skolproblem och specificera dessa. Målet med förstatligande sägs oftast vara att det skulle ge en mer likvärdig skola och att professionen skulle få ökat ansvar. Intressant att påtala är att målet inför "kommunaliseringen" var likartat. Det formulerades som att ansvaret för skolan skulle ges till professionen och ge möjlighet till positiva lokala anpassningar som då var svåra att genomföra inom ramen för den hårdare statliga styrningen av skolan.

Om vi ensidigt inriktar oss på förstatligande av den kommunala skolan och ser enbart "kommunaliseringen" som förklaringsmodell för dagens problem missar vi de fristående skolorna och "friskolereformens" betydelse för problembilden. Men framförallt riskerar konsekvensen att bli att vi inte kommer åt "marknadsskolan".

Föreslår kongressen besluta

att på sid 34 rad 1121-1123 ersätta meningen "För att bygga upp en jämlik skola vill vi att staten tar över huvudansvaret från kommunerna och att närhetsprincipen tillämpas för att motverka segregation." med: "För att bygga upp en jämlik och likvärdig skola vill vi att huvudansvaret

återigen hamnar i offentlig regi med ett konstruktivt samspel mellan stat och kommun som visar tillit till professionen och ger den möjlighet att utveckla sin fulla potential.”

Radreferens: 1121

B 641 Vänsterpartiet Kronoberg, Braås-Rottne

Det fria skolvalets konsekvenser

I ett demokratiskt samhälle har alla elever rätt till en god utbildning. En gemensam och likvärdig skola är helt grundläggande för att motverka segregation. Det fria skolvalet har medfört att elever med olika bakgrund möts i allt mindre omfattning och att det uppstår så kallade frånvalsskolor. Vilken skola en elev placeras på behöver utgå från närhetsprincipen, men också faktorer som boendesegregation. För att undvika ökad segregation och minskad jämlikhet måste det fria skolvalet avskaffas.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1121 ”För att bygga upp en jämlik skola vill vi att staten tar över huvudansvaret från kommunerna och att närhetsprincipen tillämpas för att motverka segregation” stryks och ersätts med följande: ”För att bygga upp en jämlik skola vill vi att staten tar över huvudansvaret från kommunerna, att det fria skolvalet avskaffas och att närhetsprincipen tillämpas för att motverka segregation.”

Radreferens: 1121

B 642 Enskild

Komplexiteten i ett förstatligande av skolan

Vi som motionerar ställer oss bakom ett förstatligande av skolan, men vi ser även hur detta inte kommer att lösa alla skolans problem. Skolans uppdrag är långt mycket större än bara frågan om förstatligande. Sveriges lärare har i remissvaret kring skolans förstatligande lyft att i det läge som skolan befinner sig i idag med stora nedskärningar och privata vinstuttag, så finns det risk för att skolan drabbas negativt om ett förstatligande inte sker stegvis. Det viktigaste i förstatligandet anser vi rent principiellt bör vara att staten tar ansvaret för att finansiera skolan och arbeta för likvärdigheten. Kommunen kommer fortsatt ha en roll att fylla som skolhuvudman då det är kommunerna som bäst vet hur vi kan minska segregationen genom till exempel placeringar av skolbyggnader och andra utmaningar som kan finnas på lokal nivå. Detsamma gäller den viktiga samverkan som måste finnas på lokal nivå med socialtjänst, förskola, arbetsmarknad och fritid. Vi anser också att det är dumt att låsa fast sig vid närhetsprincipen så som den tolkas idag, då vi inte vet vad framtiden kommer bära med sig för lösningar. Däremot anser vi att grundtanken med närhetsprincipen att man ska ha rätt i en bra skola i sitt närområde är det viktiga.

Vi har skrivit tre att-satser, det vill säga tre motioner på det avsnitt som berör skolan. Vi vill påtala att de är skrivna som en helhet och kompletterar varandra, men går att delas upp.

Föreslår kongressen besluta

att nuvarande rad 1121 från ”För att...” till och med rad 1123 ersätts med: ”För att bygga upp en jämlik skola måste aktiebolagen förbjudas driva skola och alla vinster på våra gemensamma skattepengar upphöra. Staten ska ha huvudansvaret för skolan och därmed säkerställa alla barns rätt till utbildning. Staten ska se till att skolan har god och likvärdig finansiering och säkerställa en jämlik skola utan segregation. Alla barn ska ha en skola med god utbildning i sitt närområde. Konkurrensen och

marknadstänket i skolan måste upphöra. Kommunerna har en viktig roll i skolans utveckling utifrån de lokala förutsättningarna och samverkan."

Radreferens: 1121

Alexandra Mattsson, Enskede, Jenny Björklund Hansson, Helsingborg

B 643 Enskild

Mer nyanserat om närhetsprincipen

På raderna 1121-1123 finns en mening om våra lösningar för att bygga upp en mer jämlik skola. Där nämns bland annat att närhetsprincipen ska tillämpas för att motverka segregation. Närhetsprincipen är viktig, men har inte sällan också en segregande effekt eftersom bostadsområdena är så segregerade. Meningen bör därför nyanseras något.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen som börjar på rad 1121 till följande: "För att bygga upp en jämlik skola vill vi att staten tar över huvudansvaret från kommunerna och att närhetsprincipen tillämpas i högre utsträckning samtidigt som segregationen aktivt motverkas."

Radreferens: 1121

Daniel Nilsson Brodén, Älvsjö-Fruängen

B 644 Kista, Norrköping

Närhetsprincipen inte en lösning på skolsegregationen

Det är bra att förslaget till partiprogram lyfter vikten av att förstärka skolan. Det är dock problematiskt att i samma sammanhang nämna närhetsprincipen och påstå att ett återinförande av den skulle vara en lösning på skolsegregationen. Vänsterpartiet har sen flera år tillbaka inte drivit ett återinförande av närhetsprincipen eftersom boendesegregationen gör att närhetsprincipen riskerar att upprätthålla skolsegregationen. Istället har Vänsterpartiet förespråkat att skolplaceringar i grundskolan bör utgå från upptagningsområden där en elev i första hand får en plats på en kommunal skola.

Upptagningsområdena bör baseras på att elever ska gå i en skola relativt nära hemmet men bör även ta hänsyn till eventuell boendesegregation och sträva efter en sammansättning av elever med olika bakgrund (se riksdagsmotion 2023/24:990).

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1122-1123 ändra "och att närhetsprincipen tillämpas för att motverka segregation." till: "och skolplacering av elever görs så att det motverkar segregation."

Radreferens: 1122

B 645 Varberg

Avskaffa det fria skolvalet

Det fria skolvalet, som infördes i början av nittioalet, har bidragit till ökad segregation och skapat ojämlika förutsättningar för kommunala och fristående skolor. Rätten att välja skola har i praktiken inneburit rätt att välja bort skolor, vilket skapat "frånvalsskolor" - skolor med klart sämre förutsättningar. "Frånvalsskolorna"

har efter hand fått en socioekonomisk ogynnsam elevsammansättning och mindre resurser på grund av skolpengssystemet; den tilldelade skolpengen följer eleven till den valda skolan oavsett om den är kommunal eller fristående.

Det fria skolvalet är endast fritt för de elever som själva eller genom vårdnadshavares försorg kan ta sig till och från skolan, då de inte äger rätt till skolsjukt. Det fria skolvalet bidrar således till ökad ojämlikhet och klasskillnader.

Föreslår kongressen besluta

att komplettera texten på rad 1122-1123 till följande: "...att närhetsprincipen tillämpas och att det fria skolvalet avskaffas för att motverka segregationen."

Radreferens: 1122

B 646 Malmö

Krav och resurser i balans

Utifrån de skilda förutsättningar skolor idag har på grund av de ökande klyftorna i samhället och det fria skolvalet, där elevunderlaget kan se extremt olika ut på olika skolor inom en kommun, vill vi betona att skolorna behöver få förutsättningar att ge likvärdig utbildning till just de elever de ansvarar för.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1123 lägga till följande mening sist: "Skolors behov och de krav som ställs på dem behöver utgöra grund för de förutsättningar de ges."

Radreferens: 1123

B 647 Enskild

Avskaffa friskolesystemet och det så kallade fria skolvalet

Förslaget till nytt partiprogram är på en punkt inte tydligt. Det rör marknadsskolorna och det fria skolvalet. På rad 1121–1123 står: "För att bygga upp en jämlik skola vill vi att staten tar över huvudansvaret från kommunerna och att närhetsprincipen tillämpas för att motverka segregation." Det här bör tolkas som att vi vill förbjuda privata så kallade friskolor och avskaffa det så kallade fria skolvalet. Men det är inte så tydligt och kan tolkas på andra sätt. Därför bör vi skriva till det. Möjligen finns det fler som skrivit liknande med bättre formulering.

Föreslår kongressen besluta

att tillägget "Friskolesystemet och 'det fria' skolvalet ska avskaffas" läggs till i slutet av rad 1123

Radreferens: 1123

Jesper Berglund, Backa

B 648 Enskild

En likvärdig skola är en rättighet

Att inte ge våra barn rätt till en likvärdig skola borde betraktas som brott mot mänskliga rättigheter, skollagen, arbetsmiljölagen och barnkonventionen. Vänsterpartiet accepterar inte dessa brott mot lagarna. Därför agerar vi med kraft ute i kommunerna för varje barns rätt till utbildning.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande efter rad 1123: "Vänsterpartiet tar initiativ till agitation och mobilisering varje gång skolan hotas av nedskärningar."

Radreferens: 1123

Maja Lanka, Helsingborg, Claudia Velasquez, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg

B 649 Malmö

Lärandet ska nära en livet igenom

Som texten ser ut nu så är fokuset allt för ensidigt på utbildningens syfte för produktivitet och arbetskraft. Vi vill lyfta fram att ett av utbildningens främsta syften är att främja lusten att lära.

Föreslår kongressen besluta

att som första mening på rad 1124 lägga till följande mening: "Lusten att lära och bildning är lika viktiga delar av människans behov av utbildning."

Radreferens: 1124

B 650 Enskild

Vi har inte utbildning för tillväxtens skull

Varje människa behöver kunskap om sig själv och sin omvärld. Ju mer hen förstår, desto större förmåga får hen att hantera sin omvärld. Möjligheterna att påverka sitt eget liv och samhället blir större. Idén om ett jämlikt och sammanhållet utbildningssystem var en del av kampen för demokratin. En kamp som gjorde kunskap och bildning till en rättighet, för alla. Den primära anledningen till att investera i utbildningssystemet är för att säkra varje människas rätt till kunskap och för att befästa demokratin, inte för att det gynnar den ekonomiska utvecklingen. Utgångspunkten för texten är partiets utbildningspolitiska program från 2020.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 1124-1130: "Vi vill göra stora investeringar i att höja kvaliteten i utbildningssystemet. Det lägger en bättre grund för hela samhällets ekonomiska utveckling. Utbildningssystemet behöver svara mot människors långsiktiga behov i ett föränderligt arbetsliv, med breda kunskaper under uppväxten och goda möjligheter till lärande genom hela livet. Bibliotek och folkbildning spelar viktiga roller i det. Studiemedlen ska ge alla goda ekonomiska möjligheter att studera." till följande text: "Vi vill göra stora investeringar i att höja kvaliteten i utbildningssystemet. Rätten till kunskap är en grundsten i varje demokratiskt samhälle. Vänsterpartiets ideal kring demokrati bygger på upplysta samhällsmedborgare som har förmåga att förstå, ordna, värdera och utveckla ett samlat vetande. Det kräver både ett sammanhållet utbildningssystem som utjämnar klassklyftorna och en hög nivå av kunskap hos hela befolkningen. Utbildningssystemet behöver svara mot människors mänskliga och medborgerliga behov av breda kunskaper under uppväxten, möjlighet till nya och utökade yrkeskunskaper, praktiska och teoretiska kunskaper i demokratiskt deltagande och goda möjligheter till lärande genom hela livet. Bibliotek och folkbildning spelar viktiga roller i det. Studiemedlen ska ge alla goda ekonomiska möjligheter att studera utan belåning genom hela livet. Att alla får del av en god utbildning bidrar till att samhället blir bättre för alla. Kunskap är makt."

Radreferens: 1124

Robert Armblad, Växjö

B 651 Vänsterpartiet Sörmland, Eskilstuna

Skolsystemet

Sveriges skolsystem har brister och alla elever får inte förutsättningar att tillgodogöra sig de kunskaper och färdigheter som bedöms behövas som vuxen och medlem i en demokrati.

Vi föreslår att Vänsterpartiets partiprogram även innehåller visionära mål om hur vi skulle vilja organisera samhället. I det ingår att sträva efter en skola för alla, där alla barn och unga hittar sin plats och sitt sätt att tillgodogöra sig kunskaper och färdigheter. Alla elever kan inte lära sig samma sak i samma ålder i samma takt i stor grupp och skolan bör innehålla fler alternativ för att fånga upp alla barn och unga.

Föreslår kongressen besluta

att ändra i texten på rad 1125 till följande: "... utbildningssystemet, samt öka möjligheten för alternativa vägar till den kunskap och de färdigheter som bedöms behövas som vuxen."

Radreferens: 1125

B 652 Vänsterpartiet Sörmland, Eskilstuna

Skolsystemet

Programkommissionen har valt att redan i partiprogrammet anpassa visionen till konkreta argument för varför utbildningssystemet behövs: "behov i ett föränderligt arbetsliv" (1127) lyfts fram samt "Det lägger en bättre grund för hela samhällets ekonomiska utveckling" (1125-1126). Vi anser att utbildningssystemet bör finnas till för individens möjlighet att utvecklas på bästa möjliga sätt, inte för att det även gynnar ekonomin eller arbetsmarknaden. Detta kan folkvalda eller politiskt aktiva vänsterpartister lyfta fram som argument, men det bör inte ingå i vår vision.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 1125-1129: "Det lägger en bättre grund för hela samhällets ekonomiska utveckling. Utbildningssystemet behöver svara mot människors långsiktiga behov i ett föränderligt arbetsliv, med breda kunskaper under uppväxten och goda möjligheter till lärande genom hela livet." till:
"Utbildningssystemet behöver svara mot människors långsiktiga behov i ett föränderligt liv som samhällsmedborgare, med breda kunskaper under uppväxten och goda möjligheter till lärande genom hela livet."

Radreferens: 1125

B 653 Malmö

Är du lönsam lille vän?

Utbildningsväsendets främsta syfte bör inte vara att producera arbetskraft till det kapitalistiska systemet. Vi önskar därför att partiprogrammet strävar mot samhällets utveckling och inte nöjer sig med att sträva mot ekonomisk utveckling.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1126 stryka följande: "ekonomiska"

Radreferens: 1126

B 654 Malmö

Lärande för livet handlar om mer än arbete

Utbildningsväsendets främsta syfte bör inte vara att producera arbetskraft till det kapitalistiska systemet. Vi önskar därför att partiprogrammet förtydligar att vi inte bara vill förbereda barn och ungdomar för ett arbetsliv, utan ett liv som delaktiga medborgare i ett samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen på rad 1126-1129 till följande: "Utbildningssystemet behöver svara mot människors långsiktiga behov i ett föränderligt arbets- och samhällsliv, med breda kunskaper under uppväxten och goda möjligheter till lärande genom hela livet."

Radreferens: 1126

B 655 Vänsterpartiet Göteborg

Stärk skrivningen om folkbildningen, rad 1129

På möten och i studiecirkel har människor samlats för att tillsammans med gemensamma och olika erfarenheter diskutera, reflektera och lära av varandra och utveckla både kunskaper, värderingar och handlande. På folkhögskolor får många en andra, ja ibland tredje chans att lära tillsammans, klara gymnasium och vidga framtidsmöjligheterna till fortsatta studier eller jobb. Studieförbunden finns i hela landet, i förort som i glesbygd, och står för möjligheter att gemensamt träffas, lära och diskutera. De är ofta de enda som på mindre orter arrangerar och möjliggör olika kulturarrangemang. Folkbildningen är ett nödvändigt kitt i det demokratiska samhället med en grund i alla människors lika värde. Folkbildningens grundpelare är idag bibliotek, studieförbund och folkhögskolor. Det är därför ingen slump att den högnationalistiska regeringen med SD som pådrivare angriper och skär ner på resurser till studieförbund och folkhögskolor. Det är en del i SD:s strategi för att försvaga arbetarrörelsen och olika folkrörelser. Vi bör därför tydligare lyfta fram folkbildningens viktiga roll i partiprogrammet.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1129 "Bibliotek och Folkbildning spelar viktiga..." ändras till: "Folkbildning med bibliotek, folkhögskolor och studieförbund spelar viktiga roller i det."

Radreferens: 1129

B 656 Enskild

Ett synliggörande av folkbildningen

Folkbildningen är fri, frivillig och uppbyggd på demokratiska principer. Den organiserar människor, bygger broar och främjar delaktighet. I en tid där folkbildningen stryps och rörelser splittras behöver Vänsterpartiet vara tydliga med var vi står.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1129-1131 ersätts med ett förtydligande genom dessa rader: "Studiemedlen ska ge alla goda ekonomiska möjligheter att studera. Bibliotek spelar en mycket viktig roll. Folkbildning har en avgörande uppgift i ett demokratiskt samhälle för att tillgängliggöra demokratin och behöver få möjlighet att verka långsiktigt."

Radreferens: 1129

Maria Ljuslin, Älvsjö-Fruängen

B 657 Enskild

Skola, vård, omsorg

Bland lärare i estetiska ämnen har länge pågått en debatt om de praktiskt/estetiska ämnenas status i förhållande till de teoretiska. Skolledare och andra debattörer bland andra rektorn för Handelshögskolan, Lars Strannegård, har påtalat vikten av dessa ämnen för såväl människa som samhälle. För den enskilde, oavsett om personen har ambitioner åt det konstnärliga hållet eller bara vill få bli en hel människa rustad för livet och för samhället för att vi behöver mötas för att bättre förstå vår omvärld, varandra och de olika förutsättningar och villkor som vi lever under. För konst och kulturlivet är det oerhört viktigt att det finns en fungerande kedja från förskola och ända upp till högskolenivå, det har påpekats i en rad artiklar av företrädare från parterna på scenkonstområdet och från högskolorna. Därför anser jag att partiprogrammet behöver rymma en text om detta.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1130 efter meningens som slutar "...i det." lägga till: "Praktiskt/estetiska ämnen ska återges samma status som teoretiska ämnen."

Radreferens: 1130

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 658 Stenungsund

Betona vikten av att alla barn ges möjlighet till skapande och lärande i estetiska ämnen i för- och grundskola

Under flera år har det i läroplanen för grundskolan minskats på antalet timmar i praktisk/estetiska ämnen, såsom musik, bild och slöjd. Även hemkunskap och idrott har fått ta stryk. Samtidigt med detta har kommunerna dragit in på den frivilliga kulturskolan, tidigare kommunal musikskola. Den frivilliga kulturskolan har belagts med högre och högre deltagaravgifter och utbudet har minskat. På så sätt har klyftorna ökat så att endast barn till välbärgade föräldrar i hyfsat tätbebyggda kommuner har kunnat förkovra sig i musik, dans, bild och teater. Flertalet forskningsstudier oberoende av varandra pekar på vikten av att barn för sin kognitiva utveckling behöver använda alla sina sinnen där öga, hand och kropp koordineras i en helhet.

Det är också förtydligt i den internationella undersökningen Pisa där skolresultat jämförs länder emellan att det blir lägre resultat där det dras in på praktisk/estetiska ämnen.

Vänsterpartiet är det parti som historiskt sett har värnat vikten av kultur i samhället och måste fortsätta att leva upp till den delen även i det nya partiprogrammet.

Programkommissionen har gjort ett gediget arbete språkligt och innehållsligt men det saknas en stringens vad gäller praktisk/estetiska ämnens dignitet under den del som beskriver skola, vård och omsorg.

Föreslår kongressen besluta

att ett tillägg görs i partiprogrammet under området skola, vård och omsorg där det säkerställs att praktisk/estetisk verksamhet skall genomsyra utbildningen från förskolan och uppåt

Radreferens: 1092

B 659 Hammarby-Skarpnäck

Elev- och studentinflytande

Rätten för studerande att organisera sig och få inflytande över sin utbildning är en grundbult i det demokratiska samhället. De studerande måste ha rätt att ifrågasätta utbildningarnas form och innehåll, men också kunna organisera sig kring andra frågor som påverkar dem.

Sverige har en lång historia av elev- och studentinflytande som både syftar till att kritiskt granska utbildningsväsendet och föra upp barn och ungas frågor på den politiska dagordningen. I många länder har elev- och studentprotester varit helt avgörande för att driva fram stora politiska reformer.

I dagsläget är rätten till elevinflytande och studentinflytande lagstadgat i Sverige, men den kan inte tas för givet. I budgetpropositionen för 2024 meddelade Tidöregeringen att det statliga stödet till studentkårer kommer att sänkas med 30 % i slutet av mandatperioden. Utbildningsministern har under 2023 även uttryckt sig positivt om att förbjuda politiska manifestationer på lärosätescampus. Det finns inga garantier för att inskränkningarna stannar där.

Vänsterpartiet bör vara en tydlig motkraft till de politiska partier som vill försvaga och tysta våra elev- och studentorganisationer. Därför bör deras viktiga roll också förtydligas i partiprogrammet.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1131 i förslaget till nytt partiprogram lägga till ett nytt stycke: "På alla utbildningsnivåer ska elever och studenter ha rätt till inflytande över utbildningen. Demokratiska elevorganisationer och studentkårer ska ges goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet."

Radreferens: 1131

B 660 Malmö

Akademisk autonomi

Då en majoritet av Sveriges universitet och högskolor är statliga och därmed naturligt utsatta för politisk styrning tror vi att texten just nu blir missvisande. Vänsterpartiet vill med största sannolikhet inte att samtliga lärosäten ska drivas i stiftelseform eller av enskilda utbildningsanordnare. Akademisk autonomi är ett etablerat begrepp som på ett alldeles utmärkt sätt förmedlar det vi tror var menat.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1133-1135 till följande: ”Vi vill se en stark akademisk autonomi och en utbyggnad av den fria grundforskningen.”

Radreferens: 1133

B 661 Södertälje

Vinstdriven vård och omsorg

Partiprogrammet måste ha med vår syn på vinstdriven vård och omsorg.

Föreslår kongressen besluta

att följande skrivelse införs mellan rad 1135 och 1136: ”Den vinstdrivna vården och omsorgen har medfört att den blivit dyrare, av sämre kvalitet, mer ojämlik och systemhotande. Den utgår inte längre från sociala och medicinska behov utan från ekonomisk vinning. Den har också lagt grunden för den ökande välfärdskriminaliteten. Vi vill att de offentligt finansierade vinstdrivna företagen inom vård och omsorg avvecklas.”

Radreferens: 1135

B 662 Sundbyberg

Stärk välfärden i partiprogrammet – hälso- och sjukvård

I förslaget på partiprogram, som innehåller 1511 rader ägnas fem rader åt sjukvård och om en ska vara snäll fyra rader åt äldreomsorg och funktionsrättsfrågor.

Läget inom vården är akut, där stora nedskärningar runt om i landet står för dörren. Där vårdplatser försvinner och personal sägs upp. Vi står mitt i en vårdkris. Det är både en följd av en regering som prioriterar skattesänkningar framför välfärd, men också en vinstjakt och kapitalistisk styrning som dränerar regioner och i sin tur hela det välfärdssystem vi känner idag. För varje nedskärning, varje besparing påverkas tilliten till systemet negativt och i takt med det hotas vår gemensamma välfärd.

När vinstjakten får råda prioriteras de mest lönsamma patienterna framför de som verkligen behöver vården mest. Vi måste vara tydliga i vår vision om vad vi vill med vården och hur vi anser att den bör skötas. Då räcker inte de fem meningarna som finns i förslaget i partiprogrammet.

Föreslår kongressen besluta

att före rad 1136 lägga till följande: "Det ska gå att lita på sjukvården i hela Sverige, oavsett vem man är eller var man bor. Vi vill ha en sjukvård som drivs efter behov och inte av vinstmaximering, därför ska vinstdrivande företag inte bedriva verksamhet med skattemedel i sjukvårdens kärnverksamheter."

Radreferens: 1136

B 663 Vänsterpartiet Gotland, Övertorneå, m.fl.

Hälso- och sjukvården behöver ett svar

Hälso- och sjukvården är en av väljarnas viktigaste frågor där Vänsterpartiet ofta ligger högt i förtroende. I dag står vården under stor press med minskade statsbidrag, hot om stora omorganisationer och

nedskränningar. Det tar kraft från vårdens medarbetare och riskerar tillgängligheten och patientsäkerheten. Det här behöver vi kunna möta upp. Samtidigt saknar partiprogrammet en tydlig beskrivning kring hur vi vill att hälso- och sjukvården utvecklas framåt, vilket riskerar att lämna oss svarslösa på den sjukvårdskris vi står mitt i.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1136-1140 stryks och nytt avsnitt införs från rad 1149 enligt följande: "Hälso- och sjukvård Hälso- och sjukvården genomgår en fantastisk utveckling. Tillstånd som tidigare skulle ha inneburit döden kan idag behandlas och ge många levnadsår till. Samtidigt har alla sett hur försvagad sjukvården är efter år av marknadsreformer och besparingar, som drabbat såväl personal som patienter. Ojämligheten i tillgång till hälso- och sjukvård har ökat. Att låta privata företag bedriva sjukvård har varit förödande. Fokus hos privata vårdaktörer och bemanningsföretag har varit att skapa vinster snarare än att säkerställa ett gott omhändertagande av patienter. Det har lett till gräddfiler där vissa kan köpa sig förtur, drivit på utvecklingen av inhyrd personal och dessutom lett till uppkomsten av välfärdsbrottslighet. Marknadsvården måste ut ur offentlig verksamhet. Resurserna till hälso- och sjukvården måste öka för att täcka nuvarande behov och för att stärka beredskapen inför kriser, katastrofer och krig. Dessutom krävs särskilt förstärkningar av primärvården, där människor tar sin första kontakt med vården. Sjukvården ska vara heltäckande, bygga på evidens och prioriteras utifrån behov. Även tandvården ska inkluderas i hälso- och sjukvården. Alla samhällets aktörer måste börja samverka och arbeta förebyggande för en jämlik folkhälsa. Hälso- och sjukvården ska inte förstatligas men tillgången till en jämlik och jämställd vård är inte bara en lokal fråga. Regioner och kommuner ska ha kvar ansvaret och styrningen över hälso- och sjukvården men staten behöver ta ett större ekonomiskt ansvar, för att regioner och kommuner ges goda och jämlika förutsättningar att bedriva hälso- och sjukvård. Staten ska även ha ett övergripande ansvar för att det finns utbildad profession i hela landet."

Radreferens: 1136

Linda Jonsson, Pajala, Nina Orefjärd, Kramfors, Cal Orre, Solna, Carina Örgård, Örgryte-Härlanda, Eva-Britt Svensson, Växjö, Glenn Berggård, Luleå, Elin Hoffner, Östersund, Ulrica Ödebygd, Örnköldsvik, Lena Granath, Oskarshamn, Elinor Sundén, Nyköping, Jonas Karlberg, Umeå, Elisabeth Björk, Karlstad, Niel Ormerod, Enköping, Marie Svensson, Krokoms, Agnes Hulthén, Varberg, Alexandra Thomasson, Malmö, Heidi-Maria Wallinder, Västerås, Peter Bodemyr, Östersund, Bo Danielsson, Härjedalen, Anne Svensson, Berg, Jan Lehman, Östersund, Catarina Raswill Antan, Ragunda, Hanne Krogfjord, Östersund, Anna Maria Lindgren, Umeå, Maria Adrell, Alingsås, Conny Sundkvist, Boden

B 664 Vänsterpartiet Göteborg

Annat stycke om Hälso- och sjukvård, rad 1136

Stycket om hälso- och sjukvård är mycket kortfattat utifrån att rätten till hälso- och sjukvård för alla är en viktig mänsklig rättighet och att en jämlik hälso- och sjukvård utarmas allt mer av privatiseringar i form av vårdval och ett allt större antal människor med privata sjukförsäkringar. Att klara av en god och jämlik hälso- och sjukvård i hela landet är en allt större utmaning där staten måste ta ett större ansvar för kompetensförsörjning och finansiering. Skrivningen om att täcka behoven här och nu och för att stärka krisberedskapen är olycklig eftersom alla vet att andelen äldre med större behov av sjukvård kommer att öka framöver och att detta är en av hälso- och sjukvårdens stora utmaningar detta samtidigt som den medicinska utvecklingen leder till effektiva men ofta dyra nya läkemedel. Det räcker inte med att klara sjukvården här och nu. Kostnaderna för sjukvård är ofta mycket hög och täcks i dagens Sverige av skattefinansiering eller privata sjukförsäkringar det är avgifterna som måste vara överkomliga. Det går att täcka in detta utan att stycket behöver bli särskilt mycket längre.

Föreslår kongressen besluta

att stycket om hälso- och sjukvård på rad 1136 ersätts med följande stycke: ”En jämlik hälso- och sjukvård för alla är en mänsklig rättighet. Den skall prioritera insatser efter behov och finnas över hela landet. Detta, liksom den ökande andelen äldre befolkning, kräver att staten tar ett ökat ansvar för finansiering och kompetensförsörjning. Erfarenheterna från Covid visar också på ett ökat behov när det gäller krisberedskap. Privatiseringar i form av vårdval, upphandlingar och det ökande antalet privata sjukförsäkringar utarmar sjukvården på resurser och personal och leder till en sjukvård där plånboken styr inte behoven. Avgifterna för sjukvård, läkemedel inklusive tandvård skall vara överkomliga för alla.”

Radreferens: 1136

B 665 Vänsterpartiet Göteborg

Annat stycke om hälso- och sjukvård, rad 1136

Se motion B 664.

Distriktsstyrelsen tycker att motionärerna vill lyfta in flera viktiga skrivningar, inte minst om vård som en mänsklig rättighet och att den behöver vara tillgänglig i hela landet. Delar av förslaget beskriver dock nuvarande situation och tar inte sikte på våra lösningar, därför skriver vi inte om hur det ser ut nu och de konsekvenser som det får. Vi föreslår därför att ta bort meningen som börjar med Privatiseringar i motionens förslag.

Föreslår kongressen besluta

att anta motionen med föreslagen ändring

B 666 Enskild

Sjukvård en klassfråga, lyft fram i partiprogrammet.

Tillgång till god och jämlik vård är inskrivet i Sveriges hälso- och sjukvårdslag så det borde vara en självklarhet. Trots det så har de senaste 10-15 åren inneburit att fler privata aktörer finansieras med skattemedel i sjukvården.

De som slits mest på jobbet och har det sämst ekonomiskt drabbas av nedskärningar i den offentliga vården. Förutom ohälsa ses skillnader i förväntad livslängd mellan samhällsklasser.

Vänsterpartiet är det enda partiet som vill motverka privatiseringar och vinstdrivande aktörer så det bör framgå tydligt i det nya partiprogrammet att sjukvårdspolitik är en klassfråga.

Föreslår kongressen besluta

att stycke 1136-1140 byts ut till: "I Sverige finns en lång tradition av jämlik och jämställd sjukvård som är offentligt finansierad. På senare år har marknadskrafter tagit över delar av sjukvården genom vårdval, bemanningsföretag och köpt vård för att korta köer. Dessa område ska återtas av regioner och kommuner till nytta för patienter och vårdpersonal. Vård ska ges på rätt nivå med god och nära tillgänglighet i primärvården. Sjukhusvård ska ges goda resurser för att möta behov hos de svårast sjuka. Kostnaden för ett besök i hälso-, sjuk- och tandvård ska vara överkomlig för alla och begränsas genom högkostnadsskydd. Vården bör ha beredskap för kommande kriser t ex genom inhemsk produktion av läkemedel och vaccin. I Sverige finns identifierade skillnader i medelålder och sjuklighet beroende på klass, yrke, härkomst och bostadsort. Det är sjukvårdens uppgift att

uppmärksamma sådan ohälsa och ge alla en likvärdig vård där störst behov sätts först - inte tillgång till privat sjukvårdsförsäkring."

Radreferens: 1136

Maria Dahlén, Götene, Gunnar Jacobsson, Götene, Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 667 Enskild

Skola, vård, omsorg

Centrum för Kultur, Kognition och Hälsa, Cultural Brain Initiative, finns sedan 2011 vid Karolinska Institutet i Stockholm.

Koordinator är professor emeritus i molekylärbiologi, Gunnar Bjursell. Under namnet Den Kulturella Hjärnan kan man finna ett stort antal studier från framstående forskare vid universitet från hela världen som visar på konstens och kulturens betydelse för såväl den fysiska som den psykiska hälsan. Och även som metod i förebyggande syfte. Gunnar Bjursell skulle önska att man från politiken tog till sig mer av dessa studier. Det är ett annat sätt att tänka ekonomi, göra små satsningar för att undvika höga kostnader och mänskligt lidande.

Föreslår kongressen besluta

att vid rad 1139 efter "...behov" lägga till: "Betydande forskning visar på vikten av konst och kultur, både förebyggande och i vård och omsorg och som verktyg för att främja god hälsa. Vi vill se investeringar för att förebygga såväl fysisk som psykisk ohälsa, för att ge långtidssjuka en god miljö och som behandling i psyk- och demensvården. Investeringar krävs även i utbildning av personal."

Radreferens: 1139

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 668 Malmö

Kostnadsfri vård till alla!

Målet måste vara att vård ges efter behov, utan kostnad. Det är en mänsklig rättighet. Vi önskar att partiprogrammet framhåller detta i första hand. Då det inte är möjligt ska det som minst vara överkomligt för alla.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1139-1140 till följande: "Kostnaderna för vård, tandvård och läkemedel behöver, om de ej är kostnadsfria, vara överkomliga för alla."

Radreferens: 1139

B 669 Enskild

Tänderna är en del av kroppen därför ska tandvård ingå i sjukvård

Tandvård är mycket dyr vilket gör att många människor inte kan få tandvård därför att de inte har tillräckligt med pengar till tandvård när hyra och mat är betalt.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1139 ändras från nuvarande text: "...behov. Kostnaderna för vård och läkemedel, inklusive tandvård, behöver vara överkomliga för alla." Till ny text enligt följande: "...behov. Kostnaderna för tandvård får samma taxa som övrig sjukvård. Kostnaderna för vård och läkemedel ska vara överkomliga för alla."

Radreferens: 1139

Arne Sjögren, Ulricehamn

B 670 Enskild

Tandvård är en del av kroppen

När man bryter benet täcks det av högkostnadsskyddet, har man problem med munhälsan finns det reduktioner men inte tak. Kostnader kan bli mer än flertal månadslöner för båda är viktiga för levnadskvalité.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1139 redigeras till: "...behov. Kostnaderna för vård och läkemedel, tandvård ska beaktas som vård."

Radreferens: 1139

Jarreth Richardson, Nynäshamn

B 671 Enskild

För statlig läkemedelsproduktion, återförstatliga apoteken

Vi tycker att det behöver göras tydligare om statens roll rörande läkemedelsproduktion och apoteksverksamhet och föreslår därför ett tillägg.

Föreslår kongressen besluta

att efter följande mening på rad 1139-1140 "Kostnaderna för vård och läkemedel, inklusive tandvård, behöver vara överkomliga för alla." lägga till: "För det behövs en statligt styrd eller ägd läkemedelsproduktion samt att apoteken återförstatligas."

Radreferens: 1139

Sara Lindberg, Robert Dahlqvist, Mona Kihlbäck Magnusson, Tony Rosendahl, Göran Svenningsson, Katrineholm

B 672 Upplands Väsby

Hälso- och sjukvård utifrån behov

Jag förstår att ett partiprogram av nödvändighet måste vara kortfattat kring många områden. Men hälso- och sjukvården som tar ca 10 % av våra resurser i anspråk och som betyder så mycket för så många måste få ett något större utrymme. Det är dessutom den samhällssektor där vänsteridén om "Till var och en efter behov, av var och en efter förmåga" fått hegemoni.

Den principen har utmanats under de senaste decennierna av nyliberala (katastrofala) marknadsexperiment. Idag hotas även den gemensamma finansiering av uppkomsten av en växande privat sjukförsäkringsmarknad.

Föreslår kongressen besluta

att följande tillägg görs på rad 1136-1140: "Hälso- och sjukvården ska fördelas efter behov och finansieras gemensamt. Vi vill avskaffa privata marknader och privata sjukförsäkringar som undergräver en jämlik vård och omsorg. Vi vill investera i en förstärkt hälso- och sjukvård, både för att täcka behoven här och nu och för att stärka krisberedskapen. Den ska vara heltäckande, bygga på evidens och prioriteras utifrån behov. Kostnaderna för vård och läkemedel, inklusive tandvård, ska vara överkomliga för alla."

Radreferens: 1136

B 673 Lerum

Tandvård

Tandvården är eftersatt för de som inte har råd, viss vård kan bli en stor kostnad för enskilda patienter. Tandvården ska finansieras som all annan vård, låg egenavgift och högkostnadsskydd. Kostnadsersättningen borde likställas med den kostnad som en skidåkare får betala för sitt benbrott.

Tandvården ska därför ingå i högkostnadsskyddet på samma sätt som övrig sjukvård.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1140 lägga till meningen: "Tandvård ska finansieras som all annan sjukvård, den ska ingå i samma regelverk som sjukvårdsförsäkringen med högkostnadsskydd."

Radreferens: 1140

B 674 Enskild

Missa inte folkhälsa, tillägg på rad 1140

Frågan om att stärka folkhälsan bland boende i vårt land finns inte med i partiprogrammet. Med ett aktivt arbete för bättre folkhälsa kan vi se till att fler mår bättre, orkar mer och kan delta i samhällets olika delar och även i vårt arbete för ett bättre samhälle. Vi får inte glömma bort det förebyggande arbetet som är det mycket bättre för samhällets ekonomi - Det är bättre ur ekonomisk synvinkel att se till att vi inte blir sjuka, än att hjälpa de som redan är sjuka eller mår dåligt. Det innebär inte att vi ska strunta i de som behöver vård, utan att vi måste våga tänka bredare. Vi måste trycka på politikens roll för att lyfta arbetet för en jämlik folkhälsa som omfattar alla i Sverige samtidigt som vi begränsar de företag och verksamheter som tjänar stora pengar på folks lidande.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1140 lägga till följande text: "Det ska finnas ett aktivt arbete för en stärkt folkhälsa som syftar till att fler ska må bättre, minska risken för sjukdom och i förlängningen minska kostnader för vård. Politiska åtgärder är centrala för en jämlik hälsa, med förebyggande åtgärder som når alla i Sverige. Det behöver finnas åtgärder som begränsar hälsoskadliga industriers verksamhet, som alkohol, tobak och narkotika."

Radreferens: 1140

Tobias Tengström, Umeå, Egon Frid, Vara Essunga Grästorp, Gunnar Eklöf, Örnsköldsvik, Brita Wester, Örnsköldsvik

B 675 Enskild

Rehabiliteringsplaner och insatser för sjukskrivna

För att få långtidssjukskrivna att våga påbörja någon form av aktivitet krävs det att handläggare från FK jobbar individuellt.

Lika mycket folk är egna individer och är sjukskrivna individuellt och inte kollektivt, behövs en individuell handlingsplan och inte en kollektiv mall. Att riktlinjer är kollektiva är en sak, men i rehabiliteringssyfte och att finna aktiviteter som läker och höjer livskvalitén är högst individuell. Många långtidssjukskrivna vågar inte prova sig för av rädsla att inte få göra så i egen takt med kunniga människor i sitt skyddsnet.

Empatisk individuell kartläggning och rehabiliteringsinsatser som gynnar individ och samhälle. Att den enskilde som vill ha hjälp inte ska behöva ramla mellan stolar eller själv ska behöva läsa på vilka insatser som finns. Handläggare bör vara lite i spindel i nätet för att bistå medborgare som söker hjälp. Hur man reser sig och när/om man kan komma tillbaka är helt individuellt och beroende på stöd.

Föreslår kongressen besluta

att följande stycke skrivs in i partiprogrammet: "Sjukskrivna ska få en empatisk individuell kartläggning från berörda handläggare med individuella rehabiliteringsinsatser för att få vara en del i samhället så gott det går, efter individens förmåga. Livskvalitet, att få pyssla med något man älskar, att ha egenvärde och framtidstro är en stor del i läkningsprocessen när man gått sönder på ett eller annat sätt. Detta gynnar både den enskilde och samhället."

Radreferens: 1140

Maja Lanka, Helsingborg

B 676 Vallentuna

Avvisa de internationella lobbygrupper som vill legalisera narkotika

I förslaget till partiprogram nämns alkohol och tobak men inte narkotika. Om de två droger som nämns förordas en restriktiv politik. Detta kan i sammanhanget med narkotika betyda olika saker, och tolkas som att man vill behålla dagens narkotikapolitik. Den behöver dock förändras och det finns olika vägar att gå där. Vänsterpartiet Vallentuna anser dock att Vänsterpartiet behöver behandla även narkotika i programmet och inte bara alkohol och tobak. Vad som behöver sägas är ett nej till de starka påtryckningarna från kapitalstarka intressegrupper som lobbar för att allt fler länder ska legalisera en eller flera av dagens illegala droger.

Vänsterpartiet behöver stå mot dessa krafter och säga nej till legalisering av narkotika.

Vänsterpartiet Vallentuna

Föreslår kongressen besluta

att programförslagets text på rad 1141 ändras till: "Vi vill se en restriktiv reglering av alkohol och tobak och ett fortsatt nej till legalisering av narkotika."

Radreferens: 1141

B 677 Jönköping

Förbud mot droger

I dessa drogliberala tider är det viktigt att Vänsterpartiet markerar mot legaliserad narkotikahandel.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1141 ska lyda: ”Vi vill se en restriktiv reglering av alkohol, tobak och narkotika.”

Radreferens: 1141

B 678 Malmö

En genomtänkt begränsning

Vi vill betona och lyfta fram hur privata aktörer syftar till vinstdrivande verksamhet snarare än att sätta människors väl och ve först.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1144 lägga till följande: ”Det är viktigt att privata företags möjlighet att kapitalisera på människors hälsa kraftigt begränsas.”

Radreferens: 1144

B 679 Enskild

Håll kapitalisterna borta från spriten, rad 1144

Systembolaget är en central del, troligen den mest centrala, av den svenska ansvarsfulla politiken runt alkohol. Idag finns mycket starka kapitalintressen som vill göra så kallad gårdsförsäljning av alkohol tillåtet. Begreppet kan låta gulligt och något som kan stärka landsbygden, men i verkligheten visar alla seriösa undersökningar att det endast är de stora alkoholföretagen som kommer att tjäna ännu mer pengar samtidigt som det svenska alkoholmonopolet kommer att urholkas och försvinna. Sverige måste slå vakt om det svenska detaljhandelsmonopolet som är till stor gagn för den svenska folkhälsan. Anledningen till varför alkoholkapitalet vill ha ”gårdsförsäljning” är att det kommer innebära slutet för Systembolaget, så att företagen kan tjäna ännu mer pengar. Det är inte möjligt att ha en detaljhandelsförsäljning utan privata vinstintressen. Vi måste stoppa de giriga kapitalisterna inom alkoholindustrin och bevara Systembolaget för folkhälsans skull!

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1144 lägga till följande text: “Den så kallade gårdsförsäljningen av alkohol är inte möjlig att kombinera med ansvarsfullt ägande, och skulle dessutom vara ett hårt slag mot den svenska folkhälsan. Vi måste hålla de vinstintresserade marknadskrafterna borta från handeln med alkohol.”

Radreferens: 1144

Tobias Tengström, Umeå, Egon Frid, Vara Essunga Grästorp, Gunnar Eklöf, Örnsköldsvik, Brita Wester, Örnsköldsvik

B 680 Vänsterpartiet Göteborg

Förändring av stycket Skola, vård och omsorg, rad 1145-1148

Rubriken på stycket heter skola, vård och omsorg. Skolan får rätt många stycken, hälso- och sjukvården ett kort stycke och äldreomsorgen och stödet till människor med funktionsnedsättning 4 rader. Människor med funktionsnedsättning vill inte bli sammanslagna med omsorgen om äldre. De vill ha stöd för att kunna leva ett självständigt liv och kunna vara delaktiga i samhället. I stycket om skola, vård och omsorg ska talar vi om äldres rätt till stöd och omsorg när de inte längre klarar sig själva och ofta då kombinerat med flera olika

sjukdomar och åldrande. Vården och omsorgen skall också ge äldre människor möjligheter till trygghet, delaktighet, gemenskap och inflytande över sin livssituation. Det handlar inte enbart om en bättre rollfördelning mellan professionell omsorg och anhöriga som det blivit i programförslagets korta skrivning. Äldre människor är fortfarande huvudpersonerna i sina egna liv.

Föreslår kongressen besluta

att stycket rad 1145 till 1148 byts ut mot följande: "Alla skall kunna känna sig trygga med att det finns stöd att få när vi behöver det. Människor med funktionsnedsättning skall kunna leva ett självständigt och delaktigt liv. Det kräver både ett tillgängligt samhälle och rätt till individuella insatser när det behövs. Alla äldre människor har rätt till en god äldreomsorg med respekt för sina behov och egna vilja när de behöver det. Vi vill investera i en högre kvalitet i äldreomsorgen utifrån bristerna i dagens äldreomsorg och den ökande andelen äldre människor. Vi vill ha en äldreomsorg som inte styrs av vinstintressen. En omsorg som inte fungerar skjuter över ansvaret på anhöriga."

Radreferens: 1145

B 681 Vänsterpartiet Gotland

Omsorgen, rad 1145-1148

Inledning:

Programkommissionen har gjort ett intressant arbete där man försöker beskriva hur vi i vänsterpartiet vill att vårt samhälle ska fungera. Men som alltid finns det detaljer att putsa lite på.

Motivering:

I arbetet, både professionellt och politiskt, har våra samlade erfarenheter visat oss hur personer med olika funktionsnedsättningar påverkats negativt av att alltid bli beskrivna som en egen grupp. Många namnbyten har det blivit men det spelar i grunden ingen roll. När de utvecklingsstörda "släpptes" fria och vårdhemmen lades ner var det en stor debatt om det. Medicinalråd och ansvarig för handikappfrågor Karl Grunewald på 1980-talet betydde mycket då. Han arrangerade flera debatter ibland annat TV där man diskuterade vilket ord man skulle använda när man beskrev de utvecklingsstörda. Positivt var att man bjudit in några personer med utvecklingsstörning. Efter en stund begär en av dem ordet och säger "det spelar ingen roll vad ni kallar oss utan hur ni behandlar oss".

Vi behöver komma bort från att personer med olika funktionsnedsättningar är en egen grupp i samhället som övriga samhället släpper in när det passar.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1145-1148 byts ut till följande text: "Alla ska kunna leva ett gott liv oavsett om man är gammal eller ung. Alla har vi i grunden samma behov. Alla ska kunna vara aktiva oavsett funktionsförmåga i hemmet, på fritiden och i samhällets aktiviteter. En del behöver mer stöd och hjälp än andra för att klara det. Samhället måste ta ansvar för att vi alla får våra behov tillgodosedda på ett tryggt och säkert sätt. Det är viktigt med en bättre rollfördelning mellan det professionella och anhörigas ansvar."

Radreferens: 1145

B 682 Birka-Vasa, Hässelby-Vällingby, Kommunalvästern Storstockholm, Skärholmen, m.fl.

Äldreboomen

Framtida befolkningsprognoser visar att de närmaste tio åren kommer antalet personer som är 80 år eller äldre att öka med nästan 50 procent, dvs inom den åldersgrupp vilken omsorgsbehoven ökar. Samtidigt väntas antalet personer i yrkesverksam ålder 20–69 år öka med endast ca 6 procent vilket är problematiskt för en äldreomsorg som i nuläget har stora rekryteringsproblem. Partiprogrammet förbigår helt den utmaning som den förväntade äldreboomen är för äldreomsorgens bemanning, organisering och resurstilldelning.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på raderna 1145-1148 till följande: "Äldre, personer med funktionsnedsättning och anhöriga ska känna sig trygga i att det finns stöd att få när det behövs. Vi vill möta de utmaningar som de kommande årens nästan fördubbling av antalet äldre innebär, med investeringar i omsorg med hög kvalitet, attraktiva arbetsvillkor och äldrevänligt samhälle."

Radreferens: 1145

Robert Mjönberg, Vantör, Torun Boucher, Vita Bergen

B 683 Sundbyberg

Stärk välfärden i partiprogrammet – äldreomsorg och funktionsrätt

I förslaget på partiprogram, som innehåller 1511 rader ägnas fem rader åt sjukvård och om en ska vara snäll fyra rader åt äldreomsorg och funktionsrättsfrågor.

Liksom kritiken och kampen gentemot marknadsskolan behöver vi också lyfta kritiken och kampen mot den kapitalistiska styrningen av vård och omsorg. En marknadisering av vård och omsorg som skadar både kvaliteten, insynen, möjligheten att påverka och tilliten till hela vårt välfärdssystem.

Vi får regelbundet rapporter och nyheter om välfärds kriminalitet och fusk inom välfärden där privata aktörer dränerar kommuner och regioner på pengar. Jag vet var Vänsterpartiet står i den frågan, men även partiprogrammet måste vara tydligt.

Vi bör också fundera på vad det sänder för signaler till våra väljare när de ord vi använder för att beskriva vår hållning i äldreomsorgen och funktionsrättsområdet enbart är "alla ska känna sig trygga i att det finns stöd att få när vi behöver det. Vi vill investera i högre kvalitet i omsorgen för äldre och personer med funktionsnedsättning för att få en bättre rollfördelning mellan professionell omsorg och anhöriga."

Föreslår kongressen besluta

att rad 1145-1148 ändras från: "Alla ska känna sig trygga i att det finns stöd att få när vi behöver det. Vi vill investera i högre kvalitet i omsorgen för äldre och personer med funktionsnedsättning för att få en bättre rollfördelning mellan professionell omsorg och anhöriga." till: "Äldreomsorgen har underfinansierats länge och präglas av underbemanning och otrygga anställningar. Marknadens och kapitalismens negativa inverkan på kvalitet, kostnadseffektivisering och välfärds kriminalitet är tydliga både inom äldreomsorgen och funktionsrättsområdet. Vi vill att välfärden avkommersialiseras, att det är människors behov och inte privata företags vinstintressen som ska stå i centrum. Alla ska känna sig trygga i att det finns stöd att få när vi behöver det."

Radreferens: 1145

B 684 Hässelby-Vällingby

Lyft psykisk ohälsa i partiprogrammet

Partiprogrammet saknar helt en text om psykisk ohälsa. Med tanke på att den psykiska ohälsan ökar, framför allt bland unga och kvinnor, bör detta särskilt nämnas som ett viktigt område för Vänsterpartiet. Det kan

kopplas både till jämställdhet, som ett resultat av bristande jämställdhet både i samhället i stort och i privatlivet, oro för framtiden samt till det kapitalistiska systemet som sliter ut sin arbetskraft i jakten på vinstmaximering. Psykisk hälsa är också en förutsättning för människors förutsättning att leva ett fritt liv och att kunna bidra till samhällets utveckling.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till nedan formulering om psykisk ohälsa och möjliga svar på den utmaningen, förslagsvis i slutet av avsnittet om Skola, vård och omsorg (rad 1092-1148): "Den psykiska ohälsan är ett ökande problem, framför allt bland unga och kvinnor. Psykisk hälsa är en förutsättning för människors möjligheter att leva ett fritt liv och att kunna bidra till samhällets utveckling. Vi vill därför göra satsningar både på förebyggande arbete och vård för dem som drabbas av psykisk ohälsa."

Radreferens: 1148

B 685 Hägersten

Äldres rättigheter – bekämpa ålderismen

Personer över 65 år utgör 28 procent av samtliga röstberättigade i Sverige. Men i förslaget till partiprogram är denna stora väljargrupp nästan helt osynlig. Ändå saknas inte brännande äldre frågor som behöver en snar politisk lösning. Samtidigt som andelen 80-plussare ökar stort de kommande decennierna ökar andelen personer i arbetsför ålder endast marginellt. Befolkningspyramidens ändrade form får konsekvenser och kräver nya prioriteringar. Om inget radikalt görs kommer vi snart att stå inför en katastrofal försämring av en redan underfinansierad äldreomsorg. Pensionssystemet behöver också vässas och göras mer robust inför framtidens utmaningar.

Föreslår kongressen besluta

att följande stycken förs in efter rad 1148 under en ny rubrik "Äldres rättigheter": "Den demografiska utvecklingen, med allt fler personer över 80 år, kräver att mer av samhällets resurser avsätts till äldreomsorgen. Ambitionsnivån behöver också öka i äldreomsorgen på många nivåer – inte minst medicinskt, innehållsmässigt och personellt. Den nedmontering av äldreomsorgen som skett de senaste decennierna, vars dystra konsekvenser visade sig under coronapandemin, måste vändas. Utan en utbyggd äldreomsorg faller ett allt tyngre ansvar på de anhöriga, där kvinnorna är överrepresenterade. En väl fungerande äldreomsorg är därför viktig också för att kvinnor ska kunna delta på arbetsmarknaden fullt ut. En mer flexibel arbetsmarknad – med möjlighet att jobba länge men även sluta tidigt – är en nödvändig anpassning till en äldre befolkning. Pensionssystemet behöver bli mer rättvist, garantipensionerna höjas och arbetsgivarnas pensionsinbetalningar öka. Vår uppfattning är att alla människor vill bidra till samhället. Även den som på grund av sjukdom eller andra skäl inte klarar det ska ha samma rätt som alla andra till en god levnadsstandard på ålderns höst. Ålderismen – diskriminering av personer baserat på ålder – ska bekämpas på alla nivåer i samhället. Stereotypa föreställningar om ålderns betydelse tar sig olika uttryck. Det kan handla om åldersgränser i vården, arbetslivet, ekonomin och det sociala livet, men också om omedvetna attityder och ordval som utestänger, förminskar eller idealiserar. Ålderismen kan också förstärkas eller växelverka med andra områden där det ofta finns stereotyper, fördomar och diskriminering som exempelvis kön, etnicitet och funktionsnedsättning, vilket kan förvärra effekterna för den som drabbas." Rad 1088-1091 kan då strykas: "Alla ska kunna känna sig trygga med att pensionen

kommer att räcka till ett gott liv. Vi vill se ett rättvist pensionssystem som fungerar också för den som slitit hårt med sin kropp genom ett långt arbetsliv.”

Radreferens: 1148

B 686 Enskild

Partiprogrammet gällande funktionsrätt

Personer med funktionsnedsättning har samma rätt att vara delaktiga i samhället och att kunna leva ett gott och självständigt liv. I förslaget till partiprogram nämns personer med funktionsnedsättningar endast en gång, och då handlar det enbart om den grundläggande omsorgen, och den “arbetsbörda” detta innebär.

Funktionsrätt handlar om individens rättigheter i olika samhällssituationer och handlar om att kunna fungera i olika situationer, oavsett funktionsnedsättning och oavsett vilka hinder som finns inom olika samhällsområden. Vi har alla rätt till en fungerande vård, en fungerande skola, ett fungerande arbetsliv och en meningsfull fritid.

Inom socialpolitiken får frågor om funktionsrätt allt mindre utrymme, i ett samhälle med mindre resurser till välfärd, och ökande social utsatthet. Att lagen om stöd och service, LSS, urholkats de senaste åren har påverkat både personlig assistans och stöd såsom ledsagning och kontaktperson. Allt färre får möjlighet till egna fritidsaktiviteter och att kunna leva ett liv som vem som helst. Det riskerar att leda till isolering och utanförskap.

Många personer med funktionsnedsättning är de som har allra minst resurser att slåss för sin rätt, uttrycka sitt behov av stöd, och få vara delaktiga på sina villkor. Det innebär att ett stort ansvar vilar på övriga samhället att värna denna grupps rättigheter och inkludering.

Vi måste mer aktivt lyfta dessa frågor och tillse att alla individer i samhället kan delta, och har rätten att leva fria, självständiga liv.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande stycke efter rad 1148: “Personer med funktionsnedsättning har rätt att vara delaktiga i samhället och att kunna leva ett gott, självständigt liv. Det handlar om allt ifrån att kunna gå på konsert, vara med i ett fotbollslag, gå och rösta, till att ta en fika på stan. Genom starkare rättigheter i lagstiftningen och mer resurser till välfärden kan vi möjliggöra detta, och skapa ett än mer inkluderande samhälle.”

Radreferens: 1148

Åsa Levin, Haninge, Petar Kotljarevski, Haninge, Patrik Olofsson, Haninge, Dali Kovacevic, Haninge, Sofia Abukar, Haninge, Felix Elfström, Haninge, Göran Johansson, Haninge, Leif Åsbrink López, Haninge, Bianca Zandén, Åre, Marketta Kulju-Guevara, Järfälla, Liv Zetterberg, Umeå, Marek Lakatos, Malmö, Alexandra D’Urso, Uppsala, Katja Laine, Eslöv, Monica de Santa Cruz, Kungsholmen

B 687 Enskild

Folk med funktionsnedsättning ska äga sina egna dagliga verksamheter

I dagens LSS så är det kommunen eller privata företag som äger dom dagliga verksamheterna. Men jag som motioner tycker att man borde försöka stötta nystartade dagliga verksamheter i Sverige att deltagarna där ska äga sin egna dagliga verksamhet via ägandeformen ekonomisk förening, och att personer inom LSS som behöver stöd med att ta t.ex. beslut på ett årsmöte för sin dagliga verksamhet borde bara få stöd av sina goda män.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets kongress 2024 bifaller denna motion som ett tillägg till partiprogrammet och jobbar för ekonomisk förening som ny ägandeform på dagliga verksamheter

Radreferens: 1148

Simon Arnoj, Linköping

B 688 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 13

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att "Seriöst företagande" på rad 1149 ändras till: "Seriöst företagande som tar hänsyn till klimat och miljö"

Radreferens: 1149

B 689 Nynäshamn

Inkludera småföretagare i partiprogrammet

Som kan läsas på Vänsterpartiets hemsida angående partiets politik gällande företagande vill partiet underlätta för mindre företag. Till skillnad från storföretag utgörs småföretag inte till största del av kapitalet, utan av folket. Trots detta särskiljs inte dessa olika former av företagande åt, och den senare omnämns inte alls, i partikommissionens förslag till partiprogram.

Partiets vilja att underlätta för mindre företag ska uttryckas i vårt partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande text på rad 1156: "De små företagen är en viktig motor för Sveriges arbetsliv. Vi ska därför arbeta för att underlätta för mindre företag."

Radreferens: 1156

B 690 Enskild

Även de små företagen driver Sverige framåt

Små och medelstora företag är viktiga för att hela Sverige ska kunna leva. Tyvärr lämnar kapitlet om seriöst företagande i förslaget på nytt partiprogram mer att önska i den frågan. Men ett fungerande småföretagande är avgörande för landsbygdskommuner och vår strävan efter full sysselsättning.

Jobb skapas av innovation och nytänkande som omsätts i nya produkter och tjänster ofta startade i små företag som driver utvecklingen framåt.

Vi har politik som gynnar arbetarna på småföretagen, som gynnar entreprenören och egenföretagaren. Vi bekämpar inte småföretagen, vi bekämpar en kapitalism som sätter pengars värde framför människan, som lägger makten i händerna på storkapitalet istället för arbetaren. Vi har löntagarperspektivet i vår politik och ibland innebär det också småföretagarpolitik.

Även de små företagen driver Sverige framåt och vi kan skapa bättre förutsättningar för dem.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1156 lägga till följande: "Sverige behöver en kombination av stora och små företag. Det skapar förutsättningar för full sysselsättning och innovation i hela landet, från landsbygd till storstad. Med en ökad social trygghet för små företag skapar vi förutsättningar för ett hållbart företagande."

Radreferens: 1156

Towe Bengtsson, Sundbyberg

B 691 Botkyrka, Kista, Solna, m.fl.

Ord som betyder något

På COP28 kämpade världens länder för att man skulle använda begreppet "förnybar" (renewable/s) och här hemma i Sverige ser miljörelsen begreppet fossilfri som en formulering för kärnkraft. Det är vår mening att partiet vinner på att använda samma terminologi som våra väljare.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "fossilfri" och dess böjningar genomgående i texten byts ut mot ordet "förnybar" och dess böjningar

Radreferens: 1158

Thomas Stenholm, Järfälla, Anna Bång, Järfälla

B 692 Vita Bergen, Västra Södermalm

Framtiden är inte bara fossilfri utan förnybar

Fossila bränslen orsakar utsläpp av växthusgas och driver på klimatförändringar. Att fasa ut användandet av fossila bränslen är de flesta partier eniga om. Oenigheten gäller vad som i stället ska täcka vårt energibehov framöver. Ordet fossilfri använder partier som ser positivt på kärnkraft som en långsiktig lösning, det gör inte vi, och det borde framgå i vårt partiprogram.

Det är ju såklart sant att kärnkraften inte bidrar till utsläpp av växthusgas men avfallet är otroligt farligt och det finns ännu inget säkert sätt att förvara avfallet under det tusentals år de det kan skada människor, djur och natur. Vår vision bör därför fortsatt vara att framtiden bör byggas med förnybar energi.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "fossilfri" på rad 1158 byts ut till "förnybar"

Radreferens: 1158

B 693 Ovanåker

Är vi verkligen ett rött miljöparti?

I partiprogrammet nämns inte uttrycket "förnybar energi" en enda gång. Att vi ska arbeta för fossilfri energi är självklart, men vi i Ovanåker menar att partiet tydligt även ska sträva efter att energin ska vara förnybar

och det ska finnas med som uttryck i vårt partiprogram. Kärnkraft är vid driften fossilfri men inte förnybar. Därför är det för oss i Ovanåker viktigt att vara tydlig med detta.

Om vi bara säger att energin ska vara fossilfri och inte förnybar kommer det att djupt påverka våra ”klimat- och miljöväljare”. Vi kommer inte att i samma utsträckning kunna kalla oss för ett rött miljöparti. I Sverige har vi god tillgång till fossilfri energi och stora möjligheter att även producera förnybar energi.

Föreslår kongressen besluta

att ”och förnybar” läggs till efter ”fossilfri” på rad 1158. Texten blir då: ”Vi har välutbildad arbetskraft, god tillgång till fossilfri och förnybar energi och värdefulla råvaror.”

Radreferens: 1158

B 694 Enskild

Seriöst företagande

Sverige har under de senaste årtiondena gjort sig ett namn inom de kulturella näringarna. Dessutom har de konstnärliga institutionerna och konstnärerna i stort arbetat och arbetar mycket medvetet med hållbara lösningar. T.ex. tekniska lösningar som gör att det går att filma miljöer utan att resa, miljövänlig teknik, återbruk m.m. Att ett så litet land som Sverige får så stort genomslag inom tv, film och musik är fantastiskt. Det kräver också att branschen backas upp. Bland annat krävs det som står i att-satsen nedan.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1160 göra följande tillägg: ”En viktig del av den svenska exporten utgörs av de kulturella näringarna. Den exportens framgångar hänger intimt samman med en fungerande kedja av utbildning från grundnivå till högskola av såväl pedagoger som utövande konstnärer och övriga specialister inom de konstnärliga genrerna. Kulturpolitiken måste här ge förutsättningar för att den industrin ska ges möjligheter att konkurrera på internationell nivå. Detta kräver investeringar i såväl pedagogutbildningar, förskola, kulturskola, grundskola gymnasier och högre utbildningar som i förutsättningar för kompetensförsörjning och möjlighet att producera och att leva på sin konst.”

Radreferens: 1160

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 695 Trosa, m.fl.

Mot 100% förnybart 7

Under kommande programperiod kommer energi och val av energikällor vara återkommande frågor inom politik och samhällsutveckling. Det nya partiprogrammet måste vara tydligt med var Vänsterpartiet står i denna fråga. Ett skifte där fossil energi fasas ut som ett led i uppsatta klimatmål greppar också partiets inställning till andra energikällor. Lika självklar som utveckling av förnybar energi är ska avveckling av kärnkraft vara i Vänsterpartiets politik. Vi ser att nuvarande sex kärnkraftverk succesivt ersätts av energi från förnybara energikällor. Några andra kärnkraftverk kommer inte driftsättas eller nya byggas. Partiprogrammet ska ge utrymme för denna övergång till 100% förnybart.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1161-1162 ändras till: "Vi vill att Sverige beslutsamt genomför de strategiska tekniksiften som behövs i industrin för att komma ur beroendet av icke förnybar energi."

Radreferens: 1161

Lisbeth Henriksson, Linköping, Kerstin Sagström, Linköping, Matti Leino, Norrtälje

B 696 Enskild

Kärnkraft, rad 1162

Vi vill ha en tydligare ställningstagande emot kärnkraften.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till "och kärnkraft" efter fossilberoendet i rad 1162

Radreferens: 1162

Claudia Cecilia Velasquez, Helsingborg, Emmeli Lindahl, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg

B 697 Hägersten

Ursprungsbefolkningens rättigheter och en rättvis klimatomställning

Sedan början av 1900-talet har den mark som samerna bebor, EU:s enda urfolk, blivit hårt exploaterad. Samerna har successivt tvingats bort från mark, boplatser och traditionella renavandringsleder kan inte längre nyttjas. Den ständiga expansionen av gruvbrytning och kringliggande industri sker på bekostnad av samernas möjlighet att utöva och bevara sin kultur.

Ett ökat tryck kommer ske med den nya gruvlag som EU kommit överens om, *Critical Raw Materials Act*. Detta har inte skett i samråd med representanter från det samiska folket. Enligt folkrätten har urfolk rätt att på förhand ge eller neka sitt samtycke vid åtgärder som påverkar dem, och ansvaret är bindande för stater. Denna expansion försvaras som nödvändig för att uppnå en "grön omställning", då vissa mineraler är centrala för elbilar och andra "gröna" produkter.

I partiprogrammet nämns inte samernas rättigheter och utsatta ställning överhuvudtaget. Klimatomställningen måste även bygga på respekt för mänskliga rättigheter och ta i beaktning den exploatering som sker av urfolks marker. Vi som parti måste säkerställa det samiska folkets kulturella överlevnad, vilket staten lovat att värna, för en rättvis omställning.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 35, under rubriken seriöst företagande, ändra rad 1166-1170 till följande: "Vi vill gå mot ett större gemensamt ägande av gruvbrytningen i Sverige för att säkra ett seriöst arbete och fördela vinsterna till hela befolkningen. Den behöver drivas med ett långsiktigt helhetsperspektiv som ser till

såväl de globala behoven som lokala naturvärden, urfolks rättigheter och den ekonomiska utvecklingen i närområdet.”

Radreferens: 1166

B 698 Vänsterpartiet Kronoberg, Braås-Rottne

Samernas rättigheter i gruvfrågan

Samiska folket har som urfolk en särskild ställning och rättigheter som ska respekteras. Det måste finnas en helhetssyn kring vilka konsekvenser intrång i renbetesområden medför. I stycket på rad 1166-1170 tas frågan om gruvdrift upp i förslaget till partiprogram, dock utan att nämna samernas rättigheter. Det behöver ställas krav på att gruvor betalar för växande miljökostnader och tar hänsyn till naturvärden. Att de som bor i eller använder området får inflytande under tillståndsprocesser, samt att det införs ett stopp för prospektering i skyddade naturområden.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening läggs till efter styckets slut på rad 1170: ”Gruvnäringen måste ta ansvar för miljökostnader och hänsyn ska tas till samernas rättigheter.”

Radreferens: 1170

B 699 Hammarby-Skarpnäck, Linköping, Trosa, m.fl.

Partiprogrammet om gruvdrift

Gruvor och täkter orsakar ofta allvarliga miljöproblem, som hotar både naturen och människors livsmiljö. Att en gruva planeras i skyddade naturområden, att urskog behöver huggas ner eller att grundvatten hotas är idag inte nödvändigtvis hinder för att få starta en gruva enligt dagens lagar.

Vi har, som en konsekvens av detta, bevittnat flera allvarliga miljökatastrofer, och fler är att vänta om vi fortsätter som idag. I Svärträsken ledde två konkurser till en förstörd sjö och hundratals miljoner i saneringskostnader som skattebetalarna får stå för. I Mertainen avverkades 200 hektar urskogsartad skog och fastän gruvplanerna nu är lagda på is på grund av för låga marknadspriser på järnmalm, är skogen borta för alltid. I Lapponia, en av Europas sista vildmarker och klassat som världsarv av UNESCO, finns det långt framskridna planer på gruvdrift i närområdet. Detta skulle dela samebyn Jåhkågasskas område i två, påverka rennäringen och förstöra en sjö med kringliggande skogar. Även Vättern, som ger dricksvatten åt 250 000 människor, hotas av gruvbrytning.

De negativa konsekvenserna av gruvbrytning är många och svåra. Stora områden förvandlas till sterila ökenlandskap, det medför stora koldioxidutsläpp, samt utsläpp av kemikalier till miljön. Allvarliga störningar såsom buller, skakningar och damm påverkar närboende, natur och djur. För samerna innebär gruvorna också en stor påverkan både på traditionell kultur och rennäringen.

Samhället behöver metaller och andra mineraler för många viktiga produkter. Men om de negativa effekterna är för stora måste vi låta hänsyn till människor och miljö gå före. Detta kräver stora förändringar av nuvarande regler och av mineralpolitiken. De regler som ensidigt gynnar gruvindustrin, som att gruvbolagen undantas från vissa skatter – måste avskaffas. Vid all verksamhet måste en avvägning ske mellan samhällsnyttan och kostnaden, inte bara ”kronor och ören”, utan framförallt påverkan på natur, miljö och klimat, samt människors liv och hälsa. Lokalbefolkningens och urfolkens behov och synpunkter ska därtill respekteras.

Föreslår kongressen besluta

att följande formulering läggs till efter rad 1170: "Vi vill se att lagstiftningen kring gruvdrift tydligare sätter miljön och människorna före gruvindustrins vinstintresse. Vi ska samtidigt verka för att återbruk och återvinning av metaller och andra mineraler gynnas framför brytning av nya. Detta är en del av omställningen som skapar nya typer av yrken och arbetstillfällen, där andra försvinner i takt med att gruvdriften minskar."

Radreferens: 1170

Åsa Levin, Haninge, Petar Kotljarevski, Haninge, Göran Johansson, Haninge, Patrik Olofsson, Haninge, Sofia Abukar, Haninge, Felix Elfström, Haninge, Vanja Knocke, Vita Bergen, Leif Åsbrink López, Solna, Marketta Kulju-Guevara, Järfälla, Annica Sjögren, Frölunda, Dali Kovacevic, Haninge

B 700 Enskild

Gruvbrytning måste ta hänsyn till urfolksrätt

Vi är ett antiimperialistiskt parti som länge har kämpat för svensk ratificering av ILO 169. Ett starkt ställningstagande för urfolksrätt måste genomsyra vårt partiprogram. Och den nya industrialiseringen påverkar Sapmi och norra Sverige i allra högsta grad. Gruvbrytning riskerar att vara en dödsstöt för renskötare och andra i Sapmi. Vänsterpartiet måste stå upp för de starka rättigheter som omfattas av ILO 169 som vi länge och med rätta har kämpat för.

Föreslår kongressen besluta

att efter ordet "närområdet." lägga till meningen: "Gruvbrytning ska ske i mycket begränsad omfattning där betoning ska läggas på hänsynstagandet till urfolksrätt samt respekt för naturens egenvärde."

Radreferens: 1170

Laura Jean Purdy, Luleå

B 701 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 6

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är och helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige. Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar. Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen. Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att stycket på rad 1171-1176 ändras på följande sätt: "Jordbrukets långsiktiga hållbarhet och hänsyn till den biologiska mångfalden är viktig för både ekosystemen och Sveriges ekonomiska självständighet. Med fortsatt försämrad biologisk mångfald riskerar vi vår matförsörjning i framtiden och staten har ett särskilt ansvar att se till att landet är tillräckligt självförsörjande med livsmedel. Jordbruksmark är en ändlig resurs som ska skyddas. Det ska vara mer lönsamt att driva ett regenerativt jordbruk med ekologisk odling och kretsloppstänkande, även i småskalig form. Vi ska även utöka möjligheterna att odla i våra städer. Vi kommer att behöva ett långsiktigt skifte mot mer hållbara matvanor för att klara omställningen. All djurhållning ska utgå från att djur är kännande varelser som ska leva goda liv med stärkta rättigheter."

Radreferens: 1171

B 702 Enskild

Det hållbara jordbruket behöver utgå från ett natur- och klimatvänligt jordbruk med regenerativa odlingsmetoder

På rad 1171-1176 kan man läsa:

"Jordbrukets långsiktiga hållbarhet är viktig för både ekosystemen och Sveriges ekonomiska självständighet. Staten har ett särskilt ansvar att se till att landet är tillräckligt självförsörjande med livsmedel. Vi kommer att behöva ett långsiktigt skifte mot mer hållbara matvanor för att klara omställningen. All djurhållning ska utgå från att djur är kännande varelser som ska leva goda liv."

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1171 efter "hållbarhet" infoga: "...behöver utgå från ett natur- och klimatvänligt jordbruk med regenerativa odlingsmetoder". Ny lydelse: "Jordbrukets långsiktiga hållbarhet behöver utgå från ett natur- och klimatvänligt jordbruk med regenerativa odlingsmetoder och är viktig för både ekosystemen och Sveriges ekonomiska självständighet."

Radreferens: 1171

Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik, Monika Sundström, Kramfors, Nina Orefjärd, Kramfors

B 703 Enskild

Det vi alla behöver ska vi fixa tillsammans

Förslaget till nytt partiprogram förespråkar att staten har ett särskilt ansvar att se till att landet är tillräckligt självförsörjande med livsmedel. Jag håller med, däremot så anser jag att det behöver förtydligas att vi även är för offentlig produktion och försäljning av livsmedel för att säkra tillgång till god mat i offentlig verksamhet, till god mat i varje hem och den generella tillgången till mat i kristider. En av anledningarna till att vårt parti skapades 1917 var för att vinstjagande grossister sålde av maten till de högstbjudande i överklassen medan arbetarklassen fick svälta. Detta ska inte få hända igen. Det är dags att vi tar kontrollen över maten.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening på rad 1172-1174: “Staten har ett särskilt ansvar att se till att landet är tillräckligt självförsörjande med livsmedel.” Ersätts med följande mening: “Staten har ett särskilt ansvar att se till att landet och välfärden är tillräckligt självförsörjande med livsmedel. Därför behöver vi utöka den offentliga livsmedelsproduktionen på kommunal, regional och statlig nivå. Offentlig livsmedelsförsäljning till välfärden och privata hushåll ska användas för att bryta den samhällsfarliga och inflationsdrivande privata vinstjakten gällande mat.”

Radreferens: 1172

Robert Armbiad, Växjö

B 704 Enskild

Klimatkrisen

Programförslagets skrivning ger intryck att skiftet ligger långt fram i tiden, men det är nu vi måste sätta igång.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "långsiktigt" stryks

Radreferens: 1174

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 705 Enskild

Djur

Vi saknar politik för djurhållningen i partiförslaget vilket är beklagligt med tanke på partiets engagemang i frågan.

Föreslår kongressen besluta

att man skriver mer i förslaget hur partiet arbetar för att stärka djurskyddet och djurvälferden. Att det är viktigt att djurskyddskontrollerna sker med tät regelbundenhet för att kontrollera att djurfabrikerna håller sig till lagstiftningen

Radreferens: 1175

Emmeli Lindahl, Helsingborg, Claudia Velasquez, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg

B 706 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 7

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige. Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar. Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen. Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att följande stycke läggs till efter rad 1176: "Vi ska utöka arbetet med att återställa våtmarker runt om i landet. Det är ett kostnadseffektivt och naturligt sätt att öka biologisk mångfald, säkra vattentillgång och skapa bättre skydd mot de ökande hoten från extremväder som torka och översvämning."

Radreferens: 1176

B 707 Mora, Norrtälje, Årsta, Örnköldsvik, m.fl.

Förtydliga om skogspolitiken, rad 1177-1183

Rad 1177-1183, i förslaget lydande: "*Hur vi använder skogen har stora och komplexa konsekvenser, som bland annat handlar om hur vi binder kol i naturen och i produkter. Det behövs ett starkt skydd av skog med rika ekosystem och en klok reglering av skogsbruket, som utgår från en helhetssyn och inte ensidiga vinstintressen. Biomassan är en begränsad resurs, särskilt i relation till världens klimatomställning. Det kommer att vara viktigt att prioritera användningen av den klokt.*"

Begreppet "klok" ger ingen vägledning. Här behövs ett starkare fokus på en väg bort från det skadliga kalhyggesbruket.

Föreslår kongressen besluta

att "Skogen ger inkomst, lagrar kol, utgör livsmiljö för djur och växter och är oersättlig för friluftslivet. Det dominerande kalhyggesbruket riskerar idag Sveriges möjlighet att uppfylla klimatmål och mål för biologisk mångfald, liksom skogens möjlighet att utgöra betesmark och plats för rekreation. De återstående urskogarna måste skyddas från avverkning. Produktionsskogarna måste ställas om med fler träarter och brukas kalhyggesfritt. Skogsråvaran ska förädlas till långlivade produkter och endast spill användas för biobränsle eller som ersättning för plast."

Radreferens: 1177

Åsa Levin, Haninge, Kerstin Sagström, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping, Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 708 Strömstad

Skogen är en nationell brännpunkt

Skogen är en mycket stor nationell naturresurs, som i rask takt håller på att förbrukas. I Sverige finns mindre naturlig skog kvar än vad som finns i Amazonas och på Borneo. Kapitalet driver på med avverkningar och förhindrar ett naturnära skogsbruk.

Trakthyggesbruket (Kalhyggena) urgröper mångfalden och gör oss alla fattigare. Vi sågar av den gren vi sitter på. Därför har Sverige idag kvar väldigt lite skyddsvärd skog. Det har gått så långt att skog måste återskapas.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten på rad 1177-1183 med: "Skogen är en nationell brännpunkt mellan behovet av naturskydd och viktiga produkter, inte minst som alternativ till betong i byggverksamhet. Hur vi använder skogen har stora och komplexa konsekvenser, som bland annat handlar om hur vi binder kol i naturen och i produkter. Det behövs ett starkt skydd av skog med rika ekosystem. I EU har man satt ett mål att 30 procent av naturen ska skyddas. Vänsterpartiet ställer sig bakom det målet. De skogar som är gemensamt ägda ska brukas med lång sikt och kontinuitet."

Radreferens: 1177

B 709 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 8

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är och helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige. Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar. Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen. Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att stycket på rad 1177-1183 ändras på följande sätt: "Hur vi använder skogen har stora och komplexa konsekvenser, som bland annat handlar om hur vi binder kol i naturen och i produkter och hur vi skyddar den hotade artrikedom som finns där. Det behövs ett stärkt skydd av kvarvarande

gammelskog och skog med rika ekosystem och en hårdare reglering av skogsbruket, som utgår från en helhetssyn med långsiktigt perspektiv för kommande generationer och inte ensidiga vinstintressen. Det ska däremot vara mer lönsamt att driva ett natur- och klimatvänligt skogsbruk, även i småskalig form. Biomassan är en begränsad resurs, särskilt i relation till världens klimatomställning. Det kommer att vara viktigt att prioritera användningen av den klokt."

Radreferens: 1177

B 710 Gnesta

Seriöst företagande. Skydda fler skogar och minska kalavverkningen.

Skogen är en av de viktigaste resurser vi har för att göra en förändring till att frigöra oss från fossilberoendet. Men i dag skövlas skogen på ett sätt som innebär att onödigt mycket koldioxid frigörs, och markens biologiska mångfald reduceras, framför allt gäller det metoden med monokulturer och kalavverkning. I Tyskland har man insett detta och förbjudit kalavverkning. Detta borde vi på sikt även göra i Sverige och samtidigt skydda fler urskogar eftersom dessa minskar för varje år.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1181 efter ...”ensidiga vinstintressen” lägga till: ”Fler skogar måste skyddas och kalavverkning som metod måste minskas.”

Radreferens: 1181

B 711 Älvsjö-Fruängen

Bostadspolitiken behöver en rubrik

I förslaget till partiprogram beskrivs bostadspolitiken under rubriken ”Infrastruktur”. Partiet har en välkommen ambition om att bredda väljarbasen, men mätning efter mätning visar att de som överväger att rösta på Vänsterpartiet framförallt är unga kvinnor i storstadsområden. För den yngre generationen, inte minst i städerna, är den misslyckade bostadspolitiken kanske det mest konkreta och vardagsnära problemet som kräver politiska lösningar.

Priserna på bostadsrätter har under lång tid ökat i snabbare takt än vad löneökningarna vilket gör att det för många är väldigt svårt att spara ihop till en kontantinsats. Eftersom allmännyttan och andra bolag med hyresrätter aktivt har utarmats av högerpolitiken är dessutom ett förstahandskontrakt i en hyresrätt en omöjlighet för många. Därför hänvisas de flesta till en dyr och osäker andrahandsmarknad som i sig bidrar till svårigheten att skaffa ett tryggt och stabilt boende.

För att visa att vi tar bostadssituationen för den eller de yngre väljare som överväger att rösta på Vänsterpartiet och därför kikar på vårt partiprogram behöver ordet ”bostad” synas i en rubrik.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rubriken ”Infrastruktur” på rad 1184 till: ”Infrastruktur och bostadspolitik”

Radreferens: 1184

B 712 Vänsterpartiet Göteborg

I partiprogrammet byta ut fossilfritt mot förnybart

Partiprogram Motioner B

I förslaget till nytt partiprogram som programkommissionen presenterat nämns på flera ställen att samhället när det gäller energiproduktion måste bort från ett fossilt beroende. De skriver till exempel på rad på rad 1158 "... god tillgång till fossilfri energi ...", på raderna 1161-1162 "... strategiska teknikskiften som behövs i industrin för att komma ur fossilberoende ..." och på rad 1187-1188 "... ta landet ur beroendet av importerad fossil energi. ...".

I begreppet "fossilfri" ingår uppenbarligen kärnkraft. Uran, som är råvaran i kärnkraftverk, är inte fossil och räknas alltså in i begreppet "fossilfri" som möjlig energiråvara. Ingenstans i förslaget finns ens en antydning att kärnkraft inte skall användas. Ingenstans i Programkommitténs förslag till partiprogram nämns heller begreppet "förnybar".

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1185 ändra "En radikal utbyggnad av elproduktionen [...]" till: "En radikal utbyggnad av den förnybara elproduktionen [...]"

Radreferens: 1185

B 713 Trosa, m.fl.

Mot 100% Förnybart 8

Under kommande programperiod kommer energi och val av energikällor vara återkommande frågor inom politik och samhällsutveckling. Det nya partiprogrammet måste vara tydligt med var Vänsterpartiet står i denna fråga. Ett skifte där fossil energi fasas ut som ett led i uppsatta klimatmål greppar också partiets inställning till andra energikällor. Lika självklar som utveckling av förnybar energi är ska avveckling av kärnkraft vara i Vänsterpartiets politik. Vi ser att nuvarande sex kärnkraftverk succesivt ersätts av energi från förnybara energikällor. Några andra kärnkraftverk kommer inte driftsättas eller nya byggas. Partiprogrammet ska ge utrymme för denna övergång till 100% förnybart.

En radikal utbyggnad av förnybar elproduktionen är avgörande för Sveriges klimatomställning, krisberedskap och ekonomiska utveckling.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till ordet "förnybar"

Radreferens: 1185

Lisbeth Henriksson, Linköping, Kerstin Sagström, Linköping, Matti Leino, Norrtälje

B 714 Karlstad

I Sverige använder vi mycket el per person internationellt

Vi behöver använda den el vi producerar till rätt saker. I Sverige använder vi cirka 15 000 kWh el per invånare och år, och ligger därmed högt internationellt sett. Vi har den tredje högsta förbrukningen i Europa. En utbyggnad av elproduktionen måste kombineras med energieffektivisering för att göra energianvändningen så ekonomiskt effektiv som möjligt för användarna och samtidigt så hållbar som möjligt.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten i rad 1185 från ”En radikal utbyggnad av elproduktionen” till: ”En radikal utbyggnad av elproduktionen och ett program för energieffektivisering”

Radreferens: 1185

B 715 Enskild

Avveckla kärnkraft

Förslaget hänvisar till forskningen men det går inte att läsa några konkreta förslag. Vi driver konsekvent frågan om att avveckla kärnkraft till förmån av nya tekniska lösningar som finns till exempel i andra länder såsom Danmarks Copenhill och exempelvis svampstäder.

Föreslår kongressen besluta

att i rad 1188 skriva en ny mening efter ”fossil energi”: ”Vi driver konsekvent frågan om att avveckla kärnkraft till förmån av nya tekniska lösningar.”

Radreferens: 1188

Emmeli Lindahl, Helsingborg, Claudia Velasquez, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Halil Büyükkaya, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ola Wiksten, Helsingborg, Ulla Thell, Helsingborg, Rebecca Thell, Helsingborg, Monica Davidson, Helsingborg

B 716 Vänsterpartiet Göteborg, Hammarby-Skarpnäck, Norrtälje, Nyköping, Sundsvall, Trosa, Örnsköldsvik, m.fl.

Omformulering om energi med tillägg nej till ny kärnkraft, rad 1188-1190

Texten på de aktuella raderna är otydlig och visar inte hur Vänsterpartiet ser på utvecklingen framåt vad gäller elproduktion. Det behövs en förklaring om vilka energikällor som ska ersätta den fossila energin och minska klimatpåverkan. Att inte tydligare uttrycka en önskad inriktning öppnar för olika lösningar, även kärnkraft. Energifrågorna är centrala i klimatomställningen och en tydlighet är viktig både i politiken på olika nivåer och för väljare. Texten bör också visa på att ställningstaganden ska vara grundade på hållbarhet ur flera aspekter.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1188 efter ”fossil energi” till och med rad 1190 fram till ”Nya projekt” ersätts med: ”Vänsterpartiet arbetar för ett samhälle med hållbar energiförsörjning ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. För att minska beroendet av fossil energi krävs stora satsningar på förnybar energi, energieffektivisering och energihushållning. Vänsterpartiet säger nej till ny kärnkraft. Det är inte bara en osäker och riskfylld energikälla, den är också dyr och försvårar omställningen till en förnybar energiproduktion. Det finns inte heller någon säker metod för slutförvaring av det radioaktiva avfallet. Vi säger också nej till prospektering och brytning av uran i Sverige”.

Radreferens: 1188

Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 717 Vänsterpartiet Uppsala län, Uppsala

Kärnkraft

Vi ser inte kärnkraft som en realistisk lösning på de akuta klimatproblemen, varken ekologiskt eller ekonomiskt. Vi stödjer därför programkommissionens reservant Bartholdson i förslaget att byta ut raderna 1188-1190 i programförslaget. Med en smärre ändring i Bartholdsons text, för att tillägga att uranbrytning är ett problem även om det sker utanför Sverige.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1188-1190 ersätts med: ”För att komma så långt det går de närmaste årtiondena vill vi se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp och utbyggnad av förnyelsebara energikällor. Vi avvisar satsningar på ny kärnkraft då avfallsfrågan inte har någon säker lösning, konsekvenserna av en olycka eller ett haveri kan bli katastrofala, uranbrytning utgör ett allvarligt miljöhot och ny kärnkraft i Sverige kommer att medföra en stark press på att starta uranbrytning även här.”

Radreferens: 1188

B 718 Södertälje

Avvisa utbyggnad av ny kärnkraft

Vi vill att partiprogrammet ska poängtera vikten av att satsa på förnybar energi och avvisa utbyggnad av ny kärnkraft.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta skrivningen på rad 1188–1190 med: ”För att komma så långt det går de närmaste årtiondena vill vi se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp och utbyggnad av förnyelsebara energikällor. Vi avvisar satsningar på ny kärnkraft då avfallsfrågan inte har någon säker lösning, konsekvenserna av ett haveri kan bli katastrofala, kostnaderna för staten överblickbara samt för att ny kärnkraft kan medföra stark press att starta uranbrytning i Sverige. I ett osäkert politiskt läge kan dessutom kärnkraftverk bli ett mål i krigs- eller terrorsituationer.”

Radreferens: 1188

B 719 Ludvika

Förtydliga Vänsterpartiets hållning i miljö- och klimatfrågor

Att ställa om vårt samhälle så att vi tar hänsyn till miljö och klimat är en förutsättning för att människor i Sverige och världen ska kunna leva ett gott liv. På några ställen i förslaget till partiprogram tycker vi att formuleringarna som rör miljö och klimat skulle kunna vässas.

Föreslår kongressen besluta

att den mening som börjar på rad 1188 och slutar på rad 1190 formuleras om till: ”För att komma så långt det går de kommande årtiondena, vill vi se en ny energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp och utbyggnad av förnybara energikällor. Vi avvisar satsningar på ny kärnkraft då

avfallsfrågan inte har någon säker lösning. Konsekvenserna av en olycka eller ett haveri kan bli katastrofala. Ny kärnkraft skulle också medföra en stark press på att starta uranbrytning i Sverige.”

Radreferens: 1188

B 720 Kinda

Nej till kärnkraft i förslaget till partiprogram

Motivering: I stycket om energin vill vi att vi använder ordet ”förnyelsebara” om framtidens utbyggnad av energin samt att vi avvisar utbyggnad av ny kärnkraft.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1188-1190 ersätts med följande text: ”För att komma så långt det går de närmaste årtiondena vill vi se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp och utbyggnad av förnyelsebara energikällor. Vi avvisar satsningar på ny kärnkraft då avfallsfrågan inte har någon säker lösning, konsekvenserna av en olycka eller ett haveri kan bli katastrofala samt för att ny kärnkraft kommer att medföra en stark press på att starta uranbrytning i Sverige.”

Radreferens: 1188

B 721 Vita Bergen, Västra Södermalm

Endast förnybar energi är hållbar i det längre perspektivet

Fossila bränslen orsakar utsläpp av växthusgas och driver på klimatförändringar. Att fasa ut användandet av fossila bränslen är de flesta partier eniga om. Oenigheten gäller vad som i stället ska täcka vårt energibehov framöver. Ordet fossilfri använder partier som ser positivt på kärnkraft som en långsiktig lösning, det gör inte vi, och det borde framgå i vårt partiprogram. Vår intention är att ställa om samhället för att långsiktigt kunna leva inom de planetära gränserna. Formuleringen om ”att komma så långt det går de närmsta årtiondena” låter därtill aningens uppgiven.

Det är ju såklart sant att kärnkraften inte bidrar till utsläpp av växthusgas men avfallet är otroligt farligt och det finns ännu inget säkert sätt att förvara avfallet under det tusentals år de det kan skada människor, djur och natur. Vår vision bör därför fortsatt vara att framtiden bör byggas med förnybar energi.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1188 ”För att komma så långt det går de närmaste årtiondena vill vi se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp” ersätts med meningen: ”Vi vill se en energipolitisk strategi som bygger på förnybar el och låga klimatutsläpp.”

Radreferens: 1188

B 722 Jönköping

Kärnkraften ska bort

Vänsterpartiet kan inte ha ett partiprogram där man inte tar ställning till kärnkraft som energikälla. Det finns inga faktabaserade argument för att bygga ny kärnkraft i Sverige. Däremot finns det en rad faktabaserade argument mot ny kärnkraft. Miljö- och hälsofarligt, obehövt, dyrt, för liten utsläppsminskning, för sent på grund av långa byggtider, stora risker vid attentat/cyberattacker, uranbrytning, evig slutförvaring, plutonium i orätta händer.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1188-1190 ändras i enlighet med Bertil Bartholdsons reservation

Radreferens: 1188

B 723 Nacka

Stäng till dörren ordentligt mot kärnkraft

Framtidens samhälle behöver utgå från förnyelsebara energislag som vatten-, sol- och vindkraft. För att det ska fungera behövs lagringskapacitet i batterier och grön vätgas. Energieffektiviseringar behöver också räknas in. Energin ska användas sparsamt med fokus på att klara av klimatomställningen och värna naturens ändliga resurser.

Vi ser att kärnkraften spelat ut sin roll genom att den idag är för dyr, exploaterar natur med dagbrott och sprider radioaktivitet genom bland annat bränslehantering och avfallslagring. Risken för haveri var tidigare beräknad till osannolik och ändå har det förekommit ett flertal reaktorhaverier. Det förändrade klimatet är också en stor osäkerhetsfaktor utifrån reaktorns behov av förutsägbara och säkra förutsättningar, det ger inte det framtida klimatet.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1188 till 1193 som nu lyder så här: "För att komma så långt det går de närmaste årtiondena vill vi se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp. Nya projekt behöver jämföras i miljökonsekvenser och säkerhet över hela sin livscykel. Vi ser el och värme som en del av Sveriges infrastruktur, där investeringar och priser behöver utgå från samhällsekonomiska mål." Till följande ny text: "För att komma så långt det går de närmaste årtiondena vill vi se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp och energieffektiviseringar. Nya projekt behöver jämföras i miljökonsekvenser och säkerhet över hela sin livscykel. Vi ser el och värme som en del av Sveriges infrastruktur, där investeringar och priser behöver utgå från samhällsekonomiska mål. Det utesluter ny kärnkraft av både ekonomiska, säkerhetsmässiga och framförallt ekologiska skäl."

Radreferens: 1188

B 724 Enskild

Det vore bra om fel blev rätt i kärnkraftsfrågan

Förslaget till nytt partiprogram kan (om man vill tolka det så) öppna upp för en möjlig positionsförflyttning i kärnkraftsfrågan, men jag vill med denna motion föreslå att programmet explicit uttrycker att Vänsterpartiet ser kärnkraften som en viktig del i klimatomställningen. Det tror jag är avgörande för civilisationens fortlevnad. Vi kan inte behålla en förlegad teknikfientlig och bakåtsträvande näbbstövelsposition som baserades på hur världen såg ut på 1960- och 70-talen. Det vore därför bra om fel blev rätt och att kongressen med stark och klar stämma uttrycker "vi hade fel i kärnkraftsfrågan".

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1190 efter meningen "... vill vi se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp" lägga till följande mening: "I denna strategi spelar all befintlig fossilfri

energiproduktion en avgörande roll och vi är inte främmande för att bygga ut kärnkraften ytterligare."

Radreferens: 1190

Peter Wiberg, Borås

B 725 Vänsterpartiet Göteborg

I partiprogrammet byta ut fossilfritt mot förnybart 2

I förslaget till nytt partiprogram som programkommissionen presenterat nämns på flera ställen att samhället när det gäller energiproduktion måste bort från ett fossilt beroende. De skriver till exempel på rad på rad 1158 "... god tillgång till fossilfri energi ...", på raderna 1161-1162 "... strategiska teknikskiften som behövs i industrin för att komma ur fossilberoende ..." och på rad 1187-1188 "... ta landet ur beroendet av importerad fossil energi. ...". I begreppet "fossilfri" ingår uppenbarligen kärnkraft. Uran, som är råvaran i kärnkraftverk, är inte fossil och räknas alltså in i begreppet "fossilfri" som möjlig energiråvara. Ingenstans i förslaget finns ens en antydning att kärnkraft inte skall användas. Ingenstans i Programkommitténs förslag till partiprogram nämns heller begreppet "förnybar".

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1190 efter ordet "klimatutsläpp" lägga till: "och arbetar för en successiv avveckling av kärnkraften."

Radreferens: 1190

B 726 Gnesta

Infrastruktur - Utbyggnad av kärnkraft endast i undantagsfall

I partiprogrammet står att vi ska arbeta för en omställning som möjliggör elektrifiering som kan ta landet ur beroendet av fossil energi. "Nya projekt behöver jämföras i miljökonsekvenser och säkerhet över hela sin livscykel". Här anar man att även kärnkraft ingår. Ett tydligare ställningstagande när det gäller kärnkraft behövs.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1191 efter "...över hela sin livscykel" lägga till en ny mening: "Det gäller särskilt kärnkraften som endast undantagsvis bör byggas ut."

Radreferens: 1191

B 727 Vänsterpartiet Göteborg

Annat stycke om energi med tillägg nej till kärnkraft

Vi upplever att texten på de aktuella raderna är otydlig och inte visar hur Vänsterpartiet ser på utvecklingen framåt vad gäller elproduktion. Det behövs en förklaring om vilka energikällor som ska ersätta den fossila energin och minska klimatpåverkan. Att inte tydligare uttrycka en önskad inriktning öppnar för olika lösningar, även kärnkraft. Energifrågorna är centrala i klimatomställningen och en tydlighet är viktig både i politiken på olika nivåer och för väljare. Texten bör också visa på att ställningstaganden ska vara grundade på hållbarhet ur flera aspekter.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta meningen som börjar på rad 1191 och avslutar på rad 1193 med följande: "Vänsterpartiet arbetar för ett samhälle med hållbar energiförsörjning ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. För att minska beroendet av fossil energi krävs stora satsningar på förnybar energi, energieffektivisering och energihushållning. Vänsterpartiet säger nej till kärnkraft. Det är inte bara en osäker och riskfylld energikälla, den är också dyr och försvårar omställningen till en förnybar energiproduktion. Det finns inte heller någon säker metod för slutförvaring av det radioaktiva avfallet. Vi säger också nej till prospektering och brytning av uran i Sverige. Utifrån riskerna för miljö och hälsa är det heller inte försvarbart att importera uran från andra länder."

Radreferens: 1191

B 728 Vänsterpartiet Kronoberg, Braås-Rottne

Förnybart för en hållbar framtid

Klimatomställningen kräver att vi satsar på effektiva och förnybara energisystem utan farliga restprodukter. Att Vänsterpartiet förespråkar förnybar energi är centralt för att tydligt påvisa att vi tar ansvar för såväl miljö som framtida generationer. Vi behöver i partiprogrammet understryka att kärnkraft inte är ett alternativ och det behöver framgå att ett samhälle med förnybar energiförsörjning är Vänsterpartiets mål.

I förslaget till nytt partiprogram saknas ett tydligt ställningstagande för förnybar energi.

Föreslår kongressen besluta

att det i stycket som behandlar infrastruktur infogas följande: "Vänsterpartiets mål är ett samhälle med 100 procent förnybar energiförsörjning."

Radreferens: 1184

B 729 Enskild

Förslag till ändringar och tillägg i förslagen till partiprogrammet för Vänsterpartiet del 3

Se B 214

Det torde vara uppenbart för alla att vi idag i Sverige lever i städer, där befolkningen är starkt segregerad efter språkliga, kulturella, etniska, sociala skiljelinjer. Ingenstans i Johan Lönnroths och Stig Henrikssons programförslag finns något om detta stora problem.

Någonstans i de programförslag som föreligger bör något av ovanstående rader finnas med: Dagens bostadspolitik medför social segregation och diskriminering som befrämjar främlingsfientlighet, rasism och kvinnoförtryck. Bostadssegregationen måste därför envetet bekämpas. Vänsterpartiet kämpar för en politik som upphäver den nuvarande bostadssegregationen.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen "Dagens bostadspolitik medför social segregation och diskriminering som befrämjar främlingsfientlighet, rasism och kvinnoförtryck. Bostadssegregationen måste därför envetet

bekämpas. Vänsterpartiet kämpar för en politik som upphäver den nuvarande bostadssegregationen." införs i partiprogrammet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Hans Arvidsson, Västra Södermalm, Eili Hirdman, Västra Södermalm, Eddy Östling, Västra Södermalm, Yngve Sundblad, Västra Södermalm

B 730 Enskild

Lyft fram hyresrätten

Staten har subventionerat ränteavdrag för lyxbostäder och ROT-avdrag för nya villakök nog nu. Staten ska inte också ta ansvar för andra renoveringar av bostäder i ägda boendeformer. Det är viktigt att vi understryker hyresrättens särskilda roll i bostadspolitiken.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1198-1199 som börjar med "Staten behöver ta" ändras till: "Staten behöver ta huvudansvaret för att stärka investeringarna i byggande, upprustning och energieffektivisering av hyresbostäder."

Radreferens: 1198

Hanne Krogfjord, Östersund, Nisse Sandqvist, Östersund

B 731 Vänsterpartiet Göteborg

Stärk hyresgästers inflytande

Flera decennier av passiv bostadspolitik har skapat en trasig bostadsmarknad där hyresgästerna får betala det högsta priset. Utvecklingen innebär att hyresvärdarnas makt stärkt på bekostnad av hyresgästerna. Idag riskerar en hyresgäst att få chockhöjda hyror i samband med en renovering.

Högern målar ut hyresgäster som grupp som "kriminella" och lägger lagförslag som tvingar in hyresgästen i ett angivarsamhälle för att inte riskera att bli vräkt. Utöver att hyresbostaden är skattemässigt förfördelad så är hyresgästens rättigheter också det. Vänsterpartiet står upp för ett samhälle där också hyresgästens rättigheter tillvaratas och där hyresgäster ska ha rätt att påverka sitt boende.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1200 lägga till meningen: "Hyresgäster ska känna sig trygga i sitt boende, därför vill vi stärka hyresgästinflytandet."

Radreferens: 1200

B 732 Vänsterpartiet Göteborg

Har allmännyttan spelat ut sin roll?

Flera decennier av passiv bostadspolitik har skapat en trasig bostadsmarknad. Bostadsbrist, trångboddhet och höga hyror är en följd av att staten inte tagit sitt bostadspolitiska ansvar och att kommuner misslyckats med sitt bostadsförsörjningsansvar. Allmännyttan har historiskt varit ett av våra viktigaste politiska verktyg för att säkerställa allas rätt att ha någonstans att bo, men sedan allbolagen 2011 har allmännyttan mer och mer liknat

vilket vinstdrivande bostadsföretag som helst. Allmännyttan behöver befrias från sitt krav på affärsmässighet så att den kan återta sin roll samhällsbyggande aktör.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1200 lägga till meningarna: "Vår gemensamt ägda Allmännyttan behöver stärkas. Allmännyttan ska i första hand ha ett samhällsansvar och inte styras av affärsmässiga principer."

Radreferens: 1200

B 733 Vänsterpartiet Gävleborg

Infrastruktur - bostadsbyggande

Bostadsbyggandet är en hörnsten i vårt välfärdssamhälle och byggandet av hyresrätter som de flesta har råd med kräver statliga investeringar som är hållbara över tid. Tillfälliga stöd som ett investeringsstöd är kortsiktigt och kan lätt tas bort vid ett regimskifte.

Ett produktionsstöd är dock ingen garanti för rimliga hyror, därför är det viktigt att slå vakt om det kollektiva hyresförhandlingssystemet där parterna på bostadsmarknaden förhandlar om vad som är rimliga hyror. Det är också en garant för att stoppa marknadshyror.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1200 lägga till: "Vi slår vakt om det kollektiva hyresförhandlingssystemet och motverkar alla former av marknadshyror."

Radreferens: 1200

B 734 Kungsholmen

Främja kooperativa hyresrätter

I en tid där bostadsbristen har blivit fast cementerad och inte längre är en temporär verklighet utan har gett en hel generation av unga en lycka till-klapp på axeln och där ensamstående föräldrar, pensionärer och nysvenskar också är hårt drabbade så krävs det att vi som parti skapar lösningar som är baserade på verklighetens problem. Därför behöver vi svara upp på problemen med den förda marknadsstyrda bostadspolitiken och därmed "marknadiseringen" av allt ifrån hur kommuner arbetar med markanvisning och detaljplanering till renoveringar, hutlösa presumtionshyror, växande andrahandsmarknad med mera. Många av dessa problem har partiet lokalt liksom nationellt ett svar på.

Men något där vi kan bättre på är frågan om *vad* vi ska bygga. Allmännyttan är inte längre vad det en gång var. Med nya allbo-lagen som trädde i kraft för över 10 år sedan så klargjordes att det klockrena verktyget med att tillskapa och förvalta bostäder utan vinstintresse inte längre gick. Allmännyttan ska nu istället agera vinstdrivande likt privata aktörer på bostadsmarknaden. Nu senaste åren ser vi också hur olika hyresvärdars framställan vad gäller hyreshöjningar har varit rekordhög. Inte nog med att privata fastighetsägare yrkar på +10%, även allmännyttiga bostadsbolag gör detta. Allmännyttiga Gotlandshem yrkade hösten 2023 exempelvis på 17% i hyreshöjning.

Visst påverkas hyresnivåerna (eller snarare hur mycket bolaget vill höja hyran) något beroende på ägardirektivet, det vill säga om det är en borgerlig eller socialistisk majoritet som styr kommunen men det är fortfarande ett vinstintresse inblandat och inte "tillförlitligt" nog (att en röd majoritet ska vinna varje val, i

alla kommuner med en allmännytta).

Utöver hyresnivåerna - både vad gäller hyreshöjningar och de höga nyproduktionshyrorna (presumtionshyror) - så ser vi hur bostadsbolag systematiskt arbetar med mer eller mindre omfattande "renovräkningar". Det vill säga att med stöd av bruksvärdesprincipen så gör hyresvärdar en "onödig" standardhöjning i ett hem när det ska stamrenoveras eller när den tomläggs. Dessa standardhöjningar medger sedan en möjlighet att höja hyran kraftigt i förhandling med Hyresgästföreningen.

Omfattande renoveringar av eftersatta miljonprogramsområden har pågått i många år nu med följderna att beståndet av lägenheter med överkomliga hyror är på väg att renoveras bort. Detta har även lyckats locka till sig utländska riskkapitalbolag som ser detta som en väldigt förmånlig affär.

Varför ska vi, som ett socialistiskt parti, vilja att fler ska bo på detta sätt?

En lösning borde vara kooperativa hyresrätter, genom ägarmodellen (det vill säga att en förening centralt äger fastigheter, istället för hyresmodellen med dess "blockhyrning" av en fastighet som medför högre hyror). Man får hyresnivåer som är till "självkostnadspris", fritt från spekulation från riskkapitalister och där man genom stadgeskrivningar även kan skydda mot framtida utförsäljningar och ombildningar. Funkar det som det ska så innebär det dessutom en lägre hyra än jämförbara hyresrätter och en klart lägre insats än jämförbara bostadsrätter.

Ett gott exempel på kooperativa hyresrätter genom ägarmodellen är SKB (Stockholms Kooperativa Bostadsförening) som senaste tio åren har haft en snitthöjning av hyran på 1,1%. En höjning som ligger strax under inflationen dessutom - långt lägre än vad något bostadsbolag, privat som allmännyttigt kan erbjuda. Boende inom den kooperativa hyresrätten har även stort självbestämmande och boinflytande (precis som i bostadsrätten) och står sig bättre än den "vanliga" hyresrätten, där boinflytande kan tecknas i begränsad form mellan en hyresgästförening och hyresvärd.

Tyvärr är den kooperativa hyresrätten idag en missgynnad boendeform när det kommer till att tillskapa nya lägenheter, vilket rent ekonomiskt vilket leder till att nyproduktionshyrorna och insatserna är högre än vad de kan vara. Några exempel på detta är 1) att lagfartskostnaderna vid förvärv av fastighet (1,5% för bostadsrättsföreningar men 4,5% för kooperativa hyresrätter), 2) att en lägenhet inte kan ses som säkerhet vid lån för insatser (blancolån med högre ränta istället för bostadsrättens vanliga bolån) och 3) ofördelaktiga lån för byggande (okunskap bland många banker samt ogenerösa kreditgarantier från Boverket). Allt detta beror delvis på politisk okunskap och för att den kooperativa hyresrätten ansågs som en experimentell boendeform fram till år 2002 då boendeformen fick sig en egen lag. Dock kvarstår det att den kooperativa hyresrätten som boendeform regleras lite av ett lapptäcke av olika lagar där ingen ordentlig översyn har gjorts för att gagna boendeformens fulla potential.

Låt oss därför tillsammans som parti verka för fler bostäder utan vinstintresse, fler bostäder med boinflytande och fler bostäder som är skyddade från spekulation. Kooperativa hyresrättens tidiga historia (där den växte fram under 1900-talets första hälft med SKB, Riksbyggen och HSB i tätorten) är starkt sammankopplat med att man just i bostadskrisens tid och med hög arbetslöshet (för byggarbetare) ville tillskapa just det ovannämnda.

Låt oss därför tillsammans som parti skapa bättre förutsättningar för befintliga liksom framtida kooperativa hyresrätts-aktörer så att fler kan bo i bostäder utan vinstintresse, med boinflytande och utan någon spekulation!

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1200 efter "med rimliga hyror." lägga till: "Den kooperativa hyresrätten ska även ges möjlighet att utvecklas och främjas vid nyproduktion."

Radreferens: 1200

B 735 Lerum

Bygg bra billiga bostäder

Bostaden är en grundläggande rättighet som skapar en trygghet för individen och därmed minskar utsatthet, hemlöshet, våld, kriminalitet och missbruk. För att kunna ha ett fungerande liv och möjlighet att arbeta och ha familj behöver man en bostad. Idag är det många som är bostadslösa, ungdomar som har svårt att kunna flytta hemifrån, par som vill skiljas osv. Det är också många barn som lever i familjer som är bostadslösa. Det borde lagstiftas så det är garanterat att ett barn alltid har en bostad.

Föreslår kongressen besluta

att i rad 1200 lyfta in följande stycke: "Bygga bra billiga bostäder är en av de viktigaste frågorna för en god samhällsutveckling. Bostaden är grundläggande för att kunna leva ett normalt och socialt liv. Behovet av byggandet är brett men tonvikten ska ligga på små billiga lägenheter, där det idag råder mycket stor brist. Det är viktigt att man prioriterar småskaligt med låga byggkostnader men med god kvalitet på material och konstruktion, för att kunna sätta låga hyror för de som har svårt att hitta en rimlig bostad."

Radreferens: 1200

B 736 Enskild

Infrastruktur

Vi har sett hur den livsmiljö som omger oss har stor betydelse för hur människorna som lever där uppfattar sig själva och varandra. Det stod klart redan under den s.k. Miljonprogramseran. Nu bygger man i Norra Sverige former för det man kallar Gestaltad livsmiljö som ett verktyg för att göra det attraktivt för familjer att flytta dit jobben finns. Det har även skett med stor framgång i områden som tidigare pekats ut av polisen i Göteborg som "utsatta" och problemområden och nu inte är listade längre. Gårdstensbostäder har lyckats utmärkt med just gestaltad livsmiljö som en åtgärd, likaså Lövgärdet, en annan stadsdel som arbetat medvetet i samarbete med sina boende.

1%-målet för konstnärlig gestaltning som alltid har ett bör i rekommendationen, menar jag ska bli tvingande. Då konstnärer som efterfrågar lön, ersättning - helt enkelt betalt för sitt exklusiva kunnande oftast möts med mummel om stipendier, oavsett färg på kulturminister så är det en väg att gå för den kader, bild- och formkonstnärer, som tillhör de sämst betalda. Dessutom ger konstnärlig gestaltning kvalitet till den gestaltade livsmiljön. Det går även utmärkt att anlita konstnärer i arbetet som helhet. Något som stod nämnt i kulturutredningen, men förmodligen glömts bort.

Föreslår kongressen besluta

att före "Bostäderna behöver..." vid 1201 göra följande tillägg: "Vi ser Nationella rådet för Gestaltad livsmiljö som en viktig aktör i den gröna omställningen. Det s.k. 1%-målet för konstnärlig utsmyckning bör bli tvingande."

Radreferens: 1201

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 737 Hammarby-Skarpnäck

Vikten att ha naturen nära – del 1

Den vardagsnära naturen är en viktig resurs för en god och jämlik hälsa.

Exponering för stadsgrönska leder till förbättrad psykisk hälsa, ökad fysisk aktivitet och minskad dödlighet. De positiva hälsoeffekterna av stadsgrönska är oftast mest påtagliga i socialt utsatta områden. Skillnader i fysisk aktivitet mellan olika befolkningsgrupper minskar när det finns goda möjligheter att röra sig utomhus. Rapporten visar också att en tidig kontakt med natur främjar barns utveckling, fysiska och mentala hälsa, samt lägger en grund för naturvistelse senare i livet. Källa: WHO

Grönska i städerna har många funktioner, exempelvis att ta hand om dagvattnet, rena luften och dämpa buller. Grönskan bidrar även med att sänka temperaturen både inomhus och utomhus under sommarhalvåret, vilket kan bli livsviktigt i framtiden i vårt allt varmare klimat.

Vegetation i staden skyddar även mot farliga UV-strålar genom att bidra med skugga. Källa: Boverket

Sommaren 2018 beräknas 700 personer i Sverige ha dött av värmeböljan. Källa: SvD

Och 61 000 européer kan ha dött under värmeböljan 2023 enligt studie. Källa: DN

Även för bevarandet av biologisk mångfald är grönska i staden en viktig del. Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att texten "skyddande grönska" läggs till på rad 1202 och meningen därmed ska lyda: "Bostäderna behöver vara en del av ett större samhällsbygge, där vi skapar goda boendemiljöer med skyddande grönska, mötesplatser, service och arbetsplatser."

Radreferens: 1202

B 738 Hammarby-Skarpnäck

Vikten att ha naturen nära – del 2

Den vardagsnära naturen är en viktig resurs för en god och jämlik hälsa.

Exponering för stadsgrönska leder till förbättrad psykisk hälsa, ökad fysisk aktivitet och minskad dödlighet. De positiva hälsoeffekterna av stadsgrönska är oftast mest påtagliga i socialt utsatta områden. Skillnader i fysisk aktivitet mellan olika befolkningsgrupper minskar när det finns goda möjligheter att röra sig utomhus. Rapporten visar också att en tidig kontakt med natur främjar barns utveckling, fysiska och mentala hälsa, samt lägger en grund för naturvistelse senare i livet. Källa: WHO

Grönska i städerna har många funktioner, exempelvis att ta hand om dagvattnet, rena luften och dämpa buller. Grönskan bidrar även med att sänka temperaturen både inomhus och utomhus under sommarhalvåret, vilket kan bli livsviktigt i framtiden i vårt allt varmare klimat.

Vegetation i staden skyddar även mot farliga UV-strålar genom att bidra med skugga. Källa: Boverket

Sommaren 2018 beräknas 700 personer i Sverige ha dött av värmeböljan. Källa: SvD

Och 61 000 européer kan ha dött under värmeböljan 2023 enligt studie. Källa: DN

Även för bevarandet av biologisk mångfald är grönska i staden en viktig del. Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att följande stycke läggs till efter rad 1203: "Närheten till naturen är central för oss människor. Grönska i stadsmiljö hjälper till att skydda oss mot det allt varmare klimatet, skogen har bevisad positiv effekt på vår hälsa och naturen är en plats som välkomnar alla. Även framtida generationer har rätt till en rik natur och därför är det vår plikt att värna naturen och säkerställa att den finns nära oavsett var i Sverige vi bor."

Radreferens: 1203

B 739 Hägersten

Att skapa en mer demokratisk stadsbyggnadsprocess på människans villkor inte de satta av kortsiktiga ekonomiska intressen.

Nuvarande text i förslaget till partiprogram är otydlig och visar ingen riktning för hur vi ska ta oss ur de svängningar som sker i samhällsplaneringen till följd av konjunkturen. Vi behöver i vårt partiprogram visa att vi har en riktning och en idé för hur vi vill skapa en mer robust planering som står stabil när ekonomin skälver. På det sättet kan vi också stärka kommunernas egenmakt i planeringen och skapa förutsättningar för en mer demokratisk stadsplanering.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 1203-1204 från "Planeringen behöver en genuin demokratisk förankring och utgå från människors kärlek till platsen man bor på." till: "Planeringen ska demokratiskt utgå ifrån människans och samhällets behov, inte styras av kortsiktiga ekonomiska intressen och konjunktorens skiftningar. Där kommunal planering ska ges redskap för att proaktivt planera sin bostadsförsörjning och stadsutveckling på sina egna medborgares villkor, inte exploatörernas."

Radreferens: 1203

B 740 Vänsterpartiet Gävleborg

Bryt boendesegregationen

På rad 1205 står det att vi vill bryta upp överklassens segregation och skapa en blandning av hustyper mm. Vad som menas med överklassens segregation är luddigt. Det känns som om det handlar om boendet i delar av våra storstäder och är inte applicerbart på de flesta kommuner i Sverige. Boendesegregationen finns i väldigt många kommuner men ser olika ut.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1205 formuleras om enligt följande: "...vi vill bryta boendesegregationen och skapa en blandning av hustyper och upplåtelseformer."

Radreferens: 1205

B 741 Ludvika

Ersätt vaga klassbegrepp med tydliga beskrivningar

Klassamhället är lika aktuellt idag som någonsin, med snabbt ökande socio-ekonomiska klyftor och växande orättvisor i samhället. Men de gamla klassbegreppen som ”överklass” och ”borgarklass” framstår ofta som vaga och oprecisa när man tillämpar dem på människor i dagens samhälle. För många människor är det inte tydligt vilka som avses med ”borgarklass” och ”överklass”. Det är viktigt att partiprogrammet är lätt att förstå även för den som inte är van vid att tänka i klasstermer.

Därför tycker vi att partiprogrammet ska beskriva i enkla och lättbegripliga ord vad som menas.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”överklassens segregation” på rad 1205 ändras till: ”den segregation som drivits fram av de mest privilegierade i samhället.”

Radreferens: 1205

B 742 Vänsterpartiet Göteborg

Samhälls- och bostadsplanering för en mångfald av behov

I förslaget till partiprogram berörs vikten av sexualupplysning, förebygga diskriminering och modern familjerätt för att fritt kunna utveckla sin sexualitet. Det är viktigt, men utöver likabehandling och kunskap så är det viktigt att lyfta fram att kampen för HBTQI-personers rättigheter också handlar om materiella förändringar och förutsättningar så att vi kan organisera våra liv som vi önskar. Materiella förutsättningar kan exempelvis vara tillgång till vård, hur vi organiserar idrotten eller hur vi bygger våra bostäder. Bygger vi samhällen bara med bostäder som är anpassade efter traditionella små kärnfamiljer eller bygger vi en mångfald av olika typer av boendestorlekar och boendeformer?

Det handlar också om att bygga våra samhällen och bostäder för olika faser i livet – exempelvis när man är student eller när man är äldre pensionär.

Föreslår kongressen besluta

att efter meningens på rad 1207 lägga till: ”Våra samhällen ska planeras och formas för alla och bostäder ska byggas för en mångfald av behov och familjekonstellationer.”

Radreferens: 1207

B 743 Örnsköldsvik, m.fl.

Förtydliga vikten av återtagande och betydelsen av det gemensamma ägandet för styrning av infrastrukturen och skyddet av vår allemansrätt och strandskydd

På rad 1208-1211 kan vi läsa:

”Det gemensamma ägandet av bostäder och mark ger starka verktyg för stadsplaneringen. Byggande, förnyelse och förvaltning fungerar bättre utan ensidigt vinstsyfte. Allemansrätten och strandskyddet är viktiga för att säkra allas frihet att leva goda liv.”

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 1208-1211 med följande text: "Vi bygger samhället starkare genom att verka för återtagande av mark, bostäder och fastigheter när så är möjligt, eftersom gemensamt ägande och styrning ger oss bättre förutsättningar att värna våra kollektiva intressen. Såväl stadsplanering, byggande, förvaltning och klimatanpassning fungerar bättre när ensidiga privata vinstsyften inte

ligger bakom. På detta sätt kan vi också bättre värna allemansrätten och strandskyddet, som både skänker oss tillgång till naturen och skyddar känsliga ekosystem och arter."

Radreferens: 1208

Monika Sundström, Kramfors, Anna Norvell, Kramfors

B 744 Hammarby-Skarpnäck, Norrtälje, Trosa, Örnsköldsvik, m.fl.

Allemansrätt och strandskydd

Allemansrätten har funnits i Sverige i flera hundra år och tas av de flesta för given. På senare tid har den alltmer kommit att urholkas med en smygande privatisering av skog och mark där högerns fundamentalistiska tro på äganderätten ges allt större företräde. Att uppleva natur ska inte vara förbehållet den som äger den.

Strandskyddet har funnits sedan 1950-talet och syftar dels till att säkra allmänhetens tillträde till stränder längs kust och sjöar, men också till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Vidare pekas naturliga stränder ut som kritiska för att minska konsekvenserna av klimatförändringens ofrånkomliga extremväder. Strandskyddet är idag direkt hotat av högerns politik.

Två centrala begrepp som allemansrätt och strandskydd kan inte beskrivas som enbart vara "viktiga för att säkra allas frihet att leva goda liv"

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1210-1211 till följande: "Allemansrätten, som ger var och en fritt tillträde till naturen utan att behöva äga den, ska värnas. Vi vill slå vakt om strandskyddet, som utöver att ge allmänheten tillträde till kuster och sjöar, bevarar strandzonens känsliga djur- och växtliv och bidrar till högre motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter."

Radreferens: 1210

Kerstin Sagström, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping, Agneta Ericsson, Linköping, Benita Hedman Runesson, Nyköping, Tony Edberg, Nyköping

B 745 Nacka

Värna kulturmiljön

Vi får inte glömma kulturmiljön i samband med att vi skriver om stadsplanering och byggande. Liksom allemansrätten och strandskyddet är kulturmiljölagen viktig för att skapa miljöer som ger förutsättningar för att leva goda liv. Lagen syftar till att såväl nuvarande som kommande generationer ska ha tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Att värna kulturmiljön är en del av en hållbar samhällsutveckling - socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Kulturmiljölagen ger ett viktigt skydd för kulturarvet så att det inte föröds i kortsiktiga exploateringar eller på annat sätt förstörs eller förvanskas.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1210 och 1211 till följande: "Allemansrätten, strandskyddet och kulturmiljölagen är viktiga för att säkra allas frihet att leva goda liv."

Radreferens: 1210

B 746 Årsta, Örnköldsvik, m.fl.

Tydligare om klimatomställning inom transportområdet, rad 1212-1217

Här saknas ett fokus på transporteffektivitet, kollektivtrafik och lokal service. Det ser ut som om elektrifiering ska vara hela lösningen.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1212-1217 ersätts med texten: "Vi vill se en samhällsplanering som underlättar en utveckling mot minskat bilberoende. En sammanhållen strategi som bygger på kollektivtrafik, delade fordon, offentligt stöd för elektrifiering, och planering för ökad närhet till offentlig och privat service och välfärd både i städer och på landsbygden."

Radreferens: 1212

Åsa Levin, Haninge, Kerstin Sagström, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping, Anna Bång, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla

B 747 Hägersten

En samhällsplanering på människors villkor, inte bilens. För enklare och billigare kollektivtrafik - landet över

Den nuvarande texten utgår ifrån bilen, inte ifrån människan och bör revideras. Det saknas också en riktning för att skapa en mer ekonomiskt rättvis kollektivtrafik i partiprogrammet. Det reviderade förslaget sätter människan i fokus och ger en riktning mot ett mer bilfritt och rättvist samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att ändra rad 1212-1217 från "Vi vill se en samhällsplanering som så långt som möjligt undviker att låsa människor i bilberoende. Det behöver bli enklare att röra sig i städerna och närmare till välfärd och service på landsbygden. Vi vill se en sammanhållen strategi för elektrifiering av transporterna, där stadsplanering, kollektivtrafik och elfordon alla har viktiga roller att spela." till: "Vi vill se en samhällsplanering som sätter människan i fokus och så långt som möjligt undvika att planera efter bilen och fortsatt bilberoende i våra städer. Det ska bli enklare och billigare att resa kollektivt så att allas avstånd till arbete, skola, fritid och service blir kortare. Vi vill se en sammanhållen strategi för elektrifiering av transportsektorn, där infrastruktur, stadsplanering och kollektivtrafik prioriteras på lika villkor."

Radreferens: 1212

B 748 Vänsterpartiet Halland

Gör tågresor billigare!

Programkommissionen vill att människor ska undvika att bli beroende av bilar vid resor för att minska koldioxidutsläppen. I bl a Tyskland och Frankrike har staten gått in och reducerat moms på tågbiljetter, för

att fler ska ta tåget istället för bil eller flyg. Att åka tåg är ganska dyrt för en hel familj med t ex två barn. Att välja bilen kan då bli ett positivare val än att ta tåget, både inom Sverige eller till övriga Europa. Tåget kunde därmed, vid sänkt biljettpreis, ha en större fördel vid en resa.

Föreslår kongressen besluta

att "efter bilberoende" på rad 1213 lägga till följande: "Vänsterpartiet ska verka för att ta bort moms på tågresor både inom och utanför Sverige för att främja tågresor och därmed minska utsläpp av koldioxid."

Radreferens: 1213

B 749 Skellefteå

Avgiftsfri kollektivtrafik - för klimatet, luftmiljön, människors hälsa och social rättvisa

I avsnittet Infrastruktur (rad 1184) skriver Programkommissionen att vi vill se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp. I de kommuner i Sverige och städer i Europa, som provat eller genomfört avgiftsfri kollektivtrafik, har man sett minskade koldioxidutsläpp, ökat bussresande och minskad bilism. För de som måste använda bil av olika anledningar innebär det också fördelar med ökad framkomlighet och renare luft. Luftföroreningar orsakar tusentals förtida dödsfall i Sverige varje år. Vänsterpartiet kämpar ju för ett rättvisare samhälle. De som åker buss är ofta låginkomsttagare, studenter, pensionärer och människor som kommer till oss från andra länder. Avgiftsfri kollektivtrafik rymmer en stor komponent av social rättvisa. Avgiftsfri kollektivtrafik är inte bara en konkret åtgärd som går att genomföra med omedelbart resultat utan också ett utmärkt kampkrav på gator och torg. Vänsterns trumfkort är ju att se kollektiva lösningar på kollektiva problem och samtidigt öka friheten för individen. Vänsterpartiet måste ta tåten för att genomföra en rödgrön politik och den samhällsomvandling som är nödvändig idag.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1216-1217 till följande: "transporterna, där stadsplanering, elfordon och avgiftsfri kollektivtrafik har viktiga roller att spela."

Radreferens: 1216

B 750 Enskild

Återreglering av järnvägen

Järnvägen är en viktig del av Sveriges infrastruktur. Både som färdmedel och transportmedel men även som ett viktigt verktyg för att minska vår miljöpåverkan. Genom att få fler att åka kollektivt och flytta över mer godstransporter bidrar järnvägen med att minska Sveriges klimatavtryck. Europas utveckling av fraktvägar måste fortsätta in i Sverige.

Tyvärr har underhållet av järnvägen varit eftersatt och avregleringen har skapat ett ineffektivt system. Ständiga tåg förseningar på grund av tekniska fel skapar frustration hos både privatpersoner och företag. Många väljer att ta bilen till jobbet istället för att riskera inställda tåg.

För att komma tillrätta med denna ohållbara situation behöver järnvägen återregleras.

Föreslår kongressen besluta

att följande meningar läggs till på rad 1217: "Vi vill investera i och bygga ut järnvägen. Ett välfungerande järnvägsnät innebär också att underhållet och trafiken behöver återregleras och drivas i offentlig regi."

Radreferens: 1217

Tony Rosendahl, Katrineholm, Elinor Sundén, Nyköping, Thomas Selig, Katrineholm, Rue Lindkvist, Katrineholm, Göran Svenningsson, Katrineholm, Mona Kilbäck Magnusson, Katrineholm

B 751 Enskild

Järnvägen är också en fråga!

Järnvägen är inte överdrivet mycket omnämnd i programförslaget. För att vara så avgörande för transporter av både gods och människor vore det olyckligt om vi helt undvek järnvägsfrågan i sammanhanget elektrifiering av transporter.

Föreslår kongressen besluta

att efter "roller att spela" på rad 1217 lägga till följande: "Vi vill bygga ut, öka det offentliga ägandet i och stärka den offentliga kontrollen över järnvägsinfrastrukturen."

Radreferens: 1217

Hanne Krogfjord, Östersund, Nisse Sandqvist, Östersund

B 752 Jönköping

Ohållbara flygresor

Under avsnittet infrastruktur beskrivs helt riktigt att flyget är en stor bov när det gäller klimatutsläpp. Som åtgärd anges "att bygga upp ekonomiska ramverk där flyget börjar stå för sina samhällsekonomiska kostnader". Det är helt nödvändigt att strama åt svenskarnas flygresande om vi ska nå klimatmålen. Svenskarnas flygresande ger lika mycket klimatpåverkan som deras bilåkande. Och det är inte bara "samhällets toppskikt" som står för ohållbara flygresor. Swedavias flygplatser hanterade förra året 32 miljoner passagerare vilket måste innebära att ganska många från andra "samhällsskikt" var ute och flög.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1221-1223 ändras till: "där flyget står för sina samhällsekonomiska kostnader. Detta skulle minska flygandet och därmed utsläppen."

Radreferens: 1221

B 753 Ovanåker

Flyg för de rikaste?

Lydelsen på rad 1221 till 1223 beskriver ett felaktigt resonemang. Med dyrare biljettpriser skulle färre resa med flyg och utsläppen skulle kanske minska men det skulle inte öka jämlikheten; flyget skulle bara vara tillgängligt för de rikaste och därför skulle det öka ojämlikheten.

Föreslår kongressen besluta

att styckets sista mening (rad 1221 till 1223) stryks

Radreferens: 1221

B 754 Vänersborg

Flygskatt

Naturskyddsföreningen skriver på sin hemsida:

Trots att flyget är en av de enskilda aktiviteterna som släpper ut allra mest växthusgaser subventioneras det med flera miljarder varje år. Flyget är befriat från både energi- och koldioxidskatt. Det här gör att flyget inte på långa vägar står för sina miljökostnader. De omfattande flygsubventionerna gör att den faktiska kostnaden för en flygbiljett inte avspeglas i priset. Eftersom det idag på grund av internationella konventioner är svårt att beskatta flygets utsläpp så är flygskatten ett steg i helt rätt riktning. En nationellt beslutad flygskatt är ett sätt för Sverige att synliggöra och prissätta utrikesflygets miljöpåverkan.

Vänsterpartiet bör därför driva frågan om progressiv flygskatt.

Det finns flera olika ställen att lägga in förslag om att driva fråga om progressiv flygskatt på nämligen rad 873, 1067 och 1072 samt efter rad 1223. Det bör ju bara läggas in på ett av ställena för att inte upprepas.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening läggs till efter rad 1223: "Till exempel vill vi verka för att införa progressiv flygskatt för fossildrivet flyg."

Radreferens: 1223

B 755 Enskild

Satsning järnvägar

Det är viktigt att järnvägen prioriteras när det gäller resor och att resorna fungerar. Det gäller också att det alltid skall vara mer lönsamt att åka tåg än att flyga. Flyga kortare sträckor skall inte förekomma. Det är ju så i Frankrike.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1223 lägga till texten: "Resor med järnväg måste prioriteras mer. Det skall inte kunna vara billigare att flyga en sträcka än att åka med tåg. Sedan måste flygresor som inte är tillräckligt långa förbjudas. Detta förutsätter ett fungerande järnvägssystem."

Radreferens: 1223

Sven Hellbom, Lilla Edet

B 756 Enskild

Kommentarer till stycket Utveckla tekniken, mellan punkterna 1224 och 1250

Omvandlingen från industrisamhället till IT- och kunskapssamhället är en mycket mer omfattande förändring än övergången från bondesamhället till industrisamhället. Nästan all vår kommunikation idag styrs av tech-

miljardärer i Kalifornien. Det är ett reellt hot mot demokratin. Det bidrar bland annat till att maktkoncentrationen ökar lavinartat i världen och i Sverige.

Vänsterpartiet måste skaffa sig den IT-kompetens som behövs för att säkerställa en uppdaterad syn på Data & IT. Kompetensen ska användas för att ta fram ett förslag till en modern IT-strategi för Sverige. Vänsterpartiet ska verka för att ska lagstiftas om hur sociala medier som verkar i Sverige får agera. Algoritmer som kidnappar allas våra hjärnor måste starkt begränsas, speciellt när det gäller våra barn och ungdomar. Psykisk ohälsa har ökat kraftigt sedan sociala mediernas inträde i vårt samhälle, den trenden måste brytas.

Vänsterpartiet ska verka för att programvara som används i samhällets tjänst inte är föremål för upphandling utan ägs av staten som till exempel Bank-ID och program som används inom sjukvården. Dessa dataprogram ska vara användarvänliga, stabila och buggfria. Det kan aldrig uppnås med dagens upphandlingsförfaranden där endast de billigaste programutvecklingsbolagen vinner, kvalitet och stabilitet kommer alltid i andra hand. Det saknas också generellt upphandlarkompetens i våra kommuner och regioner. Programvarutillverkarna kan i princip fakturera vad dom vill utan att programmen blir bättre eller fungerar överhuvudtaget. Icke fungerande dataprogram orsakar ohälsa och stress på våra arbetsplatser.

Vänsterpartiet bör verka för att det tillsätts en haverikommission angående de data & IT-system som inte fungerar i Sverige.

Vi måste också förhålla oss till AI. AI är inget nytt, det har funnits sedan datorerna kom. Det går bara snabbare nu. Det pågår en gigantisk marknadsföring i ämnet av samma tech-miljardärer som äger sociala medier. Datorstödda applikationer kan vara mycket bra inom till exempel sjukvård med datorstyrda proteser och liknande. Men i händerna på de fria marknadskrafterna kommer det bara att vara ytterligare en pengamaskin i deras verktygslåda. Vänsterpartiet bör följa utvecklingen mycket noga och inte förlita sig på "de fria marknadskrafterna".

I ursprungstexten, nämns "*Öppna standarder*" och "*Fri programvara*": "*Öppna standarder*", så kallade open source-program, är en form av avtalsfria varianter för entusiaster som oftast har stora kompatibilitetsproblem och är tungt supportberoende. "*Fri programvara*" finns inte. Alla professionella dataprogram och appar byggs av avlönade programmerare. Det finns avgiftsfria, mycket begränsade demovarianter av program som är annonsdrivna och främst är till för utvärdering för att man sedan ska köpa den skarpa, supportstödda versionen.

I ursprungstexten nämns "*Egna lagringstjänster*": Det är en bra idémen bara i svenska serverhallar där administration och teknisk support är kvalitetssäkrade. Inte minst viktigt i dessa tider med ett pågående cyberkrig.

Mellan punkterna 1234 och 1236 står det: "*Vi vill bygga upp digitala allmänningar med fri tillgång till mänskligens samlade kunskap och kultur.*"

Det är helt obegripligt vad som menas med denna mening. Man hoppas att det inte är upphovsrättsliga produkter och verk som avses. Och om kulturen ska vara "fri" vem ska då betala/avlöna de kreativa yrkena. Jag föreslår att man stryker den texten. Det finns redan en avgiftsfri hemsida på nätet med samlad kunskap, Wikipedia, men där är innehållet långt ifrån kvalitetssäkrat, dessutom kommer den inte vara avgiftsfri speciellt länge till.

Vänsterpartiet måste också modernisera hanteringen av partiföreningarnas hemsidor. Idag bygger de på en standard som är kraftigt föråldrad och svårskött. Det är i princip omöjligt för partiföreningarna att uppdatera sina hemsidor, det behövs ett förenklat handhavande och tillhörande utbildning i ämnet. Som det är idag syns inte Vänsterpartiets partiföreningar på nätet. Sidor som inte är uppdaterade på fem år eller mer lockar inga besökare eller blivande sympatisörer. Man ska inte heller ha privata e-postadresser som förtroendevald, man måste ha en vänsterpartiadress om man vill vara trovärdig. Man kan inte heller förlita sig bara på tabloider längre, den tiden är förbi.

Man kan inte leva i en parallellvärld vid sidan om internet om man vill växa som parti. Detta har högersidans partier i allmänhet och SD i synnerhet insett.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ändrar i förslaget till partiprogram enligt min text under stycket "Utveckla tekniken"

Radreferens: 1224

Lars Berg, Öckerö

B 757 Ovanåker

Teknikutvecklande företag

Meningen, som börjar med "Företagens investeringar" på rad 1227 är för generaliserande och svårbegripligt formulerad och kärnan i budskapet blir exkluderande. Det finns företag med affärsidéer som svarar mot de samhällsekonomiska behoven.

Föreslår kongressen besluta

att styckets sista mening, som börjar med "Företagens investeringar", på rad 1227-1229 stryks

Radreferens: 1227

B 758 Ovanåker

Upphovsrätten hotas

Skrivningen i stycket som börjar på rad 1230 är naiv och närmar sig en utopi, ett idealsamhälle som är svårt att praktiskt genomföra under en överskådlig framtid. Kreatörer inom kultursektorn måste få behålla upphovsrätten till sina arbeten. Denna föreställning passar inte i ett partiprogram som ska hålla över tid.

Föreslår kongressen besluta

att hela stycket, rad 1230 till 1236, stryks

Radreferens: 1230

B 759 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalets” på rad 1231 ändras till: ”kapitalstarka individers och organisationers”

Radreferens: 1231

B 760 Vänsterpartiet Göteborg

Ändring rad 1234-1236

Meningen ”vi vill bygga upp digitala allmänningar med fri tillgång till mänsklighetens samlade kunskap och kultur” är obegriplig. Hänvisar det till att patent eller copyright på ”läkemedel, programvara eller miljöteknik”, som det står i meningen ovan, så är det en rimlig inriktning. En del av det kan ske genom en stärkt forskningsinsats eller riktade företagsstöd där grundforskning eller produktutveckling sker, men där inte långa patenträttigheter eller liknande fås. Det som kan gynna samhället får gå före.

Men vad avses då med ”kultur”? Ska vi alla ha ”fri tillgång till” den? Ska en musiker, författare, konstnär, kompositör ge alla fri tillgång till sina verk? Det kan knappast vara avsikten. Däremot ska samhället i en generellt större satsning på kultur erbjuda stipendier eller löner för kulturutövare, bättre tillgång till faciliteter, stöd för verk, musikskolor etc. än i dag. Det bästa forumet här är en bred satsning på bibliotek, som kan förmedla tillgången till ”mänsklighetens samlade kunskap och kultur”.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1234-1236 ändras till: ”Vi vill genom offentlig finansiering bidra till forskning och utveckling, men också bygga upp digitala allmänningar för att i högre utsträckning än i dag sprida kunskap och kultur för vilken upphovsrätten löpt ut.”

Radreferens: 1234

B 761 Enskild

Infrastruktur

I texten 1234 står:

”Vi vill bygga upp digitala allmänningar med fri tillgång till mänsklighetens samlade kunskap och kultur”
Om Programkommissionen i denna skrivning med ordet ”kultur” avser nu upphovsrättsskyddat innehåll producerat av konstnärer eller andra kreatörer med upphovsrätt ska meningen strykas! Upphovsrätten är en stor och viktig del av inkomsterna inom konst och kulturområdet och andra kreativa yrken så som spelindustrin, mode, design, m.fl. yrken. V kan inte arbeta för att upphovsrätten hotas! Piratpartiet ägnade sig åt denna typ av uppmaningar till olagligt nyttjande av människors arbete. Vi hoppas att V inte avser att upprepa det misstaget! Dessutom med spetsen riktad mot en väljargrupp som ofta röstar vänster!?

Föreslår kongressen besluta

att , om avsikten med texten i meningen inom citattecken vid rad 1234 är att upphovsrättsligt skyddat material producerat av konstnärer eller andra med upphovsrätt ska tillgängliggöras kostnadsfritt, så måste meningen strykas. Om meningen är en annan så måste det tydliggöras och det får absolut inte stå att upphovsrätten kan kränkas

Radreferens: 1234

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 762 Vita Bergen, Västra Södermalm

Försiktighetsprincip inom teknikutveckling

Teknisk utveckling har historiskt sett haft en sammantaget positiv effekt på samhället, men användning av vissa tekniker har haft stora negativa konsekvenser som har kunnat undvikas med en starkare försiktighetsprincip. Klimatförändringar, kemiska föroreningar, plast i naturen, radioaktiva utsläpp, missbildningar till följd av läkemedel, påverkansoperationer i sociala medier, hackerattacker på infrastruktur, är alla negativa konsekvenser av nya tekniker som införts utan tillräckliga säkerhetsmekanismer.

Det finns en drivkraft från marknaden att få teknisk utveckling att gå så fort som möjligt med så få spärrar som möjligt för att vinna i konkurrensen mot företag i andra länder eller områden. Så länge en stor del av den tekniska utvecklingen sker på marknaden krävs att vi reglerar tekniken för att hålla den säker.

Teknik håller på att bli en allt större del av samhället och tekniska lösningar blir både kraftfullare och mer komplexa och därför svårare att förstå för de som inte är ämnesexperter. Utvecklingen av artificiell intelligens (AI) går oerhört fort och lovar många positiva effekter. Samtidigt finns stora risker. Att mänskligt arbete byts ut i stor skala mot AI leder till en maktförskjutning från arbetare till de som äger produktionsmedlen. När både mänskligt handarbete kan göras av robotar och mänskligt tankearbete kan göras av AI, finns risk att kapitalet blir helt oberoende av arbetare. Utöver det varnar flera ledande forskare inom AI för risken att AI utrotar mänskligheten (<https://www.safe.ai/statement-on-ai-risk#open-letter>).

Föreslår kongressen besluta

att stycket: "Teknikutveckling har stor potential till positiva effekter, men också stor potential till oavsiktliga negativa effekter. Vi vill se en teknikutveckling med en stark försiktighetsprincip där risker med nya tekniker utreds i samband med att de utvecklas och innan de får spridning." ska skrivas in under rad 1236

Radreferens: 1236

B 763 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen "medan kapitalet tvärtom dras till" på rad 1240 ändras till: "tvärtemot de kapitalistiska intressenas dragning till"

Radreferens: 1240

B 764 Sollentuna

Ytterligare en vinkel på den tekniska utvecklingen

Formuleringarna om hur den tekniska utvecklingen ska hanteras så inte några få techjättar ska kontrollera den enskildes möjlighet att ta del av den är bra. Men det saknas en vinkel på ämnet, om de som lämnas utanför och om den gamla men samtidigt beprövade teknik samhället riskerar att lägga bakom sig.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1244 lägga till texten: "När ny teknik introduceras brett riskerar många att hamna i ett utanförskap. Ingen ska behöva bli påtvingad tekniska lösningar, utan redan funderade system ska finnas parallellt i samhället. Det berör robotiseringen i äldreomsorgen, där vi måste vara vaksamma på utvecklingen. Det kan också handla om att lagstifta om att kunna betala med kontanter, bevara telefonins koptarnät och upprätthålla en fungerande post."

Radreferens: 1244

B 765 Enskild

Vänsterpartiets vägval i AI-frågan

I en värld där teknologiska framsteg accelererar i en alarmerande takt är det nödvändigt för vårt socialistiska parti att proaktivt säkerställa att arbetarklassen drar nytta av, snarare än konkurrerar med, de framsteg som artificiell intelligens (AI) medför.

För att uppnå detta föreslår vi att partiet aktivt arbetar för regleringar som främjar demokratisk användning av AI. Det inkluderar delaktighet från arbetarklassen i beslut kring AI-implementering och säkerställande av rättmätiga fördelar.

Vi bör stödja initiativ för arbetarklassens omvandling genom utbildning som underlättar en smidig övergång till en framtid där AI är en del av arbetslivet. Detta kräver tillgängliggörande av utbildningsmöjligheter för alla.

Slutligen måste vi som parti verka för en rättvis fördelning av resurser och vinster från AI. Genom att agera proaktivt kan vi skapa en framtid där AI stärker arbetarklassens strävan mot verklig frihet och jämlikhet.

Motionärerna vill också uppmärksamma kongressen på det faktum att i princip hela brödtexten ovan och texten till förslaget är genererat av AI. Världen förändras och vi måste förändras med den.

Föreslår kongressen besluta

att följande text läggs till under rubriken "Utveckla tekniken": "Vi engagerar oss för att leda utvecklingen av AI-teknologi med en fast förankring i vänsterpolitiska värderingar, genom att säkerställa att teknologiska framsteg balanseras med skydd av arbetstagares rättigheter, bekämpning av socioekonomisk ojämlikhet och försvar av personlig integritet. Vårt mål är att främja en öppen och tillgänglig AI som tjänar det gemensamma goda, stöder etisk och transparent forskning och utveckling, och aktivt motverkar alla former av bias och diskriminering. Genom att föra en inkluderande dialog med alla samhällssektorer och stärka internationella samarbeten, strävar vi efter att Vänsterpartiet ska vara drivande i skapandet av en rättvis och jämlik framtid där AI-teknologi gynnar arbetarklassen och bidrar till en mer demokratisk och rättvis värld."

Radreferens: 1244

Daniel Vintersvärd, Alvesta, Gustaf Hulting, Braås-Rottne

B 766 Enskild

Artificiell Intelligens är en del av att utveckla tekniken

På rad 1224 inleds ett avsnitt om teknikens utveckling. Det saknar text om artificiell intelligens (AI), som redan börjat ersätta jobb inom flera sektorer. Det är inte osannolikt att detta skifte från mänskligt till maskinellt arbete kommer att accelerera det kommande decenniet. Vänsterpartiet behöver ett tydligt svar på den här utvecklingen, och se till att de vinstökningar som väntas komma företagen till del till följd av implementeringen av AI också kommer folket till del, istället för att fördjupa klassklyftorna ytterligare.

Föreslår kongressen besluta

att efter mening som slutar på rad 1244 lägga till följande mening: ”Vi vill säkerställa att vinstökningarna från artificiell intelligens kommer oss alla till del, istället för att fördjupa klassklyftorna ytterligare.”

Radreferens: 1244

Daniel Nilsson Brodén, Älvsjö-Fruängen

B 767 Sundbyberg

AI

AI kommer att spela en avgörande roll för den framtida teknikutvecklingen. Att skriva om den tekniska utvecklingen utan att ta upp AI blir därför väldigt konstigt.

Föreslår kongressen besluta

att det efter "maktpositioner" görs följande tillägg: "Detta gäller inte minst det teknikskifte som utvecklades av AI innebär. De stora förändringar det kommer att medföra avseende arbetets organisering måste ställas under demokratisk samhällelig kontroll. Detta är också en förutsättning för att möta de existentiella hot som många forskare ser i den framtida AI-utvecklingen."

Radreferens: 1247

B 768 Vänsterpartiet Halland

Konsekvenser att utveckla tekniken!

Stycket är bra och det är glädjande att vi framstår som genuint positivt inställda till en utveckling av tekniken. Det vi anser fattas i detta avsnitt är åtgärder för att motverka de negativa konsekvenser den tekniska utvecklingen kan föra med sig.

Föreslår kongressen besluta

att infoga följande text efter rad 1250: "I takt med den tekniska utvecklingen, måste också balansen mellan automatiserat arbete och arbetstagare ses över, liksom beskattningen av företag med stor arbetsstyrka gentemot företag som har större delen av sin produktion automatiserad. Här krävs både arbetstidsförkortning för att möta det minskade behovet av fysisk arbetskraft inom allt fler områden, liksom en översyn av beskattning av såväl arbetskraft som andra produktionsmedel där i dagsläget företag i praktiken premieras vid hög grad av automatisering. Här drabbas den offentliga sektorn

särskilt då denna har verksamheter som i högre grad än andra har behov av möten mellan människor, till skillnad från ren tillverkningsindustri."

Radreferens: 1250

B 769 Hällefors

Teknikutvecklingen är strategisk

Att betrakta teknikutvecklingen som en sakfråga, särskilt informationens utvecklingen, är att underskatta betydelsen av den. Det är en klart strategisk fråga med avgörande betydelse här och nu för samhällsutvecklingen.

Teknologin för att förstå, hantera och producera i princip allt som information – livsmedel, industriproduktion, hälsovård, arbete, transporter... – utvecklas i ett rasande tempo. Grejen med information är att den är oerhört billig att kopiera, sprida och skala upp. Marginalkostnaden går mot noll. Det möjliggör ett helt annat utbud, eliminering av brist.

Därför hotas nu kapitalet, för utan brist uppstår ingen marknad där folk är villiga att betala ett pris. Och om produkterna inte säljs som varor kan kapitalägarna inte utvinna någon profit.

De försöker därför skapa äganderätter till informationen och begränsa tillgången för att skapa konstgjord brist och upprätthålla prismekanismen. Streamingtjänster för film och musik ligger nära till hands som exempel. Men artificiell brist sprids till att fler produktområden i takt med att informationens betydelse som produktionsmedel växer.

Om informationen istället är i det allmännas händer öppnar det dörrar till friare och rikare liv bortom brist – ett allmänt överflöd. Men i kapitalisternas händer riskerar den istället för befrielse från lönearbete leda att maskinerna blir ett medel för kapitalet att disciplinera arbetskraften. Istället för utrotning av svält och livsmedelsproduktion inom ekologiska gränser riskerar de nya informationellt framställda livsmedlen blir lyxkonsumtion på överklassens tallrikar. Istället för en preventiv hälsovård för alla riskerar vi en ekonomisk elit av supermänniskor som lever längre än oss andra.

Det är positivt att förslaget nämner att teknikskiften har betydelse för maktrelationerna. Men den strategiska betydelsen för klasskonflikterna i vår tid borde belysas mer, och möjligheterna att utmana de kapitalistiska produktionsmetoderna borde framgå i ett socialistiskt partis program.

Det är snarare en uppgift för kommande programkommission att hitta "ett språk" för detta som är förankrat i partiet och går i hand med övriga programmet. En bra början är att flytta texten om att "utveckla tekniken" från avsnittet om sakfrågor till avsnittet om strategiska frågor.

Föreslår kongressen besluta

att stycket med rubriken "Utveckla tekniken", rad 1224 till 1250, flyttas från avsnittet "Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor" till avsnittet "Strategiska reformer"

Radreferens: 1224

B 770 Enskild

Folkbildning är nödvändig för demokratin!

Folkbildning bör behandlas under avsnittet Kultur och demokrati. Folkbildning är något annat än utbildning, den ska inte vara "nyttig" på samma vis som utbildning, den ska inte främst leda till bra jobb och välutbildade beslutsfattare. Folkbildning är en oundgänglig del av den svenska demokratin, vilken inte är oss given en gång för alla. Den har genom arbetarrörelsens studiecirklar och folkhögskolor lagt grunden till det demokratiska

samhälle som vi har idag och som vi fortsatt måste värna. Ett sunt och levande samhälle befinner sig i ständig rörelse och ska ge invånarna möjligheter att vara med och påverka utvecklingen även utanför valrörelserna.

Föreslår kongressen besluta

att följande text läggs till på rad 1263 efter ”stark självständighet för”: ”folkbildning-studieförbund, folkhögskolor, bibliotek”

Radreferens: 1263

Gudrun Utas, Uppsala, Elin Thomasson, Uppsala, Pia Sandqvist, Uppsala, Martin Björck, Uppsala, Barbro Johansson, Uppsala

B 771 Vänsterpartiet Göteborg

Lyft också fram folkbildningen, rad 1263

Just nu angrips folkbildningen, allra mest genom kraftigt minskade resurser till studieförbunden med 30% de kommande tre åren, men också genom minskade resurser till folkhögskolorna. Detta som en mycket genomtänkt strategi från det blåbruna SD och högerregeringen hänger på. Därför behöver också studieförbunden lyftas fram i uppräkningsraderna 1262-1264.

Det är lätt att riva ner men svårare att bygga upp igen. Det vet SD-strategerna.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1262 ”Vi driver på för villkor...” ändras till: ”Vi driver på för villkor som säkrar en stark självständighet för medier, fackföreningar, folkbildning, konst, kultur- och föreningsliv.”

Radreferens: 1263

B 772 Vänsterpartiet Göteborg

Utveckla texten om konst och kultur i partiprogrammet

”Konst och andra kulturyttringar kan vara en förändrande kraft som bidrar till att människor blir medvetna om sig själva och om samhället” står det på V:s hemsida.

Vi håller med! Kulturens frihet och resurser är under attack från de blå-bruna partierna i Sverige och internationellt. Vänsterpartiet måste sträva efter goda förhållanden för konsten och kulturen. Det är kulturen – i vid mening – som svetsar ihop samhället och håller demokratin levande. Fantasikraften i konsten är en humanistisk och demokratisk kraft: den godtar inte den befintliga ordningen utan visar på alternativ. Från opera till graffiti erbjuder estetisk gestaltning fantasi och komplexitet, den ger oss möjlighet att föreställa oss andra liv och alternativa samhällen, och den erbjuder vägar för handling och motstånd.

För att värna konsten och kulturen, det fria ordet och folkbildningen måste dessa frågor formuleras tydligare i vårt nya program.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten på rad 1266-1273 med följande: ”Kulturen och kulturpolitiken ska spela en betydande roll i Vänsterpartiets verksamhet. Konst, folkbildning och andra kulturyttringar kan vara en förändrande kraft som bidrar till att människor blir medvetna om sig själva och om samhället. Vi människor formar vilka vi är genom kultur. Den innehåller berättelser, tankar och idéer som ligger till grund för hur vi förstår oss själva och samhället vi lever i. Genom fantasikraften i kulturella och konstnärliga uttryck visar vi på möjligheterna till självständigt tänkande och motstånd mot marknadskrafterna. Vi värnar om konstens frihet och principen om armlängds avstånd mellan

beslutsfattare och utövare. Kulturpolitiken ska skapa goda ekonomiska villkor för såväl institutioner som den fria kulturen, för såväl traditionella som nya kulturformer. Den ska också skapa förutsättningar för delaktighet i kulturlivet för människor i hela landet.”

Radreferens: 1266

B 773 Enskild

Kultur, media och föreningsliv

”Konst och andra kulturyttringar kan vara en förändrande kraft som bidrar till att människor blir medvetna om sig själva och om samhället” står det på V:s hemsida.

Jag instämmer! Kulturens frihet och resurser är under attack från de blå-bruna partierna i Sverige och internationellt. Vänsterpartiet måste sträva efter goda förhållanden för konsten, kulturen och folkbildningen som verkligen är under attack. Det är kulturen – i vid mening – som svetsar ihop samhället och håller demokratin levande. Fantasikraften i konsten är en humanistisk och demokratisk kraft: den godtar inte den befintliga ordningen utan visar på alternativ. Från opera till graffiti erbjuder estetisk gestaltning fantasi och komplexitet, den ger oss möjlighet att föreställa oss andra liv och alternativa samhällen, och den erbjuder vägar för handling och motstånd.

För att värna demokratin, skydda det fria ordet, folkbildningen och debatten måste Vänsterpartiet ge konsten och kulturen större betydelse. Genom att ge mer utrymme och resurser till konsten och kulturen slår vi ett slag mot det konservativa, kapitalistiska och marknadstänkande kulturutbudet som breder ut sig i dagens samhälle och visar att vi ser och bekämpar det kulturkrig som rasar här, i Europa och globalt. Det yttrar sig bland annat i ifrågasättande av konstnärer som yrkesmänniskor och i förföljelse av konstnärligt verksamma. Ett krig som griper in i alla samhällsområden.

Den s.k. Återstartsutredningen och myndigheten för Kulturanalys senaste rapport om breddat deltagande kan tillsammans ge ett underlag för en ny kulturpolitik som V skulle kunna driva fram. Så som V var det parti som tog fram det förnya kulturpolitiska program, som visserligen S vid makten genomförde. Det vore ett ställningstagande för unga, för landsbygden, för ortens medborgare och för rätten till bildning, konst och kultur - för alla.

Ett partiprogram behöver ett utvecklat avsnitt om konst, kultur och folkbildning, ett program utan detta saknar själ. Därför vill jag från 1266 till 1273 utveckla texten om kultur.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1266-1273 följande text skrivs in: "Konsten och kulturen bör spela en betydande roll i Vänsterpartiets politiska arbete. I Unescos konvention: ”Om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar” som Sverige undertecknade 2006, som ett av de första länderna, och årligen ska rapportera utifrån står under Mål och vägledande principer: 5. Komplementaritet mellan utvecklingens ekonomiska och kulturella aspekter: Eftersom kulturen är en av de grundläggande faktorerna för utveckling är utvecklingens kulturella aspekter lika viktiga som de ekonomiska och det är därför en grundläggande rättighet för såväl individer som folk att delta i och få del av kultur. Denna text bör därför fungera vägledande för svensk kulturpolitik på alla nivåer. Människan har alltid kommunicerat via konsten, bilder, musik, berättelser, film som innehåller tankar och idéer som ligger till grund för hur vi förstår oss själva och samhället vi lever i. Konst och andra kulturyttringar kan vara en förändrande kraft som bidrar till att människor blir medvetna om sig själva och om samhället. Genom fantasikraften i kulturella och konstnärliga uttryck visar vi också på möjligheterna till ett framgångsrikt motstånd mot marknadskrafterna. Vi värnar om konstens frihet och principen om armlängds avstånd mellan beslutsfattare och utövare. Kulturpolitiken behöver skapa goda ekonomiska villkor för såväl institutioner som den fria professionella konsten och

kulturen, för folkbildningen och kulturyttringar inom föreningslivet samt såväl traditionella som nya konst och kulturformer. Konstnärligt verksamma inom olika områden är professionella som andra yrkesutövare, med hög andel högskoleutbildade. Men, lever trots det ofta i ett slags utanförskap när det gäller arbetsvillkor, lön, pension och erkännande av yrkeskunnande. Trygghetssystemen fungerar inte fullt ut, man har inte samma rättigheter enligt arbetsrätten som andra arbetstagare och upphovsrätten ifrågasätts. Detta framkom tydligt under pandemin. Med den s.k.

Återstartsutredningen och Myndigheten för Kulturanalys senaste rapport som underlag kan en kulturpolitik med syfte att återuppbygga kulturlivets infrastruktur och stärkta rättigheter för utövarna tas fram. Det är också oerhört viktigt för det växande släktet. Barn och unga har enligt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och Barnkonventionen rätt till att både själva utöva och ta del av professionell konst och kultur. Detta är möjligt att uppfylla endast om såväl de professionellt verksamma inom samtliga konstnärliga områden som institutioner och fria professionella verksamheter ges tillräckliga resurser. Konst och kultur utgör en del av vårt civila försvar och är grunden för demokrati och yttrandefrihet. Är omistligt!"

Radreferens: 1266

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 774 Lärarvänstern (Storstockholm)

Synliggöra kulturskolans viktiga roll i partiprogrammet

Kulturskolan är en viktig del av många barn och ungas liv och fritid. Det är en plats där barn och unga får möta, utvecklas och lära inom ett estetiskt ämne, träffa likasinnade och få vänner för livet, växa som människor samt kulturskapande. Kulturskolan är även och har länge varit en skolform som är hårt utsatt i många kommuner och ofta ett slagträ i den lokala politiska debatten.

För att lyfta och värna kulturskolans viktiga roll som del av välfärden och som del av många barn och ungas liv och fritid är det högst relevant att den nämns i partiprogrammet. Annars bidrar Vänsterpartiet ytterligare till att osynliggöra kulturskolans verksamhet och betydelse.

Föreslår kongressen besluta

att efter meningens på rad 1269-1271 "Vi vill se gott om utrymmen för kulturellt skapande, som når alla i samhället och står fria från både politisk och affärsmässig styrning" lägga till meningens: "En gemensamt ägd kulturskola spelar en avgörande roll för att ge barn och unga jämlika förutsättningar för att lära och utvecklas i ett estetiskt ämne, möta likasinnade och tillsammans skapa och utöva kultur."

Radreferens: 1269

B 775 Enskild

Man ska kunna (över)leva som kulturarbetare

Förslaget till nytt partiprogram slår fast att kulturpolitiken ska skapa goda ekonomiska villkor för såväl institutioner som för den fria kulturen och det är bra. Men jag anser att det hade behövts ett förtydligande om att vi ska jobba för rimliga villkor för kulturarbetare som ofta idag hamnar mellan stolarna när det gäller våra sociala skyddsnet utifrån att de ofta har en annan sorts ersättningsstruktur än traditionell månadslön. Detta gör att det blir svårt för en del kulturarbetare att sjukskriva sig eller vara föräldralediga då de anses vara utan någon sjukpenninggrundande inkomst.

Föreslår kongressen besluta

att följande rad mellan 1271-1273 "Kulturpolitiken behöver skapa goda ekonomiska villkor för såväl institutioner som den fria kulturen, för såväl traditionella som nya kulturformer" kompletteras med: "och fria kulturarbetare" för att då bli: "Kulturpolitiken behöver skapa goda ekonomiska villkor för såväl institutioner som den fria kulturen och fria kulturarbetare, för såväl traditionella som nya kulturformer."

Radreferens: 1271

Robert Armblad, Växjö

B 776 Vänsterpartiet Gotland

Skrivningen om kultur, media och föreningsliv

Stärk skrivningen om kultur.

Med hänvisning till partiets skrivning och deklaration av kulturens omistliga betydelse för individen och för samhället i stort, har vi en förhoppning och önskan att Vänsterpartiet ska föra en än mer offensiv kulturpolitik.

Begreppet Kultur har en inneboende vag definition och svårighet att bli konkret i det politiska handhavandet. För att lättare kunna handskas med begreppet Kultur, har Vänsterpartiet Gotland gjort en distinktion mellan Konstpolitik och Kulturpolitik. För att ett kulturmöte ska uppstå, krävs en skapande (producerande) part å ena sidan och en mottagande och deltagande part å den andra.

Vi utgår därför från denna definition av begreppen:

Konstpolitik handlar om *villkoren för kulturskapande konstnärer.*

Kulturpolitik handlar om *medborgarnas tillgång till kultur.*

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1273 lägga till texten: "För att ett kulturmöte ska uppstå krävs en skapande part och en mottagande part och vi behöver en distinktion mellan Konstpolitik som handlar om villkoren för kulturskapande konstnärer och Kulturpolitik som handlar om medborgarnas tillgång till kultur."

Radreferens: 1273

B 777 Lärarvänstern (Storstockholm)

Kulturskolan bör nämnas i partiprogrammet utifrån sin roll i välfärden

Kulturskolan är en viktig del av många barn och ungas liv och fritid. Det är en plats där barn och unga i mötet med kompetenta lärare får utvecklas och lära inom ett estetiskt ämne, träffa likasinnade, få vänner för livet, växa som människor och skapa kultur. En gemensamt ägd kulturskola är också viktig för att skapa jämlika förutsättningar för barn och unga att utöva och möta kultur. Visst har kulturskolan utmaningar i att möta alla barn och unga men detta beror snarare på politisk vilja och ekonomiska förutsättningar, snarare än brist på förmåga och kompetens.

Kulturskolan är och har länge varit en skolform som är hårt utsatt i många kommuner och ofta ett slagträ i den lokala politiska debatten. Vi ser att många kommuner, framförallt där högern styr, försämrar förutsättningarna för kulturskolan, privatiserar eller helt lägger ner den kommunala kulturskolan.

Att då, med allt detta i bakgrunden, i ett partiprogram lyfta fram idrott och föreningsliv men inte med en stavelse nämna kulturskolan som är en så viktig skolform och arena för många barn och ungas liv och fritid är problematiskt och olyckligt. Framförallt i en tid där kulturskolan är hårt ansatt i många kommuner.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1274 lägga till följande stycke: "Kulturskolan spelar en stor roll i många barn och ungas liv och fritid. Kulturskolan är en plats för barn och unga att lära och utvecklas i ett estetiskt ämne i mötet med kompetenta pedagoger och lärare, växa som människor, möta likasinnade och tillsammans skapa kultur. En gemensamt ägd kulturskola är viktig för att möjliggöra en jämlik tillgång och förutsättning för barn och unga att få möta, utvecklas och skapa kultur via kulturskolans verksamhet."

Radreferens: 1274

B 778 Enskild

Förslag till ändringar och tillägg i förslagen till partiprogrammet för Vänsterpartiet del 2

Se B 214

"Yttrandefriheten är en viktig del av kulturen", skriver Johan Lönnroth och Stig Henriksson i sitt programförslag. Det är en väl slapp politisk jargong, som försoffade medier sällan lyckas befria sig ifrån.

Det finns många definitioner av begreppet kultur. Det finns det antropologiska kulturbegreppet (kulturen omfattar allt i ett samhälle), Det finns ett ontologiskt (som omfattar det som anses leda till framsteg och förfining; allt annat ses som okultur eller rent av dekadens) och ett estetiskt (som inskränker sig till konsten i dess olika former. Den konstnärliga verksamheten är skör och ömtålig. Den handlar om att gestalta människors liv, erfarenheter, känslor och förhållandena till varandra och till samhället. Konsten kräver liksom vetenskapen även en viss skolning och utbildning. Det finns all anledning att skilja på vad kultur *är* och vad konsten *betyder* för oss människor. Att dansa kring i juletid dansa kring granen är ett inslag i vår kultur, men är knappast att betrakta som konstnärlig verksamhet.

Att få till en precisering och en ökad medvetenhet om skillnaderna mellan begreppen kultur och konst kan tyckas vara ett Sisyfosarbete. Likafullt bör vi i det analytiska arbetet med ett politiskt program precisera oss så att vi inte drabbas av begreppsförvirring, vilket är lätt hänt om man rör sig med flera skiljaktiga definitioner av det vi talar och skriver om.

Därför bör den korta meningen "Yttrandefriheten är en viktig del av kulturen" i Lönnroth/Henrikssons utökas och följande införas i programkommissionens förslag till program:

Yttrandefriheten är en grundläggande förutsättning för kulturell och konstnärlig utveckling. Ett fritt konstnärligt skapande, befriat från politiska pekpinnar, främjar hela samhällets kulturella utveckling och stärker den demokratiska utvecklingen i det.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen: "Yttrandefriheten är en grundläggande förutsättning för kulturell och konstnärlig utveckling. Ett fritt konstnärligt skapande, befriat från politiska pekpinnar, främjar hela samhällets kulturella utveckling och stärker den demokratiska utvecklingen i det." införas i partiprogrammet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Hans Arvidsson, Västra Södermalm, Eili Hirdman, Västra Södermalm, Eddy Östling, Västra Södermalm, Yngve Sundblad, Västra Södermalm

B 779 Enskild

Alla ska vara med

Alla grupper som missgynnas får vara med och räkna med att Vänsterpartiet ska kämpa för deras rättigheter. Vänsterpartiet ska vara den självklara platsen för den som har det tufft i livet. För att nå ut till alla grupper som kan befinna sig i utanförskap på olika sätt, måste partiprogrammet ha ett samlingsbegrepp. Vänsterpartiet ska inte fokusera på ett fåtal minoritetsgrupper. Alla får vara med och räkna med att Vänsterpartiet ska kämpa för deras rättigheter.

Föreslår kongressen besluta

att avsluta meningen efter "stänga någon ute" på rad 1291 och lägga till följande ny mening:
"Vänsterpartiet ska vara den självklara platsen för den som har det tufft i livet och kämpar för alla grupper som missgynnas i samhället. Alla får vara med och räkna med att Vänsterpartiet ska kämpa för deras rättigheter."

Radreferens: 1291

Emmeli Lindahl, Helsingborg, Claudia Velasquez, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg, Maja Lanka, Helsingborg, Ingemar Karlsson, Helsingborg, Sema Büyükkaya, Helsingborg, Halil Büyükkaya, Helsingborg, Ferman Büyükkaya, Helsingborg, Ola Wiksten, Helsingborg

B 780 Skärholmen

Funktionsvarierade

Vänsterpartiet är ett frihetsparti och har historiskt tillsammans med sociala rörelser drivit kampen för rättigheter för personer med normbrytande funktionalitet. Det är viktigt att lyfta funktionsvarierade i texten.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1292-1293, sid 38, lägga till ordet "funktionsvarierade" i stycket "oavsett om det just den här gången handlar om sjukskrivna, muslimer eller transpersoner."

Radreferens: 1292

B 781 Hammarby-Skarpnäck

Lägg till "funktionsnedsatta" i rad 1292

Det saknas i stort sett referenser till partiets funktionshinderspolitik i programförslaget. Denna brist kan rättas till med justeringar av texten i några avsnitt.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1292 får följande lydelse: "om det just den här gången handlar om sjukskrivna, funktionsnedsatta, muslimer eller transpersoner."

Radreferens: 1292

B 782 Ovanåker

Nödvändigheten i att peka ut grupper

På rad 1292 och 1293 pekas grupper av människor ut på ett förlegat sätt. Vi i Ovanåker anser inte att det hör hemma i ett modernt partiprogram. Det kommer inte heller att hålla över tid om det står som det gör: ”...oavsett om det just den här gången...”.

Det är inte heller nödvändigt för styckets relevans att peka ut några enskilda grupper.

Föreslår kongressen besluta

att i styckets sista mening, rad 1292 och 1293, stryka texten: ”oavsett om det just den här gången handlar om sjukskrivna, muslimer eller transpersoner.”

Radreferens: 1292

B 783 Enskild

Partiprogrammet om barns rätt

Varje barn har rätt till en uppväxt på lika villkor med möjlighet att vara delaktig och ha inflytande över sitt liv.

Vår syn på barn präglar hur vi tänker och agerar i frågor som rör dem. Att se barn som kompetenta människor, aktörer, som ska vara delaktiga i frågor som rör deras liv är en förutsättning för att vi vuxna ska ge barn rätt till inflytande, delaktighet och makt över sin situation. Utan denna syn finns en risk att barn aldrig tillfrågas eller ges möjligheten att påverka sina liv.

Barnrättighetsutredningen definierar begreppet *barnrättsbaserat synsätt* som att varje barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare med en individuell personlighet, egna behov och intressen samt personlig integritet. Vi anser att detta tydligare ska lysa igenom i vårt partiprogram.

I förslaget till partiprogram finns formuleringar om arbetet med barnkonventionen och “unga människors förmåga att fatta självständiga beslut om sina liv”. Begreppet “unga människor” riskerar att exkludera exempelvis små barn. Barn kan, och ska inte heller alltid fatta självständiga beslut, utan ska framförallt ges möjlighet att få information, kunna uttrycka sina åsikter, och vara delaktiga utifrån sin förmåga.

Föreslår kongressen besluta

att byta ut stycket som börjar på rad 1307 och som börjar med “Utvecklingen mot starkare rättigheter för barn” till följande stycke: “Utvecklingen mot starkare rättigheter för barn är en av de progressiva rörelsernas största framgångar. Vi ska ha ett barnrättsbaserat synsätt och gå före i frågan om barns rättigheter. Vi ska fortsätta arbetet med att förverkliga barnkonventionen och principen att i varje läge se till barnets bästa. Barnkonsekvensanalyser ska göras tidigt i våra och samhällets övriga beslutsprocesser. Alla barns delaktighet och möjlighet att få yttra sig, oavsett förutsättningar, bakgrund och förmåga ska ses som en självklarhet, i beslut som påverkar dem. Barns rättigheter utgör en grund till kampen för jämlikhet, rättvisa och frihet för alla.”

Radreferens: 1307

Åsa Levin, Haninge, Bianca Zandén, Åre, Marek Lakatos, Malmö, Helena Johansson, Frölunda, Marketta Kulju-Guevara, Järfälla, Annica Sjögren, Frölunda, Leif Åsbrink López, Solna, Liv Zetterberg, Umeå, Alexandra D’Urso, Uppsala, Katja Laine, Eslöv, Alfonso Allende, Malmö, Monica de Santa Cruz, Kungsholmen

B 784 Vänsterpartiet Sörmland, Eskilstuna

Tredje kön

Vi anser att det nya partiprogrammet behöver förtydliga frågan om transpersoners rättigheter då detta historiskt sett har varit en diskriminerad grupp.

Föreslår kongressen besluta

att lägga in en text om detta mellan rad 1311 och 1312: "Vi vill lagstadga och erkänna ett tredje juridiskt kön. Vi anser att varje individ har rätt att definiera sin egna könstillhörighet, oavsett om detta är kvinna, ickebinär eller man."

Radreferens: 1311

B 785 Vänsterpartiet Halland

Barns rätt till skälig levnadsstandard

Den 1 januari 2020 blev Barnkonventionen svensk lag. Med hänvisning till artikel 26 och 27 i Barnkonventionen är det av stor vikt att politiskt arbeta för att motarbeta den barnfattigdom som växt och växer fram i Sverige och därmed garantera alla barns rätt till en skälig levnadsstandard. Barn ska skyddas från vräkning, ha tillgång till mat, kläder efter väder och möjligheter att utöva fritidsaktiviteter.

Föreslår kongressen besluta

att komplettera texten efter rad 1311 med följande: "Med hänvisning till artikel 26 och 27 i Barnkonventionen är det av stor vikt att politiskt arbeta för att motarbeta den barnfattigdom som växt och växer fram i Sverige och därmed garantera alla barns rätt till en skälig levnadsstandard."

Radreferens: 1311

B 786 Vänsterpartiet Västerbotten, Norrköping, Sala, Solna, Umeå, m.fl.

Mer hbtqia+ och normer 2

I ett par meningar lyfter förslaget till partiprogram hbtqia+-personers utsatthet i samhället och Vänsterpartiets strävan att förbättra och förändra detta faktum. Det är bra. Vi tycker ändå att stycket som handlar om "Alla människors lika värde" i avsnittet om "Vänsterpartiets grundsyn i olika sakfrågor" kunde ha ett par meningar om hbtqia+-personers rättigheter.

Vänsterpartiet har en stolt historia att kämpa för hbtqia+-personers rättigheter, och det borde synas något tydligare i partiprogrammet än det gör i det liggande förslaget. Det betyder inte att det behövs en lång text, men vi vill ändå föreslå en smärre förändring i den riktningen. Denna motion har beretts på möte med Hbtqia-vänstern.

Föreslår kongressen besluta

att texten "och respekt för hbtqi-personer" på rad 1316 stryks och att följande stycke läggs in som nytt stycke på rad 1325: "Hbtqi-personers rättigheter ska fortsätta stärkas. Hbtqi-personer som söker skydd ska få asyl här och vi vill även se en könstillhörighetslag som baseras på självbestämmande och ett tredje juridiskt kön. Familjerätten behöver förstärkas och utvidgas så att fler regnbågsfamiljer får ett gott rättsligt skydd. Vänsterpartiet behövs för att slå vakt om de rättigheter hbtqi-personer har idag, som auktoritära högerkrafter nu angriper punkt för punkt."

Radreferens: 1316

Bo Persson, Sölvesborg, Anna Lilja, Karlskoga, Eva Renberg, Ljusnarsberg, Patricia Axelsson, Tidaholm, Sofia Kuno, Årsta, Thomas Nicholas, Bromma, Terese Nordberg, Bromma, Bengt-Åke Hansson, Bromma, Lotta Lagnander, Gävle, Jessica Nilsson, Hammarby-Skarpnäck

B 787 Vänsterpartiet Västmanland, Västerås

Sexuella och reproduktiva rättigheter grundade i kroppslig autonomi

Det föreslagna partiprogrammet innehåller bra formuleringar om att stärka sexuella och reproduktiva rättigheter för att ge människor makt över deras liv, samt lyfter fram aborträtten som en viktig feministisk seger som måste försvaras. Detta kan ytterligare stärkas genom att knyta an till konceptet kroppslig autonomi. FN:s oberoende expertorgan på skydd mot våld och diskriminering baserad på sexuell orientering och könsidentitet - IESOGI skriver såhär om kroppslig autonomi:

"Erkännandet av kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter – det vill säga deras förmåga att fatta beslut i förhållande till sina kroppar och sexualitet – är en förutsättning för att säkerställa deras fulla njutning av rättigheter. Samma principer gäller för lesbiska, homosexuella, bisexuella, transsexuella och intersexuella (HBTI) individer: att ha självständighet att bestämma sitt eget öde utan otillbörlig reglering av sina kroppar är en förutsättning för att leva ett värdigt liv."

Sverige brister på ett flertal punkter vad gäller kroppslig autonomi för kvinnor och hbtqi-personer. Exempel på detta är kvinnor som nekats vård på grund av att de i större utsträckning än män misstros i vården, läkare som gör otillbörliga ingrepp hos intersexpersoner samt transpersoner som på grund av en föråldrad translag blir rånade på sin kroppsliga autonomi.

Föreslår kongressen besluta

att justera i förslaget till partiprogrammet på rad 1318-1319. Den justerade meningen lyder: "Starka sexuella och reproduktiva rättigheter är avgörande för människors makt över sina liv. Dessa ska vara grundade i rätten till kroppslig autonomi."

Radreferens: 1318

B 788 Vänsterpartiet Göteborg

Stå upp för kroppslig autonomi och transvården

Vi lever i en tid där transvården och transpersoners rättigheter ifrågasätts. Därför är det viktigt att vi är tydliga med att när vi skriver "respekt för hbtqi-personer" och "investera brett i vården" så inkluderar det den könsbekräftande vården.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1320 lägga till: "Likaså är rätten till kroppslig autonomi och möjligheten att genomgå könsbekräftande behandling viktigt att försvara. Att förnekas kroppslig autonomi kan leda till svåra konsekvenser för individen såväl psykiskt, socialt som fysiologiskt."

Radreferens: 1320

B 789 Vänsterpartiet Östergötland, Motala

Rätt till fri abort ska skrivas in i grundlagen

Vi ser hur rätten till fri abort hotas runt om i världen och debatt kring det förekommer även i Sverige. Rätten till fri abort bör därför skrivas in i grundlagen.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1320 kompletteras med följande meningar: "Vi ser hur rätten till fri abort hotas runt om i världen och debatt kring det förekommer även i Sverige. Rätten till fri abort bör därför skrivas in i grundlagen."

Radreferens: 1320

B 790 Vänsterpartiet Göteborg

Hbtqi-personer som säljer sex

Människor som säljer sex är, och har historisk varit, en av de mest utsatta grupperna i samhället. Det är en grupp som ofta lever i stor ekonomisk otrygghet, utsätts för våld och får sällan stöd från samhället kring dem. De stigmatiseras, får bristande vård och bor ofta i osäkra förhållande. Flera bland de som säljer sex är HBTQI -personer.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1321-1324 lägga till "och HBTQI -personer" så att meningarna blir: "Kvinnor och HBTQI-personers kroppar har både historiskt och i nutid använts som handelsvaror, exempelvis genom sexköp, porrindustrin och surrogatmödraskap. Det är en bärande del i kvinnor och HBTQI-personers frigörelse och rätt till sina kroppar att den handeln upphör."

Radreferens: 1321

B 791 Vänsterpartiet Göteborg

Synliggör Sveriges urfolk, samerna

I Sverige har vi Europas enda erkända urfolk, samerna. De har funnits i stora delar av vårt land i flera hundratals år. Områden där de levt och försörjt sig har koloniserats av den svenska staten. Samerna har tryckts tillbaka, tvångsförflyttats, berövats sitt språk, sin religion och identitet. Trycket på att antingen vara renskötande "lapp" eller assimileras har varit mycket stort. Kunskaperna om den samiska historien och majoritetssamhällets roll är inte särskilt känt, även om deras egen kamp lett till ökat synliggörande. Också i dagens läge är samernas renskötsel hotad av klimatändringar, skogsavverkning, gruvor, ökad fjällturism med mera. Hatbrott mot samer har på senare år börjat uppmärksammas. Vi har bara ett urfolk i Sverige, samerna. Vi yrkar att detta skrivas in i texten enligt följande.

Föreslår kongressen besluta

att den första meningen på rad 1325 ändras till: "Den svenska staten har genom historien utsatt vårt urfolk samerna och nationella minoriteter för allvarliga oförrätter." Och som konsekvens av detta att meningen 1328 och 1329 ändras till: "Sverige har en särskild uppgift att stärka urfolket samernas och de nationella minoriteternas rättigheter."

Radreferens: 1325

B 792 Enskild

Urfolk

Med de nya industrisatsningarna i norra delen av landet kommer alltmer spänningar att kräva sina lösningar om olika lokala och nationella intressen ska kunna tillgodoseas. De aktörer som har rättigheter kopplade till markanvändningen blir alltför ofta bortglömda både i policyutformning, praktik och politiska utsagor. I

Vänsterpartiets program ska det framgå att vi står upp för urfolks mänskliga rättigheter som också är kopplade till frågan om urfolkens traditionella land och markanvändning. Det är knappast en slump att självbestämmande över marken förknippas med rättvisa villkor när det gäller arbete och försörjning som framgår av *International Labor Organisation* (ILO):s konvention 169 om urfolk och stamfolk i självstyrande länder.

Föreslår kongressen besluta

att orden ”urfolk och” infogas på rad 1325 efter ”Den svenska staten har genom historien utsatt...”

Radreferens: 1325

Åsa Össbo, Vilhelmina

B 793 Enskild

Transpersoners rätt över sin egen kropp i partiprogrammet

Transpersoner är idag en av högerens favoritpåse att slå på. Partiprogrammet nämner detta på rad 1293. Partiprogrammet nämner däremot inte vilka problem som transpersoner utsätts för eller vilket arbete som vi kan bidra med för att förbättra deras levnadsförhållande eller skydda dem från attacker från höger.

Ett tydligt exempel på det problem som transpersoner mötts av och som vi kan lyfta är transvården som nekar transpersoners rätt till självbestämmande och självförverkligande. Transvården i Sverige har väntetider som närmar sig 10 år långa. Långa utredningar som avhumaniserar transpersonen. De flesta transpersoner behöver förklara hur sin egen vård fungerar för de som ska vara experter inom ämnet. Läkaren har rätt att neka vård när de vill och av vilken anledning de vill.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1325 följande text läggs in som ett nytt stycke: "Transpersoner ska ha rätt över sina egna kroppar. Deras rätt att leva ska inte bestämmas av någon annan. Vården ska utgå från transpersoners självförverkligande och självbestämmande."

Radreferens: 1325

Sarah Sandström, Umeå

B 794 Enskild

Vänsterpartiet är ett sekulärt, socialistiskt, antirasistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund

Anser att det är viktigt att poängtera att vårt parti är i första hand ett socialistiskt, sekulärt, antirasistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Därmed anser jag att i vårt partiprogram ska inte ingå ord om religioner.

Judendom och islam är stora rörelser med mycket makt i världen. Därmed får de klara sig själva, vi ska aldrig blanda in någon religion alls i vårt parti överhuvudtaget. Vi är ett sekulärt parti. Med stor respekt för vad folk vill tro på och det ska vara personligt.

Föreslår kongressen besluta

att ta bort ordet "antisemitism" på rad 1326 och "muslim" på rad 1336

Radreferens: 1326

Gloria Jabalquinto Jaque, Årsta

B 795 Enskild

Samerna

Några rasifierade grupper och nationella minoriteter nämns vid namn i programförslaget, på måfå och som exempel ser det ut som. Samerna gör det inte. Vi anser att samerna har en särställning i det svenska samhället och bör nämnas i ett svenskt vänsterpartis program.

Föreslår kongressen besluta

att en ny mening infogas på rad 1328 efter "på människor": "Det förtryck som samerna genom historien utsatts för fortsätter idag när deras intressen åsidosätts för exploatering bland annat i samband med gruvdrift."

Radreferens: 1328

Emil Lundh, Uppsala, Boel Lindén, Uppsala

B 796 Enskild

Urfolks markanvändning

Med de nya industrisatsningarna i norra delen av landet kommer alltmer spänningar att kräva sina lösningar om olika lokala och nationella intressen ska kunna tillgodoses. De aktörer som har rättigheter kopplade till markanvändningen blir alltför ofta bortglömda både i policyutformning, praktik och politiska utsagor. I Vänsterpartiets program ska det framgå att vi står upp för urfolks mänskliga rättigheter som också är kopplade till frågan om urfolkens traditionella land och markanvändning. Det är knappast en slump att självbestämmande över marken förknippas med rättvisa villkor när det gäller arbete och försörjning som framgår av *International Labor Organisation* (ILO):s konvention 169 om urfolk och stamfolk i självstyrande länder.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1331 och 1332 som lyder: "Det kräver också en medvetenhet om den betydelse markanvändningen har för det." ändras till: "När det gäller urfolks rättigheter har markanvändningen en särskild betydelse."

Radreferens: 1331

Åsa Össbo, Vilhelmina

B 797 Vänsterpartiet Göteborg

Statens uteblivna ursäkt till samerna

Trots den svenska statens långa förtryck av samerna har staten fortfarande inte officiellt bett om ursäkt. Mark har stulits, barn har tvingats in i de så kallade "sameskolorna" och när det inte har varit direkt våld har den svenska staten utfört ett brett kulturellt folkmord mot samerna. Det är dags att staten ber om ursäkt.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1331 och 1332 lägga till en bisats så att hela meningen blir: "Det kräver också en medvetenhet om den betydelse markanvändningen har för det, samt att staten officiellt ber om ursäkt till samerna."

Radreferens: 1331

B 798 Enskild

Urfolksrätt måste försvaras

Vi är ett antiimperialistiskt parti som länge har kämpat för svensk ratificering av ILO 169. Ett starkt ställningstagande för urfolksrätt måste genomsyra vårt partiprogram. Och den nya industrialiseringen påverkar Sapmi och norra Sverige i allra högsta grad. Vi måste vara tydliga med att vi sätter politisk handlingskraft bakom vår ord. Precis som Elsa Laula skrev år 1904 i Sapmi står många "inför lif eller död" nu som då när det gäller frågan om rätten till mark.

Föreslår kongressen besluta

att efter ordet "det" lägga till frasen: "och en politisk drivkraft att försvara urfolksrätt."

Radreferens: 1332

Laura Jean Purdy, Luleå

B 799 Malmö

Antirasism: Tidö-avtalet har gjort regeringspolitiken uttryckligen rasistisk

Mer kunskap är alltid bra, men det finns redan tillräcklig kunskap om rasism för att agera. Vänsterpartiet borde ställa sig i första ledet i den antirasistiska kampen.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1333-38 ersätts med nedanstående text: "Vår strategiska målsättning är att marginalisera såväl rasistiska krafter som rasistiska föreställningar i regering och samhället i övrigt. Därför är antirasistisk organisering och kamp mot normaliseringen av rasism centrala delar av vår strategi. Kunskap finns idag som synliggör rasismens olika former och hur rasismen i skilda former riktas mot tex muslimer, afrosvenskar, samer eller flyktingar mer generellt. Den bästa försäkringen mot att rasistiska krafter flyttar fram sina positioner är att bygga samhällen som håller ihop, där rätten till arbete, bostad och välfärd garanteras alla. Rasistiska krafter försöker att måla upp skiljelinjer i samhället kopplade till kultur och etnicitet. För att effektivt mota tillbaka normalisering av rasistisk politik har vänstern en viktig roll i att istället lyfta fram motsättningar kring ekonomiska intressen. Att mobilisera kring samverkande orättvisor rörande klass, kön och rasifiering är därför också en viktig antirasistisk uppgift för Vänsterpartiet. Vid sidan av detta krävs konkreta reformer som attackerar den strukturella rasismen. Generella åtgärder mot arbetslöshet, bostadsbrist och ojämlikhet är tillsammans med exempelvis åtgärder mot bostadssegregationen och diskriminering på arbetsmarknaden viktiga inslag i en strategi för att bekämpa den strukturella rasismen. I vårt arbete för rättvisa och solidaritet innebär detta också att välfärdstjänster såväl som rättsväsendet måste organiseras på ett sådant sätt att de inte reproducerar den strukturella rasismen i deras konkreta

verksamhet. Frågor om representation i samhället är viktiga för att bryta rasistiska föreställningar och exkluderande normer."

Radreferens: 1333

B 800 Järfälla

Gemensamt ansvar och kännbara konsekvenser för aktörer som diskriminerar

Kunskap om rasistiska strukturer är en nödvändig förutsättning för det förändringsarbete som behöver ske, men våra svar kan inte stanna där. Avsnittet som börjar på rad 1333 i förslaget till nytt partiprogram börjar lovande med att vi i Sverige behöver bygga upp mer kunskap om dagens rasistiska strukturer. Tyvärr stannar stycket vid konstaterandet att myndigheter har ett särskilt ansvar att möta alla människor med samma respekt. Det är lätt att hålla med om, men inte tillräckligt. Som ett antirasistiskt parti bör vi i vårt program vara tydliga med att kunskaperna också ska omsättas i krav på förändring.

I avsnittet om rasism som börjar på sidan 18, rad 523, i programförslaget tydliggörs att det ligger i vårt gemensamma intresse att kämpa mot rasism. Det är bra, men vi bör också vara tydliga med att den antirasistiska kampen är ett gemensamt *ansvar*. En viktig del i arbetet mot rasism som programförslaget missar att lyfta är ett förstärkt arbete mot diskriminering på såväl strukturell som individuell nivå. Företag och myndigheter som diskriminerar ska få kännbara konsekvenser och den som blivit utsatt ska kunna få upprättelse.

Med dessa förändringar samt de som föreslås i motionen "Att respektera asylrätten är inte nog" ger avsnittet med rubrik "Alla människors lika värde" en tydligare bild av vårt parti som en kraft för förändring.

Föreslår kongressen besluta

att stycket som börjar på rad 1333 ersätts med följande text: "Sverige behöver överhuvudtaget bygga upp mer kunskap om hur dagens rasistiska strukturer ser ut och de djupgående konsekvenserna dessa strukturer får för såväl individ som samhälle. Det behövs en mer utbredd förståelse för hur olika sorters rasism tar sig uttryck och griper in i exempelvis afrosvenskars och muslimer liv. Med den kunskapen följer också ett gemensamt ansvar att kämpa mot de förtryckande rasistiska strukturer som splittrar, söndrar och faktiskt förkortar livet för vissa av oss. Vi behöver ett förstärkt arbete mot diskriminering på såväl strukturell som individuell nivå. För för myndigheter, företag och andra organisationer som diskriminerar ska det finnas kännbara konsekvenser och den som blivit utsatt ska få upprättelse. Myndigheter har ett särskilt ansvar att möta alla människor med samma respekt och säkerställa likvärdig service."

Radreferens: 1333

B 801 Enskild

Demonstrationer i skam

I programkommissionens förslag till nytt partiprogram, på sidan 39 och rad 1336, står: "...exempel är afrosvensk eller muslim, och..."

Denna mening formulerades före 231007, då den största judepogromen sedan Holocaust ägde rum.

Och någon dag senare de största antisemitiska demonstrationerna i Sveriges historia!

Massmördarna hyllades istället för att fördömas! (Glöm aldrig - att demonstrationerna ägde rum vid en tidpunkt, då inte ens den jihadistiska terrororganisationen Hamas kunde ana vilka statsterroristiska konsekvenser pogromen skulle få för civilbefolkningen i Gaza).

Det har länge varit en öppen fråga huruvida hijab eller kippa tilldrar sig mest negativ uppmärksamhet på offentlig plats i Sverige.

Föreslår kongressen besluta

att ovannämnda formulering ändras till ”.....exempel är afrosvensk, muslim eller jude, och...”

Radreferens: 1336

Per Olof Trosell, Malung

B 802 Malmö, m.fl.

Asylrätt och mobilitet

Genom historien har människor rört sig över gränser, av kärlek, för att förbättra sin levnadsstandard, för att ge sina barn en bättre framtid, för att fly undan fattigdom eller förföljelse, oroligheter och krig. Internationella migrationsorganisationen IOM räknar med att totalt 281 miljoner människor bor i ett annat land än sitt födelseland, en siffra som har stigit under de senaste fem decennierna och sannolikt kommer att fortsätta stiga i framtiden.

Vänsterpartiet kämpar för att människor på flykt ska erbjudas en trygg tillvaro. Vi betonar vikten av att respektera asylrätten både i Sverige och EU. Människor som flyr krig och förtryck har rätt till en individuell bedömning av sina asylskäl och permanenta uppehållstillstånd samt familjeåterförening är grundläggande för att möjliggöra ett gott liv i det nya landet. För att detta praktiskt ska fungera krävs ett starkt välfärdssamhälle. Vidare måste den djupt rasistiska gränskontrollindustrin i Sverige och EU bekämpas.

Partiets arbete för att underlätta mobilitet över statsgränser behöver utvecklas. En värld utan statsgränser kan bli möjlig. Många vänsterpartister har en vision om en världsordning som är jämlik, där människor är fria att i samverkan leva, arbeta och förverkliga sina drömmar var de än önskar.

Föreslår kongressen besluta

att följande rubrik och text läggs in efter rad 1338: "Asylrätt och mobilitet Människor har alltid och kommer alltid att röra sig över statsgränser. Staters regleringar och internationellt samarbete ska underlätta möjligheterna för mobilitet och samtidigt motverka diskriminering och exploatering. Vi kämpar för att människor på flykt ska beredas en fristad. Asylprocessen ska vara rättssäker. Familjer ska kunna återförenas och hälsa ska väga tyngre än idag i asylprocessen. De människor som drabbats av senare års snabba lagändringar på migrationsområdet ska kompenseras och få upprättelse. Partiet betonar vikten av att människor som invandrat inkluderas genom att få tillgång till utbildning, vård och arbete. Rättigheter skapar förutsättningar för att människor ska kunna etablera sig i samhället och för att vi tillsammans ska kunna skapa ett integrerat samhälle. Tidigare erfarenheter och kunskaper ska få erkännande och kunna tillgodoräknas i Sverige. Vänsterpartiet anser att alla kommuner bör ha ett solidariskt och likvärdigt flyktingmottagande och att livet som papperslös i Sverige inte får vara ett liv utan rättigheter och trygghet. De som levt i limbo under lång tid, det vill säga med utvisningsbeslut som inte kunnat verkställas, ska kunna få laglig rätt att bo i Sverige. Den strukturella rasismen i Sverige skadar hela samhället och marginaliserade grupper i synnerhet. Vänsterpartiet har en vision om en världsordning som är jämlik, där människor är fria att leva, arbeta och förverkliga sina drömmar var de än önskar."

Radreferens: 1338

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje

B 803 Järfälla, m.fl.

Att respektera asylrätten är inte nog

I förslaget till nytt partiprogram står följande om asylrätten:

”Sverige är ett land med goda förutsättningar att låta fler människor bygga goda liv här. Asylrätten behöver respekteras av såväl Sverige som EU. Människor som flyr krig och förtryck har rätt till en individuell prövning av sina asylskäl. Permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening är grundläggande för att människor ska kunna börja nya liv i ett nytt land.”

Formuleringen om att respektera asylrätten är en påtaglig försvagning av ställningstagandet i nu gällande partiprogram. Där står nämligen att Sverige ska föra en ”human flykting- och asylpolitik där varje asylsökande garanteras rätten till en individuell prövning under värdiga omständigheter och med generösa kriterier för flyktingskap och asyl.”

I en tid då asylrätten ifrågasätts, undermineras och attackeras i Sverige och runt om i Europa behöver Vänsterpartiets ställningstagande vara orubblig. Människor på flykt dör i tusentals på medelhavet och längs andra rutter mot Europa varje år. Bland de överlevande traumatiseras många längs de farliga vägarna och av våldet vid Fort Europas yttre och inre gränser. Att överhuvudtaget ta sig till en plats där det går att söka asyl blir allt farligare. Som vänsterpartister vet vi att det inte är någon historisk olyckshändelse att det ser ut så utan att det rör sig om konsekvenser av medvetna politiska val.

Vi lever i en politisk kontext där stater och överstatliga organisationer skyddar kapital på bekostnad av människoliv. Rasmaktordningen och koloniala diskurser möjliggör upprätthållandet och förstärkningen av den prioriteringen. Hela den svenska asylproceduren, som redan idag brister i rättssäkerhet, står inför förändringar som ytterligare vältrar över utredningsansvaret från Migrationsverket på den asylsökande själv.

När andra partier anpassar sin politik till flyktingfientliga stämningar får Vänsterpartiet inte svaja. Som vänsterpartister vet vi att vi behöver varandra och att vi har en stolt tradition att värna, en tradition av solidaritet med förtryckta folk och människor på flykt. Vi ska stå fast vid våra krav på en solidarisk och ansvarstagande flyktingpolitik. Då behöver vi tydliga skrivningar i vårt program som talar om att vår avsikt är att fortsätta driva en solidarisk politik för säkra vägar för den som är på flykt, en stärkt asylrätt och generösa kriterier för asyl i Sverige.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten på rad 1339-1344 till följande: "Sverige ska föra en asylpolitik grundad i respekt för internationella konventioner och människors rätt till en fristad undan krig och förtryck. Här ska den som söker asyl garanteras rätten till en rättssäker, individuell prövning under värdiga omständigheter. Kriterierna för asyl i Sverige ska vara generösa. Asylrätten behöver stärkas och respekteras av såväl Sverige som EU. Det är viktigt att det skapas säkra och lagliga vägar för att söka asyl. Permanenta uppehållstillstånd ska vara regel och vi ska underlätta familjeåterförening. Det ger människor rimliga förutsättningar att börja livet i sitt nya land."

Radreferens: 1339

Monica De Santa Cruz, Kungsholmen

B 804 Vita Bergen, Västra Södermalm

Brottsbekämpning

Programförslagets skrivning om brottsbekämpning hänger i luften eftersom man inte diskuterar vilka drivkrafter som ligger bakom brottsligheten och därmed inte heller ger någon anvisning om hur vi skall förebygga den.

Det finns en omfattande både historisk och internationell kunskap om det starka sambandet mellan ojämlikhet och kriminalitet. Ojämlika samhällen är också samhällen med hög kriminalitet och många våldsbrott. Sverige har haft den snabbaste ökningen av ojämlikhet bland OECD-länderna och det är inte förvånande att vi också fått en tillväxt av brottsligheten. En ojämlik skola och hög ungdomsarbetslöshet är också faktorer som främjar brottslighet.

Det är också viktigt att nämna den snabbt ökande välfärds-kriminaliteten som är en av de viktigaste finansieringskällorna för gängkriminaliteten och har ett direkt samband med att stora delar av välfärdssektorn marknadsiserats och lagts ut på privata profitörer.

Vänsterpartiets huvudlinje när det gäller brottsligheten bör vara att den skall bekämpas genom förebyggande insatser. Parallellt med detta behövs självklart åtgärder för att skapa trygghet som sociala insatser och en polis som finns närvarande i lokalsamhället.

Föreslår kongressen besluta

att följande text tillfogas efter rad 1350: "Brottsbekämpning Ökad ojämlikhet leder till ökad brottslighet. Att Sverige drabbas av fler brott har ett direkt samband med snabbt ökande ekonomiska klyftor och en social nedrustning som medfört att sociala institutioner och polis inte finns närvarande i lokalsamhället. Privatiseringen och marknadsiseringen av den sociala sektorn har gynnat en omfattande välfärds-kriminalitet som blivit en viktig finansieringskälla för den organiserade brottsligheten. En ojämlik skola som inte förmår att ge alla elever en grund för inträde i arbetslivet har också främjat en ökad brottslighet. Vägen till ett samhälle med låg brottslighet går genom att satsa på förebyggande insatser som stärker välfärden, skapar jämlikhet och ger ungdomar goda framtidsmöjligheter."

Radreferens: 1350

B 805 Älvsjö-Fruängen

Det förebyggande arbetet med barnperspektivet i fokus

Ett samhälle med ökade klyftor och utsåld välfärd drabbar i allra högsta grad också barn och unga. Unga som dras in i grov kriminalitet blir både offer och förövare och vuxenvärlden behöver ta ett gemensamt helhetsansvar för att bryta utvecklingen. Det preventiva förebyggande arbetet med barnperspektivet i fokus är avgörande för att bryta den utveckling vi sett och bygga ett samhälle där unga får jämlika förutsättningar att delta i samhället på lika villkor.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1355 lägga till följande stycke: "Ett allt rårare klimat i samhället med ökade klyftor speglas också av det våld och den brottsutveckling som breder ut sig bland barn och unga. Där andra vill svara med repressiva åtgärder vill Vänsterpartiet storsatsa på det preventiva arbetet med barnperspektivet i fokus och tillräckliga resurser ska ges till de aktörer som har som uppgift att värna ungas utveckling. Barn och unga har rätt att växa upp i ett samhälle utan våld och utsatthet."

Radreferens: 1355

B 806 Enskild

Brottsbekämpning

Det allra viktigaste för att på kort sikt minska brottsligheten i landet och därmed enskildas utsatthet för brott, är att öka risken att bli lagförd. Så länge många inte lagförs och straffas för sina brott, för en del brott är upptäcktsrisken nästan obefintlig, gynnas brottslighet. På kort sikt är således det av hög prioritet att ge

Polisen och andra brottsbekämpande myndigheter tillräckligt med resurser för att kunna lagföra betydligt fler än idag. På lång sikt motverkas brottsligheten av helt andra saker som också förtjänstfullt behandlas i programförslaget.

Av detta skäl anser jag att det bör läggas till en mening sist på raden 1355 som pekar på att de som begår brott också ska lagföras för dem.

Föreslår kongressen besluta

att följande meningar eller liknande meningar förs in i programmet på rad 1355: "Det är också viktigt att de som faktiskt begår brott upptäcks och lagförs. Ingen ska kunna undanhålla sig rättvisan."

Radreferens: 1355

Sverker Scheutz, Enköping

B 807 Enskild

Brottsbekämpning

V tillhör de partier som talar om förebyggande arbete när det gäller brottsbekämpning, men erkänner inte konstens och kulturens betydelse i det arbetet i programmet. Det tillägg som jag föreslår i Att-satsen är kopierad från programskriften i påpekandet vad gäller tjej- och kvinnojourer. Jag anser båda påpekandena vara lika relevanta.

Föreslår kongressen besluta

att efter "...konstruktiva sammanhang att vara i" vid rad 1361 göra följande tillägg: "Här gör föreningslivet och andra aktörer som idrottsföreningar och t.ex. Fryshuset, med sin teaterverksamhet, viktiga insatser som kommunerna borde lära sig av, utveckla och stödja."

Radreferens: 1361

Ulla Berg Svedin, Öckerö

B 808 Enskild

Brottsbekämpning

Det har länge rått en tvist inom politiken om hur brottslighet bäst ska bekämpas. Högern skyller gärna på invandringen och framför stränga straff som bästa lösningen, trots att forskningen inte ger stöd för detta. Vi upplever att Vänsterpartiet inte har haft en tydlig linje i denna fråga trots att ökningen av allvarliga våldsbrott uppenbarligen är något som starkt oroar och berör landets innevånare. Det är viktigt att vår syn blir tydlig här; brottsbekämpning ska bygga på forskning och sträva efter att komma till rätta med problemet, inte att med vrede söka efter vedergällning. Vi behöver också belysa sambandet mellan ett ojämlikt samhälle och nivån på brottsligheten. Det senare finns dock med i kommissionens förslag.

Föreslår kongressen besluta

att texten från mitten av rad 1362 till och med 1373 ersätts med följande rader: "Brottslighet måste i första hand förebyggas, men också befintlig kriminalitet ska bekämpas. Enbart stränga straff och hårda tag leder enligt tillgänglig forskning inte till minskad brottslighet. Däremot finns en koppling till andelen brott som klaras upp, det vill säga vilken risk en gärningsman löper att bli lagförd och ådömd en påföljd. I ett rättssamhälle måste det finnas ett proportionerligt och ändamålsenligt påföljdssystem men också rättssäkra metoder för att utreda, beivra och lagföra dem som begår brott."

Partiprogram Motioner B

Den som blir utsatt för brott måste kunna känna rättstrygghet, dvs kunna lita på samhällets vilja, resurser och förmåga att lagföra den skyldige och ta tillvara den brottsutsattes rätt till upprättelse."

Radreferens: 1362

Ingela Svensson, Varberg, Lars-Ivar Starkenberg, Varberg, Lars-Göran Hedström, Varberg, Lena Måvholm, Varberg, Gerhard Eriksson, Varberg, Agneta Lindblom Hulthén, Varberg

B 809 Vänsterpartiet Göteborg

Restriktiv användning av fängelsestraff

I förslaget till partiprogram, under rubriken "Brottsbekämpning" står det "Vi vill se ett genomgripande arbete mot våldsbrottsligheten som utgår från forskningen." Vi måste vara tydliga med att detta innebär en minskning av antalet fängelsestraff. Fängelser fungerar inte effektivt som medel för reformation och bör användas restriktivt och i skadeförhindrande syften.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1363, efter sista meningen i stycket, lägga till: "Fängelsestraff ska användas skadeförhindrande. Vi vill därför minska antalet fängelsestraff".

Radreferens: 1363

B 810 Enskild

Stoppa knarket - För människor och mot brott, tillägg efter rad 1363

Narkotikan är idag ett stort problem i samhället. Det handlar både om de skador som dessa substanser gör på den enskilda människan, på vänner och familj till de som använder narkotika, demokratiska skador när vissa inte kan vara en del av samhället och ekonomiska problem där narkotikan orsakar stora kostnader för samhället samtidigt som det göder den kriminella världen.

Därför behöver det tydligt framgå i partiprogrammet att målet måste vara att bekämpa narkotikan och dess skadeverkningar, samtidigt som de som har råkat illa ut ska kunna få hjälp.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1363 lägga till följande text: "Det ska finnas ett aktivt arbete mot narkotikan i samhället. Detta både för att minska skador på personer som använder narkotika, för att stötta anhöriga, för att minska de demokratiska skadorna på samhället och för att minska de kriminellas inflytande och intäkter."

Radreferens: 1363

Egon Frid, Vara Essunga Grästorp, Gunnar Eklöf, Örnsköldsvik, Brita Wester, Örnsköldsvik, Tobias Tengström, Umeå

B 811 Enskild

Självmedicinering/missbruk

Människor som börjar självmedicinera gör ofta så pga någon form av lidande/trauma. Detta kan leda till missbruk. Vårdköer är långa, att få rätt hjälp för läkning av själ och sinne kan ta tid.

Det borde vara logiskt att få rätt till avgiftning i samband med behandling.

Eget bruk bör avkriminaliseras.

Hjälp i rehabilitering att hitta bostad och rätt aktivitet/yrke för att komma tillbaka in i samhället.

Föreslår kongressen besluta

att följande stycke skrivs in i partiprogrammet: "Människor i substansberoende ska få rätt till avgiftning i samband med behandling, som ska följas upp med individuell rehabilitering/arbetsträning/bostad."

Radreferens: 1363

Maja Lanka, Helsingborg

B 812 Enskild

Uppdatera skolan

En skola som bygger upp barns egenvärde, självkänedom och framtidstro - då bryter vi generationers nedåt spiral. Uppdatera skolan. Barn bör få verktyg att lära känna sig själva och ha insikt om sina rättigheter och vilka hjälpinsatser som finns så tidigt som möjligt för att förebygga/bryta destruktiva hemförhållanden och/eller självskadebeteende. Barn som älskar sig själva, som har en stark tro på sig själv och framtiden/yrkesval, älskar livet - har kraftigt mindre risk utsätta sig själv och andra för fara.

Då barn spenderar större delen av sina vardagar i skolan, skulle det kanske kunna ingå i någon form av Självkännedom-lesson.

Föreslår kongressen besluta

att skriva in efter rad 1364: "Barn bör få insikt om sina rättigheter och vilka hjälpinsatser som finns för att förebygga/bryta destruktiva beteenden/förhållanden."

Radreferens: 1364

Maja Lanka, Helsingborg

B 813 Enskild

Maktmönster består av social och ekonomisk kontroll

Maktmönster är ett ord som är svårt att sätta fingret på, det känns som att någonting saknas i meningen på raderna 1373-1375. Det kan förtydligas att maktmönstren består av specifika handlingar.

Föreslår kongressen besluta

att meningen som börjar med "Arbetet mot det" på rad 1373 ersätts med följande: "Arbetet mot det patriarkala våldet behöver bygga på en förståelse för de maktmönster av social och ekonomisk kontroll som riskerar att gå över i psykiskt och fysiskt våld."

Radreferens: 1373

Hanne Krogfjord, Östersund, Nisse Sandqvist, Östersund

B 814 Malmö

Patriarkalt våld kräver mer

Våldsförebyggande arbete utan en genusförändrande ansats har inte så god effekt enligt WHO. Unga män med en negativ syn på jämställdhet har 3,2 gånger högre benägenhet att använda våld enligt Mucf, och det som mest påverkar killars attityder till jämställdhet är arbetsfördelningen hos föräldrar och vuxna runt dem (Ohne och Lanne), det vill säga jämställdhet är våldsförebyggande! Vi kan inte enbart hänskjuta arbetet åt civilsamhället, patriarkatet ska ju krossas!

Föreslår kongressen besluta

att meningarna på rad 1375-1378 som lyder ”Det går att förebygga med ett riktat arbete mot de olika uttryck det tar sig, som sexköp och hedersförtryck. Kvinno- och tjejjourerna gör ett viktigt, självständigt arbete som staten och kommunerna behöver lära av och stödja.” stryks till förmån för: ”Det finns mycket som behöver göras för att förändra patriarkatets makt. Vi vill till exempel se satsningar på genuspedagogik i förskola och skola, feministiskt självförsvar, samt utökad stöd till kvinno-, trans-, och tjejjourer som gör ett viktigt självständigt arbete som stat och kommun också behöver lära av. Till exempel hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola behöver få adekvata resurser för - och arbeta systematiskt med - att förebygga, upptäcka och motverka patriarkalt våld i alla former.”

Radreferens: 1375

B 815 Malmö

Patriarkalt våld

Det finns många former av patriarkalt våld, och vi skulle behöva bättre och tydligare svar på vad vi vill göra åt det, men också beskriva hur det kan se ut.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1373 som lyder ”Arbetet mot det patriarkala våldet behöver bygga på en förståelse för de maktmönster som riskerar att gå över i psykiskt och fysiskt våld.” kompletteras så att den lyder: ”Arbetet mot det patriarkala våldet behöver bygga på en förståelse för de maktmönster som riskerar att gå över i psykiskt, fysiskt, sexuellt och ekonomiskt våld.”

Radreferens: 1373

B 816 Ludvika

Förtydliga Vänsterpartiets hållning i miljö- och klimatfrågor

Att ställa om vårt samhälle så att vi tar hänsyn till miljö och klimat är en förutsättning för att människor i Sverige och världen ska kunna leva ett gott liv. På några ställen i förslaget till partiprogram tycker vi att formuleringarna som rör miljö och klimat skulle kunna vässas.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”farlig arbetsmiljö” på rad 1380 ändras till: ”farlig arbetsmiljö och skador på miljön”

Radreferens: 1380

B 817 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringen ”Det fiffler” på rad 1380 ändras till: ”Konkurrensen från oseriösa aktörer”

Radreferens: 1380

B 818 Vänsterpartiet Skåne, Malmö

Den ekonomiska brottsligheten

I förslaget till partiprogram tas den ekonomiska brottsligheten upp på ett bra vis. Men en viktig sida av den ekonomiska brottsligheten borde förtydligas: Det här är inte något som handlar om små fifflande företag på marginalen. Det här är ett strukturellt problem som finns i hela samhället i de flesta branscher. Även stora företag, f d statsministern och statliga myndigheter har använt sig av oseriösa företags tjänster. Det handlar dessutom om väldigt stora belopp som undanhålls samhället och som kunde använts till annat istället.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1381 efter meningen ”Ekonomisk brottslighet i företag leder till allvarliga konsekvenser, bland annat i form av farlig arbetsmiljö. Det fiffler leder till att seriösa företag slås ut.” lägga till följande mening: ”Det handlar inte om små obetydliga företag. Det här är ett strukturellt problem som finns i de flesta branscher på alla nivåer. Det handlar om mångmiljardbelopp som undanhålls samhället. Pengar som kunde använts till välfärd går istället ner i fickorna på kriminella företag.”

Radreferens: 1381

B 819 Vänsterpartiet Sörmland, Vänsterpartiet Västerbotten, Nyköping, m.fl.

Sätt stopp för välfärdsbrottsligheten

Omfattande privatiseringar och utförsäljningar har försämrat välfärden. Idag är välfärden måltavla för oseriösa företagare och ekonomisk brottslighet. Detta börjar bli ett allvarligt samhällsproblem som inte sällan är besläktad med annan grov brottslighet. Välfärdsbrottsligheten innebär att stora summor försvinner från samhället och leder till försämringar och otrygghet inom skola, vård och omsorg.

Vi är angelägna om att stycket om brottsbekämpning lyfter detta viktiga område genom att lägga till en text om vår vilja att bekämpa välfärdsbrottslighet.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1382 efter meningen ”Det handlar i hög utsträckning om överlagda beslut, där risken för upptäckt kan spela stor roll.” lägga till följande text: ”Det är fullständigt oacceptabelt att även den skattefinansierade välfärden har blivit en guldgruva för kriminella. En politik mot ekobrott och mot

välfärdsbrottslighet är en politik mot den grova organiserade brottsligheten. Välfärden ska vara till för oss alla, inte för vinstmaximering och skattefifflare."

Radreferens: 1382

Karin Rågsjö, Vita Bergen, Lena Granath, Oskarshamn, Agnes Hultén, Varberg, Heidi-Maria Wallinder, Västerås, Mikael Ekvall, Jönköping, Anna Sehlin, Västra Södermalm, Nina Orefjärd, Kramfors, Ulrika Ödebygd, Örnsköldsvik, Felicia Granath, Västerås, Maria Adrell, Alingsås, Carina Örgård, Örgryte-Härlanda, Louise Jeppsson, Lerum, Jessica Karlqvist, Örebro, Alexandra Thomasson, Malmö, Elisabeth Björk, Karlstad, Tobias Smedberg, Uppsala, Neil Ormerod, Enköping

B 820 Malmö

Korruptionen sprider sig i Sverige

I avsnittet om brottsbekämpning borde vi också säga något om den omfattande korruption som breder ut sig i spåren av nyliberala privatiseringar och att politiker skaffar sig personliga fördelar genom att investera i företag i välfärdssektorn.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1387 lägga till ett nytt stycke: "I spåren av privatiseringarna av välfärden ser vi också en ny typ av ekonomisk brottslighet, välfärdsbrott, där enskilda skor sig på det allmännas bekostnad genom att fuska till sig statliga anslag som skulle gått till att bedriva välfärdsverksamheter. Vi ser också att politiker och ledande tjänstemän genom korrupt agerande får privata inkomster utifrån de förtroendeuppdrag och den kunskap de har. Det agerandet undergräver på ett grundläggande sätt förtroendet i samhället, och behöver bekämpas med starkare lagstiftning och regelverk."

Radreferens: 1387

B 821 Enskild

Välfärdsbrottsligheten – en tydlig effekt av högerens marknadiseringspolitik

I avsnittet om brottsbekämpning, som börjar på rad 1351 nämns förtjänstfullt olika typer av brottslighet och Vänsterpartiets svar på dessa. En typ av brottslighet som inte nämns är välfärdsbrottsligheten, som i sig är en effekt av privatiseringar och en långtgående marknadisering av det gemensamma. Vi har allt att vinna på att tydligt i vårt partiprogram göra kopplingar mellan välfärdsbrottslighet och vikten av att vi gemensamt äger centrala delar som ger oss frihet.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande stycke efter rad 1387: "Den utbredda privatiserings- och marknadiseringspolitiken som varit rådande under alltför lång tid har inte bara lett till försämrad välfärd, utan också öppnat upp för välfärdsbrottslighet inom allt från förskolan till hemtjänsten. Skattemedel i mångmiljardklassen, avsedda för barn och äldre, går istället till att berika oseriösa kapitalister. Välfärdsbrottsligheten måste bekämpas genom att återta den demokratiska kontrollen över välfärden."

Radreferens: 1387

Daniel Nilsson Brodén, Älvsjö-Fruängen

B 822 Enskild

Politikernas ansvar

Korruption hör inte hemma i politiken. Skattebetalarnas pengar ska investeras väl. Vallöften ska hållas efter demokratiska val. Ingen politiker står över lagen. Parlamentariker ska kunna avsättas vid korruptionsbrott eller om de bryter sina vallöften/lurar sina väljare.

Vi vill gärna se ett nytt system där folket ska kunna avsätta politiker lika mycket som de väljer politiker under en mandatperiod.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1387 lägga till en ny mening: "Vi ser till att parlamentariker som ägnar sig åt korruption, sviker sina väljare och missköter sina uppdrag som politiker ska fräntas sina uppdrag".

Radreferens: 1387

Maja Lanka, Helsingborg, Claudia Velasquez, Helsingborg, Inger Johansson, Helsingborg

B 823 Vänsterpartiet Uppsala län, Uppsala

Internationella relationer

Vi anser att de inledande styckena bör skrivas om. Första stycket känns felplacerat och föreslås strykas. I stället anser vi att första meningen i andra stycket ska inleda det första stycket direkt följt av andra meningen i femte stycket där dock "och gemensamma ekonomiska intressen" stryks därför att det är oklart vad som avses. Den sista meningen i fjärde stycket (rad 1409) föreslås avsluta ett nytt reviderat första stycke.

Det andra stycket kompletteras genom att sista meningen - Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv - i förslagets tredje stycket flyttas hit. Det reviderade stycket placeras som det tredje stycket i detta förslag.

Det tredje stycket kan därmed utgå.

Det fjärde stycket i programkommissionens förslag kan vara som nytt andra stycke, med undantag för sista meningen som ju flyttats till första stycket.

Det femte stycket kan utgå då den första meningen på rad 1410-1412 känns oklar och onödig samt att den andra meningen flyttats till det nya första stycket.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1389-1414 ersätts av följande tre stycken: "Världen behöver gå mot fred, nedrustning och färre vapen i cirkulation. Sverige kan ofta göra störst skillnad genom att konsekvent försvara internationell rätt och mänskliga rättigheter. Vi arbetar för en värld helt fri från kärnvapen. Det är viktigt att Sverige kan agera självständigt från stormakter som USA, Kina och Ryssland för att inte dras in i geopolitiska konflikter utan tvärtom kunna verka för att förebygga dem. Vi vill att Sverige står fritt från Nato och verkar för att de försvarssamarbeten vi ingår i utvecklas i en mer i defensiv riktning. Vi vill se ett modernt totalförsvar byggt på allmän värnplikt, med en bred förmåga att möta olika former av kriser Sverige kan ställas inför. Sveriges försvarsmakt behöver kapacitet att delta i

fredsbevarande insatser med FN-mandat. Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv."

Radreferens: 1389

B 824 Upplands Väsby

Internationella relationer, rad 1388-1419

Avsnittet skulle vinna i läsbarhet med en stringentare redigering. Nu blandas skrivningar om vår försvarspolitik om vart annat med hur vi ser på Sveriges roll i världen. Det inledande stycket (rad 1389-1393) känns irrelevant som inledning på ett avsnitt med rubrik internationella relationer. Det kan strykas för att hålla nere textvolymen.

Vidare borde nyckelorden "gemensam säkerhet" och "internationell solidaritet" samt en markering av antimilitarism finnas med.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1388-1419 ersätts med följande skrivning: "Världen behöver gå mot fred, nedrustning och färre vapen i cirkulation. Det behövs en politisk medvetenhet om hur både vinstintressen och stormaktsintressen drar åt helt andra håll. Det är viktigt att Sverige kan agera självständigt från stormakter som USA, Kina, och Ryssland för att inte dras in i geopolitiska konflikter utan tvärtom kunna verka för att förebygga dem. Gemensam säkerhet och fredlig konfliktlösning är förutsättningen för en stabil fred. Sverige kan ofta göra störst skillnad genom att konsekvent försvara internationell rätt, mänskliga rättigheter och gemensamma ekonomiska insatser. Vi vill att Sverige står fritt från NATO och verkar för att de försvarssamarbeten vi ingår i utvecklas i en mer defensiv riktning. Vi arbetar för en värld helt fri från kärnvapen. Vi vill se ett modernt totalförsvar byggt på allmän värnplikt, med en bred förmåga att möta olika former av kriser som Sverige kan ställas inför. Vi är motståndare till ensidig militär upprustning som tar resurser från andra säkerhetsskapande insatser. Sveriges försvar behöver kapacitet att delta i fredsbevarande insatser med FN-mandat. Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv. Vänsterpartiet verkar i en anda av internationell solidaritet. Vi stöder rörelser världen över som kämpar för frigörelse och mot ockupation och nationellt förtryck. Människor världen över har gemensamma intressen av ekonomisk och demokratisk frigörelse. Det syns till exempel i arbetet för att säkra generiska läkemedel eller mot handelsavtal som inskränker utrymmet för demokratiska beslut. Vi vill att Sverige verkar för skuldavskrivning, solidariskt bistånd och rättvisa handelsvillkor."

Radreferens: 1388

B 825 Enskild

Allmän samhällsplikt

Vänsterpartiet verkar för att allmän samhällsplikt införs för alla män och kvinnor som är medborgare i Sverige. Samhällsplikten kan innebära långt mycket mera än att strida med vapen. Det innebär att utföra samhällstjänster i skola, vård, omsorg, miljö- och klimatarbete med mera. En sådan obligatorisk samhällstjänst skapar förståelse för det gemensamt ägda och utförda arbetet som bygger vår välfärd. Det håller oss samman och gör oss mera jämlika.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 1394-1397 med följande text: "Vänsterpartiet vill införa allmän samhällsplikt för alla medborgare i Sverige. Det innebär en folkligt förankrad försvarsmakt men också en plikt att utföra

andra samhällstjänster. Det skapar omsorg om det gemensamt ägda och utförda arbete som bygger vår välfärd. Det håller oss samman och gör oss mera jämlika. Sveriges försvarsmakt behöver kapacitet att delta i fredsbevarande insatser med FN-mandat."

Radreferens: 1394

Sten Brodén, Strömstad

B 826 Eskilstuna

Frivillig värnplikt och samhällstjänst

Vi vill inte se en återgång till gamla tiders allmänna värnplikt, utan anser att det ska vara frivilligt. Detta för att inte tvinga personer att vara aktiva i krig.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta rad 1394 till följande: "Vi vill se ett modernt totalförsvar byggt på frivillig värnplikt med inslag av samhällstjänst och cyberförsvar."

Radreferens: 1394

B 827 Kista

Stycket om internationella relationer måste adressera den imperialism programmet ändå beskriver

Som visats i en tidigare motion om stycket "En ojämlik värld" så finns det flera problem med att programkommissionen å ena sidan beskriver hur imperialistiska relationer idag konkret yttrar sig, å andra sidan beskriver dessa som historiska snarare än aktuella fenomen. I analysen i stycket "internationella relationer" leder det till en otydlighet som ofta blir direkt missvisande, där man talar om "stormakter" även i analyser där man egentligen borde prata imperialism.

Stormakter kan verkligen vara problematiska på massa sätt, i synnerhet om de är auktoritära, även när de inte utövar imperialism i marxistisk mening. Men en analys som inte klarar att skilja på när stormakter i dominerade delar av världen med rätta försöker motverka imperialism genom att "kontrollera sin produktion, sina finansiella flöden och sina naturresurser" (som programkommissionen helt korrekt konstaterar att alla världens länder bör kunna göra), och när imperialistiska intressen försöker undergräva precis det, är inte behjälplig för ett vänsterparti. Vänsterpartiet kan inte som programkommissionen föreslår säga att Vänsterpartiet ska undvika "att dras in i geopolitiska konflikter" av det slaget, tvärtom behöver Vänsterpartiet ta aktiv ställning utifrån antiimperialistiska, demokratiska och antikapitalistiska principer i sådana konflikter. Som vi till exempel gör när vi verkar för rättvis handel, ett slut på ockupationen av Palestina, eller – som programkommissionen själv föreslår – när vi verkar för att: "alla länder och regioner ska ges möjlighet att kontrollera sin produktion, sina finansiella flöden och sina naturresurser. Folkrätten behöver försvaras och fördjupas."

Vi måste i vårt partiprogram klara att motivera de ställningstagandena principiellt också.

Föreslår kongressen besluta

att följande stycke på rad 1398-1410: "Världen behöver gå mot fred, nedrustning och färre vapen i cirkulation. Det behövs en politisk medvetenhet om hur vinstintressen och stormaktsintressen drar åt helt andra håll. Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv. Det är viktigt att Sverige kan agera självständigt från stormakter som USA, Kina och Ryssland för att inte dras in i geopolitiska konflikter utan

tvärtom kunna verka för att förebygga dem. Vi vill att Sverige står fritt från Nato och verkar för att de försvarssamarbeten vi ingår i utvecklas i en mer i defensiv riktning. Vi arbetar för en värld helt fri från kärnvapen.” Ändras till följande: ”Världen behöver gå mot global jämlikhet och demokratisering av både politiska och ekonomiska system. Detta förutsätter fred, nedrustning och färre vapen i cirkulation. Det behövs en politisk medvetenhet om hur vinstintressen och imperialistiska maktförhållanden drar åt helt andra håll. Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv. Det är viktigt att Sverige kan agera självständigt från stormakter som USA, Kina och Ryssland och motverka och förebygga imperialistiska konflikter. Vi vill att Sverige står fritt från Nato och verkar för att de försvarssamarbeten vi ingår i utvecklas i en mer i defensiv riktning. Vi arbetar för en värld helt fri från kärnvapen.”

Radreferens: 1398

B 828 Vänsterpartiet Göteborg

Tydligare skrivning mot militarism och för konfliktförebyggande åtgärder och diplomati

De allmänt hållna fraserna i rad 1398-1400 ger ingen tydlighet i hur partiet ser på militarism och upprustning och inte heller hur Sverige kan bidra till ”fred, nedrustning och färre vapen”. Programtexten måste innehålla ett tydligt ställningstagande mot militarism och visa att alternativet är, som det står i FN-stadgan: fred med fredliga medel. Det innebär att militära lösningar på konflikter succesivt måste ersättas konfliktförebyggande åtgärder och att medel avsätts för fredsforskning och diplomati. Ett sådant tydligt ställningstagande står inte i motsättningen till partiets militära stöd till Ukraina, som har rätt att försvara sitt land.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1398-1400 ersätts med följande text: ”Vänsterpartiet arbetar för fred och nedrustning och mot militarism som domineras av vinstintressen och stormaktsintressen. Freds- och konfliktförebyggande åtgärder skall prioriteras.”

Radreferens: 1398

B 829 Vänsterpartiet Sörmland, Eskilstuna

Fred och diplomati

Texten om fred saknar hänvisning till diplomati som det bästa sättet att uppnå fred.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen på rad 1398-1399 till följande: "Världen behöver gå mot fred genom diplomati och med nedrustning och färre vapen i cirkulation.”

Radreferens: 1398

B 830 Enskild

Bevara vår trovärdighet i arbetet för fred, nedrustning och mänskliga rättigheter – behåll kravet på att avskaffa svensk vapenexport

Vänsterpartiet har en lång tradition av att kräva att svensk vapenexport skall upphöra. Vår tydliga ståndpunkt i frågan har givit oss stor trovärdighet i vårt arbete för fred, nedrustning och mänskliga rättigheter. Det har också givit oss stort förtroende inom civilsamhället.

Partiprogram Motioner B

I förslaget till partiprogram beskrivs hur världens ekonomiska utveckling har öppnat möjligheter för politisk frigörelse och om hur vi stärks genom varandras steg framåt. Man beskriver att internationell solidaritet handlar om att se sig som en del av en större helhet och om att försvara varandras möjligheter att utvecklas fritt. Samtidigt beskrivs hur historien av imperialism och kolonialism samt kapitalets jakt på ökade vinster fortsatt håller kvar människor i fattigdom och ofrihet. Inte bara är vapenindustrin en del av det rovgiriga kapitalet utan vapenindustrin bidrar starkt till att hålla kvar människor i fattigdom och ofrihet.

I förslaget till partiprogram skriver programkommissionen att ”*Världen behöver gå mot fred, nedrustning och färre vapen i cirkulation.*” Att främja fred, utveckling, nedrustning och respekt för mänskliga rättigheter har länge varit tongivande både för oss i Vänsterpartiet och i svensk utrikespolitik. När den rösten i svensk utrikespolitik alltmer tystnar har vi som parti ett stort ansvar att vara den rösten. Vill vi fortsätta att vara trovärdiga som den rösten så behöver vårt krav om att svensk vapenexport skall avskaffas vara kvar, något som det inte gör i förslaget till nytt partiprogram. I förslaget skriver programkommissionen att ”*Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv.*” Men starkt statligt ägande i vapenproduktionen är ingen garant för att vapen inte exporteras till icke demokratiska länder eller till länder som inte respekterar mänskliga rättigheter. Inte heller är det en garant för att vapen inte exporteras till länder i fattigdom där vapeninköpen motverkar demokratiutveckling och fattigdomsbekämpning.

Föreslår kongressen besluta

att stycket på rad 1398-1403 stryks och ersätts av följande skrivning: ”Världen behöver gå mot fred och nedrustning, därför behöver svensk vapenexport avvecklas. Vi vill stärka det internationella solidaritetsarbetet och att Sveriges höga ambitioner i arbetet för mänskliga rättigheter, demokrati och utveckling i världen fortsätter.”

Radreferens: 1398

Johanna Eliasson, Örgryte-Härlanda, Yasmine Posio, Biskopsgården-Torslanda, Marie Brynolfsson, Backa, Jessica Carlqvist, Örebro, Emma Eliasson Åström, Malmö, Caroline Täljblad, Umeå

B 831 Malmö

Avveckla vapenexport: En självständig utrikespolitik för internationell solidaritet

Det finns inte goda vapen och Sveriges vapenexport förser världen med avancerade dödliga vapen. Skall Sverige ta ansvar för en väg mot färre vapen i cirkulation, nedrustning och fred måste den militära alliansfriheten utvecklas och vapenexporten avvecklas.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående text infogas på rad 1400 efter “...drar åt helt andra hållet”: ”Sveriges militära alliansfrihet, som i dag hotas av EU:s militära ambitioner och Natos utvidgning, ska försvaras och stärkas. Svensk vapenexport ska avvecklas.”

Radreferens: 1400

B 832 Enskild

Avveckla vapenexport: En självständig utrikespolitik för internationell solidaritet

Det finns inte goda vapen och Sveriges vapenexport förser världen med avancerade dödliga vapen. Skall Sverige ta ansvar för en väg mot färre vapen i cirkulation, nedrustning och fred måste den militära alliansfriheten utvecklas och vapenexporten avvecklas.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående text infogas på rad 1400: "Sveriges militära alliansfrihet, som i dag hotas av EU:s militära ambitioner och Natos utvidgning, ska försvaras och stärkas. Det svenska försvaret ska med bibehållen alliansfrihet fortlöpande anpassas till förändrade uppgifter och nya internationella förhållanden. Svensk vapenexport ska avvecklas."

Radreferens: 1400

Alfonso Allende, Malmö, Erik Almroth, Malmö, Katarina Brändström, Malmö, Madeleine Håkansson, Malmö, Orwa Kadoura, Malmö, Yomn Kadoura, Malmö, Ehab Khalaf, Malmö, Klara Levin, Malmö, Anna Lundberg, Malmö, Ester Lundberg, Malmö, Beth Megegrle, Malmö, Anders Neergaard, Malmö, Halimo Nuur, Malmö, Patricia Olsson Escalante, Malmö, Hodan Omar, Malmö, Sabrin Omar, Malmö, Reman Rahman, Malmö, Leia Wolke Wemmert, Malmö

B 833 Enskild

Avveckla vapenexport: En självständig utrikespolitik för internationell solidaritet

Det finns inte goda vapen och Sveriges vapenexport förser världen med avancerade dödliga vapen. Skall Sverige ta ansvar för en väg mot färre vapen i cirkulation, nedrustning och fred måste den militära alliansfriheten utvecklas och vapenexporten avvecklas.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående text infogas på rad 1400: "Sveriges militära alliansfrihet, som i dag hotas av EU:s militära ambitioner och Natos utvidgning, ska försvaras och stärkas. Det svenska försvaret ska med bibehållen alliansfrihet fortlöpande anpassas till förändrade uppgifter och nya internationella förhållanden. Svensk vapenexport ska avvecklas."

Radreferens: 1400

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje, Anders Neergaard, Malmö

B 834 Eskilstuna

Avveckla vapenindustrin

Ett land som tillverkar vapen i den utsträckning som Sverige gör, saknar trovärdighet i samtalet om fred.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta meningen på rad 1400-1403 som börjar med "Vi vill" med: "Vi vill att Sverige avvecklar all vapenindustri."

Radreferens: 1400

B 835 Skärholmen, Sundbyberg

Även statliga vapen dödar

Programkommissionen har i sitt förslag till partiprogram velat fånga kärnan i våra politiska ställningstaganden. När det gäller vapenexporten landar de dock fel och frångår en lång tradition av

vänsterpartistisk politik. Man problematiserar på ett relevant sätt kring svensk krigsmaterielexport, men landar sedan i slutsatsen att det statliga ägandet i vapenproduktionen måste öka, detta som ett sätt att säkerställa att exporten inte sker i kommersiellt syfte utan enbart när det gynnar svenska säkerhetspolitiska behov. Dessvärre har Sverige även under perioder av ett stort statligt ägande i krigsindustrin varit en stor exportör av vapen till mycket problematiska länder.

Redan idag finns både regelverk och institutioner på plats för att kontrollera samt begränsa vapenexporten. Vill vi undvika att svenska vapen används i kränkningar av mänskliga rättigheter eller av internationell humanitär rätt eller till icke-demokratiers förtryck av oppositionella så är det dessa regelverk och institutioner som ska stärkas – inte ägandet.

Vänsterpartiet har tidigare haft – och bör fortsätta ha – som linje att inte tillåta vapenexport till diktaturer, till länder som inte respekterar humanitär rätt eller där exporten underminerar Sveriges politik för global utveckling. Detta lyfts i våra riksdagsmotioner såväl som på vår hemsida.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1400 till 1403 ”Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv” ersätts med följande skrivning: ”Vi vill se ett absolut förbud mot vapenexport till icke-demokratiska länder samt länder som inte respekterar mänskliga rättigheter eller humanitär rätt. Export ska inte heller ske när det står i konflikt med Sveriges utvecklingspolitik.”

Radreferens: 1400

B 836 Enskild

Inte ett öre, inte ett gevär

I förslaget till nytt partiprogram skriver programkommissionen en del om vapenproduktion och att V vill se ett statligt ägande av den. Det håller vi med om, men vi saknar ett tydligt ställningstagande mot all form av vapenexport. I dagens säkerhetspolitiska läge är det av yttersta vikt att vi står fast vid det som är bäst för arbetarklassen, det vill säga att Sverige inte ska bidra till mer lidande och död. I krig och konflikter mellan kapitalistiska länder är det endast kapitalisterna som kan vinna, medan arbetarklassen tvingas döda varandra. Förekomsten av vapen gör även att mäns våld mot kvinnor ökar. Vi måste därför fortsätta vara motståndare till vapenexport för alla arbetares och alla kvinnors säkerhet.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 41 rad 1400-1403 ersätta ”Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv.” med följande: ”Vi vill se ett förstatligande av all vapenproduktion och ett förbud mot vapenexport för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv.”

Radreferens: 1400

Anna-Sofia Arce, Kista, Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen

B 837 Enskild

Ett parti som verkar för fred och nedrustning

Bakgrund: En grundläggande arbetarrörelseanalys av krig är att det bedrivs av kapitalet och de styrande men drabbar folket. Om vi organiserar oss internationellt och arbetar för fred mot vapenindustri och vapenexport kan arbetarklassen motverka det lidande krig skapar. Två världskrig och det kalla krigets förmedlingskrig visar att allianser och upprustning verkar mot medmänskliga intressen där vi behandlar varandra som likar. Konflikt föder och göder högerextrema nationalistiska och konservativa stämningar i samhället.

Föreslår kongressen besluta

att ändra befintlig skrivelse rad 1400-1403: ”Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv.“

Radreferens: 1400

Carl-Johan Jarhall, Kalmar

B 838 Enskild

Återinför förbudet mot vapenexport i programmet!

Det nu gällande partiprogrammet kräver förbud mot vapenexport, men det finns inte alls med i förslaget till nytt partiprogram. Förslaget förespråkar ”färre vapen i cirkulation” men tar inte någon ställning för att konkretisera det till en verklig ståndpunkt. Istället förespråkar förslaget ett större statligt ägande i vapenproduktionen, vilket vi tror snarare skulle öka statens incitament att tillåta mer vapenexport.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta meningen ”Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv.” på rad 1400-1403 med: ”Vi vill se ett förbud mot vapenexport för att minska spridningen av vapen i världen och för att hindra vapenindustrins vinstintressen från att utöva inflytande över vår demokrati.”

Radreferens: 1400

Niklas Vanhainen, Hammarby-Skarpnäck, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Katja Laine, Eslöv, André Ergin, Flen, Claudia Velásquez, Helsingborg, Monica de Santa Cruz, Kungsholmen

B 839 Enskild

Diplomati, avveckla vapenindustrin

Vi anser att Sverige ska arbeta med diplomati i krigssituationer. I praktiken ingår vi nu på USA:s sida i världspolitiken. Sverige gör allt för att följa den av USA utstakade internationella politiken. Även Vänsterpartiet har delvis gått i den fällan. Kriget i Ukraina är allt mer tydligt ett krig mellan den ryska regeringen och USA:s regering. I vårt ännu gällande partiprogram står det skrivet att svensk vapenexport ska avvecklas (sid 26) trots det beslutade vår partiledning att delta i beslutet att skicka vapen till Ukraina. Vi deltar i sanktioner mot Ryssland men vi har inga sanktioner mot USA trots alla dess krigsförbrytelser.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1401, 1402 och 1403 stryks och texten på rad 1407 förändras. Rad 1401, 1402 och 1403 ersätts med ny text enligt följande: "Vänsterpartiet arbetar för att svensk vapenindustri avvecklas och ersätts med produktion vilken är till nytta för mänskligheten såsom vindkraftverk, solceller och annat som behövs till förnyelsebar energiproduktion."

Radreferens: 1401

Arne Sjögren, Ulricehamn, Dan Ljung, Ulricehamn

B 840 Vänsterpartiet Skaraborg

Vapenexport

Den svenska vapenexporten har ökat dramatiskt de senaste decennierna. En stor del av Sveriges vapenexport går till länder som är ofria.

Föreslår kongressen besluta

att efter rad 1403 lägga till: "Sverige ska aldrig beväpna odemokratiska regimer."

Radreferens: 1403

B 841 Vänsterpartiet Sjuhärad, Borås

Förbjud vapenexport till diktaturer

En av anledningarna till att vårt parti bildades 1917 var på grund av att antimilitarismen inte fick rymmas inom Socialdemokraterna. Om ett parti kan sägas ha en själ är det en del av Vänsterpartiets själ att kämpa för nedrustning och emot militarism. Vi bör alliera oss med fredsrörelsen i denna kamp, och av den anledningen är det bekymmersamt att vårt motstånd mot vapenexport inte finns med i förslaget till nytt partiprogram. Det finns en skrivning om att partiet vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktion (rad 1401), men det säger ingenting om hur vi förhåller oss till vapenexport.

På Vänsterpartiets webbsida "Politik A-Ö" kan man läsa följande mening (avläst december 2023) om vapenexport som – något modifierad - skulle passa utmärkt att lägga in i partiprogrammet: "Därför vill vi förbjuda vapenexport till diktaturer, krigförande stater och regimer som begår grova och omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna".

Med krigförande stater avser vi inte länder som försvarar sig mot ett angreppskrig.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1403 läggs till följande text: "Vi arbetar även för att förbjuda vapenexport till diktaturer, krigförande stater och regimer som begår brott mot de mänskliga rättigheterna."

Radreferens: 1403

B 842 Vänsterpartiet Göteborg, Centrum

Avveckla svensk vapenexport

Vänsterpartiet har antimilitaristiska rötter sedan tidigt 1900-tal och har under 2000-talet, liksom den svenska fredsrörelsen, varit motståndare till svenska vapenexport. I partiprogrammet från 2016 (sid 26) markeras detta: "Svenska vapenexport ska avvecklas". I förslaget till nytt partiprogram står det i stället: "Vi vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen..." men inget om vapenexport. Svenska vapen har orsakat död och lidande i flera krig i olika delar av världen.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1403 lägga till meningen: "Svensk vapenexport ska successivt avvecklas."

Radreferens: 1403

B 843 Vänsterpartiet Fyrbodal, Uddevalla

För fred och nedrustning och Natos upplösning!

Arbetarrörelsen föddes på en anti-militärisk grund. I dagens värld är det både nödvändigt och avgörande för mänskligheten att vi i vänstern fortsätter på den anti-militäriska grunden. I Sverige är det enbart Vänsterpartiet som kan anta den anti-militäriska utmaningen. Därför borde vårt partiprogram i text klart och tydligt ta avstånd ifrån den enda militäralliansen som finns kvar nämligen, NATO. Vårt parti skall arbeta för fred och nedrustning. Vi säger nej till ett svenskt medlemskap i NATO men vi borde också tillsammans med våra kamrater världen över arbeta för krigsalliansen NATOS upplösning och det borde tydligt stå i vårt partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att i kapitel internationella relationer följande skrivs in: "Vänsterpartiet arbetar för fred och nedrustning. Tillsammans med våra internationella kamrater kämpar vi för militäralliansen NATO:s slutliga upplösning."

Radreferens: 1388

B 844 Sundbyberg, m.fl.

Avskaffa vapenexporten

I förslaget till partiprogram har vår tidigare linje om att avskaffa vapenexporten övergetts. Det tycker jag är beklagligt.

Vänsterpartiet har tidigare haft – och bör fortsätta ha – som linje att inte tillåta vapenexport till diktaturer, till länder som inte respekterar humanitär rätt eller där exporten underminerar Sveriges politik för global utveckling. Detta lyfts i våra riksdagsmotioner såväl som på vår hemsida. Vi är inte ett pacifistiskt parti och vi tror på folks rätt att försvara sig mot imperialistiska attacker och ockupationer. Men då ska det handla om statligt militärt stöd, inte vinstdrivande vapenexport som bara bidrar till upprustningsspiraler och krigshets. Den globala vapenhandeln är en drivkraft bakom upprustning, väpnade konflikter och förtryck.

Vapenexporten innebär också att vi binder oss i tekniska samarbeten med andra länder – istället för att garantera vårt oberoende binder det oss till militärallianser vi vill stå utanför. Därför bör vårt långsiktiga mål vara att vapenexporten på sikt ska avskaffas.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening införs i slutet av det stycke som inleds på rad 1398: "Vänsterpartiets hållning är att svensk vapenexport ska avvecklas. I fall där ett folk attackeras av en imperialistisk stormakt kan vi dock ställa oss bakom statligt vapenstöd."

Radreferens: 1398

Monica de Santa Cruz, Kungsholmen

B 845 Solna

Vapenexport

Förslaget till partiprogrammet har ett enklare språk och mer strategisk inriktning än tidigare. Det är en god ansats som säkert möter skepsis hos några som vill bevara det gamla.

En aktuell fråga som behöver få ett kongressbeslut är frågan om vapenstöd till stater som är utsatta för anfallskrig. Efter viss turbulens i Vänsterpartiet bifölls stödet till Ukraina. Den ryska imperialismen styrd av totalitära KGB-kleptokrater med stöd av bl.a. Iran, Syrien, Nordkorea visar inga hänsyn. Detta vare sig mot den ryska befolkningen eller deras grannar. Snart kan USA vara styrd av Putinvännen Trump. Ju mer raketer och drönare Ryssland skjuter mot Ukraina, dagis, köpcentra, bostäder ju ivrigare vill den radikala högern ha en vapenbojkott mot Ukraina. Oavsett syfte så kommer en vapenbojkott av Ukraina gynna Putins anfallskrig.

Vänsterpartiet bör heller inte jämställa totalitära brottslingar med dess offer. Vare sig det gäller mellan stater som anfaller och dessa offer, eller våldtäktsmän och deras offer. De som är utsatta för våld har rätt att försvara sig.

Att belöna Rysslands anfallskrig med territorium i Ukraina, Moldavien eller Georgien ökar bara aptiten hos den ryska imperialismen. Partiprogrammet bör inte öppna för en bojkott av försvarsmaterial till Ukraina och därmed gynna Putin och hans totalitära styre och anfallskrig. Stöd kan både vara i form av gåvor till offer för anfallskrig men även vanlig försäljning. Detaljer kring detta kan utvecklas i riksdagsmotioner. Att Ryssland startar krig mot sina grannar är heller inget argument för att bojkotta deras offer för anfallskrigen. Ukraina behöver ju stöd därför man är utsatt för ett anfallskrig.

Föreslår kongressen besluta

att göra detta tillägg på rad 1403: "Vänsterpartiet är motståndare till vapenexport till diktaturer och totalitära regimer. Detta oavsett om det är fred eller krig i dessa stater."

Radreferens: 1403

B 846 Enskild

Vapenproduktionen ska på sikt upphöra

Vänsterpartiet har en lång tradition av att vara emot vapenexport. Det bör vara vår långsiktiga ambition att inte ett gram av järnmalm i våra berg ska gå till att skapa vapen som förstör liv och begränsar människors frihet.

Föreslår kongressen besluta

att efter meningens på rad 1403 lägga till följande mening: "Vårt långsiktiga mål är dock att vapenproduktionen i Sverige ska upphöra."

Radreferens: 1403

Daniel Nilsson Brodén, Älvsjö-Fruängen

B 847 Enskild

Nedrusta i Sverige nu!

De svenska militära utgifterna har under senare år ökat på ett hisnande sätt, bara sedan 2020 har de i det närmaste fördubblats. Oavsett hur illa vi än tycker om Rysslands invasion av Ukraina är dock inte Sverige Ukraina och Gotland är inte Krim. "Ryssshotet" är i hög grad sprunget ur militären och det politiska

etablissemangets febriga hjärnor. I den tid vi lever i måste främst resurser läggas på att tackla den globala uppvärmningen samt att laga och utveckla välfärden.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1403 ska fortsätta på följande sätt: "Vänsterpartiet måste i varje nationell budget vi lägger föreslå markant minskade militära utgifter."

Radreferens: 1403

Anders Karlsson, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön, Åke Eriksson, Nacka

B 848 Hammarby-Skarpnäck

Sverige ska vara alliansfritt

Sverige har varit alliansfritt i 200 år. Denna linje i utrikespolitiken har tjänat landet väl. Den har bl. a. hållit oss utanför två förödande världskrig som i hög grad drabbade länder i vårt närområde. Den alliansfria linjen gjorde det också möjligt för Sverige att bedriva en självständig utrikespolitik till stöd för fred, nedrustning och nationell frigörelse. Sverige kunde driva en politik för internationell rätt i en värld som dominerades av stormakter som utnyttjade hot och rå styrka för att främja sina politiska strävanden. För ett litet land som Sverige är en fungerande internationell rättsordning ett centralt nationellt intresse.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1404 till 1409 ersätts med följande stycke: "Vi vill att Sverige återgår till den alliansfria utrikespolitiken som syftar till neutralitet i krig. Det innebär att Sverige inte ska vara medlem av NATO eller tillåta främmande militärbaser på svenskt territorium. En sådan utrikespolitisk linje tjänar svenska intressen bäst. Genom att stå utanför militära allianser och militär samverkan med stormakter kan Sverige bedriva en självständig utrikespolitik för fred, nedrustning och internationell solidaritet. Vi arbetar också för att FN-resolutionen som kräver ett förbud mot kärnvapen ska undertecknas och aktivt stödjas av Sverige."

Radreferens: 1404

B 849 Vänsterpartiet Uppsala län, Uppsala, m.fl.

Försvars- och säkerhetspolitik

Vi anser att avsnittet om försvars- och säkerhetspolitik på rad 1394 till rad 1409 i förslaget till partiprogram bör kompletteras med att anslagen till försvaret ska grundas på en självständig och kvalificerad omvärldsanalys och inte underordnas Natos mål om 2 procent av bruttonationalprodukten.

Föreslår kongressen besluta

att det fjärde stycket under rubriken Internationella relationer (rad 1404-1409) får följande lydelse: "Det är viktigt att Sverige kan agera självständigt från stormakter som USA, Kina och Ryssland för att inte dras in i geopolitiska konflikter utan tvärtom kunna verka för att förebygga dem. Vi vill att Sverige står fritt från Nato, att alla militärallianser upplöses och att de försvarssamarbeten vi ingår i utvecklas i en mer i defensiv riktning. Vi arbetar för en värld helt fri från kärnvapen. Anslaget till det militära försvaret ska grundas på en kvalificerad och självständig omvärldsanalys och inte underordnas Natos planeringsmål om 2 procent av bruttonationalprodukten."

Radreferens: 1406

Annika Lillemets, Linköping, Valter Mutt, Angered, Stig Henriksson, Vantör, Per Ström, Västerås

B 850 Skärholmen

Nej till Nato

Militärallianser främjar vare sig fred, nedrustning eller utveckling. NATO är en krigsorganisation som vare sig är bra för oss eller för världen. Vi skall därför inte vara med och vi skall därför inte smygansluta oss.

Föreslår kongressen besluta

att meningen som börjar på rad 1406 stryks och ersätts med nedanstående text: "Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik skall säkerställa alliansfrihet med målsättningen om neutralitet i krig. Vi verkar för utträde ur militäralliansen NATO. Detta ger Sverige bäst möjligheter att verka för fred och säkerhet."

Radreferens: 1406

B 851 Malmö

Nej till NATO

Militärallianser främjar vare sig fred, nedrustning eller utveckling. NATO är en krigsorganisation som vare sig är bra för oss eller för världen. Vi skall därför inte vara med och vi skall därför inte smygansluta oss.

Föreslår kongressen besluta

att meningen som börjar på rad 1406 stryks och ersätts med nedanstående text: "Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik skall säkerställa alliansfrihet med målsättningen om neutralitet i krig. Vi verkar för utträde ur militäralliansen NATO. Detta ger Sverige bäst möjligheter att verka för fred och säkerhet."

Radreferens: 1406

B 852 Malmö

Nej till NATO

Militärallianser främjar vare sig fred, nedrustning eller utveckling. NATO är en krigsorganisation som vare sig är bra för oss eller för världen. Vi skall därför inte vara med och vi skall därför inte smygansluta oss.

Föreslår kongressen besluta

att meningen som börjar på rad 1406 stryks och ersätts med nedanstående text: "Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik skall säkerställa alliansfrihet med målsättningen om neutralitet i krig. Sverige har större möjlighet att verka för fred i världen om vi inte är medlemmar i NATO. Vi verkar för att förhindra Sveriges inträde i militäralliansen NATO."

Radreferens: 1406

B 853 Enskild

Nej till NATO

Militärallianser främjar vare sig fred, nedrustning eller utveckling. NATO är en krigsorganisation som vare sig är bra för oss eller för världen. Vi skall därför inte vara med och vi skall därför inte smygansluta oss.

Föreslår kongressen besluta

att meningen som börjar på rad 1406 stryks och ersätts med nedanstående text: "Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik skall säkerställa alliansfrihet med målsättningen om neutralitet i krig. Vi verkar för utträde ur militäralliansen NATO. Detta ger Sverige bäst möjligheter att verka för fred och säkerhet."

Radreferens: 1406

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje, Anders Neergaard, Malmö

B 854 Enskild

Mobbande boomers med kärnvapen? Nej tack! - Utträde ur Nato

Aldrig hade jag väl i mina vildaste drömmar tänkt mig att jag skulle se Nato som argument för utbyggd svensk infrastruktur, i synnerhet inte från vänsterpartiets sida, men året är 2024 och saker är som de är:

"– Satsningar på infrastruktur, främst tågrials, kan behöva göras och då kan Nato vara med och finansiera investeringarna."

"– Det kommer att krävas mer järnväg och bättre infrastruktur för att, i en situation av höjd beredskap, kunna ta emot militärpersonal."

"– Vänsterpartiet skulle inte säga nej till att Nato ger oss bättre järnväg i norra eller västra Sverige. Vi får se det som att något gott kanske kommer från det här medlemskapet."

Det är huvudlöst. Det är uppåt väggarna. Vänsterpartiet har historiskt menat sig stå på de utsattas och förtrycktas sida och kommer tyvärr även framledes behöva göra så, pga omständigheter och något så enkelt som vanlig, hederlig internationell solidaritet, det där uttrycket vi älskar varje 1 maj.

Vill vi kunna fortsätta stödja den kurdiska frihetskampen så måste vi hålla oss utanför Nato.

Vill vi kunna fortsätta stödja palestinas folk så måste vi hålla oss utanför Nato.

Vill vi undvika kärnvapen inom sveriges gränser så måste vi hålla oss utanför Nato.

Genom att gå med i jänkarnas termonukleära slagsmålsklubb omöjliggörs stöd till förtryckta gruppers frihetskamp, internationell solidaritet samt möjligheten att behålla Svärje som kärnvapenfri zon, något som inte på minsta sätt uppvägs av "mer järnväg och bättre infrastruktur", inte när den järnvägen och infrastrukturen blir ett led i att göra världen än mer osäker.

Eftersom det, när denna motion skrivs, fortfarande är oklart huruvida vi kommer (eller inte) att bli medlemmar av Nato, lämnas den in i två varianter, med två snarlika att-satser, men med två olika resultat: Utträde respektive förhindra inträde.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1406-1409 ändras enligt följande: "Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik skall säkerställa alliansfrihet med målsättningen om neutralitet i krig. Vi verkar för Sveriges utträde ur militäralliansen Nato, samt en värld helt fri från kärnvapen."

Radreferens: 1406

Alfonso Allende, Malmö, Erik Almroth, Malmö, Katarina Brändström, Malmö, Madeleine Håkansson, Malmö, Orwa Kadoura, Malmö, Yomn Kadoura, Malmö, Ehab Khalaf, Malmö, Klara Levin, Malmö, Anna Lundberg, Malmö, Ester Lundberg, Malmö, Beth Meggerie, Malmö, Anders Neergaard, Malmö, Halimo

Nuur, Malmö, Patricia Olsson Escalante, Malmö, Hodan Omar, Malmö, Sabrin Omar, Malmö, Reman Rahman, Malmö, Leia Wolke Wemmert, Malmö

B 855 Enskild

Vänsterpartiet måste klart och tydligt säga nej till Nato

Vi måste vara så tydliga och orubbliga som möjligt i vårt motstånd till ett svenskt medlemskap i Nato. Vi är det enda alternativ som fredsvänner och antimperialister har i svensk politik och vi får inte vackla!

Föreslår kongressen besluta

att stryka "vill att Sverige står fritt från Nato" och ersätta det med: "vi motsätter oss ett svenskt medlemskap i Nato"

Radreferens: 1406

Laura Jean Purdy, Luleå

B 856 Enskild

Nato

Sverige har under lång tid närmat sig västmakterna och också i praktiken varit lierat med dem sedan andra världskrigets slut. Jag önskade inte att vi också formellt skulle gå med i Nato, men i praktiken var det inte ett stort steg eftersom vi de facto ingått i den kretsen sedan tidigare. När vi nu tagit steget att ansöka om medlemskap är det, som jag ser det, vanskligt för vår förmåga att stå emot militär aggression att genast gå ur Nato. Därför anser jag att den passusen bör strykas ur programmet på raderna 1406-1408.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1406-1408 ges t.ex. följande lydelse: "Vi vill att Sverige verkar för att de försvarssamarbeten vi ingår i utvecklas i en mer i defensiv riktning."

Radreferens: 1406

Sverker Scheutz, Enköping

B 857 Enskild

Diplomati, avveckla vapenindustrin del 2

Se B 839

Föreslår kongressen besluta

att nuvarande text på rad 1407 "Sverige står fritt från Nato och verkar för att de....." ändras till följande: "Sverige står fritt från Nato och USA att dessa samarbeten som nu pågår omedelbart avbryts."

Radreferens: 1407

Arne Sjögren, Ulricehamn, Dan Ljung, Ulricehamn

B 858 Övertorneå

Ett fredsparti

Vänsterpartiet bildades 1917 i slutet av första världskriget av unga socialdemokratiska fredsaktivister. Då handlade striden inom den dåvarande Socialdemokratien om upprustning eller nedrustning. De unga socialdemokraterna skrev ett Fredsmanifest som innebar att de fängslades och fick tvångsarbete i ett år. Så infekterad var freden då. Nu ser vi denna strid upprepas. Ingen verkar vilja stå på fredens sida fast det är det enda som betyder nåt om världen ska överleva. Vänsterpartiet måste stå upp för fred och nedrustning.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1409 lägga till "nedrustning" i meningen så att den lyder: "Vi arbetar för nedrustning och en värld helt fri från kärnvapen."

Radreferens: 1409

B 859 Ludvika

Förtydliga Vänsterpartiets hållning i miljö- och klimatfrågor

Att ställa om vårt samhälle så att vi tar hänsyn till miljö och klimat är en förutsättning för att människor i Sverige och världen ska kunna leva ett gott liv. På några ställen i förslaget till partiprogram tycker vi att formuleringarna som rör miljö och klimat skulle kunna vässas.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1409 formuleras om till: "Vi vill inte ha några kärnvapen på svensk mark, och arbetar för en värld fri från kärnvapen."

Radreferens: 1409

B 860 Enskild

Internationella relationer

Det säkerhetspolitiska läget i världen är just nu väldigt instabilt och osäkert. Om Vänsterpartiet nu öppnar för vapenexport och vapenstöd till länder som befinner sig under angrepp så är det viktigt att det finns ett principiellt förhållningssätt till vilka kriterier som ska gälla för att godkänna vapenexport eller vapenstöd. Angripande länder, diktaturer och ockupationsmakter är naturligtvis länder som Sverige inte ska exportera vapen till. Vänsterpartiet har nu öppnat upp för att ge vapenstöd till länder som befinner sig under angrepp. Det är en viktig principiell ståndpunkt som har tagits och som frångår tidigare principer. I det läget är det viktigt att det finns ett kongressbeslut som reglerar principerna.

Samma principer bör även gälla säkerhetspolitiken, dvs att vi inte ingår försvarsavtal eller avtal om militärt samarbete med angripare, odemokratiska länder, ockupationsmakter och länder som bryter mot mänskliga rättigheter.

Föreslår kongressen besluta

att följande meningar skrivs in på rad 1409 under avsnittet Internationella relationer: "Sveriges vapenexport och säkerhetspolitik ska bygga bland annat på principen att inte exportera vapen eller ingå försvarsavtal eller militärt samarbete med ockupationsmakter, odemokratiska länder, angripande länder eller länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna. Vapenstöd ska vara en

sista åtgärd när alla andra åtgärder är tömda för att stödja ett land eller folk som befinner sig under angrepp eller ockupation."

Radreferens: 1409

Tony Rosendahl, Katrineholm

B 861 Gnesta

Internationella relationer. Inga kärnvapen på svensk mark

Genom att vi med största sannolikhet kommer att bli en del av Nato aktualiseras frågan om kärnvapen på svensk mark. I avtalet med Nato har inget sådant förbehåll skrivits in utan man har helt enkelt litat på ett muntligt besked vilket är ytterst naivt. Under tiden som vi arbetar för en kärnvapenfri värld bör vi vara tydliga över vad som gäller för Sverige. Vi behöver kraftfullt påpeka att kärnvapen inte ska finnas på svensk mark.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1409 efter meningen "Vi arbetar för en värld helt fri från kärnvapen" lägga till en ny mening: "Vi accepterar inte kärnvapen på svensk mark."

Radreferens: 1409

B 862 Oxelösund

Förbud mot kärnvapen och Norden som en kärnvapenfri zon

Den globala upprustningen vad gäller kärnvapen är mycket illavarslande. Kärnvapen är vår tids domedagsvapen, som om dom kommer till användning riskerar att döda och skada hundratusentals eller miljontals människor, samt ödelägga en stor del av vår planet för oöverskådlig tid. Internationell säkerhet ska vila på folkrätt, samarbete och ett starkt globalt regelverk under FN:s ledning. I ljuset av den säkerhetspolitiska utvecklingen i världen blir FN:s avtal om förbud mot kärnvapen särskilt viktigt. Genom Sveriges historia av militär alliansfrihet finns en unik röst som bör användas än tydligare för en global kärnvapenedrustning. Den svenska ansökan om medlemskap i kärnvapenalliansen Nato gör det särskilt viktigt att markera mot kärnvapen. Användandet av kärnvapen är förödande för både människor och miljö. Sverige ska inte stå bakom varken avskräckning med eller användning av kärnvapen. Det gäller oavsett om vi är medlemmar i militära allianser eller inte. Sverige bör förbjuda kärnvapen på vårt territorium i både freds- och krigstid. Norden bör vara en kärnvapenfri zon. Det finns redan idag ett stort antal kärnvapenfria zoner i världen. Att göra Norden till en kärnvapenfri zon skulle innebära att inga kärnvapen får placeras på vårt territorium eller att några kärnvapen får riktas mot vårt territorium. Det skulle öka vår trygghet och säkerhet och minska kärnvapenhotet mot vår del av världen.

Föreslår kongressen besluta

att följande text skrivs in i förslaget till partiprogram för Vänsterpartiet: "Vänsterpartiet verkar för att Sverige signerar FN:s avtal om förbud mot kärnvapen samt att Norden görs till en kärnvapenfri zon."

Radreferens: 1409

B 863 Älvsjö-Fruängen

Totalförbud mot kärnvapen

Det ska inte råda några tvivel på var Vänsterpartiet står när det gäller motstånd mot militär eskalering och totalförbud av kärnvapen såväl globalt som nationellt.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1409 lägga till följande förtydligande stycke: "Vänsterpartiet är emot den militarisering och kapprustning som nu sprider sig. Vi står för fred, deskalering, nedrustning av kärnvapen och kräver ett totalförbud av kärnvapen på svensk mark."

Radreferens: 1409

B 864 Birka-Vasa

Vänsterpartiets ställningstagande till konflikter i vår omvärld

Ställningstagandet mot konflikter är tandlöst utformat och Vänsterpartiets internationella solidaritet behöver stärkas.

Föreslår kongressen besluta

att byta ut rad 1410-1414 till följande text: "Vänsterpartiet analyserar orättvisor i världen. Vi agerar mot förövare som bryter mot folkrätt och mänskliga rättigheter för att främja internationell solidaritet. Vänsterpartiet har ett globalt perspektiv och stöttar likasinnade grupper och organisationer i världen."

Radreferens: 1410

B 865 Vänsterpartiet Skåne, Malmö

Internationell solidaritet är en del av Vänsterpartiets ryggrad och vårt stöd för Palestinas folk

Sedan 1947–49 och 1967 års krig, har Israels pågående militärstyre av de ockuperade palestinska områdena och forandet av separata juridiska och administrativa system inom området, lett till att palestinska samhället har separerats och segregeras från övriga israeler. Palestinier har fragmenterats geografiskt och politiskt och upplever olika nivåer av diskriminering och förtryck, beroende på deras status och var de bor.

FN stödjer en tvåstatslösning där Israel drar sig tillbaka från ockuperade områden enligt 1967 års gränser, inklusive Östra Jerusalem. Blockaden av Gaza måste brytas, och bosättningarna utrymmas.

Förutsättningarna för en varaktig fred saknas så länge ockupationen fortgår. Därför ska en fri och demokratisk palestinsk stat upprättas i fredlig samexistens med Israel.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1414 tillfoga nedanstående mening: "självbestämmande": I folkrättens anda stödjer Vänsterpartiet det palestinska folkets rätt till en egen fri och självständig stat, och därmed stödja FN:s resolutioner om palestinier rätt att leva i fred, säkerhet och trygghet."

Radreferens: 1414

B 866 Enskild

Internationell solidaritet är en del av Vänsterpartiets ryggrad och vårt stöd för Palestinas folk

Internationell solidaritet är en del av Vänsterpartiets ryggrad och vårt stöd för Palestinas folk.

Sedan 1947–49 och 1967 års krig, har Israels pågående militärstyre av de ockuperade palestinska områdena och forandet av separata juridiska och administrativa system inom området, lett till att palestinska samhället har separerats och segregeras från övriga israeler. Palestinier har fragmenterats geografiskt och politiskt och upplever olika nivåer av diskriminering och förtryck, beroende på deras status och var de bor. FN stödjer en tvåstatslösning där Israel drar sig tillbaka från ockuperade områden enligt 1967 års gränser, inklusive Östra Jerusalem. Blockaden av Gaza måste brytas, och bosättningarna utrymmas. Förutsättningarna för en varaktig fred saknas så länge ockupationen fortgår. Därför ska en fri och demokratisk palestinsk stat upprättas i fredlig samexistens med Israel.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1414 skall tillfogas följande mening: "självbestämmande": I folkrättens anda stödjer Vänsterpartiet det palestinska folkets rätt till en egen fri och självständig stat, och därmed FN:s resolutioner om palestiniers rätt att leva i fred, säkerhet och trygghet."

Radreferens: 1414

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje, Anders Neergaard, Malmö

B 867 Enskild

Coffeshops

Sen 60-talet har en stor målgrupp i Sverige velat legalisera cannabis. Idag är den målgruppen än större. Cannabis Industrin expanderar för varje dag som går, fler länder väljer att legalisera cannabis för olika skäl, för medicinskt och/eller rekreativt bruk. I Sverige växer svarta marknaden och kriminaliteten. I sann demokrati borde det svenska folket få rösta om saken, alternativt att det tas politiskt beslut att testa andra länders lösningar, exempelvis coffeshops efter Nederländernas drogpolitik som ger kontroll på innehåll, åldersgräns, försäljning, etc. Människor har fri vilja och eget ansvar. När man förbjöd alkohol ökade smuggling och folk gjorde hembränt. Folk hittar alltid en väg.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till följande stycke mellan rad 1415 och 1434: "Flera länder har ändrat sina reformer kring rekreation/medicinskt bruk av cannabis. Frågan har blivit stor i Sverige då det i nuläget är en kriminell handling att bruka cannabis. Vi är öppna för att våga testa andra länders lösningar i kontrollerade former. Alternativt ha en demokratisk folkomröstning angående cannabis/coffeshops."

Radreferens: 1415

Maja Lanka, Helsingborg

B 868 Malmö

Demokrati måste också inbegripa ekonomin

Borgarna uppfattar demokrati och ekonomi som särskilda sfärer. För ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund nås inte demokrati förrän ekonomin och produktionen är ställd under demokratisk kontroll.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1415-1416 ”Människor världen över har gemensamma intressen av ekonomisk och demokratisk frigörelse.” ändras till: "Människor världen över har gemensamma intressen av frigörelse vilket sker genom politisk och ekonomisk demokratisering."

Radreferens: 1415

B 869 Oxelösund

Försvara biståndet

Högerregeringen har tillsammans med Sverigedemokraterna lagt om biståndspolitiken och beslutat att lämna en procentmålet och därmed skära i det internationella biståndet i en tid när biståndet behövs mer än någonsin.

Med ett ansträngt klimatnödläge, enorma globala klyftor, brist på grundläggande demokratiska rättigheter i många länder och brist på basala nödvändigheter, såsom rent vatten och mödravård är behoven av bistånd enorma. De väpnade konflikterna har blivit fler och mer långvariga och många länder har drabbats hårt av de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin. För första gången på årtionden ökar fattigdomen i världen. Bara under 2022 ökade antalet människor i extrem fattigdom till 719 miljoner enligt Världsbanken, vilket gör att 9,3 procent av hela världens befolkning lever i fattigdom.

Behovet av internationellt bistånd är större än på mycket länge. I det här mycket ansträngda läget, väljer regeringen att överge, med stöd av Sverigedemokraterna, Sveriges enprocentsmål och ersätter det med ett treårigt mål satt i kronor och ören. I ett första steg fryser man biståndet strax under nuvarande nivå, men prognosen visar att det snabbt kommer att bli en betydande sänkning i förhållande till BNI. Det är att skicka helt fel signaler till andra biståndsgivare och ett stort svek mot de mest fattiga och utsatta människorna i världen. Regeringen bör snarast återinföra enprocentmålet för svenskt bistånd. Vänsterpartiet vill inte heller se någon avräkning av biståndet för flyktningmottagande, som skedde både under den förra regeringen och den nuvarande, även om vi konstaterar att den nuvarande regeringen satt ett tak för avräkningen. De medel som var tänkta att gå till bistånd ska gå till världens fattiga.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet står upp för världens fattiga och kräver att minst en procent av BNI ska gå till internationellt bistånd, samt att inga avräkningar av biståndet ska ske

Radreferens: 1419

B 870 Enskild

Rättvisa hållbara handelsavtal

Meningen om rättvis handel (rad 1418-1419) behöver förtydligas och utvecklas. Det verkar på meningen innan denna som om handelsregler bara är av ondo, men de kan och bör med ett vänsterperspektiv också användas till att skapa en mer rättvis och hållbar värld.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening läggs till efter meningen som slutar på rad 1419: "Avtal och regler för handel inskränker idag staters demokratiska beslutanderätt till förmån för multinationella bolag. Istället bör

handelsregler inskränka bolagens makt till förmån för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, rimliga löner och miljö."

Radreferens: 1419

Hannes Anagrius, Skärholmen

B 871 Jönköping

Sverige har också en klimatskuld

Under rubriken Internationella relationer beskrivs Sveriges roll i den globala klimatomställningen. Texten slirar lite på Sveriges ansvar för historiska utsläpp och säger inget om nödvändiga bidrag till fattiga länders klimatomställning.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1424-1426 ska ha följande lydelse: "Sverige och de andra länder som historiskt har stått för de största utsläppen har ett särskilt ansvar att ta och behöver bidra till fattiga länders klimatomställning."

Radreferens: 1424

B 872 Enskild

Klimaträttvisa är ett nyckelbegrepp för Vänsterpartiet

Genom att betona klimaträttvisa särskiljer Vänsterpartiet sig i positiv bemärkelse från andra partier i miljöfrågan. Detta begrepp benämns inte i förslaget till partiprogram och måste därför lyftas.

Föreslår kongressen besluta

att lägga till efter ordet "fattigdom" orden "och vi kämpar för klimaträttvisa"

Radreferens: 1427

Laura Jean Purdy, Luleå

B 873 Degerfors

Behåll utträdeskravet ur EU

"I politiken är tydlighet en dygd." På vilket parti ska en svensk medborgare som vill att Sverige ska lämna EU rösta? Frågan är relevant eftersom det i dagsläget inte finns något alternativ sedan programkommissionen i förslaget till nytt partiprogram ytterligare mjukat upp utträdeskravet att lämna EU och därmed skapat osäkerhet och otydlighet om vad partiet egentligen vill.

EU:s konstitution och grundlag föreskriver att en kapitalistisk nyliberal agenda följs. Lissabonfördraget, som till stora delar ligger till grund för utvecklingen i EU har på senare år genomförts med brutala konsekvenser. Sverige kan ses som ett förskräckande exempel. Förutom en urholkning av demokratin och folkstyret innebär Lissabonfördragets implementering bl.a. att hela välfärdssektorn har avreglerats och till delar privatiserats, vidare sänkta skatter för de redan besuttna och företag, försämrade arbetslöshets-, social- och pensionsvillkor, ökande regionala klyftor och centralisering av resurser till storstäder och länscentra m.m.

Dessutom uppträder EU numera som en militär stormakt som i allians med USA krigar i länder där unionens "intressen" är hotade, senast uttryckt i det närmast reservationslösa stödet för Israels massaker i Gaza. Till

Partiprogram Motioner B

detta kommer att den nya EU-avgiften som efter Storbritanniens utträde innebär att skattebetalare i Sverige skickar 1 miljard kronor i veckan till EU-byråkratin i Bryssel. Pengar som annars kunnat gå till upprustning av välfärdssektorn i Sverige.

Allt detta och mer därtill kritiserar vi i Vänsterpartiet med rätta – och har med stor tydlighet gjort sedan inträdet 1995.

I förslaget till nytt partiprogram anlägger programkommissionen ett mångordigt och velande resonemang om EU:s brister och fördelar som är mer förvirrande än klargörande (rad 1428-1477). Vi anser att denna hållning är felaktig och demoraliserande och skapar misstro bland potentiella väljare.

I och med att Sverigedemokraterna numer bytt linje i sin syn på EU-från anti- till pro-EU-finns i Sverige bara ett alternativ för EU-kritiska medborgare. Vänsterpartiet skulle med ett tydligt ställningstagande för ett utträde ur EU kunna nå stora framgångar i kommande val till EU-parlamentet.

I folkomröstningen 1994 röstade 46,8 % av befolkningen nej till medlemskap till EU. Under 2000-talet är mellan 30-40% av folket i olika opinionsundersökningar för ett utträde ur EU.

Ur ett demokratiskt perspektiv är det tveksamt att cirka 1/3 av befolkningen eller fler inte har något alternativ att rösta på i så viktig fråga som EU-medlemskapet innebär. Vänsterpartiet ska därför behålla kravet på utträde ur EU.

Föreslår kongressen besluta

att texten som behandlar EU-medlemskapet (rad 1428-1477) förkortas betydligt och avslutas med följande text: ” Vänsterpartiet verkar därför för att Sverige ska lämna EU.”

Radreferens: 1428

B 874 Malmö

Internationell solidaritet är en del av Vänsterpartiets ryggrad och vårt stöd för Palestinas folk

Sedan 1947–49 och 1967 års krig, har Israels pågående militärstyrke av de ockuperade palestinska områdena och forandet av separata juridiska och administrativa system inom området, lett till att palestinska samhället har separerats och segregeras från övriga israeler. Palestinier har fragmenterats geografiskt och politiskt och upplever olika nivåer av diskriminering och förtryck, beroende på deras status och var de bor.

FN stödjer en tvåstatslösning där Israel drar sig tillbaka från ockuperade områden enligt 1967 års gränser, inklusive Östra Jerusalem. Blockaden av Gaza måste brytas, och bosättningarna utrymmas. Förutsättningarna för en varaktig fred saknas så länge ockupationen fortgår. Därför ska en fri och demokratisk palestinsk stat upprättas i fredlig samexistens med Israel.

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående mening infogas på en ny rad 1431: "En central del i Vänsterpartiets internationella solidaritet är folkets rätt till självbestämmande vilket innebär att ockupation som folken i Palestina, Ukraina, Västsahara lever under, skall bekämpas."

Radreferens: 1431

B 875 Enskild

Internationell solidaritet är en del av Vänsterpartiets ryggrad och vårt stöd för Palestinas folk

Sedan 1947–49 och 1967 års krig, har Israels pågående militärstyre av de ockuperade palestinska områdena och formandet av separata juridiska och administrativa system inom området, lett till att palestinska samhället har separerats och segregeras från övriga israeler. Palestinier har fragmenterats geografiskt och politiskt och upplever olika nivåer av diskriminering och förtryck, beroende på deras status och var de bor. FN stödjer en tvåstatslösning där Israel drar sig tillbaka från ockuperade områden enligt 1967 års gränser, inklusive Östra Jerusalem. Blockaden av Gaza måste brytas, och bosättningarna utrymmas. Förutsättningarna för en varaktig fred saknas så länge ockupationen fortgår. Därför ska en fri och demokratisk palestinsk stat upprättas i fredlig samexistens med Israel.

Arabiska vänstern Malmö

Föreslår kongressen besluta

att nedanstående mening infogas på en ny rad 1431: "En central del i Vänsterpartiets internationella solidaritet är folkets rätt till självbestämmande vilket innebär att ockupation som folken i Palestina, Ukraina, Västsahara lever under, skall bekämpas."

Radreferens: 1431

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje, Anders Neergaard, Malmö

B 876 Vänsterpartiet Göteborg

Sveriges roll i en internationell rättsordning

Sedan millennieskiftet har viktiga steg tagits i riktning mot en internationell rättsordning där överträdelser mot internationell rätt också får juridiska följder. FN:s Rom-stadga slår fast att Brott mot mänskligheten är universella förbrytelser, oavsett nationell lagstiftning. Även nationella domstolar kan utfärda arresteringsorder och genomföra rättegångar mot personer som misstänks för folkmord, krigsbrott och brott mot mänskligheten, oavsett nationalitet. Nyligen dömdes en person i Stockholms hovrätt som ansvarig för massavrättningar i Iran i slutet av 1980-talet. Än så länge är systemet fortfarande i sin linda och stormakterna i världen har stor makt att snedvrیدا tillämpningen av systemet, exempelvis genom att motarbeta Internationella brottmålsdomstolen (ICC). Sverige kan här spela en konstruktiv roll.

Föreslår kongressen besluta

att följande mening, i avsnittet Internationella relationer, läggs till efter meningen "Folkrätten behöver försvaras och fördjupas" (rad 1431-1432): "Sverige kan spela en viktig roll i upprättandet av en internationell rättsordning där ansvariga för krigsbrott, brott mot mänskligheten och folkmord utreds och lagförs."

Radreferens: 1432

B 877 Ovanåker

Samarbete kring energifrågor

När det handlar om internationella relationer och samarbeten finns det stor anledning att även samarbeta, inte bara kring klimat, miljö, transporter och krishantering utan även energifrågor.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1437 kompletteras med ordet "energi" efter "miljö"

Radreferens: 1437

B 878 Enskild

Vänsterpartiets strävan att lämna EU överges, del 2

Se B 887

Föreslår kongressen besluta

att det tydligare skrivs in att Vänsterpartiet tillsammans med liknande partier i parlamentet kommer verka för fler demokratireformer inom unionen

Radreferens: 1442

Gunilla Zuleta, Nacka

B 879 Upplands Väsby

EU, rad 1442-1477

Skrivningen kring EU är för lång och pladdrig. Det går alltid att spekulera om en massa om och men och vad vi gör då. Önskar istället en rak beskrivning av vad Vänsterpartiet vill åstadkomma inom EU. Förslaget från Johan Lönnroth och Stig Henriksson är bättre i detta avseende.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1442-1477 stryks och ersätts med: "Vänsterpartiet arbetar tillsammans med andra vänsterkrafter i Europa för att EU ska demokratiseras och öppenheten i beslutsfattandet öka. Den felkonstruerade monetära unionen, med sin ensidiga inriktning på inflationsbekämpning, påverkar också svensk ekonomi negativt. Tillsammans med andra progressiva krafter i EU verkar Vänsterpartiet för en grundläggande fördragsförändring så att fler jobb och låg arbetslöshet i stället prioriteras. EU ska också reformeras för att minska klyftorna mellan fattiga och rika i Europa. Den inre marknaden ska inte vara överordnad hänsyn till miljö och sociala villkor. Vi vill att EU ska vara en ledande kraft i det globala klimatarbetet. EU ska också verka för att minska det gränslösa kapitalets makt, stänga skatteparadisen och tvinga de internationella företagen att betala skatt där de producerar. Kollektivavtalen ska värnas. EU ska också stifta lagar som tvingar gigbolagen att ta sitt fulla arbetsgivaransvar. Vi vill tillsammans med andra europeiska vänsterkrafter bygga om EU i grunden till ett välfärdssamhälle på europeisk nivå."

Radreferens: 1442

B 880 Ludvika

Förtydliga de mänskliga drivkrafterna bakom kapitalismen

I förslaget till partiprogram beskrivs kapitalet på ett stort antal ställen som en varelse med egen vilja och egna drivkrafter. Så är det naturligtvis inte. Kapitalet har ingen egen drivkraft, utan kapitalismen uppstår ur mänskliga drivkrafter och människors agerande. Att tillskriva kapitalet egen vilja och förmåga till handling gör att partiprogrammet framstår som mindre trovärdigt och seriöst.

För att göra partiprogrammet mera korrekt och mera pedagogiskt vore det bra att ändra i texten så att det tydligt framgår att det är kapitalägarna och inte kapitalet i sig som har drivkrafter och som agerar.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”kapitalets” på rad 1449 ändras till ”kapitalägarnas”

Radreferens: 1449

B 881 Enskild

Frihet från valutaunionen

Under EMU-folkomröstningen använde Ja-sidan ofta negativa formuleringar som "stå utanför" för att beskriva ett Nej till EMU. Vi som engagerade oss på Nej-sidan var istället noga med att använda positiva formuleringar som "stå fritt från EMU".

Partiprogrammet ska naturligtvis använda en positiv formulering här.

Föreslår kongressen besluta

att ändra meningen på rad 1449-1450 från "Bland annat därför måste Sverige fortsatt stå utanför valutaunionen EMU." till: "Bland annat därför måste Sverige fortsatt stå fritt från valutaunionen EMU."

Radreferens: 1449

Max Andersson, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön, Jan Å Johansson, Aneby

B 882 Hammarby-Skarpnäck

Europeiska Unionens roll i världen

Europeiska Unionen är skapad utifrån det europeiska storkapitalets intressen. Inom Unionen finns det dock ett begränsat demokratiskt inflytande vilket skapar utrymme för att driva en progressiv politik.

Detta utrymme måste den europeiska vänstern använda för att påverka EU till att utveckla en självständig linje i förhållande till världen utanför EU präglad av stöd för rättvisa handelsförbindelser och mänskliga rättigheter. Den starka följsamheten i förhållande till USAs globala ambitioner måste brytas till förmån för ett oberoende förhållande till andra globala maktcentra.

Föreslår kongressen besluta

att följande stycke införs efter rad 1450: ”Vi vill att EU ska utveckla en mera självständig linje i förhållande till världen utanför EU. Denna linje ska präglas av stöd för rättvisa handelsförbindelser och mänskliga rättigheter. Följsamheten till USAs globala maktambitioner måste brytas till förmån för ett mera oberoende förhållande till alla globala maktcentra.”

Radreferens: 1450

B 883 Kommunalvästern Väst, Majorna, m.fl.

Vänsterpartiet ska vara fortsatt för ett EU-utträde

Texten om EU i förslaget till nytt partiprogram innebär en positionsförflyttning i frågan om utträde.

I det nuvarande partiprogrammet menar vi att EU är kapitalets union som vi inte kommer kunna förändra inifrån, och därför måste lämna. I Programkommissionens förslag till nytt partiprogram lyfts samma kritik, men nu vill vi i stället i första hand förändra EU inifrån. Utträde lyfts snarare som ett reservalternativ att tillgripa när de andra möjligheterna är uttömda.

Vi motionärer ser ingen anledning till denna förändring. Vi har försökt förändra EU inifrån i 30 år utan resultat. EU fortsätter vara kapitalets union som skadar såväl dess medlemsländer som omvärlden, och som i sin grundstruktur är byggd för att inte kunna förändras i demokratisk riktning. Vänsterpartiets utträdeslinje behöver bestå.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten på sid 42-23, från mening som börjar på rad 1451 till och med rad 1462, med följande: "EU-rätten innehåller orimliga begränsningar av medlemsländernas rätt att genomföra den politik de vill, även när beslutet har fattats demokratiskt. På så sätt utgör EU ett hinder för genuint progressiv förändring. Vi ser det inte som realistiskt att dessa grundläggande strukturer kommer gå att ändra inifrån. Därför menar vi att Sverige behöver lämna EU. Ett utträde är nödvändigt för att bygga ett bättre samhälle där EU ställer sig i vägen för det. Det är också ett nödvändigt självförsvar mot angrepp på grundläggande delar av det samhälle vi byggt upp, till exempel i frågor om välfärd, arbetsrätt eller demokrati. Vi ser att det skulle väcka komplexa frågor om allt från förhandlingar till långsiktiga samarbetsformer." samt att stycket på raderna 1463 till 1469 stryks

Radreferens: 1451

Sebastian Nygren, Eskilstuna, Adam Määttä, Eskilstuna, Helena Grundström, Eskilstuna, Nathalie Söderberg, Eskilstuna, Ana Sussner Rubin, Malmö, Alfonso Allende, Malmö, Daniel Sestrajic, Malmö, Bengt-Åke Berg, Jönköping, Willy Neuman, Jönköping, Sara Carlsson Hägglund, Lundby, Zebastian Björkqvist, Lundby, Mia Mårtensson, Centrum, Johan Zandin, Centrum, Melinda Kandel, Norrköping, Elinor Garcia Ek, Linné, Tom Leonardsson, Kävlinge, Dan Ljung, Ulricehamn, Marcus Wallin, Alingsås, Richard Joelsson Wallsby, Uddevalla, Robert Armblad, Växjö, Johannes Weiberg, Backa, Kristoffer Lundberg, Angered, Nadi Nooshivan, Örgryte-Härlanda, Lars-Erik Hansson, Frölunda, Håkan Eriksson, Biskopsgården-Torslanda, Bore Sköld, Umeå, Maria Forsström, Centrum, Lars Barregård, Centrum, Emma Svensson, Backa

B 884 Enskild

Vänsterpartiet ska behålla EU-utträdet kvar i programmet

Sedan Sveriges inträde i Europeiska Unionen som medlemsland har vi under dessa 29 åren sett en förändring som inte ens de borgliga förespråkarna till EU-inträde kunde föreställa sig. EU i sin nuvarande uppbyggnad har nu visat sig vara en maktfullkomlig, odemokratisk, organisation som ser sig inte ha några gränser för ett totalt maktutövande i medlems länderna.

Om EU-parlamentets förslag om ytterligare lagändringar blir verklighet kommer Sveriges möjlighet att stoppa nya EU-skatter att försvinna. EU kommer ytterligare kunna styra över vår lagstiftning i samtliga samhällsfrågor. Sverige kommer förlora miljölagrätten i sin nuvarande miljöpolitik. Skydd av vårt vatten för miljöfarliga gruvor styrda av EU. I ett sådant Europa har Sverige lika lite makt som en delstat i Tyskland.

EU är kapitalets högborg för koncerner och banker som vi inte kommer kunna förändra inifrån och därför måste utträdeskravet kvarstå i vårt politiska program. Vi kan inte längre acceptera den maktförskjutning i EU-parlamentet med att roffa åt sig makt på andra länders bekostnad.

Föreslår kongressen besluta

att texten på sid 42 och 43 från textrad 1451 till och med textrad 1469 stryks och ersätts med följande text: "EU-rätten med dess olika fördrag innehåller stora begränsningar till medlemsländernas rätt att

föra den politik de folkvalda har fattat i demokratiska beslut. EU utgör ett hinder för en progressiv förändring. Vi ser det inte som en realitet att kunna förändra maktstrukturen inifrån, i en sammanslutning som styrs av kapitalet. Sverige måste stå fast vid de landvinningar i samhället som under årtionden har tillkämpats av arbetarklassen, såsom frågor om välfärd, demokrati, arbetsrätt samt miljöfrågor som nu alltmer hotas av EU-lagar. Vänsterpartiet kvarstår med utträdeskravet från EU. Vänsterpartiet anser att Sverige ska ansöka om utträde ur den Europeiska Unionen. Detta ger möjlighet att skapa ett bättre och demokratiskt samhälle. Vi måste kunna styra vår samtid och framtid på beslut tagna i folklig demokratisk ordning."

Radreferens: 1451

Willy Neumann, Jönköping, Stefan Johansson, Jönköping, Conny Rapp, Jönköping, Bengt-Åke Berg, Jönköping, Mikael Ekvall, Jönköping, Mikael Forsberg, Vetlanda, Maria Eriksson, Vetlanda, Jessica Nilsson, Vetlanda, Gunnar Uppman, Vetlanda, Mikael Nilsson, Vetlanda

B 885 Enskild

Behåll EU-utträdet i partiprogrammet

EU-motståndet i Sverige har nästan undantagslöst utgått från antikapitalism och en socialistisk syn på omvärlden. I förslag till nytt partiprogram tycks man slänga ut hela det arvet och lämna över EU-motståndet till höger-radikalism. Det vore olyckligt och ett historiskt misstag!

Vi yrkar därför bifall på de två att-satser om EU som föreslås av Gustav Landström och Melinda Kandel i deras reservation till programkommissionens förslag:

Gustav Landström, Majorna Melinda Kandel, Norrköpings reservation om EU

Vänsterpartiet ska vara fortsatt för ett EU-utträde. Texten om EU i förslaget till nytt partiprogram innebär en positionsförflyttning i frågan om utträde. I det nuvarande partiprogrammet menar vi att EU är kapitalets union som vi inte kommer kunna förändra inifrån, och därför måste lämna. I Programkommissionens förslag till nytt partiprogram lyfts samma kritik, men nu vill vi i stället i första hand förändra EU inifrån. Utträde lyfts snarare som ett reservalternativ att tillgripa när de andra möjligheterna är uttömda. Vi motionärer ser ingen anledning till denna förändring. Vi har försökt förändra EU inifrån i 30 år utan resultat. EU fortsätter vara kapitalets union som skadar såväl dess medlemsländer som omvärlden, och som i sin grundstruktur är byggd för att inte kunna förändras i demokratisk riktning. Vänsterpartiets utträdeslinje behöver bestå.

Föreslår kongressen besluta

att ersätta texten på sid 42-23, från meningen som börjar på rad 1451 till och med rad 1462, med följande: "EU-rätten innehåller orimliga begränsningar av medlemsländernas rätt att genomföra den politik de vill, även när besluten har fattats demokratiskt. På så sätt utgör EU ett hinder för genuint progressiv förändring. Vi ser det inte som realistiskt att dessa grundläggande strukturer kommer gå att ändra inifrån. Därför menar vi att Sverige behöver lämna EU. Ett utträde är nödvändigt för att bygga ett bättre samhälle där EU ställer sig i vägen för det. Det är också ett nödvändigt självförsvar mot angrepp på grundläggande delar av det samhälle vi byggt upp, till exempel i frågor om välfärd, arbetsrätt eller demokrati. Vi ser att det skulle väcka komplexa frågor om allt från förhandlingar till långsiktiga samarbetsformer." samt att stycket på raderna 1463 till 1469 stryks

Radreferens: 1451

Morgan Svensson, Malmö, Bengt Carlsson, Malmö, Mia Christensson, Skurup, Kalle Eriksson, Malmö, Ulrika Mårtensson, Malmö, Patrik Strand, Malmö, Linda Svensson, Malmö

B 886 Enskild

EU - Behåll utträdeskravet

BAKGRUND

Vänsterpartiets programkommission har i sitt förslag till nytt partiprogram tagit bort partiets krav på utträde ur EU. Det föreslås att Vänsterpartiet kritiserar EU istället. Det framkom på kommissionens möte med Göteborgsdistriktet (dec 2023) att flera av kommissionens ledamöter har reserverat sig, och öppet tagit ställning för att behålla utträdeskravet. De ledamöter som vill ta bort kravet borde berätta varför, och de ledamöter som reserverat sig, borde berätta varför de reserverat sig. Inga särskilda skäl till att partiet nu ska tycka tvärtom angående EU har redovisats, förutom att det gått lång tid sedan ett partiprogram sist gjordes om och att världen ändras varje år. Kommissionen har haft minst tre chanser att berätta här i Göteborg; på mötet, i det följebrev som kommissionen publicerade, och i kommissionens intervjusamtal i medlemstidningen (Nr 4/23). När medlemmarna inte får viktigt information av kommissionen blir medlemmars kongressbeslut mindre demokratiska och hela processen förlorar sin legitimitet.

Vänsterpartiet är för långtgående internationellt samarbete men emot att högerpolitik befästs i fördrag, som EU automatiskt gör. Sverigedemokraterna har bildat parti och grundat alla beslut på rädsla. Beslut som organisationer fattar av rädsla istället för vilja är dåliga beslut. Kravet på utträde bör därför av flera skäl vara kvar.

ARGUMENT

De kommissionsledamöter som vill ta bort utträdeskravet verkar ha tänkt såhär:

Det verkar så ekonomiskt farligt för Storbritannien att gå ur EU så vi ska hålla tyst om vad vi vet om unionens högerpolitik istället för att vara ärliga och handla efter det. SD har nu tagit bort sitt utträdeskrav, så det ligger i tiden. Bättre att ha ungefär samma politik som andra partier, för om man börjar utföra deras politik får man säkert deras väljare också. "Idag kollar man opinionsmätningar innan man bestämmer vilken politik man ska driva" säger Josefin Lind, generalsekreterare för Läkare mot kärnvapen, i tidningen Syre. Hear, hear!

SCHWEIZ/NORGE/ISLAND och England:

England har numera tappat greppet om allt vad politik heter, har alltid haft problem med att ha demokratiska val och parlament på grund av sitt undermåliga valsysteem (som tillåter att 66% av befolkningen inte är representerad!), och har nu drivit ut flera av kungadömets nationer (Skottland) ur EU mer eller mindre motvilligt. En längre tids kaos med en omvittnat lögnaktig narcissist som premiärminister gav usla fantasibaserade utträdesförhandlingar, enligt bland andra Michel Barnier (chefsförhandlare för EU), som skrivit en bok om förhandlingarna, och Fintan O'Toole (Irländsk journalist) som skrivit om hela utträdesprocessen. Brittiska tidningar som The Guardian och Financial Times ger analyserna beröm.

Schweiz, Norge och Island är fortsatt självständiga nationer som visar tydligt att självständighet fungerar. Ingen menar att dessa länder är uttraderade och inte finns eller kan fungera, på grund av att de valt fortsatt oberoende före medlemskap. Kontakter och handel har de kvar. Det är inte möjligt att något medlemsland skulle sköta sina utträdesförhandlingar sämre än engelsmännen gjort, och det är inte sannolikt att något land börjar förhandla utan att EU först börjar invadera andra länder, och vända sig till militarism och krig.

RÄTT VARIANT AV EU

EU var enligt svenska folket bättre i en tidigare variant. Ingen nu levande svensk har röstat för att vara med i det EU som finns idag, som har tagit långt mer makt än vi gick med på då vi hade folkomröstning, makt som hanteras av kommissionärer, med legitimitetsproblem, vi inte får välja. Att vi vill annorlunda visas bland annat av att Sverige röstade nej till EU-valutan.

KÄRNVAPEN I EU

Eftersom federalisterna alltid styr utvecklingen i EU får vi nu amerikanska kärnvapen utplacerade igen över hela Europa (Belgien, Tyskland, Italien, Nederländerna) hemligt. Sverige hade nedrustat bort dem under 80-talet genom Maj Britt Theorins (s) förhandlingar med stormakterna. Det behövs fler stater som kan förhandla om fredsavtal och nedrustning. Enligt Theorin (som berättade det på ett föredrag i Göteborg 2014) kan vi inte göra dessa saker så länge vi är med i EU. Vi hjälper nu istället till med att backa alla framsteg, och federalisterna kan få en militärunion (med kärnvapen) med tiden. Svenska folket vill istället ha kärnvapenförbud.

Tre decennier av Vänsterkongresser har sett att EU är höger och valt att verka för ett utträde.

Tre decennier av programkommissioner har sett att EU är höger och valt att verka för ett utträde.

Tre decennier av partistyreelser har, ända sedan Gudrun Schymans tid, sett att EU är höger och valt att verka för ett utträde. Under hela denna tid har det gått utmärkt att vara för internationellt samarbete och att fortsätta ha valda svenska vänsterledamöter i EU-parlamentet.

LÖSNING

Eftersom den Europeiska Unionen är höger, lagstiftar om högerpolitik och vill militarism bör det alltid finnas ett Vänsterparti kvar bland Europas alla partier som vågar begära utträde. Låt därför utträdeskravet ohotat vara kvar även om ett nytt partiprogram skulle antas.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet fortsatt ska ha kvar ett krav på Sveriges utträde ur EU i sitt partiprogram

Radreferens: 1451

Jack Ljunggren, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön

B 887 Enskild

Vänsterpartiets strävan att lämna EU överges

I det förslag till partiprogram som Programkommissionen tagit fram tydliggörs det att medlemskapet i Europeiska Unionen är av mångsidig karaktär (s. 42 - 43 rad 1442 -1477) och att Vänsterpartiet nu har en mer 'balanserad' inställning till EU än tidigare.

Att vi har mycket att vinna på att vara medlemmar står alltmer klart i tider av högernationalism i flera EU-länder och världen över. I frågan om klimatkrisen t.ex. är det av värde att EU krävt skärpningar vad gäller t.ex. koldioxidutsläpp och biobränsle. Här är EU en garant mot en svensk politik från nuvarande blåbruna regering som släppt avsevärt på kraven för klimatåtgärder så att Sverige nu är på tillbakagång i sina miljö- och klimatåtaganden. Utan EU-kraven kunde det bli ännu sämre politik i Sverige.

Eftersom Sverige är ett rikt land är vi en s.k nettobetalare. Det betyder att vi betalar mer till EU än vi får tillbaka. Detta faktum beror på att EU vill utjämna ekonomiska skillnader mellan medlemsländerna och länder med lägre BNI får mer.

Denna solidaritetsprincip bör Vänsterpartiet ställa sig bakom. Vi får också ett inte oansenligt stöd tillbaka, inte minst från EUs socialfond (6,57 miljarder 2021 -2027) för kompetensutveckling och minskad arbetslöshet. Men också i olika regionala projekt inom jordbruk, digitalisering och miljöanpassningar.

När vi sett effekterna av Brexit och den inflation och ekonomiska kris som Storbritannien erfarit sedan dess, blir bilden av EU-medlemskapet än mer mångdimensionell.

På rad 1476 står i dokumentet; *Vi agerar pragmatiskt för att både förändra inom ramen för EU:s strukturer och utmana dem, beroende på situationen.*

Detta är något som vi i Vänsterpartier bör ta fasta på. Att verka för mer demokratisering inom EU men också att använda EU-parlamentet som en plattform till att lyfta viktiga demokratiska frågor och mänskliga rättigheter.

Föreslår kongressen besluta

att ta bort avsnittet på rad 1453-1457 som lyder: Så länge de villkoren består utgör EU ett hinder för genuint progressiv förändring. Det gör att Vänsterpartiet behöver hålla fast vid alternativet att Sverige kan lämna EU. Ett utträde är inget självändamål, men kan visa sig nödvändigt för att bygga ett bättre samhälle i en situation där EU ställer sig i vägen för det

Radreferens: 1453

Gunilla Zuleta, Nacka

B 888 Enskild

Vänsterpartiets strävan att lämna EU överges, del 3

Se B 887

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet vill använda sina platser i EU-parlamentet till att strida för fler mänskliga rättigheter som t.ex. att hbtqi-rättigheter respekteras av EUs medlemsländer och att EU antar skärpta lagar mot människohandel och sextrafficking. Även den migrationspolitik som förs vill Vänsterpartiet förändra mot mer humana regler och rutiner

Radreferens: 1453

Gunilla Zuleta, Nacka

B 889 Enskild

Bättre tydlighet om EU

Texten om EU är ganska bra, men också lite otydlig. I vissa media har det tyvärr framstått som att vårt EU-motstånd övergetts.

Här är ett kort tillägg som gör programmet tydligare, och som desutom borde vara acceptabelt för de flesta. Lägg till en mening på rad 1453: "EU:s fördrag kan bara förändras med enhällighet, och det innebär att de är svåra att ändra." direkt före texten "Så länge de villkoren består utgör EU ett hinder för progressiv förändring. Det gör att Vänsterpartiet behöver hålla fast vid alternativet att Sverige kan lämna EU."

Föreslår kongressen besluta

att lägga till meningen: "EU:s fördrag kan bara förändras med enhällighet, och det innebär att de är svåra att ändra." på rad 1453

Radreferens: 1453

Max Andersson, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön

B 890 Munkedal

Vänsterpartiet är ett EU-kritiskt parti

Det tog mig tre läsningar att inse att programförslaget inte innebär en vändning i förhållningssättet till EU, det är problematiskt att texten är så ottydlig. Texten skulle bli tydligare om den var kortare.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1454-1457 "Det gör att Vänsterpartiet behöver hålla fast vid alternativet att Sverige kan lämna EU. Ett utträde är inget självändamål, men kan visa sig nödvändigt för att bygga ett bättre samhälle i en situation där EU ställer sig i vägen för det." Ersätts med: "Det gör att Vänsterpartiet behöver hålla fast vid att Sverige kan lämna EU. Ett utträde kan visa sig nödvändigt för att bygga ett bättre samhälle i en situation där EU ställer sig i vägen för det."

Radreferens: 1455

B 891 Enskild

Tydligare ställningstagande att utträda ur medlemskap i EU

Ett EU-medlemskap i sig är inte rätt väg att gå för att nå längre med Vänsterpartiets ambitioner att öka inflytande runt vår politik. De visar sig gång på gång att vi blir bakbundna runt våra ambitioner runt viktiga politiska principer. EU i sin konstruktion skapar längre distanser till medborgarna i Sverige och på sätt undergräver demokratin. Det är viktigt att vi är en röst för de som inte står bakom EU-politik och konstruktion. Att Sverige såsom Norge endast är anslutet till Ess-avtal.

Föreslår kongressen besluta

att ändra formuleringen till: "...att Sverige skall lämna EU."

Radreferens: 1455

Anders Simme, Gnesta, Chris Åkerström, Gnesta

B 892 Enskild

Nej till EU - NEU!

EU är ett sjunkande skepp vars rostande skrov är ett tjockt lager av marknadsliberal skit, men vars segel är sporadiskt färgat med sånt som gratis roaming, USB-standard och lite annat smått och gott. Att släppa kravet på EU-utträde idag vore ett historiskt misstag. Kravet behöver behållas, men framförallt behöver Vänsterpartiet vara tydliga. Antingen är vi för, eller så är vi emot. Vi föreslår det senare.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1455 ändra ordet "kan" till "ska"

Radreferens: 1455

Bore Sköld, Umeå, Caroline Täljblad, Umeå, Johannes Nilsson, Umeå

B 893 Enskild

Att lämna EU är inte ett alternativ, det är ett måste!

I programkommissionens förslag till partiprogram så skriver de på ett bra sätt om hur vi kan verka inom EU kortsiktigt, men de skriver att ett utträde ur EU är ett alternativ som vi måste ha kvar. Vi håller inte med om att ett utträde är ett alternativ, det är ett måste. Lol EU kommer alltid att gå i kapitalets ärenden i första hand, det är inskrivet i dess DNA och går inte att ändra på. Vi kan ta Brexit som ett exempel där Storbritannien

ville avsäga sig fri rörelse men ha kvar principen om fri handel. Det gick inte eftersom båda delarna är själva utgångspunkten för EUs verksamhet. Det betyder att vi inte kommer kunna välja bort de liberala värderingarna som EU byggts upp på, därför måste vi stå stadigt i vår åsikt att EU är ett liberalt projekt och att det inte gynnar arbetarklassen.

Med det sagt är det självklart att vi fortfarande behöver samarbeta med andra länder och därför är också viktigt för oss att det står med som en förklaring till att vi inte vill bli isolationister även om vi inte vill vara med i EU.

Föreslår kongressen besluta

att på sid 42 rad 1455 ersätta “alternativet att Sverige kan lämna EU” med: “det långsiktiga målet att Sverige ska lämna EU till fördel för samarbeten som inte är överstatliga” samt att på sid 43 rad 1467-1469 stryka “Vi ser en lösare anslutning till EU, med folkligt förankrade undantag, som en möjlig väg framåt.”

Radreferens: 1455

Anna-Sofia Arce, Kista, Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen

B 894 Sala

EU är redan ett hinder mot ett bättre samhälle

Det odemokratiska, högerpolitiska, och överstatliga projektet EU begränsar medlemsländernas möjlighet att genomföra demokratiskt fattade beslut. Den saken tas upp i förslaget till nytt partiprogram (raderna 1451–1453). Senare i samma stycke står det dock bland annat att ”Ett utträde är inget självändamål, men kan visa sig nödvändigt för att bygga ett bättre samhälle i en situation där EU ställer sig i vägen för det.”

Vi anser att de olika formuleringarna om EU och EU-rätten på raderna 1451 till 1462 innehåller självmotsägelser, vilket måste hanteras. Då EU redan utgör ett hinder mot demokratin och den samhällsutveckling vi vill se, anser vi det rimligt att hantera dessa självmotsägelser genom att tydliggöra att vi vill lämna EU.

Föreslår kongressen besluta

att formuleringarna på rad 1456 och 1458 ersätts med: ”inget självändamål, men är nödvändigt för att bygga ett” respektive: ”är också ett nödvändigt självförsvar mot angrepp på”

Radreferens: 1456

B 895 Enskild

Folklig förankring

På rad 1468 används begreppet folkligt i uttrycket ”folkligt förankrade undantag”. Jag utgår från att programförslagets författare avser undantag beslutade i demokratisk ordning i Sveriges riksdag. För att inte missförstånd ska uppstå anser jag att begreppet folkligt ska bytas ut mot demokratiskt.

Föreslår kongressen besluta

att ordet "folkligt" på rad 1468 byts ut mot "demokratiskt"

Radreferens: 1468

Sverker Scheutz, Enköping

B 896 Skärholmen

Förändra det europeiska samarbetet till grunden och skapa solidariska, fredliga och rättvisa relationer inom och utanför Europa

EU är en sammanslutning av länder som främst gynnar kapitalet och stänger ute människor, vilket leder till försämring av livsvillkoren och förlust av liv, både i Europa och särskilt i den globala södern. Det betyder inte att allt EU gör är dåligt, vissa regler för klimat och miljö är positiva. Men det finns andra sätt att uppnå detta utan att offra demokratin och människors välmående på samma sätt som EU gör. Sverige bör därför lämna EU.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1470-1477 skall strykas och ersättas med nedanstående text: "Vi menar att Sveriges möjligheter till en självständig och progressiv politik inte bara begränsas av det inhemska och internationella kapitalet, utan också av EU och Nato. Vi, tillsammans med likasinnade i Europa, strävar därför efter att avveckla Nato, förändra det europeiska samarbetet till grunden och skapa solidariska, fredliga och rättvisa relationer inom och utanför Europa. Vänsterpartiet ska verka för att Sverige ska lämna EU. Vår kritik mot EU innebär att det är viktigt att främja en vänsterpolitik i Europa och för EU:s demokratisering, både inom och utanför dess institutioner. Inom EU strävar Vänsterpartiet efter att avskaffa eller omforma överstatliga organ som EU-kommissionen, EU-domstolen och Europaparlamentet. Sociala och demokratiska rättigheter ska överordnas kapitalets frihet. Militariseringen och banden till Nato ska brytas."

Radreferens: 1470

B 897 Malmö

Nej till EU

EU är kapitalets union som bygger fästning Europa. En direkt effekt är att människor dör och att människors livsvillkor försämrats. Det gäller i Europa men än mer i det Globala Syd. Att konstatera detta innebär inte allt EU gjort och gör är dåligt, t.ex. vissa klimat- och miljöregleringar. Detta kan göras på andra sätt utan den stora kostnad EU-projektet medför för demokrati och människors liv.

Sverige bör därför lämna EU.

Föreslår kongressen besluta

att texten på rad 1470-1477 skall strykas och ersättas med nedanstående text: "Sveriges möjligheter att föra en självständig och progressiv politik beskär inte enbart av det svenska och internationella kapitalet utan också av EU och Nato. Vänsterpartiet verkar därför tillsammans med likasinnade i Europa för en upplösning av Nato, för ett i grunden annorlunda alleuropeiskt samarbete än dagens EU och för upprättande av solidariska, fredliga och jämlika relationer inom Europa och mellan Europa och Syd och Öst. Vänsterpartiet verkar därför för att Sverige ska lämna EU. Vår EU-kritiska position gör det än viktigare att verka för vänsterpolitik i Europa och för EU:s demokratisering, såväl parlamentariskt som utomparlamentariskt. Inom EU arbetar Vänsterpartiet därför för att överstatliga organ som EU-kommissionen, EU-domstolen och Europaparlamentet ska avskaffas eller dramatiskt

omformas. Sociala och demokratiska rättigheter ska överordnas kapitalets frihet. Militariseringen och banden till Nato ska brytas."

Radreferens: 1470

B 898 Nacka

Komplettering av EU-avsnittet

I programtextens avsnitt om EU anges nu på rad 1476-1477 att Vänsterpartiet ska agera pragmatiskt för att både förändra och utmana EUs strukturer. Vi menar att den skrivningen bör kompletteras med ett stycke om mer konstruktivt och aktivt agerande på den politiska arena som de olika EU-organen utgör.

Föreslår kongressen besluta

att texten om EU kompletteras med följande stycke efter rad 1477: "Vänsterpartiet vill verka för mer demokratisering inom EU och använda EU-parlamentet som en plattform för att lyfta demokratiska frågor och mänskliga rättigheter inom olika sakområden, som att hbtqi-rättigheter ska respekteras av alla EUs medlemsländer, att EU antar skärpta lagar mot människohandel och sex-trafficking, att EUs migrationspolitik förändras mot mer humana regler och rutiner. EUs klimatpolitik vill Vänsterpartiet vidareutveckla och skärpa med ett tydligt syfte mot de internationella överenskommelserna för att uppnå 1,5-gradersmålet för den globala uppvärmningen."

Radreferens: 1477

B 899 Hammarby-Skarpnäck

Stödet till FN är ett centralt svenskt intresse

Föreslår kongressen besluta

att rad 1478 till 1482 ersätts med följande: "FNs ställning i världen är av central betydelse för små länder som Sverige. Genom FN får även små länder en röst och starka militärmakters brott mot internationell lag uppmärksammas och motverkas. Sverige måste därför aktivt motverka de krafter i världen som de senaste årtiondena aktivt strävat efter att minska FN:s roll i världspolitiken."

Radreferens: 1478

B 900 Upplands Väsby

Stärkt skrivning om FN:s roll

Skrivningen om FN är alldeles för defensiv. Det är ovärderligt att det finns en internationell rättsordning och progressiv utveckling kan ta mycket stark avstamp i deklARATIONEN om mänskliga rättigheter m.fl. konventioner. Vi bör uttalat vara världsmedborgare. Det är ingen slump att Donald Trump och andra högnationalister och auktoritära typer riktar in sig på att försvaga FN. Förvisso finns problem med FN-systemet, men lyft inte fram det som det första som skrivs om FN.

Föreslår kongressen besluta

att stycket med början på rad 1478 skrivs om enligt följande: "FN är den viktigaste formen av internationellt samarbete mellan stater. Vi försvarar och vill utveckla den internationella rättsordning som FN-stadgan, deklARATIONEN om mänskliga rättigheter och en rad andra konventioner lagt grunden till. Inom FN-systemet ska perspektivet av en värld som vi ska ta tillvara på som världsmedborgare förvecklas. FN är satt under stark press av högnationalistiska strömningar. Det är naturligtvis

ingen slump utan ett högst medvetet angrepp på de landvinningar som progressiva och liberala krafter etablerade efter andra världskriget. Detta angrepp måste mötas med ett reformerat FN som undanröjer de uppenbara brister som finns. Det behövs en ny internationell ordning grundad på hållbar utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter. Vänsterpartiet vill att FN demokratiseras och stormakternas dominerande ställning i säkerhetsrådet bryts. Vi vill stärka FN:s generalförsamling på bekostnad av säkerhetsrådet.”

Radreferens: 1478

B 901 Enskild

Bredare skrivning om ett mer legitimt FN

Stycket om FN känns otillräckligt. Det är inte bara de beslutande strukturerna som behöver demokratiseras, utan hela FN-organisationen. Vi vill också att det ska framgå att det behövs en starkare folkrätt.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1480 ändra meningen som börjar med “Vi vill att” till följande: "Vi vill att Sverige arbetar för en demokratisering av FN-strukturerna som bryter stormakternas dominerande ställning och för en starkare ställning för folkrätten."

Radreferens: 1480

Hanne Krogfjord, Östersund, Nisse Sandqvist, Östersund

B 902 Enskild

Internationellt engagemang

Genomgående i programmet är det internationella engagemanget rätt tunt beskrivet. Det finns med, men syns inte så tydligt som man skulle kunna önska. Därför anser jag att vi i det sista avsnittet, som heter Vänsterpartiet, bör ha med en mening om internationellt politiskt arbete.

Föreslår kongressen besluta

att en mening med t.ex. följande lydelse läggs till sist på rad 1487 eller annat lämpligt ställe: ”Vi samarbetar internationellt med partier och organisationer med likande värderingar som Vänsterpartiet har.”

Radreferens: 1487

Sverker Scheutz, Enköping

B 903 Enskild

Kampen måste synas i det nya partiprogrammet 11

Vänsterpartiet är ett parti som kämpar för att få ett bättre socialistiskt samhälle med mer rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Tyvärr syns inte det i förslaget till nytt partiprogram. I dagens regering krävs att ta strid mot de högerkrafter som styr vår nation och där bör Vänsterpartiet vara en stark röst som står upp för de svaga i samhället.

Texten i dokumentet är i stort sett bra och ger bra förklaringar till våra värderingar till vänster men det saknas uppmaning till kamp.

Föreslår kongressen besluta

att sid 43, rad 1483, sammanfattning med rubrik "Vänsterpartiet" bör ligga först i dokumentet

Radreferens: 1483

Ann-Britt Zakrisson, Gullspång

B 904 Sundbyberg

Vässa början av partiprogrammet!

Vänsterpartiets partiprogram är överordnat andra politiska strategidokument och blir som en ledstjärna i det politiska arbetet för alla förtroendevalda. Med andra ord ska det vara en analyserande text kring maktstruktur samtidigt som den inte blir alltför detaljerad. Den ska också visa på ett öppet sinne för kommande utmaningar utan att bli alltför generell. Det är alltså en balansgång som inte lätt, men kräver en vass kompass för att nå rätt. Med anledning av ovan föreslås följande justering för att vässa vår politik och framförallt presentationen av den.

Att ha upplägget med "Frihetens hinder" i början och "Våra svar" i slutet av programmet förutsätter att en person dedikerar sig att läsa hela programmet. Upplägget kan skapa förvirring och det finns ingen naturlig koppling mellan avsnitten där svaret går att kopplas med hindret. Det blir då också svårt att följa upp respektive hinder med respektive svar. Därför är det viktigt att tidigt i programmet, peka ut vår vision, vårt mål och våra grundläggande värderingar. Därefter kan hinder lyftas och sedan våra svar.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1484-1510 lyfts in som ett avsnitt efter rad 33

Radreferens: 33

B 905 Enskild

Vad vilja Vänsterpartiet?

Det är glädjande att partiet äntligen får tillfälle att kongressbehandla och anta ett nytt partiprogram. Det förslag som lagts fram till kongressen är det andra förslaget till nytt partiprogram partiet har att ta ställning till. Till följd av coronapandemin fick partiet tyvärr inte möjlighet att behandla det förslag som arbetats fram och som vi motionerat på inför förra kongressen.

De två förslagen är av olika art och kan inte jämföras med varandra. Dock finns det på sina håll poänger att ta vara på och lärdomar från den gedigna debatt som fördes inför förra kongressen som inte framgår med tydlighet i det nuvarande förslaget. På några ställen i förslaget där det passar vill jag därför lägga till skrivningar för att ta tillvara några av de resonemang som jag tycker var särskilt viktiga i förslaget till förra kongressen och den motionsbehandling som följde på förslaget.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1484-1489 ersätta "Vänsterpartiet är en organisation [...] våra politiska förslag." med: "Vänsterpartiet arbetar för att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle fritt från förtryck, ett rättvist och hållbart samhälle där människor bygger sin egen framtid i frihet och samverkan. För att kunna förändra samhället måste vi förstå hur det

fungerar. Teori och praktik förutsätter varandra. För Vänsterpartiet är marxistiska och feministiska teorier viktiga politiska verktyg som ska kritiskt och prövande."

Radreferens: 1484

Truls Persson, Malmö

B 906 Vänsterpartiet Göteborg

Tydligare beskrivning av vilket parti vi är

Förslaget till partiprogram, sista avsnittet, inleds med att "Vänsterpartiet är en organisation..." Vi bör här vara tydliga med att vi är ett parti, och ett socialistiskt sådant.

Föreslår kongressen besluta

att första meningen på rad 1484-1485 ersätts med två nya meningar: "Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi agerar tillsammans och gör skillnad i samhället."

Radreferens: 1484

B 907 Enskild

Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti

Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti och som sådant har vi en marxistisk grund. Vi är inspirerad av många olika saker, men vi vilar på en stadig grund som definierar oss ideologiskt och tydligt. Vi är socialister. Därför inspireras vi inte, utan har vår grund i marxism. Vi är även ett feministiskt parti och vi har också en ekologisk grund.

Föreslår kongressen besluta

att stryka orden "vi inspireras av de marxistiska och feministiska idétraditionerna" och ersätt dem med orden: "vi är ett socialistiskt parti som vilar på en feministisk, marxistisk och ekologisk grund vilket handleder oss "

Radreferens: 1488

Laura Jean Purdy, Luleå

B 908 Sollentuna

Inspiration kommer vi inte långt med

När vi utformar vår politik kan vi inspireras av mycket, men vi måste utgå från våra ideologiska ben. Annars faller vi.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1488 byta ut "inspireras av" till "utgår från"

Radreferens: 1488

B 909 Enskild

Marxismen och feminismen är våra teoretiska utgångspunkter inte inspiration

I förslaget till partiprogram skriver programkommissionen att Vänsterpartiet inspireras av marxismen och feminismen. Det är självklart sant, men våra teorier är inte enbart en källa för inspiration utan det är hela utgångspunkten till hur vi ser på samhället, på människor och egentligen allt man kan tänka sig. Det behöver framgå tydligt genom att ändra till att vi skriver "utgår från".

Föreslår kongressen besluta

att på sid 43 rad 1488 ersätta "inspireras av" med "utgår från"

Radreferens: 1488

Anna-Sofia Arce, Kista, Gabrielle Erikstedt, Solna, Felix Haugsand, Täby-Danderyd, Rasmus Linusson, Skärholmen

B 910 Enskild

Socialism är inte bara Marxism

Alla marxister är socialister, men alla socialister är inte marxister.

Förslaget till partiprogram är en välkommen grund i arbetet för att göra Vänsterpartiet till en större och mer omfattande vänsterörelse. Förslaget har i stora drag en ambition att bredda dagens Vänsterparti vilket är en sannerligen god målsättning. Det är därför konfunderande och något tråkigt att i förslaget på rad 1488 och 1489 läsa följande: "Vi inspireras av de marxistiska och feministiska idétraditionerna när vi utvecklar vårt praktiska arbete och våra politiska förslag."

Frågan som direkt kommer till ens medvetande är "varför begränsa sig till den marxistiska idétraditionen?". Ska vi bredda partiet så låter det inte särskilt smart att begränsa sig till enbart den marxistiska idétraditionen (som i ärlighetens namn i vissa avseenden är bristfällig och ganska intellektuellt inavlad). Det exkluderar delar av den socialistiska idétraditionen, både den historiska och nutida, som finner sin utgångspunkt någon annanstans än i den dialektiska materialismen. Tänkare som Thomas Paine, David Ricardo, Pierre-Joseph Proudhon, Henry George och många andra har bidragit rikligt till den socialistiska idétraditionen. Ska vi inte inspireras av dessa tankegångar då de inte är marxistiska?

Vårt parti har förlitat sig på den marxistiska samhällsanalysen i över 100 år med ganska blandat resultat. Är det inte dags att börja se oss om och hitta inspirationen i andra delar av den socialistiska idétraditionen? Ska vi på riktigt bli ett bredare parti och vänsterrörelse är det väl dags hitta inspiration även på andra ställen än bara i *Das Kapital*? Låt oss välkomna den breda socialistiska idétraditionen till vår rörelse, och inte bara hänga upp oss på marxistiska dogmer.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1488 stryka ordet "marxistiska" och istället lägga till "socialistiska"

Radreferens: 1488

Richard Deichmann, Kalmar

B 911 Enskild

Klimatkrisen

Det är viktigt att det här i slutklämmen (eller om det flyttas till inledningen) framhålls att vår politik vilar på dessa tre grundpelare, inte bara två av dem. Om de ekologiska kriserna tillåts leda till en framtid där stora delar av planeten blir obeboelig blir frågor om makten över arbetsplatserna, jämställdhet, vinster i välfärden etc i det närmaste oväsentliga. Vid ett möte med en representant från programkommissionen fick hen frågan varför reservantens förslag till en extra mening i anslutning till detta stycke inte kunde godtas av de övriga. Om det berodde på att man inte ville lyfta upp ekologism till samma nivå som marxism och feminism. Hen svarade nej, och menade att det berodde på att reservantens mening var oklar. Om det var skälet borde programkommissionen utan problem kunna ansluta sig till den här motionens ändringsförslag.

Föreslår kongressen besluta

att efter "idétraditionerna" lägga till: "och av ett ekologiskt ansvarstagande."

Radreferens: 1488

Leif Karlsson, Sundbyberg

B 912 Enskild

Vårt praktiska arbete och politiska förslag i Vänsterpartiet bygger också på evidensbaserad vetenskap kopplat till klimat och miljö

Den avslutande delen som heter Vänsterpartiet behöver breddas för att väva in vårt klimat- och miljöfokus. Vi bygger helt riktigt vår politik på marxism och feminism, men vår politik förblir framgent bara en utopi och irrelevant i klimatkrisens era om vi inte samtidigt uppmärksammar att våra idétraditioner aldrig kommer nås utan strävan och arbete som samtidigt också vilar på evidensbaserad vetenskap kopplat mot klimat och miljö.

På rad 1488-1489 kan vi läsa: "Vi inspireras av de marxistiska och feministiska idétraditionerna när vi utvecklar vårt praktiska arbete och våra politiska förslag."

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1489 (efter "idétraditionerna" på rad 1488) lägga till texten: "och bygger våra argument på evidensbaserad vetenskap kopplat till klimat och miljö" så att ny lydelse blir: "Vi inspireras av de marxistiska och feministiska idétraditionerna och bygger våra argument på evidensbaserad vetenskap kopplat till klimat och miljö när vi utvecklar vårt praktiska arbete och våra politiska förslag."

Radreferens: 1489

Ulrica Ödebygd, Örnsköldsvik, Monika Sundström, Kramfors, Anna Norvell, Kramfors

B 913 Vänsterpartiet Göteborg, Sundsvall, Örnsköldsvik

Tillägg om planetära gränser i avslutningen

I den sammanfattande avslutningen av förslaget till partiprogram finns inget om ekologi/miljö/ klimat. Vi ansluter oss till reservationen på programkommissionens förslag. Den uttrycker att när vi i slutklämman framhåller att vi inspireras av marxistisk och feministisk teori när vi utformar våra politiska förslag, så bör även perspektiv om ekologi/planetära gränser betonas i samma sammanhang som ett huvudperspektiv.

Föreslår kongressen besluta

att på rad 1489 efter den mening som avslutas med "... politiska förslag" lägga till: "Vi förenar våra politiska förslag med de planetära gränser som vetenskapen pekar ut som villkor för en långsiktigt hållbar utveckling."

Radreferens: 1489

B 914 Jönköping

Lyft de planetära gränserna

Klimat- och miljöfrågor har fått en alltför undanskymd plats i programmet. Det gamla programmets ekologiska grund är bortplockad. Vi stöder därför Bertil Bartholdsons synpunkt i hans reservation och yrkar på samma tillägg.

Föreslår kongressen besluta

att det som ny mening på rad 1489, efter den mening som avslutas med "...politiska förslag", införs: "Vi förenar våra politiska förslag med de planetära gränser som vetenskapen pekar ut som villkor för en långsiktigt hållbar utveckling."

Radreferens: 1489

B 915 Kinda

Förnyelsebart

Motivering: När vi i slutklämman håller fram att vi inspireras av marxistisk och feministisk teori när vi utformar våra politiska förslag så vill vi att även detta perspektiv ska betonas i samma sammanhang som ett huvudperspektiv.

Föreslår kongressen besluta

att en ny mening på rad 1489 efter den mening som avslutas med "... politiska förslag" skrivs in: "Vi förenar våra politiska förslag med de planetära gränser som vetenskapen pekar ut som villkor för en långsiktigt hållbar utveckling."

Radreferens: 1489

B 916 Enskild

Klimat och miljöfrågor

I det avslutande avsnittet, som heter Vänsterpartiet, görs en förtjänstfull summering och avslutning av programmet! Men jag anser att det saknas några ord om miljö- och klimatarbetet. För många är detta väldigt

viktigt och för jorden som vi känner den är en förändring livsnödvändig. Vi har ju en plan för hur arbetet ska bedrivas som vi tror på. Låt oss antyda det i slutklämman.

Föreslår kongressen besluta

att det efter ordet förslag på rad 1489, eller annat lämpligt ställe, infogas en mening med följande eller liknande innehåll: "Vi har en bra idé om hur vi ska rädda vår miljö och vårt klimat."

Radreferens: 1489

Sverker Scheutz, Enköping

B 917 Hammarby-Skarpnäck, Linköping, Uppsala, m.fl.

Intern debatt m.m.

I det sista avsnittet i förslaget till partiprogram beskrivs vad vi vill att partiets inre arbete ska kännetecknas av. Vi står bakom alla stycken med undantag för det fjärde stycket. Där tycker vi dels att uttrycket "stark förtroendekultur" är oklart och dels saknar vi en skrivning om att vi välkomnar en intern debatt.

Uttrycket "stark förtroendekultur" kan tolkas både som att vi ska visa varandra förtroende och respekt medlemmar emellan men också som att vi ska visa våra valda representanter i parlamentariska församlingar, partistyreelse etc. starkt förtroende, inte ifrågasätta deras handlande och i sin förlängning avstå från att debattera den förda politiken. Vi tycker därför att "med stark förtroendekultur" ersätts med att "vi visar varandra respekt".

Partiets inre debatt (och frånvaron av forum för den) är en återkommande fråga som engagerar många medlemmar. Vi tycker det är på sin plats att här välkomna en levande och saklig intern debatt.

Föreslår kongressen besluta

att fjärde stycket på rad 1498-1503 i avsnittet Vänsterpartiet får följande lydelse: "En av våra styrkor är att människor med olika erfarenheter, perspektiv, förslag, idéer och viljor möts hos oss. Det ger insikter som betyder mycket för att skapa ett politiskt projekt som kan samla ett bredare stöd. Därför är det viktigt för oss att vi visar varandra respekt och att alla känner sig trygga att dela med sig av hur de tänker. Vi välkomnar också en levande och saklig intern debatt där vi lyssnar på varandras åsikter."

Radreferens: 1498

Lena Verme, Nyköping

B 918 Enskild

Förhållningssätt inom partiet

Vänsterpartiets stadgar är partiets policy. Den enskildes förhållningssätt i partiet, i uppdrag och till sina kamrater: Demokrati, god arbetsmiljö, jämlikhet, allas lika värde, mångfald, ömsesidig respekt. Förändring börjar inifrån.

Föreslår kongressen besluta

att skriva in efter rad 1503: "Vänsterpartiet erbjuder varje medlem en grundläggande utbildning i socialismen som politisk ideologi."

Radreferens: 1503

Maja Lanka, Helsingborg

B 919 Ovanåker

Hur många bruksorter finns kvar?

Bruksorter (som de en gång var) finns inte längre i Sverige.

Föreslår kongressen besluta

att "både i städerna och på landsbygden, i förorterna och i bruksorterna." på rad 1505 och 1506 stryks och byts ut till texten: "i städerna, i förorterna och på landsbygden."

Radreferens: 1505

B 920 Karlstad

Håll kvar i våra feministiska och marxistiska rötter

Att göra vänstern till en rörelse där fler känner sig hemma är en fantastisk idé och jag hoppas verkligen att fler kommer vilja engagera sig i ett parti som verkligen är arbetarklassens parti. Dock anser jag att skrivningen i stycket 1507-1508 måste innehålla ett tydligt ställningstagande kring att vi inte släpper våra feministiska och marxistiska idérötter till förmån för fler medlemmar.

Föreslår kongressen besluta

att "Vi strävar efter en politisk roll som öppnar för fler att känna sig hemma i Vänsterpartiet." på rad 1507-1508 skall ändras till: "Vi vill utan att jämka med de marxistiska och feministiska idétraditionerna som inspirerar oss, sträva efter en politisk roll som öppnar för fler att känna sig hemma i Vänsterpartiet."

Radreferens: 1507

B 921 Ovanåker

Ett relevant socialistiskt parti

På rad 1507 och 1508 står det: "Vi strävar efter en politisk roll som öppnar för fler att känna sig hemma i Vänsterpartiet."

Vänsterpartiets politik ska inte anpassas efter populistiska vindar, som skrivningen antyder. Vi är och ska förbli ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund.

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1507 och 1508 stryks och ersätts med: ”Vi strävar efter att vara ett relevant och tydligt socialistiskt parti som får fler att vilja delta i kampen mot orättvisor.”

Radreferens: 1507

B 922 Vänsterpartiet Skaraborg, Trosa, m.fl.

Fredlig civil olydnad är en viktig del av demokratin

I Vänsterpartiets nuvarande partiprogram finns följande stycke under rubriken ”Erövra, försvara och utveckla demokratin”:

”Vänsterpartiet kämpar för att förändra det vi uppfattar som felaktiga beslut den parlamentariska vägen. Men demokrati är inte bara lagar och regler. Civil olydnad är en yttersta möjlighet för människor som saknar makt att på andra sätt försvara folkligt förankrade värden som mänskliga rättigheter och naturresurser. Civil olydnad grundar sig på principen om icke-våld och öppenhet.”

I förslaget till partiprogram finns ingen motsvarande text. Det skickar tyvärr en signal om att Vänsterpartiet inte längre står upp för möjligheten att använda fredlig civil olydnad som verktyg i kampen för en rättvis värld.

Fredlig civil olydnad har utgjort en viktig del av den demokratiska utvecklingen av vårt samhälle. Det har bland annat använts i kampen för kvinnlig rösträtt, och av Rosa Parks och Martin Luther King i den amerikanska medborgarrättsrörelsen. De flesta av oss i Vänsterpartiet tänker nog att om vi hade varit med på den tiden hade vi stöttat dem som utförde den fredliga civila olydnaden, till exempel när Rosa Parks vägrade att sätta sig på ”rätt plats” i bussen. Civil olydnad har också använts inom fredsrörelsen, asylrättsrörelsen och miljörörelsen.

Det blir idag alltmer tydligt att parlamentariskt arbete inte ensamt räcker för att komma åt de ekologiska kriserna. Motståndet från fossilkapitalet är för stort. Det finns en stor och växande klimat- och miljöaktivism i Sverige och världen, som kämpar för klimaträttvisa och människors rätt till ett drägligt liv, bland annat genom att sätta ljuset på det absurda i att fossilindustrin helt lagligt kan fortsätta släppa ut och orsaka och förstärka den klimatkatastrof som drabbar vanliga människor. Den fredliga civila olydnaden är ett viktigt verktyg för dem i den kampen.

Vi ser hur högerens svar är att försöka att göra den civila olydnaden, och aktivism över huvud taget, till något samhällsfarligt och odemokratiskt, något som vanligt folk ska ta avstånd från. I ljuset av detta vore det extra olämpligt för Vänsterpartiet att ta bort skrivningen om civil olydnad ur vårt partiprogram. Det skickar en signal både till oss själva och andra att vi delar högerens uppfattning om fredlig civil olydnad. Det minsta vi i Vänsterpartiet kan göra för klimaträttvisan, och alla andra orättvisor i samhället, är att ha kvar i vårt partiprogram att fredlig civil olydnad är ett verktyg för samhällsförändring som vi kan använda i vår kamp för en bättre värld.

Föreslår kongressen besluta

att stycket om civil olydnad som finns i vårt partiprogram idag (citerat i texten ovan) läggs in i det nya partiprogrammet, efter rad 1508

Radreferens: 1508

Kerstin Sagström, Linköping, Agneta Eriksson, Linköping, Lisbeth Henriksson, Linköping, Jerry Persson, Flen

B 923 Malmö, m.fl.

Socialism är vårt existensberättigande

Om vi retirerar och fastställer att vi är ett parti där socialism är en abstraktion och inte verkar för ett bygga ett parti som strävar efter ett socialistiskt samhälle bidrar vi till att klassherravälde fortsätter och att kapitalismens alltmer accelererande kristillstånd förstör människoliv och planeten vi bor på. Det är bra med reformer, men om vi inte angriper det kapitalistiska grundsystemet och nyliberalism som skapar orättvisor bli reformer något man blåser bort som såpbubblor medan själva systemet som skapar klassklyftor består.

Om vi däremot slår fast att socialism är en framkomlig väg går det också att förverkliga ett rättvist samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, fritt från klass-, köns- och etniskt förtryck. De arbetande kan då på sikt göra avskaffandet av klassamhället till verklighet. Omvandlingen av samhället till en bättre värld innebär således ett avskaffande av kapitalets makt; det handlar inte om en förhandlingsfråga utan om makt. Den socialistiska omdaning är ett resultat av kapitalismens skapade motsättningar och därmed av klasskamp. Det finns naturligtvis ingen garanti för att det inte blir några misslyckanden i kampen för att omdana samhället i en socialistisk riktning. Men att målmedvetet sträva efter socialism som mål underlättar att de många kan förbereda sig för en omvandling till ett mänskligare och demokratiskt samhälle.

Det finns varken skäl för pessimism eller optimism, bara skäl till att avskaffa fåtalets ägande av och makt över produktionsmedlen och ersätta dagens klassamhälle med ett som bygger på gemensamt ägande under demokratisk kontroll av produktionsmedlen. Först då blir det möjligt att förverkliga människans rätt att bestämma över sitt arbete utifrån en gemensam och demokratisk förvaltning av resurserna. Följaktligen måste kapitalismen bort för att mänskligheten ska få leva. Om Vänsterpartiet inte ska framstå som en dålig kopia av socialdemokratin måste vi i vårt partiprogram slå fast att socialism är grundbulten, vår existensberättigande.

Föreslår kongressen besluta

att ändra texten från rad 1509 där det står ”Att vara med i Vänsterpartiet handlar om att arbeta tillsammans för ett bättre samhälle, som bygger på trygghet, frihet och jämlikhet. Du är varmt välkommen!” och ersätta den med följande: "Att vara med i Vänsterpartiet innebär att vara med i ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund; som är en del av den internationella arbetarrörelsen."

Radreferens: 1509

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje

B 924 Enskild

Rad 1509-1510

På rad 1509 - 1510 står följande:

Att vara med i Vänsterpartiet handlar om att arbeta tillsammans för ett bättre samhälle som bygger på trygghet, frihet och jämlikhet.

Föreslår kongressen besluta

att ordet ”solidaritet” läggs till i meningen på rad 1509-1510 som då kommer att lyda: "...ett bättre samhälle som bygger på solidaritet, trygghet, frihet och jämlikhet"

Radreferens: 1509

Margareta Lindblad, Sandviken, Jan Annerborn, Sandviken, Mats Persson, Sandviken

B 925 Hammarby-Skarpnäck

Mer fokus på biologisk mångfald och skydd av värdefull natur – del 9

När vi läser Programkommissionens förslag till Vänsterpartiets kongress 2024 reagerar vi på att biologisk mångfald inte nämns en enda gång i dokumentet.

Naturvårdsverket skriver på sin sida om biologisk mångfald:

Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia är på väg att försvinna för alltid och ekosystem förändras i snabb takt, som en följd av vårt sätt att leva. Läget för den biologiska mångfalden är allvarligt, även i Sverige.

Vi människor ingår i, och är helt beroende av den väv av liv som är biologisk mångfald. Den förser oss med maten vi äter, filtrerar vattnet vi dricker och ger oss luften vi andas. En frisk natur är lika viktig för vårt mentala och fysiska välbefinnande som den är för vårt samhälles förmåga att hantera globala förändringar, hälsohot och katastrofer. Biologisk mångfald är därför grunden för människans välfärd och existens.

4746 arter är idag rödlistade i Sverige. Källa: Naturvårdsverket

Biologisk mångfald är en förutsättning för vår matproduktion. En tredjedel av den mat vi äter idag behöver pollineras av olika insekter som bin, humlor och fjärilar. Källa: WWF

För att säkerställa en variationsrik natur med stor artrikedom, dvs den livsviktiga biologiska mångfalden, behöver vi skydda naturen. Skyddad natur bidrar också till att bevara flera viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten.

50 % av jordens BNP är beroende av naturen. Källa: Naturvårdsverket

Föreslår kongressen besluta

att meningen på rad 1510 utökas med “inom de planetära gränserna, ett samhälle” och meningen därmed lyder: "Att vara med i Vänsterpartiet handlar om att arbeta tillsammans för ett bättre samhälle inom de planetära gränserna, ett samhälle som bygger på trygghet, frihet och jämlikhet."

Radreferens: 1510

B 926 Karlstad

Avspegla vårt talade språk

Det absolut sista som står i det föreslagna partiprogramet är en trevlig hälsning till alla som läser det. Dock anser jag att det borde avspegla mer hur vi talar med varandra på våra möten. Min uppfattning är att vi hälsar varandra välkomna som kamrater. Då detta är något som vi gör i tal, bör det också avspeglas i skrift.

Föreslår kongressen besluta

att rad 1511 ändras från "Du är varmt välkommen!" till "Du är varmt välkommen, kamrat!"

Radreferens: 1511

B 927 Umeå

Ordlista

Det finns ett återkommande problem i vänsterrörelsen, och det är hur lätt de blir akademiska och otillgängliga för oinsatta läsare. Vi vet att gymnasieelever, politiskt nyfikna och veteraner från andra politiska läger läser vårt partiprogram. Vi vill att det ska vara tillgängligt för alla.

Föreslår kongressen besluta

att det på sid 3 skall tillfogas en ordlista

Radreferens: 1

B 928 Älvsjö-Fruängen

Tydliggör programmets upplägg

Förslaget till partiprogram innehåller tre huvudavsnitt: "Frihetens hinder" som beskriver vilka problem vi ser i samhället, "Våra svar" som ger vänsterns lösningar på problemen, samt "Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor" som konkretiserar grundläggande ställningstaganden i sakpolitiska frågor. Genom att bara läsa rubrikerna är det inte tillräckligt tydligt att det är så här programmet är upplagt.

Ett sätt att tydliggöra för läsaren vad avsnitten innehåller är att lägga in en kort text under huvudrubrikerna med en beskrivning av vad syftet med avsnittet är och vad man kan vänta sig. Särskilt otydligt är avsnittet med rubriken "Frihetens hinder", medan avsnittet "Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor" är relativt självförklarande. Men för att hålla programmet stringent och tydligt bör ett stycke skrivas in under varje huvudrubrik. Redaktionskommittén kan föreslå vad som ska stå under respektive rubrik.

Föreslår kongressen besluta

att redaktionskommittén föreslår stycken som läggs till under programmets huvudrubriker för att tydliggöra hur programmet är upplagt

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 929 Vänsterpartiet Fyrbodal

Stryk raderna från och med 1 till och med 887

Det programförslag som ligger inför kongressen är ett dokument vilket av strategiska skäl vattnats ur på ett sätt vi menar inte är vare sig strategiskt gynnsamt eller representativt för partiet, vare sig dess medlemmar eller ambitioner.

Föreslår kongressen besluta

att stryka rad 1 till och med rad 887

Radreferens: 1

B 930 Vänsterpartiet Fyrbodalen

Lyft ut rad 1 till och med 886 till ett separat dokument

Motion 2 i samma serie.

Se motion B 929

För att dock inte omintetgöra det arbete som lagts ner samt söka dra nytta av texten föreslås istället att de rader vilka ej skall ingå i ett nytt partiprogram lyfts ut i ett separat, stöttande, dokument.

På detta sätt bibehålls den text programkommissionen nu arbetat fram, och den kan användas i olika syften och vid olika tillfällen där det kan vara lämpligt att göra så, men utan att ligga till grund för den faktiska politiken vilken förs samt vara vår huvudsakliga politiska ryggrad.

Föreslår kongressen besluta

att med rad 1 till och med 886 skapa ett separat dokument

Radreferens: 1

B 931 Vänsterpartiet Fyrbodalen

Ge dokumentet som klippts ut ur programförslaget namnet "Tankar inför partiprogrammet"

Motion 3 i samma serie.

Se motion B 929.

En fortsättning efter motion B 930.

Det dokument som vi föreslår skall skapas ger en inblick i hur programkommissionen tänkt när de författat de delar av texten vilken vi föreslår torde bli kvar så som partiprogram.

Därför är det rimligt att dokumentet också döps i enlighet med detta, något som också delvis förklarar hur detta dokument sedan också skulle kunna användas.

Föreslår kongressen besluta

att ge dokumentet som klippts ut ur programförslaget namnet "Tankar inför partiprogrammet"

Radreferens: 1

B 932 Vänersborg

Förkorta partiprogrammet

Vi anser att förslaget till partiprogram är alldeles för långt, 46 sidor är inte rimligt om folk ska kunna ta till sig det. Det är alldeles för "pratigt" och helt onödigt beskrivande av historiska tillbakablickar. Det är otydligt

utifrån hur det är skrivet vem programmet riktar sig till, nuvarande medlemmar, tänkbara nya väljare/medlemmar.

Med liggande förslag till partiprogram blir det svårt att värva nya medlemmar och väljare. Vi behöver ett program som är tydligt och tillgängligt och som medlemmarna kan hämta stöd och argument i!

Föreslår kongressen besluta

att rad 2-759 stryks och att redaktionella ändringar i rubriker m m görs utifrån den strykningen

Radreferens: 2

B 933 Enskild

Klassamhället och kapitalet ska vara tidigare!

Ordningen av texter i förslaget till partiprogram har följande struktur: “*Inledning*” följt av “*Arbete och gemenskap*” och sedan “*Klassamhället och kapitalet*”.

Det viktigaste först!

Grundbulten i vänsterpartiets världsåskådning är *kampen orsakad av klassamhället*. Det är självklart att ordningen i vårt partiprogram ska reflektera innebörden av detta. Ur perspektivet av en ny läsare vill jag få ett partis grundvärderingar så fort som möjligt.

Ordningen av partiprogrammet ska vara följande:

- Inledning
- Frihetens hinder
- Klassamhället och kapitalet
- Låsningar på arbetsplatserna
- Arbetarklassen och det skiktade samhället
- Kapitalets instabilitet
- Överklassens politiska roll
- Arbete och gemenskap
- Kvinnors underordning

Efter detta fortsätter programmet som tidigare. Enda skillnaden är ordningen av “*Arbete och gemenskap*” som nu är senare, sist i sektionen “*Frihetens hinder*”. Detta då de tidigare texterna i denna sektion följer på varandra.

Föreslår kongressen besluta

att stycket “*Klassamhället och kapitalet*” ska följa direkt efter inledningen

Radreferens: 34

Gustav Blomqvist, Lidköping, Dag Fredriksson, Skövde, Lina Kjellqvist, Lidköping, Hannah Jönsson, Lidköping

B 934 Vita Bergen, Västra Södermalm

En ändrad kapitelordning för ett rakare tilltal

De allra flesta som kommer läsa vårt partiprogram kommer göra det för att se vad Vänsterpartiet har för politiska svar och syn på den samtida politiken. Då kan det vara synd om de delarna av göms bakom 20 sidor som handlar om ideologisk bakgrund. I stället borde vi inleda med de kapitel som antagligen har störst allmänintresse, de som berör våra svar och Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor. Det skulle göra programmet än mer lättläst, tillgängligt och framåtsyftande.

Det är givetvis relevant att redogöra för vår ideologiska bakgrund men kan av den ovana ideologen eller unga som är nyfikna på vårt parti kanske framstå som tungt och kan därför ligga längre bak i programmet för den som vill läsa mer.

Förslaget innebär att delen "Frihetens hinder" med sina underrubriker hamnar efter "Våra Svar" och "Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor". "Inledning", "Arbete och Gemenskap" och avslutande kapitlet "Vänsterpartiet" är kvar först och sist.

Föreslår kongressen besluta

att kapitelordningen förändras, efter de textjusteringar som har gjorts under kongressen, enligt följande: Texten från nuvarande rad 83 till och med rad 620 flyttas bakåt i programmet och sätts in efter nuvarande rad 1482

Radreferens: 83

B 935 Enskild

Förändra partiprogrammets disposition

En av utgångspunkterna för partiprogrammet är att en ny medlem ska få en bild av Vänsterpartiets politik och inriktning. Med denna utgångspunkt blir dispositionen, med 15 inledande sidor ("Frihetens hinder", s. 6-20) som enbart beskriver de *hinder* vi ser, kontraproduktiv. Som ny medlem, eller som en person som är nyfiken på V:s politik som funderar på att bli medlem, vill man snarare få en förståelse för vad partiet vill, dvs. våra *svar*.

Dispositionen skulle i stället kunna följa en logik av en kort nuläges/problemformulering, därefter beskriva vad Vänsterpartiet vill inom ett område (arbete, skola, miljö etc.), samt möjliga vägar för att nå dit. De olika delarna i partiprogrammet skulle då också kunna slås ihop under respektive rubrik, vilket underlättar för läsaren då hen inte behöver bläddra mellan problemformulering och våra svar. Avsnittet om Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor skulle med fördel kunna bakas in under dessa rubriker.

Föreslår kongressen besluta

att dispositionen i programmet görs om, genom att ta bort avsnittet Frihetens hinder (rad 82-620) och baka in kortare problemformuleringar samt Vänsterpartiets grundsyn i sakfrågor (rad 914-1482) under respektive politikområde, förslagsvis enligt följande struktur: 1. Kort beskrivning av nuläget/problem 2. Vänsterpartiets inriktning, vision och grundsyn inom område X (arbete, sammanhållning, miljö etc.) 3. Möjliga vägar framåt inom området, vad vill vi göra här och nu

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Carin Morin, Hässelby-Vällingby

B 936 Nacka

Ändring av formuleringar och struktur i Vänsterpartiets partiprogram del 14

Se B 117

Föreslår kongressen besluta

att förslaget till förändringar av strukturen genomförs på så vis, att de texter i slutet av programtexten som innehållsmässigt hänger samman med de enskilda rubrikerna flyttas upp tidigare i texten för motsvarande ämnesområde

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 937 Stenungsund

Gör partiprogrammet mer kort och koncist

Vi ser de noggranna avväganden som behöver göras för att utforma ett partiprogram som är tillräckligt generellt för att kunna formulera svar på oförutsedda situationer som uppstår i en föränderlig värld men specifikt nog för att uttrycka och vara trogen Vänsterpartiets värdegrund. Med det sagt är partiprogrammet den i särklass viktigaste resursen för att hämta inspiration och vägledning för insändare, debatter, arbete i beredningar och liknande.

Det är därför programmet behöver vara kärnfullt och tillgängligt nog för att läsa, minnas och ha med sig i det politiska fotarbetet. Då blir det dessutom lättare för medlemmar, särskilt nya sådana, att ta debatter under kampanjer och tydliggöra våra viktiga politiska ståndpunkter. Det förbättrar möjligheterna för oss att växa som parti. Ökad läsbarhet ökar sannolikheten att medlemmar tar sig igenom och tar till sig innehållet.

Föreslår kongressen besluta

att texten i programmet redigeras och kortas för att öka programmets läsbarhet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 938 Enskild

Partiprogrammets längd

Selma Lagerlöf skrev en gång i ett brev till en vän att hon inte hade tid att skriva ett kort brev, så det får bli ett långt.

Vi kom att tänka på detta citat då vi läste förslaget till nytt partiprogram. Det förekommer många upprepningar. Vi skulle önska mer kärnfulla formuleringar.

Det kan säkert gå att formulera samma innehåll på halva utrymmet. Det skulle göra programmet mer läst.

Detta låter sig inte göras till partikongressen 2024, men den kommande programkommissionen kan få i uppdrag att bearbeta förslaget, så att det får samma innehåll till halva utrymmet.

Föreslår kongressen besluta

att den kommande programkommissionen får i uppdrag att bearbeta partiprogrammet så att det får samma innehåll till halva utrymmet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Mats Öhlin, Smedjebacken

B 939 Enskild

Visionen om Sverige

Jag kan konstatera att Vänsterpartiet nu har lagt arvet från leninismen bakom sig. Följaktligen tar Vänsterpartiet klart ställning för allmänna, fria och rättvisa val där mandaten fördelas proportionellt mellan olika partier.

Partiprogrammet innehåller många bra och viktiga ställningstaganden i olika dagsaktuella frågor. Samtidigt finns det svagheter. Framförallt när det gäller att beskriva hur ett framtida socialistiskt Sverige kan se ut och hur vi ska hitta den vägen.

Föreslår kongressen besluta

att partiprogrammet fortsätter att utvecklas i den här riktningen och att partikongressen ger i uppdrag till den nya programkommissionen att konkretisera politiken. Vi behöver visa det svenska folket hur vår vision av ett rättvist, demokratisk och socialistiskt Sverige kan se ut

Lars Christer Stenberg, Luleå

B 940 Gävle

Stärk feminismen i partiprogramförslaget

Det feministiska perspektivet i förslaget till partiprogram lämnar stora luckor.

Läser man texten kan man få intryck av att den könsmaktsanalysen backat från samhällslivets och privatlivets alla områden till områden relaterade till arbete, sexualitet, föräldraskap och fredandet av den egna kroppen. Den lyser med sin frånvaro inom allt från välfärdsområdena (vård, socialförsäkringssystem, utbildning, sociala insatser mm) till resursanvändning och resursfördelning. Det för tankarna tillbaka till en tid då våra jämställdhetsambitioner kunde kallas ”kvinnopolitik”, könsmaktsanalysen reduceras till ”kvinnofrågor” och gränsades av till bara ett fåtal politikområden. Den tiden borde vi ha lämnat bakom oss.

Dessutom delar vi inte den bild partiprogramförslaget på flera ställen ger av kampen mot feministiska reformer under århundradena som en ”konservativ reflex”.

För Vänsterpartiet som feministiskt parti borde könsmaktsanalysen, parallellt med klassanalysen, genomsyra alla programområden, liksom våra ambitioner att med en feministisk reformagenda bryta den patriarkala maktordningen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets feministiska analys och politik inarbetas i partiprogramförslagets samtliga områden

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 941 Enskild

Den fackliga kampen är under attack!

Som alla vet pågår just nu en av historiens största fackliga kamper. Historisk inte bara för att det är ett av världens största företag vi kämpar mot. Utan även för att effekterna kommer att bli historiska ifall vi skulle förlora. Inte bara här i Sverige, utan även ute i europa där kampen också förs mot Tesla. Som om detta inte vore nog, så har vi nu en högerregering som är antifacklig. Näringsutskottets ordförande Tobias Andersson (SD) har gått till hårt angrepp mot facken. Han har kallat det för "Ett rent angrepp på Elon Musk". Sedan har även SD och KD öppnat för politisk inblandning i Teslakonflikten. De andra i regeringen säger att det är den svenska modellen som gäller. Sen vad som sägs och görs bakom stängda dörrar vet vi inte. Samma sak säger Socialdemokraterna så fort fackliga frågor kommer på tal. Men samma parti har även begränsat strejkrätten när de satt i regeringen. Så dem kan man inte lita på.

Därför måste Vänsterpartiet ännu mer föra de fackliga frågorna på nationell nivå. Sedan pågår många mindre fackliga kamper runt om i landet. En av de större är den inom vården. Där delade turer är en av många frågor som diskuteras. Låga löner och villkor är en annan.

Vi ska vara det jobbiga syskonet till Socialdemokraterna, som visar dem vägen tillbaka till arbetarnas frågor, inte bara medelklassen. Vi ska vara pålen i ögat på alla högerpartier. Vi ska föra och påverka agendan. Inte agera i affekt.

Után denna kamp kommer vi bli som i Amerika. Som vi alla vet hur det är vi via film och tv. Eller varför inte tillbaka till bondesamhället här i Sverige. När vi var mer eller mindre livegna, med mössan i handen och bad om att få jobb. Som Tesla ovan som vägra teckna kollektivavtal. Eller som Amazon där facklig organisering mer eller mindre är förbjuden och även skäl för uppsägning. Är det så vi vill ha det i Sverige med?

Föreslår kongressen besluta

att fackliga frågor ska vara med på topp fem i partiprogrammet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Martin Solberg, Kil

B 942 Mora

Ett nytt och kortare partiprogram

Inledning

Vi är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund.

Vi strävar efter ett bättre samhälle med trygghet, frihet, demokrati och jämlikhet. Genom att skapa välfungerande arbeten, undvika klimatkatastrofen och frigöra ekonomin från kapitalägarnas påverkan, vill vi ta historiska kliv framåt. Vi kämpar för skolor som prioriterar elevernas bästa, vård efter behov, kortare arbetsdagar och arbetsplatser med respekt för de anställda. Genom att hålla ihop och bekämpa orättvisa strukturer strävar Vänsterpartiet mot ett samhälle som fungerar för alla. Vår vision bygger på historiska framgångar i form av demokrati och socialistiska reformer. Vi strävar efter att bryta maktstrukturer, demokratisera beslut och lösa samhällsproblem långsiktigt. Målet är ett jämlikt och socialistiskt samhälle där

varje individ kan leva fritt och där gemensamma intressen går före kortsiktig vinst. Vi är en del av arbetarrörelsen, kvinnorörelsen, människorörelsen och miljöförändringen, internationellt och i Sverige.

Arbete och gemenskap

Människor delar gemensamma behov av värme, närhet, frihet och omsorg. Vårt naturliga svar är att tillsammans tillgodose dessa behov och skapa meningsfullhet i livet. Arbete formar vår värld och påverkar historiska processer och relationer. Tyvärr hindrar nuvarande arbetsstrukturer ofta friheten att arbeta självständigt och möta människors behov. Långa arbetsdagar och bristande frihet på arbetsplatserna skapar hinder för ett liv i balans. Vi behöver ompröva och förändra dessa strukturer för att främja ett samhälle där människor kan leva ett friare liv. Mänskligheten har genom historien utmanat starka maktstrukturer genom politiska rörelser som identifierar och agerar på möjliga förändringar. Varje steg mot att befria oss från gamla maktstrukturer är ett medvetet och demokratiskt beslut som formar de samhällen vi utvecklar. Genom att gemensamt arbeta för att främja mänskliga behov kan vi skapa ett samhälle där friheten är tillgänglig för alla.

Historiskt sett har klassamhällen präglat vår värld, där makt och ägande koncentrerats till ett fåtal. Industrialiseringen förändrade dynamiken och skapade kapitalägare och lönearbetare. Starka arbetarrörelser kämpade för demokrati och bättre arbetsvillkor, vilket gav människor möjlighet att påverka samhället.

Politiska motsättningar bottnar ofta i konflikter mellan arbetande människor och de som äger företag. Frågan om fördelningen av värde skapar maktspel. Arbetarrörelsens roll är att organisera och förändra samhället.

Arbetsplatser med bra sammanhållning och möjlighet att lösa problem självständigt är produktiva. Ägarnas intresse av att kontrollera och sänka lönerna underminerar detta, leder till dåliga arbetskulturer och längre arbetsdagar. Problemet förstärks av ägandeformer som fokuserar på vinstmaximering.

Företag, som prioriterar kortsiktiga vinster, tar inte hänsyn till större konsekvenser av sina beslut. Det resulterar i konflikter, miljöförstöring och brist på långsiktig hållbarhet. En ekonomi där dessa tendenser råder leder till samhällskriser. Genom klokare ägandeformer kan vi förebygga problem och skapa arbetsplatser och samhällen där människor möts med respekt och fungerar bättre.

Lönearbete varierar beroende på förhandlingsstyrka och påverkar livs- och arbetsvillkor ojämlikt. Organisering ger lönearbetare en starkare förhandlingsposition, med starka fackföreningar som drivkraft för förbättringar. Hög arbetslöshet slösar bort arbetskraft och stärker kapitalägarna på bekostnad av samhället. Kapitalägarnas intresse av ökade klyftor skapar orättvisor.

Fokus på egen lönsamhet skapar ointresse för samhällsekonomin komplexitet och leder till kriser och i slutändan en klimatkatastrof. Kapitalägarna använder ekonomisk makt för att påverka politiken och strävar efter att begränsa demokratins ramar. Kapitalägarna har också en betydande makt genom att äga huvuddelen av massmedia. Deras bristande förståelse för människors behov syns i en dömande människosyn. Tanken att varje människa är värd trygghet, frihet och jämlikhet är fortfarande radikal.

Feminism

Den patriarkala maktordningen begränsar kvinnor genom sociala förväntningar, ekonomiskt beroende och mäns våld. Kvinnors rätt att bestämma över sin kropp, livet och föräldraskapet har historiskt hindrats av lagar och normer.

Omsorgsarbete, inklusive föräldraskap och hushållsarbete, har länge vilat på kvinnor utan erkännande. Maktstrukturen gynnar män och skapar överläge i relationer. Konservativa krafter motarbetar behovet av ökad jämställdhet, vilket manifesteras både politiskt och genom passivitet inför kvinnors problem.

Klassamhället förstärker könsmaktsordningen genom obetalt och lågavlönat arbete, vilket gynnar kapitalägarna. Ekonomiskt beroende och press på kvinnor att balansera arbete och omsorgsarbete resulterar i svagare ekonomisk självständighet.

Traditionella förväntningar på kön präglar våld och kontrollerande beteenden. Mäns våld mot kvinnor, inklusive det i porrindustrin och genom människohandel, förskjuter maktförhållandena i samhället. Sedan 2018 har feministiska diskussioner om begreppet "sex" fokuserat på att definiera "sex" som en frivillig handling i samförstånd. Sexualbrottslagstiftningen, som betonar samtycke, har förstärkt detta perspektiv. Termen "sexköp" betraktas nu som motsägelsefull, eftersom det inte går att köpa samtycke för en handling som per definition ska vara frivillig. Istället har begreppet "betalda övergrepp" börjat användas. Det är viktigt att Vänsterpartiet tydligt stödjer sexualbrottslagstiftningen och samtyckesaspekten i sexbegreppet.

Klimat och miljö

Vi befinner oss i en tid av historiska ekologiska kriser, där klimatförändringar och överutnyttjande av ekosystem hotar grundläggande livsvillkor. Kapitalägarnas brist på helhetssyn och kortsiktig vinstmaximering bidrar till dessa problem. Trots kunskap om klimatförändringarna fortsätter kapitalägarna att bränna fossila bränslen och utarmar ekosystemen. Vänsterpartiets ekologiska politik bygger på skydd för utsatta grupper och omfattar nya, ambitiösa miljömål med tydlig lagstiftning och tillräckliga resurser. Vi förespråkar en utsläppsbudget för Sverige, kopplad till konkreta förslag och siffror, för att effektivt minska koldioxidutsläpp och främja kolupptag i naturen. För att uppnå detta krävs betydande ökning av förnybar elproduktion, energieffektivitet och utveckling av ny energilagringsteknik.

Vi strävar efter att åter skapa det naturliga ekosystemet genom att återställa naturen och kompensera för skador. För att minimera påverkan på ekosystemen förespråkar vi att minst 20% av land och vatten skyddas enligt internationella avtal, jämnt fördelat över landets ekosystem. Användningen av skog, mark, vatten och fjällområden bör bevaras med hänsyn till artsammansättning och funktion enligt vetenskapliga bedömningar. Vid nödvändig miljöpåverkan krävs kompensatoriska åtgärder. Samernas rättigheter som urfolk ska respekteras.

För att möta dessa utmaningar krävs hållbara förändringar och politiska insatser. Kapitalägarna, drivna av kortsiktiga ekonomiska intressen, står i vägen för nödvändiga omställningar. Ägarna av fossilt kapital motarbetar övergången till förnybar energi.

För att reglera dessa problem behöver stater överväga nya samarbetsformer och regleringar, eftersom många företag saknar incitament att samarbeta. Kapitalägarnas politiska inflytande försvårar världens övergång till en hållbar framtid.

Historiskt har människor kämpat för att skydda naturen och stifta lagar som begränsar exploatering. Klimatkrisen kräver nu breda strategier och politiska projekt för att hantera kapitalägarnas intressen och skapa en hållbar framtid. Att lyssna på forskning och genomföra storskaliga produktionsförändringar är nödvändigt för att möta dagens utmaningar.

Trots att vi behöver hushålla med begränsade resurser strävar det kapitalistiska systemet efter att maximera vinster. Detta är ett slöseri med samhällets och naturens resurser.

Vi sätter fasta ramar för att avveckla fossilberoendet med en budget för utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser och ett omställningsprogram som kan ta oss hela vägen till ett utsläpp nära noll. Detta kräver stora investeringar, gemensamt ägande och att ta konflikt över fossila intressen. Vår politiska strategi fokuserar på breda åtgärder. Vi visar att en radikal omställning kan förenas med ett enklare och mer hållbart samhälle. Vi arbetar för att undvika klimatkatastrofen.

Rasism

Jakten på ökad vinst har drivit kapitalägarna att exploatera arbetskraft och naturresurser globalt. Historiskt sett har detta resulterat i kolonialt förtryck och geopolitiska konflikter. Den ekonomiska underordningen, präglad av kolonialism och imperialism, syns fortfarande genom utländskt ägande, ensidiga resursflöden och djup skuldsättning av många stater.

Partiprogram Motioner B

Kapitalägarna har utnyttjat underutvecklade länder för att undvika krav på grundläggande rättigheter. Det har resulterat i sociala kostnader, tragedier och långvarig fattigdom. Internationell solidaritet och samarbete kan öppna möjligheter för politisk frigörelse och demokratiska krafter.

Rasistiska strukturer, rotade i historisk kolonialism, legitimerar ojämlika arbetsvillkor och stöder kapitalägarnas intressen. Trots att rasistiska idéer sitter djupt går det att göra upp med detta arv genom organiserat arbete och gemenskap för att skapa ett mer jämlikt samhälle.

Auktoritära högerkrafter bygger sin världsbild på fördomar och aggression riktad mot de som uppfattas som annorlunda. Deras kamp för att främja gamla hierarkier och lydnadskultur gynnar kapitalägarnas intressen. De ställer människor med gemensamma intressen mot varandra och underminerar demokratiska processer vilket leder till direkta angrepp på grupperns rättigheter.

Deras grundläggande svaghet är att deras politik går emot de flesta människors intressen. Starka fackföreningar och sociala rörelser spelar en nyckelroll i att motverka auktoritära krafter genom att erbjuda alternativa lösningar och främja sammanhållning i samhället. Att fokusera på verkliga problem och lösningar kan göra de auktoritära krafterna irrelevanta för de flesta människor.

Sammanhållning och förändring

De stora samhällsproblemen handlar om makt, och för att lösa dem behöver vi utmana starka ekonomiska och politiska intressen. Ensam kan vi inte göra mycket, men organiserat arbete ger möjlighet att påverka förändringen.

Exempel som allmän rösträtt, fackliga rättigheter och en gemensam välfärd, visar på politiska segrar som vunnits genom gemensamma mål. Kapitalägarna har en grundläggande svaghet då det är få som har anledning att låta dem styra. Samarbetet är avgörande för förändring. Vi strävar efter att bygga förtroende och sammanhållning bland oss lönearbetare. Framgångsrika politiska projekt kräver förslag som är relevanta för många och som formar gemensamma intressen. Lönearbetarnas styrka påverkar hela samhället tillsammans med klimatfrågan som öppnar nya möjligheter för en demokratisk, ekonomisk omställning.

Arbete och utveckling

Vi vill skapa goda förutsättningar för allt arbete, främja full sysselsättning och lösa samhällsproblem genom långsiktiga investeringar. Det innebär att bygga ny infrastruktur, utveckla ett starkt utbildningssystem, bygga klimatpositiva självförsörjande bostäder och ta ett samhälleligt ansvar för omsorgsarbetet.

Arbetstidsförkortning med bibehållen lön och stärkta arbetsrättigheter frigör tid och skapar en hållbar arbetsmiljö. Full sysselsättning stärker lönearbetarnas position och trygghet, med positiva ekonomiska konsekvenser.

Vi vill främja demokratiska ägandeformer och öka delaktighet på arbetsplatserna.

I nyckelsektorer som finans, infrastruktur och energiförsörjning vill vi stärka gemensamt ägande. Vård, skola och omsorg ska bedrivas utan vinstintressen.

Demokrati och rättsväsende

Vi vill stärka den politiska demokratin genom republikansk författning och demokratisk tillsättning av statschefen. Grundlagen ska värna demokratins principer och mänskliga rättigheter. Förenings-, yttrande- och demonstrationsfrihet samt offentlighetsprincipen är grundläggande. Vi strävar efter ett rättssystem byggt på rättssäkerhet.

Kommunalt självstyre

Det kommunala självstyret är viktigt för den svenska demokratin. En balanserad rollfördelning mellan staten, regioner och kommuner är nödvändig för att fatta beslut nära medborgarna och bygga ett sammanhållet land

med solidarisk fördelning av resurser och tjänster. Vi vill se en ökad statlig samordning och ett förstärkt statligt huvudmannaskap över välfärdsområden som skola, vård och omsorg. Det kommunala självstyret får inte stoppa större gemensamma intressen.

Långsiktig samhällsnytta och ägande

Vi strävar efter att gemensamt ägda verksamheter ska ha en helhetssyn, där beslut präglas av långsiktiga strategier för klimatomställning och omsorg om människor och natur. Detta inkluderar välfärd, myndigheter och statliga bolag, och vi vill höja standarden för arbetsplatser genom att vara föregångare inom arbetsmiljöarbete och jämställdhet.

Utökad gemensamt ägande i nyckelsektorer, som strategiska naturtillgångar, energi, infrastruktur, bostadsproduktion och finanssektor, främjar samhällsekonomisk utveckling och regional balans. Vi vill även uppmuntra andra ägandeformer, som löntagarägda företag och konsumentkooperationer. Staten bör agera strategiskt för att undvika orimliga maktpositioner hos kapitalägarna. Vi förespråkar att lagstifta om ett förstärkt förhållande av bankverksamheten för att säkerställa samhällsviktiga investeringar.

Förbättring av arbetsvillkor och förhandlingsstyrka

Välfungerande arbetsplatser är avgörande för individens frihet. Vi strävar efter kortare arbetsdagar, bättre arbetsmiljö och högre löner för att stärka människors förhandlingsstyrka. Fackföreningsrörelsen spelar en viktig roll, och vi vill förändra konflikträtten för att stärka löntagarnas position. Arbetsrätten bör utvecklas för att skydda alla lönearbetare genom starka kollektivavtal. Målet ska vara full sysselsättning.

Fokus på arbetsmiljö och balans i livet

Vi eftersträvar en bättre arbetsmiljö genom regelverk och strukturer som säkrar seriöst arbetsmiljöarbete. Sänkning av heltidsnormen på 40 timmar och lagstadgad rätt till heltid ger människor ökad kontroll över sin arbetstid. Vi vill främja demokratiska processer på arbetsplatserna och att gemensamt ägda verksamheter är ledande i detta skifte, där anställda får en större roll i arbetsorganisationen.

Investeringar och starka försäkringar för trygghet

Vi strävar efter att skapa ett samhälle med meningsfulla jobb genom omfattande investeringar för att tackla stora samhällsutmaningar. Det inkluderar demokratisering av Riksbanken, vilken nu styrs av ekonomer utan politisk kontroll, en utsläppsbudget knuten till klimatmål och skärpt lagstiftning med ambitiösa miljömål.

För att finansiera dessa investeringar behöver skattenivåerna öka, särskilt på förmögenheter, fastigheter, arv och höga inkomster. Vi vill avskaffa ROT-, RUT-, och räntebidrag. Vi vill ha ett skattesystem som gynnar lönearbete framför kapitalinkomster. Vi förespråkar ett enkelt, stabilt och solidariskt skattesystem för att säkerställa rättvis finansiering vilket bidrar till ett tryggt, jämlikt och jämställt samhälle.

Starka socialförsäkringar, inklusive en individualiserad föräldraförsäkring, är avgörande för trygghet genom livet. Vi strävar efter ett rättvist pensionssystem och investeringar för att höja kvaliteten inom utbildning samt hälso- och sjukvård. Genom gemensamt ägande vill vi säkra en helhetssyn och omsorg om välfärden, med staten som huvudansvarig för skolan och sjukvården för att motverka segregation i samhället. Vård, utbildning och omsorg ska ges efter behov, inte efter storleken på plånboken. Bostad är en rättighet som staten måste subventionera. Vi slår vakt om det kollektiva hyresförhandlingssystemet och motverkar alla former av marknadshyrer.

Brott handlar om pengar och makt. Brottsbekämpning handlar om förebyggande insatser och jämlika villkor. Vi eftersträvar insyn i företag för att bekämpa ekonomisk brottslighet.

Företagande och teknikutveckling

Partiprogram Motioner B

För att främja industriproduktion och klimatomställning förespråkar vi strategiska tekniksiften med statens involvering från forskning till infrastruktur. Gemensamt ägande av gruvbrytning och ett hållbart jordbruk är centralt för att balansera globala och lokala behov.

Infrastrukturutbyggnad, särskilt inom elproduktion, är avgörande för klimatomställning och ekonomisk utveckling. Vi betonar en samhällsekonomiskt målinriktad energipolitik och en bostadspolitik som prioriterar investeringar i byggande och renovering, särskilt av hyresrätter.

Flygtrafik bör bära sina samhällsekonomiska kostnader. Kollektivtrafik ska vara gratis då den främjar klimatomställningen.

Kultur, media och föreningsliv

Vi strävar efter goda ekonomiska förutsättningar för medier, kultur och föreningsliv för att stärka demokratin och motverka auktoritära krafter.

Kulturen formar vår identitet, och vi eftersträvar en kulturell mångfald med fritt kreativt utrymme som når alla. Studieförbund och folkhögskolor behöver stärkas.

Internationella relationer och demokratisering

Stora investeringar, gemensamt ägande och jämlikhet gör Sverige robust i konflikter. Vi strävar efter ökat internationellt samarbete oberoende av stormakternas inflytande. Tillsammans kan vi stärka vårt självbestämmande över produktion, finanser och naturresurser.

Sverige bör vara en aktiv deltagare i globala utmaningar, arbeta mot fattigdom och driva klimatomställning. Vi ska vara en tydlig röst för mänskliga rättigheter, fred och nationellt självbestämmande. Vi strävar efter ett robust samhälle genom investeringar i infrastruktur och gemensam välfärd. Sverige bör bli mer självförsörjande på energi och livsmedel. Vi stöder ett modernt totalförsvar med allmän värnplikt och kapacitet för fredsbevarande FN-insatser. FN bör demokratiseras genom att skapa en annan sammansättning av säkerhetsrådet och ta bort vetorätten, för att minska stormakternas dominans.

Vi vill inte ingå i några kärnvapenallianser. Vi agerar för internationell rätt och mänskliga rättigheter.

I ekonomiska och demokratiska frågor verkar vi för solidariskt bistånd, skuldavskrivning och rättvisa handelsvillkor. Sverige bör samarbeta konstruktivt med andra länder för att främja klimatomställningen, med tonvikt på tekniköverföring och klimattullar.

Vi är kritiska till EU:s odemokratiska struktur och förespråkar ett lösare samarbete mellan europeiska länder. EU-rätten bör inte inskränka medlemsländernas politiska handlingsutrymme.

Vänsterpartiet

Vi är ett samhällsförändrande parti som strävar efter sammanhållning och frigörelse i hela Sverige. Genom att inspireras av marxistiska, feministiska och antirasistiska teorier samt klimatrörelsens idétraditioner utvecklar vi vårt arbete och vår politik. Vi prioriterar ett brett, demokratiskt ledarskap på alla nivåer för att möta aktuella politiska utmaningar. Inom Vänsterpartiet kan du inte göra en lönekarriär, då våra förtroendevalda tjänar lika mycket som folk som du.

Vår organisation är medveten om behoven av en genuin demokratisering, där politisk makt bygger på devisen "en person, en röst". Vi strävar efter att bryta upp gamla maktstrukturer som hindrar likvärdigt deltagande i det politiska livet. Mångfalden av erfarenheter och perspektiv hos våra medlemmar stärker vår politik.

Vårt fokus är att skapa en välkomnande organisation som genomsyras av förändring. Vi vill inkludera människor från alla delar av samhället och strävar efter att tillsammans skapa en politik som öppnar upp så att fler känner sig hemma i Vänsterpartiet. Att vara med i Vänsterpartiet betyder att arbeta tillsammans för ett

bättre samhälle baserat på demokrati, trygghet, frihet och jämlikhet. Vi vill skydda naturen och bekämpa klimatkatastrofen, för allas vår överlevnad. Du är varmt välkommen att delta!

Föreslår kongressen besluta

att kongressen beslutar att anta vårt förslag till ett kortare och mer lättläst partiprogram.

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 943 Vänersborg

Ett bättre förslag till partiprogram

Vi anser att förslaget till partiprogram som nu ligger inför beslut till kongressen i maj 2024 är en klar förbättring jämfört med nuvarande. Det är kortare och har ett språk som är mer begripligt för alla och försöker beskriva våra svar på samhällets utmaningar.

Men det är inte tillräckligt bra för ett modernt vänsterparti med sikte på att bygga rörelse och öka antal väljare i syfte att förändra vårt samhälle.

Det saknas en tydlig beskrivning av vad vi menar med socialism, vad vi vill förändra och vår väg dit. Det måste framgå att vi är ett antikapitalistiskt parti! Vi menar att vi förändrar vårt samhälle genom en frihetlig socialism som innebär arbetarmakt underifrån och frivilligt. Självklart ser vi staten, regioner och kommuner som viktiga bärare och ägare för att bygga välfärdssamhället. Men det är inte möjligt att vi genom beslut i riksdagen skulle kunna införa socialism genom att förstatliga ägandet. En ny majoritet kan enkelt åter privatisera och då är vi tillbaka på ruta ett. Nej, frihetlig socialism bygger vi gradvis genom arbetarmakt, inflytande och ägande.

Den gröna profilen är en mycket viktig grund tillsammans med socialism och feminism och måste bli tydligare och mer konkret. Det behövs både en drivande miljö- och klimatpolitik och individers ansvarstagande. Biologisk mångfald måste lyftas fram.

Det finns några mycket allmänt hållna formuleringar om vad vi vill med EU. Men vi saknar konkretion. Visst har EU stora demokratiska brister. Men om vi inser det måste vi också kunna tydligare tala om hur vi vill fortsätta att förändra EU tillsammans med övriga progressiva krafter i EU.

Förslaget är fortfarande alldeles för långt, 46 sidor är inte rimligt om folk ska kunna ta till sig det. Det är alldeles för ”pratigt” och helt onödigt beskrivande av historiska tillbakablickar. Det är högst oklart utifrån hur det är skrivet vem programmet riktar sig till, nuvarande medlemmar, tänkbara nya väljare/medlemmar.

Med liggande förslag till partiprogram blir det svårt att värva nya medlemmar och väljare. Vi behöver ett program som tydligt och tillgängligt som vi kan hämta stöd och argument i!

Det är för omfattande att skriva motioner med enskilda att-satser för att förbättra förslaget, därför har vi istället skrivit ett alternativ till programkommissionens förslag:

Vänsterpartiets partiprogram

Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund.

Partiet verkar för frihetlig socialism. En socialism som har tilltro till individers förmåga och självförvaltande. En socialism som innebär en arbetarmakt som byggs underifrån. En socialism som inte ser centraliserad och statlig makt och ägande som den enda lösningen.

Partiprogram Motioner B

Den frihetliga socialismen byggs gradvis genom att de arbetande äger allt mer i företagen, har allt större makt över verksamheten och skaffar sig större kunskaper om företagens tekniska och ekonomiska ledning. Den byggs också genom att allt fler samhällssektorer undandras vinstmaximeringens principer till förmån för samhällsnytta. Kooperativa och andra företagsformer som bygger på självförvaltning ska befrämjas av lagstiftningen. De som arbetar i ett företag ska ha förköpsrätt vid försäljning. Medarbetarna ska få uppleva glädjen över att tillsammans med arbetskamraterna skapa de varor och tjänster som människor behöver.

Vänsterpartiet är anhängare av ett omfattande statligt, regionalt och kommunalt ägande. Det gäller inte minst inom bank och finans, skola, vård, omsorg, bostad, elnät, järnvägar och annan infrastruktur. De offentligt ägda företagen ska ha politiskt beslutade ägardirektiv så att de utvecklas på ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt. De som arbetar känna att de har makt över sitt egna arbete.

Vi vill att tillitsbaserad styrning ska ersätta de styrformer som okritiskt hämtats från de kapitalistiskt ägda företagen och som lett till byråkratisering, tillväxt av kontrollapparater, förstörd arbetsglädje och sämre arbetsresultat.

Storbankerna bör utsättas för ökad konkurrens från statligt ägda banker, kreditgarantiföreningar och fristående sparbanker.

Vänsterpartiet vill ha en stark lagfäst arbetsrätt som värnar inte bara dem som arbetar i yrken med starka fackföreningar utan också dem som i dag arbetar i de gigföretag där ägarna vägrar ta sitt fulla arbetsgivaransvar. En effektiv och lokalt förankrad statlig myndighet bör finnas för att säkra en god arbetsmiljö.

Finans- och penningpolitiken tycker vi ska bedrivas med hög sysselsättning och låg arbetslöshet som övergripande mål.

Vi vill att skattepolitiken ska användas i syfte att omfördela och skapa möjligheter att återskapa ett välfärdssamhälle och klimatomställning. Skatter behöver öka framför allt på stora förmögenheter, fastigheter, arv och höga inkomster.

Feminism och jämlikhet

Vänsterpartiet är ett feministiskt parti. Vi anser att kvinnor och män ska ha lika mycket makt och lika mycket lön för likvärdigt arbete. De ska ges förutsättningar att dela på ansvaret i både förvärvs- och hemarbete. Vänsterpartiet vill samarbeta med kvinnorörelser och rörelser för sexuellt likaberättigande. Vänsterpartiet är för kortare daglig arbetstid eftersom det befrämjar jämställdhet, personlig utveckling och samhällsengagemang.

Traditioner, kulturmönster eller religioner får inte begränsa den enskildes rätt att själv välja partners, familjetyp och livsstil.

Skillnaden mellan stad och land samt mellan de större städernas förorter och centrala delar måste minska vad gäller samhällsservice. Segregationen måste bekämpas genom en social bostadspolitik. Rimliga villkor ska gälla dem som har olika sorters funktionshinder,

Miljö och klimat

Vänsterpartiet är ett grönt parti. Vår klimat- och miljöpolitik styrs övergripande av vad forskningen har identifierat som rimliga gränser för att jorden ska vara kvar i ett stabilt tillstånd och inte överskrida brytpunkter - oåterkalliga förändringar i klimat och miljö. Utsläppen av växthusgaser måste på kortast möjliga tid ner till noll. Det ska på vägen dit bli dyrare att släppa ut växthusgaser. Det ska också bli dyrare att producera miljöskadliga varor och i vissa fall bör de helt förbjudas.

Vi verkar för att förnybara energikällor ska ersätta fossila bränslen. Vi vill ge förutsättningar för att det ska vara billigare att producera fossilfri energi och miljövänliga produkter. Vi verkar för att subventioner av

fossila produkter avvecklas/avslutas både i Sverige och inom EU och att miljöskadliga produkter begränsas eller vid behov förbjuds.

Kärnkraften ska avvecklas. Slutlagring av kärnkraftsavfallet behöver utvecklas genom att processa avfallet så att slutlagringstiden förkortas rejält och att man samtidigt kan utvinna mer energi ur avfallet.

De rika länder som historiskt stått för det mesta av utsläpp av växthusgaser måste betala merparten av det som krävs för att skydda de fattiga länder som drabbats mest av temperaturökningen och miljöförstörelsen.

Vi måste alla ändra vår livsstil, bli mer klimatsmarta och miljömedvetna. Vi samarbetar med miljö- och klimatrörelsen på alla nivåer.

Den biologiska mångfalden måste säkras. Det kräver ett långsiktigt perspektiv på alla politiska nivåer. Naturen ska vårdas och det naturliga kretsloppet värnas. Tillgången på sötvatten måste säkras. Fiskebestånden måste vara ekologiskt hållbara.

Vänsterpartiet verkar för att minska möjligheter för företags möjligheter att stämma staten om den t.ex. inför skärpta miljöregler.

Vi vill säkra tillgången på naturskog. Att bevara och vårda skogen är viktigt för både klimatet och för att säkra biologisk mångfald. En miljövänlig skogspolitik går att förena med produktiv användning av skogsråvarorna. Försurningen av haven, spridningen av skadliga kemiska ämnen och ökenspridningen måste upphöra. Sverige ska gå i spetsen i arbetet för att säkra mänsklighetens överlevnad.

Utbildning, vård och omsorg

En bred och väl fungerande grundutbildning är samhällsbyggets fundament. Gymnasieskolan ska vara både yrkesförberedande och allmänbildande samt riktas till mer av praktisk inriktning. Syftet är att alla ska kunna ges förutsättningar att fullfölja sina studier. Utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska vara fri att formas av lärare och studenter.

Verksamhet som i huvudsak finansieras av skatter ska i första hand drivas i offentlig regi. Kooperativt och ideellt ägandeformer ska vara möjligt. Aktiebolag och privata ägare inom vård, skola och omsorg drivna av vinstintresse ska inte få förekomma.

Det regionala och kommunala självstyret är viktigt behålla. Antalet regioner ska bli färre, och regionaliserade statliga myndigheter ska ha samma geografiska indelning som regionerna.

Arbetslösa, sjuka, barnlediga och de som lämnat arbetslivet ska kunna känna sig trygga med att inkomsterna räcker för ett värdigt liv. Socialförsäkringarna ska ge rimliga villkor för det.

Brottslighet ska bekämpas genom en lokalt förankrad polis, som samarbetar med socialtjänst och skola i närområdet. Rättsväsendet ska vara politiskt oberoende. Kriminaliteten ska bekämpas genom i första hand socialt förebyggande åtgärder där basen finns i förskolan och stärks i grundskolan. Kriminalvården ska vara humanistiskt inriktad och sträva efter återanpassning av de dömda.

Demokrati, makt och frihet

Vi vill ha ett starkt civilförsvaret, med en allmän och lika värnplikt för kvinnor och män. Sverige ska arbeta aktivt för nedrustning. Sverige ska ansluta sig till traktaten om avskaffande av kärnvapen.

Vi slår vakt om den parlamentariska demokratin med dess yttrandefrihet och föreningsfrihet. Kulturen är en viktig del av yttrandefriheten. Vi behöver ett mångfaldigt kulturliv, som berör, lyfter, ifrågasätter och flyttar gränser.

Vi vill att alla förtroendevalda på alla nivåer ska ha arvoden och förmåner som gör att de lever ett materiellt liv som inte är på en väsentligt högre nivå än genomsnittet av väljarna.

Vi vill avskaffa monarkin till förmån för republik.

Alla sorters diktaturer är oacceptabla. Tillsammans med andra demokratiska krafter verkar vi för att avskaffa dem. Inget land har rätt att agera som regional eller global supermakt. Vi vill inte att Sverige ingår i militärallianser och vi verkar för upplösning av militärallianser. Sveriges försvar ska skydda oss från angrepp och utanför landets gränser enbart delta i militära insatser beslutade av FN.

Vänsterpartiet är ett antirasistiskt parti som bejaktar ett öppet samhälle med kulturell mångfald. Vi vill ha en generös asylpolitik, men en reglerad arbetskraftsinvandring för att förhindra lönedumpning och andra sätt att utnyttja rättslösa.

Vi är ett internationalistiskt parti. Vi bekämpar all slags nationalism. Vi är en del av en gränslös rödgrön och feministisk rörelse.

Vänsterpartiet arbetar tillsammans med andra vänsterkrafter i Europa för att EU ska demokratiseras och öppenheten i beslutsfattandet öka. Den felkonstruerade monetära unionen, med sin ensidiga inriktning på inflationsbekämpning, påverkar också svensk ekonomi negativt.

Tillsammans med andra progressiva krafter i EU verkar Vänsterpartiet för en grundläggande fördragsförändring så att fler jobb och låg arbetslöshet i stället prioriteras. EU ska också reformeras för att minska klyftorna mellan fattiga och rika i Europa.

Den inre marknaden ska inte vara överordnad hänsyn till miljö och sociala villkor. Vi vill att EU ska vara en ledande kraft i det globala klimatarbetet. EU ska också verka för att minska det gränslösa kapitalets makt och tvinga de internationella företagen att betala skatt där de producerar. Kollektivavtalen ska värnas. EU ska också stifta lagar som tvingar gigbolagen att ta sitt fulla arbetsgivaransvar. Vi vill tillsammans med andra europeiska vänsterkrafter bygga om EU i grunden till ett välfärdssamhälle på europeisk nivå. Enskilda EU-länders vetorätt förhindrar utveckling inom viktiga områden och borde begränsas. Ett svenskt utträde kan visa sig nödvändigt för att bygga ett bättre samhälle i en situation där EU ställer sig i vägen för det.

Vänsterpartiet verkar tillsammans med andra globala vänsterkrafter för ett demokratiserat FN med en bättre parlamentariskt förankrad generalförsamling och ett säkerhetsråd som speglar nutidens geopolitiska läge i stället för den från 1945. Veto i FN ska tas bort, så inte ett enda land kan blockera viktiga åtgärder. Vi vill att den internationella domstolen i Haag ska omfatta alla nationer och kunna inte bara döma dem som begår krigsbrott utan också dem som systematiskt bryter mot mänskliga rättigheter.

Den internationella valutafonden och Världsbanken ska demokratiseras, så att deras styrelser mer baseras på befolkning än på rikedom. De båda ska aktivt delta i arbetet mot skatteflykt och för valutabalans. Världshandelsorganisationen ska verka för en rättvis handel och för att stoppa handeln med ekologiskt och socialt skadliga varor. FN-organet ILO ska säkra rimliga arbetsvillkor och fackliga rättigheter. Världshälsoorganisationen ska få mer makt i arbetet för att bekämpa pandemier, och samtidigt göras mindre beroende av de stora läkemedelsbolagen. FN-organet Unesco ska befrämja världskulturen.

I takt med att diktaturena demokratiseras blir det möjligt att bygga gränsöverskridande demokrati. På lång sikt är målet ett direktvalt världsparlament.

Föreslår kongressen besluta

att anta vårt förslag till partiprogram enligt ovan

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 944 Centrum

Alternativt förslag till partiprogram

Vi har fyra huvudinvändningar i sak mot programkommissionens förslag till nytt partiprogram för Vänsterpartiet.

1. Vi saknar en tydlig definition av socialismen och vägen dit.

I det socialdemokratiska partiprogrammet heter det: "Fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle är den demokratiska socialismens mål." Och i Vänsterpartiets nya programförslag heter det: "Att slå in på en socialistisk väg framåt handlar om att organisera arbetet på bättre sätt, för att bygga ett samhälle där vi kan leva friare liv."

Frånsett just ordet socialism skulle nog alla riksdagspartier, inräknat SD, hålla med om båda programmens beskrivningar av vad socialism innebär. Det finns också i övrigt slående likheter mellan S-programmet och V-förslaget. Om Vänsterpartiets kongress i maj antar programkommissionens förslag finns inte längre något tydligt antikapitalistiskt parti i Sverige.

Vi tror på den frihetliga socialismen, att de arbetande människorna gradvis och underifrån erövrar ägandet och makten från kapitalisterna. Det är det enda sättet att bygga en hållbar socialism. Vi är för ett omfattande statligt och kommunalt ägande. Men att på allvar utmana kapitalismen via staten i en parlamentarisk demokrati, där en ny majoritet åter kan privatisera det som förstatligats eller kommunaliserats, är inte möjligt.

2. Partiets gröna profil måste bli tydligare.

Programförslaget målar upp en falsk motsättning mellan miljö- och klimatpolitik och individuell ansvarstagande. Båda behövs. Positiva förändringar på detta område har alltid skett genom politiska beslut som backats upp av individer och rörelser som tagit eget ansvar. Vi saknar i likhet med Bertil Bartholdson i hans reservation en skrivning om vikten av biologisk mångfald. Vår gröna profil är en ideologisk grundbult i paritet med socialismen och feminismen.

3. Vi måste sluta vela i frågan om EU-medlemskapet.

Målet att Sverige skall lämna EU är borta. Bra! Men programkommissionen vill ändå om det går illa "hålla fast vid alternativet att Sverige kan lämna EU". Med detta riskerar våra företrädare att än en gång inte kunna ge ett tydligt svar på frågan om vi vill ha kvar Sverige i EU. Det är som om vi ska gå med röven före i EU-frågan.

Det finns några mycket allmänt hållna formuleringar om vad vi vill med EU. Men vi saknar konkretion.

Jonas Sjöstedt och Hanna Gedin skrev i ETC på julafton 2023:

"Sedan 1995 då våra första parlamentariker tog plats i EU-parlamentet har vänstern gjort EU rödare och grönare. Vi har förbättrat EU:s lagar samtidigt som vi har utmanat unionens marknadsliberalism. Vänsterpartiet får saker gjort.

Låt oss ta ett exempel: I början av 2000-talet drev Vänsterpartiets EU-parlamentariker den svenska sexköpslagen och möttes av hån från EU:s högerpolitiker. Idag, 2023, förespråkar en majoritet av parlamentets ledamöter att sexköparna och sexköp ska kriminaliseras, inte de prostituerade. Politik är en kamp, det krävs tryck från folkrörelser och aktivister och i parlamenten kommer inte alltid segrarna omedelbart.

Under den gångna mandatperioden har Vänsterpartiet tillsammans med andra progressiva krafter spelat en viktig roll i EU. Till våra segrar kan vi räkna kraftiga sanktioner mot Ryssland, att EU utlyst klimatnödläge, att EU antagit Green deal med krav på utsläppsminskning på minst 55 procent till 2030, beslut om bättre skydd av havs- och landområden samt införandet av klimattullar på klimatskadliga varor. Vi har beslutat om bättre villkor för tre miljoner chaufförer och kraftigt sänkta gränsvärden för bland annat asbest, bly och cancerframkallande ämnen. Vi har drivit på för stopp av import av varor producerade genom tvångsarbete och stopp av EU-pengar till företag som skatteplanerar. Vi har fått igenom ekonomiska sanktioner mot

Ungerns Viktor Orbán, stöd till hbtq-aktivister och aborträttsaktivister i Polen och stöd till kvinnor i Iran och Afghanistan.”

Av detta optimistiska anslag finns inte ett spår i programförslaget.

Visst har EU stora demokratiska brister. Men om vi inser det måste vi också kunna tydligare tala om hur vi vill fortsätta att förändra EU tillsammans med övriga progressiva krafter i EU.

4. Programmet är också alldeles för långt och akademiskt.

Bara för att ta ett exempel förekommer begreppet ”struktur” i olika betydelser på 30 ställen i programförslaget.

Tror någon på allvar att de som vill sätta sig in vår politik skall orka ta sig igenom denna 44 sidor långa text?

Mot denna bakgrund behövs ett helt annat partiprogram. Här kommer vårt:

Förslag till partiprogram

Vänsterpartiet verkar för frihetlig socialism. Den byggs gradvis genom att de arbetande äger allt mer i företagen, har allt större makt över verksamheten och skaffar sig större kunskaper om företagens tekniska och ekonomiska ledning. Den byggs också genom att allt fler samhällssektorer undandras vinstmaximeringens principer till förmån för samhällsnytta. Kooperativa och andra företagsformer som bygger på självförvaltning ska befrämjas av lagstiftningen. De som arbetar i ett företag ska ha förköpsrätt vid försäljning. Medarbetarna ska få uppleva glädjen över att tillsammans med arbetskamraterna skapa de varor och tjänster som människor behöver.

Vänsterpartiet är anhängare av ett omfattande statligt, regionalt och kommunalt ägande. Det gäller inte minst inom bank och finans, skola, vård, omsorg, bostad, elnät, järnvägar och annan infrastruktur. De offentligt ägda företagen ska ha politiskt beslutade ägardirektiv så att de utvecklas på ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt. Även inom offentligt ägda företag och verksamheter ska de som arbetar känna att de har makt över sitt egna arbete. Tillitsbaserad styrning ska ersätta de styrformer som okritiskt hämtats från de kapitalistiskt ägda företagen och som lett till byråkratisering, tillväxt av kontrollapparater, förstörd arbetsglädje och sämre arbetsresultat.

Storbankernas oligopol bör utsättas för ökad konkurrens från statligt ägda banker, kreditgarantiföreningar och fristående sparbanker.

Vi vill ha en stark lagfäst arbetsrätt som värnar inte bara dem som arbetar i yrken med starka fackföreningar utan också dem som i dag arbetar i de gigföretag där ägarna vägrar ta sitt fulla arbetsgivaransvar. En effektiv och lokalt förankrad statlig myndighet bör finnas för att säkra en god arbetsmiljö.

Finans- och penningpolitik ska bedrivas med hög sysselsättning och låg arbetslöshet som övergripande mål. Den ekonomiska politiken ska också säkra en låg inflation och starka offentliga finanser.

Feminism och jämlikhet

Vänsterpartiet är ett feministiskt parti. Kvinnor och män ska ha lika mycket makt och lika mycket lön för likvärdigt arbete. De ska dela på ansvaret i både förvärvs- och hemarbete. Vänsterpartiet vill samarbeta med kvinnorörelser och rörelser för sexuellt likaberättigande. Vi är för kortare daglig arbetstid eftersom det befrämjar jämställdhet, personlig utveckling och samhällsengagemang

Traditioner, kulturmönster eller religioner får inte begränsa den enskildes rätt att själv välja partners, familjetyp och livsstil.

Skillnaden mellan stad och land samt mellan de större städernas förorter och centrala delar måste minska vad gäller samhällsservice. Segregationen måste bekämpas genom en social bostadspolitik, Skattesystemet ska vara progressivt både sett till inkomster och förmögenheter.

Miljö och klimat

Vänsterpartiet är ett grönt parti. Vår klimat- och miljöpolitik styrs övergripande av vad forskningen har identifierat som planetära gränser för att jorden skall vara kvar i ett stabilt tillstånd och inte överskrida brytpunkter - irreversibla förändringar i klimat och miljö.” Utsläppen av växthusgaser måste på kortast möjliga tid ner till noll. Det ska på vägen dit bli dyrare att släppa ut växthusgaser. Det ska också bli dyrare att producera miljöskadliga varor, och i vissa fall bör de helt förbjudas. Vi verkar för att förnybara energikällor ska ersätta fossila bränslen. Det ska bli billigare att producera fossilfri energi och miljövänliga produkter. Kärnkraften ska avvecklas.

De rika länder som historiskt stått för det mesta av utsläpp av växthusgaser måste betala merparten av det som krävs för att skydda de fattiga länder som drabbats mest av temperaturökningen och miljöförstörelsen.

Vi måste alla ändra vår livsstil och bli mer klimatsmarta och miljömedvetna. Vi samarbetar med miljö- och klimatrörelsen på alla nivåer.

Den biologiska mångfalden måste säkras. Det kräver ett långsiktigt perspektiv på alla politiska nivåer. Naturen ska vårdas och det naturliga kretsloppet värnas. Tillgången på sötvatten måste säkras. Fiskebestånden måste vara ekologiskt hållbara.

Vi vill säkra tillgången på naturskog. Att bevara och vårda skogen är viktigt för både klimatet och för att säkra biologisk mångfald. En miljövänlig skogspolitik går att förena med produktiv användning av skogsråvarorna. Försurningen av haven, spridningen av skadliga kemiska ämnen och ökenspridningen måste upphöra. Sverige ska gå i spetsen i arbetet för att säkra mänsklighetens överlevnad.

Utbildning, vård och omsorg

En bred och väl fungerande grundutbildning är samhällsbyggets fundament. Gymnasieskolan ska vara både yrkesförberedande och allmänbildande. Utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska vara fria att formas av lärare och studenter.

Verksamhet som i huvudsak finansieras av skatter ska i första hand drivas i offentlig regi. Även kooperativt och ideellt ägande inom skola, vård och omsorg ska vara möjligt. Aktiebolag och privata ägare drivna av vinstintresse ska inte få förekomma.

Vi slår vakt om det regionala och kommunala självstyret. Antalet regioner ska bli färre, och regionaliserade statliga myndigheter ska ha samma geografiska indelning som regionerna.

Vi vill ha generösa socialförsäkringar. Arbetslösa, sjuka, barnlediga och de som lämnat arbetslivet ska kunna känna sig trygga med att inkomsterna räcker för ett värdigt liv.

Brottslighet ska bekämpas genom en lokalt förankrad polis, som samarbetar med socialtjänst och skola i närområdet. Rättsväsendet ska vara politiskt oberoende. Kriminaliteten ska bekämpas genom i första hand socialt förebyggande åtgärder som börjar redan i förskolan och stärks i grundskolan. Kriminalvården ska vara humanistiskt inriktad och sträva efter återanpassning av de dömda.

Demokrati, makt och frihet

Vi vill ha ett starkt civilförsvaret, med en allmän och lika värnplikt för kvinnor och män. Sverige ska arbeta aktivt för nedrustning. Sverige ska ansluta sig till traktaten om avskaffande av kärnvapen.

Vi slår vakt om den parlamentariska demokratin med dess yttrandefrihet och föreningsfrihet. Kulturen är en viktig del av yttrandefriheten. Vi behöver ett mångfaldigt kulturliv, som berör, lyfter, ifrågasätter och flyttar gränser.

Vi vill att alla förtroendevalda på alla nivåer ska ha arvoden och förmåner som gör att de lever ett materiellt liv som inte är på en väsentligt högre nivå än genomsnittet av väljarna.

Vi vill avskaffa monarkin till förmån för republik.

Alla sorters diktaturer är oacceptabla. Tillsammans med andra demokratiska krafter verkar vi för att avskaffa dem. Inget land har rätt att agera som regional eller global supermakt. Vi verkar för upplösning av Nato och alla andra militärallianser. Sveriges försvar ska skydda oss från angrepp och utanför landets gränser enbart delta i militära insatser beslutade av FN.

Vänsterpartiet är ett antirasistiskt parti som bejaktar ett öppet samhälle med kulturell mångfald. Vi vill ha en generös asylpolitik, men en reglerad arbetskraftsinvandring för att förhindra lönedumpning och andra sätt att utnyttja rättslösa.

Vi är ett internationalistiskt parti. Vi bekämpar all slags nationalism. Vi är en del av en gränslös rödgrön och feministisk rörelse.

Vänsterpartiet arbetar tillsammans med andra vänsterkrafter i Europa för att EU ska demokratiseras och öppenheten i beslutsfattandet öka. Den felkonstruerade monetära unionen, med sin ensidiga inriktning på inflationsbekämpning, påverkar också svensk ekonomi negativt. Tillsammans med andra progressiva krafter i EU verkar Vänsterpartiet för en grundläggande fördragsförändring så att fler jobb och låg arbetslöshet i stället prioriteras. EU ska också reformeras för att minska klyftorna mellan fattiga och rika i Europa.

Den inre marknaden ska inte vara överordnad hänsyn till miljö och sociala villkor. Vi vill att EU ska vara en ledande kraft i det globala klimatarbetet. EU ska också verka för att minska det gränslösa kapitalets makt, stänga skatteparadisen och tvinga de internationella företagen att betala skatt där de producerar. Kollektivavtalen ska värnas. EU ska också stifta lagar som tvingar gigbolagen att ta sitt fulla arbetsgivaransvar. Vi vill tillsammans med andra europeiska vänsterkrafter bygga om EU i grunden till ett välfärdssamhälle på europeisk nivå.

Vänsterpartiet verkar tillsammans med andra globala vänsterkrafter för ett demokratiserat FN med en bättre parlamentariskt förankrad generalförsamling och ett säkerhetsråd som speglar nutidens geopolitiska läge i stället för den från 1945. Vi vill att den internationella domstolen i Haag ska omfatta alla nationer och kunna inte bara döma dem som begår krigsbrott utan också dem som systematiskt bryter mot mänskliga rättigheter.

Den internationella valutafonden och Världsbanken ska demokratiseras, så att deras styrelser mer baseras på befolkning än på rikedom. De båda ska aktivt delta i arbetet mot skatteflykt och för valutabalans. Världshandelsorganisationen ska verka för en rättvis handel och för att stoppa handeln med ekologiskt och socialt skadliga varor. FN-organet ILO ska säkra rimliga arbetsvillkor och fackliga rättigheter. Världshälsoorganisationen ska få mer makt i arbetet för att bekämpa pandemier, och samtidigt göras mindre beroende av de stora läkemedelsbolagen. FN-organet Unesco ska befrämja världskulturen.

I takt med att diktaturena demokratiseras blir det möjligt att bygga gränsöverskridande demokrati. På lång sikt är målet ett direktvalt världsparlament.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen antar nedanstående förslag till partiprogram

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 945 Enskild

Alternativt förslag till partiprogram

Vi har fyra huvudinvändningar i sak mot programkommissionens förslag till nytt partiprogram för Vänsterpartiet.

1. Vi saknar en tydlig definition av socialismen och vägen dit.

Partiprogram Motioner B

I det socialdemokratiska partiprogrammet heter det: ”Fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle är den demokratiska socialismens mål.” Och i Vänsterpartiets nya programförslag heter det: ”Att slå in på en socialistisk väg framåt handlar om att organisera arbetet på bättre sätt, för att bygga ett samhälle där vi kan leva friare liv.”

Frånsett just ordet socialism skulle nog alla riksdagspartier, inräknat SD, hålla med om båda programmens beskrivningar av vad socialism innebär. Det finns också i övrigt slående likheter mellan S-programmet och V-förslaget. Om Vänsterpartiets kongress i maj antar programkommissionens förslag finns inte längre något tydligt antikapitalistiskt parti i Sverige.

Vi tror på den frihetliga socialismen, att de arbetande människorna gradvis och underifrån erövrar ägandet och makten från kapitalisterna. Det är det enda sättet att bygga en hållbar socialism. Vi är för ett omfattande statligt och kommunalt ägande. Men att på allvar utmana kapitalismen via staten i en parlamentarisk demokrati, där en ny majoritet åter kan privatisera det som förstatligats eller kommunaliserats, är inte möjligt.

2. Partiets gröna profil måste bli tydligare.

Programförslaget målar upp en falsk motsättning mellan miljö- och klimatpolitik och individuellt ansvarstagande. Båda behövs. Positiva förändringar på detta område har alltid skett genom politiska beslut som backats upp av individer och rörelser som tagit eget ansvar. Vi saknar i likhet med Bertil Bartholdson i hans reservation en skrivning om vikten av biologisk mångfald. Vår gröna profil är en ideologisk grundbult i paritet med socialismen och feminismen.

3. Vi måste sluta vela i frågan om EU-medlemskapet.

Målet att Sverige skall lämna EU är borta. Bra! Men programkommissionen vill ändå om det går illa ”hålla fast vid alternativet att Sverige kan lämna EU”. Med detta riskerar våra företrädare att än en gång inte kunna ge ett tydligt svar på frågan om vi vill ha kvar Sverige i EU. Det är som om vi ska gå med röven före i EU-frågan.

Det finns några mycket allmänt hållna formuleringar om vad vi vill med EU. Men vi saknar konkretion. Jonas Sjöstedt och Hanna Gedin skrev i ETC på julafton 2023:

”Sedan 1995 då våra första parlamentariker tog plats i EU-parlamentet har vänstern gjort EU rödare och grönare. Vi har förbättrat EU:s lagar samtidigt som vi har utmanat unionens marknadsliberalism. Vänsterpartiet får saker gjort.

Låt oss ta ett exempel: I början av 2000-talet drev Vänsterpartiets EU-parlamentariker den svenska sexköpslagen och möttes av hån från EU:s högerpolitiker. Idag, 2023, förespråkar en majoritet av parlamentets ledamöter att sexköparna och sexköp ska kriminaliseras, inte de prostituerade. Politik är en kamp, det krävs tryck från folkrörelser och aktivister och i parlamenten kommer inte alltid segrarna omedelbart.

Under den gångna mandatperioden har Vänsterpartiet tillsammans med andra progressiva krafter spelat en viktig roll i EU. Till våra segrar kan vi räkna kraftiga sanktioner mot Ryssland, att EU utlyst klimatnödläge, att EU antagit Green deal med krav på utsläppsminskning på minst 55 procent till 2030, beslut om bättre skydd av havs- och landområden samt införandet av klimattullar på klimatskadliga varor. Vi har beslutat om bättre villkor för tre miljoner chaufförer och kraftigt sänkta gränsvärden för bland annat asbest, bly och cancerframkallande ämnen. Vi har drivit på för stopp av import av varor producerade genom tvångsarbete och stopp av EU-pengar till företag som skatteplanerar. Vi har fått igenom ekonomiska sanktioner mot Ungerns Viktor Orbán, stöd till hbtq-aktivister och aborträttsaktivister i Polen och stöd till kvinnor i Iran och Afghanistan.”

Av detta optimistiska anslag finns inte ett spår i programförslaget.

Partiprogram Motioner B

Visst har EU stora demokratiska brister. Men om vi inser det måste vi också kunna tydligare tala om hur vi vill fortsätta att förändra EU tillsammans med övriga progressiva krafter i EU.

4. Programmet är också alldeles för långt och akademiskt.

Bara för att ta ett exempel förekommer begreppet ”struktur” i olika betydelser på 30 ställen i programförslaget.

Tror någon på allvar att de som vill sätta sig in vår politik skall orka ta sig igenom denna 44 sidor långa text?

Mot denna bakgrund behövs ett helt annat partiprogram. Här kommer vårt:

Förslag till partiprogram

Vänsterpartiet verkar för frihetlig socialism. Den byggs gradvis genom att de arbetande äger allt mer i företagen, har allt större makt över verksamheten och skaffar sig större kunskaper om företagens tekniska och ekonomiska ledning. Den byggs också genom att allt fler samhällssektorer undandras vinstmaximeringens principer till förmån för samhällsnytta. Kooperativa och andra företagsformer som bygger på självförvaltning ska befrämjas av lagstiftningen. De som arbetar i ett företag ska ha förköpsrätt vid försäljning. Medarbetarna ska få uppleva glädjen över att tillsammans med arbetskamraterna skapa de varor och tjänster som människor behöver.

Vänsterpartiet är anhängare av ett omfattande statligt, regionalt och kommunalt ägande. Det gäller inte minst inom bank och finans, skola, vård, omsorg, bostad, elnät, järnvägar och annan infrastruktur. De offentligt ägda företagen ska ha politiskt beslutade ägardirektiv så att de utvecklas på ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt. Även inom offentligt ägda företag och verksamheter ska de som arbetar känna att de har makt över sitt egna arbete. Tillitsbaserad styrning ska ersätta de styrformer som okritiskt hämtats från de kapitalistiskt ägda företagen och som lett till byråkratisering, tillväxt av kontrollapparater, förstörd arbetsglädje och sämre arbetsresultat.

Storbankernas oligopol bör utsättas för ökad konkurrens från statligt ägda banker, kreditgarantiföreningar och fristående sparbanker.

Vi vill ha en stark lagfäst arbetsrätt som värnar inte bara dem som arbetar i yrken med starka fackföreningar utan också dem som i dag arbetar i de gigföretag där ägarna vägrar ta sitt fulla arbetsgivaransvar. En effektiv och lokalt förankrad statlig myndighet bör finnas för att säkra en god arbetsmiljö.

Finans- och penningpolitik ska bedrivas med hög sysselsättning och låg arbetslöshet som övergripande mål. Den ekonomiska politiken ska också säkra en låg inflation och starka offentliga finanser.

Feminism och jämlikhet

Vänsterpartiet är ett feministiskt parti. Kvinnor och män ska ha lika mycket makt och lika mycket lön för likvärdigt arbete. De ska dela på ansvaret i både förvärvs- och hemarbete. Vänsterpartiet vill samarbeta med kvinnorörelser och rörelser för sexuellt likaberättigande. Vi är för kortare daglig arbetstid eftersom det befrämjar jämställdhet, personlig utveckling och samhällsengagemang

Traditioner, kulturmönster eller religioner får inte begränsa den enskildes rätt att själv välja partners, familjetyp och livsstil.

Skillnaden mellan stad och land samt mellan de större städernas förorter och centrala delar måste minska vad gäller samhällsservice. Segregationen måste bekämpas genom en social bostadspolitik. Skattesystemet ska vara progressivt både sett till inkomster och förmögenheter. Generösa villkor skall gälla dem som har olika sorters funktionshinder,

Miljö och klimat

Partiprogram Motioner B

Vänsterpartiet är ett grönt parti. Vår klimat- och miljöpolitik styrs övergripande av vad forskningen har identifierat som planetära gränser för att jorden skall vara kvar i ett stabilt tillstånd och inte överskrida brytpunkter - irreversibla förändringar i klimat och miljö.” Utsläppen av växthusgaser måste på kortast möjliga tid ner till noll. Det ska på vägen dit bli dyrare att släppa ut växthusgaser. Det ska också bli dyrare att producera miljöskadliga varor, och i vissa fall bör de helt förbjudas. Vi verkar för att förnybara energikällor ska ersätta fossila bränslen. Det ska bli billigare att producera fossilfri energi och miljövänliga produkter. Kärnkraften ska avvecklas.

De rika länder som historiskt stått för det mesta av utsläpp av växthusgaser måste betala merparten av det som krävs för att skydda de fattiga länder som drabbats mest av temperaturökningen och miljöförstörelsen.

Vi måste alla ändra vår livsstil och bli mer klimatsmarta och miljömedvetna. Vi samarbetar med miljö- och klimatrörelsen på alla nivåer.

Den biologiska mångfalden måste säkras. Det kräver ett långsiktigt perspektiv på alla politiska nivåer. Naturen ska vårdas och det naturliga kretsloppet värnas. Tillgången på sötvatten måste säkras. Fiskebestånden måste vara ekologiskt hållbara.

Vi vill säkra tillgången på naturskog. Att bevara och vårda skogen är viktigt för både klimatet och för att säkra biologisk mångfald. En miljövänlig skogspolitik går att förena med produktiv användning av skogsråvarorna. Försurningen av haven, spridningen av skadliga kemiska ämnen och ökenspridningen måste upphöra. Sverige ska gå i spetsen i arbetet för att säkra mänsklighetens överlevnad.

Utbildning, vård och omsorg

En bred och väl fungerande grundutbildning är samhällsbyggets fundament. Gymnasieskolan ska vara både yrkesförberedande och allmänbildande. Utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska vara fria att formas av lärare och studenter.

Verksamhet som i huvudsak finansieras av skatter ska i första hand drivas i offentlig regi. Även kooperativt och ideellt ägande inom skola, vård och omsorg ska vara möjligt. Aktiebolag och privata ägare drivna av vinstintresse ska inte få förekomma.

Vi slår vakt om det regionala och kommunala självstyret. Antalet regioner ska bli färre, och regionaliserade statliga myndigheter ska ha samma geografiska indelning som regionerna.

Vi vill ha generösa socialförsäkringar. Arbetslösa, sjuka, barnlediga och de som lämnat arbetslivet ska kunna känna sig trygga med att inkomsterna räcker för ett värdigt liv.

Brottslighet ska bekämpas genom en lokalt förankrad polis, som samarbetar med socialtjänst och skola i närområdet. Rättsväsendet ska vara politiskt oberoende. Kriminaliteten ska bekämpas genom i första hand socialt förebyggande åtgärder som börjar redan i förskolan och stärks i grundskolan. Kriminalvården ska vara humanistiskt inriktad och sträva efter återanpassning av de dömda.

Demokrati, makt och frihet

Vi vill ha ett starkt civilförsvaret, med en allmän och lika värnplikt för kvinnor och män. Sverige ska arbeta aktivt för nedrustning. Sverige ska ansluta sig till traktaten om avskaffande av kärnvapen.

Vi slår vakt om den parlamentariska demokratin med dess yttrandefrihet och föreningsfrihet. Kulturen är en viktig del av yttrandefriheten. Vi behöver ett mångfaldigt kulturliv, som berör, lyfter, ifrågasätter och flyttar gränser.

Vi vill att alla förtroendevalda på alla nivåer ska ha arvoden och förmåner som gör att de lever ett materiellt liv som inte är på en väsentligt högre nivå än genomsnittet av väljarna.

Vi vill avskaffa monarkin till förmån för republik.

Partiprogram Motioner B

Alla sorters diktaturer är oacceptabla. Tillsammans med andra demokratiska krafter verkar vi för att avskaffa dem. Inget land har rätt att agera som regional eller global supermakt. Vi verkar för upplösning av Nato och alla andra militärallianser. Sveriges försvar ska skydda oss från angrepp och utanför landets gränser enbart delta i militära insatser beslutade av FN.

Vänsterpartiet är ett antirasistiskt parti som bejaktar ett öppet samhälle med kulturell mångfald. Vi vill ha en generös asylpolitik, men en reglerad arbetskraftsinvandring för att förhindra lönedumpning och andra sätt att utnyttja rättslösa.

Vi är ett internationalistiskt parti. Vi bekämpar all slags nationalism. Vi är en del av en gränslös rödgrön och feministisk rörelse.

Vänsterpartiet arbetar tillsammans med andra vänsterkrafter i Europa för att EU ska demokratiseras och öppenheten i beslutsfattandet öka. Den felkonstruerade monetära unionen, med sin ensidiga inriktning på inflationsbekämpning, påverkar också svensk ekonomi negativt. Tillsammans med andra progressiva krafter i EU verkar Vänsterpartiet för en grundläggande fördragsförändring så att fler jobb och låg arbetslöshet i stället prioriteras. EU ska också reformeras för att minska klyftorna mellan fattiga och rika i Europa.

Den inre marknaden ska inte vara överordnad hänsyn till miljö och sociala villkor. Vi vill att EU ska vara en ledande kraft i det globala klimatarbetet. EU ska också verka för att minska det gränslösa kapitalets makt, stänga skatteparadisen och tvinga de internationella företagen att betala skatt där de producerar. Kollektivavtalen ska värnas. EU ska också stifta lagar som tvingar gigbolagen att ta sitt fulla arbetsgivaransvar. Vi vill tillsammans med andra europeiska vänsterkrafter bygga om EU i grunden till ett välfärdssamhälle på europeisk nivå.

Vänsterpartiet verkar tillsammans med andra globala vänsterkrafter för ett demokratiserat FN med en bättre parlamentariskt förankrad generalförsamling och ett säkerhetsråd som speglar nutidens geopolitiska läge i stället för den från 1945. Vi vill att den internationella domstolen i Haag ska omfatta alla nationer och kunna inte bara döma dem som begår krigsbrott utan också dem som systematiskt bryter mot mänskliga rättigheter.

Den internationella valutafonden och Världsbanken ska demokratiseras, så att deras styrelser mer baseras på befolkning än på rikedom. De båda ska aktivt delta i arbetet mot skatteflykt och för valutabalans. Världshandelsorganisationen ska verka för en rättvis handel och för att stoppa handeln med ekologiskt och socialt skadliga varor. FN-organet ILO ska säkra rimliga arbetsvillkor och fackliga rättigheter. Världshälsoorganisationen ska få mer makt i arbetet för att bekämpa pandemier, och samtidigt göras mindre beroende av de stora läkemedelsbolagen. FN-organet Unesco ska befrämja världskulturen.

I takt med att diktaturerna demokratiseras blir det möjligt att bygga gränsöverskridande demokrati. På lång sikt är målet ett direktvalt världsparlament.

Föreslår kongressen besluta

att anta nedanstående förslag till partiprogram

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Stig Henriksson, Vantör, Anna Bång, Järfälla, Stina Norgren, Järfälla, Pia Hedberg, Järfälla, Thomas Stenholm, Järfälla, Johan M Sanne, Årsta

B 946 Enskild

Frihetlig socialism

Nedanstående alternativ till programkommissionens förslag bör antas som Vänsterpartiets program. Vi finner detta förslag rakare, tydligare, mindre ordrikt och med tydligare fokus på partiets viktigaste frågor.

Frihetlig socialism

Vänsterpartiet verkar för frihetlig socialism. Den byggs gradvis genom att de arbetande äger allt mer i företagen, har allt större makt över verksamheten och skaffar sig större kunskaper om företagets tekniska och ekonomiska ledning. Den byggs också genom att allt fler samhällssektorer undandras vinstmaximeringens principer till förmån för samhällsnytta. Kooperativa och andra företagsformer som bygger på självförvaltning ska befrämjas av lagstiftningen. De som arbetar i ett företag ska ha förköpsrätt vid försäljning. Medarbetarna ska få uppleva glädjen över att tillsammans med arbetskamraterna skapa de varor och tjänster som människor behöver.

Vänsterpartiet är anhängare av ett omfattande statligt, regionalt och kommunalt ägande. Det gäller inte minst inom bank och finans, skola, vård, omsorg, bostad, elnät, järnvägar och annan infrastruktur. De offentligt ägda företagen ska ha politiskt beslutade ägardirektiv så att de utvecklas på ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt. Även inom offentligt ägda företag och verksamheter ska de som arbetar känna att de har makt över sitt eget arbete. Tillitsbaserad styrning ska ersätta de styrformer som okritiskt hämtats från de kapitalistiskt ägda företagen och som lett till byråkratisering, tillväxt av kontrollapparater, förstörd arbetsglädje och sämre arbetsresultat.

Storbankernas oligopol bör utsättas för ökad konkurrens från statligt ägda banker, kreditgarantiföreningar och fristående sparbanks.

Vi vill ha en stark lagfäst arbetsrätt som värnar inte bara dem som arbetar i yrken med starka fackföreningar utan också dem som i dag arbetar i de gigföretag där ägarna vägrar ta sitt fulla arbetsgivaransvar. En effektiv och lokalt förankrad statlig myndighet bör finnas för att säkra en god arbetsmiljö.

Finans- och penningpolitik ska bedrivas med hög sysselsättning och låg arbetslöshet som övergripande mål. Den ekonomiska politiken ska också säkra en låg inflation och starka offentliga finanser.

Feminism och jämlikhet

Vänsterpartiet är ett feministiskt parti. Kvinnor och män ska ha lika mycket makt och lika mycket lön för likvärdigt arbete. De ska dela på ansvaret i både förvärvs- och hemarbete. Vänsterpartiet vill samarbeta med kvinnorörelser och rörelser för sexuellt likaberättigande. Vi är för kortare daglig arbetstid eftersom det befrämjar jämställdhet, personlig utveckling och samhällsengagemang.

Traditioner, kulturmönster eller religioner får inte begränsa den enskildes rätt att själv välja partners, familjetyp och livsstil.

Skillnaden mellan stad och land samt mellan de större städernas förorter och centrala delar måste minska vad gäller samhällsservice. Segregationen måste bekämpas genom en social bostadspolitik, Skattesystemet ska vara progressivt både sett till inkomster och förmögenheter.

Miljö och klimat

Vänsterpartiet är ett grönt parti. Vi bygger vår politik på forskningen och vi samarbetar med miljö- och klimatrörelsen. Klimatomställningen är vår tids ödesfråga. Utsläppen av växthusgaser måste på kortast möjliga tid ner till noll. Det ska på vägen dit bli dyrare att släppa ut växthusgaser. Det ska också bli dyrare att producera miljöskadliga varor, och i vissa fall bör de helt förbjudas. Vi verkar för att förnybara energikällor ska ersätta fossila bränslen. Det ska bli billigare att producera fossilfri energi och miljövänliga produkter. Kärnkraften ska avvecklas.

De rika länder som historiskt stått för det mesta av utsläpp av växthusgaser måste betala merparten av det som krävs för att skydda de fattiga länder som drabbats mest av temperaturökningen och miljöförstörelsen.

Vi måste alla ändra vår livsstil och bli mer klimatsmarta och miljömedvetna.

Partiprogram Motioner B

Den biologiska mångfalden måste säkras. Det kräver ett långsiktigt perspektiv på alla politiska nivåer. Naturen ska vårdas och det naturliga kretsloppet värnas. Tillgången på sötvatten måste säkras. Fiskebestånden måste vara ekologiskt hållbara.

Vi vill säkra tillgången på naturskog. Att bevara och vårda skogen är viktigt för både klimatet och för att säkra biologisk mångfald. En miljövänlig skogspolitik går att förena med produktiv användning av skogsråvarorna. Försurningen av haven, spridningen av skadliga kemiska ämnen och ökenspridningen måste upphöra. Sverige ska gå i spetsen i arbetet för att säkra mänsklighetens överlevnad.

Utbildning, vård och omsorg

En bred och väl fungerande grundutbildning är samhällsbyggets fundament. Gymnasieskolan ska vara både yrkesförberedande och allmänbildande. Utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska vara fri att formas av lärare och studenter.

Verksamhet som i huvudsak finansieras av skatter ska i första hand drivas i offentlig regi. Även kooperativt och ideellt ägande inom skola, vård och omsorg ska vara möjligt. Aktiebolag och privata ägare drivna av vinstintresse ska inte få förekomma.

Vi slår vakt om det regionala och kommunala självstyret. Antalet regioner ska bli färre, och regionaliserade statliga myndigheter ska ha samma geografiska indelning som regionerna.

Vi vill ha generösa socialförsäkringar. Arbetslösa, sjuka, barnlediga och de som lämnat arbetslivet ska kunna känna sig trygga med att inkomsterna räcker för ett värdigt liv.

Brottslighet ska bekämpas genom en lokalt förankrad polis, som samarbetar med socialtjänst och skola i närområdet. Rättsväsendet ska vara politiskt oberoende. Kriminaliteten ska bekämpas genom i första hand socialt förebyggande åtgärder som börjar redan i förskolan och stärks i grundskolan. Kriminalvården ska vara humanistiskt inriktad och sträva efter återanpassning av de dömda.

Demokrati, makt och frihet

Vi vill ha ett starkt civilförsvaret, med en allmän och lika värnplikt för kvinnor och män. Sverige ska arbeta aktivt för nedrustning. Sverige ska ansluta sig till traktaten om avskaffande av kärnvapen.

Vi slår vakt om den parlamentariska demokratin med dess yttrandefrihet och föreningsfrihet. Kulturen är en viktig del av yttrandefriheten. Vi behöver ett mångfaldigt kulturliv, som berör, lyfter, ifrågasätter och flyttar gränser.

Vi vill att alla förtroendevalda på alla nivåer ska ha arvoden och förmåner som gör att de lever ett materiellt liv som inte är på en väsentligt högre nivå än genomsnittet av väljarna.

Vi vill avskaffa monarkin till förmån för republik.

Alla sorters diktaturer är oacceptabla. Tillsammans med andra demokratiska krafter verkar vi för att avskaffa dem. Inget land har rätt att agera som regional eller global supermakt. Vi verkar för upplösning av Nato och alla andra militärallianser. Sveriges försvar ska skydda oss från angrepp och utanför landets gränser enbart delta i militära insatser beslutade av FN.

Vänsterpartiet är ett antirasistiskt parti som bejaktar ett öppet samhälle med kulturell mångfald. Vi vill ha en generös asylpolitik, men en reglerad arbetskraftsinvandring för att förhindra lönedumpning och andra sätt att utnyttja rättslösa.

Vi är ett internationalistiskt parti. Vi bekämpar all slags nationalism. Vi är en del av en gränslös rödgrön och feministisk rörelse.

Vänsterpartiet arbetar tillsammans med andra vänsterkrafter i Europa för att EU ska demokratiseras och öppenheten i beslutsfattandet öka. Den felkonstruerade monetära unionen, med sin ensidiga inriktning på

Partiprogram Motioner B

inflationbekämpning, påverkar också svensk ekonomi negativt. Tillsammans med andra progressiva krafter i EU verkar Vänsterpartiet för en grundläggande fördragsförändring så att fler jobb och låg arbetslöshet i stället prioriteras. EU ska också reformeras för att minska klyftorna mellan fattiga och rika i Europa.

Den inre marknaden ska inte vara överordnad hänsyn till miljö och sociala villkor. Vi vill att EU ska vara en ledande kraft i det globala klimatarbetet. EU ska också verka för att minska det gränslösa kapitalets makt, stänga skatteparadisen och tvinga de internationella företagen att betala skatt där de producerar. Kollektivavtalen ska värnas. EU ska också stifta lagar som tvingar gigbolagen att ta sitt fulla arbetsgivaransvar. Vi vill tillsammans med andra europeiska vänsterkrafter bygga om EU i grunden till ett välfärdssamhälle på europeisk nivå.

Vänsterpartiet verkar tillsammans med andra globala vänsterkrafter för ett demokratiserat FN med en bättre parlamentariskt förankrad generalförsamling och ett säkerhetsråd som speglar nutidens geopolitiska läge i stället för den från 1945. Vi vill att den internationella domstolen i Haag ska omfatta alla nationer och kunna inte bara döma dem som begår krigsbrott utan också dem som systematiskt bryter mot mänskliga rättigheter.

Den internationella valutafonden och Världsbanken ska demokratiseras, så att deras styrelser mer baseras på befolkning än på rikedom. De båda ska aktivt delta i arbetet mot skatteflykt och för valutabalans. Världshandelsorganisationen ska verka för en rättvis handel och för att stoppa handeln med ekologiskt och socialt skadliga varor. FN-organet ILO ska säkra rimliga arbetsvillkor och fackliga rättigheter. Världshälsoorganisationen ska få mer makt i arbetet för att bekämpa pandemier, och samtidigt göras mindre beroende av de stora läkemedelsbolagen. FN-organet Unesco ska befrämja världskulturen.

I takt med att diktaturena demokratiseras blir det möjligt att bygga gränsöverskridande demokrati. På lång sikt är målet ett direktvalt världsparlament.

Föreslår kongressen besluta

att vårt alternativ till programkommissionens förslag antas som Vänsterpartiets partiprogram

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Christer Håkansson Lars-Göran Hildor Ingemar Savonen Jan Pargell, Örebro

B 947 Enskild

Förslaget till nytt partiprogram

Ett partiprogram måste vara både ideologiskt tydligt och stilistiskt genomtänkt. Det nuvarande förslaget är varken det ena eller det andra. I följebrevet redovisas många tankar om mål och strategier - till exempel att "varje resonemang ska vara begripligt utan större förkunskaper" och "läsbart även för den som är ny i politiken". Programförslaget lever tyvärr inte upp till detta.

Det som sägs i programförslaget bör kunna uttryckas begripligt på betydligt mindre utrymme. För långa meningar, för många bisatser, syftningsfel, onödiga förstärkningsord och obegripligheter gör att vi ofta måste stanna upp och fråga oss vad vi läst och vad det betyder. Förstärkningsord måste användas selektivt annars kan de få motsatt effekt än den avsedda - de försvagar.

Programkommissionen har haft ambitionen att vara resonerande. Genom förda resonemang kan programmet förklara var partiet står och varför. Dock gäller att texten måste vara konkret. I annat fall blir den pratig och därmed tungläst. Programförslagets text balanserar på gränsen mellan pratighet och resonerande.

"Förhandlingsstyrka" är viktig, men behöver ordet verkligen förekomma 20 gånger i förslaget? "Socialism" förekommer en gång. På rad 901.

Partiprogram Motioner B

I arbetarrörelsen har det ända från början funnits en fäbless för centralisering och en nästan romantisk övertro på staten. Staten är ett viktigt verktyg för förändring, men risken för att staten och de statliga myndigheterna av människor upplevs och fungerar som en ostoppar ångväkt finns hela tiden. På det måste vi vara uppmärksamma.

Det borde ha getts utrymme till en övergripande diskussion bland medlemmarna. En grundläggande fråga är vad vi ska ha programmet till? Vi skulle vilja formulera syftet som att den som vill rösta på Vänsterpartiet lätt ska kunna ta reda på vad partiet står för och därmed veta vad den röstar på.

Programförslaget skickas nu ut med nummerade rader. Vi har förstått att vi medlemmar bjuds in till att göra lite småändringar här och där - byta ett ord på den ena raden och ett på den andra. Det funkar inte.

Så här tycker vi att vi ska gå vidare: Besluta på kongressen om ett kortfattat och tydligt program på ett fåtal sidor - utgå gärna från förslaget från Johan Lönnroth och Stig Henriksson. Det är kortfattat och konkret och kan läsas av alla, som kan tänka sig att rösta på vårt parti. Ibland är det alltför kortfattat. Vissa avsnitt skulle säkerligen tjäna på att utvecklas, till exempel det som handlar om klimatet. Det skulle inte göra något om förslaget blev några sidor längre.

Kompletera detta program med en bilaga, som också är en del av programmet, med en beskrivning av hur vi tänkt och hur vi kommit fram till våra ställningstaganden. Den, som vill veta mer, kan här fördjupa sig i olika frågor. För bilagan finns mycket att hämta i det förslag som programkommissionen tagit fram. I bilagan skulle vi också kunna beskriva den grund som vi står på och varför vi finns - hur klassamhället såg ut då arbetarrörelsen föddes, hur den tidiga industrialismen utnyttjade arbetarna och det stora behovet av en förändring. Marx öppnade en glipa av hopp för de förtryckta.

Föreslår kongressen besluta

att utifrån det förslag som tagits fram av Johan Lönnroth och Stig Henriksson utarbeta ett kortfattat och konkret program och till detta program knyta en bilaga för fördjupning inom de sakfrågor som behandlas i programmet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Christina Hamnö och Rune Karlsson, Norrtälje

B 948 Enskild

Alternativt förslag till partiprogram

Till att börja med vill vi tacka programkommissionen för deras arbete. Att skriva ett förslag till helt nytt partiprogram för ett parti vars medlemmar har så mycket synpunkter är en tuff utmaning.

Vi anser dock att förslaget är för långt och för vagt. Ambitionen att ha ett enkelt språk är välkommen, men det finns en risk att det blir på bekostnad av tydligheten. Vad vi menar ska vara glasklart. Längden på förslaget till nytt partiprogram tycker vi också riskerar att hamna i motsättning till den uttryckta viljan att nå ut brett.

Vi för därför fram ett kortfattat alternativt förslag till nytt partiprogram som är lätt att ta sig genom och ta till sig. Förslaget består av fyra delar: "Inledning", "Det samhälle vi vill bygga", "Hur kan vi bygga ett nytt samhälle?" och "Vår roll". Vi har försökt att på ett kortfattat men tydligt sätt sammanfatta vår samhällssyn, våra målsättningar och hur vi vill uppnå dem. Oavsett hur omröstningarna utfaller på årets kongress hoppas vi att detta förslag ska kunna bidra till en bra och konstruktiv diskussion om partiprogrammets roll.

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionens förslag till nytt partiprogram avslås till förmån för bifall på nedanstående alternativa förslag till partiprogram:

Vänsterpartiets partiprogram

Inledning

Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund. Vi skiljer oss från andra partier genom att vi vill omvandla det kapitalistiska samhället till ett socialistiskt samhälle. Vårt mål är människans frigörelse från varje form av förtryck.

I dagens kapitalistiska samhälle samlas rikedomarna i ett fåtals händer. Genom kontroll över de resurser vi behöver för att leva ett gott liv och skapa en bättre framtid får de en oerhörd makt över samhället. Denna makt vill vi bryta.

Kapitalismen driver fram en jakt på ständig expansion. Jakten på ökad avkastning på investeringarna leder till kamp om kontrollen över marknader. Krig framdrivna av denna febrila jakt plågar mänskligheten. Rikedomarna koncentreras i allt färre händer. Fattigare länder låses fast i fattigdom genom rika länders utnyttjande av sin makt. Ekonomiska kriser återkommer med jämna mellanrum och leder till skadliga effekter för vanliga människor.

Kapitalismens sätt att fungera leder till rovdrift på naturen. Dess kortsiktighet gör den oförmögen att lösa den stora klimatkris vi står inför. Denna kortsiktighet måste ersättas av ett långsiktigt perspektiv och gemensamma beslut om våra stora utmaningar.

Många människor har idag känslan av att världen skenar åt fel håll. De avgörande frågorna mänskligheten står inför idag handlar om makten över samhället. Redan idag engagerar sig människor mot orättvisor och för en bättre framtid. Genom att kämpa tillsammans får människor hopp om att saker kan fungera på ett annat sätt. I den gemenskapen finns fröet till ett annat samhälle.

Samhällsförändring börjar ofta i det lilla. Det kan handla om en konkret förbättring på jobbet eller försvar av välfärden mot hotande nedskärningar. Historiskt sett har arbetarrörelsen uppnått många framsteg inom ramen för det nuvarande samhället. En hel del av dessa framsteg har de senaste årtiondena börjat rullas tillbaka, men tidigare generationers kamp har inte varit förgäves. Vi slår vakt om varje framsteg som har gjorts, och värdesätter varje konkret steg framåt. Den internationella arbetarrörelsen byggdes en gång i tiden upp för att fungera som ett uttryck för människors strävan efter grundläggande samhällsförändring. Vänsterpartiet verkar för att arbetarrörelsen återigen ska uppfylla den rollen.

Samtidigt som kapitalismen leder till många problem skapar den förutsättningar för ett nytt samhällssystem. Globaliseringen, sammanlänkningen genom internet och potentialen i automatisering och artificiell intelligens innebär enorma möjligheter. Det sätt vi producerar saker på idag ställer krav på vår förmåga till internationell samordning som hade varit omöjliga att uppfylla för några decennier sedan. De allra största företagen som dominerar världshandeln måste ha en avancerad planering för att kunna fungera. Flöden av råvaror, komponenter, varor och liknande styrs mer eller mindre automatiskt genom digitala system. Inom detta samhällssystem utnyttjas dock inte dessa förutsättningar för att lösa mänsklighetens stora utmaningar, utan för kortsiktig vinning för en liten elit. Det är ett stort slöseri.

Kapitalismen bygger på en uppdelning mellan en liten minoritet som lever på avkastning av sitt ägande och en stor majoritet av oss som måste arbeta för att leva. Detta är den mest grundläggande skiljelinjen i dagens

samhälle. För att kunna genomföra en socialistisk samhällsförändring måste vi som inte äger, men gör jobbet, ta makten i våra händer.

Vi har bättre förutsättningar än någonsin att utnyttja världens resurser på ett sätt som möjliggör ett gott liv för alla och säkrar vår fortlevnad. Rikedomarna är enorma och vi har aldrig haft större förmåga till komplex internationell planering. Det finns en enorm outnyttjad potential om vi förmår ta kontroll över vårt öde.

Det samhälle vi vill bygga

Vad vill vi då skapa för samhälle? Vi vill ha ett samhälle där alla kan äta sig mätta och slipper oroa sig för morgondagen. Ett samhälle utan krig där alla världens länder och folk samexisterar i jämlikhet. Ett samhälle där människor har rätt att älska den de vill och vara sig själva utan fruktan. Ett samhälle där män och kvinnor har samma rättigheter och möjligheter. Ett samhälle där vi tar gemensamt ansvar för mänsklighetens stora utmaningar. Ett samhälle där demokratin sätter sin prägel på hela samhället.

En beboelig värld för kommande generationer

Den klimatkris vi står inför utgör mänsklighetens mest grundläggande utmaning. Om vi inte löser den är inga andra samhällsförändringar möjliga. Det kräver en storskalig omställning av hela vårt sätt att leva, från produktion till distribution och konsumtion. Det förutsätter att samhället tar ett samlat grepp om omställningen.

Produktionen kommer behöva ställas om. Bostäder kommer behöva byggas om. Sättet vi transporterar saker på förändras i grunden. Likaså kommer våra konsumtionsmönster behöva ställas om till mindre slit-och-släng, mer närproducerat och klimatvänligt.

Denna omställning måste vara rättvis. Det gäller inte minst i ett internationellt perspektiv. Samhället behöver ta huvudansvaret för klimatomställningen. Det ska vara lätt att leva klimatvänligt. Ingen får lämnas i sticket. Detta är en nödvändighet för klimatomställningens folkliga förankring.

En rättvis värld utan krig och fattigdom

Vi lever i en värld med enorm ojämlikhet. Några lever i enormt överflöd medan andra får hanka sig fram på några kronor om dagen. Några är lyckliga nog att leva i fred, medan andra får se sina hemtrakter jämnas med marken. Rika länder slår vakt om sina privilegier för att hålla fattiga länder nere. Den världsordningen vill vi avskaffa.

Internationell samordning av kampen för en bättre värld är avgörande. Mot kapitalismens globalisering byggd på exploatering och våld ställer vi sammanhållning mellan arbetare i alla länder. Gemensam kamp för gemensamma intressen över landsgränserna är det mest avgörande motmedlet mot krig.

Vänsterpartiet verkar för en solidarisk handelspolitik som gör det lättare för fattiga länder att utplåna fattigdomen och öka sin självständighet. Vi är emot svenskt NATO-medlemskap och vill istället bygga en internationell rörelse för fred och nedrustning. Vi ser alliansfriheten som en nyckel för att Sverige återigen ska kunna bli en konsekvent röst för rättvisa i världen. En sådan röst behövs mer än någonsin.

Vi är starkt kritiska till EU:s demokratiska underskott och strävan att grundlagsfästa nyliberal politik på unionsnivå. Vi slår vakt om svenska kollektivavtal och kräver krafttag mot lönedumpning. Vi står upp mot försök från EU:s sida att tvinga fram nedskärningar och privatiseringar. Om så krävs är vi beredda att utmana

de EU-regelverk som står i vägen för att bygga en bättre framtid. Samtidigt verkar vi inom EU tillsammans med våra kamrater i andra länder för positiva förändringar.

En värld utan kvinnoförtryck

Vänsterpartiet kämpar för en värld fri från kvinnoförtryck. Förtrycket tar sig olika uttryck i olika länder och skiljer sig åt beroende på klasstillhörighet, sexualitet och härkomst, men påverkar alla kvinnor.

Kvinnodominerade yrken nedvärderas idag. Kvinnor ägnar en större del av sin fritid åt att ta hand om sina barn, föräldrar eller sin partner än män. Detsamma gäller hemarbetet. Detta är en form av obetalt arbete som dessutom bidrar starkt till att kvinnor har lägre inkomster än män.

Mäns våld mot kvinnor innebär ett hot mot kvinnors liv och hälsa. Det begränsar kvinnors liv. Det behövs akuta insatser mot detta våld, men vi måste också komma till bukt med den samhällsordning som göder det.

För att åstadkomma kvinnofrigörelse måste nedvärderingen av kvinnodominerade yrken upphöra. Män måste ta ett större ansvar för sina nära och kära. Det behövs en stor förändring av mansrollen. Vi ska kunna lita på att välfärden finns där för oss och våra nära och kära när vi behöver den. Det skulle innebära en stor avlastning, inte minst för kvinnor, som får bära den största delen av bördorna för problemen i välfärden. En väl fungerande välfärd är därför av stor betydelse för kvinnors frigörelse.

En värld utan rasism och splittring

I dagens värld är rasism inte bara en fråga om att enskilda människor behandlar andra människor orättvist eller dömer folk på förhand. Människor som är utsatta för rasism arbetar ofta hårdare under sämre arbetsvillkor, är mer trångbodda och har sämre hälsa än andra.

Rasismen används för att lägga skulden för samhällsproblemen på några av de som är värst drabbade av dem. Den används också för att rättfärdiga globala orättvisor orsakade av det samhällssystem vi lever under.

Rasismen är dock inte bara ett problem för dem som utsätts för den. En splittrad arbetarklass är en svag arbetarklass. Om vi ska kunna lösa alla de samhällsproblem vi står inför måste vi gå samman.

Hur kan vi bygga ett nytt samhälle?

Vi menar att en varaktig lösning på mänsklighetens problem förutsätter att naturresurserna, infrastrukturen, bankerna och de allra största företagen ägs gemensamt. För att åstadkomma verklig förändring behöver de gemensamt ägda företagen fungera på ett mycket mer demokratiskt sätt än idag. De anställdas kunskap behöver tas tillvara genom kraftigt utökat inflytande över hur verksamheten bedrivs.

Detsamma gäller inom välfärden. Dagens underfinansiering, marknadisering och vinstdrift behöver ersättas av en välfinansierad välfärd där behoven styr. Den gemensamma sektorn behöver gå före med goda arbetsvillkor och tilltro till de som jobbar i verksamheterna. Det är en förutsättning för att göra välfärden attraktiv att arbeta inom. Personalen behöver spela en drivande roll i omställningen till en välfärd i världsklass. Även brukare, patienter, elever och anhöriga bör ges möjlighet till påverkan.

Vi vill även främja företag som ägs och drivs av de som arbetar i företagen. Arbetarstyrda företag och kooperativ behöver spela en viktig roll i en socialistisk samhällsförändring. Vi ser också positivt på

Partiprogram Motioner B

framväxten av en kollaborativ kultur på internet, där människor t.ex. kan hjälpas åt att utveckla mjukvara genom öppen källkod. Sådan mjukvara bör främjas, inte minst för att bryta beroendet av techjättarna.

Vi strävar efter att alla aspekter av samhällslivet ska präglas av en djupgående demokratisering. Men det går inte att bara tänka ut ett perfekt samhälle och sedan förverkliga det över en natt. Ett nytt samhälle måste byggas av människor av kött och blod. Ingen annan kommer göra det åt oss.

Det kommer att krävas tid och energi för att skapa ett bättre samhälle. Det finns dock saker som kan underlätta för människor att orka engagera sig i samhället. Genom att införa sex timmars arbetsdag och göra arbetslivet mänskligare skulle vi få mer ork över efter arbetsdagen. Om vi kunde lita på att välfärden fungerar som den ska för våra barn eller gamla föräldrar skulle det bli lättare att engagera sig även i andra än våra närmaste. Alla ska ha rätt till ett värdigt liv efter pensionen. Därför vill vi införa ett helt nytt pensionssystem där de lägre pensionerna höjs och pensionsåldern sänks. Att leva i ett samhälle där vi arbetar tillsammans för det gemensamma bästa och kan se fram emot en ljus framtid skulle frigöra mycket energi. Ytterst behöver vi ställa oss frågan vad för slags samhälle vi vill leva i och vad för värld vi vill lämna efter oss till kommande generationer. Och vad vi är beredda att göra för att uppnå det.

Vår roll

Vilken roll vill då vi som parti spela? Vi vill vara ett verktyg för viljan till samhällsförändring. Vi vill samla alla dem som vill återuppväcka tron på att en annan värld är möjlig. För att åstadkomma förändring räcker det inte med tillfälliga protester mot enskilda förslag till församlingar. Det behövs långsiktig organisering och kamp för ett helt annat samhälle.

Viljan till samhällsförändring är utbredd i samhället idag. Den kan ta sig många uttryck. Arbetskamrater som sätter ner foten mot omänsklig arbetsbelastning. Kvinnor som går samman för att ge skydd och trygghet åt kvinnor som utsätts för våld. Butiksanställda som anmäler sig till en facklig kurs för att få verktyg för att slå vakt om sina rättigheter. Elever som står upp mot rasism på sin skola eller strejkar för klimatet. Alla vi som trotsar vindarna och fortsätter kämpa för förändring. Du som läser det här och kanske funderar på att gå med i vårt parti.

Det finns ett utbrett missnöje i samhället och många som skulle vilja att saker såg annorlunda ut. Det som saknas är ett samlande fokus. Vi hoppas att detta program ska kunna bidra till det.

Vill du komma med i kampen för ett nytt samhälle? Gå med i Vänsterpartiet!

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Erik Andersson Palm, Vantör, Ingrid Johansson, Vantör, Cicci Herrström, Vantör, Johanna Andersson Palm, Vantör, Joakim Buendia Ek, Vantör, Robin Lindqwister Viker, Vantör, Yvonne Forsberg, Vantör, Sandra Svensson, Vantör, Iro Kalegoropoulou, Vantör

B 949 Enskild

Vi är socialister – Vänsterpartiets interimistiska partiprogram i 12 punkter

Programkommissionens förslag till partiprogram håller inte måttet. Förslaget innebär ett stort steg åt höger och ett skarpt brott med Vänsterpartiets ideologi. För att värna Vänsterpartiets socialistiska och antikapitalistiska ryggrad föreslår vi att följande grundsatser ska tjäna som Vänsterpartiets interimistiska partiprogram fram till nästa kongress då den nyvalda programkommissionen har återkommit med ett nytt förslag.

Föreslår kongressen besluta

att dessa grundsatser antas som Vänsterpartiets interimistiska program fram tills nästa kongress då ett nytt program antas:

12 grundsatser för Vänsterpartiet

1) Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund

Vänsterpartiet arbetar för kapitalismens avskaffande och skapandet av ett demokratiskt socialistiskt samhälle utan härskande borgarklass och förtryckt arbetarklass, befriat från kvinnoförtryck och rasism, där människan respekterar jordens begränsade resurser och för en ekologiskt långsiktigt hållbar tillvaro.

2) Klasskamp för socialism

Vänsterpartiet är en del av den socialistiska arbetarrörelsen. Med grund i marxistiska samhällsanalyser ser vi produktivkrafternas utveckling och klasskampen som de historiska drivkrafterna bakom samhällsomvandlingar. Vi sätter målet att på de arbetande massornas grund bygga krafter starka nog att med demokratiska medel störta den nu härskande borgarklassen från den politiska makt dess ägande ger den.

Det är enbart genom folkets egen kamp som det socialistiska samhället med gemensamt ägande av produktionsmedlen och demokratisk kontroll av ekonomin kan byggas. Bred organisering, arbetsplatskamp, strejker, demonstrationer, parlamentariskt genomförda reformer och civil olydnad är alla viktiga delar i vårt arbete för socialism.

3) Politiska reformer i riktning mot socialism^[1]

Vänsterpartiet kämpar för alla reformer som ökar arbetarnas makt, på jobbet och i samhället. Ett centralt krav är återtagande av hela välfärden i gemensam ägo. Vidare ser Vänsterpartiet reglering av finansspekulationen, förstärkning av bankerna samt statligt övertagande av ägandet av storföretag och naturresurser som steg mot socialismen.

Vi vill att kommuner och regioner äger och driver vård och omsorg och att skolan ska förstärkas. Arbetarstyren och kooperativ uppmuntras att ta över inom medelstora företag. Privat småföretagande är ett viktigt komplement inom flera sektorer. Vänsterpartiet vill demokratisera makten över ekonomin genom ökad planering möjliggjord av tekniska genombrott inom beräkningsmetoder och informationsflöden. Marknadslösningar kommer att fortsätta fungera inom vissa områden. Direkt demokrati på digital grund säkrar folkligt inflytande över samhällsekonomiskt beslutsfattande.

4) Kvinnokamp mot könsordningen

Vänsterpartiet kämpar under kvinnors ledning, men med solidariskt medverkande av män, mot könsordningens alla former av kvinnoförtryck. Vår övertygelse är att den feministiska kampen kan skapa ett jämställt samhälle i fråga om makt, resurser, löner och livschanser oavsett kön. Politiska reformer, kvinnoorganisering och maktförändringar, på såväl arbetsplatser, i organisationer, inom politiken och i privatlivet måste gå hand i hand för att avskaffa kvinnors underordning och mäns överordning. Att avskaffa ojämlika löner mellan kvinno- och mansdominerade yrken, införa sex timmars arbetsdag, bryta

snedfördelningen av det obetalda arbetet med hem och barn samt att stoppa alla former av mäns våld mot kvinnor är prioriterade frågor i vår feministiska kamp.

5) Ekologi, klimat och biologisk mångfald

Mänskligheten står mitt i en accelererande klimatkatastrof. Omedelbara åtgärder på alla områden måste vidtas för att drastiskt minska utsläppen av växthusgaser, återställa naturvärden och stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden i linje med vad vetenskapen visar krävs. Sverige och andra rika länder med stora utsläpp måste gå före ur ett globalt rättviseperspektiv.

Vänsterpartiet ser kapitalismen som grunden till klimatkrisen. Kapitalets vinstjakt, den exponensiella tillväxten, konsumtionshetsen, och brist på övergripande planering leder med nödvändighet till rovdrift på naturen. Klimatpolitiska åtgärder som bromsar utsläppen måste genomföras här och nu men kapitalismen som system måste också avskaffas för att mänsklighetens överlevnad på jorden ska säkras. Den systemkritiska klimatrörelsen är en nyckelallierad till arbetarrörelsen i kampen för socialism.

6) Antirasism mot splittring

Rasismen är idag, och har historiskt varit, en central del i hur vårt samhälle är strukturerat och hänger samman med den imperialistiska världsordningens koloniala arv. Människor som utsätts för rasism drabbas hårt, i vardagen, i arbetet, ekonomiskt, socialt och politiskt.

Islamofobi drivs öppet som en politisk ideologi och afrofobi genomsyrar hela samhället. Vänsterpartiet kämpar mot alla former av rasism och jobbar för att skapa ett samhälle där alla människor är jämlika. Utöver det lidande som utsatta människor tillfogas, bryter rasismen också ner arbetarklassens möjlighet till enighet och solidarisk kamp mot kapitalet. Därför är antirasismen oundgänglig i arbetarrörelsens kamp.

7) Fred och internationell solidaritet

Vänsterpartiet är en del av fredsrörelsen och har internationell solidaritet, gemensam kamp med förtryckta folk och med arbetar- och kvinnoorganisationer i andra länder som ett självklart fokus. Fredsrörelsens roll är central i vår tid när krig och militärt våld drabbar miljontals människor med död och förödelse.

När imperialistiska stormakter med USA i spetsen använder krig för att utöka sin makt och tillskansa sig kontroll över marknader och varor mobiliserar vi för fred i solidaritet över gränserna. När vapenindustrin, militären och politiska krigshetsare vill mångdubbla Sveriges militärutgifter, vapenköp och export av vapen förespråkar vi istället avspänning, nedrustning och stopp för vapenexport. I pågående krig och väpnade konflikter förespråkar vi vapenvila, förhandlingar och medling. För hållbar fred krävs rättvisa.

Vi kämpar mot Sveriges inträde i Nato, en imperialistisk kärnvapenallians som driver fram konflikter och krig. Vi vill att Sverige lämnar EU. Vår vision är istället ett fördjupad mellanstatlig samarbete mellan Sverige och våra nordiska grannländer liksom en respektfull och god relation med länder i hela världen.

8) HBTQI+ och rätten att vara sig själv

Vänsterpartiet verkar för ett samhälle där alla människor, oavsett sexuell läggning och könsidentitet, och oavsett hur de uttrycker denna läggning eller identitet, ska ha lika rättigheter och skyldigheter samt lika

Partiprogram Motioner B

möjligheter att leva sina liv efter sin egen vilja. Diskriminering och hat mot HBTQI+ personer är samhällsproblem som vi kämpar för att avskaffa. Alla har rätt att leva ett liv i frihet.

9) Funktionsrätt för rättvisa

Vi lever i ett samhälle som har en inbyggda hinder för personer med funktionalitet som avviker från normen. Genom att acceptera samhällets otillgänglighet accepterar vi strukturer som cementerar klassamhället. Reformerna för att göra samhället tillgängligt är inte en fråga om välgörenhet utan en fråga om rättvisa.

10) Välfärd och trygghet för alla

Sverige är ett rikt land där stora brister i välfärden samtidigt breder ut sig. Vänsterpartiet kräver omfördelning av resurser från de rika till vår gemensamma välfärd. En god välfärd för alla är den viktigaste trygghetsfrågan i Sverige. Därför prioriterar Vänsterpartiet en stor ökning av resurser till offentlig välfärd på bekostnad av den privatkonsumtion som drivs av kapitalismens konsumtionshets. Fokus ligger på utbildning, bostäder, vård och omsorg för att skapa ett samhälle där varje individ kan leva ett värdigt liv och fullt ut uppnå sin potential i gemenskap med andra. Vänsterpartiet står alltid på folkets sida mot nedskärningar inom välfärden.

11) Strategi för förändring

Den övergripande utmaningen i politisk samhällsförändring är att lyfta grupperns objektiva intressen av förändring till medvetna krafter i organiserad kamp. Vänsterpartiet betonar att ett rörelseperspektiv behövs för radikal politisk förändring. Vårt fokus är på arbetarrörelsen, den feministiska rörelsen, klimat- och miljörörelsen, freds- och solidaritetsrörelsen, samt den lokalt förankrade kampen för en god välfärd. Målet är att delta och stärka dessa rörelsernas kamp i en enande antikapitalistisk och feministisk riktning, samt att bli rörelsernas röst i parlamenten.

12) Demokratiskt parti med medlemsmakt

Vänsterpartiet är ett demokratiskt parti där medlemmarna har den avgörande makten. Vi förespråkar ett socialistiskt ledarskap som präglas av öppenhet, jämlikhet, internfeminism, förmåga till självkritik och strävan efter saklig utvärdering av argumentets styrkor. Vår organisation är uppbyggd för att uppmuntra medlemmarnas och partiföreningarnas egna initiativ och för att motverka hierarkier, karriärism, maktkoncentration och förstelning. Öppenhet och transparens präglar alla våra beslutsfattande organ.

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Claudia Velásquez, Helsingborg, Jonas Karlsson, Vantör, Monica de Santa Cruz, Kungsholmen, Niklas Vanhainen, Hammarby-Skarpnäck, Mikela Lundahl Hero, Majorna, André Ergin, Flen, Lisbeth Henriksson, Linköping, Katja Laine, Eslöv, Alfonso Allende, Malmö, Kerstin Sagström, Linköping, Åsa Levin, Haninge, Lina Al-Nahar, Malmö, Sofia Mir, Birka-Vasa, Patricia Escalante, Malmö

B 950 Vänsterpartiet Fyrbodal

Ge programkommissionen i uppdrag att senast till nästa ordinarie kongress arbeta fram ett nytt förslag till partiprogram

Motion 4 i samma serie

Se motion B 929

Som vi ej kan stå bakom det förslag som ligger inför kongressen ser vi ingen annan väg än att ge programkommissionen i uppdrag att tag fram ett nytt förslag till partiprogram.

Hur mycket vi än hade önskat att detta kunde ske snabbare, och ytterst gärna ser det resultatet, så ser vi det inte som praktiskt genomförbart att ålägga kommissionen att klara av uppgiften tidigare än fram till nästa ordinarie kongress.

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionen ges i uppdrag att senast till nästa ordinarie kongress arbeta fram ett nytt förslag till partiprogram

Radreferens: 1

B 951 Birka-Vasa

Varför ett nytt partiprogram

Partiprogrammet som antogs på 2016 års kongress är i huvudsak bra men behöver uppdateras utifrån den samhällsförändring som varit och de kongressbeslut som tagits efter 2016. Programmet kan med fördel förkortas och bli mer koncist.

Föreslår kongressen besluta

att förslaget till nytt partiprogram avslås och att det nuvarande programmet revideras utifrån ovan

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 952 Tomelilla

Det behövs ett annat partiprogramförslag

Programkommissionen har gjort ett ambitiöst försök att skriva en berättelse om hur reformer och kamp har format vårt samhälle, och hur vi ska gå vidare i framtiden. Att skriva en berättelse är inte fel, men resultatet är inte lyckat. Det blev inte ett program som ger förståelse för vad Vänsterpartiet egentligen står för. Det saknas tydlighet och klarhet och det går inte att urskilja vår politik.

Om vi inte på ett tydligt sätt kan formulera att vi är ett socialistiskt och feministiskt parti med en miljö- och klimatprofil ifrågasätter vi faktiskt vårt existensberättigande.

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionens förslag inte antas av kongressen

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 953 Simrishamn, m.fl.

Det behövs ett annat programförslag!

Programkommissionen har gjort ett ambitiöst försök, att skriva en berättelse om hur reformer och kamp har format vårt samhälle och hur vi ska gå vidare i framtiden.

Att skriva en berättelse är inte fel, men resultatet är inte lyckat. Det blir inte ett program som kan ge förståelse för vad Vänsterpartiet egentligen står för. Tydlighet och klarhet saknas, det går inte att urskilja vår politik. Om vi inte tydligt kan formulera att vi är ett socialistiskt parti, som är motståndare till kapitalismen, så ifrågasätter vi faktiskt vårt existensberättigande.

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionens förslag inte antas av kongressen

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Sten Axelsson Fisk, Ystad, Göran Brante, Ystad, Inka Persson, Ystad

B 954 Frölunda

Återremittera förslaget till nytt partiprogram

Vänsterpartiets partiprogram är överordnat övriga politiska strategidokument och ska kunna användas som utgångspunkt och stöd i det politiska arbetet. I programkommissionens följebrev till förslaget går att läsa att programmet behöver vara begripligt och att det ska vara tydligt vad vi vill. Vi anser inte att förslaget lever upp till det, utan väcker fler frågor än det besvarar. Det är gott om luddiga formuleringar och skrivningar om klokhet, rationalitet, långsiktighet och tålmod och svårare att hitta tydliga och konkreta svar om Vänsterpartiets ideologi och politiska svar

Föreslår kongressen besluta

att förslaget till nytt partiprogram återremitteras med uppdraget att förtydliga partiets socialistiska grund och politiska huvudfrågor

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 955 Falun

Varför behöver ett parti ett dokument som förklarar partiets ideologi?

För att svara på den frågan så måste man först definiera vad som är ideologi, och vad som är politik.

För att ta ett exempel. "Vi vill leva i en demokrati", det är vår politik. Vad vi definierar som demokrati och varför är vår ideologi.

Vår åsikt är att ett partiprogram skall beskriva och förklara de begrepp och förutsättningar som utgör partiets gemensamma grund för att skapa förslag till lösningar på nutida och kommande samhällsproblem. För att kunna skapa förtroende för vår politik så måste vi kunna svara på frågan "Varför....?".

Om man som Socialdemokraterna definierar sin ideologi som summan av sina politiska förslag hamnar man i ett besvärande cirkelresonemang. Orsaken till att "vi vill leva i en demokrati" är att "vi vill leva i en demokrati". Ett påstående som inte är ett verktyg för att ta ställning i olika samhällsproblem.

Vi hävdar att vänsterpartiets 30000 medlemmar inte står på en gemensam ideologisk grund,

Helt enkelt för att det inte har funnits någon sådan att ta ställning till. Förhoppningsvis så tycker de ändå att majoriteten av partiets politiska förslag är något de kan ställa sig bakom. Men ett sådant förhållande skapar inte ett deltagande i utveckling av partiets ståndpunkter.

Partiprogram Motioner B

Risken är stor att politiska förslag baseras på att röstmaximera istället för att vara en logisk utveckling av vad vi gemensamt förstår och kämpar för.

Som det är underförstått i inledningen, så anser vi att förslaget till Partiprogram inte uppfyller kraven för ett ideologidokument.

Och eftersom vi inser, att ett Partiprogram som svarar på, vad är pengar, vad är arbete, vad är ägande, varför är demokrati det bästa sättet att styra ett samhälle, och vad är demokrati, vad är socialism, varför kollektiva lösningar och mycket mer, inte skapas under några veckor innan motionstiden går ut.

Och eftersom vi förstår att en roman inte blir bättre av att man ändrar 3 rader i kapitel 4 och lägger till ett ord på sidan 22, så avstår vi från detaljkritik och ändringsförslag.

Föreslår kongressen besluta

att avslå förslaget till partiprogram i sin helhet och att den nyvalda programkommissionen får nästa 4 år på sig att komma med ett dokumentförslag som kan utgöra en gemensam grund för vår ideologi

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 956 Falun

Varför behöver ett parti ett dokument som förklarar partiets ideologi? del 2

Se B 955

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionen varje halvår publicerar sitt förslag och ger möjligheter till att lämna synpunkter, för att på så sätt få ett väl förankrat förslag att antas av kongressen

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 957 Falun

Avslå förslaget till nytt partiprogram

Vänsterpartiets partiprogram ska vara partiets viktigaste dokument. Det ska innehålla de värderingar, teoretiska utgångspunkter och principiella ställningstaganden som ligger till grund för Vänsterpartiets praktiska politik. Inget av detta är tydligt framskrivet i nuvarande förslag till partiprogram.

Programkommissionen menar att målet med ett nytt partiprogram är att ge socialismen ett självförtroende och förutsättningar att ta över initiativet från den nationalistiska högern.

Andra mål med dokumentet är att:

Det ska knyta ihop vår världsbild till en sammanhängande enhet samtidigt som det ska vara möjligt för en kongress att ta ställning till varje led i dokumentet.

Det ska vara tydligt vad vi vill, samtidigt som det ska vara så övergripande att skrivningar håller 10 år senare.

Vi anser att programförslaget är alltför allmänt och försiktigt hållet. Det ger inte det självförtroende som programkommissionen säger sig vilja ingjuta i oss. På intet sätt ser vi att det ger förutsättningar till att ta över initiativet från den nationalistiska högern.

Vi saknar tydliga skrivningar om att Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti som vilar på ekologisk grund. Klimatfrågan och den koppling till klass som är nödvändig för att kunna åstadkomma en rättvis klimatomställning saknas i stort sett helt och är då den finns med otydligt beskriven.

Programförslaget saknar den tydliga struktur som finns i det nuvarande partiprogrammet och ger ett pratigt och vagt intryck som inte uppfyller ambitionen att det ska vara lättläst och begripligt för nya medlemmar. Avsaknad av en tydlig struktur gör det inte möjligt för kongressen att ta ställning till varje led i programmet.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen avslår hela förslaget till nytt partiprogram

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 958 Trosa

Förslag till nya partiprogrammet avslås

Det är nödvändigt att partiprogrammet tydligt visar partiets ideologi och politik. Ett partiprogram är en ryggrad för partiet, det viktigaste dokumentet för partiets politik.

Brister i sak:

- Solidaritet och kollektivets roll
- Formuleringar kring klimat, miljö och ekologisk grund.
- Företagens och konsumentens roll och ansvar.
- Målet med fossilfritt jämfört med förnybart.
- Resonemang kring kärnkraftsfrågan
- AI och människosyn saknas

Svårläst och otydligt: Mycket kan göras så att partiprogrammet blir lättare att förstå. Partiprogrammet är en kommunikativ produkt där läsaren ska få kännedom om vad partiet står för i en rad områden. Vänsterpartiets medlemmar ska få ledning men också den seriösa medborgaren inför sitt val av parti. Journalister och lärare är andra målgrupper.

Föreslår kongressen besluta

att partiprogrammet avslås och den nya programkommissionen utarbetar ett nytt förslag och tills dess gäller nuvarande partiprogram

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 959 Vara Essunga Grästorp

Skriv ett bra partiprogram

Förslaget till partiprogram är otillräckligt:

- Det är flummigt, urvattnat och tandlöst.
- Var är socialismen?

- Var är visionerna?

Vi saknar konkreta mål, såsom förstatligande av skola, vård, omsorg, apotek, banker, kommunikationer.

Vilka är hindren för att uppnå visioner och mål? Hur ska de övervinnas?

Sist men inte minst: vi saknar tyngd på miljöfrågorna. Dessa är ödesfrågor.

Föreslår kongressen besluta

att förslaget till nytt partiprogram förkastas i sin helhet och att ärendet återremitteras och att ett nytt förslag godkänns av en representativ referensgrupp av medlemmar före nästa kongress

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 960 Uppsala, m.fl.

Gör om, gör rätt!

Ett partiprogram är i hög grad ett internt dokument där vi gemensamt definierar oss som parti och klargör vilka ideologiska grunder vi står på. Detta, tillsammans med en grundläggande systemkritik, vägleder oss till principiella ställningstaganden kring en rad frågor som rör makt, demokrati, kapitalism, mänskliga rättigheter, rasism, kvinnors rätt i samhället, internationella samarbeten, m fl. Dessa ideologiska grunder och principiella ställningstaganden måste också hålla över tid – även när ett partiprogram behöver revideras eller skrivas om.

I vårt nuvarande partiprogram finns en inledning som på en sida kort beskriver Vänsterpartiet som ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Därefter följer fyra sidor som mer ingående beskriver klassamhället och patriarkatet. Något motsvarande finns inte i programkommissionens förslag. I det absolut sista stycket finns en skrivning;

”Vi inspireras av de marxistiska och feministiska idétraditionerna när vi utvecklar vårt praktiska arbete och våra politiska förslag.” Det är sant men helt otillräckligt.

Förslaget liknar mer till form och innehåll en politisk valplattform och inte en grund att stå på för ett socialistiskt och feministiskt parti. Att genom ändringsförslag försöka lappa och laga ett i grunden dåligt förslag är inte möjligt. Förslaget i sin helhet bör avvisas av kongressen och en ny programkommissionen bör få i uppdrag att återkomma med ett helt nytt förslag. Ett program som kortfattat, ideologiskt och principiellt beskriver Vänsterpartiet som det socialistiska och feministiska parti vi är.

Föreslår kongressen besluta

att avslå förslaget till nytt partiprogram och uppdra till en ny programkommissionen att återkomma med ett programförslag som ideologiskt och principiellt lyfter fram Vänsterpartiet som det socialistiska och feministiska parti vi är

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Per Ström, Västerås, Jihad Menhem, Örebro, Elisabeth Rosengren, Tierp

B 961 Linköping, Majorna

Återremittera förslaget till nytt partiprogram

Vänsterpartiets partiprogram är överordnat övriga politiska strategidokument och ska kunna användas som utgångspunkt och stöd i det politiska arbetet. I programkommissionens följebrev till förslaget går att läsa att

Partiprogram Motioner B

programmet behöver vara begripligt och att det ska vara tydligt vad vi vill. Vi anser inte att förslaget lever upp till det, utan väcker fler frågor än det besvarar. Det är gott om luddiga formuleringar och skrivningar om klokhet, rationalitet, långsiktighet och tålmod och svårare att hitta tydliga och konkreta svar om Vänsterpartiets ideologi och politiska svar.

Vidare går i följebrevet att läsa "Vi tänker oss partiprogrammet som en ingång till en öppen och levande diskussion, där olika förklaringsmodeller får plats samtidigt.". Att främja en öppen och levande politisk diskussion i partiet är oerhört viktigt, men partiprogrammet bör just vara ett resultat av en sådan levande diskussion, en sammanfattning av vad majoriteten av medlemmarna tycker i principiellt viktiga frågor. Det är så programmet kan bli ett stöd i det politiska arbetet. Förslaget till nytt partiprogram undviker i stället flera sådana frågor och ger i stället "politiska ledningar på alla nivåer stort utrymme att agera i de situationer som uppstår" (ur följebrevet). Programförslaget skapar därmed för stora tolkningsutrymmen och ger varken medlemmar eller ledningar vägledning. Oundvikligen kommer frågan om vem som har tolkningsföreträde att uppstå. Det är bättre att valda ledningar vet vilken politik majoriteten av medlemmarna vill att de ska arbeta för.

Vi lever i en tid när kapitalismen är mer dominerande än någonsin, ekonomiskt, ideologiskt och politiskt. Högern är på offensiven och dess största seger är att de flesta inte ser att det finns något alternativ till det härskande kapitalistiska systemet och att allt som går på tvärs mot detta definieras som främmande och omöjligt. Till skillnad från högern tror vi att ett sådant alternativ är både nödvändigt och möjligt.

Vänsterpartiet strävar efter en radikal samhällsomvandling, mot ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle. Där makten kommer underifrån och där demokratin blir fullödlig. Där produktionens inriktning och investeringarna inte styrs av privat vinstmaximering utan av våra gemensamma behov. Där fossilsamhället fasas ut. Det systemet kallar vi socialism. Just i en tid som vår, när högervinden blåser hårt och bristen på alternativ är så stor, är det Vänsterpartiet uppgift att stå upp för ett rödgrönt socialistiskt alternativ. Detta ska vara den tydliga grunden i vårt partiprogram. Så är det inte i det liggande förslaget som istället duckar för denna avgörande fråga, ett steg bakåt jämfört med det nuvarande programmet. I all praktisk verksamhet är kompromisser oundvikliga men om vi i partiprogrammet utgår från kompromisser så har vi redan övergett våra mål.

Sammantaget kan vi inte se hur det förslag på nytt partiprogram som presenterats går att revidera med tillägg och ändringsförslag utan att det blir ett oanvändbart lapptäcke.

Föreslår kongressen besluta

att förslaget till nytt partiprogram återremitteras med uppdraget att förtydliga partiets socialistiska grund och politiska huvudfrågor

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 962 Eslöv, Hägersten, Malmö, Sundbyberg

Återremittera förslaget till partiprogram

Vi anser att förslaget till nytt partiprogram som har presenterats av programkommissionen är bristfälligt på ett antal punkter:

Det spelar ner partiets ideologiska grund, vilket gör det svårare för en läsare att förstå vad partiet står för och vad vi vill åstadkomma.

Kopplat till frågan ideologi anser vi att förslaget är reaktivt snarare än framåtblickande. Det är skrivet i en anda av att vilja tona ner ideologiska ställningstaganden till förmån för en retorik som ska ligga närmare väljarna. Om man tittar runt omkring sig så verkar det tvärtom som att ideologi är av största vikt och intresse, inte minst om man ser på våra motståndare på den alltmer extrema högernsidan. Att i detta läge tona ner vår ideologi i partiprogrammet riskerar att göra oss mindre relevanta som politisk kraft och röst.

Förslaget till partiprogram talar om vikten av organisering och mobilisering, men vi upplever att texten i sin nuvarande form riskerar att vara varken engagerande eller mobiliserande.

Detta har delvis att göra med förslagets struktur, vars upplägg och syfte är oklart. Inte minst inledningen bör vara starkare och mer definierande för partiet, och skapa en tydlig riktning för resten av dokumentet. Förra programkommissionens förslag till inledning och ideologiska utgångspunkter uppfyller tydligare det vi saknar.

Det finns i nuläget ett flertal specifika formuleringar i förslaget till partiprogram som vi anser inte representerar den socialistiska vision eller verklighetsbeskrivning som vi delar. Programmet präglas t.ex. av ett produktivistiskt anslag med ett stort fokus på arbete men lite utrymme för frihet.

Vi anser också att det finns en begränsad reflektion kring klimat – framför allt kopplat till klimaträttvisa och miljö i texten. Hotet som förlusten av biologisk mångfald innebär för samhället nämns knappt alls.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen röstar för att återremittera förslaget till nytt partiprogram för att utveckla och bearbeta förslaget. Ett omtag av programkommissionen bör fokusera på att presentera ett nytt förslag som har en distinkt och mer engagerande inledning; en bättre och mer pedagogisk struktur; en tydligare ideologisk framtoning – inklusive både en tydligare kritik av kapitalismen och en vision om ett samhälle bortom kapitalismen och hur Vänsterpartiets politik kan bidra till att ta oss ditåt; och som lyfter partiets grund i antirasism, antimilitarism, feminism och ekosocialism

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 963 Valdemarsvik

Återremittera förslaget partiprogram

Mänskligheten och vår planets nuvarande ekosystem är under extrem press, vi - människor har skapat oss själva en väg till ekologisk katastrof. I denna akuta situation ska vi som parti och rörelse kunna visa på en framkomlig väg, där samhällen och ekosystem kan överleva flera generationer framåt. Gör det föreslagna partiprogrammet detta, nej.

Det finns en självklar väg framåt, med gemensamma krafter, resurser och anpassningar via ett socialistiskt samhälle på ekologisk grund. Dagens kapitalistiska och individualiserade samhälle kommer aldrig kunna visa på eller finna kraften i att lösa situationen. Detta vet de flesta i Sverige, men ingen har ännu satt orden på den alternativa lösningen. Det måste vårt partiprogram kunna göra, vilket det inte gör med det föreslagna partiprogrammet.

Vi som parti och rörelse behöver ett program som tydligt pekar framåt och på allvar utmanar det rådande samhället. Ett program som sätter ramarna för styrelsen och föreningarnas arbete - arbetet i att bygga nationell, regional och kommunal politik som hänger ihop och är förståelig för allmänheten. Att ha ett program som stöd för detta, ger oss resursen till att forma politiken för den unga generationen och ge förutsättningar till att möta de medelålders generationer, som sitter fast i den konsumtionsbyggda livsföringen. Det föreslagna partiprogrammet ger inte dessa förutsättningar.

Att som parti och rörelse kunna ställa sig bredvid det rådande politiska landskapet, är ett måste för oss om vi ska kunna motverka kapitalismen och den nu växande fascismen. Den nu rådande kortsiktiga populism, utan långsiktiga lösningar samt avsaknaden av samhällig vision, är det som ugröper den politiska trovärdigheten. Vårt kommande partiprogram måste ge medborgarna svar på de långsiktiga frågorna och visa på demokratis självklarhet.

Samhället kommer inom vissa teknikområden kunna finna smarta lösningar för att lindra klimatförändringarna, men de kommer inte vara funktionella i det stora, om inte samhället ställs om till

Partiprogram Motioner B

ekosystemens fördel. Genialiska tekniska lösningar kan bli pinsamma tillfälligheter i mänsklighetens historia, om den fördummande kapitalismen får råda vidare. Allmän folkbildning är ett område som bör lyftas än mer samt till vilket syfte. Historiskt har arbetarrörelsen bildat sig själva av egen kraft för att få mer makt över samhället och kapitalet. Nu måste människor folkbildas i omställningens tecken, utan kunskaper kommer viljan i att förändra sina livsvanor vara låga och förändringar kommer istället motarbetas med kapitalets stöd. Folkbildningens tyngd och dess syfte måste tydliggöras i kommande partiprogram, i det föreslagna är folkbildningen endast allmänt nämnd.

Tydlighet ger valmöjligheter för medborgarna. Att vi som parti och rörelse ska verka för ett förstatligande av skolan, apoteken, infrastruktur, energiägandet, banker mm, ska framgå i vårt partiprogram. Att kommunernas och regionernas verksamheter ska vara offentligt ägda och drivna ska också framgå tydligt uttalat. Det föreslagna partiprogrammet gör dessa självklara mål otydliga och veliga.

Ett partiprogram finner sin styrka i att vara kortfattat, tydligt och ramskapande för styrelsen och föreningarna. Ett program ska verka som plattform när vi ska bygga nationell och lokal politik. En politik som väljarna i kommande val förstår budskapet och innebörden av, den enda möjliga vägen framåt för ett gemensamt samhälle med en välfärd utifrån ekologins förutsättningar. Det föreslagna partiprogrammet är inte kortfattat, för otydligt, ger för fria tyglar samt är ingen självklar plattform att utgå ifrån vid skapandet av politik. Dess utformning har inte heller någon självklar mottagare.

Att försöka förändra det föreslagna partiprogrammet med ett otal motioner är inte görbart. Det skulle inte på något vis gynna oss som parti och rörelse, att möta medborgarna med ett lappat och lagat program. Därmed ser vi att nuvarande partiprogram får råda, tills kommande programkommission har utarbetat ett nytt förslag på partiprogram och en extra kongress hålls.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen återremitterar förslaget partiprogram

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 964 Kramfors

Återremittera förslaget till partiprogram

Vänsterpartiet i Kramfors har tagit del av förslaget till nytt partiprogram. Till att börja med så anser vi att Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Det är en tydlig deklaration, som tyvärr har tagits bort och ersatts av luddighet. Alltför mycket text ägnas åt allmänna ställningstagande, och välmenande åsikter som är alltför ospecifika och dessutom kan omfattas av de flesta partier. Kapitlet Arbete och gemenskap är mycket allmänt hållet och alltför svävande och innehåller för många självklarheter, som knappast behöver höra hemma i ett partiprogram som bör vara mer stringent.

Ett kapitel som Frihetens hinder ger ett oklart intryck, och den 1800-talsanalys som man försöker sig på förstärker otydligheten och analysen är inte helt adekvat. Klassbegreppen är oklara och alltför många olika begrepp används för att beskriva överklass, kapitalägare, borgarklass mm.

Det saknas mycket kring miljö-och klimatpolitiken. Det räcker inte med att skriva om fossilfrihet, då andra resurser och biologisk mångfald på samma sätt är hotade av tillväxtsamhället. Allt för lite skrivs om andra energislag och problematiken med tillväxtsamhället och tanken kring evig tillväxt. Problemen med kärnkraft som energiform berörs för lite.

Landsbygden och dess tillgångar, hushållning med resurser och livsvillkor behandlas styvmoderligt.

Skattepolitiken som ett instrument för ökad jämlikhet och samhällsutveckling är alltför ofullständigt berörd. Det räcker inte att bara nämna att de rika ska beskattas.

Ägandeformer kan behandlas mer, och vilka sektorer som ska styras och ägas av det allmänna, som vård och skola, som infrastrukturer som järnväg, elproduktion och distribution, apoteksväsende, banksystem kan beröras tydligare.

Internationella relationer, kolonialism, imperialism, fredsarbete, kampen mot kärnvapen, är andra områden som förtjänas att lyftas fram.

De två huvuddelarna i förslaget skiljer sig inte så mycket åt. Avdelningen våra svar ger inte svar på vad Vänsterpartiet mer specifikt vill göra. Här kommer några exempel: rad 647-650: Ett framgångsrikt politiskt projekt behöver bygga på förslag som trots det är relevanta för många samtidigt och finner gemensamma intressen, Svårt att förstå hur detta skall tydas. Strategi för full sysselsättning – hur ska den se ut (768). Starkare samhällsstöd för omsorgsarbetet -776. Hur ska det se ut? Rad 853: Vi vill utveckla mer demokratisk samordning av den riktning ekonomin utvecklas i. Hur då?

Rad 869 Vi vill visa att det går att förena en radikal omställning med att bygga ett samhälle som är enklare att leva i ... Verktygslåda för att fasa ut det fossila kan användas för andra stora samhällsproblem. Hur det ska gå till berörs inte.

I avdelningen Vänsterpartiets grundsyn klarnar det något, och ställningstagandena här skulle kunna konkretiseras mer och kapitlen behöver ytterligare språklig redigering för att öka tydligheten.

Språkmässigt finns det sålunda stora brister i resonemangen och begrepp blandas på ett oklart sätt. Texten är ibland svår att följa, och det märks att flera personer har varit med och skrivit olika delar. Analyserna haltar och är ofta för grunda och otydliga.

Sammantaget har förslaget för stora brister (trots sannolikt goda intentioner) så att bara föreslå detaljändringar gör knappast förslaget mycket bättre, då i stort sett varje stycke behöver korrigeras, redigeras, förtydligas.

Därför anser vi att förslaget måste omarbetas och korrigeras i sin helhet, och utsättas för en omfattande språklig granskning, varför programförslaget föreslås att återremitteras. Tills vidare är det bättre att behålla det reviderade programmet från 2016 som vi har i dagsläget, tills detta arbete är gjort.

Föreslår kongressen besluta

att föreliggande programförslag återremitteras för omfattande bearbetning

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 965 Hammarby-Skarpnäck

Återremiss av förslaget till nytt partiprogram

Sammanfattning

Det liggande förslaget till nytt partiprogram för Vänsterpartiet behöver återremitteras för grundläggande omarbetning för att det som presenteras i programförslag ska kunna genomföras.

Programkommissionens förslag bygger på tanken att vi bara genom att hålla ihop och stärka varandra skulle kunna mobilisera ett så starkt folkligt tryck att det kommer att gå att genomföra den politik som presenteras i programförslaget.

Det är en grundläggande felaktig slutsats som inte tar hänsyn till att kapitalet har stärkt sin position på ett helt avgörande sätt under de senaste 40 åren. Det går inte med en så väldig obalans mellan arbete och kapital att bara med allmän välvilja, en tänkt sammanhållning, förhandlingar och goda förslag skapa den folkliga kraft som programkommissionen ser framför sig. Kommissionen pratar om både konflikt och makt men kopplar ingendera till verkliga förhållanden.

Partiprogram Motioner B

Grunden till vänsterns reträtt behöver analyseras och slutsatser dras från det. Vänstern behöver skapa en internationell motkraft som är lika stark som kapitalets helt dominerande. En klassanalys värd namnet behöver göras för att kunna stärka de som bäst behöver det.

Den kapitalistiska produktionsprocessen är orsaken till den helt övervägande delen av de mycket omfattande problem som finns i Sverige och den globalt katastrofala utveckling som vänstern slåss emot. Trots viss insikt om det accepteras nu ändå i programkommissionens förslag för första gången kapitalismen som system. Det innebär inte bara att vänsterns position ytterligare kommer att försvagas och att det därför inte kommer att gå att genomföra det program som finns med i förslaget. Det innebär också i praktiken att man nu bildar ett nytt parti.

Kapitalismens syfte är profitmaximering. Socialismens syfte är att uppfylla grundläggande behov. När man inte längre har det socialistiska samhället som målsättning har man lämnat tanken på ett samhälle som kan skapa ekologisk balans och som uppfyller människornas behov. Socialism är inget ord att vara rädd för. Det behöver uttalas och läggas fast som mål. Gör man inte det har man accepterat borgerlighetens slagord att det inte finns något alternativ. Partistyrelsen kan i sitt yttrande över den här motionen inte svara att det nya programmet visst har ett socialistiskt samhälle som mål. Det är inte sant. Har man det måste man uttala just det och beskriva just det. Det går att göra konkret, se fortsättningen av den här motionen

Politiken för de sakområden som presenteras i programförslaget är genomgående svag, ofta endimensionell, otillräcklig, vissa grundläggande områden saknas helt. Genomgående återspeglas den idealistiska tanken att vi ska kunna genomföra vår politik bara genom att hålla ihop och förhandla, utan kamp och utan de långsiktiga mål som ligger till grund för och är helt nödvändiga för just dagspolitikens frågor. Väldigt få av de förslag som presenteras för sakområdena kommer att kunna genomföras inom ramen för det kapitalistiska samhälle som programkommissionen nu föreslår att kongressen ska acceptera.

Vi har i fortsättningen av den här motionen utvecklat motiven för varför det är så viktigt för Vänsterpartiet att kongressen beslutar om en återremiss av förslaget till partiprogram för grundläggande omarbetning med utgångspunkt i de ställningstaganden och uppfattningar som presenteras i motionen. Vi utgår från att partistyrelsen tar del av hela motionen för möjligheten att skriva ett nytt partiprogram som är baserat på verkliga förhållanden.

Inledning

Vi redogör i slutet av motionen för de tekniska klartecken vi fått för att skriva motionen på det sätt vi nu gör. Vi vet att det i anvisningarna för att skriva en motion står att vi ska undvika motioner om språkliga frågor. Vi tar ändå upp den frågan i vår motion eftersom det språk som används påverkar sakfrågorna och eftersom vi anser att det nu liggande förslaget till partiprogram måste ersättas med ett, i praktiken, helt nytt.

Motionen är uppbyggd i två delar. Den första beskriver behovet av de inledande analyser som vi menar att programkommissionen inte har gjort och som är grundorsaken till att man hamnat fel. Den andra är kommentarer till de olika sakområden som bör ingå i ett nytt partiprogram och som vi menar ska ligga till grund för skrivningarna i ett nytt programförslag efter återremiss. Vi vet att det i anvisningarna står att man bör undvika skrivningar som att ”partiprogrammet skrivs om i enlighet med motionens anda”, men vi menar att de synpunkter vi presenterar i motionen är så tydliga att de går att använda som grundläggande delar i ett nytt programförslag efter återremiss.

Motiv

Vi har två motiv för vår begäran om återremiss som vi utvecklar i motionen.

Det första är att Vänsterpartiet med det liggande förslaget för första gången sedan 1917 inte presenterar det socialistiska samhället som en självklar målsättning och som en nödvändighet. Det säger vi inte för att vi är museivakter som media vill kalla det. Det säger vi för att det är just nödvändigt om vi vill få kontroll på de galopperande obalanser som den kapitalistiska produktionsprocessen för med sig inom snart sagt vartenda samhällsområde. I en hel värld, inklusive Sverige.

Det andra är att med en acceptans av den kapitalistiska produktionsordningen, kommer det inte att gå att genomföra många av de sakområdes förslag som finns med i förslaget till partiprogram. Alldeles tvärtom kommer förutsättningarna för det att hela tiden försämrats. Vi vet att programkommissionen hävdar att man har socialismen som mål i sitt förslag. Vi anser att man inte har det, långt därifrån. Har man det måste man skriva det rakt ut. Åsikter som "socialismen är den verkliga rörelsen" räcker inte och klarar inte av en materialistisk granskning. Vill man nå det socialistiska samhället behöver man något mycket mer konkret som vapen, se våra skrivningar i den här motionen.

Grundläggande utgångspunkter och ställningstaganden

Problemanalys

Programkommissionen skriver att man hellre vill fokusera på vad vi vill åstadkomma än på problemanalys. Det är en god ambition och det är alltid roligare att diskutera vad man vill göra.

Problemet med en sådan ansats är att om man inte analyserar orsakerna till att det ser ut som det gör och förloppen bakom det, kan man hamna väldigt fel i vad man vill och tror att man kan åstadkomma. Vi anser att det är precis det programkommissionen har gjort.

Den mest grundläggande frågan kommissionen borde ha ställt sig är: Varför ser det ut som det gör och när blev det så?

1980 var Sverige världens mest jämlika land mätt som inkomstdistribution hos de länder där det fanns tillgång till sådan information. Sverige var då ett land med en radikal socialdemokrati som i många led representerade en mycket radikalare politik än den som Vänsterpartiet står för idag. Det fanns konkreta förslag på att utvidga den politiska demokratin med en ekonomisk genom löntagarfonder, det socialdemokratiska Kvinnoförbundet krävde en rad reformer, det fanns en stor stridsvilja utan rädsla för att strejka, socialism fördes fram som en nödvändighet för att rädda miljön. Tre procents arbetslöshet ansågs som oroande.

Sedan dess har de förhållanden vänstern slåss för varit på oavbruten reträtt inom så gott som alla samhällsområden. Strejkrätten har försämrats, arbetsrätten har försämrats, fri- och rättigheterna inskränks, inte bara i praktiken utan också formellt, borgerlig media har förstärkt sin position kraftigt, public service presenterar genomgående liberala budskap som objektiva nyheter, människors tillvaro har kraftigt kommersialiserats inte minst genom digitala mediernas genombrott som utan eller med små inskränkningar får presentera i princip vilka kommersiella budskap som helst, bostadsbyggandet har i praktiken upphört, stegvis övertar vinstdrivande företag skolor och omsorgsområden med förödande resultat i klasstermer, socialförsäkringen urholkas, resurserna till regioner och kommuner urholkas, vi har massarbetslöshet, psykiska sjukdomar ökar, samhället militariserats, förvaltningen politiserats, alla omfördelade skatter har avskaffats, inkomstjämligheten skenar, vi har en institutionaliserad inkomstöverklass inom politikereliten, förvaltningens och näringslivets eliter och ett trasproletariat i gigeekonomin som serverar oss andra utan några garanterade anställningar eller inkomster. Vi har en nästan oreglerad finansmarknad, fullständigt integrerad med världens övriga finanskapital, som lagligt kan genomföra gigantiska kapitalflyttningar när och hur som helst med profit som enda syfte. Vi har ett geopolitiskt Nord som fortsätter att attackera Syd när som helst och hur som helst om det behövs för att försvara våra intressen, med förödelse, fattigdom och miljöförstörelse i Syd som följd. Tre miljarder saknar toaletter, två miljarder har inte tillgång till rent vatten, en miljard lever i hunger eller svält.

Denna förödande utveckling är synlig för alla inom vänstern. Det man då måste fråga sig är varför det har blivit så? Svaret för svensk del är att fram till 1980 ungefär var arbete, som det kom till uttryck i en progressiv politiks agenda, och kapital ungefär jämspelat i Sverige. Den nationella politiken kom överens med det nationella kapitalet om fördelningen av produktionsresultatet och kunde på så sätt garantera reformutrymme mot företagsvinster.

Kring 1980 förändrades det. Kapitalet slet sig ur sitt nationella band och blev internationellt helt enligt de kapitalistiska lagar om ackumulation och expansion som Marx hade beskrivit 120 år tidigare. Med detta

försvann den politiska kontrollen över kapitalet. Det politiska mandatet har förblivit nationellt medan kapitalet har internationaliserats och integrerats med annat kapital utanför Sverige, mer och mer för varje år. Den nationellt begränsade politiken kan idag inte längre styra över kapitalet utan kan bara springa efter för att antingen stödja den kapitalistiska produktionsprocessen för landets egna företag i slagsmålet med andra länders, eller försöka minska de värsta skadorna av den kapitalistiska produktionen.

Denna totala obalans mellan arbete/politik å ena sidan och kapitalet å den andra, är den grundläggande orsaken till vänsterns reträtt också i Sverige under de senaste 40 åren. Den främsta effekten är att resursbasen inskränks, mindre och mindre kapital kan beskattas. Den återkommande sänkningen av bolagsskatten är ett bland flera exempel. Lagstiftning anpassas dessutom löpande efter kapitalets krav, exempelvis inom miljöområdet. Strejkrättens inskränkningar är ett annat exempel. Det kapital som är verksamt i Sverige vinner varje sådan diskussion med argumentet att vi måste kunna konkurrera med andra länders kapital för fortsatt produktion. Utan politiska ingrepp kommer den här utvecklingen att fortsätta och dessutom accelerera. Politiken kommer hela tiden att få mindre inflytande med fortsatta nedskärningar i de offentliga budgetarna och konsekvenserna av det som den mest synliga effekten för folkflertalet.

Programkommissionen har inte förstått denna grundläggande obalans och att det inte går att göra någonting åt den här utvecklingen enbart nationellt under en helt internationaliserad kapitalistisk ekonomi. Det går inte mot ett helt överlägset och internationaliserat kapital att skapa en nationell löntagarfondssituation igen. Vi måste utanför landets gränser för att bygga det motstånd som på sikt kan begränsa kapitalets makt. Den enda långsiktiga lösningen är att samhället, snarare än staten, övertar kontrollen över det stora kapitalet. Det är det vi, till skillnad från programkommissionen, menar är socialism, det enda samhälle som kan ge människorna den trygghet som behandlas från helt andra utgångspunkter i det liggande förslaget. Vi återkommer till det.

Ökad kontroll över det internationaliserade kapitalet

Kapitalet bestämmer för närvarande över en hel värld och den inkluderar Sverige. Det rör sig som det vill och landar där man kan tjäna mest pengar. Den enda möjligheten för vänstern att återfå kontrollen över kapitalet är därför att på samma sätt internationaliseras.

Vänsterpartiet behöver därför som ett prioriterat område arbeta för att lägga grunden för en organiserad och institutionaliserad samordning mellan de grupperingar i olika länder, i ett första skede de europeiska, som har samma målsättning och behov av att återfå kontrollen över kapitalet. Det kan man göra på olika sätt genom institutionaliserat och återkommande samarbete med andra partier och organisationer med samma målsättning och/eller genom det lagstiftningsmandat som EU har. Att EU skulle kunna användas för begränsningar av kapitalets position är dock näst intill uteslutet. Syftet med EU är det precis motsatta, nämligen att stärka kapitalets makt. Mot det behöver vänsterkrafterna i många länder samordnat utveckla ett program för ett socialt rättvist Europa och tillsammans driva kraven i det programmet både nationellt och gentemot EU. Val till EU parlamentet kommer inte att vara en tillräcklig kraft för att kunna ändra på EUs försvar av kapitalet och det globala Nord. Det är bara genom ett gemensamt utomparlamentariskt samarbete mellan organisationer i många länder där Vänsterpartiet deltar som en ledande kraft, som ett tillräckligt starkt folkligt tryck kan skapas för en agenda som också kan användas för formuleringen av en progressiv nationell politik där kapitalet på nytt tvingas kompromissa.

Det här arbetet och initiativet från Vänsterpartiet bör utvecklas som ett prioriterat område i ett förslag till nytt partiprogram efter återremiss av det liggande förslaget.

Till det här kommer partiets förhållningssätt till den kapitalistiska världsordningen globalt. Vi återkommer till den frågan.

Ett socialistiskt samhälle

Det liggande förslaget till partiprogram innehåller många, vad man kanske bäst kan kategorisera som iakttagelser, av det kapitalistiska samhället och de obalanser det skapar. Förslaget uppmärksammar vinstmaximeringens begränsningar, använder den historiska materialismen för att beskriva utvecklingen, beskriver ojämlikheten och vad den för med sig i form av arbetsvillkor och annat, kapitalkoncentrationens

Partiprogram Motioner B

effekter, urbaniseringens effekter, kapitalismens kriser och mycket, mycket mer. Särskilt inom miljöområdet beskrivs profitmaximering som grundorsaken till miljöförstörelsen.

Vad vi däremot inte kan se i programkommissionens förslag är förståelsen för att allt det här kommer att fortsätta och dessutom accelerera under en fortsatt kapitalistisk produktion och de tvångsmässiga regler den produktionen måste följa.

Vi uppfattar programkommissionens skrivningar och förhållningssätt som att socialismen, även om man helst undviker ordet, skulle på något sätt växa fram i olika handlingar som rör sig i riktningen mot ett sådant samhälle och att det i sig själv skulle kunna mobilisera ett sånt starkt folkligt stöd att det skulle kunna gå att genomföra. Exempel som ges är det breda folkliga motståndet mot vinstdrivande företag inom skola och omsorg. Vägen dit är enligt programkommissionen mycket viktigare än att beskriva målet och man behöver därför inte nödvändigtvis uttala och tala om det socialistiska samhället. Det skapar bara motsättningar och missförstånd. Bättre att agera säger man, genom att agera kan man nå människor för mobilisering av en progressiv, rentav socialistisk, politisk agenda. Plötsligt har vi socialism utan att veta om det, utan att ha uttalat det.

Det är en attraktiv tanke som möjligen också hade visst genomslag i uppbyggnad av det samhälle som på 1970-talet innehöll mycket av det som Vänsterpartiet idag slåss för. Men som vi har försökt beskriva är situationen idag helt annorlunda och det enda sättet att nå ett socialistiskt samhälle idag i Sverige är genom internationellt samarbete och i direkt kamp mot kapitalet. Styrkeförhållandena har på 40-50 år förändrats i grunden och kapitalet kommer bara att lämna ifrån sig makt och inflytande där man kan se att det är nödvändigt av olika skäl. Ett exempel på det är skolan där kapitalets politiska företrädare inom borgerligheten nu rör sig i riktningen mot ett ökat samhällsinflytande över de vinstmaximerande företagen inom området, därför att reproduktionen av arbetskraften är hotad. Den moderna kapitalistiska produktionen förutsätter utbildad arbetskraft.

Ska man kunna nå en situation där samhället har så stor kontroll över kapitalet att det går att genomföra de förslag inom olika sakområden som finns med i det liggande programförslaget, behöver man alltså beskriva varför och hur alternativet till en kapitalistisk produktionsordning ser ut. Man måste tydligt och klart beskriva kapitalismens begränsningar och vad ett socialistiskt samhälle är. Det gör man överhuvudtaget inte i det liggande programförslaget. Programkommissionen skriver återkommande om konflikt men vi kan inte se att man beskriver den konflikt som är helt nödvändig om samhället ska kunna återfå kontrollen över kapitalet.

Det behöver man beskriva också av ett annat skäl. De människor som engagerar sig i politiskt arbete inom vänstern idag, ägnar huvuddelen av sin tid åt att försöka försvara den relativa välfärd som tidigare har byggts upp. Det är ett arbete ständigt i reträtt som återspeglas i allt från de lokala politiska föreningarnas diskussioner till rikspolitikens agenda. Mot det måste man kunna ställa bilden, alltså inte bara visionen, av ett annat samhälle som fått kontroll på den destruktiva som den kapitalistiska produktionen hela tiden medför och kommer att medföra så länge den finns. Socialismen är ingen vision om någonting långt bort i framtiden. Den går att beskriva i konkreta termer och vi tror också att det är ett stort strategiskt misstag av programkommissionen och partiledningen att tro att människor inte skulle förstå ett väl beskrivet alternativ till den nuvarande samhällsordningen och de stora fördelarna med det, också när man berättar att det är det här som är socialism. De kommersiella bankerna är bara ett av många exempel på det, där man ganska lätt i socialistiska termer skulle kunna beskriva varför vi inte behöver några kommersiella banker, de stora fördelarna med det och samtidigt kunna få brett folkligt stöd för en sådan uppfattning.

Vi menar att denna beskrivning av ett socialistiskt samhälle närmast som en självklarhet behöver inleda ett förslag till nytt partiprogram. Vi har svårt att förstå den nuvarande inledningen som närmast slumpmässigt rör sig mellan allmänna beskrivningar av ett bättre samhälle, välfungerande arbetsplatser, skolor som fungerar och annat, att det skulle kunna representera bilden av kapitalismens förödande påverkan på planeten och människors liv och socialismen som ett alternativ.

Utan att representera några museivakter menar vi därför att ett nytt förslag till partiprogram för Vänsterpartiet efter återremiss kan använda många av de skrivningar som finns i det partiprogram från 2016

som presenteras på Vänsterpartiets hemsida. Det programmet innehåller stora delar av det vi tror är viktigt, faktiskt avgörande, i presentationen av ett socialistiskt samhälle, vad det innebär och varför det är nödvändigt. Vi hänvisar till avsnittet Ett socialistiskt samhälle och Gemensamt ägande och ekonomisk demokrati i det dokumentet. De innehåller tillsammans inte bara en beskrivning av kapitalets näst intill oinskränkta maktställning idag, utan beskriver också det socialistiska samhället och hur det totalt skulle förändra den nuvarande situationen som det enda sättet att faktiskt uppnå det Vänsterpartiet vill. Det enda vi tycker inte bör ingå i skrivningarna i ett nytt partiprogram är skrivningen ”kapitalismens avskaffande”. Det är en olycklig formulering som låter som en dagordningspunkt på nästa partiföreningsmöte.

De skrivningar vi hänvisar till kan säkert ändras, omformuleras, moderniseras om man vill använda det ordet, redigeras, förkortas. Gör man det, och vi hjälper gärna till med det, är det samtidigt viktigt att behålla ett stringent språk som beskriver de verkliga förhållandena och inte vara rädd för att använda den terminologi som är vänsterns, även om inte varje ord omedelbart skulle förstås av den som för första gången läser det nya programmet. Vi delar inte programkommissionens uppfattning att vem som helst, också den helt oinsatte, omedelbart ska kunna förstå hela partiprogrammet och vad som står där vid en första genomläsning. Det tror vi för de första att man inte alls gör med det nu liggande förslaget av andra skäl, men det kan inte heller vara en utgångspunkt när man skriver ett partiprogram som i första hand behöver uppfylla helt andra krav. Man behöver helt annat material för den som från början vill förstå alla delar i partiets program som en introduktion. Ett studiearbete om partiprogrammet behöver göras tillgängligt genom kompletterande material.

En sådan här, för oss självklar, introduktion till ett nytt partiprogram skulle också ersätta avsnittet Frigörelse i det liggande förslaget. Precis som det beskrivs i programmet från 2016 och i många andra partiprogram från många olika länder vid många olika historiska tidpunkter, är socialismen människans frigörelse. Det är därför både naturligt och nödvändigt att den beskrivningen ingår i en inledning om det socialistiska samhället. Det här knyter också an till avsnittet Frihetens hinder i det liggande förslaget. Vi håller med om vad som står i vissa delar av det här avsnittet (medan annat är svårare att förstå). Det avgörande i det här sammanhanget är att det inom ramen för den kapitalistiska produktionsordningen, som vi uppfattar att det liggande programförslaget accepterar, kommer att bli allt svårare att göra någonting åt de problem och lösningar som beskrivs i det här avsnittet. Frihetens hinder kommer att fortsätta och dessutom förstärkas eftersom de är en följd av det kapitalistiska systemets enda syfte. Och det säger vi inte för att vi är museivakter utan för att vi vill göra någonting åt det på riktigt.

Vi delar naturligtvis uppfattningen att en överväldigande folkmajoritet skulle hitta en gemensam social och ekonomisk trygghet i vänsterpolitiken. Men det är på sikt en frigörelse som bara kan uppnås genom att ersätta den nuvarande kapitalistiska produktionsordningen, som enbart syftar till profitmaximering, och genom att skapa förutsättningar för att avskaffa lönearbetet, återigen inte en museivaktuppfattning utan någonting som går att uppnå. Vi kan inte se att programkommissionen har förstått innebörden av detta när man pratar om frigörelse.

Klassamhälle och klassanalys

Det här knyter också an till avsnittet Sammanhållning där det liggande förslaget, kopplat till avsnittet Frigörelse, för fram tanken att det är klokt att välja gemenskap, att vi bör försöka samla människor som möter olika problem och att vi bör försöka frigöra oss från det som delar upp oss.

Förutom själva språket återspeglar de här skrivningarna ett närmast medvetet sätt att undvika en beskrivning av klassamhället och dess konsekvenser och framförallt att man därmed undviker att basera politikens inriktning och de konkreta politiska förslagen på en klassanalys.

Vi undrar igen varför programkommissionen och partiledningen så omsorgsfullt och så långt det går, vill undvika att beskriva ett absolut centralt område för en socialistisk rörelse, nämligen klassamhället och vad det innebär för ett parti med en socialistisk politik. Vi tror inte att man når fler och får fler röster för att man undviker det, jämfört med att man i tydliga termer beskriver just klasser och klassamhällets effekter. Människor är mycket medvetna om klassamhället, vilken klass man tillhör och vad man behöver göra för att försvara eller kämpa för sina klassintressen. Det är långt ifrån tillräckligt att försöka ersätta det med

Partiprogram Motioner B

skrivningar om att försöka samla alla människor som har ett gemensamt intresse av förändring. Även Jimmie Åkesson vill ha förändring och är i full fart med att åstadkomma det. Han är inte vår allierade.

Vad gäller löntagarbegreppet som en sammanhållande kraft, håller vi med om alla löntagare i den privata sektorn i princip är föremål för utsugning genom mervärde som någon annan stjälar. Vi menar att det också gäller löntagare i den offentliga sektorn, även om den är skattefinansierad. Vi håller också med om att medelklassens tillvaro nu snabbt proletariseras under kapitalets försök att upprätthålla eller öka sin vinstnivå.

Samtidigt är det så att tillvaron och villkoren för ett medelklasspar med en månadsinkomst på 150 000 kronor eller mer och de boende i ett så kallat utsatt område är väldigt olika. Insikten om att det är så finns också med i programförslaget. Men trots det drar man inte slutsatsen att dessa snabbt ökande skillnader i livsvillkor inom olika klasser i Sverige behöver analyseras och lika till grund för det politiska program som partiprogrammet behöver innehålla. Bara som ett exempel vill vi nämna den rena fattigdom som idag finns i Sverige och som man kan se på hemlösheten och köerna till soppköken i alla större städer och som också inkluderar barn. Istället återgår man i förslaget till att vi alla ska hålla ihop mot kapitalet, ett synsätt som har svag koppling till verkligheten och som riskerar att man landar väldigt snett i förslag om ökat inflytande för folkflertalet på väg mot ett verkligt demokratiskt samhälle. En betydligt förstärkt klassanalys behöver därför ingå i ett nytt förslag till partiprogram under ett eget avsnitt eller under Ett socialistiskt samhälle.

Det betyder att vissa frågor behöver prioriteras som reformer. För de som överlever i gigekonomin och för arbetarklassen behöver frågor om arbetsrätt och arbetsmiljö komma först på Vänsterpartiets agenda tillsammans med bostäder, socialförsäkringarna, pensionerna och fungerande omsorgsservice. För medelklassen är arbetsrätten lika viktig jämte arbetstidslagstiftningen för att börja kunna begränsa den ökade pressen också inom kontorsarbeten.

Arbete

Vi håller med om programförslagets beskrivningar och ambitioner under avsnittet Arbete ger utveckling och andra avsnitt som anknyter till det är området. Viljan att arbeta, den fulla sysselsättningen, det samhälleliga ansvaret, arbetstidsförkortningen, trygghetssystemen, arbetsrätten och vikten av fackföreningsrörelsens styrka. Det vi däremot saknar genom hela förslaget till partiprogram är partiets ställningstagande till och för de som inte arbetar, de som inte kan arbeta och vilken ställning de ska ha, ekonomiskt och socialt, i förhållande till de som har ett jobb.

Inom just det här området blir den klassiska konflikten mellan arbete och kapital mycket synlig. Vapnen är välkända och det handlar ytterst om makt. Det är därför avgörande att förstå det som vi skrivit om tidigare, nämligen att det för närvarande är kapitalet som har makten i Sverige och världen. Vill man uppnå de goda målsättningar som finns beskrivet om arbetet i programförslaget behöver man därför också beskriva hur man tänker sig att ändra på de nuvarande maktförhållandena. Det som i programförslaget beskrivs som att full sysselsättning, gedigna trygghetssystem och förstärkt arbetsrätt leder till bra löner och bra arbetsvillkor och att det i sin tur leder till en så stark förbättring av förhandlingsstyrkan hos löntagarkollektivet att mer pengar kan gå till löner och mindre till kapitalägarna, är en idealistisk beskrivning utan någon materialistisk grund. Det finns en orsak till att vi inte har full sysselsättning, en orsak till att vi har allt sämre trygghetssystem, allt sämre arbetsrätt och sänkta reallöner. Det finns en orsak till att vi har en gig ekonomi, en orsak till arbetskraftinvandringens slavliknande arbetsvillkor och de omöjliga lönerna och arbetsförhållandena inom välfärdsyrkena.

Dessa orsaker behandlas överhuvudtaget inte i programförslaget vilket får oss att tro att programkommissionen tror att alla dessa förbättringar går att genomföra under nuvarande produktionsvillkor. Det kommer det inte att göra så länge kapitalet har det övertag mot arbetet som man för närvarande har. Vänsterpartiet måste därför presentera förslag som ändrar på den här balansen till arbetets fördel. Förslag om reella inskränkningar i kapitalets makt, från ägandestrukturer och ägarkontroll, via arbetsrätten, återställande av strejkrätten och rätten att välja facklig organisation för kollektivavtal och arbetsmiljölågstiftningen, till beskattningen av kapitalet, och hur dessa förslag ska genomföras, behöver presenteras. Bara så och bara då kommer programkommissionens idé om en bättre balans mellan arbete och kapital kunna uppnås.

Vi ifrågasätter också vad som går att åstadkomma inom ramen för ett samarbete med en fackföreningsrörelse som domineras av krafter som är mycket ovilliga att ta strid för sina medlemmar och i viss utsträckning till och med motverkar medlemmarnas intressen. Det här beteendet skiljer sig avsevärt från de fackliga organisationerna i andra nordiska länder, i Tyskland, England, Belgien, Frankrike och till och med USA som alla bara under det senaste året har visat att facklig kamp kan sträcka sig mycket längre än vad den svenska fackföreningsrörelsen vågar och att det lönar sig.

Vänsterpartiets förhållande till fackföreningsrörelsen väcker också frågor om den utomparlamentariska kampen som betonas i partiets nuvarande program. Civil olydnad och andra aktiviteter, demonstrationer och aktioner av olika slag är centrala i kampen mot konsekvenserna av det kapitalistiska samhället. Vänsterpartiets program bör visa ett klart och tydligt stöd för alla aktiviteter utan våldsinslag som arbetar för ett bättre och mer jämlikt samhälle.

Ägande

Programkommissionen lyfter fram ägandet som en avgörande fråga under ett avsnitt med rubriken Ägande med helhetssyn. Helhetssynen förutsätter enligt förslaget att man stärker det gemensamma ägandet i nyckelsektorer: strategiska naturtillgångar, energiförsörjning, infrastruktur, bostadsproduktion och den finansiella sektorn.

Det framgår dessvärre inte av förslaget om det här innebär att man tar över det nuvarande privata ägandet inom de här sektorerna eller om man stärker samhällsinflytandet genom att förstärka, utöka, det offentliga ägandet bredvid det privata.

Det socialistiska samhället kan bara förverkligas genom att samhället tar över kontrollen av de stora pengarna, kapitalet i de stora företagen, i Sverige nästan genomgående företag med internationell verksamhet som bas inom både varu- och tjänstesektorn och även inom den finansiella sektorn, framförallt för bankerna. I en modern kapitalism är övertagandet av kontrollen över de stora pengarna någonting som bara kan genomföras i samarbete med andra länder och som en gemensam händelse vid samma tidpunkt.

En sådan förändring är nödvändig inte bara för att de ska vara så eller därför att det står i en bok som Marx skrivit eller för att några museivakter säger det, utan för att den kapitalistiska produktionsprocessen lyder under tvingande lagar som inte går att förena med målen i ett socialistiskt samhälle. Kapitalismen har som enda mål profitmaximering. Det socialistiska samhället har som mål att uppfylla grundläggande behov.

Därför är ägandet av de produktionsmedel som bestämmer över de stora pengarna avgörande för möjligheterna att nå de målsättningar som till och med det liggande programförslaget innehåller. Vi håller med om att det finns nyckelsektorer där allt ägande bör vara samhälleligt, inte bara vissa delar. Men till det kommer att samhället också behöver ta över kontrollen över alla övriga verksamheter som kontrollerar de stora pengarna så att också de ställs under samhällets eller de anställdas kontroll. Också med ett ökat samhällsinflytande inom vissa sektorer enligt programkommissionens förslag, kommer en produktion som fortfarande domineras av och som fortfarande tillåter fortsatt kapitalistisk vinstmaximering, ändå att omöjliggöra ett samhälle där grundläggande behov kommer först. En fortsatt kapitalistisk produktion, hotar dessutom vår existens genom den militarisering och miljöförstöring som pågår och som vi behandlar längre fram.

Det är en fin ansats att uppmuntra till demokratiskt styrda ägandeformer, också privata som brukarförvaltning men det räcker inte. Vänsterpartiet måste vara berett att förklara att samhället på sikt behöver överta kontrollen av det stora privata kapitalet om man vill nå det man föreslår i programförslaget. Det är också först då man kan nå de goda målsättningar som beskrivs under den mångtydiga rubriken Seriöst företagande. Det går på sikt inte att bedriva företagande i företag med stort kapital på ett seriöst sätt i ett system som har som enda målsättning att maximera vinst och profit.

Ägandet är också avgörande för att kunna utvidga den nuvarande politiska demokratin, redan den under hot, med den för ett socialistiskt parti självklara ekonomiska demokratin. Det som presenteras under rubriken Stärk den politiska demokratin i det liggande förslaget är ju egentligen ingen förstärkning utan inskränker

sig, en gång till, bara till ett försök till försvar för det borgerliga samhällets demokratiinslag som i delar redan har inskränkts under de senaste 20 åren. Vi menar att en sån ambitionsnivå är långt ifrån tillräcklig för att nå det Vänsterpartiet säger sig vilja uppnå. Ett helt nytt avsnitt som förstärker kraven på ägande och ekonomisk demokrati i enlighet med vad vi nu har beskrivit, behöver föras in i ett nytt programförslag.

Sakfrågor

Vi börjar vår analys av programförslagets beskrivning av sakområden med tre som börjar på M, varav två är livshotande.

Miljön

Den globala förstörelse som pågår av den yttre miljön kan mer och mer betecknas som en katastrof. Det liggande programförslaget kommer inte i närheten av att beskriva den verkliga situationen trots de tidigare ganska starka och aktuella reaktionerna mot partiledningens förhållningssätt och politiska ställningstaganden om miljöfrågorna. Inte ens de redan synliga konsekvenserna av den höjda koldioxidandelen i atmosfären beskrivs, trots att de nu nått även Sverige och trots att torka och översvämningar numer är reguljära inslag i vädret i en hel värld. Som vanligt drabbas de fattigaste mest.

Programkommissionens behandling av miljöområdet är inte bara grund och ytlig, den är också smal och utan insikt om samband. Den torka som orsakas av utsläppen i atmosfären har vid två tillfällen tvingat Ryssland att sluta exportera vete. Ryssland är världens största veteproducent och ett exportstopp ledde till både hunger och svält i delar av världen. Det syriska upproret mot Assadregimen hade som en utlösande faktor skördar som uteblev och den hunger som följde. Hundratusentals har dött i det krig som fortfarande pågår där. En fortsatt ökning av atmosfärens temperatur kommer att drabba också de viktigaste livsmedlen för miljard människor, det vill säga majs och ris. Det innebär att den miljard människor som idag är hungriga eller svälter kommer att öka kraftigt. Det kommer att leda till massmigration, den som redan har startat i Afrika och i Latinamerika (av andra skäl). En fortsatt uppvärmning hotar hela det norra barrskogsbältet av vilket Sverige är en del. Bältet kan komma att ersättas av jättelika grässtämper med oöverskådliga konsekvenser för oss som bor här. Militarismen och de ständigt pågående krigen, en direkt följd av kampen om makt och marknader, står för häpnadsväckande mer än 5 % av utsläppen i atmosfären, ett samband som inte alls uppmärksammas i det liggande programförslaget. Programkommissionen behandlar överhuvudtaget inte miljöförstörelsen utanför luftföroreningarna, trots den solklara kopplingen till den kapitalistiska produktionen och dess vinstmaximering. Afrikas västkust töms nu på fisk av spanska och andra EU-länders fiskeflottor efter framtvungade handelsavtal. Mängder med människor som lever längst den kusten har inget annat val än att försöka ta sig till Europa illegalt. På samma sätt tömmer nu supertrålare Östersjön på strömming och sill utan EU motstånd. Fattigdomen driver fram miljöförstörelse när människor utan resurser tvingas begå miljöbrott för att överleva. Den rika världen har orsakat nästan hela höjningen av koldioxid i atmosfären och fortsätter även idag att orsaka den totalt dominerande delen av den fortsatta miljöförstörelsen. Också inom Sverige står de rikaste för den tydligt största delen av miljöförstörelsen. De svenska bankerna lånar ut pengar till företag som sammantaget släpper ut 100 miljoner ton koldioxid. Listan kan göras hur lång som helst.

Lösningen på detta som presenteras är grön tillväxt. Den förutsätter tekniska lösningar.

Listan på denna teknik är också den mycket lång och inkluderar solpaneler, vindturbiner, elbilar, värmepumpar, koldioxidavskiljning, grön vätgas, grönt stål, grön cement, elektrobränslen och kärnkraft. Nya tillkommer hela tiden, senast kalkbesprutning som koldioxidavskiljare.

Alla dessa förslag är antingen alldeles för dyra, kommer att skapa nya allvarliga miljöproblem, bygger på exploatering av de fattigaste och mest utsatta på klotet, förutsätter offentliga miljardinvesteringar i företag där samhället står för kostnaderna och det privata kapitalet tar hem vinsten, kommer inte att räcka trots konkurrenskraftiga kostnader eller är så osäkra att de i sig kan leda till katastrofer. Exempel på det sistnämnda är kärnkraften som förutsätter att vi håller reda på ett dödligt avfall i etthundatusen år i ett ekonomiskt system som inte kan producera tillförlitliga prognoser för ekonomin nästa år, eller ens nästa

Partiprogram Motioner B

månad. Koldioxidlagringen utanför Norges kust har redan börjat läcka. Inga förslag finns dessutom för hur det tekniskt ska gå att stoppa den katastrofala utfiskningen eller avskogningen.

Trots kunskap om det här, värjer sig programkommissionen likafullt från den enda uppenbara lösningen på detta fundamentala hot och framhärdar i tanken att ett par batterifabriker och stålframställning utan koldioxid ska kunna rädda Sverige. Fast inte ens det är säkert om t ex Kina bestämmer sig för att börja konkurrera om just den produktionen. Staten och samhället är heller inte skilt från kapitalet inom det här området och det är inte att produktionen drivs i bolagsform som är problemet.

Det är få områden där det är så tydligt att bara socialismen som samhällssystem kan skapa den balans som är nödvändig för våra fortsatta liv, som just miljöområdet. Socialismen lever inte under tvånget av ekonomisk tillväxt, vi behöver inte hela tiden öka vår energiproduktion, och har dessutom möjlighet att fördela resurserna där de behövs mest för grundläggande behov. Programkommissionens budskap om att det nog ska fixa sig utan att vi behöver ge upp någonting svarar mot en oansvarig populism. Partiet behöver istället tala klartext i ett nytt programförslag om både drivmedelspriser och andra begränsningar av vårt levnadssätt som kan komma att behövas. För en medlem i Vänsterpartiet är det inte kul att det enda parlamentariska parti i Sverige som gör det, är Miljöpartiet samtidigt som MP har högst stöd bland väljarna om miljöfrågor.

De berörda avsnitten om miljöförstörelsen i det liggande förslaget behöver därför skrivas om grundläggande i ett nytt programförslag så att det blir tydligt hur omfattande skadorna av miljöförstörelsen redan är, att det blir tydligt att förstörelsen inkluderar långt mycket mer än luftföroreningarna och påverkan på koldioxidnivån, exempelvis behöver utfiskning och avskogning, att miljöförstörelsen skapar både fattigdom och påtvingad migration, att förstörelsen kommer att bli värre under en fortsatt kapitalistisk produktionsordning, att grön tillväxt på sin höjd kan bromsa fortsatta försämringar med de risker och den begränsade effekt grön tillväxt kan ha och som beskrivits i den här motionen.

Jag föreslår att kongressen beslutar att berörda avsnitt om den yttre miljön i det presenterade programförslaget skrivs om från grunden utifrån informationen, ståndpunkterna och analysen i den här motionen för att kunna slå fast en miljöpolitik som har en verklig chans att påverka miljöförstörelsen.

Militariseringen

Media i Sverige skriver mycket om Rysslands militära upprustning, framförallt den upprustning som kan komma att bli verklighet i framtiden. Redan nu rustar Ryssland, tills vidare en krigsekonomi, för att försörja kriget i Ukraina. Samtidigt genomförs en omfattande militär upprustning hos de anglosaxiska rika länderna. Storbritannien, Australien och USA ökar sina militära budgetar kraftigt. Kina ökar sin ännu snabbare. Tyskland och andra europeiska länder ökar sina militära utgifter väldigt omfattande under trycket av NATOs krav på 2 % av BNP. Den europeiska upprustningen är den kraftfullaste på 30 år. Totalt spenderas mer än 20 biljoner kronor per år på militära utgifter. USA med sina 800 militära baser, i praktiken en militär ockupation av världen, spenderar i särklass mest. I detta läge blir Sverige medlem av NATO, en organisation som står mitt i centrum för denna upprustning. I spåret av detta kan vi se och höra en överbefälhavare som inte har någonting emot kärnvapen på svensk mark, som inte har någonting emot permanenta NATO trupper på svensk mark och som gör uttalanden som av vårt nordiska grannland, som faktiskt har varit i krig med Ryssland, betecknas som krigshets.

Om denna väldigt oroande utveckling finns ingenting att läsa i programkommissionens förslag. Vi kan inte heller se att partiledningen trots ett ställningstagande mot NATO tar några initiativ för att skapa en motkraft till den intensiva propaganda som banar vägen för den mentala militariseringen av vårt tänkande och den konkreta militariseringen på marken här hos oss. Det är närmast en självklarhet menar vi att partiet i den här situationen ansluter till och kraftigt stödjer fredsrörelsen i Sverige och internationellt istället för att ha uppfattningar om hur NATO övningar i Sverige ska genomföras eller visa sitt indirekta stöd till militariseringen på konferenser i de svenska fjällen. Partiledningen bör istället uppmana till deltagande i fredsaktiviteter och själva delta både i demonstrationer och andra sammankomster med fredsrörelsen där man visar sitt starka engagemang och också i media visar att man menar det. Vänsterpartiet har ingen anledning att stödja eller se ut som vi stödjer upprustningen av det svenska försvaret. Massiva krafter gör det ändå och Vänsterpartiets roll bör vara den precis motsatta: Att verka för fred. Om detta finns massor att lära

sig från tidigare socialdemokratiska statsråd, en statsminister och många kvinnliga, alla mycket engagerade fredsaktivister.

Ett nytt programförslag behöver innehålla ett alldeles eget avsnitt om militariseringen och partiets engagemang i fredsrörelsen från de utgångspunkter som nu beskrivits.

Media och digitalisering

Mediefrågorna behandlas på en halv sida i programförslaget och, vad vi kan se, digitaliseringen och dess direkta användning som media, överhuvudtaget inte alls.

Programkommissionen gör den korrekta analysen att den demokrati som det borgerliga samhället erbjuder, vilar på en demokratisk infrastruktur, det vill säga att det finns konkreta möjligheter för alla att på lika villkor föra fram och debattera sina åsikter och uppfattningar.

Många av de formella friheterna i Sverige fungerar inte i verkligheten. Yttrandefriheten står i direkt proportion till tillgången till media. Det syns tydligast i arbetarklassens möjligheter att komma till tals. Fast arbetarklassen i Sverige motsvarar 50% av befolkningen har den 5 % av medieutrymmet. Denna klassanalys lyser med sin frånvaro i programkommissionens förslag.

Det liggande förslaget sätter också sina förhoppningar till public service, fast det är uppenbart att även public service helt och hållet bara återger den västerländska liberala syn på världen som anses utgöra den självklara världsordningen i London och Washington. Det globala Syds uppfattningar och utgångspunkter återspeglas nästan inte alls. Den debatt och diskussion som har varit om det svenska NATO medlemskapet är ett typexempel på detta. Företrädarna för ett NATO medlemskap har översvämmat TV- och radiostudiorna, med och utan uniform, och först mycket sent fick även fredsrörelsen komma till tals på marginalen, i proportionerna 95 – 5 ungefär. Samma mönster upprepar sig gång på gång.

Ska de grundläggande principerna om allas lika möjligheter att föra fram sina uppfattningar på lika villkor kunna förverkligas, behövs därför någonting mycket mer än att ”vi driver på att för att säkra en stark självständighet för medier”. Denna så ofta åberopade självständighet har inte kunnat göra någonting åt den koncentration av medielandskapet i Sverige till ett par koncerner, varav ingen har något intresse av en demokratisk debatt om den skulle äventyra vinstmöjligheterna. De mekanismer som ligger bakom de begränsade möjligheterna för de resurssvaga att komma till tals kommer ingen att göra någonting åt i en kapitalistisk ekonomi. Alldeles tvärtom.

Vänsterpartiet behöver i en sådan situation driva frågor som innebär att just de kapitalsvaga medierna ska kunna få massivt ekonomiskt stöd från samhället för att kunna göra sina röster hörda. Det mediestödsförslag som just nu verkställs av den borgerliga regeringen går i precis motsatt riktning för veckotidningar som exempelvis Flamman. Public service behöver leva upp till sina riktlinjer så att de grupperingar i samhället som nu hörs minst, ska garanteras utrymme. Varför har vi idag fyra, fem olika program inom public service som enbart behandlar ekonomifrågor, börsen, företagets vinster, medan vi inte har ett som behandlar frågor om arbetsrätt, arbetsmarknad, konflikter på arbetsmarknaden, fackföreningsrörelsen och fackföreningsmedlemmars uppfattningar? Public service värnar om sitt så kallade oberoende, en myt eftersom riksdagen beslutar om pengarna. Man värnar mindre om kravet på balans i sin återgivning av samhällsförhållanden.

För oss är det också närmast häpnadsväckande hur programkommissionen nästan helt har låtit bli att ta upp frågan om digitaliseringen och som del av det digitala media. Digitala plattformar är för flera generationer de helt dominerande sätten att kommunicera och få del av information också om samhällsfrågor. Det har partiet förstått för den egna informationspolicyn, men inte dragit några slutsatser av för det programförslag som nu har presenterats. Ska man nå ut till också de grupper som kommunicerar via digitala instrument krävs en väl utvecklad strategi för det och krav gentemot samhället på lika möjligheter att kunna göra det, som också behöver reflekteras i ett partiprogram.

Partiprogram Motioner B

Digitaliseringen av samhället har också många andra effekter som behöver tas upp och bevakas politiskt. IT utvecklingen sedan 1950-talet och den så kallade AI utvecklingen utgör väldiga produktivkrafter där partiet behöver driva frågan vem som ska kunna disponera de produktivitetsvinster som följer av tillämpad AI. Vad AI kan innebära för människors jobb och anställningsvillkor behöver också bevakas, från lagstiftning till fackliga avtal, med tydliga krav och målsättningar som återspeglas i ett partiprogram. De digitala instrumenten har i praktiken misslyckats med att skydda människors integritet. Kraftfulla åtgärder behövs för att återställa den privata sfären runt individen. Hur digitala instrument används för organiserad och avancerad brottslighet och vad som krävs för att stoppa det måste också tas upp. Vi ser inte att någonting av allt detta behandlas i någon del av det liggande programförslaget.

Kvinnors underordning, rasism

Programkommissionen behandlar omfattande frågor som berör kvinnors underordning. Rubrikerna är många och frågeställningarna oftast relevanta. Det gäller den strukturella underordningen, omsorgsarbetet, socialiseringens effekter, det ekonomiska beroendet, våldet och konflikter. Klassamhället behandlas också utifrån utnyttjandet av lågavlönade kvinnor.

I övrigt beskrivs den underordnade situationen för kvinnor som att alla kvinnor är utsatta för samma underordning. Programkommissionen presenterar heller ingen lösning för den fråga man tar upp som klassrelaterad. Vad vi kan se presenterar man inga förslag till lösningar för den här verkligheten överhuvudtaget. Man pekar istället på att det pågår en radikal frigörelseprocess över hela världen.

Vi ställer oss frågan vem det är som har den starkaste positionen i denna frigörelseprocess också nationellt? Förhållandena för den svenska arbetarklassens kvinnor har försämrats tydligt bara de senaste 10 åren. Den enda grupp i Sverige vars genomsnittliga livslängd har förkortats under den perioden är just arbetarklassens kvinnor. Man har de sämsta, och allt sämre, anställningsvillkoren, de sämsta lönerna, man bor överrepresenterat i de mest socialt utsatta områdena, med den största brottsligheten, dåliga kommunikationer och icke-fungerande skolor. Man är överrepresenterad bland människor med hälsoproblem.

Vi ser väldigt lite av den här typen av klassanalys i de här delarna av programförslaget. Istället presenteras en klassisk liberalfeministisk analys som fokuserar på kvinnors demokratiska rättigheter och individens frihet (vi är glada att frågan om kvinnors representation i börsnoterade bolagsstyrelser inte finns med i programförslaget). Den här delen av programmet behöver istället baseras på en intersektionell analys som visar på sambandet mellan kön och klass och även andra hierarkier som rasism och hur de hänger ihop så att frågan om kvinnors frigörelse inte bara handlar om en viss grupp och inte sker på bekostnad av andra.

Den nuvarande texten i programförslaget ger intryck av att kolonialismen är någonting avslutat, fast den i själva verket fortfarande representerar den grundläggande ekonomiska maktstrukturen i världen och med det även basen för det ekonomiska förtrycket av det globala Syd.

Vi tror inte det behövs mer kunskap om de rasistiska strukturerna i Sverige. Den kunskapen finns redan och vi kan informera programkommissionen om hur den kan hitta den. Var femte person i Sverige är utrikesfödd, en grupp som helt oproportionerligt är utsatt för olika typer av diskriminering. Vänsterpartiet, och dess partiprogram, behöver mycket tydligare visa att det är de här människorna man försöker nå ut till och visa solidaritet med genom konkret handlande.

Ett annat exempel är samernas ställning. Vi kan inte se att deras rättigheter tas upp när programförslaget exempelvis diskuterar gruvbrytningen.

Internationella relationer

I det här avsnittet går det att läsa att vägen mot fred och nedrustning går mot ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen, från den självklara utgångspunkten att vi ska ha en vapenproduktion. Vi ska samtidigt ha ett starkt försvar utan att dras in i konflikter. Hur vi ska kunna undvika det som medlemmar i Nato står det ingenting om.

Att vi ska stå för internationell rätt och jämlika handelsavtal är förstås viktigt liksom en kärnvapenfri värld, där det liggande förslaget om kärnvapenförbud måste skrivas på av Sverige. Kampen mot miljöförstörelsen måste byggas på internationellt samarbete framhålls det.

Avsnittet återspeglar ett lagom engagerat förhållningssätt i det internationella samarbetet utifrån ställningstaganden och positioner som redan är välkända. De förändringar man kan läsa ut jämfört med tidigare program är dessvärre en mer positiv attityd till försvarsutgifter och vapenproduktion, ett steg i rakt motsatt riktning till ett ökat engagemang i fredsarbetet. Därtill öppnar programkommissionen för en mer EU positiv position med argumenten att en del saker har åstadkommits som det är värt att värna och att det blir komplext att lämna.

Vi menar att Vänsterpartiet behöver inta en mycket mer radikal position kring internationell samverkan. Handelns underkastelse under den rika världen på den fattigas bekostnad och vad man bör göra åt det, behöver lyftas fram. Vänsterpartiet behöver ta klar ställning för de länder som gör motstånd mot den nuvarande handelsordningen och hur människor på det sättet hålls kvar i fattigdom.

Det är långt ifrån bara miljöfrågan som behöver lösas i internationellt samarbete. Det gäller även vapenhandeln, de enorma sociala klyftorna och konsekvenserna av dem, människosmugglingen och droghandeln. Den militära styrningen av världen och dess direkta koppling till den ekonomiska resursfördelningen globalt, kan också bara angripas internationellt. Vänsterpartiet behöver uppmärksamma och beskriva de här frågeställningarna i sitt partiprogram och det behov av ett starkare FN-mandat som behövs för att kunna angripa dem. Partiet bör vara drivande i det internationella fredsarbetet och arbeta för att Sverige samarbetar med gruppen av alliansfria länder för nedrustning och vapenkontroll. De här gigantiska problemens direkta koppling till det kapitalistiska systemet, vinst och profit på människors bekostnad, behöver också beskrivas och läggas fast. Kapitalets fria rörlighet gör det svårt att beskatta. Denna avgörande resursfråga kan också bara lösas internationellt och behöver därför också beskrivas och tas ställning till i partiprogrammet.

Vänsterpartiet behöver föra en solidarisk kamp inom EU och där hävda alla människors lika värde och rättigheter tillsammans med de organisationer som fronderar mot kapitalets utsugning av arbetare och tjänstemän såväl inom som utom EU.

Till detta kommer behovet av ett Vänsterparti som tar initiativ för att skapa en internationell motkraft till ett internationaliserat kapital som vi behandlar i början av den här motionen. Som vi framhållit behöver det här bli en prioriterad fråga för partiet och därför lyftas fram i ett helt nytt förslag till partiprogram.

Språket, tekniska frågor

Vi har stora problem med det språk i förslaget till nytt partiprogram som programkommissionen har valt. Det är svårt att få grepp på texten, även om det naturligtvis i någon mening ändå går att se vad som står där. Strukturen och ordningsföljden är oklar för oss. Det är bland annat svårt att se hur de valda rubrikerna svarar mot de problem och lösningar som står där eller som ändå behöver tas ställning till i ett partiprogram.

Som vi förstått det är tanken att text och innehåll ska vara lättillgängligt och kunna läsas och förstås av i princip vem som helst vid första försöket. Vi tror att den här texten har precis motsatt effekt och är svårförståelig och svåråtkomlig både för en nybörjare och en som är mycket kunnig och insatt i vänsterns politik och ordval.

I förslaget hittar vi skrivningar som ”värme och mat, närhet och omsorg, finnas där för oss och se oss, kärlek när någon behöver stöd, mötas med omtanke, bygga trygga och varma sammanhang, relationer som bygger på ömsesidig kärlek, kärlek och omsorg om varandra, odla sammanhållning.”

Vi återger inte de här citaten för att raljera utan för att vi tror de har saklig betydelse. Vi tror att de i det här sammanhanget, kanske till och med omedvetet, återspeglar en idealistisk syn som är motsatsen till den materialistiska samhällssyn som marxismen vilar på. Med ett sådant synsätt blir det svårt att verkligen identifiera de maktstrukturer och den kamp som drivit historien framåt och som kommer att göra det även i

Partiprogram Motioner B

framtiden och som därför behöver identifieras när man skriver ett partiprogram. Språkvalet är inte en slump utan påverkar också sakinnehållet. Bara som ett exempel skulle man kunna ersätta våra citat från det liggande förslaget med ord som "solidaritet" och "gemensam kamp."

Bara det valda språket i sig är en anledning för återremiss menar vi.

Vi har varit i kontakt med administrationen för motionsskrivande och fått klartecken att skriva en sådan här motion, både med öppna synpunkter och ställningstaganden utan direkta sid- eller radhänvisningar och som en lång motion. Vi anser att det här är något av en principmotion som i debatten före och under kongressen skulle kunna lyftas fram och presenteras som ett motförslag till det liggande förslaget och lyftas in i kongressschemat som en egen programpunkt före omröstningarna.

Slutord

Vi anser förstås inte att programkommissionens förslag till partiprogram för Vänsterpartiet inte har något värde. Det är ett i jämförelse progressivt förslag som lyfter fram orättvisorna i Sverige och världen, pekar på en del av de synliga orsakerna och föreslår förbättringar.

Men det är samtidigt ett dokument som undviker att analysera grundorsakerna inte bara till den situation vi befinner oss i, utan också varför vi gör det. Vi uppfattar det som ett medvetet val, vi ska istället go with the flow och övertyga människor om det vi vill åstadkomma. Tillsammans och med sammanhållning kan vi åstadkomma allt det vi vill.

Det är för oss uppenbart att det inte är en framkomlig väg. Kapitalet behärskar idag världen på ett sätt som bara kan motverkas med tillämpning av slutsatserna från den marxistiska analysen, ett ord som programkommissionen pliktskyldigt kastar in på sista sidan i programförslaget.

Globalt pågår en kamp mellan kapitalet och, om kan använda det ordet som symbol för människorna, arbetet. Sverige är en mycket liten del av den kampen och väldigt beroende av hur den faller ut. Vill Vänsterpartiet nå de konkreta mål inom olika sakområden som finns med i programförslaget, finns därför inget alternativ till att delta i den kampen. Det kan man bara göra med insikt om det kapitalistiska systemets tvångsmässiga sätt att fungera och vad som blir resultatet av det och genom att förstå att bara det socialistiska samhället kan sätta stopp för den destruktiva kapitalismen för med sig.

Det säger inte vi för att vi vill visa hur duktiga marxister vi minsann är. Det säger vi för att det räcker med att titta ut genom fönstret för att se att det Marx sa skulle hända, nu händer. Och det kanske viktigaste: Det kommer att fortsätta hända om vi inte sätter stopp för det.

Vänsterpartiet behöver ett partiprogram som återspeglar den här insikten och förståelsen. Ett program som baserar sina förslag på klassanalys och förståelse för vad som behöver göras för att stärka de grupper som idag har minst makt och inflytande, från arbetarklassen till nationella minoriteter. Ett program som på allvar erkänner den pågående miljökatastrofen. Ett betydligt radikalare program än det liggande förslaget där programkommissionen och partiledningen ännu en gång gör misstaget att tro att människor inte skulle tycka att ett radikalt politiskt program skulle vara attraktivt.

Vi har i den här motionen om återremiss av det liggande förslaget presenterat det vi anser ska vara utgångspunkterna i arbetet med att ta fram ett sådant partiprogram.

Föreslår kongressen besluta

att återremittera förslaget till partiprogram för grundläggande omarbetning med utgångspunkt i de ställningstaganden och uppfattningar som presenteras i motionen

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 966 Angered

Avslå programkommissionens förslag till nytt partiprogram

Ett partiprogram för ett socialistiskt parti är arbetarklassens kollektiva minne och en uppmaning till handling. Ett program är inte bara en lista krav, det är partiets identitet och har betydelse för partiets dagliga politik. Dagens socialister behöver ett tydligt politiskt program som en vägledning till handling. Ett socialistiskt program utgår från en marxistisk analys av samhället, förklarar dess motsättningar och trender och drar lärdom av arbetarklassens kamperfareheter. Ett socialistiskt program är inte några krav på ett papper, inte heller en önskelista. Det är en historisk analys och en generalisering av arbetarklassens kamperfareheter. Det är med marxistiska analysmetoder som vi kan dra lärdom av arbetarklassens tidigare kamp, framsteg och bakslag, vilket är nödvändigt för framtida samhällsbygge, och för hur vi kan uppnå dagens segrar.

Det är tydligare än någonsin att vi har ett behov av att ersätta dagens kapitalistiska system med ett annat samhällssystem - socialismen. Mänskligheten har kommit långt inom teknik, kultur, vetenskap och trots ett överflöd av rikedom i världen, så är det fler än någonsin som saknar de mest grundläggande behoven – mat, rent vatten, bostad, mediciner och arbete. Samtidigt befinner vi oss i en komplicerad tid, den socialistiska medvetenheten har kastats tillbaka. Högerpopulism och fascism står åter på dagordningen. Samtidigt har detta och nyliberalismen skapat en motreaktion hos arbetare och fattiga. En ny generation har intagit kampens arena, inte minst inom miljörörelsen och antikrigsrörelsen, en antikapitalistisk medvetenhet håller på att växa fram men saknar socialistiska lösningar.

För Vänsterpartiet är det därför viktigt att hålla den socialistiska idetraditionen och marxistiska analysmetoder vid liv. Vår kamp är inte ny, det har gått mer än 175 år sedan Marx och Engels skrev Kommunistiska manifestet. Den vetenskapliga marxismen, socialismen, var inte färdiga recept, det var analysmetoder för att förstå samhällets utveckling. Det socialistiska programmet måste ständigt förnyas, nya erfarenheter läggas till och vår nutid analyseras. Därför är det bra att Vänsterpartiet ser över partiprogrammet.

Men förslaget till partiprogram håller inte måttet. Att den socialistiska medvetenheten är låg har sina förklaringar. Sedan de realsocialistiska staterna i Östeuropa kollapsade 1989-91 utropades kapitalismen som historiens segrare. Kapitalets ideologer och nyliberaler sålde in att globaliseringen, den fria marknaden, var historiens slut, att kapitalismens kriser och motsättningar var slut. De senaste 35 åren har motbevisa detta, tvärtom har de senaste årtiondena kastat in oss i nya kriser, krig och förstörelse, i land efter land revolterar ungdomar, fattiga och arbetare mot kapitalismens kriser: klassklyftor, välfärdskris, klimat- och miljöförstöring, högerpopulism och en auktoritär fascistisk utveckling. Vad som fortfarande gör att den härskande klassen sitter kvar är bristen på medvetenhet om alternativet.

Vad ska kapitalismen ersättas med? och hur ska den ersättas? I denna nya situation är det socialisters uppgift att förklara hur en demokratisk planerad ekonomi kan ersätta kapitalismen och hur socialismen kan skapa en ny framtid för mänskligheten. Det finns inga inomkapitalistiska lösningar, det räcker inte med att överge små delar av nyliberalismen. Det behövs ett socialistiskt svar på nedskärningar, rasism, marknadsekonomi, militär upprustning, krig och miljöförstöring. Kapitalismens kriser beror på dess inneboende motsättningar, kapitalisternas vinster och ackumulation av rikedom och makt bygger på arbetarnas obetalda arbete. Enkelt förklarar, det värde som arbetarklassen producerar är större än vad vi får i lön. Det innebär att arbetare inte kan konsumera allt som vi producerar, vilket resulterar i återkommande kriser. Socialismen däremot, det innebär att den ekonomiska makten över ekonomin, storföretagen och banker överförs från den lilla härskande eliten av miljardärer som styr över ekonomi och de regeringar som styr i deras intresse och ersätts

med kollektivt ägande inom en arbetarstat som växer fram ur arbetarklassens organisering för ett nytt samhälle. Med ett demokratiskt styre underifrån med en samhällsekonomi som är inriktad på att lösa samhällets verkliga problem kan en kreativ kraft utlösas och samhället utvecklas.

En socialistisk stat skulle fördjupa demokratin på alla nivåer. Socialism och demokratisk planering av samhälle och ekonomi, efter människor och naturens behov är en nödvändighet för mänsklighetens fortlevnad. Vänsterpartiet behöver ett socialistiskt program som syftar till att skola medlemmar, vägleda politiker och vara en uppmaning till handling för den breda arbetarklassen, ett bidrag till att kampen för socialismen når framgång under vår livstid.

Föreslår kongressen besluta

att avslå programkommissionens förslag till nytt partiprogram

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 967 Tensta-Rinkeby-Spånga

Återremiss av förslaget till nytt partiprogram

Sammanfattning:

Det liggande förslaget till nytt partiprogram för Vänsterpartiet behöver återremitteras för grundläggande omarbetning för att det som presenteras i programförslag ska kunna genomföras.

Programkommissionens förslag bygger på tanken att vi bara genom att hålla ihop och stärka varandra skulle kunna mobilisera ett så starkt folkligt tryck att det kommer att gå att genomföra den politik som presenteras i programförslaget.

Det är en grundläggande felaktig slutsats som inte tar hänsyn till att kapitalet har stärkt sin position på ett helt avgörande sätt under de senaste 40 åren. Det går inte med en så väldig obalans mellan arbete och kapital att bara med allmän välvilja, en tänkt sammanhållning, förhandlingar och goda förslag skapa den folkliga kraft som programkommissionen ser framför sig. Kommissionen pratar om både konflikt och makt men kopplar ingendera till verkliga förhållanden. Grunden till vänsterns reträtt behöver analyseras och slutsatser dras från det.

Vänstern behöver skapa en internationell motkraft som är lika stark som kapitalets helt dominerande. En klassanalys värd namnet behöver göras för att kunna stärka de som bäst behöver det. Den kapitalistiska produktionsprocessen är orsaken till den helt övervägande delen av de mycket omfattande problem som finns i Sverige och den globalt katastrofala utveckling som vänstern slåss emot. Trots viss insikt om det accepteras nu ändå i programkommissionens förslag för första gången kapitalismen som system. Det innebär inte bara att vänsterns position ytterligare kommer att försvagas och att det därför inte kommer att gå att genomföra det program som finns med i förslaget. Det innebär också i praktiken att man nu bildar ett nytt parti. Kapitalismens syfte är profitmaximering. Socialismens syfte är att uppfylla grundläggande behov. När man inte längre har det socialistiska samhället som målsättning har man lämnat tanken på ett samhälle som kan skapa ekologisk balans och som uppfyller människornas behov. Socialism är inget ord att vara rädd för. Det behöver uttalas och läggas fast som mål. Gör man inte det har man accepterat borgerlighetens slagord att det inte finns något alternativ.

Partistyrelsen kan i sitt yttrande över den här motionen inte svara att det nya programmet visst har ett socialistiskt samhälle som mål. Det är inte sant. Har man det måste man uttala just det och beskriva just det. Det går att göra konkret, se fortsättningen av den här motionen.

Politiken för de sakområden som presenteras i programförslaget är genomgående svag, ofta endimensionell, otillräcklig, vissa grundläggande områden saknas helt. Genomgående återspeglas den idealistiska tanken att vi ska kunna genomföra vår politik bara genom att hålla ihop och förhandla, utan kamp och utan de

Partiprogram Motioner B

långsiktiga mål som ligger till grund för och är helt nödvändiga för just dagspolitikens kamp. Våldigt få av de förslag som presenteras för sakområdena kommer att kunna genomföras inom ramen för det kapitalistiska samhälle som programkommissionen nu föreslår att kongressen ska acceptera.

Vi har i fortsättningen av den här motionen utvecklat motiven för varför det är så viktigt för Vänsterpartiet att kongressen beslutar om en återremiss av förslaget till partiprogram för grundläggande omarbeting med utgångspunkt i de ställningstaganden och uppfattningar som presenteras i motionen. Vi utgår från att partistyrelsen tar del av hela motionen för möjligheten att skriva ett nytt partiprogram som är baserat på verkliga förhållanden.

Inledning:

Vi redogör i slutet av motionen för de tekniska klartecken vi fått för att skriva motionen på det sätt vi nu gör. Vi vet att det i anvisningarna för att skriva en motion står att vi ska undvika motioner om språkliga frågor. Vi tar ändå upp den frågan i vår motion eftersom det språk som används påverkar sakfrågorna och eftersom vi anser att det nu liggande förslaget till partiprogram måste ersättas med ett, i praktiken, helt nytt.

Motionen är uppbyggd i två delar. Den första beskriver behovet av de inledande analyser som vi menar att programkommissionen inte har gjort och som är grundorsaken till att man hamnat fel. Den andra är kommentarer till de olika sakområden som bör ingå i ett nytt partiprogram och som vi menar ska ligga till grund för skrivningarna i ett nytt programförslag efter återremiss. Vi vet att det i anvisningarna står att man bör undvika skrivningar som att ”partiprogrammet skrivs om i enlighet med motionens anda”, men vi menar att de synpunkter vi presenterar i motionen är så tydliga att de går att använda som grundläggande delar i ett nytt programförslag efter återremiss.

Motiv:

Vi har två motiv för vår begäran om återremiss som vi utvecklar i motionen.

Det första är att Vänsterpartiet med det liggande förslaget för första gången sedan 1917 inte presenterar det socialistiska samhället som en självklar målsättning och som en nödvändighet. Det säger vi inte för att vi är museivakter som media vill kalla det. Det säger vi för att det är just nödvändigt om vi vill få kontroll på de galopperande obalanser som den kapitalistiska produktionsprocessen för med sig inom snart sagt vartenda samhällsområde. I en hel värld, inklusive Sverige.

Det andra är att med en acceptans av den kapitalistiska produktionsordningen, kommer det inte att gå att genomföra många av de sakområdes förslag som finns med i förslaget till partiprogram. Alldeles tvärtom kommer förutsättningarna för det att hela tiden försämrats. Vi vet att programkommissionen hävdar att man har socialismen som mål i sitt förslag. Vi anser att man inte har det, långt därifrån. Har man det måste man skriva det rakt ut. Åsikter som ”socialismen är den verkliga rörelsen” räcker inte och klarar inte av en materialistisk granskning. Vill man nå det socialistiska samhället behöver man något mycket mer konkret som vapen, se våra skrivningar i den här motionen.

Grundläggande utgångspunkter och ställningstaganden.

Problemanalys:

Programkommissionen skriver att man hellre vill fokusera på vad vi vill åstadkomma än på problemanalys. Det är en god ambition och det är alltid roligare att diskutera vad man vill göra. Problemet med en sådan ansats är att om man inte analyserar orsakerna till att det ser ut som det gör och förloppen bakom det, kan man hamna väldigt fel i vad man vill och tror att man kan åstadkomma. Vi anser att det är precis det programkommissionen har gjort.

Den mest grundläggande frågan kommissionen borde ha ställt sig är: Varför ser det ut som det gör och när blev det så?

1980 var Sverige världens mest jämlika land mätt som inkomstdistribution hos de länder där det fanns tillgång till sådan information. Sverige var då ett land med en radikal socialdemokrati som i många led representerade en mycket radikalare politik än den som Vänsterpartiet står för idag. Det fanns konkreta förslag på att utvidga den politiska demokratin med en ekonomisk genom löntagarfonder, det socialdemokratiska Kvinnoförbundet krävde en rad reformer, det fanns en stor stridsvilja utan rädsla för att strejka, socialism fördes fram som en nödvändighet för att rädda miljön. Tre procents arbetslöshet ansågs som oroande.

Sedan dess har de förhållanden vänstern slåss för varit på oavbruten reträtt inom så gott som alla samhällsområden. Strejkrätten har försämrats, arbetsrätten har försämrats, fri- och rättigheterna inskränks, inte bara i praktiken utan också formellt, borgerlig media har förstärkt sin position kraftigt, public service presenterar genomgående liberala budskap som objektiva nyheter, människors tillvaro har kraftigt kommersialiserats inte minst genom digitala mediers genombrott som utan eller med små inskränkningar får presentera i princip vilka kommersiella budskap som helst, bostadsbyggandet har i praktiken upphört, stegvis övertar vinstdrivande företag skolor och omsorgsområden med förödande resultat i klasstermer, socialförsäkringen urholkas, resurserna till regioner och kommuner urholkas, vi har massarbetslöshet, psykiska sjukdomar ökar, samhället militariserar, förvaltningen politiserar, alla omfördelade skatter har avskaffats, inkomstjämligheten skenar, vi har en institutionaliserad inkomstöverklass inom politikereliten, förvaltningens och näringslivets eliter och ett trasproletariat i gigeekonomin som serverar oss andra utan några garanterade anställningar eller inkomster. Vi har en nästan oreglerad finansmarknad, fullständigt integrerad med världens övriga finanskapital, som lagligt kan genomföra gigantiska kapitalflyttningar när och hur som helst med profit som enda syfte. Vi har ett geopolitiskt Nord som fortsätter att attackera Syd när som helst och hur som helst om det behövs för att försvara våra intressen, med förödelse, fattigdom och miljöförstörelse i Syd som följd. Tre miljarder saknar toaletter, två miljarder har inte tillgång till rent vatten, en miljard lever i hunger eller svält.

Denna förödande utveckling är synlig för alla inom vänstern. Det man då måste fråga sig är varför det har blivit så? Svaret för svensk del är att fram till 1980 ungefär var arbete, som det kom till uttryck i en progressiv politiks agenda, och kapital ungefär jämspelat i Sverige. Den nationella politiken kom överens med det nationella kapitalet om fördelningen av produktionsresultatet och kunde på så sätt garantera reformutrymme mot företagsvinster.

Kring 1980 förändrades det. Kapitalet slet sig ur sitt nationella band och blev internationellt helt enligt de kapitalistiska lagar om ackumulation och expansion som Marx hade beskrivit 120 år tidigare. Med detta försvann den politiska kontrollen över kapitalet. Det politiska mandatet har förblivit nationellt medan kapitalet har internationaliserats och integrerats med annat kapital utanför Sverige, mer och mer för varje år. Den nationellt begränsade politiken kan idag inte längre styra över kapitalet utan kan bara springa efter för att antingen stödja den kapitalistiska produktionsprocessen för landets egna företag i slagmålet med andra länders, eller försöka minska de värsta skadorna av den kapitalistiska produktionen.

Denna totala obalans mellan arbete/politik å ena sidan och kapitalet å den andra, är den grundläggande orsaken till vänsterns reträtt också i Sverige under de senaste 40 åren. Den främsta effekten är att resursbasen inskränks, mindre och mindre kapital kan beskattas. Den återkommande sänkningen av bolagsskatten är ett bland flera exempel. Lagstiftning anpassas dessutom löpande efter kapitalets krav, exempelvis inom miljöområdet. Strejkrättens inskränkningar är ett annat exempel. Det kapital som är verksamt i Sverige vinner varje sådan diskussion med argumentet att vi måste kunna konkurrera med andra länders kapital för fortsatt produktion. Utan politiska ingrepp kommer den här utvecklingen att fortsätta och dessutom accelerera. Politiken kommer hela tiden att få mindre inflytande med fortsatta nedskärningar i de offentliga budgetarna och konsekvenserna av det som den mest synliga effekten för folkflertalet.

Programkommissionen har inte förstått denna grundläggande obalans och att det inte går att göra någonting åt den här utvecklingen enbart nationellt under en helt internationaliserad kapitalistisk ekonomi. Det går inte mot ett helt överlägset och internationaliserat kapital att skapa en nationell löntagarfondssituation igen. Vi måste utanför landets gränser för att bygga det motstånd som på sikt kan begränsa kapitalets makt. Den enda långsiktiga lösningen är att samhället, snarare än staten, övertar kontrollen över det stora kapitalet. Det är det

vi, till skillnad från programkommissionen, menar är socialism, det enda samhälle som kan ge människorna den trygghet som behandlas från helt andra utgångspunkter i det liggande förslaget. Vi återkommer till det.

Ökad kontroll över det internationaliserade kapitalet:

Kapitalet bestämmer för närvarande över en hel värld och den inkluderar Sverige. Det rör sig som det vill och landar där man kan tjäna mest pengar. Den enda möjligheten för vänstern att återfå kontrollen över kapitalet är därför att på samma sätt internationaliseras.

Vänsterpartiet behöver därför som ett prioriterat område arbeta för att lägga grunden för en organiserad och institutionaliserad samordning mellan de grupperingar i olika länder, i ett första skede de europeiska, som har samma målsättning och behov av att återfå kontrollen över kapitalet. Det kan man göra på olika sätt genom institutionaliserat och återkommande samarbete med andra partier och organisationer med samma målsättning och/eller genom det lagstiftningsmandat som EU har. Att EU skulle kunna användas för begränsningar av kapitalets position är dock näst intill uteslutet. Syftet med EU är det precis motsatta, nämligen att stärka kapitalets makt. Mot det behöver vänsterkrafterna i många länder samordnat utveckla ett program för ett socialt rättvist Europa och tillsammans driva kraven i det programmet både nationellt och gentemot EU. Val till EU parlamentet kommer inte att vara en tillräcklig kraft för att kunna ändra på EUs försvar av kapitalet och det globala Nord. Det är bara genom ett gemensamt utomparlamentariskt samarbete mellan organisationer i många länder där Vänsterpartiet deltar som en ledande kraft, som ett tillräckligt starkt folkligt tryck kan skapas för en agenda som också kan användas för formuleringen av en progressiv nationell politik där kapitalet på nytt tvingas kompromissa.

Det här arbetet och initiativet från Vänsterpartiet bör utvecklas som ett prioriterat område i ett förslag till nytt partiprogram efter återremiss av det liggande förslaget.

Till det här kommer partiets förhållningssätt till den kapitalistiska världsordningen globalt. Vi återkommer till den frågan.

Ett socialistiskt samhälle:

Det liggande förslaget till partiprogram innehåller många, vad man kanske bäst kan kategorisera som iakttagelser, av det kapitalistiska samhället och de obalanser det skapar. Förslaget uppmärksammar vinstmaximeringens begränsningar, använder den historiska materialismen för att beskriva utvecklingen, beskriver ojämlikheten och vad den för med sig i form av arbetsvillkor och annat, kapitalkoncentrationens effekter, urbaniseringens effekter, kapitalismens kriser och mycket, mycket mer. Särskilt inom miljöområdet beskrivs profitmaximering som grundorsaken till miljöförstörelsen.

Vad vi däremot inte kan se i programkommissionens förslag är förståelsen för att allt det här kommer att fortsätta och dessutom accelerera under en fortsatt kapitalistisk produktion och de tvångsmässiga regler den produktionen måste följa.

Vi uppfattar programkommissionens skrivningar och förhållningssätt som att socialismen, även om man helst undviker ordet, skulle på något sätt växa fram i olika handlingar som rör sig i riktningen mot ett sådant samhälle och att det i sig själv skulle kunna mobilisera ett sånt starkt folkligt stöd att det skulle kunna gå att genomföra. Exempel som ges är det breda folkliga motståndet mot vinstdrivande företag inom skola och omsorg. Vägen dit är enligt programkommissionen mycket viktigare än att beskriva målet och man behöver därför inte nödvändigtvis uttala och tala om det socialistiska samhället. Det skapar bara motsättningar och missförstånd. Bättre att agera säger man, genom att agera kan man nå människor för mobilisering av en progressiv, rentav socialistisk, politisk agenda. Plötsligt har vi socialism utan att veta om det, utan att ha uttalat det.

Det är en attraktiv tanke som möjligen också hade visst genomslag i uppbyggnad av det samhälle som på 1970-talet innehöll mycket av det som Vänsterpartiet idag slåss för. Men som vi har försökt beskriva är situationen idag helt annorlunda och det enda sättet att nå ett socialistiskt samhälle idag i Sverige är genom internationellt samarbete och i direkt kamp mot kapitalet. Styrkeförhållandena har på 40-50 år förändrats i

grunden och kapitalet kommer bara att lämna ifrån sig makt och inflytande där man kan se att det är nödvändigt av olika skäl. Ett exempel på det är skolan där kapitalets politiska företrädare inom borgerligheten nu rör sig i riktningen mot ett ökat samhällsinflytande över de vinstmaximerande företagen inom området, därför att reproduktionen av arbetskraften är hotad. Den moderna kapitalistiska produktionen förutsätter utbildad arbetskraft.

Ska man kunna nå en situation där samhället har så stor kontroll över kapitalet att det går att genomföra de förslag inom olika sakområden som finns med i det liggande programförslaget, behöver man alltså beskriva varför och hur alternativet till en kapitalistisk produktionsordning ser ut. Man måste tydligt och klart beskriva kapitalismens begränsningar och vad ett socialistiskt samhälle är. Det gör man överhuvudtaget inte i det liggande programförslaget. Programkommissionen skriver återkommande om konflikt men vi kan inte se att man beskriver den konflikt som är helt nödvändig om samhället ska kunna återfå kontrollen över kapitalet.

Det behöver man beskriva också av ett annat skäl. De människor som engagerar sig i politiskt arbete inom vänstern idag, ägnar huvuddelen av sin tid åt att försöka försvara den relativa välfärd som tidigare har byggts upp. Det är ett arbete ständigt i reträtt som återspeglas i allt från de lokala politiska föreningarnas diskussioner till rikspolitikens agenda. Mot det måste man kunna ställa bilden, alltså inte bara visionen, av ett annat samhälle som fått kontroll på den destruktiva som den kapitalistiska produktionen hela tiden medför och kommer att medföra så länge den finns. Socialismen är ingen vision om någonting långt bort i framtiden. Den går att beskriva i konkreta termer och vi tror också att det är ett stort strategiskt misstag av programkommissionen och partiledningen att tro att människor inte skulle förstå ett väl beskrivet alternativ till den nuvarande samhällsordningen och de stora fördelarna med det, också när man berättar att det är det här som är socialism. De kommersiella bankerna är bara ett av många exempel på det, där man ganska lätt i socialistiska termer skulle kunna beskriva varför vi inte behöver några kommersiella banker, de stora fördelarna med det och samtidigt kunna få brett folkligt stöd för en sådan uppfattning.

Vi menar att denna beskrivning av ett socialistiskt samhälle närmast som en självklarhet behöver inleda ett förslag till nytt partiprogram. Vi har svårt att förstå den nuvarande inledningen som närmast slumpmässigt rör sig mellan allmänna beskrivningar av ett bättre samhälle, välfungerande arbetsplatser, skolor som fungerar och annat, att det skulle kunna representera bilden av kapitalismens förödande påverkan på planeten och människors liv och socialismen som ett alternativ.

Utan att representera några museivakter menar vi därför att ett nytt förslag till partiprogram för Vänsterpartiet efter återremiss kan använda många av de skrivelser som finns i det partiprogram från 2016 som presenteras på Vänsterpartiets hemsida. Det programmet innehåller stora delar av det vi tror är viktigt, faktiskt avgörande, i presentationen av ett socialistiskt samhälle, vad det innebär och varför det är nödvändigt. Vi hänvisar till avsnittet Ett socialistiskt samhälle och Gemensamt ägande och ekonomisk demokrati i det dokumentet. De innehåller tillsammans inte bara en beskrivning av kapitalets näst intill oinskränkta maktställning idag, utan beskriver också det socialistiska samhället och hur det totalt skulle förändra den nuvarande situationen som det enda sättet att faktiskt uppnå det Vänsterpartiet vill. Det enda vi tycker inte bör ingå i skrivelserna i ett nytt partiprogram är skrivningen "kapitalismens avskaffande". Det är en olycklig formulering som låter som en dagordningspunkt på nästa partiföreningsmöte.

De skrivelser vi hänvisar till kan säkert ändras, omformuleras, moderniseras om man vill använda det ordet, redigeras, förkortas. Gör man det, och vi hjälper gärna till med det, är det samtidigt viktigt att behålla ett stringent språk som beskriver de verkliga förhållandena och inte vara rädd för att använda den terminologi som är vänsterns, även om inte varje ord omedelbart skulle förstås av den som för första gången läser det nya programmet. Vi delar inte programkommissionens uppfattning att vem som helst, också den helt oinsatte, omedelbart ska kunna förstå hela partiprogrammet och vad som står där vid en första genomläsning. Det tror vi för de första att man inte alls gör med det nu liggande förslaget av andra skäl, men det kan inte heller vara en utgångspunkt när man skriver ett partiprogram som i första hand behöver uppfylla helt andra krav. Man behöver helt annat material för den som från början vill förstå alla delar i partiets program som en introduktion. Ett studiearbete om partiprogrammet behöver göras tillgängligt genom kompletterande material.

En sådan här, för oss självklar, introduktion till ett nytt partiprogram skulle också ersätta avsnittet Frigörelse i det liggande förslaget. Precis som det beskrivs i programmet från 2016 och i många andra partiprogram från många olika länder vid många olika historiska tidpunkter, är socialismen människans frigörelse. Det är därför både naturligt och nödvändigt att den beskrivningen ingår i en inledning om det socialistiska samhället. Det här knyter också an till avsnittet Frihetens hinder i det liggande förslaget. Vi håller med om vad som står i vissa delar av det här avsnittet (medan annat är svårare att förstå). Det avgörande i det här sammanhanget är att det inom ramen för den kapitalistiska produktionsordningen, som vi uppfattar att det liggande programförslaget accepterar, kommer att bli allt svårare att göra någonting åt de problem och lösningar som beskrivs i det här avsnittet. Frihetens hinder kommer att fortsätta och dessutom förstärkas eftersom de är en följd av det kapitalistiska systemets enda syfte. Och det säger vi inte för att vi är museivakter utan för att vi vill göra någonting åt det på riktigt.

Vi delar naturligtvis uppfattningen att en överväldigande folkmajoritet skulle hitta en gemensam social och ekonomisk trygghet i vänsterpolitiken. Men det är på sikt en frigörelse som bara kan uppnås genom att ersätta den nuvarande kapitalistiska produktionsordningen, som enbart syftar till profitmaximering, och genom att skapa förutsättningar för att avskaffa lönearbetet, återigen inte en museivaktuppfattning utan någonting som går att uppnå. Vi kan inte se att programkommissionen har förstått innebörden av detta när man pratar om frigörelse.

Klassamhälle och klassanalys:

Det här knyter också an till avsnittet Sammanhållning där det liggande förslaget, kopplat till avsnittet Frigörelse, för fram tanken att det är klokt att välja gemenskap, att vi bör försöka samla människor som möter olika problem och att vi bör försöka frigöra oss från det som delar upp oss.

Förutom själva språket återspeglar de här skrivningarna ett närmast medvetet sätt att undvika en beskrivning av klassamhället och dess konsekvenser och framförallt att man därmed undviker att basera politikens inriktning och de konkreta politiska förslagen på en klassanalys.

Vi undrar igen varför programkommissionen och partiledningen så omsorgsfullt och så långt det går, vill undvika att beskriva ett absolut centralt område för en socialistisk rörelse, nämligen klassamhället och vad det innebär för ett parti med en socialistisk politik. Vi tror inte att man når fler och får fler röster för att man undviker det, jämfört med att man i tydliga termer beskriver just klasser och klassamhällets effekter. Människor är mycket medvetna om klassamhället, vilken klass man tillhör och vad man behöver göra för att försvara eller kämpa för sina klassintressen. Det är långt ifrån tillräckligt att försöka ersätta det med skrivningar om att försöka samla alla människor som har ett gemensamt intresse av förändring. Även Jimmie Åkesson vill ha förändring och är i full fart med att åstadkomma det. Han är inte vår allierade.

Vad gäller löntagarbegreppet som en sammanhållande kraft, håller vi med om alla löntagare i den privata sektorn i princip är föremål för utsugning genom mervärde som någon annan stjälar. Vi menar att det också gäller löntagare i den offentliga sektorn, även om den är skattefinansierad. Vi håller också med om att medelklassens tillvaro nu snabbt proletariseras under kapitalets försök att upprätthålla eller öka sin vinstnivå.

Samtidigt är det så att tillvaron och villkoren för ett medelklasspar med en månadsinkomst på 150 000 kronor eller mer och de boende i ett så kallat utsatt område är väldigt olika. Insikten om att det är så finns också med i programförslaget. Men trots det drar man inte slutsatsen att dessa snabbt ökande skillnader i livsvillkor inom olika klasser i Sverige behöver analyseras och lika till grund för det politiska program som partiprogrammet behöver innehålla. Bara som ett exempel vill vi nämna den rena fattigdom som idag finns i Sverige och som man kan se på hemlösheten och köerna till soppköken i alla större städer och som också inkluderar barn. Istället återgår man i förslaget till att vi alla ska hålla ihop mot kapitalet, ett synsätt som har svag koppling till verkligheten och som riskerar att man landar väldigt snett i förslag om ökat inflytande för folkflertalet på väg mot ett verkligt demokratiskt samhälle. En betydligt förstärkt klassanalys behöver därför ingå i ett nytt förslag till partiprogram under ett eget avsnitt eller under Ett socialistiskt samhälle.

Det betyder att vissa frågor behöver prioriteras som reformer. För de som överlever i gigekonomin och för arbetarklassen behöver frågor om arbetsrätt och arbetsmiljö komma först på Vänsterpartiets agenda

Partiprogram Motioner B

tillsammans med bostäder, socialförsäkringarna, pensionerna och fungerande omsorgsservice. För medelklassen är arbetsrätten lika viktig jämte arbetstidslagstiftningen för att börja kunna begränsa den ökade pressen också inom kontorsarbeten.

Arbete:

Vi håller med om programförslagets beskrivningar och ambitioner under avsnittet Arbete ger utveckling och andra avsnitt som anknyter till det är området. Viljan att arbeta, den fulla sysselsättningen, det samhälleliga ansvaret, arbetstidsförkortningen, trygghetssystemen, arbetsrätten och vikten av fackföreningsrörelsens styrka. Det vi däremot saknar genom hela förslaget till partiprogram är partiets ställningstagande till och för de som inte arbetar, de som inte kan arbeta och vilken ställning de ska ha, ekonomiskt och socialt, i förhållande till de som har ett jobb.

Inom just det här området blir den klassiska konflikten mellan arbete och kapital mycket synlig. Vapnen är välkända och det handlar ytterst om makt. Det är därför avgörande att förstå det som vi skrivit om tidigare, nämligen att det för närvarande är kapitalet som har makten i Sverige och världen. Vill man uppnå de goda målsättningar som finns beskrivet om arbetet i programförslaget behöver man därför också beskriva hur man tänker sig att ändra på de nuvarande maktförhållandena. Det som i programförslaget beskrivs som att full sysselsättning, gedigna trygghetssystem och förstärkt arbetsrätt leder till bra löner och bra arbetsvillkor och att det i sin tur leder till en så stark förbättring av förhandlingsstyrkan hos löntagarkollektivet att mer pengar kan gå till löner och mindre till kapitalägarna, är en idealistisk beskrivning utan någon materialistisk grund. Det finns en orsak till att vi inte har full sysselsättning, en orsak till att vi har allt sämre trygghetssystem, allt sämre arbetsrätt och sänkta reallöner. Det finns en orsak till att vi har en gig ekonomi, en orsak till arbetskraftinvandringens slavliknande arbetsvillkor och de omöjliga lönerna och arbetsförhållandena inom välfärdsyrkena.

Dessa orsaker behandlas överhuvudtaget inte i programförslaget vilket får oss att tro att programkommissionen tror att alla dessa förbättringar går att genomföra under nuvarande produktionsvillkor. Det kommer det inte att göra så länge kapitalet har det övertag mot arbetet som man för närvarande har. Vänsterpartiet måste därför presentera förslag som ändrar på den här balansen till arbetets fördel. Förslag om reella inskränkningar i kapitalets makt, från ägandestrukturer och ägarkontroll, via arbetsrätten, återställande av strejkrätten och rätten att välja facklig organisation för kollektivavtal och arbetsmiljölagstiftningen, till beskattningen av kapitalet, och hur dessa förslag ska genomföras, behöver presenteras. Bara så och bara då kommer programkommissionens idé om en bättre balans mellan arbete och kapital kunna uppnås.

Vi ifrågasätter också vad som går att åstadkomma inom ramen för ett samarbete med en fackföreningsrörelse som domineras av krafter som är mycket ovilliga att ta strid för sina medlemmar och i viss utsträckning till och med motverkar medlemmarnas intressen. Det här beteendet skiljer sig avsevärt från de fackliga organisationerna i andra nordiska länder, i Tyskland, England, Belgien, Frankrike och till och med USA som alla bara under det senaste året har visat att facklig kamp kan sträcka sig mycket längre än vad den svenska fackföreningsrörelsen vågar och att det lönar sig.

Vänsterpartiets förhållande till fackföreningsrörelsen väcker också frågor om den utomparlamentariska kampen som betonas i partiets nuvarande program. Civil olydnad och andra aktiviteter, demonstrationer och aktioner av olika slag är centrala i kampen mot konsekvenserna av det kapitalistiska samhället. Vänsterpartiets program bör visa ett klart och tydligt stöd för alla aktiviteter utan våldsinslag som arbetar för ett bättre och mer jämlikt samhälle.

Ägande:

Programkommissionen lyfter fram ägandet som en avgörande fråga under ett avsnitt med rubriken Ägande med helhetssyn. Helhetssynen förutsätter enligt förslaget att man stärker det gemensamma ägandet i nyckelsektorer: strategiska naturtillgångar, energiförsörjning, infrastruktur, bostadsproduktion och den finansiella sektorn.

Det framgår dessvärre inte av förslaget om det här innebär att man tar över det nuvarande privata ägandet inom de här sektorerna eller om man stärker samhällsinflytandet genom att förstärka, utöka, det offentliga ägandet bredvid det privata.

Det socialistiska samhället kan bara förverkligas genom att samhället tar över kontrollen av de stora pengarna, kapitalet i de stora företagen, i Sverige nästan genomgående företag med internationell verksamhet som bas inom både varu- och tjänstesektorn och även inom den finansiella sektorn, framförallt för bankerna. I en modern kapitalism är övertagandet av kontrollen över de stora pengarna någonting som bara kan genomföras i samarbete med andra länder och som en gemensam händelse vid samma tidpunkt.

En sådan förändring är nödvändig inte bara för att de ska vara så eller därför att det står i en bok som Marx skrivit eller för att några museivakter säger det, utan för att den kapitalistiska produktionsprocessen lyder under tvingande lagar som inte går att förena med målen i ett socialistiskt samhälle. Kapitalismen har som enda mål profitmaximering. Det socialistiska samhället har som mål att uppfylla grundläggande behov.

Därför är ägandet av de produktionsmedel som bestämmer över de stora pengarna avgörande för möjligheterna att nå de målsättningar som till och med det liggande programförslaget innehåller. Vi håller med om att det finns nyckelsektorer där allt ägande bör vara samhälleligt, inte bara vissa delar. Men till det kommer att samhället också behöver ta över kontrollen över alla övriga verksamheter som kontrollerar de stora pengarna så att också de ställs under samhällets eller de anställdas kontroll. Också med ett ökat samhällsinflytande inom vissa sektorer enligt programkommissionens förslag, kommer en produktion som fortfarande domineras av och som fortfarande tillåter fortsatt kapitalistisk vinstmaximering, ändå att omöjliggöra ett samhälle där grundläggande behov kommer först. En fortsatt kapitalistisk produktion, hotar dessutom vår existens genom den militarisering och miljöförstöring som pågår och som vi behandlar längre fram.

Det är en fin ansats att uppmuntra till demokratiskt styrda ägandeformer, också privata som brukarförvaltning men det räcker inte. Vänsterpartiet måste vara berett att förklara att samhället på sikt behöver överta kontrollen av det stora privata kapitalet om man vill nå det man föreslår i programförslaget. Det är också först då man kan nå de goda målsättningar som beskrivs under den mångtydiga rubriken Seriöst företagande. Det går på sikt inte att bedriva företagande i företag med stort kapital på ett seriöst sätt i ett system som har som enda målsättning att maximera vinst och profit.

Ägandet är också avgörande för att kunna utvidga den nuvarande politiska demokratin, redan den under hot, med den för ett socialistiskt parti självklara ekonomiska demokratin. Det som presenteras under rubriken Stärk den politiska demokratin i det liggande förslaget är ju egentligen ingen förstärkning utan inskränker sig, en gång till, bara till ett försök till försvar för det borgerliga samhällets demokratiinslag som i delar redan har inskränkts under de senaste 20 åren. Vi menar att en sån ambitionsnivå är långt ifrån tillräcklig för att nå det Vänsterpartiet säger sig vilja uppnå. Ett helt nytt avsnitt som förstärker kraven på ägande och ekonomisk demokrati i enlighet med vad vi nu har beskrivit, behöver föras in i ett nytt programförslag.

Sakfrågor:

Vi börjar vår analys av programförslagets beskrivning av sakområden med tre som börjar på M, varav två är livshotande.

Miljön:

I avsnittet om Ekologiska kriser skriver programkommissionen att den massiva ökningen av förbränning av fossila bränslen är en brytpunkt och att lösningen är att utveckla nya hållbara sätt att arbeta. Utan att nämna greenwashing som ett systematiskt sätt att försöka dölja fortsatt miljöförstörelse, kopplar programkommissionen på ett glädjande korrekt sätt den ekologiska krisen till vinstmaximerande bolag som tvångsmässigt väljer att prioritera den egna avkastningen. Det privata ägandet gör en förändring svårare, ägarna har allt att förlora och försöker därför påverka den politiska styrningen anser programkommissionen. Svaret skulle vara att utforma politiska projekt som många kan sluta upp bakom. Att göra det som är politiskt möjligt, ska vara utgångspunkten för det här området.

Den globala förstörelse som pågår av den yttre miljön kan mer och mer betecknas som en katastrof. Det liggande programförslaget kommer inte i närheten av att beskriva den verkliga situationen trots de tidigare ganska starka och aktuella reaktionerna mot partiledningens förhållningssätt och politiska ställningstaganden om miljöfrågorna. Inte ens de redan synliga konsekvenserna av den höjda koldioxidandelen i atmosfären beskrivs, trots att de nu nått även Sverige och trots att torka och översvämningar numer är reguljära inslag i vädret i en hel värld. Som vanligt drabbas de fattigaste mest.

Programkommissionens behandling av miljöområdet är inte bara grund och ytlig, den är också smal och utan insikt om samband. Den torka som orsakas av utsläppen i atmosfären har vid två tillfällen tvingat Ryssland att sluta exportera vete. Ryssland är världens största veteproducent och ett exportstopp ledde till både hunger och svält i delar av världen. Det syriska upproret mot Assadregimen hade som en utlösande faktor skördar som uteblev och den hunger som följde. Hundratusentals har dött i det krig som fortfarande pågår där. En fortsatt ökning av atmosfärens temperatur kommer att drabba också de viktigaste livsmedlen för miljarder människor, det vill säga majs och ris. Det innebär att den miljard människor som idag är hungriga eller svälter kommer att bli två eller tre miljarder. Det kommer att leda till massmigration, den som redan har startat i Afrika och i Latinamerika (av andra skäl). En fortsatt uppvärmning hotar hela det norra barrskogsbältet av vilket Sverige är en del. Bältet kan komma att ersättas av jättelika grässtäpper med oöverskådliga konsekvenser för oss som bor här. Militarismen och de ständigt pågående krigen, en direkt följd av kampen om makt och marknader, står för häpnadsväckande mer än 5 % av utsläppen i atmosfären, ett samband som inte alls uppmärksammas i det liggande programförslaget. Programkommissionen behandlar överhuvudtaget inte miljöförstörelsen utanför luftföroreningarna, trots den solklara kopplingen till den kapitalistiska produktionen och dess vinstmaximering. Afrikas västkust töms nu på fisk av spanska och andra EU-länders fiskeflottor efter framtvungade handelsavtal. Mängder med människor som lever längst den kusten har inget annat val än att försöka ta sig till Europa illegalt. På samma sätt tömmer nu supertrålare Östersjön på strömming och sill utan EU motstånd. Fattigdomen driver fram miljöförstörelse när människor utan resurser tvingas begå miljöbrott för att överleva. Den rika världen har orsakat nästan hela höjningen av koldioxid i atmosfären och fortsätter även idag att orsaka den totalt dominerande delen av den fortsatta miljöförstörelsen. Också inom Sverige står de rikaste för den tydligt största delen av miljöförstörelsen. De svenska bankerna lånar ut pengar till företag som sammantaget släpper ut 100 miljoner ton koldioxid. Listan kan göras hur lång som helst.

Mot detta ställer kapitalet, och, som vi uppfattar det, programkommissionen grön tillväxt. Med insikten om att kapitalismen bara kan existera under ekonomisk tillväxt och till och med, med förståelsen att tillväxt naturligtvis förbrukar mer resurser, ska vi ändå räddas av tanken att den kan göras grön, det vill säga tillväxten kan fortsätta utan miljöförstörelse. Tekniken ska rädda oss.

Listan på denna teknik är också den mycket lång och inkluderar solpaneler, vindturbiner, elbilar, värmepumpar, koldioxidavskiljning, grön vätgas, grönt stål, grön cement, elektrobränslen och kärnkraft. Nya tillkommer hela tiden, senast kalkbesprutning som koldioxidavskiljare.

Alla dessa förslag är antingen alldeles för dyra, kommer att skapa nya allvarliga miljöproblem, bygger på exploatering av de fattigaste och mest utsatta på klotet, förutsätter offentliga miljardinvesteringar i företag där samhället står för kostnaderna och det privata kapitalet tar hem vinsten, kommer inte att räcka trots konkurrenskraftiga kostnader eller är så osäkra att de i sig kan leda till katastrofer. Exempel på det sistnämnda är kärnkraften som förutsätter att vi håller reda på ett dödligt avfall i etthundratusen år i ett ekonomiskt system som inte kan producera tillförlitliga prognoser för ekonomin nästa år, eller ens nästa månad. Koldioxidlagringen utanför Norges kust har redan börjat läcka. Inga förslag finns dessutom för hur det ska gå att stoppa den katastrofala utfiskningen eller avskogningen.

Trots kunskap om det här, värjer sig programkommissionen lika fullt från den enda uppenbara lösningen på detta fundamentala hot och framhärdar i tanken att ett par batterifabriker och stålframställning utan koldioxid ska kunna rädda Sverige. Fast inte ens det är säkert om t ex Kina bestämmer sig för att börja konkurrera om just den produktionen. Staten och samhället är heller inte skilt från kapitalet inom det här området och det är inte att produktionen drivs i bolagsform som är problemet.

Det är få områden där det är så tydligt att bara socialismen som samhällssystem kan skapa den balans som är nödvändig för våra fortsatta liv som just miljöområdet. Socialismen lever inte under tvånget av ekonomisk tillväxt och har dessutom möjlighet att fördela resurserna där de behövs mest för grundläggande behov. Programkommissionens budskap om att det nog ska fixa sig utan att vi behöver ge upp någonting svarar mot en oansvarig populism. Partiet behöver istället tala klartext i ett nytt programförslag om både drivmedelspriser och andra begränsningar av vårt levnadssätt som kan komma att behövas. För en medlem i Vänsterpartiet är det inte kul att det enda parlamentariska parti i Sverige som gör det, är Miljöpartiet samtidigt som MP har högst stöd bland väljarna om miljöfrågor.

De berörda avsnitten om miljöförstörelsen i det liggande förslaget behöver därför skrivas om grundläggande i ett nytt programförslag. Vi vill peka på andra enskilda frågor som finns med i det nuvarande partiprogrammet som också bör finnas med i det nya. Att avskaffa djurfabrikerna är ett exempel.

Militariseringen:

Media i Sverige skriver mycket om Rysslands militära upprustning, framförallt den upprustning som kan komma att bli verklighet i framtiden. Redan nu rustar Ryssland, tills vidare en krigsekonomi, för att försörja kriget i Ukraina. Samtidigt genomförs en omfattande militär upprustning hos de anglosaxiska rika länderna. Storbritannien, Australien och USA ökar sina militära budgetar kraftigt. Kina ökar sin ännu snabbare. Tyskland och andra europeiska länder ökar sina militära utgifter väldigt omfattande under trycket av NATOs krav på 2 % av BNP. Den europeiska upprustningen är den kraftfullaste på 30 år. Totalt spenderas mer än 20 biljoner kronor per år på militära utgifter. USA med sina 800 militära baser, i praktiken en militär ockupation av världen, spenderar i särklass mest. I detta läge blir Sverige medlem av NATO, en organisation som står mitt i centrum för denna upprustning. I spåret av detta kan vi se och höra en överbefälhavare som inte har någonting emot kärnvapen på svensk mark, som inte har någonting emot permanenta NATO trupper på svensk mark och som gör uttalanden som av vårt nordiska grannland, som faktiskt har varit i krig med Ryssland, betecknas som krigshets.

Om denna väldigt oroande utveckling finns ingenting att läsa i programkommissionens förslag. Vi kan inte heller se att partiledningen trots ett ställningstagande mot NATO tar några initiativ för att skapa en motkraft till den intensiva propaganda som banar vägen för den mentala militariseringen av vårt tänkande och den konkreta militariseringen på marken här hos oss. Det är närmast en självklarhet menar vi att partiet i den här situationen ansluter till och kraftigt stödjer fredsrörelsen i Sverige och internationellt istället för att ha uppfattningar om hur NATO övningar i Sverige ska genomföras eller visa sitt indirekta stöd till militariseringen på konferenser i de svenska fjällen. Partiledningen bör istället uppmana till deltagande i fredsaktiviteter och själva delta både i demonstrationer och andra sammankomster med fredsrörelsen där man visar sitt starka engagemang och också i media visar att man menar det. Vänsterpartiet har ingen anledning att stödja eller se ut som vi stödjer upprustningen av det svenska försvaret. Massiva krafter gör det ändå och Vänsterpartiets roll bör vara den precis motsatta: Att verka för fred. Om detta finns massor att lära sig från tidigare socialdemokratiska statsråd, en statsminister och många kvinnliga, alla mycket engagerade fredsaktivister.

Ett nytt programförslag behöver innehålla ett alldeles eget avsnitt om militariseringen och partiets engagemang i fredsrörelsen från de utgångspunkter som nu beskrivits.

Media och digitalisering:

Mediefrågorna behandlas på en halv sida i programförslaget och, vad vi kan se, digitaliseringen och dess direkta användning som media, överhuvudtaget inte alls.

Programkommissionen gör den korrekta analysen att den demokrati som det borgerliga samhället erbjuder, vilar på en demokratisk infrastruktur, det vill säga att det finns konkreta möjligheter för alla att på lika villkor föra fram och debattera sina åsikter och uppfattningar.

Många av de formella friheterna i Sverige fungerar inte i verkligheten. Yttrandefriheten står i direkt proportion till tillgången till media. Det syns tydligast i arbetarklassens möjligheter att komma till tals. Fast

Partiprogram Motioner B

arbetarklassen i Sverige motsvarar 50% av befolkningen har den 5 % av medieutrymmet. Denna klassanalys lyser med sin frånvaro i programkommissionens förslag.

Det liggande förslaget sätter också sina förhoppningar till public service, fast det är uppenbart att även public service helt och hållet bara återger den västerländska liberala syn på världen som anses utgöra den självklara världsordningen i London och Washington. Det globala Syds uppfattningar och utgångspunkter återspeglas nästan inte alls. Den debatt och diskussion som har varit om det svenska NATO medlemskapet är ett typexempel på detta. Företrädarna för ett NATO medlemskap har översvämmat TV- och radiostudiorna, med och utan uniform, och först mycket sent fick även fredsrörelsen komma till tals på marginalen, i proportionerna 95 – 5 ungefär. Samma mönster upprepar sig gång på gång. Ska de grundläggande principerna om allas lika möjligheter att föra fram sina uppfattningar på lika villkor kunna förverkligas, behövs därför någonting mycket mer än att ”vi driver på att för att säkra en stark självständighet för medier”. Denna så ofta återopade självständighet har inte kunnat göra någonting åt den koncentration av medielandskapet i Sverige till ett par koncerner, varav ingen har något intresse av en demokratisk debatt om den skulle äventyra vinstmöjligheterna. De mekanismer som ligger bakom de begränsade möjligheterna för de resurssvaga att komma till tals kommer ingen att göra någonting åt i en kapitalistisk ekonomi. Alldeles tvärtom.

Vänsterpartiet behöver i en sådan situation driva frågor som innebär att just de kapitalsvaga medierna ska kunna få massivt ekonomiskt stöd från samhället för att kunna göra sina röster hörda. Det mediestödsförslag som just nu verkställs av den borgerliga regeringen går i precis motsatt riktning för veckotidningar som exempelvis Flamman. Public service behöver leva upp till sina riktlinjer så att de grupperingar i samhället som nu hörs minst, ska garanteras utrymme. Varför har vi idag fyra, fem olika program inom public service som enbart behandlar ekonomifrågor, börsen, företagets vinster, medan vi inte har ett som behandlar frågor om arbetsrätt, arbetsmarknad, konflikter på arbetsmarknaden, fackföreningsrörelsen och fackföreningsmedlemmars uppfattningar? Public service värnar om sitt så kallade oberoende, en myt eftersom riksdagen beslutar om pengarna. Man värnar mindre om kravet på balans i sin återgivning av samhällsförhållanden.

För oss är det också närmast häpnadsväckande hur programkommissionen nästan helt har låtit bli att ta upp frågan om digitaliseringen och som del av det digitala media. Digitala plattformar är för flera generationer de helt dominerande sätten att kommunicera och få del av information också om samhällsfrågor. Det har partiet förstått för den egna informationspolicyn, men inte dragit några slutsatser av för det programförslag som nu har presenterats. Ska man nå ut till också de grupper som kommunicerar via digitala instrument krävs en väl utvecklad strategi för det och krav gentemot samhället på lika möjligheter att kunna göra det, som också behöver reflekteras i ett partiprogram. Digitaliseringen av samhället har också många andra effekter som behöver tas upp och bevakas politiskt. IT utvecklingen sedan 1950-talet och den så kallade AI utvecklingen utgör väldiga produktivkrafter där partiet behöver driva frågan vem som ska kunna disponera de produktivitetsvinster som följer av tillämpad AI. Vad AI kan innebära för människors jobb och anställningsvillkor behöver också bevakas, från lagstiftning till fackliga avtal, med tydliga krav och målsättningar som återspeglas i ett partiprogram. De digitala instrumenten har i praktiken misslyckats med att skydda människors integritet. Kraftfulla åtgärder behövs för att återställa den privata sfären runt individen. Hur digitala instrument används för organiserad och avancerad brottslighet och vad som krävs för att stoppa det måste också tas upp. Vi ser inte att någonting av allt detta behandlas i någon del av det liggande programförslaget.

Kvinnors underordning, rasism:

Programkommissionen behandlar omfattande frågor som berör kvinnors underordning. Rubrikerna är många och frågeställningarna oftast relevanta. Det gäller den strukturella underordningen, omsorgsarbetet, socialiseringens effekter, det ekonomiska beroendet, våldet och konflikter. Klasssamhället behandlas också utifrån utnyttjandet av lågavlönade kvinnor.

I övrigt beskrivs den underordnade situationen för kvinnor som att alla kvinnor är utsatta för samma underordning. Programkommissionen presenterar heller ingen lösning för den fråga man tar upp som

klassrelaterad. Vad vi kan se presenterar man inga förslag till lösningar för den här verkligheten överhuvudtaget. Man pekar istället på att det pågår en radikal frigörelseprocess över hela världen.

Vi ställer oss frågan vem det är som har den starkaste positionen i denna frigörelseprocess också nationellt? Förhållandena för den svenska arbetarklassens kvinnor har försämrats tydligt bara de senaste 10 åren. Den enda grupp i Sverige vars genomsnittliga livslängd har förkortats under den perioden är just arbetarklassens kvinnor. Man har de sämsta, och allt sämre, anställningsvillkoren, de sämsta lönerna, man bor överrepresenterat i de mest socialt utsatta områdena, med den största brottsligheten, dåliga kommunikationer och icke-fungerande skolor. Man är överrepresenterad bland människor med hälsoproblem.

Vi ser väldigt lite av den här typen av klassanalys i de här delarna av programförslaget. Istället presenteras en klassisk liberalfeministisk analys som fokuserar på kvinnors demokratiska rättigheter och individens frihet (vi är glada att frågan om kvinnors representation i börsnoterade bolagsstyrelser inte finns med i programförslaget). Den här delen av programmet behöver istället baseras på en intersektionell analys som visar på sambandet mellan kön och klass och även andra hierarkier som rasism och hur de hänger ihop så att frågan om kvinnors frigörelse inte bara handlar om en viss grupp och inte sker på bekostnad av andra.

Den nuvarande texten i programförslaget ger intryck av att kolonialismen är någonting avslutat, fast den i själva verket fortfarande representerar den grundläggande ekonomiska maktstrukturen i världen och med det även basen för det ekonomiska förtrycket av det globala Syd.

Vi tror inte det behövs mer kunskap om de rasistiska strukturerna i Sverige. Den kunskapen finns redan och vi kan informera programkommissionen om hur den kan hitta den. Var femte person i Sverige är utrikesfödd, en grupp som helt oproportionerligt är utsatt för olika typer av diskriminering. Vänsterpartiet, och dess partiprogram, behöver mycket tydligare visa att det är de här människorna man försöker nå ut till och visa solidaritet med genom konkret handlande.

Ett annat exempel är samernas ställning. Vi kan inte se att deras rättigheter tas upp när programförslaget exempelvis diskuterar gruvbrytningen.

Internationella relationer:

I det här avsnittet går det att läsa att vägen mot fred och nedrustning går mot ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen, från den självklara utgångspunkten att vi ska ha en vapenproduktion. Vi ska samtidigt ha ett starkt försvar utan att dras in i konflikter. Hur vi ska kunna undvika det som medlemmar i Nato står det ingenting om.

Att vi ska stå för internationell rätt och jämlika handelsavtal är förstås viktigt liksom en kärnvapenfri värld, där det liggande förslaget om kärnvapenförbud måste skrivas på av Sverige. Kampen mot miljöförstörelsen måste byggas på internationellt samarbete framhålls det.

Avsnittet återspeglar ett lagom engagerat förhållningssätt i det internationella samarbetet utifrån ställningstaganden och positioner som redan är välkända. De förändringar man kan läsa ut jämfört med tidigare program är dessvärre en mer positiv attityd till försvarsutgifter och vapenproduktion, ett steg i rakt motsatt riktning till ett ökat engagemang i fredsarbetet. Därtill öppnar programkommissionen för en mer EU positiv position med argumenten att en del saker har åstadkommit som det är värt att värna och att det blir komplext att lämna.

Vi menar att Vänsterpartiet behöver inta en mycket mer radikal position kring internationell samverkan. Handels underkastelse under den rika världen på den fattigas bekostnad och vad man bör göra åt det, behöver lyftas fram. Vänsterpartiet behöver ta klar ställning för de länder som gör motstånd mot den nuvarande handelsordningen och hur människor på det sättet hålls kvar i fattigdom.

Det är långt ifrån bara miljöfrågan som behöver lösas i internationellt samarbete. Det gäller även vapenhandeln, de enorma sociala klyftorna och konsekvenserna av dem, människosmugglingen och droghandeln. Den militära styrningen av världen och dess direkta koppling till den ekonomiska

Partiprogram Motioner B

resursfördelningen globalt, kan också bara angripas internationellt. Vänsterpartiet behöver uppmärksamma och beskriva de här frågeställningarna i sitt partiprogram och det behov av ett starkare FN-mandat som behövs för att kunna angripa dem. Partiet bör vara drivande i det internationella fredsarbetet och arbeta för att Sverige samarbetar med gruppen av alliansfria länder för nedrustning och vapenkontroll. De här gigantiska problemens direkta koppling till det kapitalistiska systemet, vinst och profit på människors bekostnad, behöver också beskrivas och läggas fast. Kapitalets fria rörlighet gör det svårt att beskatta. Denna avgörande resursfråga kan också bara lösas internationellt och behöver därför också beskrivas och tas ställning till i partiprogrammet.

Programkommissionen beskriver korrekt EU som en odemokratisk organisation i kapitalets tjänst. Anser man det finns inget annat alternativ än att slå fast att Sverige inte ska vara medlem i EU. Ska vi ens en gång som ett alternativ kunna vara medlemmar i en organisation i kapitalets tjänst?

Till detta kommer behovet av ett Vänsterparti som tar initiativ för att skapa en internationell motkraft till ett internationaliserat kapital som vi behandlar i början av den här motionen. Som vi framhållit behöver det här bli en prioriterad fråga för partiet och därför lyftas fram i ett helt nytt förslag till partiprogram.

Språket, tekniska frågor:

Vi har stora problem med det språk i förslaget till nytt partiprogram som programkommissionen har valt. Det är svårt att få grepp på texten, även om det naturligtvis i någon mening ändå går att se vad som står där. Strukturen och ordningsföljden är oklar för oss. Det är bland annat svårt att se hur de valda rubrikerna svarar mot de problem och lösningar som står där eller som ändå behöver tas ställning till i ett partiprogram.

Som vi förstått det är tanken att text och innehåll ska vara lättillgängligt och kunna läsas och förstås av i princip vem som helst vid första försöket. Vi tror att den här texten har precis motsatt effekt och är svårförståelig och svåråtkomlig både för en nybörjare och en som är mycket kunnig och insatt i vänsterns politik och ordval.

I förslaget hittar vi skrivningar som ”värme och mat, närhet och omsorg, finnas där för oss och se oss, kärlek när någon behöver stöd, mötas med omtanke, bygga trygga och varma sammanhang, relationer som bygger på ömsesidig kärlek, kärlek och omsorg om varandra, odla sammanhållning.” Vi återger inte de här citaten för att raljera utan för att vi tror de har saklig betydelse. Vi tror att de i det här sammanhanget, kanske till och med omedvetet, återspeglar en idealistisk syn som är motsatsen till den materialistiska samhällssyn som marxismen vilar på. Med ett sådant synsätt blir det svårt att verkligen identifiera de maktstrukturer och den kamp som drivit historien framåt och som kommer att göra det även i framtiden och som därför behöver identifieras när man skriver ett partiprogram. Språkvalet är inte en slump utan påverkar också sakinnehållet. Bara som ett exempel skulle man kunna ersätta våra citat från det liggande förslaget med ord som ”solidaritet” och ”gemensam kamp.”

Bara det valda språket i sig är en anledning för återremiss menar vi.

Vi har varit i kontakt med administrationen för motionsskrivande och fått klartecken att skriva en sådan här motion, både med öppna synpunkter och ställningstaganden utan direkta sid- eller radhänvisningar och som en lång motion. Vi anser att det här är något av en principmotion som i debatten före och under kongressen skulle kunna lyftas fram och presenteras som ett motförslag till det liggande förslaget och lyftas in i kongressschemat som en egen programpunkt före omröstningarna.

Slutord:

Vi anser förstås inte att programkommissionens förslag till partiprogram för Vänsterpartiet inte har något värde. Det är ett i jämförelse progressivt förslag som lyfter fram orättvisorna i Sverige och världen, pekar på en del av de synliga orsakerna och föreslår förbättringar.

Men det är samtidigt ett dokument som undviker att analysera grundorsakerna inte bara till den situation vi befinner oss i, utan också varför vi gör det. Vi uppfattar det som ett medvetet val, vi ska istället go with the

flow och övertyga människor om det vi vill åstadkomma. Tillsammans och med sammanhållning kan vi åstadkomma allt det vi vill.

Det är för oss uppenbart att det inte är en framkomlig väg. Kapitalet behärskar idag världen på ett sätt som bara kan motverkas med tillämpning av slutsatserna från den marxistiska analysen, ett ord som programkommissionen pliktskyldigt kastar in på sista sidan i programförslaget.

Globalt pågår en kamp mellan kapitalet och, om kan använda det ordet som symbol för människorna, arbetet. Sverige är en mycket liten del av den kampen och väldigt beroende av hur den faller ut. Vill Vänsterpartiet nå de konkreta mål inom olika sakområden som finns med i programförslaget, finns därför inget alternativ till att delta i den kampen. Det kan man bara göra med insikt om det kapitalistiska systemets tvångsmässiga sätt att fungera och vad som blir resultatet av det och genom att förstå att bara det socialistiska samhället kan sätta stopp för den destruktiva kapitalismen för med sig.

Det säger inte vi för att vi vill visa hur duktiga marxister vi minsann är. Det säger vi för att det räcker med att titta ut genom fönstret för att se att det Marx sa skulle hända, nu händer. Och det kanske viktigaste: Det kommer att fortsätta hända om vi inte sätter stopp för det.

Vänsterpartiet behöver ett partiprogram som återspeglar den här insikten och förståelsen. Ett program som baserar sina förslag på klassanalys och förståelse för vad som behöver göras för att stärka de grupper som idag har minst makt och inflytande, från arbetarklassen till nationella minoriteter. Ett program som på allvar erkänner den pågående miljökatastrofen. Ett betydligt radikalare program än det liggande förslaget där programkommissionen och partiledningen ännu en gång gör misstaget att tro att människor inte skulle tycka att ett radikalt politiskt program skulle vara attraktivt.

Vi har i den här motionen om återremiss av det liggande förslaget presenterat det vi anser ska vara utgångspunkterna i arbetet med att ta fram ett sådant partiprogram

Föreslår kongressen besluta

att återremittera förslaget till partiprogram för grundläggande omarbetning med utgångspunkt i de ställningstaganden och uppfattningar som presenteras i motionen

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

B 968 Enskild

Återremiss av förslaget till nytt partiprogram

Det liggande förslaget till nytt partiprogram för Vänsterpartiet behöver återremitteras för grundläggande omarbetning för att det som presenteras i programförslaget ska kunna genomföras.

Programkommissionens förslag bygger på tanken att vi bara genom att hålla ihop och stärka varandra skulle kunna mobilisera ett så starkt folkligt tryck att det kommer att gå att genomföra den politik som presenteras i programförslaget.

Det är en grundläggande felaktig slutsats som inte tar hänsyn till att kapitalet har stärkt sin position på ett helt avgörande sätt under de senaste 40 åren. Det går inte med en så väldig obalans mellan arbete och kapital att bara med allmän välvilja, en tänkt sammanhållning, förhandlingar och goda förslag skapa den folkliga kraft som programkommissionen ser framför sig. Kommissionen pratar om både konflikt och makt men kopplar ingendera till verkliga förhållanden.

Grunden till vänsterns reträtt behöver analyseras och slutsatser dras från det. Vänstern behöver skapa en internationell motkraft som är lika stark som kapitalets helt dominerande. En klassanalys värd namnet behöver göras för att kunna stärka de som bäst behöver det.

Partiprogram Motioner B

Den kapitalistiska produktionsprocessen är orsaken till den helt övervägande delen av de mycket omfattande problem som finns i Sverige och den globalt katastrofala utveckling som vänstern slåss emot. Trots viss insikt om det accepteras nu ändå i programkommissionens förslag för första gången kapitalismen som system. Det innebär inte bara att vänsterns position ytterligare kommer att försvagas och att det därför inte kommer att gå att genomföra det program som finns med i förslaget. Det innebär också i praktiken att man nu bildar ett nytt parti.

Kapitalismens syfte är profitmaximering. Socialismens syfte är att uppfylla grundläggande behov. När man inte längre har det socialistiska samhället som målsättning har man lämnat tanken på ett samhälle som kan skapa ekologisk balans och som uppfyller människornas behov. Socialism är inget ord att vara rädd för. Det behöver uttalas och läggas fast som mål. Gör man inte det har man accepterat borgerlighetens slagord att det inte finns något alternativ. Partistyrelsen kan i sitt yttrande över den här motionen inte svara att det nya programmet visst har ett socialistiskt samhälle som mål. Det är inte sant. Har man det måste man uttala just det och beskriva just det. Det går att göra konkret, se fortsättningen av den här motionen.

Politiken för de sakområden som presenteras i programförslaget är genomgående svag, ofta endimensionell, otillräcklig, vissa grundläggande områden saknas helt. Genomgående återspeglas den idealistiska tanken att vi ska kunna genomföra vår politik bara genom att hålla ihop och förhandla, utan kamp och utan de långsiktiga mål som ligger till grund för och är helt nödvändiga för formuleringen av dagspolitikens frågor. Våldigt få av de förslag som presenteras för sakområdena kommer att kunna genomföras inom ramen för det kapitalistiska samhälle som programkommissionen nu föreslår att kongressen ska acceptera.

Vi har i fortsättningen av den här motionen utvecklat motiven för varför det är så viktigt för Vänsterpartiet att kongressen beslutar om en återremiss av förslaget till partiprogram för grundläggande omarbeting med utgångspunkt i de ställningstaganden och uppfattningar som presenteras i motionen. Vi utgår från att partistyrelsen tar del av hela motionen för att få en egen bild av hur partiet kan bli trovärdigt och få stöd från breda folklager.

Inledning

Vi redogör i slutet av motionen för de tekniska klartecken vi fått för att skriva motionen på det sätt vi nu gör. Vi vet att det i anvisningarna för att skriva en motion står att vi ska undvika motioner om språkliga frågor. Vi tar ändå upp den frågan i vår motion eftersom det språk som används påverkar sakfrågorna och eftersom vi anser att det nu liggande förslaget till partiprogram måste ersättas med ett, i praktiken, helt nytt.

Motionen är uppbyggd i två delar. Den första beskriver behovet av de inledande analyser som vi menar att programkommissionen inte har gjort och som är grundorsaken till att man hamnat fel. Den andra är kommentarer till de olika sakområden som bör ingå i ett nytt partiprogram och som vi menar ska ligga till grund för skrivningarna i ett nytt programförslag efter återremiss. Vi vet att det i anvisningarna står att man bör undvika skrivningar som att ”partiprogrammet skrivs om i enlighet med motionens anda”, men vi menar att de synpunkter vi presenterar i motionen är så tydliga att de går att använda som grundläggande delar i ett nytt programförslag efter återremiss.

Motiv

Vi har två motiv för vår begäran om återremiss som vi utvecklar i motionen.

Det första är att Vänsterpartiet med det liggande förslaget för första gången sedan 1917 inte presenterar det socialistiska samhället som en självklar målsättning och som en nödvändighet. Det säger vi inte för att vi är museivakter som media vill kalla det. Det säger vi för att det är just nödvändigt om vi vill få kontroll på de galopperande obalanser som den kapitalistiska produktionsprocessen för med sig inom snart sagt vartenda samhällsområde. I en hel värld, inklusive Sverige.

Det andra är att med en acceptans av den kapitalistiska produktionsordningen, kommer det inte att gå att genomföra många av de sakområdesförslag som finns med i förslaget till partiprogram. Alldeles tvärtom kommer förutsättningarna för det att hela tiden försämrats. Vi vet att programkommissionen hävdar att man

har socialismen som mål i sitt förslag. Vi anser att man inte har det, långt därifrån. Har man det måste man skriva det rakt ut. Åsikter som ”socialismen är den verkliga rörelsen” räcker inte och klarar inte av en materialistisk granskning. Vill man nå det socialistiska samhället behöver man något mycket mer konkret som vapen, se våra skrivingar i den här motionen.

Grundläggande utgångspunkter och ställningstaganden

Problemanalys

Programkommissionen skriver att man hellre vill fokusera på vad vi vill åstadkomma än på problemanalys. Det är en god ambition och det är alltid roligare att diskutera vad man vill göra.

Problemet med en sådan ansats är att om man inte analyserar orsakerna till att det ser ut som det gör och förloppen bakom det, kan man hamna väldigt fel i vad man vill och tror att man kan åstadkomma. Vi anser att det är precis det programkommissionen har gjort.

Den mest grundläggande frågan kommissionen borde ha ställt sig är: Varför ser det ut som det gör och när blev det så?

1980 var Sverige världens mest jämlika land mätt som inkomstdistribution hos de länder där det fanns tillgång till sådan information. Sverige var då ett land med en radikal socialdemokrati som i många led representerade en mycket radikalare politik än den som Vänsterpartiet står för idag. Det fanns konkreta förslag på att utvidga den politiska demokratin med en ekonomisk genom löntagarfonder, det socialdemokratiska Kvinnoförbundet krävde en rad reformer, det fanns en stor stridsvilja utan rädsla för att strejka, socialism fördes fram som en nödvändighet för att rädda miljön. Tre procents arbetslöshet ansågs som oroande.

Sedan dess har de förhållanden vänstern slåss för varit på oavbruten reträtt inom så gott som alla samhällsområden. Strejkrätten har försämrats, arbetsrätten har försämrats, fri- och rättigheterna inskränks, inte bara i praktiken utan också formellt, borgerlig media har förstärkt sin position kraftigt, public service presenterar genomgående liberala budskap som objektiva nyheter, människors tillvaro har kraftigt kommersialiserats inte minst genom digitala mediers genombrott som utan eller med små inskränkningar får presentera i princip vilka kommersiella budskap som helst, bostadsbyggandet har i praktiken upphört, stegvis övertar vinstdrivande företag skolor och omsorgsområden med förödande resultat i klasstermer, socialförsäkringen urholkas, resurserna till regioner och kommuner urholkas, vi har massarbetslöshet, psykiska sjukdomar ökar, samhället militariserar, förvaltningen politiserar, alla omfördelade skatter har avskaffats, inkomstjämligheten skenar, vi har en institutionaliserad inkomstöverklass inom politikereliten, förvaltningens och näringslivets eliter och ett trasproletariat i gigeekonomin som serverar oss andra utan några garanterade anställningar eller inkomster. Vi har en nästan oreglerad finansmarknad, fullständigt integrerad med världens övriga finanskapital, som lagligt kan genomföra gigantiska kapitalflyttningar när och hur som helst med profit som enda syfte. Förstörelsen av miljön accelererar trots ständiga försök till motsatsen. Vi har ett geopolitiskt Nord som fortsätter att attackera Syd när som helst och hur som helst om det behövs för att försvara våra intressen, med förödelse, fattigdom och miljöförstörelse i Syd som följd. Tre miljarder saknar toaletter, två miljarder har inte tillgång till rent vatten, en miljard lever i hunger eller svält.

Denna förödande utveckling är synlig för alla inom vänstern. Det man då måste fråga sig är varför det har blivit så? Svaret för svensk del är att fram till 1980 ungefär var arbete, som det kom till uttryck i en progressiv politiks agenda, och kapital ungefär jämspelat i Sverige. Den nationella politiken kom överens med det nationella kapitalet om fördelningen av produktionsresultatet och kunde på så sätt garantera reformutrymme mot företagsvinster.

Kring 1980 förändrades det. Kapitalet slet sig ur sitt nationella band och blev internationellt helt enligt de kapitalistiska lagar om ackumulation och expansion som Marx hade beskrivit 120 år tidigare. Med detta försvann den politiska kontrollen över kapitalet. Det politiska mandatet har förblivit nationellt medan kapitalet har internationaliserats och integrerats med annat kapital utanför Sverige, mer och mer för varje år. Den nationellt begränsade politiken kan idag inte längre styra över kapitalet utan kan bara springa efter för

att antingen stödja den kapitalistiska produktionsprocessen för landets egna företag i slagsmålet med andra länders, eller försöka minska de värsta skadorna av den kapitalistiska produktionen.

Denna totala obalans mellan arbete/politik å ena sidan och kapitalet å den andra, är den grundläggande orsaken till vänsterns reträtt också i Sverige under de senaste 40 åren. Den främsta effekten är att resursbasen inskränks, mindre och mindre kapital kan beskattas. Den återkommande sänkningen av bolagsskatten är ett bland flera exempel. Lagstiftning anpassas dessutom löpande efter kapitalets krav, exempelvis inom miljöområdet. Strejkrättens inskränkningar är ett annat exempel. Det kapital som är verksamt i Sverige vinner varje sådan diskussion med argumentet att vi måste kunna konkurrera med andra länders kapital för fortsatt produktion. Utan politiska ingrepp kommer den här utvecklingen att fortsätta och dessutom accelerera. Politiken kommer hela tiden att få mindre inflytande med fortsatta nedskärningar i de offentliga budgetarna och konsekvenserna av det som den mest synliga effekten för folkflertalet.

Programkommissionen har inte förstått denna grundläggande obalans och att det inte går att göra någonting åt den här utvecklingen enbart nationellt under en helt internationaliserad kapitalistisk ekonomi. Det går inte mot ett helt överlägset och internationaliserat kapital att skapa en nationell löntagarfondssituation igen. Vi måste utanför landets gränser för att bygga det motstånd som på sikt kan begränsa kapitalets makt. Den enda långsiktiga lösningen är att samhället, snarare än staten, övertar kontrollen över det stora kapitalet. Det är det vi, till skillnad från programkommissionen, menar är socialism, det enda samhälle som kan ge människorna den trygghet som behandlas från helt andra utgångspunkter i det liggande förslaget. Vi återkommer till det.

Ökad kontroll över det internationaliserade kapitalet

Kapitalet bestämmer för närvarande över en hel värld och den inkluderar Sverige. Det rör sig som det vill och landar där man kan tjäna mest pengar. Den enda möjligheten för vänstern att återfå kontrollen över kapitalet är därför att på samma sätt internationaliseras.

Vänsterpartiet behöver därför som ett prioriterat område arbeta för att lägga grunden för en organiserad och institutionaliserad samordning mellan de grupperingar i olika länder, i ett första skede de europeiska, som har samma målsättning och behov av att återfå kontrollen över kapitalet. Det kan man göra på olika sätt genom institutionaliserat och återkommande samarbete med andra partier och organisationer med samma målsättning och/eller genom det lagstiftningsmandat som EU har. Att EU skulle kunna användas för begränsningar av kapitalets position är dock näst intill uteslutet. Syftet med EU är det precis motsatta, nämligen att stärka kapitalets makt. Mot det behöver vänsterkrafterna i många länder samordnat utveckla ett program för ett socialt rättvist Europa och tillsammans driva kraven i det programmet både nationellt och gentemot EU. Val till EU parlamentet kommer inte att vara en tillräcklig kraft för att kunna ändra på EUs försvar av kapitalet och det globala Nord. Det är bara genom ett gemensamt utomparlamentariskt samarbete mellan organisationer i många länder, där Vänsterpartiet deltar, som ett tillräckligt starkt folkligt tryck kan skapas för en agenda som också kan användas för formuleringen av en progressiv nationell politik där kapitalet på nytt tvingas kompromissa.

Det här arbetet och initiativet från Vänsterpartiet bör utvecklas som ett prioriterat område i ett förslag till nytt partiprogram efter återremiss av det liggande förslaget.

Till det här kommer partiets förhållningssätt till den kapitalistiska världsordningen globalt. Vi återkommer till den frågan.

Ett socialistiskt samhälle

Det liggande förslaget till partiprogram innehåller många, vad man kanske bäst kan kategorisera som iakttagelser, av det kapitalistiska samhället och de obalanser det skapar. Förslaget uppmärksammar vinstmaximeringens begränsningar, använder den historiska materialismen för att beskriva utvecklingen, beskriver ojämlikheten och vad den för med sig i form av arbetsvillkor och annat, kapitalkoncentrationens effekter, urbaniseringens effekter, kapitalismens kriser och mycket, mycket mer. Särskilt inom miljöområdet beskrivs profitmaximering som grundorsaken till miljöförstörelsen.

Partiprogram Motioner B

Vad vi däremot inte kan se i programkommissionens förslag är förståelsen för att allt det här kommer att fortsätta och dessutom accelerera under en fortsatt kapitalistisk produktion och de tvångsmässiga regler den produktionen måste följa.

Vi uppfattar programkommissionens skrivningar och förhållningssätt som att socialismen, även om man helst undviker ordet, skulle på något sätt växa fram i olika handlingar som rör sig i riktningen mot ett sådant samhälle och att det i sig själv skulle kunna mobilisera ett sånt starkt folkligt stöd att det skulle kunna gå att genomföra. Exempel som ges är det breda folkliga motståndet mot vinstdrivande företag inom skola och omsorg. Vägen dit är enligt programkommissionen mycket viktigare än att beskriva målet och man behöver därför inte nödvändigtvis uttala och tala om det socialistiska samhället. Det skapar bara motsättningar och missförstånd. Bättre att agera säger man, genom att agera kan man nå människor för mobilisering av en progressiv, rentav socialistisk, politisk agenda. Plötsligt har vi socialism utan att veta om det, utan att ha uttalat det.

Det är en attraktiv tanke som möjligen också hade visst genomslag i uppbyggnad av det samhälle som på 1970-talet innehöll mycket av det som Vänsterpartiet idag slåss för. Men som vi har försökt beskriva är situationen idag helt annorlunda och det enda sättet att nå ett socialistiskt samhälle idag i Sverige är genom internationellt samarbete och i direkt kamp mot kapitalet. Styrkeförhållandena har på 40-50 år förändrats i grunden och kapitalet kommer bara att lämna ifrån sig makt och inflytande där man kan se att det är nödvändigt av olika skäl. Ett exempel på det är skolan där kapitalets politiska företrädare inom borgerligheten nu rör sig i riktningen mot ett ökat samhällsinflytande över de vinstmaximerande företagen inom området, därför att reproduktionen av arbetskraften är hotad. Den moderna kapitalistiska produktionen förutsätter utbildad arbetskraft.

Ska man kunna nå en situation där samhället har så stor kontroll över kapitalet att det går att genomföra de förslag inom olika sakområden som finns med i det liggande programförslaget, behöver man alltså beskriva varför och hur alternativet till en kapitalistisk produktionsordning ser ut. Man måste tydligt och klart beskriva kapitalismens begränsningar och vad ett socialistiskt samhälle är. Det gör man överhuvudtaget inte i det liggande programförslaget. Programkommissionen skriver återkommande om konflikt men vi kan inte se att man beskriver den konflikt som är helt nödvändig om samhället ska kunna återfå kontrollen över kapitalet.

Det behöver man beskriva också av ett annat skäl. De människor som engagerar sig i politiskt arbete inom vänstern idag, ägnar huvuddelen av sin tid åt att försöka försvara den relativa välfärd som tidigare har byggts upp. Det är ett arbete i ständig reträtt som återspeglas i allt från de lokala politiska föreningarnas diskussioner till rikspolitikens agenda. Mot det måste man kunna ställa bilden, alltså inte bara visionen, av ett annat samhälle som fått kontroll på den destruktiva som den kapitalistiska produktionen hela tiden medför och kommer att medföra så länge den finns. Socialismen är ingen vision om någonting långt bort i framtiden. Den går att beskriva i konkreta termer och vi tror också att det är ett stort strategiskt misstag av programkommissionen och partiledningen att tro att människor inte skulle förstå ett väl beskrivet alternativ till den nuvarande samhällsordningen och de stora fördelarna med det, också när man berättar att det är det här som är socialism. De kommersiella bankerna är bara ett av många exempel på det, där man ganska lätt i socialistiska termer skulle kunna beskriva varför vi inte behöver några kommersiella banker, de stora fördelarna med det och samtidigt kunna få brett folkligt stöd för en sådan uppfattning.

Vi menar att denna beskrivning av ett socialistiskt samhälle närmast som en självklarhet behöver inleda ett förslag till nytt partiprogram. Vi har svårt att förstå den nuvarande inledningen som närmast slumpmässigt rör sig mellan allmänna beskrivningar av ett bättre samhälle, välfungerande arbetsplatser, skolor som fungerar och annat, att det skulle kunna representera bilden av kapitalismens förödande påverkan på planeten och människors liv och socialismen som ett alternativ.

Utan att representera några museivakter menar vi därför att ett nytt förslag till partiprogram för Vänsterpartiet efter återremiss kan använda många av de skrivningar som finns i det partiprogram från 2016 som presenteras på Vänsterpartiets hemsida. Det programmet innehåller stora delar av det vi tror är viktigt, faktiskt avgörande, i presentationen av ett socialistiskt samhälle, vad det innebär och varför det är

nödvändigt. Vi hänvisar till avsnitten *Ett socialistiskt samhälle och Gemensamt ägande och ekonomisk demokrati i det dokumentet*. De innehåller tillsammans inte bara en beskrivning av kapitalets näst intill oinskränkta maktställning idag, utan beskriver också det socialistiska samhället och hur det totalt skulle förändra den nuvarande situationen som det enda sättet att faktiskt uppnå det Vänsterpartiet vill. Det enda vi tycker inte bör ingå i skrivningarna i ett nytt partiprogram är skrivningen ”kapitalismens avskaffande”. Det är en olycklig formulering som låter som en dagordningspunkt på nästa partiföreningsmöte. Det är tydligare och mer konkret att istället beskriva hur produktionen i det socialistiska samhället ser ut.

De skrivningar vi hänvisar till kan säkert ändras, omformuleras, moderniseras om man vill använda det ordet, redigeras, förkortas. Gör man det, och vi hjälper gärna till med det, är det samtidigt viktigt att behålla ett stringent språk som beskriver de verkliga förhållandena och inte vara rädd för att använda den terminologi som är vänsterns, även om inte varje ord omedelbart skulle förstås av den som för första gången läser det nya programmet. Vi delar inte programkommissionens uppfattning att vem som helst, också den helt oinsatte, omedelbart behöver förstå hela partiprogrammet och vad som står där vid en första genomläsning. Det tror vi för de första att man inte alls gör med det nu liggande förslaget av andra skäl, men det kan inte heller vara en utgångspunkt när man skriver ett partiprogram som i första hand behöver uppfylla helt andra krav. Man behöver helt annat material för den som från början vill förstå alla delar i partiets program som en introduktion. Ett studiearbete om partiprogrammet behöver göras tillgängligt genom kompletterande material.

En sådan här, för oss självklar, introduktion till ett nytt partiprogram skulle också ersätta *avsnittet Frigörelse* i det liggande förslaget. Precis som det beskrivs i programmet från 2016 och i många andra partiprogram från många olika länder vid många olika historiska tidpunkter, är socialismen människans frigörelse. Det är därför både naturligt och nödvändigt att den beskrivningen ingår i en inledning om det socialistiska samhället. Det här knyter också an till *avsnittet Frihetens hinder* i det liggande förslaget. Vi håller med om vad som står i vissa delar av det här avsnittet (medan annat är svårare att förstå). Det avgörande i det här sammanhanget är att det inom ramen för den kapitalistiska produktionsordningen, som vi uppfattar att det liggande programförslaget accepterar, kommer att bli allt svårare att göra någonting åt de problem och låsningar som beskrivs i det här avsnittet. Frihetens hinder kommer att fortsätta och dessutom förstärkas eftersom de är en följd av det kapitalistiska systemets enda syfte. Och det säger vi inte för att vi är museivakter utan för att vi vill göra någonting åt det på riktigt.

Vi delar naturligtvis uppfattningen att en överväldigande folkmajoritet skulle hitta en gemensam social och ekonomisk trygghet i vänsterpolitiken. Men det är på sikt en frigörelse som bara kan uppnås genom att ersätta den nuvarande kapitalistiska produktionsordningen, som enbart syftar till profitmaximering, och genom att skapa förutsättningar för att avskaffa lönearbetet, återigen inte en museivaktuppfattning utan någonting som går att uppnå. Vi kan inte se att programkommissionen har förstått innebörden av detta när man pratar om frigörelse.

Klassamhälle och klassanalys

Det här knyter också an till *avsnittet Sammanhållning* där det liggande förslaget, kopplat till avsnittet Frigörelse, för fram tanken att det är klokt att välja gemenskap, att vi bör försöka samla människor som möter olika problem och att vi bör försöka frigöra oss från det som delar upp oss.

Förutom själva språket återspeglar de här skrivningarna ett närmast medvetet sätt att undvika en beskrivning av klassamhället och dess konsekvenser och framförallt att man med det undviker att basera politikens inriktning och de konkreta politiska förslagen på en klassanalys.

Vi undrar igen varför programkommissionen och partiledningen så omsorgsfullt och så långt det går, vill undvika att beskriva ett absolut centralt område för en socialistisk rörelse, nämligen klassamhället och vad det innebär för ett parti med en socialistisk politik. Vi tror inte att man når fler och får fler röster för att man undviker det, jämfört med att man i tydliga termer beskriver just klasser och klassamhällets effekter. Människor är mycket medvetna om klassamhället, vilken klass man tillhör och vad man behöver göra för att försvara eller kämpa för sina klassintressen. Det är långt ifrån tillräckligt att försöka ersätta det med

Partiprogram Motioner B

skrivningar om att försöka samla alla människor som har ett gemensamt intresse av förändring. Även Jimmie Åkesson vill ha förändring och är i full fart med att åstadkomma det. Han är inte vår allierade.

Vad gäller löntagarbegreppet som en sammanhållande kraft håller vi med om alla löntagare i den privata sektorn i princip är föremål för utsugning genom mervärde som någon annan stjälar. Vi menar att det också gäller löntagare i den offentliga sektorn, även om den är skattefinansierad. Vi håller också med om att medelklassens tillvaro nu snabbt proletariseras under kapitalets försök att upprätthålla eller öka sin vinstnivå.

Samtidigt är det så att tillvaron och villkoren för ett medelklasspar med en månadsinkomst på 150 000 kronor eller mer och de boende i ett så kallat utsatt område är väldigt olika. Insikten om att det är så finns också med i programförslaget. Men trots det drar man inte slutsatsen att dessa snabbt ökande skillnader i livsvillkor inom olika klasser i Sverige behöver analyseras och lika till grund för det politiska program som partiprogrammet behöver innehålla. Bara som ett exempel vill vi nämna den rena fattigdom som idag finns i Sverige och som man kan se på hemlösheten och köerna till soppköken i alla större städer och som också inkluderar barn. Istället återgår man i förslaget till att vi alla ska hålla ihop mot kapitalet, ett synsätt som har svag koppling till verkligheten och som riskerar att man landar väldigt snett i förslag om ökat inflytande för folkflertalet på väg mot ett verkligt demokratiskt samhälle. En betydligt förstärkt klassanalys behöver därför ingå i ett nytt förslag till partiprogram, under ett eget avsnitt eller under Ett socialistiskt samhälle.

Det betyder att vissa frågor behöver prioriteras som reformer. För de som överlever i gigekonomin och för arbetarklassen behöver frågor om arbetsrätt och arbetsmiljö komma först på Vänsterpartiets agenda tillsammans med bostäder, socialförsäkringarna, pensionerna och fungerande omsorgsservice. För medelklassen är arbetsrätten lika viktig jämte arbetstidslagstiftningen för att börja kunna begränsa den ökade pressen också inom kontorsarbeten.

Arbete

Vi håller med om programförslagets beskrivningar och ambitioner under *avsnittet Arbete ger utveckling* och andra avsnitt som anknyter till det är området. Viljan att arbeta, den fulla sysselsättningen, det samhälleliga ansvaret, arbetstidsförkortningen, trygghetssystemen, arbetsrätten och vikten av fackföreningsrörelsens styrka. Det vi däremot saknar genom hela förslaget till partiprogram är partiets ställningstagande till och för de som inte arbetar, de som inte kan arbeta, och vilken ställning de ska ha, ekonomiskt och socialt, i förhållande till de som har ett jobb och en lön.

Inom just det här området blir den klassiska konflikten mellan arbete och kapital mycket synlig. Vapnen är välkända och det handlar ytterst om makt. Det är därför avgörande att förstå det som vi skrivit om tidigare, nämligen att det för närvarande är kapitalet som har makten i Sverige och världen. Vill man uppnå de goda målsättningar som finns beskrivet om arbetet i programförslaget behöver man därför också beskriva hur man tänker sig att ändra på de nuvarande maktförhållandena. Det som i programförslaget beskrivs som att full sysselsättning, gedigna trygghetssystem och förstärkt arbetsrätt leder till bra löner och bra arbetsvillkor och att det i sin tur leder till en så stark förbättring av förhandlingsstyrkan hos löntagarkollektivet att mer pengar kan gå till löner och mindre till kapitalägarna, är en idealistisk beskrivning utan någon materialistisk grund. Det finns en orsak till att vi inte har full sysselsättning, en orsak till att vi har allt sämre trygghetssystem, allt sämre arbetsrätt och sänkta reallöner. Det finns en orsak till att vi har en gig ekonomi, en orsak till arbetskraftinvandringens slavliknande arbetsvillkor och de omöjliga lönerna och arbetsförhållandena inom välfärdsyrkena.

Dessa orsaker behandlas överhuvudtaget inte i programförslaget vilket får oss att tro att programkommissionen tror att alla dessa förbättringar går att genomföra under nuvarande produktionsvillkor. Det kommer det inte att göra så länge kapitalet har det övertag mot arbetet som man för närvarande har. Vänsterpartiet måste därför presentera förslag som ändrar på den här balansen till arbetets fördel. Förslag om reella inskränkningar i kapitalets makt, från ägandestrukturer och ägarkontroll, via arbetsrätten, återställande av strejkrätten och rätten att välja facklig organisation för kollektivavtal och arbetsmiljölågstiftningen, till beskattningen av kapitalet, och hur dessa förslag ska genomföras, behöver presenteras. Bara så och bara då kommer programkommissionens idé om en bättre balans mellan arbete och kapital kunna uppnås.

Vi ifrågasätter också vad som går att åstadkomma inom ramen för ett samarbete med en fackföreningsrörelse som domineras av krafter som är mycket ovilliga att ta strid för sina medlemmar och i viss utsträckning till och med motverkar medlemmarnas intressen. Det här beteendet skiljer sig avsevärt från de fackliga organisationerna i andra nordiska länder, i Tyskland, England, Belgien, Frankrike och till och med USA som alla bara under det senaste året har visat att facklig kamp kan sträcka sig mycket längre än vad den svenska fackföreningsrörelsen vågar och att det lönar sig.

Vänsterpartiets förhållande till fackföreningsrörelsen väcker också frågor om den utomparlamentariska kampen som betonas i partiets nuvarande program. Civil olydnad och andra aktiviteter, demonstrationer och aktioner av olika slag är centrala i kampen mot konsekvenserna av det kapitalistiska samhället. Vänsterpartiets program bör visa ett klart och tydligt stöd för alla aktiviteter som arbetar för ett bättre och mer jämlikt samhälle.

Ägande

Programkommissionen lyfter fram ägandet som en avgörande fråga under ett avsnitt med rubriken *Ägande med helhetssyn*. Helhetssynen förutsätter enligt förslaget att man stärker det gemensamma ägandet i nyckelsektorer: strategiska naturtillgångar, energiförsörjning, infrastruktur, bostadsproduktion och den finansiella sektorn.

Det framgår dessvärre inte av förslaget om det här innebär att man tar över det nuvarande privata ägandet inom de här sektorerna eller om man stärker samhällsinflytandet genom att förstärka, utöka, det offentliga ägandet bredvid det privata.

Det socialistiska samhället kan bara förverkligas genom att samhället tar över kontrollen av de stora pengarna, kapitalet i de stora företagen; i Sverige nästan genomgående företag med internationell verksamhet som bas inom både varu- och tjänstesektorn och även inom den finansiella sektorn, framförallt de stora kommersiella bankerna. I en modern kapitalism är övertagandet av kontrollen över de stora pengarna någonting som bara kan genomföras i samarbete med andra länder och som en gemensam händelse vid samma tidpunkt.

En sådan förändring är nödvändig inte bara för att de ska vara så eller därför att det står i en bok som Marx skrivit eller för att några museivakter säger det, utan för att den kapitalistiska produktionsprocessen lyder under tvingande lagar som inte går att förena med målen i ett socialistiskt samhälle. Kapitalismen har som enda mål profitmaximering. Det socialistiska samhället har som mål att uppfylla grundläggande behov.

Därför är ägandet av de produktionsmedel som bestämmer över de stora pengarna avgörande för möjligheterna att nå de målsättningar som till och med det liggande programförslaget innehåller. Vi håller med om att det finns nyckelsektorer där allt ägande bör vara samhälleligt, inte bara vissa delar. Men till det kommer att samhället också behöver ta över kontrollen över alla övriga verksamheter som kontrollerar de stora pengarna så att också de ställs under samhällets eller de anställdas kontroll. Också med ett ökat samhällsinflytande inom vissa sektorer enligt programkommissionens förslag, kommer en produktion som fortfarande domineras av och som fortfarande tillåter fortsatt kapitalistisk vinstmaximering, ändå att omöjliggöra ett samhälle där grundläggande behov kommer först. En fortsatt kapitalistisk produktion hotar dessutom vår existens genom den militarisering och miljöförstöring som pågår och som vi behandlar längre fram.

Det är en fin ansats att uppmuntra till demokratiskt styrda ägandeformer, också privata som brukarförvaltning, men det räcker inte. Vänsterpartiet måste vara berett att förklara att samhället på sikt behöver överta kontrollen av det stora privata kapitalet om man vill nå det man föreslår i programförslaget. Det är också först då man kan nå de goda målsättningar som beskrivs under den mångtydiga rubriken *Seriöst företagande*. Det går på sikt inte att bedriva företagande i företag med stort kapital på ett seriöst sätt i ett system som har som enda målsättning att maximera vinst och profit.

Ägandet är också avgörande för att kunna utvidga den nuvarande politiska demokratin, redan den under hot, med den för ett socialistiskt parti självklara ekonomiska demokratin. Det som presenteras under *avsnittet*

Stärk den politiska demokratin i det liggande förslaget är ju egentligen ingen förstärkning utan inskränker sig, en gång till, bara till ett försök till försvar för det borgerliga samhällets demokratiinslag som i delar redan har inskränkts under de senaste 20 åren. Vi menar att en sån ambitionsnivå är långt ifrån tillräcklig för att nå det Vänsterpartiet säger sig vilja uppnå. Ett helt nytt avsnitt som förstärker kraven på samhälleligt ägande och ekonomisk demokrati i enlighet med vad vi nu har beskrivit, behöver föras in i ett nytt programförslag.

Sakfrågor

Vi börjar vår analys av programförslagets beskrivning av sakområden med tre som börjar på M, varav två är livshotande.

Miljön och klimatet

I *avsnittet om Ekologiska kriser* skriver programkommissionen att den massiva ökningen av förbränning av fossila bränslen är en brytpunkt och att lösningen är att utveckla nya hållbara sätt att arbeta. Utan att nämna greenwashing som ett systematiskt sätt att försöka dölja fortsatt miljöförstörelse, kopplar programkommissionen på ett glädjande korrekt sätt den ekologiska krisen till vinstmaximerande bolag som tvångsmässigt väljer att prioritera den egna avkastningen. Det privata ägandet gör en förändring svårare, ägarna har allt att förlora och försöker därför påverka den politiska styrningen anser programkommissionen. Svaret skulle vara att utforma politiska projekt som många kan sluta upp bakom. Att göra det som är politiskt möjligt, ska vara utgångspunkten för det här området.

Den globala förstörelse som pågår av den yttre miljön kan mer och mer betecknas som en katastrof. Det liggande programförslaget kommer inte i närheten av att beskriva den verkliga situationen trots de tidigare ganska starka och aktuella reaktionerna mot partiledningens förhållningssätt och politiska ställningstaganden om miljöfrågorna. Inte ens de redan synliga konsekvenserna av den höjda koldioxidandelen i atmosfären beskrivs, trots att de nu nått även Sverige och trots att torka och översvämningar numer är reguljära inslag i klimatet i en hel värld. Som vanligt drabbas de fattigaste mest.

Programkommissionens behandling av miljöområdet är inte bara grund och ytlig, den är också smal och utan insikt om samband. Den torka som orsakas av utsläppen i atmosfären har tidigare tvingat Ryssland att sluta exportera vete. Ryssland är världens största veteproducent och ett exportstopp ledde omedelbart till ökad hunger och svält i delar av världen. Det syriska upproret mot Assadregimen hade som en av fler utlösande faktorer skördar som uteblev och den hunger som följde. Nästan en halv miljon människor har dött i det krig som fortfarande pågår där. En fortsatt ökning av atmosfärens temperatur kommer att drabba också de viktigaste livsmedlen för miljarder människor, det vill säga majs och ris. Det innebär att den miljard människor som idag är hungriga eller svälter kommer att öka kraftigt. Det kommer att leda till massmigration, den som redan har startat i Afrika och i Latinamerika (av andra skäl). En fortsatt uppvärmning hotar hela det norra barrskogsbältet av vilket Sverige är en del. Bältet kan komma att ersättas av jättelika grässtäpper med oöverskådliga konsekvenser för oss som bor här. Militarismen och de ständigt pågående krigen, en direkt följd av kampen om makt och marknader, står för häpnadsväckande mer än 5 % av utsläppen i atmosfären, ett samband som inte alls uppmärksammas i det liggande programförslaget. Programkommissionen behandlar bara marginellt miljöförstörelsen utanför luftföroreningarna, trots den solklara kopplingen till den kapitalistiska produktionen och dess vinstmaximering. Afrikas västkust töms nu på fisk av spanska och andra EU-länders fiskeflottor efter framtvingade handelsavtal. Mängder med människor som lever längst den kusten har inget annat val än att försöka ta sig till Europa illegalt. På samma sätt tömmer nu supertrålare Östersjön på strömming och sill utan EU motstånd. Fattigdomen driver fram miljöförstörelse när människor utan resurser tvingas begå miljöbrott för att överleva. Den rika världen har orsakat nästan hela höjningen av koldioxid i atmosfären och fortsätter även idag att orsaka den totalt dominerande delen av den fortsatta miljöförstörelsen. Också inom Sverige står de rikaste för den tydligt största delen av miljöförstörelsen. De svenska bankerna lånar ut pengar till företag som sammantaget släpper ut 100 miljoner ton koldioxid. Listan kan göras hur lång som helst.

Allt detta är tänkt att lösas genom teknisk utveckling som kan garantera så kallad grön tillväxt.

Partiprogram Motioner B

Listan på denna teknik är också den mycket lång och inkluderar solpaneler, vindturbiner, elbilar, värmepumpar, koldioxidavskiljning, grön vätgas, grönt stål, grön cement, elektrobränslen och kärnkraft. Nya tillkommer hela tiden, senast kalkbesprutning som koldioxidavskiljare.

Alla dessa förslag är antingen alldeles för dyra, kommer att skapa nya allvarliga miljöproblem, bygger på exploatering av de fattigaste och mest utsatta på klotet, förutsätter offentliga miljardinvesteringar i företag där samhället står för kostnaderna och det privata kapitalet tar hem vinsten, förutsätter en elproduktion som är helt omöjlig att uppnå, kommer inte att räcka trots konkurrenskraftiga kostnader eller är så osäkra att de i sig kan leda till katastrofer. Exempel på det sistnämnda är kärnkraften som förutsätter att vi håller reda på ett dödligt avfall i etthundratusen år i ett ekonomiskt system som inte kan producera tillförlitliga prognoser för ekonomin nästa år, eller ens nästa månad. Koldioxidlagringen utanför Norges kust har redan börjat läcka. Inga förslag finns för hur det tekniskt ska gå att stoppa den katastrofala utfiskningen eller avskogningen.

Trots kunskap om det här, värjer sig programkommissionen likafullt från den enda uppenbara lösningen på detta fundamentala hot och framhärdar i tanken att ett par batterifabriker och stålframställning utan koldioxid ska kunna rädda Sverige. Fast inte ens det är säkert om t ex Kina bestämmer sig för att börja konkurrera om just den produktionen.

Det är få områden där det är så tydligt att bara socialismen som samhällssystem kan skapa den balans som är nödvändig för våra fortsatta liv, som just miljöområdet. Socialismen lever inte under tvånget av ekonomisk tillväxt, vi behöver inte hela tiden öka vår energiproduktion i ett socialistiskt samhälle, och har dessutom möjlighet att fördela resurserna dit de bäst behövs. Programkommissionens budskap om att det nog ska fixa sig utan att vi behöver ge upp någonting svarar mot en oansvarig populism. Partiet behöver istället tala klartext i ett nytt programförslag om både drivmedelspriser och andra begränsningar av vårt levnadssätt som kan komma att behövas. För en medlem i Vänsterpartiet är det inte kul att det enda parlamentariska parti i Sverige som gör det är Miljöpartiet, samtidigt som MP har högst stöd bland väljarna om miljöfrågor.

De berörda avsnitten om miljön i det liggande förslaget, *Ekologiska kriser* och *Ut ur fossilberoendet*, behöver därför skrivas om grundläggande i ett nytt programförslag så att det blir tydligt hur omfattande skadorna av miljöförstörelsen redan är, att det blir tydligt att förstörelsen inkluderar långt mycket mer än luftföroreningarna och påverkan på koldioxidnivån, exempelvis utfiskning och avskogning, att det blir tydligt att miljöförstörelsen skapar både fattigdom, död och påtvingad migration, att förstörelsen kommer att bli värre under en fortsatt kapitalistisk produktionsordning, att grön tillväxt på sin höjd under en tid kan bromsa fortsatta försämringar med de risker och den begränsade effekt grön tillväxt kan ha och som beskrivits i den här motionen. Allt detta kräver samordnade nationella och internationella insatser från partiets sida som behöver läggas fast i en helt ny styrande strategi för miljöområdet, utöver helt nya miljöavsnitt i ett nytt partiprogram.

Militariseringen

Media i Sverige skriver mycket om Rysslands militära upprustning, framförallt den upprustning som kan komma att bli verklighet i framtiden. Redan nu rustar Ryssland, tills vidare en krigsekonomi, för att försörja kriget i Ukraina. Samtidigt genomförs en omfattande militär upprustning hos de anglosaxiska rika länderna. Storbritannien, Australien och USA ökar sina militära budgetar kraftigt. Kina ökar sin ännu snabbare. Tyskland och andra europeiska länder ökar sina militära utgifter väldigt omfattande under trycket av NATOs krav på 2 % av BNP. Den europeiska upprustningen är den kraftfullaste på 30 år. Totalt spenderas mer än 20 biljoner kronor per år på militära utgifter. USA med sina 800 militära baser, i praktiken en militär ockupation av världen, spenderar i särklass mest. I detta läge blir Sverige medlem av NATO, en organisation som styrs av USA och som står mitt i centrum för denna upprustning. I spåret av detta kan vi se och höra en överbefälhavare som inte har någonting emot kärnvapen på svensk mark, som inte har någonting emot permanenta NATO trupper på svensk mark och som gör uttalanden som av vårt nordiska grannland, som faktiskt har varit i krig med Ryssland, betecknas som krigshets.

Om denna väldigt oroande utveckling finns ingenting att läsa i programkommissionens förslag. Vi kan inte heller se att partiledningen trots ett ställningstagande mot NATO tar några initiativ för att skapa en motkraft till den intensiva propaganda som banar vägen för den mentala militariseringen av vårt tänkande och den

konkreta militariseringen på marken här hos oss. Det är närmast en självklarhet menar vi att partiet i den här situationen ansluter till och kraftigt stödjer freds rörelsen i Sverige och internationellt istället för att ha uppfattningar om hur NATO övningar i Sverige ska genomföras eller visar sitt indirekta stöd till militariseringen på konferenser i de svenska fjällen. Partiledningen bör istället uppmana till deltagande i fredsaktiviteter och själva delta både i demonstrationer och andra sammankomster med freds rörelsen där man visar sitt starka engagemang och också i media visar att man menar det. Vänsterpartiet har ingen anledning att stödja eller se ut som vi stödjer upprustningen av det svenska försvaret. Massiva krafter gör det ändå och Vänsterpartiets roll bör vara den precis motsatta: Att verka för fred. Om detta finns massor att lära sig från tidigare socialdemokratiska statsråd, en statsminister och många kvinnliga, alla mycket engagerade fredsaktivister. Stora väljargrupper skulle sympatisera med ett tydligt engagemang i freds rörelsen från partiets sida.

Partiet behöver också som kongressbeslut återta partiledningens upprörande ställningstagande att ställa sig bakom att Sverige ska avsätta 2% av BNP till försvarsutgifter. Ett ställningstagande man gör bara månader efter ett kongressbeslut som lade fast att Vänsterpartiet ska vara en röst för fred och rättvisa, inte för ökad militarisering.

Ett nytt programförslag behöver innehålla ett alldeles eget avsnitt om militariseringen och partiets engagemang i freds rörelsen från de utgångspunkter som nu beskrivits.

Media och digitalisering

Mediefrågorna behandlas på en halv sida i programförslaget och, vad vi kan se, digitaliseringen och dess direkta användning som media, överhuvudtaget inte alls.

Programkommissionen gör den korrekta analysen att den demokrati som det borgerliga samhället erbjuder, vilar på en demokratisk infrastruktur, det vill säga att det finns konkreta möjligheter för alla att på lika villkor föra fram och debattera sina åsikter och uppfattningar.

Många av de formella friheterna i Sverige fungerar inte i verkligheten. Yttrandefriheten står i direkt proportion till tillgången till media. Det syns tydligast i arbetarklassens möjligheter att komma till tals. Fast arbetarklassen i Sverige motsvarar 50% av befolkningen har den 5 % av medieutrymmet. Denna klassanalys lyser med sin frånvaro i programkommissionens förslag.

Det liggande förslaget sätter också sina förhoppningar till public service, fast det är uppenbart att även public service helt och hållet bara återger den västerländska liberala syn på världen som anses utgöra den självklara världsordningen i London och Washington. Det globala Syds uppfattningar och utgångspunkter återspeglas nästan inte alls. Den debatt och diskussion som har varit om det svenska NATO medlemskapet är ett typexempel. Företrädarna för ett NATO medlemskap har översvämmat TV- och radiostudiorna, med och utan uniform, och först mycket sent fick även freds rörelsen komma till tals på marginalen, i proportionerna 95 – 5 ungefär. Samma mönster upprepar sig gång på gång.

Ska de grundläggande principerna om allas lika möjligheter att föra fram sina uppfattningar på lika villkor kunna förverkligas, behövs därför någonting mycket mer än att ”vi driver på att för att säkra en stark självständighet för medier”. Denna så ofta åberopade självständighet har inte kunnat göra någonting åt koncentrationen av medielandskapet i Sverige till ett par koncerner, varav ingen har något intresse av en demokratisk debatt om den skulle äventyra vinstmöjligheterna. De mekanismer som ligger bakom de begränsade möjligheterna för de resurssvaga att komma till tals kommer ingen att göra någonting åt i en kapitalistisk ekonomi. Alldeles tvärtom.

Vänsterpartiet behöver i en sådan situation driva frågor som innebär att just de kapitalsvaga medierna ska kunna få massivt ekonomiskt stöd från samhället för att kunna göra sina röster hörda. Det mediestödsförslag som just nu verkställs av den borgerliga regeringen går i precis motsatt riktning för veckotidningar som exempelvis Flamman. Public service behöver leva upp till sina riktlinjer så att de grupperingar i samhället som nu hörs minst ska garanteras utrymme. Varför har vi idag fyra, fem olika program inom public service som enbart behandlar ekonomifrågor, börsen, företagets vinster, medan vi inte har ett som behandlar frågor

om arbetsrätt, arbetsmarknad, konflikter på arbetsmarknaden, fackföreningsrörelsen och fackföreningsmedlemmars uppfattningar? Public service värnar om sitt så kallade oberoende, en myt eftersom riksdagen beslutar om pengarna. Man värnar mindre om kravet på balans i sin återgivning av samhällsförhållanden.

För oss är det också närmast häpnadsväckande hur programkommissionen nästan helt har låtit bli att ta upp frågan om digitaliseringen och som del av det digitala media. Digitala plattformar är för flera generationer de helt dominerande sätten att kommunicera och få del av information också om samhällsfrågor. Det har partiet förstått för den egna informationspolicyn, men inte dragit några slutsatser av för det programförslag som nu har presenterats. Ska man nå ut till också de grupper som kommunicerar via digitala instrument krävs en väl utvecklad strategi för det och krav gentemot samhället på lika möjligheter att kunna göra det, som också behöver reflekteras i ett partiprogram.

Digitaliseringen av samhället har också många andra effekter som behöver tas upp och bevakas politiskt. IT utvecklingen sedan 1950-talet och den så kallade AI utvecklingen utgör väldiga produktivkrafter där partiet behöver driva frågan vem som ska kunna disponera de produktivitetsvinster som följer av tillämpad AI. Vad AI kan innebära för människors jobb och anställningsvillkor behöver också bevakas, från lagstiftning till fackliga avtal, med tydliga krav och målsättningar som återspeglas i ett partiprogram. De digitala instrumenten har i praktiken misslyckats med att skydda människors integritet. Kraftfulla åtgärder behövs för att återställa den privata sfären runt individen. Hur digitala instrument används för organiserad och avancerad brottslighet och vad som krävs för att stoppa det måste också tas upp. Vi ser inte att någonting av allt detta behandlas i någon del av det liggande programförslaget.

Kvinnors underordning, rasism

Programkommissionen behandlar omfattande frågor som berör kvinnors underordning. Rubrikerna är många och frågeställningarna oftast relevanta. Det gäller den strukturella underordningen, omsorgsarbetet, socialiseringens effekter, det ekonomiska beroendet, våldet och konflikter. Klasssamhället behandlas också utifrån utnyttjandet av lågavlönade kvinnor.

I övrigt beskrivs den underordnade situationen för kvinnor som att alla kvinnor är utsatta för samma underordning. Programkommissionen presenterar heller ingen lösning för den fråga man tar upp som klassrelaterad. Vad vi kan se presenterar man inga förslag till lösningar för den här verkligheten överhuvudtaget. Man pekar istället på att det pågår en radikal frigörelseprocess över hela världen.

Vi ställer oss frågan vem det är som har den starkaste positionen i denna frigörelseprocess också nationellt. Förhållandena för den svenska arbetarklassens kvinnor har försämrats tydligt bara de senaste 10 åren. Den enda grupp i Sverige vars genomsnittliga livslängd har förkortats under den perioden är just arbetarklassens kvinnor. Man har de sämsta, och allt sämre, anställningsvillkoren, de sämsta lönerna, man bor överrepresenterat i de mest socialt utsatta områdena, med den största brottsligheten, dåliga kommunikationer och icke-fungerande skolor. Man är överrepresenterad bland människor med hälsoproblem.

Vi ser väldigt lite av den här typen av klassanalys i de här delarna av programförslaget. Istället presenteras en klassisk liberalfeministisk analys som fokuserar på kvinnors demokratiska rättigheter och individens frihet (vi är glada att frågan om kvinnors representation i börsnoterade bolagsstyrelser inte finns med i programförslaget). Den här delen av programmet behöver istället baseras på en intersektionell analys som visar på sambandet mellan kön och klass och även andra hierarkier som rasism och hur de hänger ihop så att frågan om kvinnors frigörelse inte bara handlar om en viss grupp och inte sker på bekostnad av andra.

Den nuvarande texten i programförslaget ger intryck av att kolonialismen är någonting avslutat, fast den i själva verket fortfarande representerar den grundläggande ekonomiska maktstrukturen i världen och med det även basen för det ekonomiska förtrycket av det globala Syd. Kvinnors enorma utsatthet i det globala Syd tycks ha gått programkommissionen totalt förbi. Trots upprepade och just nu aktuella rapporter från Indien, Kenya, Sudan och andra länder om systematiska övergrepp.

Partiprogram Motioner B

Vi tror inte det behövs mer kunskap om de rasistiska strukturerna i Sverige. Den kunskapen finns redan och vi kan informera programkommissionen om hur den kan hitta den. Var femte person i Sverige är utrikesfödd, en grupp som helt oproportionerligt är utsatt för olika typer av diskriminering. Vänsterpartiet, och dess partiprogram, behöver mycket tydligare visa att det är de här människorna man försöker nå ut till och visa solidaritet med genom konkret handlande.

Samtidigt som högerkrafterna har kidnappat frågor om invandring, migration och integration, står vi i verkligheten inför en värld utan gränser. Migrationen låter sig inte kontrolleras så länge kriget och den sociala utsattheten fortsätter. Det är bara med ett materialistiskt perspektiv det kommer att gå att hantera en sådan förändring. Den verkliga konflikten ligger inte mellan svensk arbetarklass och invandrare. Tvärtom bekämpas invandrades utsatthet bäst i gemensam kamp med arbetarklassen.

Ett annat exempel är samernas ställning. Vi kan inte se att deras rättigheter tas upp när programförslaget exempelvis diskuterar gruvbrytningen.

Internationella relationer

I det här avsnittet går det att i programkommissionens förslag läsa att vägen mot fred och nedrustning går mot ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen, från den självklara utgångspunkten att vi ska ha en vapenproduktion. Vi ska samtidigt ha ett starkt försvar utan att dras in i konflikter. Hur vi ska kunna undvika det som medlemmar i Nato står det ingenting om.

Att vi ska stå för internationell rätt och jämlika handelsavtal är förstås viktigt liksom en kärnvapenfri värld, där det liggande förslaget om kärnvapenförbud måste skrivas på av Sverige. Kampen mot miljöförstörelsen måste byggas på internationellt samarbete framhålls det.

Avsnittet återspeglar ett lagom engagerat förhållningssätt i det internationella samarbetet utifrån ställningstaganden och positioner som redan är välkända. De förändringar man kan läsa ut jämfört med tidigare program är dessvärre en mer positiv attityd till försvarsutgifter och vapenproduktion, ett steg i rakt motsatt riktning till ett ökat engagemang i fredsarbetet. Därtill öppnar programkommissionen för en mer EU positiv position med argumenten att en del saker har åstadkommit som det är värt att värna och att det blir komplext att lämna.

Vi menar att Vänsterpartiet behöver inta en mycket mer radikal position kring internationell samverkan. Handels underkastelse under den rika världen på den fattigas bekostnad och vad man bör göra åt det, behöver lyftas fram betydligt starkare. Vänsterpartiet behöver ta klar ställning för de länder som gör motstånd mot den nuvarande handelsordningen och hur människor på det sättet hålls kvar i fattigdom.

Det är långt ifrån bara miljöfrågan som behöver lösas i internationellt samarbete. Det gäller även vapenhandeln, de enorma sociala klyftorna och konsekvenserna av dem, människosmugglingen och droghandeln. Den militära styrningen av världen och dess direkta koppling till den ekonomiska resursfördelningen globalt, kan också bara angripas internationellt. Vänsterpartiet behöver uppmärksamma och beskriva de här frågeställningarna i sitt partiprogram och det behov av ett starkare FN-mandat som behövs för att kunna angripa dem. Partiet bör vara drivande i det internationella fredsarbetet och arbeta för att Sverige samarbetar med gruppen av alliansfria länder för nedrustning och vapenkontroll. De här gigantiska problemens direkta koppling till det kapitalistiska systemet, vinst och profit på människors bekostnad, behöver också beskrivas och läggas fast. Kapitalets fria rörlighet gör det svårt att beskatta. Denna avgörande resursfråga kan också bara lösas internationellt och behöver därför också beskrivas och tas ställning till i partiprogrammet.

Programkommissionen beskriver korrekt EU som en odemokratisk organisation i kapitalets tjänst. Anser man det finns inget annat alternativ än att slå fast att Sverige inte ska vara medlem i EU. Ska vi ens en gång som ett alternativ kunna vara medlemmar i en organisation i kapitalets tjänst?

Partiprogram Motioner B

Till detta kommer behovet av ett Vänsterparti som tar initiativ för att skapa en internationell motkraft till ett internationaliserat kapital som vi behandlar i början av den här motionen. Som vi framhållit behöver det här bli en prioriterad fråga för partiet och därför lyftas fram i ett helt nytt förslag till partiprogram.

Språket, tekniska frågor

Vi har stora problem med det språk i förslaget till nytt partiprogram som programkommissionen har valt, även om det naturligtvis i någon mening ändå går att se vad som står där. Strukturen och ordningsföljden är oklar för oss. Det är bland annat svårt att se hur de valda rubrikerna svarar mot de problem och lösningar som står där eller som ändå behöver tas ställning till i ett partiprogram.

Som vi förstått det är tanken att text och innehåll ska vara lättillgängligt och kunna läsas och förstås av i princip vem som helst vid första försöket. Vi tror att texten i förslaget har precis motsatt effekt och är svårförståelig och svåråtkomlig både för en nybörjare och en som är mycket kunnig och insatt i vänsterns politik och ordval.

I förslaget hittar vi skrivningar som ”värme och mat, närhet och omsorg, finnas där för oss och se oss, kärlek när någon behöver stöd, mötas med omtanke, bygga trygga och varma sammanhang, relationer som bygger på ömsesidig kärlek, kärlek och omsorg om varandra, odla sammanhållning.”

Vi återger inte de här citaten för att raljera utan för att vi tror de har saklig betydelse. Vi tror att de i det här sammanhanget, kanske till och med omedvetet, återspeglar en idealistisk syn som är motsatsen till den materialistiska samhällssyn som marxismen vilar på. Med ett sådant synsätt blir det svårt att verkligen identifiera de maktstrukturer och den kamp som drivit historien framåt och som kommer att göra det även i framtiden och som därför behöver identifieras när man skriver ett partiprogram. Språkvalet är inte en slump utan påverkar också sakinnehållet. Bara som ett exempel skulle man kunna ersätta våra citat från det liggande förslaget här ovanför med ord som ”solidaritet” och ”gemensam kamp.”

Bara det valda språket i sig är en anledning för återremiss menar vi.

Vi har varit i kontakt med administrationen för motionsskrivande och fått klartecken att skriva en sådan här motion, både med öppna synpunkter och ställningstaganden utan direkta sid- eller radhänvisningar och som en lång motion. Vi anser att det här är något av en principmotion som i debatten före och under kongressen skulle kunna lyftas fram och presenteras som ett motförslag till det liggande förslaget och därför föras in i kongressschemat som en egen programpunkt före omröstningarna.

Slutord

Vi anser förstås inte att programkommissionens förslag till partiprogram för Vänsterpartiet inte har något värde. Det är ett i jämförelse progressivt förslag som lyfter fram orättvisorna i Sverige och världen, pekar på en del av de synliga orsakerna och föreslår förbättringar.

Men det är samtidigt ett dokument som undviker att analysera grundorsakerna, inte bara till den situation vi befinner oss i, utan också varför vi gör det. Vi uppfattar det som ett medvetet val där vi istället ska go with the flow och övertyga människor om det vi vill åstadkomma. Tillsammans och med sammanhållning kan vi åstadkomma allt det vi vill, är budskapet.

Det är för oss uppenbart att det inte är en framkomlig väg. Kapitalet behärskar idag världen på ett sätt som bara kan motverkas med tillämpning av slutsatserna från den marxistiska analysen, ett ord som programkommissionen pliktskyldigt kastar in på sista sidan i programförslaget.

Globalt pågår en kamp mellan kapitalet och, om man kan använda det ordet som symbol för människorna, arbetet. Sverige är en mycket liten del av den kampen och väldigt beroende av hur den faller ut. Vill Vänsterpartiet nå de konkreta mål inom olika sakområden som finns med i programförslaget, finns därför inget alternativ till att delta i den kampen. Det kan man bara göra med insikt om det kapitalistiska systemets tvångsmässiga sätt att fungera och vad som blir resultatet av det, och genom att förstå att bara det socialistiska samhället kan sätta stopp för den destruktiva kapitalismen för med sig.

Partiprogram Motioner B

Det säger inte vi för att vi vill visa hur duktiga marxister vi minsann är. Det säger vi för att det räcker med att titta ut genom fönstret för att se att det Marx sa skulle hända, nu händer. Och det kanske viktigaste: Det kommer att fortsätta hända om vi inte sätter stopp för det.

Vänsterpartiet behöver ett partiprogram som återspeglar den här insikten och förståelsen. Ett program som baserar sina förslag på klassanalys och förståelse för vad som behöver göras för att stärka de grupper som idag har minst makt och inflytande, från arbetarklassen och nationella minoriteter i Sverige, till hela det globala Syd i världen. Ett betydligt radikalare program än det liggande förslaget, där programkommissionen och partiledningen ännu en gång gör misstaget att tro att människor inte skulle tycka att ett radikalt politiskt program skulle vara attraktivt.

Socialism är för oss inte ett tillstånd vi beskriver i en pamflett eller en text. Socialism är den nödvändiga slutsatsen av de sociala relationer, de klassmotsättningar, orättvisor, hemsgheter och den brutalitet som kapitalismen till sin natur skapar. Vi anser att ett vänsterparti värt namnet måste erkänna denna verklighet och det gör inte det här förslaget till partiprogram.

Vänsterpartiet kan möjligen med det här förslaget kortsiktigt öka sitt väljarunderlag och få stöd från väljare som vill se lösningar på vardagens problem utan att behöva angripa de egentliga orsakerna till problemen. Det man riskerar när målen inte uppnås är en svekdebatt och samma låga förtroende som partiet redan har inom miljöområdet. Det liggande förslaget till partiprogram beskriver, i bästa fall, ett socialdemokratiskt parti. Det blir i längden svårt att nå framgångar med ett sådant parti där inga egentliga lösningar presenteras och där det redan finns ett mycket större socialdemokratiskt parti med betydligt större förtroende hos arbetarklassen.

Vi har i den här motionen om återremiss av det liggande förslaget presenterat det vi anser ska vara utgångspunkterna i arbetet med att ta fram ett nytt partiprogram. Ett nytt förslag till partiprogram kan behandlas och beslutas på en extra kongress.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen beslutar om en återremiss av förslaget till partiprogram för grundläggande omarbetning med utgångspunkt i de ställningstaganden och uppfattningar som presenteras i motionen

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Stefan Sjölander, Hammarby-Skarpnäck, Mira Nichani, Birka-Vasa, Eva-Lena Lundberg, Birka-Vasa, EveLiz Elfving, Tensta-Rinkeby-Spånga, Aleksa Aleksic, Tensta-Rinkeby-Spånga, Jonas Ljungstedt, Tensta-Rinkeby-Spånga

B 969 Enskild

Införandet av socialismen innebär att kapitalismen avskaffas saknas i förslaget till nytt partiprogram

Programkommissionens förslag till nytt partiprogram riktar på många sätt berättigad kritik mot företeelser inom det nuvarande kapitalistiska samhället. Men förslaget saknar en nödvändig slutsats för kritiken – att kapitalismen ska avskaffas.

Förslaget öppnar för att vi nöjer oss med att kritisera och ta bort avarterna av kapitalismen, utan att ersätta de kapitalistiska strukturerna med socialism. Kapitalismen tas då för given och politiken reduceras till att ta bort det mest skadliga.

Kapitalismens grund är en produktion baserad på profit. Detta dominerar hela samhällslivet och tvingar in samhällsekonomin och politiken i det kapitalistiska synsättet. Demokratin inskränks, miljöarbetet motarbetas liksom jämlikhet och jämställdhet.

Partiprogram Motioner B

För socialismens införande där profitintresset inte längre styr, men med bl.a. utvidgad demokrati, miljöpolitik bortom profittänkande och med en krossad könsmaktsordning behöver kapitalismen avskaffas.

Programkommissionens förslag genomsyras tyvärr inte av nödvändigheten av att avskaffa kapitalismen som system. Att ta bort den grundläggande systemkritiken och den nuvarande skrivningen om att socialismens införande innebär att kapitalismen avskaffas är att dra bort grunden för Vänsterpartiets särställning.

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionens förslag till partiprogram avslås

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Per Claesson, Norrtälje

B 970 Enskild

Förtydliga och konkretisera partiprogrammet i socialistisk riktning!

Förslaget till partiprogram 2024 lider av bristande stringens med mångordiga och svepande formuleringar. De olika avsnitten tycks ha olika skribenter samtidigt som en sammanhållande redaktör saknats. Aktuella och akuta frågor kring exempelvis klimatkris, lönebildning, nedrustning av skola, vård och omsorg bör lyftas fram tidigt i programmet, tydligt och sammanhållet.

Återkommande värdeord som få skulle motsätta sig måste ges ett innehåll. Hur skiljer sig t. ex. en socialistisk förståelse av begreppet frihet från en nyliberal förståelse av samma begrepp? Och varför är den socialistiska förståelsen att föredra?

Föreslår kongressen besluta

att programmet i dess helhet arbetas om med syfte att ange en tydlig socialistisk riktning och tillsammans med åtgärdsförslag, ge tydliga och sammanhållna problembeskrivningar för ett antal centrala områden vari innefattas, ej enbart men åtminstone: - Fördelnings- och skattepolitik, varvid formuleras skarpa krav och förslag till åtgärder för hur samhällets gemensamma medel ska fördelas, tydliggörs att exempelvis förmögenhetsskatt, fastighetsskatt och arvsskatt måste återinföras, samt att nya justerade skattekonstruktioner och -nivåer för dem med mycket höga inkomster/tillgångar är en nödvändighet. - Skola, vård och omsorg, där det tydligt framgår att och varför dessa måste befrias från näringslivsintressen, samt att de måste tillförsäkras tillräckliga resurser för en tillfredsställande verksamhet. - Klimatkrisen, och att den lyfts fram som den viktigaste samhällsfrågan. Att fokus flyttas från ”strategiska teknikskiften” till de för uppnående av klimaträttvisa, såväl nationellt som globalt, nödvändiga samhällsomdaningarna och förändringar i konsumtionsmönster, samt med vilka politiska medel dessa kan förverkligas

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Martin Holmberg, Uppsala, Unni Björklund, Uppsala, Ingalill Ek, Uppsala, Carl-Gustav Jacobsson, Uppsala, Javed Jalalzada, Uppsala, Amanda Uisk, Uppsala

B 971 Enskild

Omarbetning av partiprogrammet

I inledningen till förslaget om ett nytt partiprogram bör läsaren möta texten att Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti som vilar på marxistisk och feministisk grund (teorier).

Partiprogram Motioner B

Uttrycket att sätta människor i arbete med att lösa de stora samhällsproblemen borde uttryckas i att vi människor ska förenas i kampen för ett bättre samhälle. Ägande förhållandena på arbetsplatserna handlar om konflikten mellan de som arbetar och de som tjänar pengar på andra människors arbete, detta borde tydliggöras i texten. Vad ” klokare ägandeformer” är för något uttrycks inte i texten (rad 140). Marxism och feminism som två viktiga teoretiska analysverktyg omnämns inte som sådana i texten. Att texten är anpassad för att tilltala en bred läsekrets är bra samtidigt som det måste finnas ett visionärt innehåll i ett partiprogram. Vi vill förändra samhället med stöd av demokratiska och politiska verktyg. I äldre texter formuleras en utopi för ett framtida samhälle, det socialistiska och klasslösa samhället, där människovärdet och jämlikhet är viktiga kampanheter. I senare texter talas om feminism, eko-socialism och antikapitalism. I det nu föreliggande förslaget till partiprogram saknas en tydlig vision om ett framtida samhälle med stöd av marxistisk teori. Det framkommer inte med tydlighet att det är nödvändigt med en omfattande samhällsförändring, en realistisk utopi, för att uppnå ett eko socialistiskt och feministiskt samhälle. Det är en balansgång att skapa ett partiprogram som å ena sidan utgår från den nuvarande makthavarnas politik och å andra sidan skapar ett socialistiskt alternativ. I avsnittet ”press och våld” görs en analys av mäns våldsuttryck i olika kontexter. Vad som saknas i texten är att relationsvåld förekommer i lika stor utsträckning från kvinnor mot män som från män mot kvinnor men att formerna för våldet är annorlunda och mer omfattande och fysiskt när det handlar om mäns våld mot kvinnor. Här borde det framkomma ett avsnitt om kvinnors främst psykiska våld mot män (sid 363) och hur viktigt det är att ge stöd till utsatta män. I programmet föreslås att heltidsnormen i arbetstidslagen skall sänkas men det väl inarbetade kravet om 6 timmars arbetsdag eller 30 timmars arbetsvecka är inte framskrivet. Detta behöver skrivas in i texten som ett politiskt krav. Ett annat krav som är viktigt för ett socialistiskt samhälle är att avskaffa välfärdsmarknaden och marknadsskolorna, här behövs i tydlighet om de politiska målen.

I partiprogrammet synes organisering vara lösningen för att på ett demokratiskt sätt förändra samhället vilket är en kärna i ett socialistiskt tänkande. I texten talas vidare om ”kloka lösningar” för det ”goda” samhället. Här vore det önskvärt med tydlighet att Vänsterpartiet förordar socialistiska och feministiska lösningar samt hur dessa konkret kan se ut. Utgångspunkten för brottsbekämpning borde vara ett jämlikt och jämställt samhälle som kräver genomgripande politiska reformer. Vi behöver ta avstånd från det repressiva samhället med fler fängelser och hårdare straff och istället förorda förebyggande insatser som en skola som ger barnen förutsättningar för fortsatt lärande och en meningsfull fritid. Här är det viktigt att skapa ett alternativt samhälle som ger unga människor hopp om en trygg framtid med arbete, bostad och social gemenskap och sammanhållning. Avsnittet om internationella relationer behöver tydliggöras där det framkommer att Vänsterpartiet säger nej till NATO medlemskap, förbjuder vapenexport och arbetar för fred. Sverige skall som nation ge ekonomiskt och materiellt stöd till den civilbefolkning som drabbas vid väpnade konflikter och inte stödjer vapenexport.

Föreslår kongressen besluta

att partiprogrammet omarbetas i sin helhet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Pia Gertrud Kristina Aronsson, Avesta

B 972 Enskild

Omarbetning av partiprogrammet, del 2

Se B 971

Föreslår kongressen besluta

att partiprogrammet består av fyra tydliga delar: En teoretisk del som presenterar Vänsterpartiet som ett socialistiskt och feministiskt parti, en samhällsanalys över 2000-talet utifrån ett marxistiskt

perspektiv, en vision eller en realistisk utopi om det alternativa socialistiska samhället och avslutningsvis en del av konkreta politiska viljeinriktningar

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Pia Gertrud Kristina Aronsson, Avesta

B 973 Enskild

Omarbetning av partiprogrammet del 3

Se B 971

Föreslår kongressen besluta

att det i avsnittet samhällsanalys presenteras ett tydligt avsnitt där den globala klimatkrisen analyseras med utgångspunkt från kapitalismens rovdrift av både människor och natur samt ett förslag på en genomgripande global lösning där kapitalismen utmanas

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Pia Gertrud Kristina Aronsson, Avesta

B 974 Enskild

Omarbetning av partiprogrammet del 4

Se B 971

Föreslår kongressen besluta

att det utformas en tydlig riktning för en lösning av samhällsproblemen där vi människor går samman och förenar oss i kampen för ett ekosocialistiskt samhälle både nationellt som internationellt. Här kan visionen om politiska möjligheter och realpolitik mötas för att förverkligare ett alternativt samhälle, det socialistiska

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Pia Gertrud Kristina Aronsson, Avesta

B 975 Enskild

Återförvisning

Programkommissionens förslag bör omarbetas.

En diskussion om bristerna i gällande partiprogram och hur förändringarna ska se ut.

Partiföreningarna bör diskutera förändringar.

Lämpligen delar av programmet skickas ut för diskussion för att slutligen sammanföras till ett förslag.

Föreslår kongressen besluta

att med utgångspunkt från gällande partiprogram diskutera olika delmoment i programmet hos i föreningarna för att sammanföras och slutligen fastställas av kongressen

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Curt Benckert, Linköping

B 976 Enskild

Återremiss: Ett ålderstiget partiprogram med ideologi är bättre än ett dåligt utan ideologi

Programkommissionens verksamhet regleras av stadgans § 123, där det står att ”Programkommissionens uppgift är att stimulera till intern debatt om för partiet väsentliga teoretiska, ideologiska och strategiska frågor, att utveckla partiets programmatiska ställningstaganden och att lägga förslag till kongressen i frågor som rör partiprogrammet.” Vi som skriver motionen menar att så inte har skett. Programkommissionen har presenterat medlemmarna och kongressombuden ett förslag som dramatiskt förändrar Vänsterpartiet program utan att ha grundat detta genom debatt om för partiet väsentliga teoretiska, ideologiska och strategiska frågor. Den mest dramatiska förändringen är att konfliktperspektivet som genomsyrat Vänsterpartiet historiskt är borta. I följebrevet till förslaget står att ett partiprogram ska vara begripligt och att det ska vara tydligt vad vi vill, en ambition som förslaget inte lever upp till. Vad gäller vår politiska riktning och politiska förslag väcker den fler frågor än den besvarar. I sin iver att osynliggöra samhälleliga konflikter och den verklighet vi lever i, behöver partiprogrammet bli metafysisk. Det är gott om luddiga formuleringar och skrivningar om klokhet, rationalitet, långsiktighet och tålmod och svårare att hitta tydliga och konkreta svar om Vänsterpartiets ideologi och politiska svar. Det baseras mer på Hegel än på Marx, mer på liberalism än på socialism, mer på jämställdhet än feminism, mer på att rasism är dumt än på antirasism, och mer på teknologi och teknik som lösning på miljö o klimat än behovet att mobilisera människor i kamp mot en imperialistisk kapitalisms miljöoch klimat armageddon. Och internationell solidaritet lyser med sin frånvaro. Undertecknad yrkar att kongressen beslutar återremittera förslaget till partiprogram till den nytillträdande programkommissionen med uppdraget att utveckla och förtydliga partiets ideologiska grund, politiska huvudfrågor och strategin framåt.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen beslutar återremittera förslaget till partiprogram till den nytillträdande programkommissionen med uppdraget att utveckla och förtydliga partiets ideologiska grund, politiska huvudfrågor och strategin framåt

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Leif Åsbrink López, Solna, Lorena Delgado Varas, Skärholmen, My Järphed, Tensta-Rinkeby-Spånga, Yusra Imsheiel, Hägersten, Gloria Jabalquinto, Årsta, Dali Covacevic, Haninge, Carolina Gaete, Hägersten, Zee Vieira, Norrtälje, Anders Neergaard, Malmö

B 977 Enskild

Återremiss: Ett ålderstiget partiprogram med ideologi är bättre än ett dåligt utan ideologi

Programkommissionens verksamhet regleras av stadgans § 123, där det står att ”Programkommissionens uppgift är att stimulera till intern debatt om för partiet väsentliga teoretiska, ideologiska och strategiska frågor, att utveckla partiets programmatiska ställningstaganden och att lägga förslag till kongressen i frågor som rör partiprogrammet. Vi som skriver motionen menar att så inte har skett.

Partiprogram Motioner B

Programkommissionen har presenterat medlemmarna och kongressombuden ett förslag som dramatiskt förändrar Vänsterpartiet program utan att ha grundat detta genom debatt om för partiet väsentliga teoretiska, ideologiska och strategiska frågor. Den mest dramatiska förändringen är att konfliktperspektivet som genomsyrat Vänsterpartiet historiskt är borta.

I följebrevet till förslaget står att ett partiprogram ska vara begripligt och att det ska vara tydligt vad vi vill, en ambition som förslaget inte lever upp till. Vad gäller vår politiska riktning och politiska förslag väcker den fler frågor än den besvarar. I sin iver att osynliggöra samhällsliga konflikter och den verklighet vi lever i, behöver partiprogrammet bli metafysisk. Det är gott om luddiga formuleringar och skrivningar om klokhet, rationalitet, långsiktighet och tålmod och svårare att hitta tydliga och konkreta svar om Vänsterpartiets ideologi och politiska svar.

Det baseras mer på Hegel än på Marx, mer på liberalism än på socialism, mer på jämställdhet än feminism, mer på att rasism är dumt än på antirasism, och mer på teknologi och teknik som lösning på miljö o klimat än behovet att mobilisera människor i kamp mot en imperialistisk kapitalisms miljö- och klimat armageddon. Och internationell solidaritet lyser med sin frånvaro.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen beslutar återremittera förslaget till partiprogram till den nytillträdande programkommissionen med uppdraget att utveckla och förtydliga partiets ideologiska grund, politiska huvudfrågor och strategin framåt

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Alfonso Allende, Malmö, Erik Almroth, Malmö, Katarina Brändström, Malmö, Madeleine Håkansson, Malmö, Orwa Kadoura, Malmö, Yomn Kadoura, Malmö, Ehab Khalaf, Malmö, Klara Levin, Malmö, Anna Lundberg, Malmö, Ester Lundberg, Malmö, Beth Megegrle, Malmö, Anders Neergaard, Malmö, Halimo Nuur, Malmö, Patricia Olsson Escalante, Malmö, Hodan Omar, Malmö, Sabrin Omar, Malmö, Reman Rahman, Malmö, Leia Wolke Wemmert, Malmö

B 978 Enskild

Kongressledamöter i alla distrikt; återremittera!

Programkommissionens förslag till partiprogram saknar klara skrivningar kring socialism såväl som kring kapitalism. Rasismen och antirasismen går över flyktigt, beskrivs ofta felaktigt och/eller på ett tillrättlat sätt som inte egentligen stämmer överens med verkligheten. Tror vi verkligen att kolonialismen "*lade grunden för mycket av de rasistiska strukturer vi ser idag*" eller använde sig kolonisatörerna (människorna bakom kolonialismen) av rasism för att överhuvudtaget kunna bedriva kolonialism? Är vi alla överens om att "*Rasistiska tankemönster fungerar ofta mer eller mindre omedvetet*" eller är vi äntligen beredda att ge de människor som faktiskt vinner på rasismen egen ägens över sin rasism.

Överlag verkar förslaget till partiprogram mer vara skrivet som något partiet kan använda på skolpresentationer, än som något partistyrelsen har att förhålla sig till mellan kongresserna (Stadgarna, §108).

Det räcker inte med att programförslaget i sig är tunt och saknar väsentliga delar som är/bör vara grunden för ett socialistiskt parti, det är dessutom så att grundläggande idéer såsom "Samhället" och "Kapitalet" beskrivs som vore de besjälade, egna entiteter, och inte något som föds ur, och styrs av, oss människor. Det är värre: Orden kapitalism, kapitalist och varianter på dessa skrivs *inte ut en enda gång* på någon sida i förslaget till partiprogram, utan får träda undan för de flummigare, mer avpersonifierade "kapitalintresse(n)" och "kapitalägare/-na".

Partiprogram Motioner B

Någon sade i något sammanhang att "Antirasismen är så självklar att den inte behöver skrivas ut i partiprogrammet", vilket inte bara är djupt felaktigt utan tyvärr även visar sig inom det partiinterna arbetet; inte minst i programkommissionens sammansättning.

Var står vi, som socialistiskt parti, om vi inte ens vågar prata om kapitalismen och kapitalister, rasister och antirasism?

Föreslår kongressen besluta

att partiprogrammet återremitteras i sin helhet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Alfonso Allende, Malmö, Erik Almroth, Malmö, Katarina Brändström, Malmö, Madeleine Håkansson, Malmö, Orwa Kadoura, Malmö, Yomn Kadoura, Malmö, Ehab Khalaf, Malmö, Klara Levin, Malmö, Anna Lundberg, Malmö, Ester Lundberg, Malmö, Beth Meggerle, Malmö, Anders Neergaard, Malmö, Halimo Nuur, Malmö, Patricia Olsson Escalante, Malmö, Hodan Omar, Malmö, Sabrin Omar, Malmö, Reman Rahman, Malmö, Leia Wolke Wemmert, Malmö

B 979 Enskild

Kongressledamöter i alla distrikt; återremittera!

Programkommissionens förslag till partiprogram saknar klara skrivningar kring socialism såväl som kring kapitalism. Rasismen och antirasismen går över flyktigt, beskrivs ofta felaktigt och/eller på ett tillrättalagt sätt som inte egentligen stämmer överens med verkligheten. Tror vi verkligen att kolonialismen "*lade grunden för mycket av de rasistiska strukturer vi ser idag*" eller använde sig kolonisatorerna (människorna bakom kolonialismen) av rasism för att överhuvudtaget kunna bedriva kolonialism? Är vi alla överens om att "*Rasistiska tankemönster fungerar ofta mer eller mindre omedvetet*" eller är vi äntligen beredda att ge de människor som faktiskt vinner på rasismen egen agens över sin rasism?

Överlag verkar förslaget till partiprogram mer vara skrivet som något partiet kan använda på skolpresentationer, än som något partistyrelsen har att förhålla sig till mellan kongresserna (Stadgarna, §108).

Det räcker inte med att programförslaget i sig är tunt och saknar väsentliga delar som är/bör vara grunden för ett socialistiskt parti, det är dessutom så att grundläggande idéer såsom "Samhället" och "Kapitalet" beskrivs som vore de besjälade, egna entiteter, och inte något som föds ur, och styrs av, oss människor. But wait! Det är värre: Orden kapitalism, kapitalist och varianter på dessa *skrivs inte ut en enda gång* på någon sida i förslaget till partiprogram, utan får träda undan för de flummigare, mer avpersonifierade "kapitalintresse(n)" och "kapitalägare/-na".

Jag saknar ett antirasistiskt perspektiv i förslaget till partiprogram. Visst tas grunder för rasism upp, men jag ser inte direkt någon förklaring på hur vi bekämpar den; på hur vi är antirasister; hur vi aktivt arbetar emot rasismen inte bara utåt sett, i samhället generellt, utan även inom vårt eget parti.

Någon sade i något sammanhang att "Antirasismen är så självklar att den inte behöver skrivas ut i partiprogrammet", vilket inte bara är djupt felaktigt utan tyvärr även visar sig inom det partiinterna arbetet; inte minst i programkommissionens sammansättning.

Ett exempel: I förslaget till partiprogram skrivs följande: "Det arbete rasifierade personer står för ger också förhandlingsstyrka." Det ger, för mig som hela livet omgetts av, drabbats av rasism, tyvärr klara kristdemokratiska "men vem ska baka våra pizzor?"-vibbar.

Problemet är inte att "rasifierade personer" står för ett arbete, problemet är att *alla* rasifieras, vilket är något jag tvingas påtala alldeles för ofta. Vissa rasifieras uppåt, andra rasifieras neråt, vissas rasifieras som

infödingar, andra rasifieras som utlänningar, vissa rasifieras som “svenskar”, andra rasifieras som “icke-svenskar”. Rasifiering är inte något som drabbar enbart mörkhåriga personer med brun hud; det har även historiskt använts mot exempelvis samer, finnar, judar och så vidare: Den som rasifieras som annat än “pursvensk” påtvingas egenskaper som “inte är svenska”, hur vita de än är, hur länge de än existerat i en svensk kontext, oavsett uppväxt, utbildning och... liv.

Jag har fått förklaringen att “kongressen har bestämt att vi ska skriva ‘rasifierad/e’”. Tyvärr måste jag här säga att kongressen har fel. Partiet har fel. Vi måste åtgärda detta.

Det är ganska enkelt: Om Vänsterpartiet envisas med att enbart och uteslutande använda uttrycket “rasifierad” om den som inte ser ut som “det stolta resultatet av tusen års fornnordisk inavel” så kan partiet lika gärna säga “svartskalle”—och vi svarta skallar gillar inte nödvändigtvis att kallas just “svartskalle”.

Var står vi, som socialistiskt parti, om vi inte ens vågar prata om kapitalismen och kapitalister, rasister och antirasism? Varför har vi presenterats ett partiprogram som är mer av ett diskussionsunderlag, något som kan användas i skolpresentationer, istället för ett styrmedel?

Återremittera förslaget till partiprogram i sin helhet. Ge den tillträdande programkommissionen i uppdrag att ta fram ett förslag där socialism, feminism, ekologi och antirasism blir viktiga och bärande delar. Jag vill även att den tillträdande programkommissionen ges i uppdrag att korrekt använda uttrycket “rasifiering”, till skillnad från idag.

Under tiden har vi kvar tidigare partiprogram och kan arbeta utefter det.

Föreslår kongressen besluta

att partiprogrammet återremitteras i sin helhet och att tillträdande programkommission ges i uppgift att ta fram ett partiprogram ämnat att fungera som just partiprogram - vårt styrmedel mellan kongresserna - där socialism, (kampen mot) kapitalism, feminism, vår ekologiska grund, och - inte minst - antirasism och vår ständiga kamp mot rasism och rasifiering utanför de rådande normerna, görs till bärande delar

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Alfonso Allende, Malmö

B 980 Enskild

Skrota förslaget till nytt partiprogram i sin helhet

Ett partiprogram bör vara en text som tydligt visar vart partiet står i olika frågor och hur dessa ställningstaganden är grundande ideologiskt. Målgruppen borde vara såväl våra egna medlemmar som potentiellt nya medlemmar och övriga intressenter i samhället.

En av de viktigaste frågorna som ett vänsterparti har är rimligtvis hur demokratin kan stärkas och utökas i samhället, hur löntagare ska kunna få större inflytande över sitt arbete och sina liv. Vanligtvis sammanfattar vi detta genom att säga att vänsterpartier världen över strävar mot *socialism*, och att vi tar *tydligt avstånd från alla delar* av det rådande *kapitalistiska* samhället. Varje reform som ett vänsterparti lägger parlamentariskt måste utgå från en önskan om att med kraft motverka kapitalismens exploatering av människor och natur. Därför blir det av största vikt att tydligt framhålla i ett partiprogram vad vi menar med socialism, och jag tycker att det aktuella förslaget uppenbart brister på den punkten.

Först i kapitlet Avslutning nämns orden: *socialism*, *socialistisk* och *socialistiska*. I följebrevet specificeras varför:

”Vi kommer till ord som socialism och feminism senare i programmet, men vill låta dem växa fram genom texten som sammanfattningar av den riktning vi beskriver här.”

Men texten vare sig använder ordet socialism på ett vettigt sätt eller ger en tydlig och klar definition ens på vad ett alternativ till kapitalismen faktiskt skulle innebära. Detta duger inte i ett läge då kapitalet vunnit mark på löntagarnas och demokratins bekostnad i trettio år!

Tänk om vi i stället kunna läsa något i stil med:

”Socialismen handlar om att avskaffa det privata ägandet av produktionsmedlen. Det är inget som sker imorgon utan det handlar om reformer och politiska beslut här och nu. Endera stärker politiken kapitalets makt och inflytande i samhället, vilket oundvikligen leder till att demokratin begränsas; eller så stärker politiken demokratiska ägarformer där löntagarna själva äger frukterna av sitt arbete, vilket leder till stärkt demokrati och att människor på riktigt kan påverka sina liv. Det handlar kort sagt om kapitalism eller socialism.”

Se så enkelt det skulle kunnat vara, om bara uppgifterna för programmet varit att på ett tydligt sätt visa att Vänsterpartiet på allvar är ett verkligt alternativ till de högerkrafter som idag som bäst håller på att montera ner den välfärd som vi socialister under 150 år byggt upp i Sverige.

Föreslår kongressen besluta

att det liggande förslaget till partiprogram skrotas i sin nuvarande form och att en ny programkommission tillsätts som får uppgiften att ta fram ett program som med kraft visar att Vänsterpartiet är ett reellt alternativ till de högerpartier, inklusive Socialdemokraterna, som idag monterar ner välfärden och försvagar demokratin, genom att visa på en politik som vilar stabilt på den demokratiska socialismen, och som inte viker från att ta striden mot kapitalismens exploatering av människor och natur

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Jörgen Andersson, Hagfors

B 981 Enskild

Gör om, gör ett busbra partiprogram!

Förslaget till partiprogram innebär en genomgående stegförflyttning åt höger och avideologisering av Vänsterpartiets politik.

Programkommissionens förslag till nytt partiprogram är otydligt och motsvarar inte det innehåll som nya medlemmar anger som bärande anledningar till att de gick med i Vänsterpartiet. Förslaget brister både i språk och innehåll. Tilltalet ska locka nya väljare men förändringen innebär tyvärr urvattnade slogans som alla partier kan ställa sig bakom.

Förslaget präglas av psykologi, det bättre, nuvarande, präglas av sociologi.

Förslaget inleds med och avslutas med orden trygghet, frihet och jämlikhet. Jämlikhet är partiets viktigaste idégrund; världen av igår och idag är ojämlik och detta präglar alla skeenden överallt.

Men, hur är det med begreppet trygghet? Att rika kan tryggt placera sina tillgångar i trygga fonder är inte en prioritet för Vänsterpartiet. Trygghet är ett urvattnat begrepp som lika gärna kan omfattas av den politiska högern som vänstern. I motsats till jämlikhet.

Än värre blir det med begreppet frihet, som även det används över hela politiska skalan. Frihet från skatt, skallar ropen i partier långt från Vänsterpartiet.

Begrepp som saknas och är unika för V är solidaritet och ansvarstagande. Vi ser underordnade och svaga människor världen över och solidariserar oss med dem. I Sverige och Gaza. I motsats till andra politiska krafter.

Ansvarstagande? Det är väl ett borgerligt begrepp. Nej, ett sant ansvarstagande är vänsterns hållning mot världen. Vi tar ansvar för tre världar: gårdagens människor som gick före och skapade det demokratiska samhälle vi har idag. Sjukförsäkringar, 8-timmars arbetsdag, lagstadgad semester, kvinnans delvisa frigörelse. Vänstern är inte historielös.

För det andra tar vi ansvar för dagens orättvisa värld, människor som far illa i Sverige och världen med särskilt fokus på Globala Syd. För det tredje tar vi ansvar för morgondagens värld så att nya generationer kan överleva klimathot och miljöförstöring.

Vänsterpartiet kräver reformer och förändringar för att öka jämlikheten samtidigt som det värnar skyldigheter mot medmänniskor, djur och miljö. Igår, idag och imorgon.

Trots goda intentioner når inte förslaget om nytt partiprogram upp till tillräcklig kvalitet både avseende den språkliga formen och det sakliga innehållet. En säkert vällovligen ambition att inte stöta bort någon läsare har inneburit att en känsla, stundtals, av barnbok, alternativt en överdriven rädsla för konflikter. Bristerna är så stora att förslaget får återremitteras i sin helhet, det går dessvärre inte att lappa och laga. Avslutningsvis något om bruket av pronomet ”vi”. Vi, mänskligheten, har inte vunnit våra demokratiska segrar gemensamt. Klasser, grupper, föreningar, partier har vunnit segrar i kamp mot andra. Den kampen fortsätter på socialistisk grund.

Nuvarande partiprogram gagnar oss väl för tillfället, men ett nytt tydligt och konkret förslag måste tas fram. Ett framtida nytt förslag bör passera och godkännas av en referensgrupp av medlemmar innan den söker stöd av framtida kongress.

Föreslår kongressen besluta

att förslag till nytt partiprogram förkastas i sin helhet och återremitteras samt att ett nytt förslag godkännas av en representativ referensgrupp av medlemmar före nästa kongress

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Gunnar Jacobsson, Götene, Elizabeth Fredriksson, Skövde, Maria Dahlén, Götene, Dag Fredriksson, Skövde, Gabryjel Blom, Skövde, Otto Lundberg, Falköping, Therese Rautaparta-riis, Falköping

B 982 Enskild

Gör om, gör ett bra partiprogram!

Förslaget till partiprogram innebär en genomgående stegförflyttning åt höger.

Programkommissionens förslag till nytt partiprogram är dessutom otydligt och motsvarar inte det innehåll som nya medlemmar anger som bärande anledningar till att de gick med i Vänsterpartiet.

Nuvarande partiprogram fungerar för tillfället, men ett nytt tydligt och konkret förslag måste tas fram. Ett framtida nytt förslag bör passera och godkännas av en referensgrupp av nya och gamla medlemmar, innan den söker stöd av framtida kongress.

Föreslår kongressen besluta

att förslaget till nytt partiprogram förkastas i sin helhet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Erik Kyrkander, Falköping, Iowan Hedendahl, Falköping, Adam Dufva Ahlin, Falköping, Therese Rautaparta-riis, Falköping

B 983 Enskild

Avslå kommissionens förslag

BAKGRUND

Vänsterpartiets programkommission har enligt stadgarna (§123) främst i uppdrag att skapa debatt. Det har lyckats. Kommissionen ska också utveckla partiets programmatiska ställningstaganden och föreslå kongressen förändringar rörande partiprogrammet. Ingenstans står det att kommissionen ska ta fram ett helt nytt förslag till partiprogram. Det är alltså inte nödvändigt att ett nytt förslag till partiprogram antas. Förslaget kan bara antas i sin helhet om det faktiskt är bättre än det nu gällande partiprogrammet. Annars får det återremitteras. Eftersom det inte är bättre och eftersom processen haft låg legitimitet och varit mycket tveksam ur demokratisk synvinkel, bör det förslag kommissionen tagit fram avslås så länge.

ARGUMENT

På kommissionens möte med Göteborgsdistriktet (dec 2023) framkom det att flera ledamöter av kommissionen har reserverat sig mot flera av de egna förslagen, och öppet tagit ställning för att exempelvis behålla kravet på utträde ur EU, men ingen vet vad de tycker.

GÖTEBORGSDISTRIKTETS ÅSIKTER

Avdelningarna i Göteborg var kritiska till förslaget; någon tyckte att det var utformat som en valplattform, en annan sågade det nästan rakt av och ytterligare en kallade det för ett partiprogram för socialdemokrater. Det var inte svårt att som ny medlem hålla med om allt.

KOMMISSIONENS RESERVATIONER

Inga särskilda skäl till att partiet måste ha just detta nya program har redovisats, förutom att det gått lång tid sedan ett partiprogram sist gjordes om och att världen ändras varje år. Kommissionen har haft minst tre chanser att berätta här i Göteborg; I det följebrev kommissionen publicerade, på mötet, och i kommissionens intervjusamtal i medlemstidningen (Nr 4/23). Kommissionen borde ha berättat varför dess ledamöter reserverar sig mot förslagen den tar fram. När medlemmarna inte får viktig information av kommissionen blir medlemmars kongressbeslut mindre demokratiska och hela processen förlorar sin legitimitet.

TILLGÄNGLIGHET

Följebrevet kommissionen publicerade borde ha informerat istället för att dölja skälen till de ställningstaganden man gjort. Vill man att alla partier ska vilja vara med i EU får man säga det öppet. Det sägs öppet såhär; Samtliga partier i Europa ska vilja att Sverige är med i EU så därför måste Vänsterpartiet ändra sig. Skälet är att det verkar så ekonomiskt farligt just nu att gå ur, trots att vi ser att Norge och Schweiz med flera klarar sig utan medlemskap. Eller, om man nu tänker så; Opinionsen verkar för tillfället tycka att alla ska vara med så vi måste anpassa oss likt en otrogen vindflöjel till allt som för stunden blåser. Det är ju så jobbigt att behöva övertyga andra istället för att följa. "Idag kollar man opinionsmätningar innan man bestämmer vilken politik man ska driva" säger Josefin Lind, generalsekreterare i Läkare mot kärnvapen, i tidningen Syre. Hear, hear!

Ur tillgänglighetssynpunkt är följbrevet och den övriga informationen förkastlig. Förändringar och skäl ska båda kunna förstås av fler än bara smarta högfungerande akademiker som kan avkoda vilka ställningstaganden som medvetet döljs i denna skickligt utformade text. Även arbetarklass som inte använder medelklassspråk, virriga äldre och funktionsnedsatta har rätt att veta. Nu är alla intervjuer och möten bara hårt styrd propaganda, som att träffa en slipad tankesmedja. En demokratibefriad elittext med klara manipulativa drag. Ett uttalat hån av dem som inte har samma förmåga.

Man skriver om en "strategi" man tagit fram för EU som är "öppen för olika vägar framåt". Säg som kommissionen egentligen menar istället för att hymla; Vi tar bort utträdeskravet, väljer samma åsikt som alla andra partier redan har. tycker inte att det gör något om svensk lagstiftning kommer från konservativa EU-ledamöter i Bryssel och att Sverige får minimilöner istället för fortsatta förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter. I medlemstidningen (Nr 4/23, sidan7) står det att Vänsterpartiet inte som andra partiets kongresser "har en ceremoniell karaktär" och att inte "de strategiska besluten avgörs långt i förväg, på de högsta våningarnas slutna rum". Det låter som en mycket bra idé. Mer av det.

LÖSNING

Ett godkänt demokratiskt nytt partiprogram, om det ens behövs ett när ett bra redan finns, måste tas fram tillsammans med medlemmarna i så lagom stora bitar per år att medlemmarna faktiskt kan följa med i arbetet, och de måste informeras på ett inkluderande ärligt sätt. Annars blir det snabbt en sån här exkluderande elitprocess. Ett odemokratiskt särprojekt, skraddarsytt för att utesluta. Förslaget bör inte godkännas av partistyrelsen och bör avslås av kongressen.

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionens ledamöter ska redovisa alla invändningar de haft mot det förslag till partiprogram kommissionen lagt fram, för ombud på Vänsterpartiets kongress 2024, och att programkommissionens följbrev och annan information, ska vara sanningsenlig, och ärligt berätta om vad man vill ta bort och varför man vill det.

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Jack Ljunggren, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön

B 984 Enskild

Programkommissionens förslag till nytt partiprogram

Förslaget till nytt partiprogram för Vänsterpartiet har ett väldigt personligt tilltal. Som läsare ska man övertygas om att ens liv kommer bli mycket bättre med Vänsterpartiets politik

"Det är mycket mer som förenar oss människor än som skiljer oss åt. Vi behöver alla värme och mat, närhet och omsorg, hem att bo i och natur omkring oss. Vi behöver personer som finns där för oss och ser oss för dem vi är. Vi behöver frihet att uttrycka oss och forma våra liv."

"Det sitter djupt i den mänskliga naturen att svara på de här behoven tillsammans. Vi dras till att ta hand om varandra och bygga bättre liv. Vi känner kärlek när någon behöver stöd, nyfikenhet när vi kan lära oss något nytt, beslutsamhet när vi behöver samla kraft. När vi gör nytta i våra sammanhang skapar det mening, självbild och riktning i livet. Vi har en stark drivkraft att arbeta och skapa nytt."

Man har använt sig av Maslows behovstrappa för att steg för steg visa hur vänsterpolitik tillfredsställer våra innersta behov. Att våra liv inte blomstrar ut i sin fulla potential under kapitalismen är absolut en relevant kritik av kapitalismen. Men det är bara en aspekt av kritiken av kapitalismen.

Att man i ett socialistiskt partiprogram formulerar politiska krav som utgår i folks vardag och konkret visar på hur livsvillkoren kan bli bättre är absolut inget fel. Men att livsvillkoren är otillfredsställande är inte otur

Partiprogram Motioner B

som kan korrigeras genom ett ”väl fungerande samhälle fångar upp vår vilja att arbeta och kanalisera den klokt”, ser till att ”utveckla kloka politiska lösningar”, föreslå ”kloka samhällsekonomiska mål”, ”klokare ägandeformer” som tar ”fram kloka ägarstrategier” eller ta fram klimatåtgärder som ”utformas klokt för att få verklig effekt och vinna politiskt stöd” parat med en ”klok reglering av skogsbruket”.

Problemet med att använda ospecifika termer som t ex ”klok” är att folk läser in lite vad som helst i dem. Man tror att författarnas ”klok” betyder samma som man själv tycker är klokt. Fast det vet man ju egentligen inte. Använd inte ospecifika termer om du kan tala ur skägget. Och framför allt är alla de ”okloka” omständigheterna i dagens samhälle en del av att det kapitalistiska systemet inte förmår att prestera bättre. De kan med lätthet inkorporeras i en systemkritik.

Blev dock positivt överraskad över att det fanns ett helt kapitlet om socialiseringar. Äntligen ett avsnitt om alternativa ägandeformer.

Men döm om min förvåning när man beskrev socialisering utifrån den socialpsykologiska processen då barn och ungdomars socialisering in i samhället och där de anpassar sig till det omgivande samhällets idéer, normer och regler.

Visst, det är en aspekt av kapitalismen; att den rådande ordningens idéer fortplantas till nya generationer.

Facklig och politisk kamp mot kapitalismen kan göra att andra idéer och normer kan utmana och t o m övertrumfa de borgerliga idéerna.

Det socialpsykologiska täcket ligger tungt över förslaget till partiprogram.

”Det är ett grundläggande problem med ägandeformer som bygger på vinstmaximering. Från ett samhällsperspektiv är det en enorm förlust varje gång en människa tappar sin genuina drivkraft att göra ett gott arbete i yrkeslivet.”

”Med klokare ägandeformer skulle vi förebygga fler problem innan de växer sig stora.”

Vi tappar arbetslusten under kapitalismen(?), men med klokare ägandeformer kan vi lösa problemen.

Det är nästan en prestation att man i ett socialistiskt partiprogram bara använder ordet socialism en gång men inte nämner kapitalism en enda gång, även om man förstår att det nog kan vara det som avses om man dechiffrerar begrepp som ”maktstruktur” och ”ägandeformer som bygger på vinstmaximering”.

Det är naturligtvis inte så att man ska ha en fetisch för vissa signalord. Det socialdemokratiska partiprogrammet använder orden socialism 3 gånger och kapitalism 6 gånger. Det gör det inte det partiprogrammet mer socialistiskt. Men frågan är om man gör saker enklare och lättbegripligare i förslaget till nytt partiprogram genom att inte använda de orden.

Det som avgör om ett program är socialistiskt eller inte är om man förklarar att det är en nödvändighet att ersätta kapitalismen med socialismen.

Kapitalismen medför (globalt) tre existentiella hot; svält, krig och klimatförändringar. Kapitalets ekonomiska ordning är inte skapt för att sprida ut det ekonomiska välståndet någorlunda jämnt. Kapitalismen innebär en permanent jakt på nya marknader, naturtillgångar och politiskt inflytande – fredligt om det går, men i sista hand med vapen.

Klimatkonferenserna avlöser varandra; som t ex FN:s Stockholmskonferens 1972 som kanske var den först av de stora konferenserna som skulle tackla klimatförändringarna. Det är över 50 år sedan. Man får en känsla av att det finns oerhört starka krafter som motarbetar försöken att rädda klimatet. Det är inte svårt att gissa vilka.

Argumenten för att avskaffa kapitalismen är extremt goda. Även den som söker en individuell lösning på sina problem i dagens samhälle är knappast okänslig för att vi också kan erbjuda lösningar på de stora

existentiella frågorna. Tvärtom. Vi kan berätta en oerhört stark berättelse om kapitalismens tillkortakommanden och behovet av socialism.

Systemkritiken i partiprogrammet tar sin start i arbetet och hur arbetet organiseras.

”Formerna för hur vi arbetar tillsammans bildar grundläggande maktstrukturer som kommer att prägla hela samhällets utveckling.”

Nja, det är inte arbetet som bildar maktstrukturen. Ordet maktstrukturer används flitigt i förslaget för att beskriva en olika saker. Det är otydligt om man menar kapitalism, imperialism, könsmaktsordningen, byråkrati eller någon annan maktstruktur.

Under feodalismen, när ägandet var geografiskt låst till jorden, var också arbetet låst till jorden genom livegenskap eller dagsverksskyldiga bönder. Kapitalismen vars existens bygger på varuproduktion, återspeglas också i synen på arbetet som en vara som fritt skall köpas på en öppen marknad.

Ägandet och produktionssättet skapar formen för arbetets organisering. Inte tvärtom.

”Politiskt arbete behöver vara tålmodigt, långsiktigt och strategiskt. Varje samhälle är alltid i förändring och fullt av motsättningar. För att göra skillnad behöver vi förstå den situation vi är i, svara på de öppningar som uppstår och samla människor så brett som möjligt för ett steg framåt. Förmågan att bygga makt och hopp är avgörande för att det ska hända. Det är genom att skapa en politisk situation där verklig förändring är inom räckhåll vi motiverar människor att agera.”

Ärligt talat; säger dessa meningar någonting? Återigen en projektyta där man ska tro att författarna speglar de egna tankarna, men utan att de egentligen säger något.

”Aktiebolag är inte gjorda för att lyfta blicken och se de större konsekvenserna av sina beslut. Den enögdheten kan driva dem att förstöra ekosystem, vars långsiktiga bärkraft betyder lite för deras lönsamhet men mycket för framtiden. Den får dem att låsa in kunskap som skulle göra långt större nytta om den kunde användas fritt. Den leder dem till att slösa enorma resurser på konflikter med varandra i form av allt från marknadsföring till juridiska tvister. En ekonomi där de här tendenserna är utbredda leder till ett samhälle som hela tiden tvingas hanka sig fram genom små och stora kriser.”

Jo, det äger sin riktighet att aktiebolag inte är bra för samhällsutvecklingen. Aktiebolag är en ekonomisk förening av dess aktieägare. Aktiebolag har ett enda uppdrag; tillvarata aktieägarnas ekonomiska intressen. En VD som lyssnar på några andra intressen riskerar trolöshet mot huvudman och kan få två års fängelse. Så att för en sekund tro att aktiebolag kan ta ett samhällsansvar är bara korkat.

Jo, det stämmer att kapitalismen är oförmögen att hantera konsekvenserna av sitt eget system och regelbundet genomgår ”små och stora kriser”. Därför behöver systemet ersättas av...

När Socialdemokraterna antog nytt partiprogram 1990 skrev man:

”Enligt den tidiga socialistiska uppfattningen krävde denna förändring av produktionsordningen en förändring i det formella ägandet, så att den privata äganderätten till produktionsmedlen upphävdes och ersattes med ett folkligt-kollektivt, antingen genom staten eller genom de arbetandes egna organisationer.”

”Med den allmänna rösträtten och den politiska demokratins genomförande ändrades emellertid dessa förutsättningar. Den politiska makten knöts till medborgarskapet, inte till ägandet av produktionsmedlen. Därmed kunde den politiska makten användas i folkmajoritetens intresse för att förverkliga folkliga krav på samhällsutveckling och samhällsförändring. Starka fackliga organisationer kunde i arbetslivet hävda de arbetandes intressen gentemot kapitalägarnas.”

”Den privata äganderätten kvarstod visserligen, men den privatkapitalistiska produktionsordningen, där det enskilda vinstintresset sågs om överordnat alla andra intressen, förändrades på avgörande punkter.”

Partiprogram Motioner B

Det här är grunderna i funktions socialismen; det kapitalistiska ägandet kvarstår, men vi har andra strukturer som är så starka att äganderätten tappar så väsentligt i betydelse. Ägandets funktion upphör.

Även förra förslaget till partiprogram var fullt med reformidéer, men inget som i grunden utmanade kapitalets ägande av produktionsmedlen.

I det här förslaget till partiprogram har man hittat en egen vinkel på funktions socialismen; reformer som ökar folks (kollektiva eller individuella) ”förhandlingsstyrka” mot kapitalet.

Grundtesen är att *”Ju tryggare och friare vi är, desto mer förhandlingsstyrka har vi”*.

Så ju mer vi ger folk av Maslows behovstrappa – ju mer kommer deras förhandlingsstyrka mot kapitalet att öka. Och då spelar inte själva ägandet så särskilt stor roll.

Förslaget till partiprogram innehåller 21 punkter där Vänsterpartiet ska bidra till att öka folks individuella eller kollektiva ”förhandlingsstyrka”.

”Vi vill stärka människors förhandlingsstyrka på arbetsplatserna, så att mer av den rikedom arbetet skapar går tillbaka till de som faktiskt gör jobbet.”

Det är en väsentlig skillnad mellan att kräva mer återbäring av produktionsresultatet eller att kräva demokratiskt förfogande – makten – över produktionsresultatet.

För att åter referera till Socialdemokraternas partiprogram (1990) slås det fast att: *”Från demokratiska utgångspunkter är det således bestämmanderätten över produktionen och produktionsresultatets fördelning, som är det centrala, inte äganderätten.”*

Och i socialdemokratisk tappning uppnås detta genom allmän rösträtt, MBL och skatt. Sen är det klart. Men om det verkligen var så att bestämmanderätten över produktionen och produktionsresultatets fördelning skulle fräntas kapitalägarna, vad är då poängen med att så passionerat försvara deras äganderätten?

Förslaget till partiprogram är tråkigt nog lika oklara som Socialdemokraternas kring äganderätten.

”Företag vars beslut har stora konsekvenser för alla som bor här behöver ägandeformer som motiverar dem att lyfta blicken och se det. Det skulle innebära nya möjligheter till en klok samhällsekonomisk utveckling.”

Ja, vad är det för ägandeformer man åsyftar? Eller ska vi kliva in och hjälpa kapitalägarna att lyfta blicken? Är det verkligen vår uppgift?

När Vänsterpartiet ökar på vanliga människors förhandlingsstyrka gentemot kapital går vi från intet allt vi vilja bli:

”Den förhandlingsstyrkan får många positiva samhällsekonomiska konsekvenser. Den leder till att en större del av det vi skapar går till löner och en mindre del till kapitalägarna.”

Men är det bara mera kaka vi kräver? Eller måste vi ta över hela bageriet för att kunna styra samhällsutvecklingen rätt?

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionens förslag till nytt partiprogram avslås i sin helhet

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Patrik Olofsson, Haninge

B 985 Enskild

Programkommissionens förslag till nytt partiprogram

Brödtext, se B 984

Föreslår kongressen besluta

att programkommissionens förslag till nytt partiprogram återremitteras tillbaka till programkommissionen för ombearbetning med hänsyn taget till de motioner som inkommit

Radreferens: Övergripande / Oklar plats

Patrik Olofsson, Haninge

B 986 Hägersten

Full sysselsättning och arbetstidsförkortning del 4

Se B 432

Föreslår kongressen besluta

att rad 788-790 ersätts med: Bättre hälsa, större engagemang i yrkeslivet och mer tid till fritt arbete i till exempel föreningar betyder mycket för samhällets långsiktigt utveckling.

Radreferens: 788

B 987 Vänsterpartiet Göteborg

Lyft fram och prioritera vår EU-strategi under "Våra Svar"

Vägen till att bygga politisk opinion för EU-motstånd tror vi går genom att utmana EU när vi får chansen, och det samtidigt går att göra politiskt och pedagogiskt relevant. Ett gott exempel på detta är hur Vänsterpartiet drivit frågan om Sverigepriser på el. Vi skulle tycka att det vore en brist om denna strategi inte lyfts fram explicit och görs synlig i delen "Våra svar" i förslaget till nytt partiprogram. Idéen med just denna del av partiprogrammet är att vi pekar på organisatoriska och politiska prioriterade strategier och dit räknar vi en EU-politik som aktivt bryter med överstatlighet och marknadsexperiment som ligger inlagda i EU:s politiska grundstruktur.

Föreslår kongressen besluta

att på sidan 28, under rubriken "Sverige i världen" mellan raderna 881 och 882 lägga till följande stycke: "I relationen till Europeiska unionen vill vi att Sverige utmanar EU:s överstatliga fördrag och lagar som sätter frihet för kapitalet före jämlikhet och nationellt självbestämmande. Det gör vi bland annat genom att lägga fram förslag som utmanar EU-lagstiftning som står i vägen för progressiv vänsterpolitik."

Radreferens: 28